A

①

1976-01-04, söndag.

Efter lördagens storm och busväder hade det nu blivit soligt och fint, snö och kallt. Mycket klar luft. Jag ville gärna ut till Vombs ängar för att inventera, och naturligtvis ville jag till stugan också. Inga var rädd för att väglaget skulle vara omöjligt, men de bekymren visade sig dessbättre vara obefogade, även om det naturligtvis var halt på sina ställen och stor försiktighet måste iakttagas.

När vi åt frukost, ryttlade en tornfalk över grannhuset, Virvelvindsvägen 4, där Sören Svensson bodde innan han flyttade till Torna Hällestad med barn och blomma. Tornfalken, förmodligen samma ex, har jag sett ett par tre gånger tidigare i december på Klostergården, men särskilt ofta blir det ju inte eftersom man, när det är arbetsdag, reser sin väg i mörker och kommer tillbaka i mörker.

Före avresan från Lund såg jag också kl c 1015: 6 [redacted]gäss flyga mot V och
kl c 1040 c 15 + 17 gäss flyga mot V, och
kl 1110 flög 3 obestämda svanar mot V.

Föga förvånande att gässen och diverse vattenfågel nu reser västerut, efter det att vi fått så relativt mycket snö och därtill kyla som gör att vattnen snabbt måste [redacted] frysa (eller redan frusit). Men i alla fall roligt att se sträck av denna karaktär. OBS att inga iakttagelser gjordes före kl c 1015. Vid Klostergården 1 tornfalk.

Start hemifrån c 1115. Mellan Lund och Hardeberga sågs 13 + 5 + 11 + + 9 rapphöns på c 2 km sträcka, synliga vida omkring eftersom fälten var snötäckta. Kråkor sågs många. I Lund, även över Klostergården, några skrattmåsar. Nära Hardeberga 10 + 16 sädgäss flygande västerut. I Södra Sandby kajor sittande parvis på skorstenar etc. 2 koltrastar. Vid Mossavägen 7 + 9 rapphöns, de båda flockarna var mindre än 100 m från varandra, på samma sida av landsvägen och högst 50 resp 80 m från denna. Vid Revinge 1 + 1 ormvråk. 12 gäss flög mot V. Vid Revingehed 1 ormvråk, vid Kvinnevad 1 ormvråk till samt 1 obestämd vråk.

Vi for direkt till stugan, dock, som vanligt numera, via [redacted] Revingehed och Kvinnevad och inte direkt via den väg som går nära Krankesjöns nordsida. (Ibland kör vi den också, men inte när väglaget är dåligt).

Upp i tornet vid stugan! (Bara jag, inte Inga; hon går upp där ibland men mycket sällan samtidigt med mig; hon går hellre en runda via Saltkråkan - över landsvägen ut på stora sandytan mellan Krankesjön och Vombs ängar). Krankesjön var isbelagd men hade flera små vakar. I dessa och/eller eljest vid sjön syntes följande:

35 hägrar (jämför nedan); de [redacted] stod i vasskanter till stor del my. nära varandra, lätt synliga från [redacted]tornet.

200 + 200 gräsänder vid vakar, mycket tätt. Siffran är approximativt riktig, men det kan ha funnits betydligt mera vid dolda småvakar (bakom vassar) på långt håll, möjligen också inne i eller vid vassar nära [redacted]vakar etc. Jfr text om obest svanar härnedan.

15 storskrakar i en vak långt ute, däribland flera hannar ad.

10 sädgäss stående på isen, långt ute, på något avstånd från en vak.

1 blåhök hona eller juv flygande över vassarna.

c 10 sångsvanar på isen på rätt nära håll, ungefär i bortre kanten av närmsta klarvattnet.

c 30 andra svanar mycket långt bort i sjöns V ände. Denna siffra är my ungefärlig men nästan säkert i underkant. Där [redacted] fanns vakar allra längst bort, delvis dolda bakom vassar etc. Det är naturligtvis rimligt att tro att dessa var sångsvanar som länge vistats i V ändan av sjön. Men bestämbara positivt var de inte från tornet.

Härutöver sågs från tornet och från stugan flera gåsflockar flyga västerut. Ett par flockar kom [redacted] också och fällde på isen men det var bara ett par tiotal. Alla här sedda gäss var sädgäss, och i den fina belysningen kunde jag lätt bestämma de flesta sedda gäss, kanske 120-140 inalles här. - Förutom gäss flög även en flock på 9 svanar västerut, jag fann dem när de var rätt långt borta och de sågs bara m 1 m rakt bakifrån, och säker artbestämning kunde jag inte göra. En kort stund senare, när jag ännu var i tornet, [redacted] hördes plötsligt sångsvan, och 13 sångsvanar ad och 4 kanadagäss kom praktfullt rakt över tornet mot V. De flög i en plog, de 4 kanadickerna [redacted] låg sist i ena plog-armen.

forts.

1976-01-04 forts.

I vassen nedanför tornet hördes gärdsmyg. En talgoxe satt i närheten. Kråkor över sjön och omgivningarna, men inte mer än vanligt, något tiotal sedda skulle jag tro.

Inga gick en runda. Kom tillbaka. Jag ner från tornet. Vi beslöt att fara rundan Vombs ängar - Vombs by - Vombsjöns V sida - Hjälmaröd Harlösa - tillbaka till stugan och intaga kaffe med bröd där efter återkomsten. Så skedde. [redacted]

Tittade ut över Vombs ängar västerifrån. En del gäss på håll, dels flygande i småflockar västerut (bl a långt nere i S, ungefär över Klingvallsån, någon liten flock även närmare), dels rastande uppe i norr emot Kävlingeån, m l m väster om Norregården. På provytan och kontroll-ytan(i Johnnys och mitt [redacted] inventeringsprogram på ängarna gick inga gäss, möjligen flög någon enda liten flock över ytorna västerut. I kanten av kontrollytan syntes däremot två fjällvråkar (jag skulle tro att 1 ex först satt på det staket som begränsar kontrollytan). Vidare sågs på ängarna, men ej på "våra" ytor, 1 rådjur och långt uppe i norr, sittande på stolpe i gott ljus, 1 kungsörn med grått på vingarna, vilket syntes på den sittande fågeln; säkerligen var det samma ad eller subad individ som setts här av flera personer. Dessutom över ängarna 1 ormvråk, som åtminstone berörde provytan.

i

Vombsjöns V sida: 3 + 1 ormvråkar, [redacted] de 3 kretsade rätt länge i sällskap över dungarna vid Norregård. Sädgäss: på fältet V om sjön [redacted] låg c 40 ex, dessutom flög ett par tiotal mot V över sjön och ytterligare c 15 sågs flyga mot V på [redacted] håll. En flock flög österut över Vombsjön, c 12 ex. OBS eljes de ideliga obsarna av småflockar som flyger mot V. Vombsjön var öppen: här låg några sångsvanar, bl a en (förmodligen!) familj på 4 ex varav 2 ad. Långt borta bortom de på land liggande sädgässen sågs även ett tiotal liggande svanar på ett fält, säkert sångsvan (fast detta bara en välgrundad förmodan). Litet fågel på långt håll i Vombsjön, ej närmare studerade. - Kråka, kaja och [redacted] talgoxe sedda, den sistnämnda sågs faktiskt i Vombs by.

Vikens gård, fälten mellan denna och Kävlingeån: 35 betande sädgäss samt 1 flygande skata.

Harlösa: i samhället, i träden precis vid f d järnvägsstationen, satt 2 ormvråkar, något oväntat onekligen att de skulle sitta så helt inne i samhället, precis inpå hus och folk. De lyfte när vi kom [redacted] körande och flög längs bangårdsområdet, delvis alldeles över bilen.

Vi körde sedan mot S mot Silvåkra. På håll i S kom en örn österifrån, jag såg den fint, [redacted] men vi kunde inte stanna genast och vi fick inte se den igen. Den höll kurs mot Krankesjön och måste nästan ha flugit över sjön, ty annars skulle vi ha sett den på nytt. [redacted] 1 ormvråk sedd. Flera små gåsflockar mot [redacted] väster, och 7 obestämda svanar likaså. När vi fick Krankesjön i sikte, flög 46 hägrar [redacted] däröver, rätt nära utanför tornet allihopa, och det verkar tydligt att de blivit uppskrämda, förmodligen av nyssnämnda örn.

i (troligen havsörn)

Ner till stugan igen. Blåhök hona eller juv nära, blåmes över vassen, talgoxe; [redacted] gåsflockar sedda, delvis flygande mot V, delvis [redacted] fällande på isen (men bara ett par tiotal, och de gav sig snart bort).

Vi drack kaffe. Temperatur vid stugan var då mellan minus 6 och minus 7 C, och jag har flera ggr funnit att vår termometer visar [redacted] rätt eller my nära rätt. Från verandan sågs 1 entita och 2 trädkrypare på tomten.

Stormen hade blåst ner stora grenar av en av tallarna på tomten, men lyckligtvis hade grenarna hamnat på marken och inte i verandafönstren. Vi hade ett styvt jobb [redacted] att bära bort allt och snygga till gårdsplanen och gräsmattan. - Kaninerna hade grävt för djävligt, men det är man ju van vid numera. Spåren stod tätt tätt i snön, ehuru detta naturligtvis inte säger mycket om antalet individer på tomten. Men av andra skäl, t ex grävningens intensitet, är det tydligt att kaninpopulationen är mycket stark här. Inga myxomatosdödade ex har jag sett på länge, trots att detta kunde väntas på grund av den oerhört täta populationen på eftersommaren och hösten.

forts.

A (3)

1976-01-04 forts.

Många gåsflockar, säkert 10 eller 15 flockar utöver de nämnda, flög mot V eller VNV eller VSV. De var små eller högst medelstora, på 4 - 40 ex. Dessutom flög 12 + 2 ex österut.

Vid stugan en steglits, lockande och förbiflygande. OBS annars så litet småfågel jag såg!

Johnny Karlsson + fru + dotter kom och hälsade på och satt en stund och hade något ärende, de är mycket trevliga. De ville inte ha kaffe men var närvarande delvis under kaffedrickningen, vilken ägde rum kl 1355 - 1420. En kort stund därefter for Inga och jag hem. Det mulnade tillfälligt på hemvägen.

Fågel på hemvägen: 1 obestämd vråk, mycket fasaner, flera rapphönsflockar, 1 sparvhök överflygande nära S Sandby, 1 turkduva i S Sandby, 1 ringduva sedd, svartfågel rätt gott om, men inte närmare studerade.

Johnny berättade att han från bilen Lund - Revinge räknat rapphönsflockar och antalet individer i varje flock. Han bad mig gissa på antalet flockar och totalantalet individer som han noterat "på ett avstånd intill 400 meter på ömse sidor om vägen" på nämnda sträcka. Jag gissade 14 flockar med 130 ex inalles. Rätta svaret var 13 flockar med summa c 98 ex, sade han. Alla eller nästan alla flockarna hade vistats på två sorters mark: antingen oljeväxtfält eller plantskolor.

Mycket skön tur. Särskilt i början av färden var vädret strålande, jag har sällan sett så klar luft. Även på hemvägen var sikten synnerligen god (så när som på ett par minuter med en aning snö), men då var det inte lika molnfritt, jag vill rentav minnas att det blivit överväg. molntäckt.

OBS hur gässen reser iväg på grund av snön. De far bort i stort antal (som väntat), men inte alla på en gång utan i småflockar, undan för undan (vilket åtminstone inte var lika väntat).

x (4)

1976-01-11, söndag.

Start från Lund c 1140 i mycket klart och soligt väder, utmärkt sikt, c 4 plusgrader, men vinden var hård, omkring V, och när vi kom u till stugan var det säkert kulingstyrka, byarna snarast halv storm. När vi var på hemväg omkr kl 1510 föreföll vinden att ha avtagit.

Vi for via S Sandby - Tvedöra - Silvåkra by direkt ner på Vombs änga stannade här på vägen mot Vombs by på ett par ställen och tittade oss noga omkring men vände före Södergård och for tillbaka via Silvåkra by till stugan. Jag gick upp i tornet. Nu blåste det småspik. Först rätt mycket folk i och vid tornet, men de flesta försvann snart, och när ja gick upp i tornet var där bara tre små flickor, däribland den lilla dråpliga Pippi-Långstrump-typen som heter Tina Rorsman och som ofta är härute. Så fort hon får syn på en, ropar hon alltid: "Hej, har Du sett nå't?". - Inga gick inte upp i tornet utan gjorde en rundvandring bortemot Silvåkraskogen och tillbaka längs stranden. Efter kaffe i stugan och en ny kort titt från tornet for vi över stora sandslätte och ställde oss med sikt över ängarna i norra kanten av tallskogen. For vidare till Öbacken och sedan för andra gången ut på vägen över ängarna. Mötte Staffan och Astrid Ulfstrand plus unge herr David. Kort snack. Fortsatte via Vombs by och Vombsjöns V sida upp till sjöns NV hörn vid Hjälmaröd. Hela Vombsjön öppen, inte en gnutta is på öppna vattnet så långt vi kunde se. Vattenstånd lågt, men i NV hörnet stod vatten, och förvånande nog öppet vatten, på högre nivå än sjöns, innanför reveln. Här bra med fågel, se nedan. For sedan kort sträcka och stannade nära Vikens gård, på vars fält det efter vanligheten gick en del fågel. Sedan hem via Harlösa - Hunneberga - S Sandby. Ankomst Lund 1525.

Termometern vid stugan visade + 3° C.

Fågel; först total artlista: häger, kanadagås, sädgås, sångsvan, obestämd svan, gräsand, salskrake, storskrake, sparvhök (nästan säker) i ormvråk, fjällvråk, kungsörn, blåhök, tornfalk, fasan, skrattmås, i fiskmås, gråtrut, tretåig mås, varfågel, koltrast, talgoxe (Inga), blåmes (Inga), snösparv, domherre (Inga), obestämd småfågel, skata, kaja, råka, kråka. Dessa fördelade sålunda:

På utvägen före Hardeberga fasaner rätt många, vid Hardeberga 1 tornfalk på tråden (på samma plats där arten ofta setts sista månaderna); vid avtagsvägen till Måryd, norr om landsvägen på c 400 m avstånd → en flock på c 650 sädgäss i utmärkt belysning, noga studerad, den var i utmärkt ljus och till större delen rel. glest fördelad på höstsädesfältet, men på ett par ställen tät, varför ej varje individ kunde granskas. På samma plats kom, mjukt svängande i vinden och ett par ggr i fint kretsande, en kungsörn juv sakta flygande förbi, m 1 m norrut, också i fint ljus. Koltrastar ett par ggr sedda på färden här. Några fiskmåsar juv, 1 fiskmås ad, några trutar juv. Svartfågel flerstädes, ej noga studerade, men vid Thulehem i Lunds östra utkant gick på ett fält en samlad flock på c 18 råkor. Skata sedd.

Första besöket Vombs ängar + Silvåkra by + Silvåkrakärret: 2 hägra vid stora diket i Silvåkrakärret, en ensam sädgås (!) flygande över Vombs ängar och sedan vidare västerut, 1 tornfalk nära Öbacken. Över vår provyta 1 ryttlande fjällvråk, på vår kontrollyta 8 råkor och 1 kråka. Långt i S neråt Rabyn en flock gräsänder flygande, c 23 ex. Spridda måsar på håll, nästan säkert mest fiskmås juv. 1 ormvråk över Silvåkra by. 1 snösparv mycket nära vägen, just där vi vände, c 4-500 [i] V om Södergård. På återvägen stopp i Silvåkra by för att leta efter kungsfiskaren där det stora diket går ut H Silvåkrakärret, men vi fann den inte. Däremot lyfte en häger här, och den andra stod längre ute.

Krankesjön, samtliga obsar från tornet första och andra gången sam H ur från stugan och trakten däromkring. Sjön var helt frusen så när som på en smal öppen yta där kanalen från Silvåkrakärret mynnar och ett par 100 m ut, till utanför de yttersta stora buskarna. Kanalen helt öppen. På isen, rätt nära i östra delen, ng 100 m norr om tornet, låg 4 svana (2 ad 2 juv), nästan säkert sångsvanar. Långt ute på isen stod på ett ställe c 7 svanar, omöjliga att bestämma, på ett annat ställe c 140 gräsänder väl samlade, delvis my tätt. Även några måsar, troligen

1976-01-11 forts.

gråtrutar, stod långt ute på isen, c 5 ex. Enstaka fiskmåsar flög öve mest juv, och på långt håll i S och SV i motljuset. Över Silvåkraskoge såg jag rätt mycket mås vid ett par tillfällen, många tiotal inalles, nästan omöjliga att bestämma bergsäkert men i praktiken är jag övertygad om att det mesta var fiskmås, troligen med några gråtrutar också. 4 storskrakar kom flygande österifrån ut över sjön i fint ljus, det var nu halv storm, och man såg lätt att de rörde sig relativt långsam i förhållande till marken (de hade ju motvind!). Vid sjön idag bara helt få hägrar, ingen som stod i lä av vassen men inalles c 3 ex flygande, kanske 4-5 men inte mer. - Jag gick efter första besöket i tornet ner till kanalmynningen. Ingen kungsfiskare tyvärr, men en ensam salskrake, hona eller juv (troligen hona, den såg mycket liten och spenslig ut) lyfte här. Inga andra vattenfåglar låg där.

När jag gick tillbaka och stod på P-platsen, kom plötsligt en mås över, bara 50 m håll i finaste ljus. Jag såg efter en sekund vad det var: gammal tretåig mås med de fina svarta, 'rakt' avsatta teckningarna på vingspetsarna. Samtidigt såg jag också en annan sak: fågeln hade hela undersidan, åtminstone hela buksidan, rätt klart bru färgad, inte svart, inte ljusgul utan mellanbrun, framåt ljusare. Uta tvivel oljeskadad. Men flyga kunde den bra i blåsten, den drog öve mot SV och försvann snart bakom björkarna på tomten och därinvid. Underligt att jag nu, ett par år efter obsen av storlabben, skulle få se även en tretåig mås härute!

Inga kom tillbaka efter sin promenad, hade sett ormvråk, häger etc samt av småfåglar talgoxe, blåmes och domherre. Själv såg jag inte en småfågel vid stugan idag. När vi skulle intaga vårt kaffe, ropade Inga att en rovfågel kom bakom huset; den kom snabbt nära, det va en blåhök hona eller juv.

Efter kaffet gick jag upp i tornet för att lägga SkOF-prospekt i den låda där gästboken förvaras. Intet nytt i fågelväg. Vi startade sedan genast, for enligt ovan och stannade för att se över Vombs ängä västerifrån. Föga nytt, en del kråkor flerstädes över ängarna, en avsevärd mängd svartfågel på håll, och på fält (höstsäd) nära Norregård betade c 25 sädgäss (alla ej kritiskt bestämda). For via Öbacken ner på vanliga vägen över ängarna, stannade, tittade, mötte Staffan + fru + son enligt ovan, såg då 1 fjällvråk my fint, samt på håll ett par andra rovfåglar som delvis försvann strax, troligen 1 blåhök och 1 fjällvråk till och 1 ormvråk, men oklart. Fortsatte, såg 1 flygande häger vid Södergård, flock 4 flygande kajor där, en del svartfågel på avstånd. Efter passagen genom Vombs by 1 nästan säker sparvhök över Furet. Vid Vombsjöns SV hörn och V sida ingen vattenfågel till att börja med och inte mycket annat heller, så när som på en varfågel som flög på avstånd. Gråtrut juv flög förbi, andra måsar på håll (trolige både gråtrut och fiskmås). Sedan över sjön 2 skrattmåsar nära, alldeles lågt.

Vid NV hörnet (Hjälmaröd, beskrivning ovan) mycket fågel. Staffan hade just berättat att han räknat 84 sångsvanar där och mycket gräsand, jag snabbräknade sångsvanarna helt utan förutfattad mening fick 82, Inga gjorde likadant och fick 84. Dessutom 10 kanadagäss (se även nedan), och mycket gräsänder dels vilande i vatten bland tuvor, dels på öppnare vatten men alla i Nv hörnet, totalantal bara helt approx. beräknat till c 200 ex. Inga såg 2 salskrakar flyga här. 1 häger kom förbi. 7 obest småfåglar lyfte ur grandunge och flög norr ut. Bland gräsänder etc vid sjökanten flera gråtrutar ad + 1 fasanhör

Vikens gård, fälten S om landsvägen (eller fältet snarast): här gick 4-5 kråkor, c 25 sädgäss, c 7 sångsvanar, 1 ormvråk, och i närheten på samma fält stod 1 gråtrut. Här hade Staffan sett 11 kanadagäss kort innan, säkert de som vi såg vid Hjälmaröd.

Hemvägen via Harlösa - Hunneberga: 1 ormvråk nära, fiskmås snarast allmän, ungfåglar i stor majoritet, 1 tornfalk på tråd nära Hunneberga. 10 obest småfåglar invid Harlösa.

SLUT

C 1976-01-18, söndag.

Kl 0900-1215 ledde jag Lundabygdens Naturvårdsförenings exkursion, kl 1215-1345 privat fortsättning. Utresa från Lund med Gösta Regnèll och tre yngre bröder till honom; alla är söner till C G Regnèll. Kom till Silvåkratornet i god tid. Nästan maximal otur med vädret: tät dimma som varade ända fram till c 1145, den lättade 1145-1215, sedan snabbt lättande, delvis sol och klart och mycket starkt ljus!!!

Rätt mycket folk kom trots det olämpliga vädret, jag skulle tro det var c 15 bilar på P-platsen vid tornet och kanske 50-60 personer (somliga angav siffran 70 personer, men det förefaller mig i överkant). Krankesjön helt islagd, även kanalmynningen och kanalen från Silvåkra. Vombsjön (som ej besöktes så länge föreningsexk. varade) var också helt islagd, såvitt man kunde se från vägen längs V sidan, och man kunde se långt då eftersom vädret bättrat sig och sikten blivit god, låt vara att man naturligtvis inte kunde se ev befintliga små eller medelstora vakar i motsatt strand på sjön.

Föreningsexkursionen: jag gick med folket från tornet ner till kanalmynningen och en kort runda uppåt kanalen och tillbaka till tornet, även upp i tornet trots att man inte ens kunde mer än ana närmaste isen utanför vassen. Gick därför en längre runda förbi sandtaget, över landsvägen och ner över sandmarken till talldungen med utsikt över Vombs ängar, forts ner till Klingavälsån; här kom en exkursion med (tror jag) LuFS, ledd av (tror jag) en pojke vid namn Wadén. De var nog c 15-18 personer men jag kände inte många. Vi gick några 100 m i sällskap längs Klingavälsån medströms, sedan separerade vi och jag gick med "de mina" tillbaka till fågeltornet. Här blev det lagom att ta matpaus. Jag hade trott att åtminstone en del ville fortsätta, helst som vädret just nu började bättra sig på allvar, men så blev det inte. Efter smörgåsätning och drickande av thermoskaffe skildes vi, och många tackade för en trevlig rundvandring, trots att jag tyckte utbytet varit osedvanligt magert. Jag hade efter vanan underhållit dem med annat istället, diskuterat de arter vi såg, deras utbredning och vanor etc, svarat på frågor, talat litet om däggdjur, insekter, traktens utseende i gamla dagar o s v o s v

Efter upplösningen av exk for jag med pojkarna Regnèll ner över ängarna, stannade och tittade där, forts till Södergård (mötte Staffan U med son men stannade inte idag), for sedan upp till Vombsjöns SV hörn där vi stannade. Både här och annorstädes träffade vi en hel del fågelskådare däribland efter vanligheten åtskilliga danskar. For upp längs Vombsjöns V strand, stannade sedan på Vikens gårds mark och såg på sångsvanflock och kanadagäss (se nedan) och reste så hem via Harlösa - Flyinge - S Sandby. Nu bra väder, på hemvägen delvis stark sol.

Artlista härnedan. Tecknet x framför artnamnet visar att arten sågs medan Lundabygdens Naturvårdsförenings exkursion ännu pågick.

x Häger 1 ex nära i dimman vid kanalen mellan Kr och Silvåkra by
Kanadagås flock 16 ex gick på höstsäd på Vikens gård, på samma fält där tidigare 11 kanadensare gått. Sällskap: sångsvan
Sädgås: liten flock 12 ex flög mot SO över Vombs ängar.
x Sångsvan: 1 ex fällde på Kr:s is omkr kl 1115. - På fältet nedanför Vikens gård gick idag 40 ex varav bara 1 ex var i grå dräkt. Alla andra var vita eller föreföll vita, och när vi studerade denna flock var det visserligen skugga men god sikt och avståndet var bara ett par 100 m.- Längre ner mot Kävlingeån fällde under musik ytterligare 7 ex varav bara 1 grå.
x Gräsand: flock på 4 ex flög mot S längs Krankesjöns Ö sida i diset omkr kl 1110. - Långt ute på Vombsjöns is stod en flock på 150 - 200 ex, kanske litet mer. Stod väl samlade men ej alltigenom tätt hopträngda. Ytterligare c 30 + 12 ex kom västerifrån längs Kävlingeån och forts ut över Vombsjön.
Duvhök: 1 stort ex, uppenbart en hona kom rätt nära över "Furets hörna" (d v s vid Vombsjöns SV hörn), svängde rätt tvärt, säkert för oss och några andra som stod där på vägen, och försvann in över furet igen.
x Sparvhök: 1 ex sett av en deltagare från tornet kl c 1150, just när sikten bättrat sig. Ej sedd av mig, men obsen otvivelaktigt riktig. Jag vet inte vad observatören heter, men han var uppenbart vederhäftig.

C 1976-01-18 forts.

x Ormvråk: några ex Vombs ängar i dimman, sikt bara 150-250 m då. Även 1 ex nära Silvåkra by. Omkr 5 ex sågs före kl 1200. Sedan, när vi i my bättre sikt korsade Vombs ängar på nytt, när vi for längs Vombsjön och när vi körde hem, sågs några ex till. - 1 ex sett i dimman på ängarna satt så nära att man såg färgerna. Det var ljust men inte på långt när extremljust, och undersidan var ovanligt tydligt zonerad. Ett par tre personer ville förstås ha den fågeln till fjällvråk.

Fjällvråk: inte med säkerhet sedd före kl 1200. När vi kom över ängarna andra gången sågs 2 ex samtidigt, 1 ex på telefontråd långt i N (som jag sett flera ggr denna säsong, nästan exakt samma plats varje gång, sitter ungefär mitt emellan två telefonstolpar); det andra ex-et långt i S.

Havsörn: 1 ex Norregård. Kom flygande lågt över dungen där gården ligger. kurs mot oss men svängde. Vi stod just med 5-6 danskar som berättade att de sett en havsörn ad däruppåt. När örnen plötsligt dök upp, hann en av danskarna få upp tuben och konstatera både art och ålder.

Tornfalk: 1 ex på utvägen från bilen, 1 ex Vomb, 1 ex nära Hardeberga på ~~p~~hemvägen, det sistn på precis samma plats där vi på sista månaden haft 1 ex flera ggr, just i vägkanten.

x Fasan: ofta sedd på utvägen i dimman. På exk sågs 1 hona springa längs kanalen ett par 100 m från Kr-sjön.

Skrattmås: enstaka ex Vombsjön

Fiskmås: " " " och Vombs ängar

Gråtrut: 1 juv överflygande på Vombs ängar

x Gärdsmyg: 1 ex vid Klingavälsån, sågs flera ggr, lyfte och flög upprepade ggr framför oss

x Blåmes några ex vid Krankesjön och några ex i buskar etc vid Klingavälsån.

x Stjärtmes: flock c 10 ex kom alldeles förbi oss när vi var på väg att fullborda vår runda. Vi stod då på bryggan nedanför Saltkråkan, och fåglarna kom helt nära, fällde i alar och björkar, lockade (både det fina lätet och det surrande), och flög söderut längs stranden. Klockan var då omkr 1100, och det hade börjat lätta men var fortfarande avgjort klen sikt utöver sjön.

Gulsparv 1 ex (och troligen fler) flög över vid Öbacken. 1 ex sågs, men jag hörde nästan säkert några ex till

x obestämd siska: flock på 7-8 ex flög hastigt förbi när vi stod vid kanalmynningen. De kom nära, men det var jättetät dimma då, och jag hann inte se arten, dock föreföll kroppsformen stämma med gråsiska och inte med grönsiska. Dock, det gick fort, och fåglarna var helt tysta, varför bestämningen förblir osäker.

x Domherre: några få ex i dunge vid gård nära Klingavälsån

Stare: 1 ex flög rakt övernär vi passerade genom Harlösa samhälle en mycket oväntad observation!

x Skata sedd nära stugan och tornet

x Kaja }
x Råka } sedda i avsevärt antal på Vombs ängar, som vanligt. Idag
x Kråka } dock mest på långt håll, och ej närmare studerade.

1976-01-25.

Inga och jag gjorde rundtur, start från Lund c 1115, återkomst 1600. Väder bra, ej strålande som igår, men sikt fin, vissa timmar klart, både f m och e m. En kortvarig och mycket lätt snöby kom c 1330 då vi var på Vombs ängar.

Ankomst stugan 1155 efter kort stopp hos familjen Nyström. Inga gick promenad, jag gick upp i tornet, hörde grönfink och såg 1 häger flyga över den frusna sjön. Krankesjön helt isbelagd, säkert 40-50 personer på isen. 5 personer hade gått ner sig, vilke jag såg från tornet, utanföR vaSsen och c 500 m N om Silvåkra-bryggan, men en karl med hockey-klubba fick upp dem. - Jag gick också runda via Silvåkra allé - Silvåkrakärret - kyrkan - byn - upp på sandmarken (området där Silvåkra kvarn låg förr i världen GR), såg härifrån en sittande örn med vit skulderfläck (se nedan!), gick tillbaka till stugan. Inga och jag drack kaffe där och åt ett par wienerbröd. Efter diskussion åkte vi från stugan c 1315 - över Vombs ängar- Vombs by - upp längs Vombsjöns V sida - dess N sida - Övedskloster, men stannade ej för att leta efter strömstare utan fortsatte på vägen vid Vombsjöns Ö sida och sedan genom Vombs fure tillbaka till Vombs by - ängarna - Silvåkra by - på "Prästavägen" norr om Krankesjön - Ellakvarn - vägen över Sandby mosse - S Sandby - Hardeberga. Här beslöt vi att undersöka om Skryllegården kunde användas som matplats. Vi hade aldrig varit där förut. Vi fann att Skryllegården låg i hotande närhet av (a) Mataki jättelika stenbrott, (b) Rögle, (c) Rögle vattendammar (d) Rögle soptipp och (e) en del natur som ännu ej blivit helt förstörd. Fann också att här var smockfullt av folk och att man inte kunde få annan förtäring än kaffe och bröd och "smörgåsar efter särskild beställning", varför vi stannade mycket kort och sedan for hem till Lund. - Dagens fågelutbyte:

A. Krankesjön c 1155-1215: 1 gröngöling hörd och 1 häger sedd flygande över sjön

B. Rundturen som jag gick (se ovan): c 1215-1300: 1 häger, 2 sädgäss flygande mot öster, de var olika stora, säkert ♂♀, vidare 2 överflygande gräsänder, 1 + 1 ormvråkar vid Silvåkrakärret, havsörn 1 ad där, den flög lågt, fällde i björk, obestämd örn 1 sittande i lövdungen på Vombs ängar (se ovan och nedan), vidare 1 koltrast vid Silvåkra kyrka, samt i Silvåkra by 2 talgoxar, 2 bofinkhannar samt domherre ♂♀. Vidare sågs skata, och kråka samt i Silvåkra by en flock kajor på knappt 10 ex.

C. färden stugan - hela rundan runt Vombsjön och hela vägen rillbaka till Lund enl. ovan, c 1320-1600:

1 sångsvan c 135 ex på isen Vombsjön NV, därav säkert 30-35 juv
2 gräsand: på isen på Vombsj. V del c 200 ex. Nära nyssn. svanflock högst 100 ex. Och my. längre österut på isen en tät flock på c 650 ex.
3 storskrak 1 ♂ flög över Vombsjön
4 ormvråk summa minst 16 ex på denna runda. Minimisiffra. Ett medelljust ex nära Svansjö, f ö ungefär normala i färg
5 fjällvråk på återfärden över ängarna 2 ex nära varandra samt 1 ex Silvåkrakärret
6 kungsörn 2 ad, ♂♀, sittande på N delen av Vombs ängar. 5 rådjur stod framför dem! Snyggt att se!
7 havsörn 1 juv Vombsjön NV med några kråkor och 1 ad Vombsj. Ö del nära de 650 gräsänderna. Ungfågeln flög sedan till den gamle, som ej torde varit samma ex som i Silvåkrakärret.
8 skrattmås 3 ej utfärgade ex vid Kävlingeåns utlopp ur Vombsjön
9 gråtrut 1 ad på Vombsjöns is
10 fasan sedd
11 rapphöna sedd
12 kungsfiskare 1 ex vid Ålabäck, d v s Krankesjöns avlopp, satt på bjälke över bäcken (kanalen) alldeles N om landsvägsbron
13 koltrast sedd Skryllegården
- obestämd Carduelis: flock på c 35 - 40 ex flög förbi vid Öbacken De var alldeles tysta; jag tror snarare på gråsiska än på grönsiska.
14 skata sedd flerstädes
15 kaja flock på över 20 i Vombs by
16 råka sedd
17 kråka allmän, ofta sedd, Vombs fure, hemvägen m fl ställen

OBS: rådjuren nära kungsörnarna!

Tillägg och rättelse: på utvägen från Lund, före Hardeberga, sågs fasan och på samma sträcka sågs en flock på högst 20 rapphöns. Råka och svartfågel sågs där i närheten. Sannolikt skall därför fasan och rapphöna strykas härovan under numren 10 och 11. Möjligen sågs c 30 fasaner, kladden är tyvärr inte tydlig just där.
De två kungsörnarna i (fullständigt?) vuxen dräkt förtjänar också kommentar, men den får komma på annat ställe.

1976-01-31, lördag.

Kl 1545-1645 gick jag en runda från bostaden i Klostergården nerom järnvägsbron (som nu är under ombyggnad), en sväng ner till de närmast dammarna vid reningsverket, fram till landsvägen på andra sidan bron, och så ungefär samma väg tillbaka. Det var en oerhört klar och fin vintereftermiddag, alldeles molnfritt, underbar sikt, mycket svag vind omkring O eller SO, och ett par minusgrader. De dammar jag besökte var isfria, men längre bort mot Trolleberg hade åtminstone en del dammar så tjock is att folk åkte skridsko där.

Fågel:

a) i den damm som var närmast järnvägsbron låg: 10 knölsvanar ad, 3 knölsvanar juv, och 1 brunand hanne ad.

b) i dammen närmast väster därom låg: 1 knölsvan ad, 2 knölsvanar juv, 11 viggar (mycket få, om ens någon, helt utfärgade hannar), samt 27 sothöns; de sistnämnda gick delvis upp på gräsvallen invid dammen. 1 skrattmås, ej utfärgad, stod i kanten. Dammens bortre (västra) del var frusen.

c) över dammarna, västerifrån, kom 2 ad och 4 juv sångsvanar flygande lågt; de hade nästan säkert lyft någonstans i västra delen. De flög i en båge mot Ö - S - SV.

Dessutom sågs följande:

skrattmås flera tiotal fladdrande över renings-anläggningarna (inte över dammarna utan över anläggningarna vid verket). De flesta var ad i vinterdräkt, men några icke utfärgade ex sågs. Kanske c 25 ad 5 icke-ad. Dessutom dock minst 10 ex till på avstånd över fälten, och så kom några ex och småflockar flygande västerut på e m.

gråtrut 1 ex flög över

fiskmås 1 ad dito

kråka allmän

råka allmän

kaja allmän

skata flera ex.

Kråka, råka, kaja flög över ofta ungefär mot Ö. Säkert c 150-200 ex inalles överflygande, därav (skattningsvis) 25 kråkor, 50-75 råkor och c 75-100 kajor. Inte noga räknat eller studerat, dessa siffror är minimisiffror. Dessutom vistades alla 4 arterna vid reningsverket och i de små dungarna vid ån, på fälten etc. - Det är väl bekant för mig att svartfågel varje morgon brukar ses i de höga träden vid Sankt Lars, och jag tror där finns ett nattkvarter. Men de många kråkfåglar som flög över nu på e m, flög inte till Sankt Lars utan höll en nordligare kurs.

snöskata 1 ensamt ex kom överraskande och fällde vid kanten av den närmast järnvägen belägna dammen.

sädgås: flock c 15 gäss, säkerligen sädgäss, flög ungefär söderut kl c 1625. LÅngt håll i väster.

- - - -

Tidigare på dagen sågs från vår bostad en hel del gråsparvar och koltrastar som satt och solade sig i buskarna, och bland dem var en rödhake, alldeles fritt synlig. (Jag har hört rödhake härnere flera eftermiddagar på sista veckan och även sett arten på andra ställen i Lund).

Notiser från Lund med omgivningar, januari 1976

sädgås sedd några gånger överflygande, i smärre flockar

knölsvan c 5 ex, alla ad

sångsvan c 7 ex varav 2 ad och 5 juv

sothöna c 12 ex

dessa obsar gjordes 1976-01-17 när jag gjorde en rundvandring vid reningsverkets dammar nere vid Höjeå

ormvråk 1 eller 2 ex på exk. 1976-01-17; dessutom sedd flera ggr i stadens utkant

tornfalk likaledes 1 eller 2 ex på samma exkursion; dessutom sedd rätt ofta i Lund, så exempelvis 1 ex vid Klostergården och ensamma ex några ggr även annorstädes över staden

sparvhök knappt sedd mer än en gång i Lund

fasan sedd i stort antal området Lund - Hardeberga - S Sandby - Revinge

skrattmås sedd dagligen över Lund, antal etc (ungefär) som under december -75

fiskmås också (ungefär) samma status som i december -75

gråtrut sedd flera gånger överflygande

rödhake sedd bla vid UB en dag när temp. var minus 7° C. Vid Klostergården sågs 2 ex ofta. Uppenbart fanns flera ex i Lund hela tiden

koltrast allmän

talgoxe ofta sedd

blåmes sedd

gråsparv sedd dagligen på Klostergården

pilfink " " " "

skata

kaja

råka

kråka

sedda dagligen. Väl besökt nattplats, dock ej för skata, i parken vid S:t Lars

1976-03-06 och 1976-03-13.

Båda dessa dagar var jag vid Krankesjön med omgivningar. Förutom egna obsar fick jag rapporter från bekanta; allt samlat härnedan.

art	6 mars	13 mars
häger	12 på isen på Silvåkrakärret, därtill 2-3 flyg.	-
rördrom	-	1 sedd Silvåkrakärret av Inga m fl
obestämd svan	c 15 på isen, troligen sångsvan	-
sädgås	c 800 vid Vikens gård enl. flera observatörer, och c 900 sedda av mig någon km V om Krankesjön	ej sedd Krankesjön eller närmsta omgivn., men 2 km Ö Södra Sandby stod c 450 ex på fält med lätt snötäcke
bläsgås	fanns i Flocken vid Viken (som ej sågs av mig)	-
gräsand	c 20 vid my. liten vak Kr.	ej sedd, intet öppet vatten fanns
knipa	1 ♂	-
storskrak	drygt 30 Kr. vid mycket liten öppen råk	1 ♂ överflygande
kungsörn	ej sedd av mig, men Göran Högstedt hade 3 juv	1 juv
ormvråk	minst 6 ex, delvis dansande, därtill 2 eller flera på hemvägen	2 sedda, därtill 2 på utvägen
fjällvråk	1 ex	-
blåhök	-	1 ♀ sedd
glada	ej sedd av mig, men Göran såg 2 vid Silvåkrakärret	-
tornfalk	-	1 sedd vid [illegible] Tvedöra
fasan	1 ♂ sedd	-
gråtrut	-	några överflygande nära S Sandby
kungsfiskare	ej sedd av mig, men 1 ex sågs av flera i kanalen mellan Silv. by och Kr.	ej sedd av mig, men Inga och andra såg 1 ex vid kanalen inne i Silvåkra by; ej nere vid Kr. eftersom även kanalmynningen var frusen
stare	-	Flockar, summa c 30 ex, sedda på vägen
skata	sedd	sedd
råka	-	tät flock drygt 40 ex i vägkanten vid S Sandby
kråka	sedd	några sedda
koltrast	ej sedd säkert	sedd
entita	sedd av Inga	sedd av Inga
blåmes	flock på 82 (åttiotvå) ex, varav ett stjärtlöst, [illegible] drog norrut längs stranden kl 12, senare kom c 60 ex åt motsatt håll. Utomordentligt stor flock!	liten flock på c 8 - 10 ex sedd
trädkrypare	1 ex sett i trädgården	-

Artlistan är sannolikt inte alldeles fullständig; några vanliga arter blev nog utelämnade.

1976-03-14.

Jag gick en runda längs Höjeå vid reningsdammarna etc. Såg följande:

1 knölsvan: i öppna dammen vid reningsverket c 6 ad och 1 juv
2 gräsand: några få ex i reningsdammarna
3 vigg: minst 2 ex därstädes
4 storskrak 4 ex, de sågs dels flygande, dels liggande i ån
5 gravand: 2 ex flygande
6 ormvråk: 1 ex sågs
7 sparvhök: 1 jagande ex
8 sothöna c 20 ex på stranden vid (stora) reningsdammen
9 skrattmås: ej vid ån eller dammarna, men flera ex, både ad och juv, flög över Klostergården
10 sånglärka: tät flock på c 100 ex flög över, fällde strax öster om järnvägen
11 stare flock på c 40-50 ex vid reningsverket
12 skata sedd
13 kaja flock på c 20 ex sedd
14 kråka några ex sedda
15 rödhake 1 ex vid Höjeå
16 koltrast flera sedda på Klostergården.

Därtill följande notiser:

a) vipa: en flock på 9 ex sedda av zoologer vid Malmö den 28 februari
b) vipa: enstaka ex sågs av mig från tåget vid reningsdammarna mellan Örtofta och Eslöv 10 mars
c) sånglärka: mycket stor flock sågs nära Örtofta 10 mars
d) rödhake sågs av mig i Lund i januari och början av februari

(13) exc

1976-03-20.
Besök vid Krankesjön och Silvåkrakärret. Start från Lund 1115. Artlista:

1 häger c 10 ex Silvåkrakärret
2 rördrom sedd i " av Inga och flera andra, men jag var inte där
3 gräsand: Krankesjön ♂♀ + ♀, denna ♀ fällde i minimal vak i SO delen; allt annat vatten var fruset. I Silvåkrakärret c 15 ex
4 storskrak: [illegible] 1 ♂ flög över
5 sädgås:vid Kr. bara 3 + 1 ex, men på utvägen vid SKATTEBERGA flög c 100 ex mot SO.
6 kungsörn: 2 juv sedda vid Silv-kärret av andra personer. Havsörn se nedan nr 26.
7 ormvråk: 2 på utvägen, 2 + 1 ex vid sjön och kärret
?8 fjällvråk 1 vid kärret, men ej fullt säker
9 glada på utvägen vid Revinge, V om samhället, 1 ex rakt över
10 tornfalk 2 på utvägen och 1 sedd S om Silvåkrakärret
11 fasan 1 ♂ uppskrämd ur vassen i Kr. SO alldeles nära tornet av folk som gick på isen i vassen
12 vipa flock 8 ex flög norrut över Kr helt lågt, senare kom flock 7 ex mot NO över stugan, och därutöver sågs flock på c 6 ex + enstaka andra ex
13 storspov 2 sedda på Vombs ängar, men ej av Inga eller mig
14 enkelbeckasin 2 överflygande
15 skrattmås 2 ad flög över Krankesjön, kom från SV. Båda var svarthuvade. Ej fler!
16 ringduva 1 ex vid Fågelsång på utvägen
17 kungsfiskare 2 ex sedda, vid kanalen [illegible] i Silvåkra by resp närmare sjön; dessa ex sågs ej av mig men av många andra
18 sånglärka flock, tätt samlad, på 150 ex på utvägen strax V om S Sandby
19 kråka 2 Krankesjön SO + enstaka på avstånd
20 skata 2 Silvåkrakärret
21 talgoxe sedd av Inga
22 blåmes också sedd av Inga, c 5-6 ex
23 entita 1 + 1 sedda
24 gärdsmyg 1 vid Silvåkra, 1 vid stugan
25 bofink några ex sedda av olika personer i Silvåkra by! själv såg jag bara 1 ♂
26 havsörn: 1 juv med mycket ljust blekgråbrunt på övre armtäckarna och ryggen; den flög norrut över Krankesjön kl 1350. Den enkla skissen visar den ljusa färgens fördelning. Färgen på engelska: pale buffish eller pale greyish [illegible] buff.

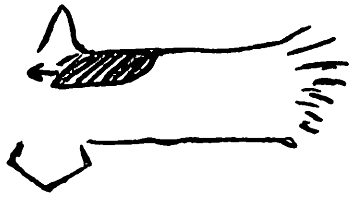

Vi körde nerom Vombs ängar-Vombs by-Vombsjöns V sida - Vikens gård - Harlösa - norr om ån till Hunneberga - Revingeby - hem. Fågel på den turen:

a) sädgås: en del överflygande, därtill på fält med tunt snötäcke vid Vikens gård c 700 betande; en del småflockar flög bort därifrån mot N etc
b) bläsgås minst 10 i denna flock } men åtminstone 350 ex [illegible] lyfte innan de hade
c) kanadagås " 8 " " " } hunnit granskas.
d) fjällvråk 2 ex Vombs ängar, troligen fanns där ett tredje ex
e) ormvråk några ex sedda
f) tornfalk 1 ex Vombsjöstranden nära "Furets hörna"
g) blåhök ♀ 1 ex V om Vombsjön
h) fasan stor flock nära Hjälmaröd, c 30 ex ute på fältet
i) vipa en del rätt stora flockar sedda, bl a flög 75-80 ex mot SO över Vombsjön, som var helt frusen
k) sånglärka: en alldeles ovanligt stor och välsamlad flock över fältet vid Vikens gård, minst 300 ex. Ett slag delade flocken upp sig i två delar som flög runt [illegible] och åter fällde.
l) kråka sedd i flera ex på Vombs ängar.

Därtill följande notiser: a) 2 hämplingar vid Klostergården, Lund, 17 mars.
b) 8 svanar, nästan säkert sångsvan, mot öster över Lund 17 mars på e m.
c) 4 obestämda svanar mot öster över Lund 18 mars på f m

S L U T

(14) exc

1976-03-21, söndag.

Inga och jag åkte ut till stugan, ankomst 1130. Fint väder, sol, grant, mycket ljust, men ren vinter. Hela sjön frusen. Temp vid stugan minus 1 1/2 grader C. Inga och jag gick olika rundor c 1150-1315. Jag var i tornet c 1315-1330. Fågel, incl. obsar på utresan (några lätt förståeliga förkortningar har använts härnedan):

1 häger c 6-8 ex Silv-kärret
2 rördrom 1 ex därstädes, stod stilla i solskenet, hopkurad, vid stora mitt-diket.
3 gräsand: jag såg bara få ex i Silv-kärret samt 4 + 2 ex flygande över Vombs ä; Inga såg några få i kanalen men c 2 + 2 + 2 i Klingavälsån och c 15 på liten öppen yta på Vombs ä. Därtill enstaka överflyg.
4 storskrak: jag såg 3 ex i Silv-kärret i minimal öppen yta. Inga såg 2 + 2 i Klingavälsån samt 2 i kanalen, därtill de 3 som jag såg.
5 sädgås: ideligen överflygande flockvis; även på utvägen sågs flera flockar på summa minst 150 ex öster om S Sandby. Nästan alla då och senare flög mot öster. Många hundra inalles, kanske sågs summa 700 ex, approx. På Vombs ängar såg jag själv inga alls rastande, Inga såg några få ex. Enstaka småflockar sågs under dagen också flyga västerut, delvis högt.
6 bläsgås: först c 1340, när vi satt i stugan och avnjöt kaffe, kom 3 ex mot öster och därpå 3 ex högt mot NO, alla ad, i oerhört starkt ljus så att bläsen syntes fast de flög 500 m upp
7 sångsvan 2 ad flög lågt över Kr kl 1405, eljest inga sedda; praktiskt taget intet öppet vatten fanns
8 kungsörn 1 juv över Vombs ä. länge kretsande, anfölls envist av en vråk. steg my. högt. Inga och jag såg den från skilda platser, vi gick olika rundor
9 ormvråk några ex, troligen bara 1 + 1 sedda på närhåll och 2 på längre avstånd; dessutom 1 ex sett på utvägen
10 fjällvråk 1 ex Vombs ä
11 tornfalk 1 ex utvägen, 1 ex Vombs ä, 1 ex Silvåkrakärret
12 obestämd örn, troligen havsörn, 1 ex över Vombs fure på stort avstånd
13 vipa: spridda ex sedda, stod på snöfria platser, flög över spridda eller parvis eller i småflockar, inalles mycket måttligt antal sedda, ett par dussin ex.
14 storspov sedd på Vombs ä av Inga
15 enkelbeckasin spelade på Vombs ängar, hörd av Inga
16 obestämd trut, men troligen gråtrut, hördes länge kl 1220-1230, sågs ej, flög troligen mycket högt
16 skogsduva 1 ex sett nära Silvåkra by
17 kungsfiskare ej sedd av Inga eller mig men sedda av flera andra
18 gröngöling 1 ex Revingehed på utvägen
19 sånglärka: spridda ex, 2 - 3 - 4, på stora sandytan (= "stora heden"), dessutom enstaka sedda, men idag sågs inga stora flockar.
20 kråka få
21 kaja enstaka
22 skata hörd
23 stare 1 ex flög över. Dessutom sågs i Lund en överflygande flock på c 25 ex, flocken fällde i villaträdgård.

Inga och jag gjorde sedan en rundfärd Vombs ängar - genom Vombs Fure på den s k Norra Vombvägen" - östsidan av Vombsjön - tittade ut över områdena öster om sjön där järnvägen Harlösa - Sjöbo gick i gamla tider; vi tittade också norr om vägen just bortom vägskälet öster om Övedsklosters slott. Fortsatte så förbi slottet och obsade på strömstarelokalen, for vidare på vägen N om Vombsjön - Harlösa - hem. Tyvärr slarviga anteckningar, men det viktigaste är lätt angivet. Fint utbyte trots att varken örnar eller strömstare sågs. Vombsjön frusen; litet öppet vatten fanns i östra kanten, och här låg en del änder men på långt håll. Obsar:

a) gäss: inga gäss gick i den platta sänkan där nyssnämnda järnvägslinje förr löpte. Men på fält norr om vägen nära Övedsklosters "sommarpark", där midsommarfester brukar hållas, stod en tät flock gäss på c 1300 ex. Mycket tätt och fint men bara sädgäss sedda. På avstånd över skogarna här sågs ett par tre ormvråkar. På fälten nedom Vikens gård stod en ny flock gäss på c 700 ex; jag såg bläsgäss däri, men flocken studerades ej noga idag. Vidare sågs ett par tre hundra sädgäss när vi var på hemväg mellan Revinge och S Sandby.

FORTS.

1976-03-21 forts.

b) övriga fåglar:

ormvråk: se gässen.
glada: 1 ex satt i en ek på Vombsjöns N sida och åt på ett rätt stort byte.
morkulla: 1 ex lyfte vid strömstarelokalen vid Öve~~r~~dskloster.
knölsvan sedd, ej närmare uppgifter.
sångsvan: c 12 - 14 ex gick på fält c 500 m norr om vägen, väster om Revingeby,
    nära gamla stork-gården.
ringduva: flockar på c 20 ex sedda, därtill en del andra ex.
skogsduva sedd.

1976-04-01.

Jag var ute vid stugan c 1530-1830. Sjön helt isfri på grund av sista tidens blåst, men vädret var mycket bistert, med kall vind. Dagboksanteckningar tyvärr slarviga, men det viktigaste följer här:

häger sedd
sädgäss sedda
gräsand mycket få sedda
knipa likaså
storskrak ett par tiotal
salskrak: summa minst 32 ex utanför tornet och vidare norrut utanför sjöns Ö strand.
    Av de 32 var 16 ♂♂ ad
brun kärrhök 3 ex varav 1 ♀ som hade klar gulvit fläck på höger vinges översida;
    OBS att det var en fläck betingad av fjädrarnas färg, ej en smutsfläck.
    På vänster vinges ovansida syntes
    ingen fläck, eller i varje fall
    en mycket otydligare; se skiss:
tornfalk 1 honfärgat ex nära stugan
vipor sågs flyga i flockar över sjön några
    gånger, och åt olika håll
skrattmås: my. approx. 1000 ex vid kolonin
ängspiplärka överflygande
stare: stor ansamling till västra änden på sjön på kvällen; det var väldiga moln
    av stare. Jag skattade antalet till 20000 - 25000 ex, men noggranna
    siffror kan man inte få, ens om sikten är god, ty avståndet är för stort.
sävsparv hörd.

SLUT

A

Onsdag 1976-04-07.

Väder tråkigt på morgonen och middagen, men omkr kl 1430 blev det soligt, vinden avtog, och därför for Inga och jag ut till stugan. Start 1645, köpte litet mat i Revinge, ankomst stugan c 1725. Åt genast vår mat.

På utvägen rätt mycket skrattmås på många ställen över fälten, några fiskmåsar sedda, några stora starflockar, och en ovanligt stor flock bofink (ej detaljstuderad) plockade föda på den av stridsvagnar ständigt uppkörda ytan väster om Ålabäck och landsvägen men öster om kvarnen. Nog 1000 bofinkar här (inslag av bergfink möjligt, men inte observerat).

Närmare stugan sågs 1 ormvråk störta ner till marken med klorna framåtsträckta och sedan bli sittande stilla; vi tyckte båda att den hanterade ett föremål, ungefär stort som en mus, i klorna, men när den lyfte sågs med nästan fullständig säkerhet att den inte bar något byte.

Krankesjön: mycket skrattmås, säkert över 1000, kanske mycket mera, och de var nästan alltigenom samlade i SO-hörnet, d v s vid platsen för sin bokoloni. Brun kärrhök skrämde upp dem flera ggr; [illegible] 1 hanne ad sågs nära. Glada kretsade på långt håll över Silvåkraskogen, en gjuse sågs my. nära, och efter en kort stund kom den (eller ett annat ex?) tillbaka, flög fram och åter flera ggr, attackerades lamt av en skrattmås, och ett tu tre såg vi den lyfta sig över vassen med en mycket stor fisk i klorna. Flög fram och åter, steg mycket långsamt men flög till sist mot S eller SO med sin fisk, fortfarande inte högre upp än c 15-20 meter. Vidare:

storskrak minst 6 ex i vattnet vid mynningen av kanalen från Silvåkrakärret
salskrak hanne och hona
gräsand hanne och hona plus enstaka hannar
knipa 1 hanne
sångsvan 1 ej utfärgad fågel flög över sjön och lät höra sitt läte flera ggr
sothöns bara några få, c 5 - 8 ex, sedda; enstaka hördes också
skäggdopping 1 sedd.

OBS att motljuset var besvärande och att jag inte hade tuben med mig. Fick därför ingen uppfattning om vad som låg i V delen av sjön.

Var uppe i tornet rätt kort omkr kl 1800 - 1810.

Blåmes, sävsparv, några bofinkar etc sedda.

Kl 1825 sågs 2 gjusar samtidigt, och 4 svanar av okänd art flög mot V - VNV över sjön, lågt. Starflockar började synas i V, och en del skrattmås tycktes komma till sjön. Storspov hörd. Häger: enstaka ex sedda flygande.

1835 oerhörda flockar av stare över V ändan av sjön; kilometerlånga "rökar". Vissa smärre flockar kom ner mot SO hörnet, men bara några 100 ex inalles.

1836 11 svanar flög ungefär österut, men långt uppe i norr

1838 5 svanar till på alldeles samma kosa; artbestämning omöjlig. gjuse flyger över vattnet, sökande.

1840-1845 och senare: jättelika massor av stare i V ändan, och flera flockar på summa 5000 - 15000 ex kommer dit, mest kommer de ungefär söderifrån. Massor av skrattmås kommer till sjön. [illegible] Starflockar kommer också, på långt håll. 3 gäss flög över sjön. Inga, som gick en runda, såg 6-8 gäss

1855-1900 massor av skrattmås kommer till sjön. Starflockar kommer fortfarande ungefär söderifrån till sjöns V ända

i 1902 rördrommen tutar!

1905-1907 stararna uppe, otroligt svart moln över Silvåkraskogen, nog 50000 (femtiotusen) ex, en svart mäktig massa, störtar i [illegible] vassen på sjöns S sida, ett stycke hitom almen. 2 gråtrutar sedda.

1976-04-10, lördag; och 1976-04-11, söndag.

Nedanstående tabell innehåller nästan alla uppgifter från 10 april men bara en del av obsarna från 11 april. För övriga obsar, samt för väderförhållanden etc, se text efter tabellen. En del iakttagelser gjorda av andra; detta har alltid angivits

art	lördag 10 april	söndag 11 april
skäggdopping	högst 15 sedda	nog 25 ex sedda
gråhakedopping	2 "	1 ex sett
häger	flera ex	flera ex
rördrom	hörd några ggr omkring kl 13 och kl 15	ej hörd!
sädgås	flock 12 ex flög mot Ö	-
grågås	9 ex i sjön	14 ex i sjön, 2 ex till anlände
knölsvan	2 par: ett i 30 och ett långt ute på sjön	1 + 1 ex sedda
obestämd svan	19 ex flög mot Ö på kvällen, nästan säkert var det knölsvan	-
vigg	högst 15 sedda	c 15 sedda
knipa	3 varav 2 fjolårs-♂♂, 1 ♀	-
salskrak	-	1 ♀ sedd av Peder och Jens Weibull
gräsand	ett par tiotal ex	kanske 20 ex sedda
kricka	5 ex	-
storskrak	c 12 ex	-
fiskgjuse	sedd flera ggr men bara ett ex åt gången	-
glada	sedd vid Krankesjön av grupp danska ornitologer, och 2 ex sedda Vombs ängar av Inga R och Johnny K.	-
duvhök	1 ad flög förbi stugan över vassen; fasan varnade	-
ormvråk 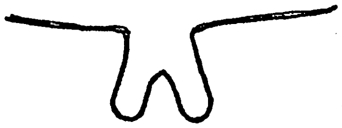	minst 2 par varav ett över Ivans backe. Båda paren normalfärgade. Därtill ett ex med stjärt av vidstående utseende ; månne redan påbörjad ruggning?	fågeln med "kluven" stjärt sedd över Krankesjön
brun kärrhök	2 ♂♂ dansande, och 1 ♀ sed	minst 2 ♂♂ och säkert 2 ♀♀, ivrigt dansande
trana	-	flock 10 ex mot N kl 1210, börjar kretsa, delvis tillsammans med en ljus ormvråk, flocken fortsätter mot NNV kl 1218
vattenrall	hörd e m och kvällen	-
sothöna	högst 10 sedda	20 ex sedda
fasan	varnade för duvhöken, se ovan	-
vipa	-	sedd vid Revinge etc, men ej vid stugan/tornet
storspov	spelade på Vombs ängar, sedd av Inga R och Johnny K	1 sedd vid Revinge, och 1 ex kom över Krankesjön kl 1225
rödspov	6 ex sedda vid Hjälmaröd, fuktiga ängen, av Johnny K	-
skrattmås	på dagen 1000-1500 ex i sjön; på kvällen kom massor, nog 3000 i sjön i skymningen, mest på klarvattnet	massor, även över fälten etc

1976-04-10 och 1976-04-11, forts.

art	lördag 10 april	söndag 11 april
fiskmås	1 juv	1 ad och 1 juv
silltrut	2 finfina ad kretsande över sjön på e m i solskenet; vingar jättespetsiga	-
ringduva	flock 55 ex mot N	flock 10 ex mot N
gröngöling	-	hörd f m
sädesärla	några ex sedda och hörda	-
gärdsmyg	-	sjöng på f m
rödhake	1 ex vid huset	-
koltrast	sedd	-
entita	hörd	-
blåmes	2 vid tornet	-
talgoxe	flera ex sedda	-
sävsparv	tydligen rätt [illegible] allmän	sedd
bofink	hörd sjunga	sedd
stare 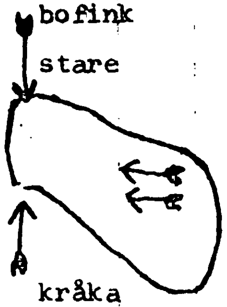	mycket stor ansamling till sjöns västra ände, flockar kom enligt skiss från N, från S och från Ö, men flockarna från Ö var små. Skiss	-
kråka	några sedda	några sedda
kaja	-	några sedda

Observationer söndagen 11 april efter kl 1300:
Kl 1340-1450 gick jag ner till Klingavälsån och tillbaka. Hörde trana kl 1350, fann 46 ex kretsande c 500 m upp, de steg till c 1000 m, gled sedan mot NNV. Såg och hörde f ö på vandringen och senare:

rördrom: ej konstaterad av mig, men Lisen hörde den på e m
sädgås: över Krankesjön flög c 25 mot NV, senare sågs 4 ex på Vombs ängar långt uppe i norr (inte många!!); därefter kom 6 ex [illegible] mot SO över Krankesjön
grågås några gånger sedd flygande över Kr., ensamma ex eller 2 tillsammans
gräsand fåtalig i Kr.
svan: intet nytt
övriga änder: intet nytt, dock:
storskrak: några ex sedda flygande
ormvråk: flera ex kretsande över sjön och Vombs ängar, även dansande; och kl 1455 kom ett ex mot N på jättehöjd
fiskgjuse 1 ex på stolpe på Vombs ängar
glada 1 ex kretsande över norra delen av Vombs ängar
tornfalk minst 3 ex Vombs ängar, varav 2 ♂♂ med blå stjärt; det ena av dessa ryttlade mycket högt i det lugna och fina "lätta" vädret. Jämför måsarnas beteende etc
brun kärrhök sedd dansa ideligen
fasan hörd vid stugan kl 1929
trana: se ovan om flocken kl 1350. Ej flera flockar sedda av mig, men Johnny Karlsson [illegible] hade sett 2 andra flockar mellan Revinge och Lund
sothöna: fåtalig i Krankesjön, skattat c 20 ex sedda

1976-04-10 och 1976-04-11 forts.

vattenrall hörd på kvällen flera ggr

storspov 1 + 2 ex flög över Krankesjön

enkelbeckasin flock 3 ex rundflygande över Kr.

skrattmås: vid middagstiden flög många hundra ex över Kr:s vassar, åtminstone i V och längs S sidan; och även över sandmarker och Vombs ängar var de allmänna eller rentav talrika. Ofta flög de lågt, men om man granskade himlen såg man ofta skrattmåsar i betydande antal mycket högt uppp

gråtrut: 1 ad flög mot V på e m, mycket högt

ringduva sedd flera ggr

gröngöling hörd kl 1445

sånglärka allmän på sandmarken

sädesärla: några sedda, och kl 1315 hördes den på vårt hustak: en ♂ kom dit, granskade platsen och flög sedan ner på gräsmattan och plockade mat!

gärdsmyg 1 ex hördes på kvällen vid stugan

koltrast: flera sedda. Men inga andra trastar sedda

entita sedd i trädgården

talgoxe sedd

sävsparv ofta sedd i vassarna

bofink: stor flock, nog på c 250 ex, vid hörnet av tallskogen ute på "stora heden".

hämpling: plötsligt tämligen allmän, en flock på 15 ex flög mot N kl 1400, och därefter på min vandring ofta sedd och hörd, överflygande enstaka eller parvis

stare: flockar samlades på ängen (bakom huset) på kvällen, men bara små flockar på mindre än 100 ex/flock; och ansamlingen studerades inte i kväll

kaja: enstaka sedda, bl a högflygare, flera ggr

råka: enstaka sedda, bl a högflygare

kråka ofta sedd.

- - - - - - - - - - - -

Väder m m: lördag 10 april: fint väder, milt och vårlikt på kvällen, temp då c +7° C; men rätt frisk vid och därför ej möjligt att granska V delen av sjön i detalj Vi startade hemresan kl 1930.

Dito söndag 11 april: start från Lund med Lisen och Henrik kl 1015 i härligt och varmt vårväder, det var disigt först men det klarnade och blev sol ehuru med kvarstående dis. Skuggtemp. på middagen omkring +11° C, kanske något mer. Spegelblank sjö åtminstone på f m, och (alltså) bra möjligheter att använda tuben. Lisen och Henrik och Inga återvände mot staden kl 1800, de skulle till Sonya Nyström och beställa kläder. Därefter skulle de till Lund. Men Inga kom ut igen. Vi bodde i stugan på natten till måndagen.

Det skall nämnas att det idag var massor av folk hela dagen i terrängen och vid tornet. Säkert var 150-200 personer i tornet mellan kl 1115 och 1930.

Denna dag flög också rikligt med insekter i solskenet, särskilt dytiscider, och de flög alltid ut mot sjön! Jag slog ner ett par ex, det var Agabus sp. Några andra som flög och ej lät sig fångas verkade större och var kanske Colymbetes? Även Coccinella septempunctata sedd flyga, och en del diptera incl. äkta flugor.

Tillägg: omkring kl 1220, när Staffan Ulfstrand och hans pojke David var här, flög länge en Nyctalus noctula alldeles nära tornet i solskenet. Det var nu delvis matt sol men mycket ljust och varmt. Många personer såg med intresse på fladdermusen.

SLUT

Måndag 1976-04-12.

Vi bodde i stugan natten till måndagen; det var första natten för i år. Upp 0600; dimma, som dock lyfte snart. Vid frukosten 2 järnsparvar jagande varandra i buskarna; även entita etc, men inget märkligt. — Brun kärrhök Ö ad flög nära förbi. —

Jobb i Lund på dagen. Kom ut sent, först c. 1900. Kl. 1920–1926 flög en fullkomligt enorm starflock över sjön, säkert 30000, kanske mycket fler, ty det var osäkert om hela flocken någonsin syntes samtidigt mot himlen. Det var ju ganska mörkt! Flocken ofta över V sidan men kom en gång nära Ö stranden; var oerhört stor och tät. Ev. gick fåglarna ner i vassen vid S stranden. — Senare, när det blivit mörkt hördes kattuggla och rall. — Ett par smärre flockar sädgäss, Σ 60-70 ex, flög förbi i mörkningen. —

På inresan till Lund på morgonen → sågs 53 sädgäss gå på torr gräsmark strax V om Revingeby 8, den gård där storken fordom häckade.

Tisdag 1976-04-13.

På morgonen kl 0600 och senare: jättetät, mjölkvit dimma. 1 skogssnäppa lyfte lockande från

1976-04-13 forts.

kanalen och tycktes flyga ungefär norrut. Den syntes aldrig men ropade desto flitigare.

På vägen in till Lund lättade dimman, och det blev fint väder. - Vi tog idag ett angenämt avbrott i arbetet: vi åt lunch på Spisen. Det var Carl H. Lindroth, Bengt-Olof Landin, Roy Danielsson, Håkan Stenram, Lars Säwedal, Gösta v. Mühlenfels, Göran Högstedt och jag samt våra två förtjusande flickor: Berit Olsson och Astrid v. Schmucker. Mycket rolig stämning och god mat, och vi kom tillbaka till 2-tiden alldeles lagom för att sätta på eftermiddagskaffet. —

Ut till stugan igen omkr. kl. 1815. Ikväll hade stararna ändrat vanor: de samlades till träden i Filosikera allé, särskilt där den nyligen rivna gården stod. Starama kom i flockar av växlande storlek (25 - 5000), och väldigt många kom ~~[illegible]~~ från VNV - NV - N (jag skulle tro de allra flesta gjorde så, men det är ju inte alls lika lätt att från stugan se flockar som kommer t.ex. från S och Ö.). Säkert kom 25000 starar, men hela förloppet följdes inte av mig, och jag såg inte var de till sist satte sig för natten.

På kvällen i djup skymning kom Angelstam (nyvald medlem i SkOF:s styrelse) med flickvän vandrande förbi; vi samtalade ett slag.
En kattuggla kom och fällde alldeles nära men fortsatte strax.
Trots många försök hörde jag inte
i rördrom alls denna dag och inte heller igår för den delen. Däremot hörde jag till min överraskning efter mörkrets inbrott "keck-
i keck - keck - keck - keckeckeck eck - keck — keck — keck - keck-keckeck-eck ---" = lilla sumphönan!

Onsdag 1976-04-14

i Jag gick ut och lyssnade kl. 0305 och 0500, och båda gångerna hördes

1976-04-14 forts.

i lilla sumphönans läte, trots stark kör av skrattmåsar. Sumphönan satt rätt nära, i vassen ungefär NV om tornet, möjligen rentav vid den lilla öppna ytan alldeles där den fallfärdiga bryggan har sitt landfäste.

1976-04-16, långfredagen.

Jag var uppe kl 0145 och lyssnade: lilla sumphönan hördes, nattflygande rörhöns ropade sitt "gegegeg" några gånger, och rördrommen tutade med måttlig intensitet. Det var dimmigt och drypande vått, men det föll ingen nederbörd. Temperatur + 3° C. Skrattmåskören oavbruten men just nu mitt i natten rätt dämpad.

Kl 0600 ånyo ut ett kort slag: flera starar på fågeltornet, de höll tydligen på att etablera sig i de "rör" som ingår i den bärande konstruktionen och som de använt som häckplats även tidigare år. Ett par starar sågs förresten intressera sig för dessa platser redan omkring 12 april.

Kl c 0845: 2 talgoxar och 2 entitor samlar bomaterial i trädgården. Tät dimma.

Kl 0740: en rall sprang länge på det öppna området innanför vassen, alldeles nedanför stugan. Den sprang mycket snabbt, alldeles fritt synlig, hade något av snabblöpande däggdjur i beteendet. Ett tu tre kom en annan rall utrusande, eller kanske snarare halvt flygande, ur vassen; det blev i ett par omgångar ivrig förföljelse, djuren formligen virvlade om varandra.

Kl 1030-1050 var jag i tornet. Det har lättat fint, men V ändan av sjön endast svagt synlig. Skrattmås ett par 1000 ex, de lyfte bl a för den "klykstjärtade" ormvråken som flög över; men jag observerade att alla skrattmåsarna inte lyfte. 2 gråtrutar juv rundflygande. Några sädesärlor. Brun kärrhök: bobyggande ♀, kretsande ♂ ad, på långt håll en annan ♀ ad. Knölsvan 1 ex! Grågäss 2 + 2. Gräsand kanske 6 - 8 ex sedda, mest ♂♂. Vigg få, kanske 6 - 10 ex. Brunand 5 - 6 ♂♂. Sothöna 10 spridda ex! Skäggdopping kanske c 12 sedda, delvis i par. Sävsparv, gärdsmyg, järnsparv, bofink, kråka.

Senare på dagen fortsatte jag obsandet, inte oavbrutet visserligen men flitigt. Det blev härligt väder, varmt: kl 1400 var det + 15° C i skuggan. Lätt till [illegible] måttligt dis.

Kl 1410 kom 1 ormvråk glidande ungefär mot S, mycket högt. På middagen sågs även 1 glada kretsande över Silvåkraskogen; ♂♀ av storskrake flög förbi, järnsparv sjöng flitigt, och rördrom hördes ofta. 1 gråtrut ad sedd, och av fiskmås 1 ad och 1 eller 2 juv. Några ggr kom sädgäss i smärre flockar flygande ungefär mot SO: först 13 + 3 + 7, senare c 5 + 10. Allt detta före kl c 1415.

Obsar fortsatte hela dagen, om/ ock med avbrott bl a på grund av besök (se nedan). Gravand ♂♀ flög över på e m, och på e m sågs också fiskgjuse vid två tillfällen, men det kan ha varit samma ex. Rördrom hörd då och då på e m. Rall hörd.

Stararnas ansamling på kvällen ej sedd; jag gjorde visserligen inte noggranna obsar, men jag såg nästan inga starar, vilket var förvånande.

Insektlivet började bli aktivt. Jag såg [illegible] 1 sorgmantel flyga förbi över tomten, vidare sågs 1 + 1 citronfjäril, 1 flygande humla och flera dytiscider av medelstorlek (som Agabus och/eller Colymbetes), alla dessa flygande ut mot sjön.

Vi fick gäster i ett par omgångar. Kl 1120 kom Anders Dahm med fru och dotter och i deras sällskap Ulla Holmberg. De fick kaffe. Det var nu så varmt att vi satt ute. De stannade till 1245.

Omkring kl 1500 kom Carl Edelstam med två barn (han hade ringt mig i Lund någon dag innan och [illegible] frågat om ornitologiska resmål, och jag hade givit tips och inviterat honom, om han lade rundan förbi Krankesjön). Han hade kommit över Vombs ängar och där haft ungefär 1000 sädgäss. - Ungefär samtidigt med Carl kom även Göran Högstedt. Det blev nytt kaffekalas, denna gång dock på verandan, ty det hade blivit kyligare. Vi satt länge och pratade och hade trevligt.

Det bör tilläggas, att de stora gåsflockarna som setts på Vombs ängar absolut inte flög till Krankesjön för natten. Inga gäss kom dit på kvällen.

Här ett par anteckn. som ej kommer i strikt Tidsföljd.

Tisdag 1976-04-13, forts.

På kvällen i mörkningen kom c 70 sädgäss till Krankesjön från O - SO. De flög långt västerut men fällde nästan säkert i sjöns V del. - Flock 10 brunänder sedd flygande.

Fredag 1976-04-16, tillägg.

Obsar på kvällen ej oavbrutna, men antalet anländande starar var troligen mycket lågt.

Lördag 1976-04-17, påskafton.

Idag såg jag vid vår stuga även ♀ av sädesärla. En ♂ kom för några dagar sedan; på grund av dess beteende tror vi att det är samma ♂ som förra året. Då häckade ett par i en vinkel på stugtaket.

För övrigt idag:
knölsvan bara 1 + 2 = 3 ad sedda i sjön idag
sothöna under 10 ex sedda
skäggdopping: några par
gräsand: 6 - 10 ex
gravand: 2
fiskmås 2 juv
skrattmås massvis, blev ideligen satta på vingarna av brun kärrhök
brun kärrhök minst 2 ♂♂ ad och 2 ♀♀ sedda
orm-vråk några sedda
fiskgjuse: 1 ex sågs länge, flög över sjön, delvis attackerad - dock med måttlig intensitet - av skrattmås ad, flög bortåt, men enstaka skrattmåsar följde efter och slog ehuru fortfarande rätt lamt och ibland utan att nå fram till gjusen. Jag skulle dock tro att gjusen var besvärad av dem. Flera ggr stannade den upp och ryttlade utan att dock [redacted] slå i vattnet; skrattmåsar fanns nära. Äntligen blev det slag för gjusen: den gick brant neråt men stannade upp två ggr, och när den till sist störtade i vattnet skedde det från avgjort låg höjd, skattningsvis bara 4-5 meter, jag minns att den syntes tätt över vasstopparna, vevande med vingarna. Men slaget lyckades, den kom upp med mycket stor och kraftig fisk, som till att börja med (eller åtminstone ett slag i början) tycktes hänga bara i gjusens ena fot. Men den fick grepp om bytet och försvann mot S, [redacted] dock först efter många krokar och seglande åt olika håll. - En stund senare såg jag fiskgjuse utan byte, antagligen ett annat ex.
storspov 2 + 2 sedda
enkelbeckasin 1
rall [redacted] hörd ofta
järnsparv
sävsparv
entita
talgoxe
bofink
kråka
vipa
ringduva
sädgås vid Krankesjön bara [redacted] 2 + 6 ex som kom österifrån på kvällen. Jfr nedan.
rördrom hördes på kvällen långt borta i V i sjön, bara svagt och bara få ggr.
stare: på kvällen kl 1910-1925 sågs summa 25 + 7 ex!!

Gjusens fisk såg ut ungefär så:

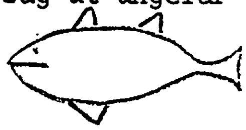

Inga gjorde på e m en bilrunda över Vombs ängar och till V Vombsjöstranden och såg på ängarna c 400 gäss varav i en flock på c 50 ex (som ej kunde ses fullständigt) över 10 var bläsgäss. Vidare årta, stjärtand ♂, skedand bl a flock 17 ex, vigg 25 ex, smådopping 1 ex Vombsjön vid landsvägskanten i NV hörnet (Hjälmaröd), blåhök 1 ♀, fjällvråk 2 ex på ängarna, tornfalk, skäggdopping Vombsjön NV, sothöns också där.

1976-04-18, söndag, påskdagen.

Denna dag gjordes (a) iakttagelser från stugan och tornet
(b) en rundfärd stugan - Harlösa - Hjälmaröd - västra Vombsjöstranden - Vombs by - Vombs Södergård - ut på ängarna, och
(c) i anslutning till (b) en inventering av ängarna; jag inventerade provytan och Inga kontrollytan.

Beträffande moment (c) se särskilt protokoll. Momenten (a) och (b) behandlas här.

(a) Obsar från stugan och tornet skedde hela dagen, visserligen med många korta avbrott och ett längre, ungefär kl 1345 - 1630, när vi gjorde rundan (b) och inventeringen (c). Här artlista, utan anspråk på fullständighet, med några kommentarer. Krankesjön hyste bl a:

skäggdopping, dock bara i my måttligt antal, knappast över 15-18 sedda

rördrom: hörd på morgonen kl 0400. Det var då mulet och ovanligt milt, + 6° C.

häger flera sedda

sädgås: ett par ggr kom stora flockar gäss från V eller VNV och flög på långt håll i väster; en del smärre flockar landade i sjön men försvann snart igen bortåt väster, [redacted] men de allra flesta lade sig aldrig i sjön utan försvann efter en flyktsväng (utan att någonsin komma nära) ungefär västerut igen. Totala antalet var säkert 500 ex, och det är så gott som bergsäkert att detta [redacted] inte var samma gäss som sågs på Vombs [redacted] ängar och kringliggande marker (se under mom. c).

ormvråk ofta sedd, kretsande högt, även i parningsflykt etc. En ljus fågel sedd på my. stor höjd, kretsande med en normalfärgad och "lekande" med denna i luften.

brun kärrhök ideligen sedd, både ♂♂ och ♀♀. Byggde på ett par ställen. Jag observerade hur ofta skrattmåskolonin måste gå till väders för överflygande kärrhökar. Säkert hände det flera tiotal gånger på dagen, ja antagligen ännu oftare. Konditionsbefrämjande faktor, kan man förmoda. Och avgjort riskabelt att nonchalera faran. Visserligen tar kärrhöken inte ofta vuxna skrattmåsar, såvitt jag hört och sett, men den kan göra det.

stenfalk 1 ex flög norrut över sjön ungefär kl 1200

Tillägg: se även [redacted]
sid. 31 [redacted]

knölsvan summa 5 ex sedda i sjön.

gräsand mycket få sedda

bläsand först 1 ex flygande, senare ♂ ad och ♀ flygande

kricka flock 6 ex

sothöna fortfarande märkvärdigt fåtalig i sjön, bara något tiotal ex sedda, spridda.

storspov sedd ng ggr, bl a flög 2 ex österut över sjön på f m.

havstrut 2 juv/med över sjön på middagen; den ena hade ungdräkt med det mera "fläckiga" utseendet än en gråtrut juv, och den andra började få mörk mantel. Båda oerhört stora och mäktiga.

skrattmås massor, men ej närmare studerad

fiskmås helt [redacted] enstaka ex sedda, både ad och juv

skräntärna: stor överraskning. När jag lyfte kikaren mot en av de otaliga skrattmåsarna, befanns denna vara en skräntärna ad. Oerhörd slump att jag just skulle få in den fågeln. Den flög sedan några vida svängar över vattnet, med näbben nedåtriktad efter vanligheten. Delvis rätt nära, försvann slutligen utåt sjön. Se även nedan.

(b) Obsar på rundfärden via Harlösa - Vombsjön till Vombs ängar kl c 1345-1500. Inga gäss gick på markerna vid Vikens gård. Vombsjöns vattenstånd var synnerligen högt, så att även "reveln" som avgränsar NV hörnet var dränkt. I NV hörnet låg 7 knölsvanar. några skedänder, litet gräsand, 15 sothöns, en del skrattmås, och några skäggdoppingar. Smådoppingen, som Inga såg alldeles vid vägbanken igår, var däremot inte kvar. Över NV hörnet kretsade en glada, övrigt förföljd av 2 storspovar. Vid V sidan 1 tornfalk och, till vår stora glädje, en överflygande korp alldeles nära, flög mot NV nära Norregård. I sumpen vid Vombsjöns SV hörn 1 årta [redacted] ♂, 1 skedand ♂, 4 strandskator som förde ett h-es oväsen, med huvudena nedåtriktade stod de och skrek.

Tillägg:
(1) 8 graväner på stort harvat jordfält V om Södergård.
(2) mötte Erik [redacted] Hansen: sett 1 skräntärna Vombsj. och 2 bruna glador vid Sövde, + många vanl. glador.

1976-04-18 kl 1505-1625. Inventering gjord av Gustaf Rudebeck.
Molnfritt, my. starkt ljus, frisk vind omkring V, skuggtemp c + 9° C.
Ängarna mycket torra, grässvål låg, lokalt avbränd (effekt ringa).
Dammarna i S änden av området välfyllda; närmast dammarna liten våt yta.

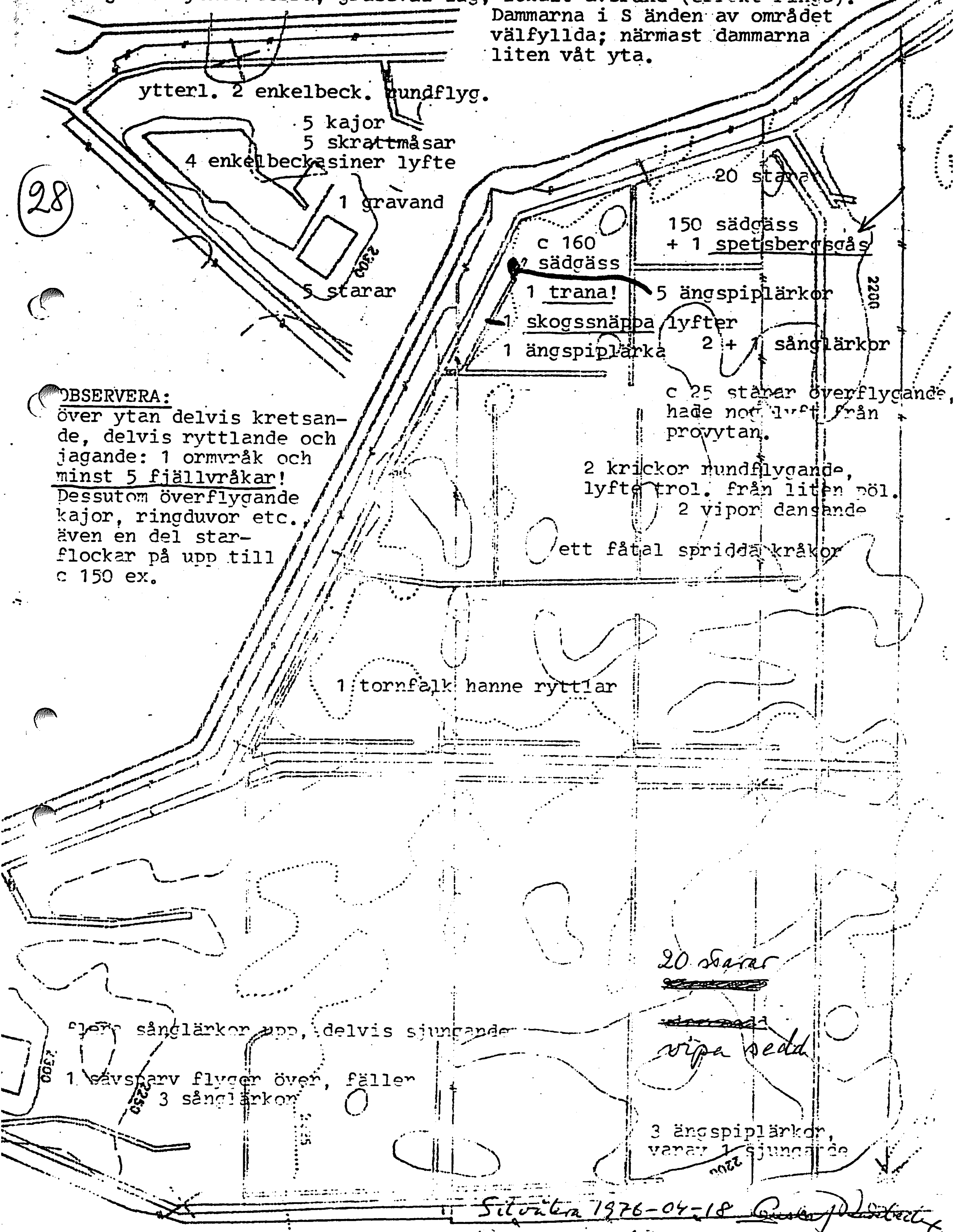

ytterl. 2 enkelbeck. rundflyg.

5 kajor
5 skrattmåsar
4 enkelbeckasiner lyfte

1 gravand

5 starar

28

20 starar

150 sädgäss
+ 1 spetsbergsgås

c 160 sädgäss

1 trana!

5 ängspiplärkor

1 skogssnäppa lyfter

2 + 1 sånglärkor

1 ängspiplärka

OBSERVERA:
över ytan delvis kretsande, delvis ryttlande och jagande: 1 ormvråk och minst 5 fjällvråkar! Dessutom överflygande kajor, ringduvor etc. även en del starflockar på upp till c 150 ex.

c 25 starar överflygande, hade nog lyft från provytan.

2 krickor rundflygande, lyfte trol. från liten pöl.

2 vipor dansande

ett fåtal spridda kråkor

1 tornfalk hanne ryttlar

20 starar
~~[illegible]~~

~~[illegible]~~
vipa sedd

flera sånglärkor upp, delvis sjungande

1 sävsparv flyger över, fäller
3 sånglärkor

3 ängspiplärkor,
varav 1 sjungande

Sitvätra 1976-04-18 Gustaf Rudebeck

1976-04-18 kl 1500-1600.
Inventering gjord av
Inga Rudebeck.
Molnfritt, my. starkt ljus, frisk vind omkring V, skuggtemp c + 9° C.

Avgjort Torrt.
Avgjort Torrt.

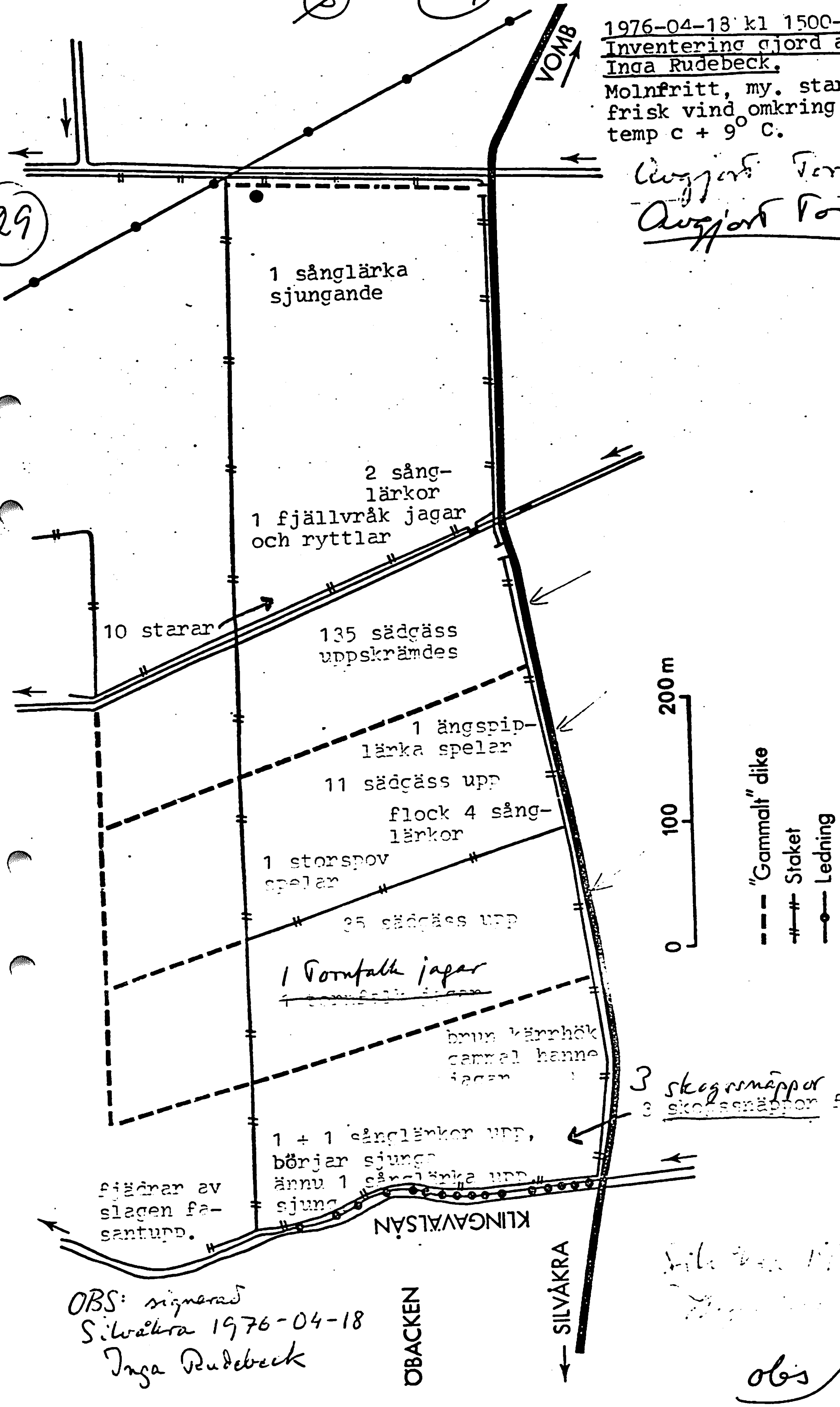

3 skogssnäppor flög över
3 skogssnäppor flög över

OBS: signerad
Silvåkra 1976-04-18
Inga Rudebeck

[illegible]

obs

Kommentarer till inventeringen 1976-04-18

1. Förutom de gäss, som noterades på provytan och kontrollytan, sågs gäss sålunda:
   - a) på nyharvade fält mellan Vombs Södergård och det fridlysta området gick c 35 + 420 sädgäss, ganska glest.
   - b) på området mellan kontroll- och provytan, alltså omedelbart S om vägen, gick c 140 sädgäss och c 15 bläsgäss.
   - c) V om Klingavälsån, söder om Öbacken, gick c 200 sädgäss, relativt glest fördelade.
   - d) på avstånd i S sågs småflockar gäss.

   Alla dessa gäss sågs samtidigt med de gäss som räknades på provytan och kontrollytan. Dessutom sågs flockar av gäss rasta på avstånd norr om kontrollytan; antal inte räknat men det var avsevärt.

2. På området mellan kontroll- och provytan sågs dessutom: flera stora starflockar, säkert c 400-500 ex inalles, vidare 1 tornfalk, ett fåtal vipor, 1-2 storspovar samt en spelande rödspov.

3. Kretsande, delvis nära eller rentav över de undersökta ytorna, sågs även 1 sparvhök och - förutom de redan antecknade - minst 1 ormvråk och 1 fjällvråk. På långt avstånd och mycket stor höjd kretsade 4 ormvråkar i sällskap samt några obestämbara rovfåglar (säkert vråkar) på enorm höjd.

4. Det bör kanske anmärkas, att det dike, som utgör östra gränsen för det fridlysta området, grävts upp kraftigt. Muddermassorna hade denna gång lagts på den sida, som inte är fridlyst.

Silvåkra 1976-04-18

1976-04-18, söndag, påskdagen, forts.

På kvällen vaktade jag på ev ansamling av starar. Över Ö delen av Krankesjön kom några smärre flockar mot V eller NV, inalles bara några hundra. På långt håll sågs andra flockar komma ungefär från N. Det blev en ansamling över V delen av sjön, en stor och tät flock flög runt där en stund i skymningen, men antalet var säkert inte högre än 6000–7000 ex, alltså en synnerligen stark minskning i relation till läget för några dagar sedan.
På kvällen kl 1935 flög en flock på 5 svanor rätt högt mot NO. Liksom de allra flesta sträckande svanflockar jag sett här i vår, höll även dessa en kosa ungefär mot NO över västra delen av sjön; med andra ord: de kom aldrig nära min obsplats. Art därför osäker. Avstånd alldeles för långt för att höra ev. vington.

1976-04-19, annandag påsk.

Även denna dag, på morgonen och förmiddagen, kom mycket gäss till Krankesjön från V eller NV. I motsats mot gårdagen fällde de emellertid idag ute på sjön, flera hundra ex. summa kanske 500. En del flockar nalkades västerifrån men svängde mot SV och försvann utan att ha kommit nära.
Över sjön såg jag bl a ett bläsandpar, uppenbart ♂♀, men ♂ hade inte sina stora vita vingfält. Fjolårshanne, om jag inte har fel för mig.
Omkring kl 0900 kom Peder och Jens Weibull; de hade varit ute på långrunda. På Vombs ängar hade de haft c 1000 gäss, rätt glest gående, tydligen ungefär som vi hade igår. Från tornet, där de just gjort ett besök, hade de sett 2 svarthalsade doppingar. Dem såg jag inte när jag var däruppe. De hade legat nära Ö stranden ett stycke norrut från tornet. PW+JW
Vi satt en stund och pratade på verandan. Härligaste väder. En sparvhök kretsade högt över sjön, och flera ormvråkar – vid ett tillfälle 6 samtidigt, kretsade också på stor höjd. På avstånd flera vråkar.
Jag finner det nu helt klart att de gäss, som kommit till Krankesjön västerifrån igår och idag (vare sig de nu slagit till eller svängt västerut igen), inte tillhör flockarna som går på Vombs ängar.
Denna dag måste vi fara in till Lund redan omkring kl 1130. Just vid avresan kom en fjällvråk lågt över stranden mot S. – Vi var på kvällen bjudna till Allan och Brita Lundstedt tillsammans med Lisen och Henrik och Henriks bror Göran. Det var en mycket trevlig kväll, och underbart god mat och härliga viner. Och eftersom middagen startade redan kl 1700, reste vi tillbaka till Lund kl 2132, körde hem Lisen och Henrik till deras lägenhet. for sedan till Sunnanväg och ordnade en del detaljer och reste sedan till stugan, ankomst dit 2255.

Tillägg: grågås sedd över sjön både denna dag och föregående dagar, ensamma eller parvis flygande. Däremot nu inga flockar av grågäss liggande på vattnet.

1976-04-20, tisdag.

Morgonen härlig, klar och molnfri, sikt utmärkt. Men kl 0500 var det 2 minusgrader vid stugan. Jag var uppe i tornet c 0700-0710. Snabbinventerade sjön, även med hjälp av tub. Skäggdoppingarna hade ökat tydligt i antal, jag räknade inalles 48-50 ex (OBS att räkning och bestämning alltid blir osäkra resp ofullständiga beträffande vad som ligger i andra ändan av sjön, även om ljuset är prima). Skäggdoppingarna låg delvis i par, delvis m l m spritt ute på klarvattnet, långt från tornet. I närmaste klarvatten bara 2-3 par. Knölsvan: summa 10 ex sedda, alla verkade rent vita. I NO hörnet ett par som syntes hålla samman, och ytterligare något par m l m tydligt avgränsat. Men eljest enstaka ex resp någon flock på 3. Chansen finns förstås alltid att ena partnern i ett par kan vara osynlig bakom en vass. Men siffran säkert nära rätt. Borta i V en del förföljelseflygningar av knölsvan. Änder mycket få: ett tiotal viggar, några krickor, någon enda gräsand resp något par obsat. Sothöns fortfarande synnerligen fåtaliga, något tiotal sett.

Kvällen: vi kom ut c 1815. Fint väder. Massor av skrattmås kom till sjön en lång stund på kvällen, och några gånger visade måsarna stor oro i skymningen; det var då lätt att se att de uppskrämda flockarna vid kolonin var större än vanligt. Inga noggranna räkningar gjordes, men säkert måste 3000 ex setts över kolonin, och det totala antalet måste varit åtminstone något större. Starar syntes föga till över vår del av sjön, men i skymningen (det var omkring 1925-1940) flög ett stort moln av stare över västra ändan. Skattades av mig till 5000, approximativt, ty flocken höll sig i regel så lågt att alla inte syntes mot himlen. Men mycket mer än 5000-6000 kan det inte ha varit.

Tillägg: kl 0755, när vi körde in och nalkades Östra Torn, flög en brun kärrhökhona över de nyharvade fälten, den steg i fina kretsar i solen och blev ihärdigt mobbad av tre fiskmåsar, som skrek och envisades.

1976-04-21, onsdag.

Morgonen lika strålande som gårdagens. Kl 0500 tittade jag ut och såg först föga mer än skrattmåsar; temp var +- 0° C. Plötsligt hördes höga gåsläten, och tre blåsgäss flög rakt över från SO, de svängde sedan livligt ute över sjön, rundflög många varv, och återkom till sist och flög rakt över huset mot SO. Först tyckte jag de såg små ut, med hastig vingföring, men jag hann hämta kikaren och följa dem länge; de var tydligen uppskärrade och rörde sig snabbt, men fjällgäss var det inte. När de efter rundflygningar långt ute över sjön kom tillbaka med kurs rakt mot mig, såg jag tydligt att de inte alls hade större bläsar än bläsgäss skall ha.

Kl 0720-0730 var jag i tornet, gjorde snabbtitt och placerade ut och fäste den nya gästboken (den föregående, som lades upp någon gång omkring nyår, blev stulen i mars månad). Fågel: skäggdopping som igår, allmän. Knölsvan summa 9 sedda, paret i NO ej kvar, men ett par låg i SO i den smala viken i vassen V om kanalmynningen. Eljes strö-ex, plus flock 4 ex vari de dock syntes uppdelade 2 + 2, och ena hannen "prålade" med upplyfta vingar etc. Vigg mer än igår, spridda och alls inte talrika men säkert c 25 sedda, mestadels långt uppåt vassen på N sidan. Därutanför också några knipor varav 2 ♂♂ ad (my långt håll, antalet ♀♀ ej möjligt att avgöra exakt). Några få brunänder ♂♂ (setts även föregående dagar). Gräsand bara några enstaka ex samt ett flygande par. Sothöns hade äntligen ökat något, inte i närmaste klarvatten och knappast med säkerhet ute på öppna sjön, men bortåt Almen låg en flock på c 10-12 ex.

Rördrom inte hörd av mig igår eller idag, men Inga hörde den åtminstone natten till tisdagen.

Talgoxe flög med bomaterial in i den holk Inga satt upp vid dasset.

Ett par fiskmåsar juv kretsade högt uppe.

Forts.

A

1976-04-21, onsdag, forts.

Kvällen vid stugan: långt i V-NV vid Krankesjöns andra ända samlades starar som vanligt. Kl 1925 skattade jag antalet till 5000, kl 1932 till 9000-10000 och kl 1940 till 14000-15000. Sedan blev det inte (nämnvärt) mer. Några små flockar flög åt helt andra håll över sjön, mest SO i sådana fall, men var de blev av vet jag ej.

1976-04-22, torsdag.

På kvällen kl 1930 höll jag föreläsning i SkOF:s regi på Stadsbiblioteket i Malmö, Regementsgatan 3. Det var samma lokal som fram till 1937 hyste Malmö Museum (fast byggnaden har blivit mycket ombyggd och moderniserad sedan dess). Ämne: "Kärkevagge-Lund-Staffanstorp-Kalahari", det var en bildsvit på c 62 bilder. Jag hade hållit ungefär samma föredrag, med alldeles samma titel och ungefär samma bilder på Zoologiska Föreningen i Lund i mars 1974. Idag kom c 90 personer, vilket ansågs vara mycket. Det var en vacker och välskött lokal. Jag kände mig inte i särskild form, men det bättrade sig, och det hela gick bra. Fick höra på omvägar (från Inga, som i sin tur hört det från Peder Weibull, som var närvarande på föredraget), att folk varit mycket belåtna. Men jag kände att jag blev trött på slutet och hade relativt svårt att finna ord.

1976-04-23, fredag.

Jag bodde på Sjöfartshotellet i Malmö på natten till fredagen. Hade aldrig tidigare satt min fot där men valde det hotellet för att det låg bra till: nära till Centralen, nära till Malmö Museum, och rätt nära till gårdagens föreläsningslokal. - Kl 0815 på fredagsmorgonen skulle det bli en endagskurs på Malmö Museum över ämnet "konservering och vård av zoologiskt material" (Titel ur minnet, ungefärlig). Kurs och program hade uppgjorts av de tre damerna på Naturhistoriska Avdelningen: Eva Melander, Christina Sjöblom och Margareta Stenkil, i samarbete med Museimannaförbundet. Margareta S lär ha tagit initiativet.

Lutz Pagel började med en del av proceduren vid avgjutning av fisk. Det gjordes mycket fint men tog längre tid än beräknat, varför Löwegren, som skulle inledningstalat om gamla dagars djurkonservering, fick avkorta sitt anförande. Men det var verkligen bra; Löwis kan konserveringskonstens historia bättre än någon annan. Därefter demonstrerade konservator Christersson (stavning ungefärlig!) hur man skinnlägger en kråka, både för permanent skinnläggning och för montering, och sedan fortsatte han i full fart med skinnläggning av en räv, incl. tunnslipning av skinnet och redogörelse för garvning. Mycket pigg pojke, jag kände honom förut men visste inte att han kunde utveckla sådan kraft och effektivitet. Ronnie Liljegren talade sedan om preparation av subfossil, både hur man bör göra och hur man inte bör göra. Mycket vederhäftigt, han är synnerligen aktiv och duktig och väl jämte Berglund den bäste på kvartärbiologiska laboratoriet. Så avslutade Lutz Pagel dagen med att demonstrera de senare faserna av avgjutning av fisk. Elegant!

Allt var mycket bra gjort. Trevlig stämning. Jag åkte med Ewy och Hjördis till Lund, ankom till vår bostad på Sunnanväg c 1745. Inga kom från Zootis alldeles samtidigt. Hon och jag for ut till stugan vid Krankesjön, ankomst dit c 1850.

Härute var mycket kallt, men sikten fin. Ansamling av stare skedde kl 1930-1950, summa individer blev nog c 15000-18000, ej flera. Vidare kom 2 tranor över sjön mot V i skymningen, lågt, rakt över stugan. Summa c 80 sädgäss flög i spridda småflockar mot VNV i skymningen (men obs att detta ingenting visar om antalet sädgäss i trakten: det finns nämligen, åtm. i regel, mycket gäss på Vombs ängar etc., och det ringa antalet som kom till eller över Krankesjön visar snarast att huvudmassan inte övernattar i den sjön.). I sjön c 9 knölsvanar, de låg bara delvis i par, och de låg ej på samma ställen som föregående dagar.

1976-04-24, lördag.

Tät morgondimma, som dock lyfte oväntat tidigt. Det var nattfrost; kl 0800 var temp +-0° C, men dagen blev strålande. Under dagen besökte jag tornet några ggr och obsade mycket under dagens lopp. Arter:

skäggdopping nog c 50 sedda i sjön

i rördrom hörd några ggr på dagen, men svagt, och med my långa mellanrum. Även hörd kl 1900 och kl 2000

häger sedd

knölsvan: 2 + 2 + 2 + 2 + 1 = summa 9 ex sedda på sjön. De var oroliga och låg inte stilla på m l m tydligt avgränsade områden. Dessutom flög 11 knölsvanar mot OSO - O omkring kl 1845.

sädgäss: helt få överflygande; men se tillägg nedan.

grågås: 2 låg på vattnet i"södra viken", d v s den långsmala vik av klarvatten som går in i vassen i sjöns SO del, några 100 m väster om den punkt där kanalen från Silvåkrakärret mynnar.

vigg 8 ex sedda

brunand 8 + 3 ex sedda

gräsand 2 eller 3 ex sedda, därtill enstaka hannar

sothöna högst 10 sedda

rall skrek ofta

brun kärrhök sedd ideligen, både hannar och honor; en hanne ad flög med bomaterial

ormvråk 3 ex sedda, däribland den med kluven stjärt

sparvhök 1 ex flög norrut lågt över vassen, utanför stugan.

skrattmås nog 4000 ex i sjön, de lyfte i regel för kärrhök och ormvråk, men en brun kärrhök hanne ad flög en gång lågt över skrattmåsarna, varvid bara kanske 200-300 ex av 3000 lyfte. Orsak? Månne kärrhöken bar litet byte? Men detta helt spekulativt, det sågs inte.

enkelbeckasin 1 sedd

vipa sedd

järnsparv

stare: kl 1930-1950 kom flera jätteflockar och flera små till medelstora flockar, de ansamlades i väster (= Krankesjöns V ände, som vanligt; även om det naturligtvis är omöjligt att säga exakt var de befinner sig. De ses bra i kikare från vår stuga). Det blev nog 18000-20000 ex, de flög länge omkring.

- - - -

Massor av mås (=skrattmås) kom till sjön på kvällen, ännu kl 2000 och senare. Säkert kom 1000 ex.

Kl 2005 kom (utöver vad som ovan nämnts) 7 + 10 + 2 gäss till sjön. Och mellan kl 2005 och 2015 kom nog ungefär 150 gäss till, de fällde i sjön. Kl 2025 kom omkring 30 gäss till, däribland bläsgäss.

- - - -

→ Inga var på Vombs ängar och såg minst 1300, kanske 2000 sädgäss, bland dem allra minst 20 bläsgäss, kanske mycket flera. Även såg hon
→ 2 rödspovar. - Peder Weibull kom till stugan på kvällen, han hade besökt ängarna efter Inga och hade liknande siffror att meddela.

1976-04-25, söndag.

Var vid stugan vid Krankesjön. Obsade en stor del av dagen ehuru ej regelbundet.

Knölsvan: på morgonen låg flock på 11 ex i V ändan. Senare sågs i V ändan 2 ex ungefär utanför "Almen", tillsynes ett fast par, och längre norrut i sjöns V sida låg 1 + 1 + 2 + 3 + enstak ex. På andra ställen i sjön sågs 2 + 1 + 2 ex. Men man ser dem inte på samma ställen från dag till dag.

Änder, sothöns, skäggdopping: ingen ändring.

Sädgås: flock c 25 ex flög mot NO tämligen högt vid middagstiden.

På e m kom Johnny Karlsson + fru + dotter samt Görgen Göransson + fru + dotter på middag. De fick hare (som Görgen skänkt Inga i höstas!) och fruktsallad, och till dryck serverade vi Fleur de Provence (dock ej till småbarnen). Allt blev mycket lyckat.

En flock på 8 knölsvanar flög över sjön, däri en juv. (Med juv menar jag som vanligt sådana ex som är tydligt bruna, brunaktiga eller brungrå. Med ad menar jag ex som ter sig helvita).

På kvällen i skymningen samlades c 6000 - 7000 starar över V ända

I mörkningen kom ett par hundra sädgäss i småflockar till sjön åtminstone i huvudsak från O eller OSO-SO, men åtminstone viss flockar lyfte ånyo och flög bort ungefär österut.

1976-04-26, måndag.

Natten till måndagen blev det frost. Måndagsmorgonen morgondimma. Jag gjorde föga obsar. Starflockar fortfarande stora, men de var nog oroade av militär aktivitet V om sjön.

1976-04-27, tisdag.

På morgonen kallt, kl 0700 var det + 2° C., och blåsigt och mulet.

Kort besök i tornet: 1 + 1 + 2 knölsvanar synliga; de 2 låg i närmsta klarvatten, de övriga låg långt borta. När vi körde in mo Lund på morgonen flög en glada nära Revinge.

Snöflingor i luften kl 0750-0800 när vi körde sträckan S Sandby - - Lund.

Forts.

///A ~~①~~ (36)

forts.)

Tisdag 1976-04-27. (Jag for med buss ut till stugan. Steg av i Lilviken c 1815, gick ner över betesmarken mellan allén och järnvägen. Oerhört kallt, stark nordlig vind, först aning snö eller snöblandat regn, sedan plötsligt tätnande och mycket sämre sikt. Temp. vid stugan −1° C (minus en grad)! Kallare än många vinterdagar. — På ängsmarken lyfte rätt många ängspiplärkor. F.ö. föga obsar. Rödhake vid stugan.

Onsdag 1976-04-28. Jag hade lovat Anders Dahm att visa honom och hans kurs fågel från tornet med början omkr. 0630. Jag var ute från c. 0600. Det var sol men iskallt, och hård nordanvind. Två minusgrader när jag gick ut. Sikten utmärkt, men vind alldeles för hård för att använda tub från tornet. Anders Dahm + hans fru + summa 8 tappra kursdeltagare kom ut omkr 0630. Vi upp i

1976-04-28 forts.

Tornet. Därifrån sågs summa 2 knölsvanar, c. 3 skedandsrakar, c 3+4 brunänder, någon gräsand, högst 5 sothöns, likaså skäggdopping. Rall skrek. Fasantupp och -höna sedda. Över Silvikra allé 1 kretsande glada, någon ormvråk; och efter vanligheten sågs bruna kärrhökar ideligen, ofta nära. De skrämde gång på gång upp skrattmås-massorna i kolonin — också som vanligt. Vi gick till bryggan ett par tre hundra meter norrut; här kom en fiskgärna alldeles nära förbiflygande; trevligt; den mörka näbbspetsen syntes fint. Vi gick sedan ner till kanalmynningen: här stod 2 mindre strandpipare på en liten sandrevel ute vid stora buskarna. Också mycket trevligt. Och i en al vid vårt lilla hus satte sig 2 grönsiskar. — Slut på exk. redan omkr. 0730; jag åkte in till Lund med Inga som vanligt. — Natten till 29 april bodde vi i Lund.

ob//

Torsdag 1976-04-29. Vi kom till stugan omkr. 1830. Kall kväll, men några grader mildare än förut; och rätt mulet (vi trodde inte det skulle bli nattfrost, och det blev det inte heller).

– Det hade varit inbrott i stugan. Med en sten hade en liten ruta i köksdörren krossats, och folk hade gått in den vägen. De hade stulit två saker: vår batteriradio och min ficklampa. Men *inte* min Tub, och *inte* skrivmaskinen, och *inte* den lilla snapsflaska som stod alldeles bredvid ficklampan i bokhyllan. Inte heller hade de gjort någon annan åverkan i stugan. De hade lämnat den via "stora" ingången, som de ej slagit i lås. De hade kastat en sten genom en större glasruta i uthuset men ej vidgat hålet och gått in där. Någon åverkan på angränsande hus hade inte skett; däremot

#

~~(2)~~ (39)

1976-04-29 forts.

hade de knyckt den metallkedja med vilken gästboken i fågeltornet var fastsatt. Själva boken som lades upp där så sent som 21 april hade de däremot lämnat orörd. —

Inga for upp till Johnny Karlssons bostad i Revinge och ringde polisen därifrån.

—

Jag gjorde kortvarig obser från tornet. Håkan Lindskog från Skurup kom på besök. Det blev delvis regn då, men han ville snart vidare: han skulle (som vanligt) bli hämtad med bil av sina föräldrar.

Av skrattmås, kärrhök, rall etc. bara det vanliga. Summa 3–4 knölsvanar sedda. Omkr. kl. 1935–1945 mycket stor starflock synlig långt borta i V, oftast lågt, skattat antal ca 10000–12000 kanske fler. – Omkr 1945–1955 kom inalles 25–28 gäss till sjön österifrån; det var dåligt

1976-04-29 forts.

ljus, och de var tysta, men det var otvivelaktigt sädgäss och inte grågäss. – Rördrom ⓘ hördes på kvällen och, tydligen flitigt och delvis nära, på *) natten till fredagen.

Denna dag kl 1230 var det uppvaktning för Bo Tjeder, som fyllde 75 år. Mycket fin och trevlig man och en jätteskarp systematiker. Vi var c 25 personer hemma hos honom och Wilma. Mycket minnesvärd stund.

Fredag 1976-04-30.

Jag var uppe 0400 – 0410 och tittade ut från fönstret. Det var halvljust och god sikt och drygt 3 plusgrader. En stark ström av lysande och

---

*) Tillägg: på kvällen från 1930 (och trol. tidigare) formligen strömmade skrattmåsar till sjön från 50 – 350; ibland 150 – 200/minut, och säkert 800 – 1000 ex på 10 minuter.

1976-04-30 forts.

stigande skrattmåsar gick ungefär
mot S eller SSO-SO, en del
reste ostsö m l n mot SV. Efter-
som sikten ej är fri åt alla
håll vet jag ej om de kanske flög
exempelvis norrut ostsö. Men
säkert reste c. 800-1000 el
bort på 10 minuter. (jämför
i noten från igårkväll!) - Rördrom
hörd.

Morgonen c 0645-0735: ej oavbrutna obsar, men jag såg bl.a
2 gräsandshanar ivrigt jaga en
hona. Ett knölsvanpar låg i
vasskanten något bakom "Ålnen":
1 ensam sädgås flög över sjön.
Kärrhökarna skrämde upp massor
(tusentals) av skrattmåsar formligen i ett kör. Jag fick liksom
nu på sista veckan, intrycket
att skrattmåsarna sattes på
vingarna med bara ett par minuters mellanrum, och jag såg
tydligt att det var kärrhökar
som åstadkom detta. Ibland
2 el (snl. ♂♀) nära varandra.

1976-04-30 forts.
Månne kärrhökarna i år är särskilt ställda på skrattmås, i så fall kanske på grund av att tillgången på vissa andra bytesdjur, exempelvis sothöna, är så ringa?

Någon gång händer det förstås att skrattmåsarna lyfter för ormvråkar som flyger över sjön eller att kråkorna ställer till oro. Men i 90-95 % av fallen är det de bruna kärrhökarna som orsakar uppflogen.

Vi for till Lund c 0735 som vanligt. Hade bara halv arbetsdag, men vi hade mycket att göra och lämnade Lund först omkr kl. 1500, handlade grundligt i S. Sandby och anlände till stugan c. 1605. Rätt ansträngda båda två, det har verkligen varit hård arbetstakt på slutet.

På utvägen, vid Krankesjöns norra strand, flög en glada över landsvägen mycket lågt. Jag har

1976-04-30 forts

alldeles nyligen fått veta av Magnus Sylvén att glada häckar i skogen här; han har funnit boet med ruvande fågel.

Från stugan hördes rördrom ett par gånger på e.m.; den satt nära, men den tutade inte flitigt.

Vädret var nu äntligen något vänligare; det var omkring +9°C kl 1830; delvis mulet, och mörknande i väster men ännu ingen nederbörd. Jag gick upp i tornet; vinden var inte starkare än att tuben kunde användas. Skrattmås i massor som vanligt på koloniplatsen; brun kärrhök ♂♀ ideligen sedda (mer än ett par, men åtminstone 2 ♂♂ är varandra lika och ovanligt grant färgade; av ♀♀ är en ganska enfärgat mörk med gul eller orangegul hätta, den andra är ljusare och har en mycket större ljus fläck på ovansidan på höger vinge än på vänster. - På avstånd finns andra bruna kärrhökar; t.ex.

1976-04-30 forts.

ser jag mycket ofta kretsande och "dansande" ex borta i V änden; säkert bor något par där).

Från Tornet vidare:

bläsand 4 ex rundflygande, fällde

stjärtand 4 ex kom västerifrån, flög runt, fällde

brunand 1 ♂ + flock 6 varav 5 ♂♂

vigg flock c 24 ex liggande längst borta; alla ej säkert bestämbara

knölsvan först 1 liggande ungefär utanför Almen, och 2 ex (säkert ♂♀, olikstora, ♀ flög först) kom fr. Ö, flög över hela sjön, fällde i NV. Senare sågs det paret ligga kvar, ett annat par utanför Almen (ungefär) och ett tredje par på närmsta klarvattnen samt 1 ensam fågel längst ute. Σ 7 ex, alla ute.

sädgås 1 ex flög runt

rall skrek flera ggr

sothöna högst 6-8 sedda

skäggdopping knappast mer än 12-14

1976-04-30 forts.

sedda, men det var inte lugnt, och jag kan inte ännu påstå att antalet skulle minskat på slutet.

Fiskmås 1 ad 1 ej utfärgad.
Trut, säkert gråtrut, 1 juv.
Sävsparv sett och hört men jag tycker inte den verkar talrik.

Obsar i Tornet skedde c 1730-1800. Därefter obsar, en lång stund mycket noggranna, från vår veranda. Särskilt studerade jag kärrhökarna och deras inverkan på den stora skrattmåskolonin..

1840: obsar börjar
1844: kolonin går till väders för kärrhök ♂ ad
1845-46: dito dito för ♀ ad
1848-53: regnskur. Mycket skrattmås flyger bort från kolonin mot S
1849: kolonin ånyo till väders för kärrhök, men jag hann ej se ålder eller kön
1905: dito dito, för kärrhök ♂ ad
1908: —"— —"— —"— —"— ♀ ad

forts.

1976-04-30 forts.

1909-1910: kolonin till väders för 2 kärrhökar, först ♂, sedan ♀. De kom med c 500 m mellanrum.

1914: svagt regn börjar. Borta över V änden av sjön en verkligt stor starflock, i regel tyvärr så högflygande att den ej sågs helt. Skattat 15000 ex.

1931: måskolonin uppskrämd igen av kärrhök, ålder och kön oklara.

1943: måskolonin uppskrämd; orsak okänd. Massor av skrattmåsar kommer till sjön fr S; detta håller på tills observ. slutar kl 2005; då har Tusentals kommit.

1945-55 kattuggla hörd upprepade gånger fast det inte är ordentligt mörkt.

1955: starflockar har kommit till V änden från N och NO (och kanske från andra håll); nu skattar jag flocken därborta till 18000 ex.

→ 2000: 6+3+13+1+c.7+23=53 sädgäss kommer till sjön från OSO-SO.

1976-04-30 forts.

2005: obser slut.

Utöver det nämnda har gravand setts flera ggr, högst 4 i sällskap; vidare entita, blåmes, sädesärla.

Väder: mulet men torrt.
Temp. kl. 2000 +4°,5 C
kl. 2100 +4° C

På sista 4-6 dagarna har även följande arter setts och/eller hörts vid stugan:
ringduva,
gröngöling,
rödhake sedd och hörd flera ggr
järnsparv sedd ideligen, sjunger på tomten eller därintill
sävsparv
bofink
stare, bor bl.a. i fågeltornet och i nyuppsatt holk vid dassets knuta.

Slut 1976-04-30.

1976-05-01, lördag.

Var vid stugan hela dagen fram till c 1530, då vi for till Rolf Elofsson i S Sandby. Det var på morgonen och förmiddagen och ännu längre fram på dagen frisk till hård vind omkring V (?) och inte så varmt och vårlikt som det såg ut att bli kvällen innan. Jag gjorde rätt mycket obsar från stugan och var uppe i tornet ett par ggr. Såg allt det vanliga och därutöver följande:

årets första lärkfalk kom in i kikarsynfältet, när jag beskådade en brun kärrhökhanne som flög förbi! Falken kom med rak kurs, vingarna var spetsiga som liar. Den började kretsa över sjön på nära håll, sågs länge.

havstrut 3 ex samtidigt, därav 1 ad och en vix ad med svart rygg, men vingarnas översida var ej fullt utfärgad; det tredje exemplaret var i ungdräkt men med begynnande anläggning av gamla fågelns färg på översidan. Trevliga dräkter.

gråtrut: 1 vix ad tillsammans med havstrutarna. Därtill, också samtidigt, en femte trut med påfallande mörka vingframkanter och vingspetsar, trots att den f ö var i ungdräkt. De karaktärerna kan som bekant tyda på silltrut, men det var det absolut inte, ty fågeln var fullt ut lika stor som de andra och hade inte silltrutens tydligt spetsade vingar; jag tror det var en havstrut. Alla 5 trutarna rörde sig m l m i ett par varv runt sjön men kom från öster och fortsatte ungefär mot väster.

grågås: en gång på morgonen sågs 2 ex, säkert hanne och hona, ligga långt i V och sedan flyga runt och på nytt fälla där. Senare på dagen flock 5 grågäss flygande över sjön.

vigg: flock på 18 ex skrämdes upp av motorbåt långt i V och flög runt över sjön. Högst troligt samma individer som jag såg igår och kunde bestämma till vigg, dock med reservationen att kanske inte alla i den flocken var vigg.

Kvällen från kl 1600 till c 2030: jättetrevlig bjudning hos Rolf Elofsson och hans fru i S Sandby. Det var Inga och jag, Patrick och Karin Meurling med dotter, Jarl-Ove Strömberg med fru och fyra barn, Sam Erlinge med fru och två mycket rara döttrar, och därtill värdfolket med fyra barn. Vi inledde med en vandring i Fågelsångsdalen och längs Sularpsbäcken; det blev nu strålande väder och plötsligt avtagande vind, inom kort helt lugnt. Inte mycket fågel men fint med blommor i dalen: vitsippa, blåsippa, gulsippa, Pulmonaria, Corydalis cava (både vit och rödviolett) samt Petasites albus; alla i blom utom gulsippa som ännu bara sågs i knopp.

Inga gjorde idag på middagen en bilrunda över Vombs ängar och runt
→ Vombsjön och såg flera trevliga saker, bl a kärrsnäppa, brushane, röd-
→ spov, glada, och c 470 sädgäss samt 1 bläsgås. Hon har fylligare anteckningar. Gässen vistades dels på vår kontrollyta, dels på andra delar av Vombs ängar, dels på m l m översvämmade marker V om Vombsjön (den är uppdämd, som bekant, ~~och~~ har f n mycket högt vatten).

och

Så länge vi var närvarande vid stugan, kom det ovanligt litet folk till tornet idag. Men vädret lockade inte heller.

49

1976-05-02, söndag.
Upp i tornet, var där kl 0820-0935. Mulet, men god sikt, svag vind
Fågel:
skäggdopping c 30 ex synliga. knölsvan 4 par syntes, se nedan! brunand dels 1 hanne 1 hona, dels flock 3 hannar 1 hona. vigg flock på 6 hannar 2 honor. gräsand 1 + 1 hannar. bläsand hanne och hona. kricka flock 11 ex flygande över sjön. ormvråk 1. glada 2 ex rakt över höjd c 200-300 m, steg högre, flög my nära varandra hela tiden med hävande och djupa slag, följde varandra my tätt. Parningsflykt. sothöna 2 + 2 + 1 + 1. skrattmås blomstrande koloni, fåglarna flyger med bomaterial. Måskolonin blev ordentligt uppskrämd av bruna kärrhökar 9 gånger på 70 minuter. Och de reagerar verkligen kraftigt: de står som en vit vägg upp ur vassen (som ännu helt och hållet är fjolårsvass, åtminstone allt som syns). fiskmås 1 ad bland skrattmåsarna.

brun kärrhök trevlig obs: en brun hona dansar i branta vertikala svängar men på låg höjd, högst 20-25 meter, över en rakt och my lågt framflygande hanne ad. Vid detta tillfälle flög en annan hona i närheten, men ej i sällskap med hannen eller med någon annan. Denna hona flög också my lågt och med ungefär rak kurs över vassen.

knölsvanarna var fördelade approx. enligt skissen: De 4 närmaste var my upprörda, och två fåglar, förmodligen hannarna, slogs länge och häftigt, grep om varandra och försökte "bända" varandras halsar ner i vattnet. Så småningom doldes de, under fortsatt strid, av en vassridå.

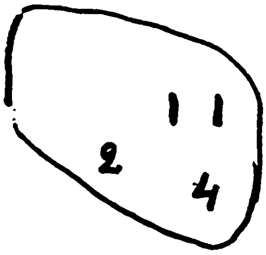

En stund senare, när striden åtminstone tillfälligt var slut men fåglarna simmade med "imponerande" hållning, hördes plötsligt sångsvanläten, och en sångsvan med gul näbb men åtminstone något gråaktig näbb-bas kom flygande och landade nära de andra svanarna ehuru tyvärr bakom en vass, i den smala viken. Sångsvanen hade nästan säkert också spår av grått i dräkten.

brushane: 5 hannar flög över tornet mot Ö.
kråka 2 sedda. gråtrut 2 ad, därtill 2 trutar juv som nästan säkert var havstrut. Ladusvala 1 ex sett. Lövsångare sedd och hörd, detta redan på morgonen tidigt. Järnsparv på tomten som vanligt. Stare bygger. Sädesärla bygger på vårt hus. 1 blåhök hona flög norrut över vassen nära; även detta skedde innan jag gick upp i tornet. 5 - 6 grönsiskor fällde i alarna vid huset på f m. Gravand sedd.

På middagen omkr 1120 kom Staffan och Astrid Ulfstrand med dotter plus en kamrat till den sistnämnda. Fick kaffe och stannade en god stund men avreste sedan för att se på matchen MFF - Öster.

På e m kom Johnny Karlsson med lilla dottern Hanna. Johnny hade bestämt sig för att kapa toppen på den al, som är särskilt grov och hög och har börjat skymma utsikten från fågeltornet. Sagt och gjort: han klev upp i trädet och sågade och högg av nödvändiga grenar. Fick hjälp av folk som just var i tornet och gav råd. 1 strandskata flög över. Johnny och lilla Hanna satt en stund hos oss.

På kvällen samlades c 1500-2000 starar i Silvåkra allé. De flög så småningom västerut (ungefär). Därutöver endast ett par helt små flockar sedda. Ingen stor flock sedd i V, trots letande. - På kvällen i mörkningen såg Inga rördrommen flyga över vassen.

i

1976-05-03, måndag. Vi körde ut från Lund först omkr kl 1850. V om Revingeby på gräsmark minst 500 skrattmåsar. Oerhört med skrattmås flög till sjön fr V, NV, S, SO kl c 1950-2015. Delvis forsade de fram; säkert blev det 2000-3000 inalles som kom. Stare även ikväll my. litet framträdande. Kvällen var fin och ljus, och vi kom absolut inte ut för sent för att se ev. befintliga flockar. Men bara ett par helt små flockar sågs.

1976-05-04, tisdag.

Det blev regn natten till tisdagen, inte starkt men det höll på några timmar. Mycket välgörande. När jag tittade ut kl c 0500 hade skrattmåsar i mängder (flera 100) fällt på ängsmarken mellan vår stuga och Silvåkra by samt på betesmarken på andra sidan kanalen; på sistnämnda mark hade de med förkärlek fällt på de begränsade, nästan nakna sandytorna (där kaningryten ligger). Samma sak såg jag förra året. Det var fortfarande regn. Men det upphörde före 0600, det klarnade ett slag ehuru inte långvarigt.

Inga for till staden i vanlig tid, men jag hade meddelat kollegerna att jag ämnade inventera Vombs ängar och inte infinna mig i Lund på dagen. [illegible] Före inventeringen av ängarna gick jag upp i tornet en stund omkring kl 0800 och gjorde också en del obsar från stugan. Såg följande (endast viktigare saker):

skäggdopping fåtalig, inte mer än c 15 sedda på sjön trots goda obsmöjligheter

knölsvan summa ett par, det som ligger vid S vassen något hitom den gamla "Almen" (eller, idag, något längre hitåt än förut)

stjärtand hanne och hona flög i sällskap över sjön

bläsand 1 hanne låg ett gott stycke ut på klarvattnet

gräsand 1 hanne sedd flyga(!)

brunand ensamma hannar sedda ett par ggr (!)

brun kärrhök som alltid sedd ideligen och i flera ex. Den gamla, my. fint utfärgade hanne, som brukar flyga förbi särskilt nära över vassen, kom idag förbi med en stor svart långsvansad vattensork i klorna. Roligt att se: man ser kärrhökarna snart sagt jämnt, och man ser dem också ideligen flyga över skrattmåskolonin och skrämma upp måsarna och ofta fälla i kolonin, men man ser dem avgjort [illegible] sällan ta byte eller flyga med byte, och ännu mera sällan flyga med bestämbart byte (åtminstone denna tid på året, då det ännu inte finns några fågelungar att ta).

sothöns helt få, högst 6-8 ex sedda

svartsnäppa 1 ex flög över sjön, lät ej höra sig, men jag såg att den var svart, eller nästan svart, och med en lång vit "kil" uppåt bakryggen.

stare plockar byggnadsmaterial på tomten,

järnsparv gör detsamma,

bofink likaså; idag sågs hannen plötsligt lyfta och flyga upp i en al och vilt jaga iväg en annan hanne,

sävsparv kommer ofta in på tomten, även i syrenbusken precis vid stuguväggen; så skedde även idag,

entita ses ideligen, ofta parvis, de håller sig till det lilla bohålet i "knäet" på ena alen utanför tomten. På den platsen bodde de år 1974, men 1975 tog blåmesarna det i besittning.

Kl 0850 startade jag min vandring för att inventera ängarna. Se särskilt protokoll som vanligt, plus kommentarer därtill. Därutöver sågs [illegible] följande:

1 fjällvråk hängde , sakta rörande sig framåt i motvinden, över den backen där Silvåkra kvarn förr låg. Sågs noga; det är ett sent datum,

1 brun kärrhök hanne ad flög ett par 100 m därifrån.

Nere på ängarna, norr om kontrollytan, spelade storspov; även mellan Silvåkrakärret och ängarna sågs och hördes spelande spov. Inalles väl 5-6 ex sedda, men knappt mer än 3 spelande. Några vipor sågs på håll. 1 rödbena flög också på håll norr om kontrollytan; den spelade fint. Liten flock på 4 sädgäss lyfte, vid granskning sågs att annan flock på minst 24 ex gick där i närheten (se ock nedan). Sånglärka allmän, sjöng. Långt ute mot Norregård syntes 3 rådjur. Kråka sedd och på avstånd både kajor och råkor i flertal, bl a flock 6 kajor. En fjällvråk flög över ängarna, men det var åtminstone sannolikt samma fågel jag nämnt härovan.

[illegible] Härefter inventeringarna. Utöver vad där redovisats såg jag följande:

1976-05-04, tisdag. Forts.

Flygande över ängarna, ehuru inte över "våra" ytor, sågs några gråtrutar juv/med samt troligen 2 ej utfärgade fiskmåsar. Vidare ringduva ofta sedd, men bara enstaka eller i helt små sällskap upp till 4-5 ex.

När jag gick på provytan, blev det oro på gässen uppe i N; några små flockar resp. par kom ner över ytan (se protokollet därifrån). På håll sågs en flock på c 80 ex flyga och fälla; en gås däri var utomordentligt ljus på vingarnas översida men inte på kroppen. Jag gick upp på vägen efter att ha gjort inventeringen färdig. Gässen stod i N, strax bortom kontrollytan. De lyfte omigen och flög först precis emot mig. Ett ex var en finfin bläsgås med grann bläs. Ett ex var den nyssnämnda ljusa fågeln, och de andra var sädgäss. Ljuset var fint, och fåglarna svängde gynnsamt flera ggr. Fast de flög lågt, gjorde de sina snabba kast när de fällde på nytt. Den ljusa fågeln såg ut såhär: vingarnas översida nästan silvervit i främre hälften, oskarpt övergående i mörkare färg mot spetsen, så att de längsta handpennorna var mörka åtminstone i ytterhälften, och mot bakkanten, som var mörk men inte lika mörk som vingspetsen. Övergångarna i färg var oskarpa överallt. Huvud och hals var däremot alls inte avstickande ljusa utan föreföll färgade som hos en normal sädgås, och detsamma gäller undersidan. När fåglarna samtidigt exponerade undersidorna, och det gjorde de flera gånger, kunde den ljusa gåsen inte urskiljas från de andra. Denna karaktär är av vikt. Och vingmönstret stämmer, såvitt jag finner, inte med någon av de rara gässen: inte med grågås, inte med spetsbergare (på tok för ljus för en sådan), och naturligtvis inte med bläs- eller fjällgås. Inte heller med snögås, varken ad eller juv, och, slutligen, inte heller med stripgås(Anser indicus), varken ad eller juv. Och kroppsfärgen går ju inte alls ihop med de två sistnämnda. Jag såg inte färgen på näbb och ben, men hade näbben varit övervägande ljus, skulle jag troligen sett det. Min slutsats blir, trots de karaktärer jag inte såg, att det måste varit en missfärgad gås, och då säkerligen en sädgås.

Jag kom hem till stugan c 1125. Precis hemmavid kretsade 2 bruna kärrhökar (litet norrut från stugan); honan i detta par hade alldeles ovanligt skarpt ljusa och stora och välavsatta fält på vingarnas översida, så till den grad att jag först, när jag såg fågeln ensam, med kurs mot mig, trodde att det var en s k Börringevråk. Men det var det inte. En hanne kom, och de båda kärrhökarna kretsade tillsammans på snarast låg höjd i det mulna vädret.

Därutöver sågs 1 fisk- eller silvertärna över sjön; fasan hördes, och senare, omkring kl 1500, kom en glada högelegant glidande 50 m från huset. Den hade djupt kluven stjärt, mycket väl markerade och mycket ljusa "band" på vingarnas översida, och dräkten var synnerligen jämn och fin.

På e m såg jag sedan ideligen från fönstret hur skrattmåskolonin blev uppskrämd av kärrhökar. Gjorde ingen statistik, men ibland var det bara minuter mellan alarmtillfällena.

Strandskata 1 ex flög över. - 1 häger sedd flygande t. högt över sjön.

Tillägg: i morse över sjön 3-4 ladusvalor lågt. Och lövsångare sjöng ofta och sågs ofta också förresten. - 1 strandskata sågs också på fält sydväst om provytan på ängarna.

A ~~3~~ (52) H NV (?)

Inventering 1976-05-04 kl 0950-1100. Mulet, temp c +7° C, men god sikt. Östra halvan torr, om ock fuktad av nattligt regn. Ganska stort område i ~~SV~~ H delen rätt starkt översvämmad, diken med stark ström. Dammarna i S spetsen my. välfyllda.

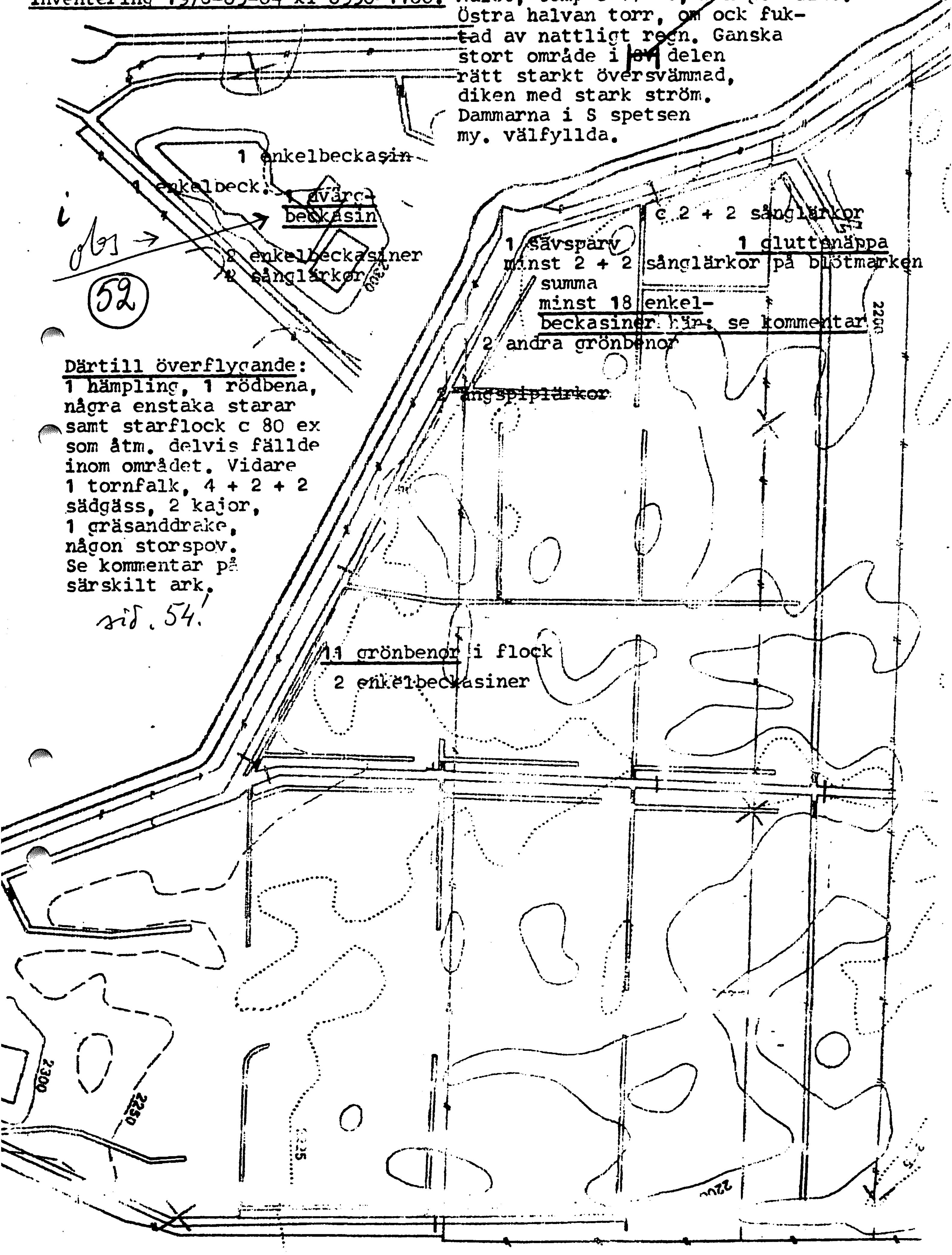

1 enkelbeckasin

1 enkelbeck.

1 dvärgbeckasin

2 enkelbeckasiner

2 sånglärkor

i [illegible] →

(52)

c 2 + 2 sånglärkor

1 sävsparv

1 gluttsnäppa

minst 2 + 2 sånglärkor på blötmarken

summa
minst 18 enkelbeckasiner här; se kommentar

2 andra grönbenor

2 ~~ängspiplärkor~~

11 grönbenor i flock

2 enkelbeckasiner

Därtill överflygande:
1 hämpling, 1 rödbena, några enstaka starar samt starflock c 80 ex som åtm. delvis fällde inom området. Vidare 1 tornfalk, 4 + 2 + 2 sädgäss, 2 kajor, 1 gräsanddrake, någon storspov. Se kommentar på särskilt ark.

sid. 54!

Inventering 1976-05-04 kl 0915-0945. Mulet, temp c +7° C, spridda regnstänk, men god sikt. Vått efter nattligt regn, men endast ytans mellersta tredjedel något översvämmad. My. stark genomströmning i dikena. Mycket gåsspillning i V och Ö tredjedelen, men ej i mitten.

__Överflygande__: 3 gråtrutar juv/med, c 20 sädgäss, enstaka ringduvor, starar, skrattmåsar. - __Efter__ inventeringens slut flög 1 tornfalk över och ryttlade kortvarigt. Även någon storspov berörde området.

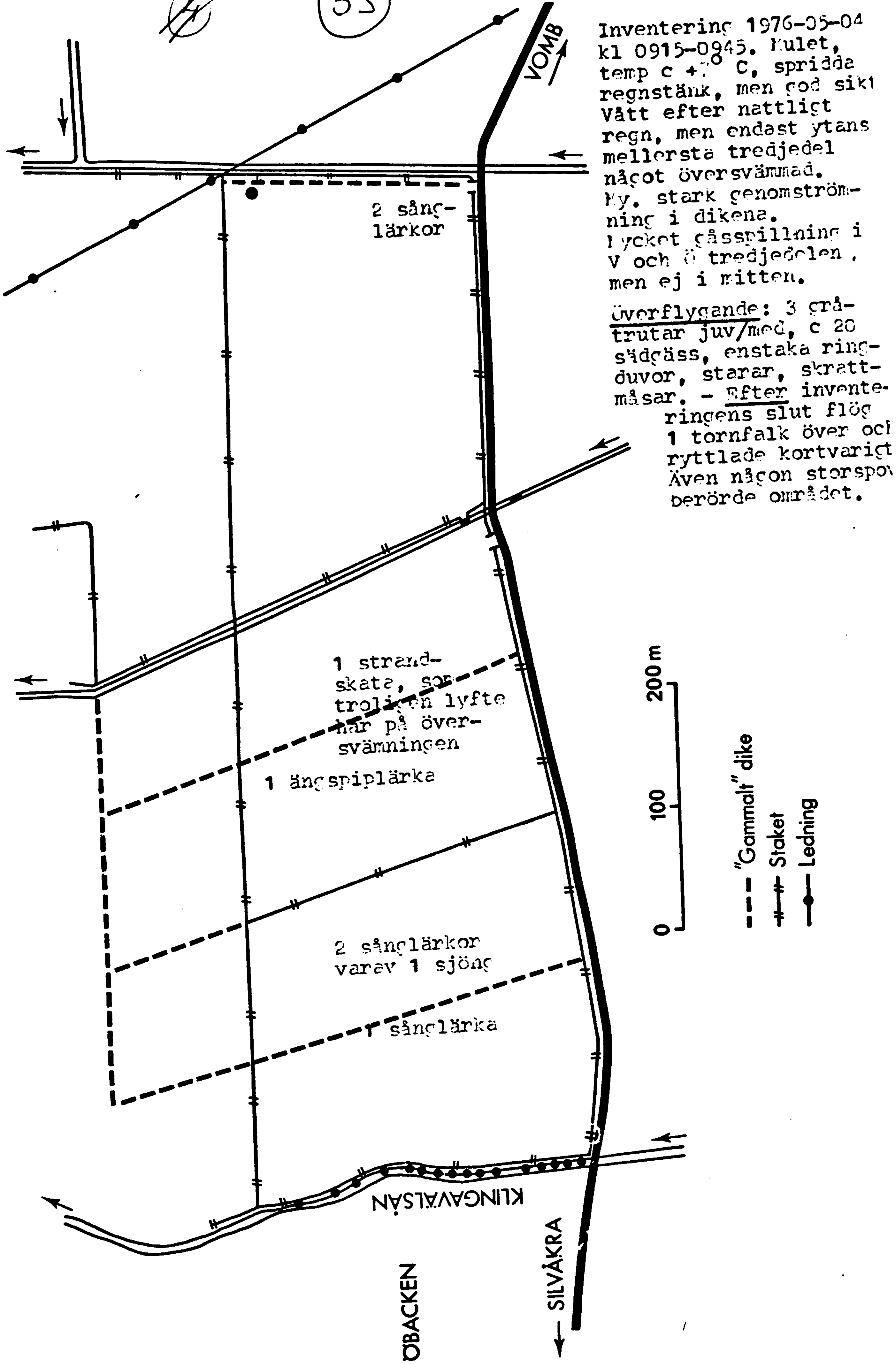

H nord

Kommentarer till inventering av Vombs ängar 1976-05-04

1. Observera rikedomen på beckasiner på den våta delen av provytan, d v s dels det lilla översvämmade området vid de ovanligt välfyllda dammarna längst i söder, dels det genom uppdämning och översilning översvämmade stycket i ytans ~~syd~~västra del. De här nämnda 18 beckasinerna lyfte alltid enstaka eller 2 tillsammans, aldrig i större flockar. Men de lyfte tätt efter varandra, och 5-6 ex kunde ses i luften samtidigt. Icke heller i flykten slog de sig samman i flockar. De 11 grönbenorna bildade däremot en fin flock. De fällde ånyo på ytan, och när de uppskrämdes andra gången, hade antalet ökats till 13. Men de 11 var säkert samma som nyss; därför min formulering "2 andra grönbenor".

2. Knappt en enda fågel skrämdes upp på den torra, östra delen av provytan. Orsaken var väl delvis att biotopen var föga lockande. Men delvis berodde det nog på att här gick två män från Lantbruksnämnden och satte ut talrika små "skyddsburar", som skall hindra betesdjuren att äta av vegetationen kommande sommar. Burarna avses stå kvar i åratal. Ändamålet med undersökningen är att få veta, om avkastningen är högre på bevattnade marker än på obevattnade. x/

3. Observera att inte en enda spov eller vipa vistades på provytan eller kontrollytan. På angränsande marker sågs de naturligtvis. Spovarna spelade ganska ofta och var åtminstone inte fåtaligare än de brukat vara på våren. Viporna däremot framträdde föga; kanske en följd av att de ligger på ägg? Inga bon och inga äggskal anträffades dock.

4. Området mellan prov- och kontrollytan, alltså det som ligger omedelbart söder om vägen över ängarna, var delvis översvämmat, särskilt närmast vägen. Här var dock mycket litet fågel: några storspovar, någon vipa, ett par tre kråkor, enstaka råkor. Vidare var detta område oerhört rikligt bestrött med gässpillning, delvis färsk. → Gäss i måttligt antal (c 80 inalles) sågs i närheten men inte på de inventerade ytorna, inte heller på "mellanstycket", även om en flock gjorde en flyktsväng däröver.

5. OBS dvärgbeckasinen!

x/ Dessa herrar färdades i en benvit SAAB med nummer GTY 129, som de kört långt ut på ängarna.

AC

1976-05-04 forts.

Efter min hemkomst från Vombs ängar blev det allt sämre väder, och på kvällen regn och hård blåst och bara ett par plusgrader (men frost blev det inte den natten). - Jag var kvar vid
i stugan hela dagen. - Rördrom hörd natten 4-5 maj.

1976-05-05, onsdg.

På morgonen en fiskgjuse över sjön; den blev mobbad av en kråka rätt ivrigt. Jag observerade att skrattmåsarna ignorerade den praktiskt taget helt och hållet, fast den flög rakt över deras koloni.

Vi var i Lund på arbetet som vanligt. Körde ut igen efter kl. 17; då sågs 1 svartvit flugsnappare ♂ vid Revingehed. Min första i år.

På kvällen, just när jag satt mig att jobba, kom Bo Svensson med fru och den djävligt bortskämda och otrevliga (= av sina föräldrar förstörde) lille

1976-05-05 forts.
sonen Anton. De kom in och blev bjudna på té och kakor. Jag tycker allt sämre om Bo Svensson, han är överkänslig och omdömeslös och ibland oförskämd, ehuru kanhända omedvetet. –

På kvällen samlades nästan inga starar; bara några helt små flockar sågs, trots flitiga efterforskningar.

Rördrom bölade efter mörkrets inbrott, dock ej flitigt och ej nära. När jag lagt mig omkr 2130, hörde Inge den dock i många omgångar.

Bruna kärrhökar intressanta denna kväll: ♂ och ♀ hängde över vassen utanför stugan ideligen, mycket nära och lågt och ofta med rakt nedåtsträckta ben. Nytt par? Eller par som flyttat sig efter störning??

1976-05-06, torsdag.

På morgonen kl 6 var det svag dimma, som lyfte. Mycket rimfrost i gräset vid sjökanten. Jag upp i tornet c 0640-0655.

häger 1

knölsvan ett par i närmsta klarvatten; 3+1 andra svanar (obest.) mycket långt bort i V ändan.

gräsand 1 ♂ på sandbank vid kanalmynningen (!)

brunand flock c 9 (mest ♂♂) +2 ♂♂

vigg ♂♀

sothöna minst c 6 sedda

skäggdopping: räknade minst 40 ex på vattnet; många låg parvis. Mycket lugnt och gynnsamt för räkning.

brun kärrhök sedd som alltid. Idag flög 3 ♀♀ samtidigt över skrattmåskolonin; de var c. 150-200 m från varandra och tog ingen synbar notis om varandra, men en gång då 2 ♀♀ kom varandra på 30-40 m avstånd, flög den ena efter

1976-05-06 forts.

den andra; om det var "lek" eller förföljelse är kanske mindre lätt att säga.

skrattmås: kolonin är jättestor; det vore roligt med en räkning.

—

kvällen: vi kom ut först c. 1915. Fin kväll, massor med skrattmås kom till sjön. Staren endast ett par tiotal sedd, trots undersökningar. —

Gladan sågs vid N sidan av Krankesjön, när vi passerade. Den häckar där; Magnus Sylvén har funnit boet.

1976-05-07 fredag.

Morgonen kl. 0550 mycket tät dimma, temp. ± 0° C. Kl. 0640 sjöng sävsångare utanför stugan i vassen; min första för året. Hördes ånyo kl c 0725. Dimman lättade och det blev strålande väder när vi körde in till Lund 0735-0800.

7-9 maj 1976.

Raritetskommittén skulle ha sammanträde i Göteborg 8-9 maj. Fredagen 7 maj kl 1630 kom Gunnar Strömberg enligt överenskommelse till vår bostad på Sunnanväg 18 L och hämtade mig med bil. Skön färd till Göteborg, fint väder, våren och värmen höll äntligen på att komma på allvar.

Uno Unger hade beställt rum åt oss på ett litet och rätt gammaldags men snyggt och hyggligt hotell, som hette Vasa och låg på Victoriagatan. Gunnar S. känner staden bra eftersom han för c 20 år sedan studerade på Chalmers. Vi kom till hotellet omkring kl 2050. Nattade tidigt, dock först efter att ha gått ut och fått en bit mat. Fann trots letande inget trevligt ställe; frågade då ett par poliser till råds, och de upplyste att Kvarterskrogen låg helt nära; den var mycket mysig och hade utmärkt (men inte särskilt billig) mat. Efter en fiskrätt här plus glace med varm chokladsås återvände vi till det lilla hotellet. Jag sov dåligt och hade delvis huvudvärk som erinrade om den reumatiska sorten. Men dagen, som från 0915 till 1915 helt ägnades fågelärenden och en kort lunch vid fågeldammar i Slottsparken, blev mycket bättre än jag vågat hoppas. Kvällen åter mat på en rätt lustig krog vid namn Cometen (Kometen?). Sedan i säng. De övriga reste ut i ottan och såg på västkustens sista bebodda pilgrimsfalkbo; de såg både ♂ och ♀ och parning och hade en mycket fin morgon. Jag låg och sov och fullbordade sedan den engelska summaryn till den uppsats om revision av vissa äldre svenska fågelfynd, som skrivits (mest) av Lars Svensson men ändrats av oss andra m l m. Den skall publiceras i allas våra namn (d v s av oss fem i Rk). Jag hade åtagit mig att skriva summaryn, och den var klar sånär som på första sidan när jag kom till Göteborg. På morgonen mellan kl 0830 och 1030 skrev jag denna färdig på hotellrummet och lämnade den så till Stellan Hedgren. Vi möttes nämligen ett par timmar även på söndagsförmiddagen och fortsatte genomgången. Gunnar och jag hade kommit överens om att vi ville starta från Göteborg kl 1400, eller rättare sagt, vi skulle _säga_ att vi ville göra så. Det gjorde vi, och iväg kom vi kl 1420, efter ett par mycket trevliga och givande dagar. Det hade varit härlig och varm väderlek, bokarna i Göteborgs parker hade hunnit bli gröna, och på nedresan såg vi att bokskogen på Hallandsåsen också blivit grön eller åtminstone fått en tydlig grön anstrykning. Mycket vackert var det. Gunnar for via Lund och fortsatte med mig ut till stugan vid Krankesjön, ankomst dit c 1845. Han stannade till kaffe, fortsatte sedan till Karlskrona. Inga var där och var på strålande humör p g av det vackra vädret och allt hon hunnit göra i trädgården.

X u

9 maj På kvällen, sedan Gunnar farit vidare, var det härligt och sommarlikt varmt, och jag tror knappast jag någonsin sett en sådan aktivitet på fladdermössen utanför stugan: minst 5 - 8 Nyctalus flög oerhört ivrigt (och som vanligt i medeltal högre och nästan enbart ute över vassen eller _över_ strandens alar). Och av den lilla arten, som jag ännu inte kan bestämma i fält, flög minst 10 ex, mycket livligt också de, ofta 2-3 helt nära varandra. De flög i medeltal mycket lägre än Nyctalus, 1-5 meter, i medeltal 2-3 meter, gentemot Nyctalus' (1-)2-15 meter, i medeltal kanske 5-6 meter.

I skymningen kom plötsligt en stor och tät flock svalor och for ivrigt och lågt fram och tillbaka över vassen. Det befanns vara enbart backsvalor. Inga hade på dagen hört resp sett många nya vårfåglar (näktergal, gök, etc), men dessa svalor verkade nykomna precis, hon hade inte heller sett dem tidigare. Stare nästan inga sedda på kvällen.

1976-05-10, måndag.

Inga nämnvärda morgonobsar. Men på kvällen noterades från stugan: stare nästan inga sedda. Backsvala även denna kväll en mycket tät, på håll nästan star-artad flock på c 150 ex, därtill annan flock, totalt c 250 ex eller fler. Klockan 2029-2045 jagade lärkfalken utanför stugan, flög snabbt (men inte med rasande fart) fram och åter lågt över vassen, måste nog ägnat sig åt insekter, vad det nu kan ha varit för sort. Fladdermössen, i kväll c 5 Nyctalus och 5-8 små, var livliga, men fast falken flera ggr kom rätt nära dem skyggade de alls inte, det berodde säkert på att falken hela tiden strök precis över vassens vintervippor. Kl 2040 kom en väl samlad flock av c 400 skrattmåsar till sjön ungefär från SO-SSO och kl 2048 ytterligare 300 på samma sätt. Det var en ljus och klar och fin kväll, mild också, temp kl 2045 var + 11° C; men rätt blåsigt var det.

När vi reste från Lund idag på e m tog vi Mamma med och åt med henne på Harlösa Hotell. Hon är oerhört bräcklig och alldeles slut i huvudet, men hon var relativt snäll även om hon är alldeles orealistisk. Efter maten for vi via Vombsjöns V strand och Vombs ängar till stugan. Vid Vombsjöns NV hörn (Hjälmaröd) c 10 knölsvanar och

1976-05-10 forts.
2 par skedand och flera tiotal skäggdoppingar, allt detta i vattnet förstås. Men vattenståndet var mycket högt, så högt att även det NV hörnet var olämpligt eller rättare omöjligt som häckplats för skäggdopping; doppingarna låg därför inte där utan några 100 m längre österut, vid stranden.

På litet men blött område precis väster om vägen här i NV hörnet gick 1 rödspov; den har setts här flera ggr på sista tiden av Inga och många andra.

Ute i sjön ett fåtal sothöns etc. Vattnet var så högt att även "reveln" som går i båge utanför NV hörnet hade dränkts, låt vara att dess vegetation fortfarande syntes.

Närmare undersökning av Vombsjön gjordes ej, men mycket litet fågel syntes från vägen längs V stranden.

Vombs ängar: inga gäss syntes, inte heller fjällvråken som var kvar ännu igår i ett ex enligt Inga. Översvämningarna på provytan kunde inte granskas närmare, men att de fanns, tydligen ungefär där jag hade dem 4 maj, det kunde jag se. Fullt med kreatur hade släppts ut på provytan. På "mellanstycket", d v s ytan mellan provytan och vägen, var mestadels torrt, i varje fall inte översvämmat, men en liten bit översvämmad gräsmark fanns i SV, nära gränsen mot provytan. Här sågs brushanar, och ett tu tre lyfte en flock på c 40 brushanar och 25-35 starar. De fällde snart åter, delvis så att de syntes bra från bilen på vägen. Ett antal hannar gjorde ansatser till spel. Vi fortsatte snart till stugan. Mycket trevligt trots att det blev ett flyktigt besök.

1976-05-11
Hela tiden från kl 0900 till 1550 sammanträde med Utredningen angående de naturvetenskapliga universitetsmuseernas ställning (Hans Poppius, UKÄ; Alf G Johnels, Riksmuseet; och S-O Strandhede, universitetslektor i Göteborg, är utredningsmän; och dessutom närvoro enligt kallelse: Ove Almborn och Sven Snogerup från Botanicum, Gerhard Regnell från Geologen, och Bengt-Olof Landin och jag från Zoologiska Inst. eller snarare från dess museum). Mycket intressanta förhandlingar, genomgång av principer enligt föredragningslista, visning av museerna, vare sig de var utställningsmuseer eller inte etc. Jag hänvisar f ö till särskilda protokoll och övriga handlingar.

För fågelobsar vid stugan och tornet på morgonen denna dag se nästa blad.

Forts.

1976-05-11 forts.

Jag gjorde obsar från stugan och tornet c kl 0615 - 0650.

skäggdopping: antal ungefär som förut, d v s 25 - 30 ex sedda vid rundtitt från tornet; som vanligt med det tillägget att en del fågel på vattnet långt bort i sjöns motsatta ända är obestämbar även i tub. Men antalet fåglar på vattnet är i vår synnerligen litet; bland de få arter som någorlunda håller numerären uppe är just skäggdoppingen.

knölsvan: vid första överblicken låg de ungefär så: Därtill en fågel flygande över sjön på håll. Kl 0645 kom 5 knölsvanar ad flygande över sjön ungefär mot VNV, norr om tornet. De flög på kanske 50-70 m höjd och höll länge rätt rak kurs, men långt borta över V ändan började de "tveka" och göra svängar, om ock ej häftiga; det såg ut som om de ämnade fälla, men slutet blev att de, efter att ha splittrats något, återsamlades och vred ungefär söderut. (se skissen)

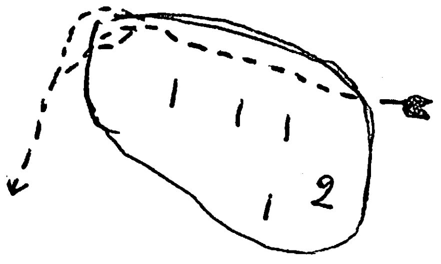

grågås: 2 ex långt ute på klarvattnet
brunand summa högst 12 - 14 ex sedda. Inga andra änder sedda!!
brun kärrhök sedd som vanligt
sothöna: enstaka ex + flock 7 ex = summa c 15 ex!
skrattmås: kolonin OK som vanligt
fisktärna: summa 3 ex sedda
gök hörd
backsvala 1 ex sett
trädpiplärka hörd
sävsångare sjöng ivrigt
svartvit flugsnappare ♂ sedd och hörd
kråka sedd

Just när jag skulle gå ner från tornet, gjorde jag en sista rundtitt och fick ännu en andfågel, därtill en oväntad art vid denna tidpunkt: en storskrak ♂ låg utanför södra vassen (nära den plats där Silvåkra gods har sin båt). Den dök ett par ggr, syntes annars mycket fint i det goda morgonljuset.

För andra anteckningar från denna dag se föregående sida.

C

Obsar från stugan och tornet vid Krankesjön 12 - 16 maj 1976 .

Art	12	13 morg+kväll	14 morg	15 e m + kväll	16	anm.
skäggdopping					nog över 30 sedda	
rördrom		hörd, även natten		hörd, även natten		
grågås		3 rundflyg				
knölsvan			summa 11		summa 8-9	se nedan
sångsvan				2 sedda		se nedan
gravand		sedd	1 sedd			se nedan
gräsand		2			c 6 ♂♂	
årta		1 ♂				
brunand	dagligen, men my. få sedda, 5 - 10 ex				c 2 par	
(vigg)	icke sedd denna period					
fiskgjuse			1	1, tog stor fisk i första försöket!		
glada				1 vid Revinge och 1 vid Kr N sida		
ormvråk	ej sedd vid Kr denna period, men 15 maj sågs 1 täml ljust ex Vombs ängar; obs den sparsamma förekomsten					
brun kärrhök	sedd dagligen, och ideligen, ofta 5-6 ex samtidigt, men inte flera samtidigt. Ovanligt riklig förekomst i varje fall					
rapphöna		2 ex på gräsmark nära stranden på vägen mot Saltkråkan				OBS ovanlig plats för rapphöna
fasan					1 landade i vassen nedanför tornet .	
trana				1 flygande		
sothöna	sedd dagligen, men my. få; högst 10-15 synliga samtidigt					
småfläckig sumphöna				hörd 2150-2205		
vattenrall	hörd de flesta eller alla dagar					
grönbena				flera hörda på kvällen		
skrattmås	som vanligt,hela perioden					
fiskmås				1 ad sedd		
gråtrut	i regel 1 eller 2 ex sedda per dag					
ringduva	sedd ofta tämligen men ej studerad					
gök		2 sedda	hörd	hörd	hörd	
ladusvala		sedd	sedd	sedd		
trädpiplärka		flera ex sjungande	hörd			
järnsparv	dagligen vid stugan, mycket aktiv, sjöng ivrigt, satt gärna högt i ett par trädtoppar					

FORTS.

Obsar från stugan och tornet vid Krankesjön 12 - 16 maj 1976 forts.

Art	12	13 morg+kväll	14 morg	15 e m +kväll	16	anm.
sävsångare		[illegible]	hörd	hörd	sjöng	
rörsångare				hörd; min första för i år		
törnsångare		sjöng				
ärtsångare			sjöng			
svartvit flug		♂ sedd	♂ sedd	♂ sedd, ♀ kanske sedd	♂ sedd, ♀ sedd vid holken i S tallen, ~~varnade på morgonen~~	bo byggdes senare just i denna holk
näktergal		sjöng	sjöng	sjöng	varnade på morgonen	
koltrast				de 2 ♂♂ följde varandra på e m		därutöver sedd utan att noteras
sävsparv	sedd och/eller hörd alla dagar					
bofink	ett bo finnes alldeles nära tomten; Bo Svensson forskar på detsamma					
stare	häckar i metallrören i tornkonstruktionen som vanligt; häckar även i den gamla och mycket öppna holken					
nötskrika	1 sedd vid Krankesjöns N sida 13 och 14 maj					
sädesärla	sedd, men det ena ex har enligt Inga ena benet svårt skadat. Jag har ofta sett sädesärla på tomten, men inte det skadade ex ännu.					

Extra kommentarer och tillägg:

(1) knölsvanarna 14 maj på morgonen låg fördelade: 2 + 1 + 2 + 1 + 5, men ingen skiss gjord för denna morgon.
Den 16 maj låg knölsvanarna sålunda:

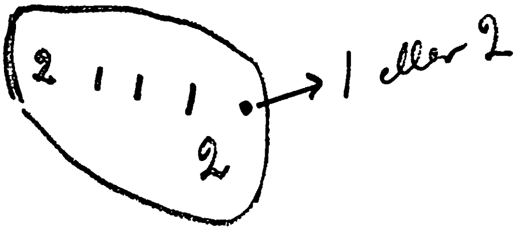

(2) sångsvan: den 15 maj låg ett sångsvanpar bara c 500-600 m ungefär nordväst från tornet; där brukar de aldrig ses. Inga knölsvanar låg då i närheten.

(3) gravand sedd nästan dagligen, noterades ej alltid. Alltid sedd ensam eller parvis.

(4) Den 15 maj på eftermiddagen var det stark svärmning av diptera (chironomider eller någon till habitus liknande form). Detta var årets första stora diptersvärmning och även insektsvärmning överhuvudtaget, dock att jag betydligt tidigare [illegible] i år upplevt ett par dagar med rätt mycket skalbaggar flygande, nästan säkert allra mest dytiscider som flög ut mot sjön.

1976-05-17, måndag.

Anders Nygren var kvar hela dagen, men Inga och jag for in till Lund i vanlig tid på morgonen, d v s omkring kl 0735, och återvände ut omkring kl 1800. På morgonen, från frukostbordet, sågs en fiskgjuse flyga över sjön. På eftermiddagen, när Inga och jag passerade Krankesjöns nordsida, flög en glada över tallskogen, ilsket förföljd av 2 kråkor, som dock slutligen gav upp.

I Lund träffade jag Göran Högstedt, som meddelade att Magnus Sylvén, under sitt letande efter glador, påträffat fyra sjungande vass-sångare, nämligen en vid Krageholmssjön, en vid Snogeholmssjön, en (om jag minns rätt) vid Yddingen och en i västra änden av Krankesjön, inom hörhåll från västra fågeltornet, om det var stilla och tyst när den sjöng. Det lät spännande, och efter middagen for Anders Nygren och jag ditbort. I det fågeltornet (Almentornet, Stensoffatornet, vilket namn som nu blir vedertaget) klev vi upp omkr kl 2020 och stannade till c 2130. Där var flera okända personer och en som jag kände, nämligen herr Stefan Lithner. Där kom flera, bl a en general med adjutant (det pågår militärmanöver i trakten), och annat folk, några verkade trevliga , andra högeligen omogna. Det var en underbar kväll, rätt varmt när vi kom, fast det kylde av, klart, lugnt, härligt.

Från detta torn sågs resp hördes:

häger något ex

rördrom: ett ex tutade uppe i N-NNV, hördes rätt nära; i regel 4 stötar i taget. Dessutom sågs 1 ex jättefint, det lyfte c 200 m öster om tornet och flög fritt över sjön in i V vassarna.

sångsvan: 1 ex låg bara 150 m bort, i en vasskant, på öppet vatten. Simmade sakta in i vassen efter en stund. Kort därefter simmade en svan ut igen från alldeles samma plats, men den fågeln var en knölsvan!! Den låg länge stilla på vattnet. Slutligen simmade en svan till ut: det var sångsvanen. Den simmade sakta och lugnt emot knölsvanen, gjorde abslout intet angrepp, bara stannade på någon meters avstånd. Då simmade knölsvanen mycket sakta undan kanske 5-8-10 meter, och båda svanarna låg kvar fritt synliga. Rätt intressant.

knölsvan se ovan

brunand några sedda

gräsand enstaka sedda

gravand flock 11 ex flög,väl samlade, mot O eller OSO över sjön.

skrattmås: ett fåtal ex, kanske högst 20, flög över vassruggar och vatten här i närheten och skräande rätt flitigt; oväsendet blev dock, naturligtvis, mycket dämpat i jämförelse med vad vi brukar höra vid stugan.

svarttärna 4 ex kom i mörkningen flygande lågt över vattnet österifrån och försvann in över V vassen. Vi hade just samtalat om arten och dess numera sparsamma eller sällsynta förekomst vid sjön, då dessa ex dök upp

sothöna bara 1 + 2 + något enstaka ex till

brun kärrhök 1 ex flög förbi just när vi kom, sedan ej sedd

enkelbeckasin spelade, men bara 1 eller 2 ex

näktergal: mäktig kör, flera ex sjöng kraftigt och ihållande och nära, så att det ofta var svårt att höra andra, mera diskreta läten

sävsångare hörd

rörsångare hörd

gräshoppsångare hörd, sjöng rätt ihållande västerut från tornet. Det dröjde en stund innan den hördes, men sedan höll den på, om ock med avbrott. Det föreföll som om ett par av ungdomarna hörde den lättare än jag. Och Anders Nygren sade direkt, att han brukade ha svårt att uppfatta dess sång. Det dröjde också, men till sist gick det bra

ladusvala } plötsligt, när vi stod i tornet med flera andra personer, hördes en ivrig
backsvala } kör av svalor, och ute över vattnet dök det upp en mycket stor och delvis mycket tät flock av svalor. Tyvärr försummade jag att ta tiden, men det var i mörkningen, dock så att man ännu med lätthet kunde se svalor mot himlen i norr på c 100 eller 200 m avstånd. De kvittrade ytterst livligt och drog in över oss. Antalet skattade jag till 700-1000, kanske mera, och majoriteten torde ha bestått av ladusvalor, men backsvalan kan ha varit lika allmän.

Tillägg: (a) idag kl c 0745 såg Anders N 8 bivråkar komma rakt över stugan mot N
(b) " " 0820 " " " en flock på c 180 små spetsvingade gäss flyga ungefär mot NO. Jag angav skälen varför jag trodde det var prutgäss.
(c) idag kl 2002, just när Anders och jag skulle starta mot Almentornet, kom en flock på c 160 prutgäss i praktfull formation mot NO, rätt högt och mycket snabbt! "Bågformiga" linjer bakom varandra. Trevligt, vi hade just samtalat om morgonens flock när detta hände. SLUT.

C

1976-05-18, tisdag.

Jag hade lovat Anders Dahm att tala litet om fågel för honom och hans kurs (en s k AB 1 kurs) och demonstrera och kommentera fågel från tornet vid stugan. Detta skedde också ungefär kl 0630-0930, sedan jag först tagit mig en [redacted] halvtimme i tornet. Observationer se nedan. Därefter följde jag med kursen ut till backen nära den plats där Öbackens gård låg förr i världen och tittade ut över Vombs ängar och kommenterade vad vi såg, och vi gick också ner på vägen över ängarna ett stycke. Resultat inte särskilt rikliga just här, men stämningen var mycket trevlig, kursen verkade vara positiv. Och mycket folk var det, säkert 30-33 personer. Anders Nygren var med ut till ängarna, och när kursen återvände till Lund [redacted] omkr kl 1030, gick Anders N och jag den vanliga rundan för att inventera provyta och kontrollyta. Det var strålande väder hela dagen. Resultat av inventeringen se som vanligt särskilda protokoll.

Utöver vad som sågs på [redacted] prov- och kontrollyta noterade jag några få saker på ängarna eller i deras närhet, se nedan. Vi körde tillbaka till stugan omkr kl 1225 och [redacted] var då både hungriga och trötta. Åt smörgåsar med mycket pålägg och drack mjölk (Anders) och lättöl (jag), lade oss sedan och sov en timme (Anders) resp. bortåt två timmar (jag).

Inga kom ut c 1830. Lagade god middag, vi drack ett utmärkt vitt vin till som jag köpte för några månader sedan och sparat till lämpligt tillfälle: Waldracher Hubertusberg Riesling Spätlese 1971. Så avslutade vi dagen med en ganska lång rundvandring upp över stora sandytan och ner med sikt över Vombs ängar och tillbaka till stugan på en nordligare kosa än vanligt. Obsar se nedan.

Jag anger här först de fåtaliga obsar som gjordes när Anders N och jag gick på Vombs ängar men som gäller fåglar sedda utanför prov- och kontrollytorna.

På ängsmarken närmast S om vägen, det s k "mellanstycket", fanns bl a 3 strandskator, först bara 2, men en tredje kom, och de flög tillsammans, delvis med långsamma vingslag, och skrek något oerhört, varvid åtminstone en fågel höll huvudet och halsen starkt nedåt. Vidare sågs här minst 2 ryttlande tornfalkar samt 2 andra tornfalkar, av stjärtens och ryggens teckning att döma var det ♂ och ♀, som satt på stängselstolpar resp flög omkring nära varandra och "lekte" i luften. Vidare sånglärka, ett par buskskvättor, gulärla, ängspiplärka, 3 ormvråkar på avstånd, 1 råka överflygande med krävan mycket fylld, storspov, vipa, kaja, kråka, sävsparv som vanligt vid ån, lövsångare sjöng också från buskarna där. Rikligt med skalbaggar flög, och Pieris brassicae var rätt allmän på ängarna.

Långt bort i Ö, över Vombs Södergård och Heljesjön, flög en fiskgjuse sakta mot söder.

Ett par tre rådjur sågs på ängarna, och ett par präktiga tyskharar skrämdes upp när vi gick på provytan.

Obsar för övrigt, d v s mest morgontimmarna från c 0545 till c 1015, följer härnedan. Artlista inte helt fullständig, kanske. Skäggdopping många i sjön, ingen svårighet att se ett par tre tiotal. Häger enst ex sedda. RöRdrom hörd ett par tre ggr på morgonen, även efter det att kursen kommit; den hördes alltid på långt håll ungefär från sjöns NV del. Sångsvan: när jag såg ut över sjön kl o550, låg 2 sångsvanar ad intill varandra och tämligen nära, markerade med S på skissen härnvid. Knölsvan [redacted] sågs som vanligt, markerade med siffror härinvid, alltefter antalet sedda ex. Gravand sedd flyga över sjön enstaka eller parvis [redacted] några ggr. Gräsand endast helt få. Årta ♂♀ sedda, flög tillsammans med en skedand ♂. Senare 4 skedandhannar i flock över sjön, och 1 ♂ låg ett slag i närmsta klarvatten. Brunand helt få först, men rätt långt ute fann jag en flock på c 10 brunänder och 3 viggar, tog in dem i tuben och kunde visa dem bra tack vare det utmärkta morgonljuset. Vigg se föreg. Bivråk ett undertill mycket ljust ex kretsade över Silvåkra allé och kunde demonstreras, plus redogörelse för hur jag skiljer den från [redacted] ormvråken. Ormvråk sedd, dock inte på morgonen och överhuvudtaget inte alls lika regelbundet och ofta som förra året. Brun kärrhök sedd ideligen, ofta 3-4-5 ex samtidigt, och ofta mycket nära och jättefint. Vi såg hur 1-2-3 ex samtidigt kunde vistas över, eller flyga över eller nära intill, den stora skrattmåskolonin och sätta denna på vingarna ideligen. [redacted] Även dansande ♂♂ sedda etc. Tornfalk ej sedd vid Krankesjön men flera över Vombs ängar, däribland 1 ex med plastfyrkant på ena vingens översida. Plastens färg dock ej sedd, den [redacted] glänste som en spegel i motljuset när fågeln kretsade över ängarna på nära håll.

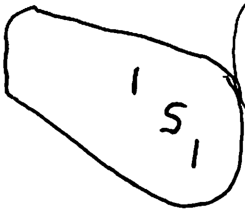

se även nedan

C

1976-05-18 forts.

Fasan hörd några ggr. Rall hörd nära, men inte många ggr. Sothöna som vanligt, d v s bara några få ex, i varje fall under 10 sedda. Strandskata flög över, skrikande, när jag gick ut kl o549. Vipa sedd, storspov hörd, båda från stugan resp tornet. Skrattmås: kolonin som vanligt mycket välbesatt. En del skrattmåsar flyger upp till omgivande marker, somliga fäller på gräset alldeles nedan P-platsen, andra på sandmarken (det nedlagda sandtaget), andra på vissa begränsade, i regel "nakna" ytor på ängen mellan kanalen och Silvåkra allé, etc. Fiskmås 1 ad flög över. Gråtrut enstaka icke utfärgade ex sågs, bl a 3 i sällskap rätt högt flygande över; svarttärna: 2 ex länge över vattnet utanför kanalmynningen i SO-hörnet. Ringduva sedd då och då, men alltid enstaka eller högst 4 ex i sällskap. Gök allmän, hördes nära nog i ett kör och sågs många ggr flyga förbi. Tornsvala 4 ex kretsande rätt högt över oss omkr kl 0715; senare såg jag ytterligare ett par tre ex. Sånglärka, backsvala, ladusvala, alla sågs. Sädesärla : 1 ex vid huset, jag tror det var ♂. Inga har meddelat att hon sett ena ex hoppa omkring med ena foten förvriden eller stympad; jag har inte sett det exemplaret än. Det kan ju betyda att paret på vårt hus inte häckar i år, eller att en ny partner måste skaffas, om den skadade inte kan häcka. Järnsparv: det ex som alltid håller till vid vårt hus är oerhört aktivt; fågeln sjunger intensivt och nära nog utan avbrott, och den sätter sig ideligen i trädtoppar; flera ggr hade vi den i höjd med tornets plattform i topp av al eller tall, ivrigt sjungande. Sävsångare hörd, rörsångare dito, härmsångare (gulsångare) också hörd, från björkarna på granntomten mot kanalen, på samma ställe som förra året. Ny för oss i år. Inga hörde den först, sedan hördes den av Anders N och mig. Svarthätta och törnsångare sjöng ng ggr, lövsångare förstås, svartvit flugsnappare ♂ sedd och hörd, och ♀ (eller man måste kanske säga: hon-färgad fågel) sedd. Buskskvätta hörd på ängen, koltrast sedd flera ggr, men idag bara en förbiflygande ♂, aldrig 2 i sällskap. Näktergal ofta hörd. Entita sedd, och dess boplats utpekad. Den kom med mat i näbben. Blåmes sedd. Sävsparv dito ofta, som alltid. Bofink sedd på tomten som vanligt, dessutom såg Anders N vid två tillfällen en ringmärkt bofink ♀ vid P-platsen. Grönfink ♂ flög förbi, hämplingpar likaså, stare häckar i metallrören som utgör del av den bärande konstruktionen för fågeltornet. De blir förstås ängsliga när folk kliver upp i tornet och står däruppe, men de har en mycket stark känsla för situationen, och i obevakade ögonblick smiter de in i sina bohål även om folk står mindre än 2 m därifrån, vid räcket på tornet. Nötskrika: underligt nog kom 1 + 2 ex flygande lågt över vassen och fällde i alarna nedanför P-platsen. Kråka, råka, kaja sedda.

Denna artlista refererar till hela den tid då jag demonstrerade fågel för kursen, [illegible] och till den stund jag stod på passning innan kursen kom. Först kom c 17 män och kvinnor. Jag talade för dem, på marken, om sjön och dess fågelliv och gick sedan upp i tornet i två omgångar med dem - man får ju inte vara mer än 5 personer samtidigt i tornet! Sedan en liten stunds samtal när de åt en smörgås och tog sin morgonfika vid P-platsen. Och så kom Anders Dahm med ungefär lika många män och kvinnor, och jag upprepade alltihopa och gjorde två nya omgångar i tornet. Men naturligtvis inte exakt samma redogörelse, eftersom fågellivet ju ändrade sig. Vi var inte färdiga vid tornet förrän omkring kl 1000 och stod sedan kvar litet innan vi fortsatte till Vombs ängar.

Under dessa timmar hann förstås fågellivet i sjön ändra sig en del, nya arter kom inom synhåll etc. Ovanstående gäller för hela tiden, dock med undantag av att jag vissa stunder senare på morgonen såg flera knölsvanar än skissen på föregående sida visar. Ibland upp till 6-7 knölsvanar, däri inbegripet ett m l m tydligt par nära kanalmynningen i SO hörnet.

Kvällsvandringen med Inga och Anders Nygren: vi letade förgäves efter fältpiplärka , underligt nog, eftersom Göran sagt mig att den finns på sandytan där den fanns förra året. Trädpiplärka sjöng, vi fann en liten schaktning i sand nära en av militärens gårdar och konstaterade att 10-15 hål av backsvala fanns i sandbranten. Vidare, på avstånd över Krankesjöns NO del i skymningen, en mycket stor och tät svalflock, säkert 1000 ex inalles (jfr igår vid Almentornet). Arter resp proportioner mellan olika arter kunde ej avgöras. När vi gick på heden, sjöng sånglärka. Plötsligt tystnade den - vi såg oss om, och en lärkfalk kom i god fart mycket mycket lågt över marken. När den försvunnit kanske 400 m borta, över en ojämnhet i marken, började lärkan sjunga igen!

Stare: en del samlades i Kr SO hörn ikväll, några flockar på 100 ex och någon betydligt större flock.

TILLÄGG TILL 17.5: från Almentornet såg vi flera stora starflockar flyga lågt och my. nära förbi mot V i skymningen, totalt kanske 1500-2000 ex. Ettåringar, tror Johnny.

1976-05-18 kl 1020-1140.
Molnfritt, svag vind, klar luft, temp. c + 19° C. Inventerade tillsammans med Anders Nygren, Motala. Området inom grov prickad linje **delvis** översvämmat. Dammen längst i S my. vattenrik.

Överflygande:
2 hägrar (som ämnade fälla men blev skrämda), några kråkor, 3 gräsänder (2♂♂ 1♀), 1 ormvråk, minst 20 skrattmåsar

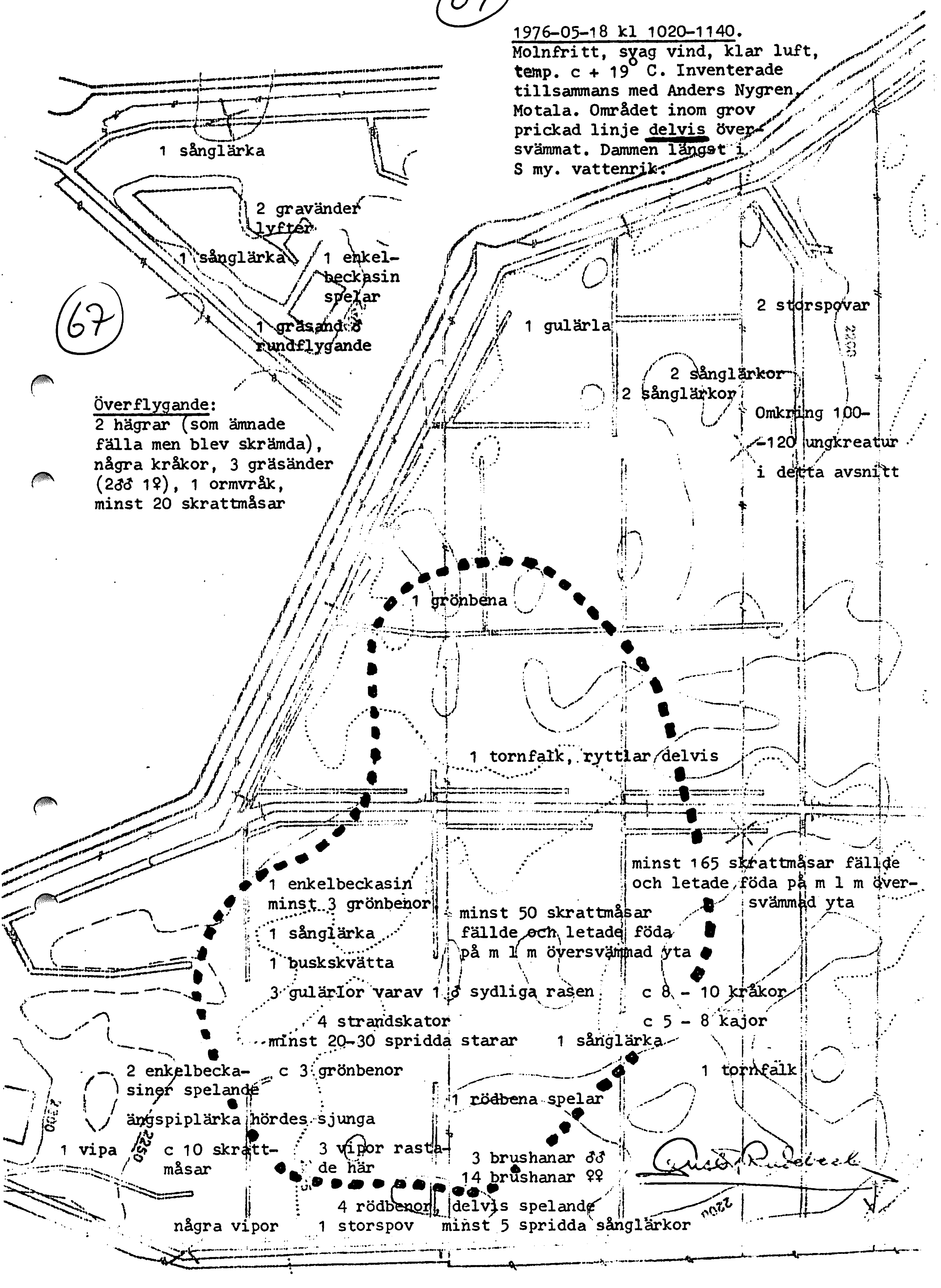

1976-05-18 kl 1145-1225.
Molnfritt, svag vind, klar luft, temp. omkring + 19° C.
Inventerade tillsammans med Anders Nygren, Motala.

Hela kontrollytan torr, men ej mycket torr. Ingen antydan till översvämning. Gräs kort, skattningsvis 10-25 cm. Inga kreatur på denna yta.

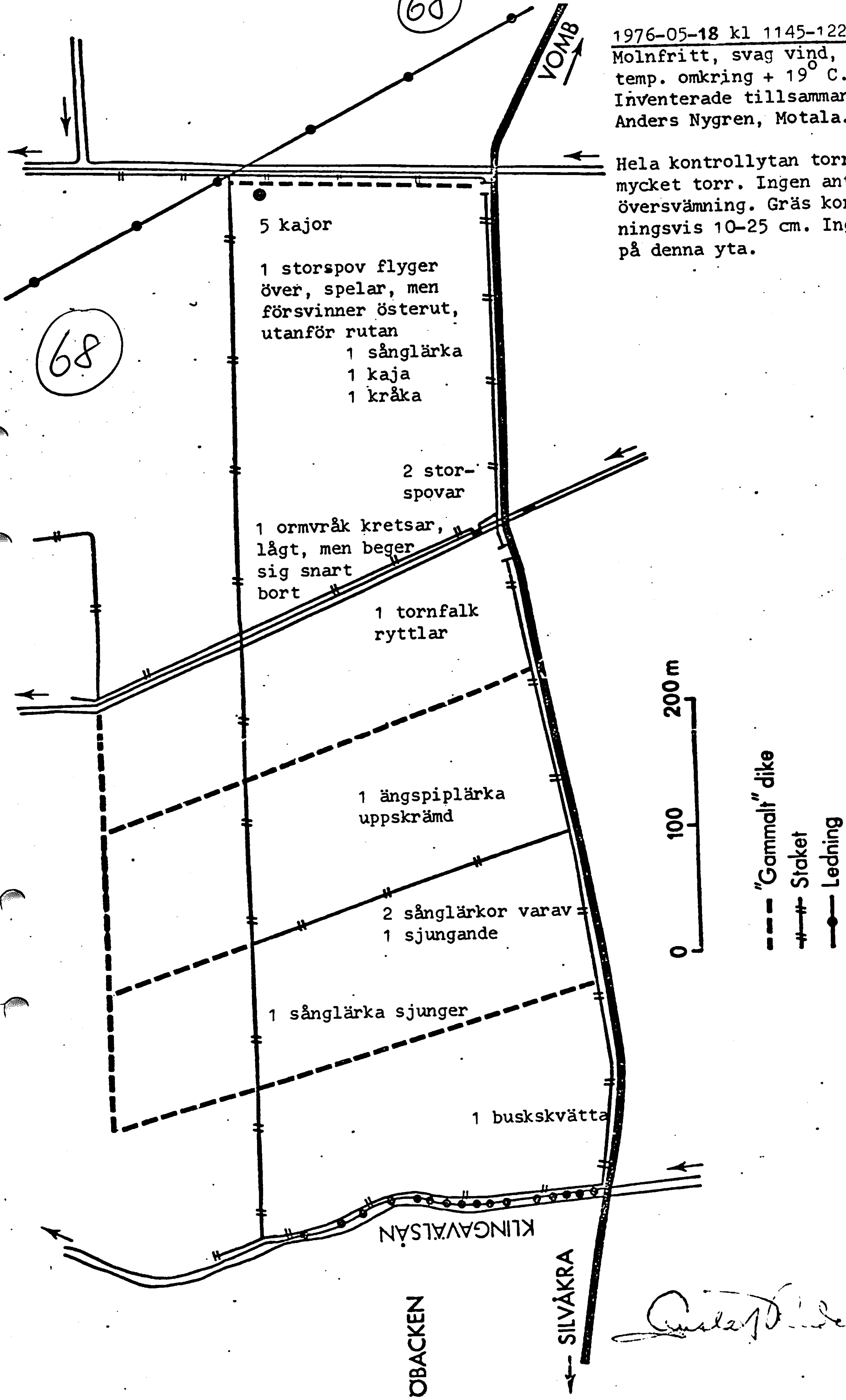

1976-05-22, lördag.

Obsade från stugan kl 2015-2030. Grått väder, men god sikt. Såg något som jag aldrig tidigare iakttagit: över Krankesjöns södra vassar, på låg höjd, så att de inte avtecknade sig mot himlen utan mot Silvåkraskogen, kretsade nära varandra ej mindre än 10 (tio) bruna kärrhökar, alla mycket nära varandra. De vistades över ett begränsat område; en liten del av detta doldes för mig av en Salix-buske på nära håll, men i regel sågs fåglarna fritt. Minst 2, kanske 3, var ljusa hannar ad, de övriga var honfärgade. Detaljstudier över dräkten kunde inte göras, men att bestämma fåglarna till arten var en mycket lätt sak. Många minuter kretsade de helt nära varandra, dock såvitt jag såg utan att "leka med varandra" i luften. I regel på 2 - 10 meters höjd, sällan gick något enstaka ex upp litet högre, och i så fall bara kortvarigt. Vid granskning av sjön fann jag en elfte brun kärrhök, en hanne ad, flygande över en vass med kurs ungefär mot de andra. Den försvann bakom nyssnämnda sälgbuske. Man undrar vad detta beteende innebär. Här ser man dagligen flera kärrhökar, ofta upp till 3-4 och kanske någon gång 5 samtidigt, gärna nära varandra exempelvis flygande in över måskolonin, men utan att sällskapa i egentlig mening: var och en sköter sig själv, även om det bara är 25 - 50 m till nästa ex. Men så, efter dessa år av obsar, plötsligt en ansamling som ikväll. Det är klart, man obsar ju inte ständigt men känner sig dock förtrogen med deras vanor. Och blir förvånad just därför att man aldrig sett något liknande förut. Någon sammankomst enligt Wynne-Edwards´ ideer för att "bestämma" över inb ördes rangordning, häckning etc etc?!

Tål väl att tänka på i varje fall.

Vidare: starar kom, ibland enstaka eller parvis, annars i små flockar på 3-4-8 ex, sällan i flockar på 40-100 (om ens någonsin så mycket som 100), de flög mot SO hörnet av sjön, alltså till träden nära stugan, men ovisst om de fällde här, åtminstone inte säkert att huvudmängden gjorde så. Någonstans neråt sjöns SO hörn (kanske i Silvåkra allé) måste de dock ha samlats, ty omkring kl 2040 kom de, samlade i en flock på ~~mån~~ många tusen, flygande norrut lågt över vassen, tydligen för att slå ner i det definitiva nattkvarteret, som antagligen ligger i sjöns NO del (men detta bara spekulation, jag har inte funnit nattkvarteret).

En egendomlig falk flög snett över sjön, bort från mig, sågs länge men i [illegible] avgjort ofördelaktig vinkel. Stämde inte med lärkfalk och inte med tornfalk. Kan ha varit aftonfalk (som på sista tiden setts flera ggr vid Stensoffa, närmare bestämt en m 1 m väl utfärgad hona, enligt rapporter från Göran Högstedt m fl).

1976-05-23, söndag.

Inga och jag steg upp tidigt, redan c 0400, eftersom vi skulle leda en tur runt Krageholmssjön med start från P-platsen vid dess sydligaste punkt kl 0600. Det var fint väder, och vi kom iväg i god tid. For via Tvet-Veberöd-stora vägen mot Sjöboner via Ilstorps kyrka-Spjälla vägskäl - stora vägen mot Ystad - till höger vid Eneborg - Krageholmssjön, ankomst dit c 0545. På vägen rapphöns i par på tre platser (varav jag såg 2, Inga 1). Dessutom, när vi passerade Bellevue vid Snogeholmssjön, sågs 2 kullar grågås i vattnet; och på land på ängen vid sjöns SO hörn vid Assmåsa gick en kull på 2 ad och minst 3 dunungar och därtill minst 2 andra ad (som kan ha haft ungar, ehuru osynliga från vägen). - Påfallande mycket hare sågs från vägen, hela tiden ända från Krankesjön.

Det kom inalles 26 personer till exkursionen. Vi gick runt sjön, upp längs V sidan och ner på östra sidan. Mest gick vi på väg men vi gjorde en del svängar ut i terrängen, och på slutet gick vi igenom Krageholms slottspark (som, tyvärr tyvärr, blivit mycket uthuggen och "upprensad"; nästan alla de väldiga gamla popplarna hade huggits, och vegetationen hade blivit så mycket glesare att jag fruktar att många trevliga fauna-element, både bland vertebrater och evertebrater, inte längre kommer att finna trivsel där). Vandringen tog nästan exakt 6 timmar, från 0610 till 1220. Hela tiden det härligaste sommarväder och mycket god stämning. Vi började med att titta ut över sjön, gick sedan i lugn takt lyssnande och spanande upp längs V sidan, tittade ut över sjön där detta kunde ske, vek av för att se på en jätte-ek som en deltagare kände till. Denne man, han hette Sigurd eller Sigvard Nilsson och var från Sövestad och var oerhört hemma på trakten och dess sevärdheter och historia, berikade turen i högsta grad. Jag tror han är identisk med den "Sövestad-Nilsson" som arbetar i trä.

1976-05-23, söndag, forts.

Jag gör här en ordagrann avskrift av kladdanteckningarna under vandringens gång, endast med sådana förtydliganden som är nödvändiga för att andra än jag själv skall begripa vad där står:

Krageholmssjön stare m mat, tornsvala ladusvala vigg ♂♂♀ knipa 2 ♂♂, trädpipl blåmes trädgårdssångare rörsångare 1 gråtrut ad i sjön (låg i viken längst i S), 1 sothöna skäggdopping gravand ♂♀ skrattmås gärdsmyg sj järnsparv sj trädgårdssångare sj stare gulsparv sj entita h blåmes sh, 1 glada på håll, hägrar bofink ♂♀ rörsångare sj gök härmsångare ringduva backsvala hussvala gärdsmyg glada lövsångare gulsparv gärdsmyg flera ringduvor ärtsångare ormvråk stor ek ringduva knölsvan 5 + 2 grågåsflock 8 ex mot Ö ormvråk kråka taltrast grågås 4 kullar och dessutom flock(-ar) på summa 37 ex svartvit flugsnapp grå flugsnapp hämpling grönfink fisktärna. Härligaste väder. grönsångare törnsångare gulsparv bivråk gräsand brun kärrhök 2 ex båda mörka, den ena typiskt honfärgad, den andra också snarast honfärgad, i varje fall utan spår till grå färg som på ♂ ad skata törnsångare flera sedda och hörda, även sångflykt skäggdopping sothöns vipa Krageholmssjöns SO vik: sädesärla sävsångare sj brun kärrhök ♀ knipa ♂ näktergal Sialis ormvråk sävsparv hämpling. spillkråka och gröngöling hörda av Inga m fl i början av turen men ej av mig, i varje fall inte spillkråka. Kl 1120 begynnande cumulusbildning gråsparv ♂ trädkrypare vitkindad gås törnsångare.

(Slutanmärkningar, fortf gjorda i fält:) Exk Krageholmssjön start 0607, åter vid bilarna 1220 Härligaste väder, my god stämning, Sigurd eller Sigvard Nilsson (firma Sövestadkonst) var med, berättade mycket av intresse. Krageholms slottspark grundligt gallrad. - Smyrnium perfoliatum funnen av mig i slottsparken och demonstrerad.

Se kommentar över exkursionen härnedan.

Vi (Inga och jag) körde tillbaka via västra vägen, alltså förbi Bellinga ~~p~~-Snogeholm - Ilstorpsgården - Ilstorp - korsade stora vägen - Björka - söder om Vombsjön - över Vombs ängar - till stugan. Inga anteckningar från denna återfärd utom följande:

ligga

'Ellestasjön mycket grågäss, 50?' Detta innebär att vi stannade vid krönet av den långa backen N om Bellinga och tittade ut över sjön. Avstånd för långt för detaljstudier, men grågäss i mycket betydande antal sågs ~~ligga~~ på vattnet vid ett par av öarna och stå på strandstenarna vid en ö; antalet 50 är säkert minimum för vad vi såg.

K

Krankesjön kl 1700-1715 obsar från tornet: måsar antal som förut men nästan tysta, långa stunder ljudlöst. De flög upp för kärrhökar som förut. 1 kricka, 5 gräsand ♂♂, brunand ♂♀, sothöna 6 - 8 ex, skäggdopping nog 20, knölsvan 1 sedd! Tornsvala, stare, kråka etc i litet antal. Gök h.

Klockan 1725 flöjtade gylling vid stugan!!! (Min första i år, men vid Stensoffa har flera ex setts sista veckan, ungefär).

Kvällen: mycket stare kom till sjöns SO del, även om jag inte såg precis var de slog ned. De kom, anmärkningsvärt nog, delvis ensamma, delvis 2 tillsammans, delvis i småsällskap på 3 - 10 ex, delvis också i större flockar. Särskilt underligt att de kom ensamma. Statistiskt säker skillnad i beteendet gentemot våren och hösten! De kom under en lång tid, ungefär kl 1930-2045, och de kom både från N Och V-NV. Så småningom fann jag att en del fällde i de höga björkarna nära vår tomt; och härifrån flög de upp, enstaka eller glest fördelade, och fångade tydligen insekter i flykten (chironomider troligen?). Kl 2045 blev det uppbrott, c 5000 ex, de flög mest mot N eller NO men flocken delade sig, och beteendet blev ej helt entydigt även om jag tror att de fällde för natten någonstans i N (sjöns NO hörn?).

När stararna var i farten, flög också c 200-300 skrattmåsar lågt över sjöns S vassar, även långt bortåt Almen; man såg att de jagade något; nästan säkert tog de insekter (chirrar?) i flykten.

Kl 2105 observerade jag att skrattmåsar i alldeles ovanligt stort antal låg på en mycket betydande del av Krankesjöns yta, ungefär enligt skissen här. De brukar ofta ligga (till ett antal av kanske några 100) på vattnet nära kolonin, men ikväll var det flera 1000 exemplar, och med annan fördelning, som synes av skissen.

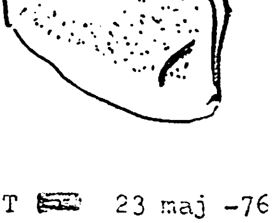

Forts.

Tillägg 22 maj: Flygande trollsländor av habitus som Aeshna och Agrion sedda för första gången i år!

Tillägg 23 maj: FLYGANDE TROLLSLÄNDOR ss igår sedda vid Kr på e m. SLUT 23 maj -76

C

Forts.

Artlista Krageholmssjön 23 maj 1976

Mina anteckningar, hastigt förda under vandringens gång och därefter renskrivna, omnämner följande arter:

skäggdopping
häger
knölsvan
grågås
vitkindad gås
gravand
gräsand
vigg
knipa
glada

bivråk
ormvråk
brun kärrhök
sothöna
vipa
gråtrut
skrattmås
fisktärna
ringduva
gök

tornsvala
spillkråka
gröngöling
trädpiplärka
sädesärla
ladusvala
hussvala
backsvala
gärdsmyg
järnsparv

trädgårdssångare
törnsångare
ärtsångare
lövsångare
grönsångare
härmsångare
sävsångare
rörsångare
svartvit flugsnapp
grå flugsnapp

blåmes
entita
trädkrypare
näktergal
taltrast
stare
gulsparv
sävsparv
gråsparv
bofink

hämpling
grönfink
kråka
skata

Detta gör 54 arter. Alla sågs och/eller hördes av mig själv, dock med undantag av spillkråka och antagligen gröngöling. Båda dessa hördes dock av Inga. Utöver de anförda arterna såg och/eller hörde vi dock faktiskt några till. Jag minns att jag såg buskskvätta vid sjöns V sida på en plats där den brukar ses, och jag minns att jag hörde svarthätta, utan tvivel flera gånger. Dessutom såg vi två törnskathannar vid sjöns västra sida, båda mycket nära varandra, och de sågs fint också. Slutligen har jag mycket bestämt för mig att talgoxe och koltrast blev sedda, i varje fall talgoxe.
Hänsyn till detta har tagits när jag i exkursionsredogörelsen - som skrevs 1976-06-24 och lämnades till Johnny samma dag - angav totala artantalet till 58. Det borde nog varit 59, men saken är ju oviktig.

A

Forts.

(72)

Skrivet 1976-06-24

Krageholmssjön 23 maj 1976.

De 26 deltagarna samlades kl 0600 på utsiktsplatsen vid sjöns sydspets. Därefter vandrade vi runt sjön medsols. I skogen var fågelsången rik; bland framträdande arter må nämnas trädpiplärka, järnsparv, gärdsmyg, taltrast, näktergal, trädgårdssångare, lövsångare, grönsångare och gök. Härmsångare (=gulsångare) hördes ofta, och på lämpliga lokaler tillkom bl a ärtsångare, törnsångare och gulsparv. Vassarna och våtmarkerna vid sjön hyste rörsångare, sävsångare och sävsparv. Starar flög med mat till sina ungar. Spillkråka och gröngöling hördes. Över det vackra landskapet kretsade glador flerstädes. Bland ormvråkarna noterade vi en utpräglad "börringevråk" med stora gräddgula fält på vingarnas översida. Dagens enda bivråk, som kom mycket nära, var också ovanligt ljus. Någon rikedom på änder var det inte i sjön. Gräsand, vigg, knipa och gravand observerades, därtill kom knölsvan, men finast bland andfåglarna var förstås grågåsen, av vilken vi såg minst fyra kullar med halvstora [illegible] ungar. Dessutom lyfte från sjön en flock på ej mindre än 37 unga fåglar. Antagligen var det ettåringar; [illegible] uppenbarligen var det i varje fall individer som inte häckade.

Med på turen var [illegible] konsthantverkare Sigvard Nilsson från Sövestad. Han [illegible] delade frikostigt med sig av sin eminenta kunskap om godset och trakten och berikade därigenom utbytet i hög grad. ~~Bland annat visade han oss en jättestor ek och ett par särskilt vackra skogspartier.~~

Ena mening ~~[illegible]~~ för lite

Vi tog god tid på oss i det härliga vårvädret och hann ägna en del tid även åt insekter, växter och däggdjursspår, för att inte tala om tre praktfulla gösar, som just fiskats upp och fanns till beskådande vid båtbryggan i sydost.

Efter drygt sex timmar var rundvandringen fullbordad. När vi stod [illegible] i begrepp att taga avsked vid bilarna, fick vi en kuriös fågelobservation: bland några överflygande grågäss kom även en vitkindad gås! Det blev den femtioåttonde arten för dagen. Exkursionen leddes av

OBS

Inga och Gustaf Rudebeck

C

1976-05-25.

Hela dagen regnig, mörk, mulen; regn stundvis starkt men mest svagt - måttligt, föll stilla. Behövdes utmärkt väl, men otur för oss på Systematiska Avd., vi måste inställa vår planerade exkursion till Häckeberga.

Jag bodde i staden natten till denna dag. Men efter arbetets slut och efter en sväng hemom lägenheten, dit även Inga kom c kl 1720, for vi ut till stugan; ank dit c 1750. Det var mycket mörkt, men lugnt. Jag uppe i tornet 1800-1815, då rådde uppehållsväder. 1815 började det regna rätt starkt, men det slutade snart.

På utvägen, c 1 km V om Revingeby, kom exakt 10 grågäss flygande norrut. Stopp för kontroll: lätet hördes, och övre vingtäckare sedda. De flög på c 100 - 150 m höjd.

Från tornet: en knölsvan, ett fåtal (högst 6) brunänder, 2-3 sothöns, högst 20-25 skäggdoppingar. Rätt livlig trafik av skrattmås till och från kolonin, men måsarna X var tysta eller lågmälta, ej att jämföra med väsendet tidigare. Vidare sågs över vassen: 1 hussvala, enstaka ladusvalor, många (40-50) backsvalor; på avstånd 50-100 tornsvalor, (som troligen inte fanns där i början utan kom ungefär från S?).

2 skäggdoppingar flög på c 75-100 m höjd mot O eller ONO, ungefär i riktning mot Hjälmarödshörnet av Vombsjön (skulle jag tro; ej kontrollerat). Ovanlig syn!

Härmsångare (=gulsångare) sjöng och lockade, svartvit flugsnapp sjöng, koltrast sjöng, järnsparv sjöng, sävsparv hörd. Inga rovfåglar till att börja med.

Redan från kl 1820, när vi börjat äta, kom små flockar av stare på c 4 - 15 ex och dessutom ibland enstaka ex eller 2-3 i sällskap, flygande åt olika håll, lågt. Intet hindrade att man såg 7 ex flyga mot S och samtidigt 10 ex mot N och så 2 ex mot V, X etc. En del fällde i busken i vasskanten närmast utanför stugan. OBS: detta pågick c kl 1820-1905; senare ej sett. - Omkr kl 1905-1910 kom massor av skrattmås till sjön från S. Enstaka kajor flög över, gökar sedda. Brun kärrhök ♀ + ♀ + ♂ sedda. Svalor, mest back, sågs också, men sikten blev dålig, bara c 500 m, under regnet. Sedan bättre sikt igen, men då sågs få eller inga svalor. OBS den tidiga kvällsaktiviteten hos stararna, förmodligen till följd av att det var så mörkt.

Kl 1940: lugnt, mycket grått och mörkt och fuktigt, men intet regn; sikt 3 - 4 km, temp drygt + 10° C.

1950 och senare flög starar i små till medelstora flockar norrut över vassen; en del flockar kom också över björkarna nära huset, sänkte sig ner mot sjön och forts över vassen som de andra. Antal 20 - 150 ex/flock. Näktergal sjunger fint.

2000 Inga kom tillbaka efter kort promenad; hon hade haft 5 kärrsångare på kort sträcka från kanalen och västerut (samma område där de alltid finns i flertal).

2000 flera 100 starar flög norrut i mycket tunt band, snabbt, lågt, nära.

2005 starar fortsätter, flera 100 ex, men ej 1000.

2010-2020 gick Inga och jag och lyssnade på den närmaste kärrsångaren, den sjöng oerhört livligt och omväxlande men hade mest "personliga", ofta surrande läten, dock bl a fin härmning av bofinkens "fink fink" och mycket fin härmning av strandskatans "kubíck kubík". - Stare: några 100 ex sitter kvar i de höga björkarna. Många flockar hade flugit norrut, eller rättare nordostut blir det snarast.

2025 bruna kärrhöken ♂ ad, den som vi brukar kalla "den bildsköne", flög nära förbi. -
Mycket mulet men svag vind, och intet regn.

C

74

1976-05-26, onsdag.

Morgonen mulet väder, men sakta lättande. Från tornet i my. mulet väder på morgonen intet märkligt, precis det vanliga, 2 gräsand ♂♂, eljes som igår. Ingen rördrom hörd på många dagar, ej heller idag. - Plötsligt lättande när vi for mot Lund. Över Revingehed 1 kretsande glada, nära.

Jobb på Zootis som vanligt. Från Lund igen kl c 1745, till stugan c 1820. Nu åter jämnmulet, mörkt, delvis regn, lugnt, rätt skönt. - Efter middagen for vi till områdena V om Krankesjön för att leta efter vassångare, som (enligt Göran Högstedt) anträffats där av Magnus Sylvén och sedan dess hörts av många. På vägen dit, Ö om sjön, såg vi en räv springa rakt över vägen och samtidigt en duvhök, stor och grann, lyftande från träd vid vägen. Vi for till områdena SV om Sjötorp. Här, omkr kl 2045-2055, mycket livlig kör av näktergal, och gräshoppsångare hördes också. Vi gick ner till stora diket~~s~~ som västerifrån flyter mot Krankesjön och vek av längs detta dike från den punkt där militärvägen går över diket på kulvert. Mötte ett par yngre ornitologer här, som jag känner till utseendet men ej till namnet. Vi hörde vassångare, Inga hörde den tydligen mycket bra, själv hörde jag den inte lika bra och framförallt inte~~t~~ lika länge eftersom jag just har en irritation i höger öra med nedsatt hörsel; detta gör att jag hade svårt att lokalisera lätena. Det var en regnig och kylig kväll. Rörsångare hördes. Småregn, väder fint att gå i, men marken my. blöt. Aktiviteten på sångare (särskilt näktergal) blev plötsligt lägre omkring kl 2130. När vi kom tillbaka till bilen, hördes en gräshoppsångare mycket nära, men näktergalarna var nästan tysta, i stark kontrast till läget när vi kom. Hem i mörker och regn kl 2150-2205. Trevlig exkursion, men själv tyckte jag inte att jag hörde vassångaren så bra som jag hoppats. Jag har aldrig hört den i Sverige men hade den mycket fint i Donaudeltat i april 1974.

Ett par dagar före denna exkursion hade det meddelats, att antalet vassångare på platsen stigit från en till tre. Två skulle sitta där vi hörde vårt ex, och det tredje närmare Almentornet.

Det är ett mycket trevligt och rätt stort område där vid V Krankesjön, både det blöta och det torra, sandiga, nära "Gyllingarnas dunge". Sören Svensson har nyligen (jag tror 25 maj på morgonen) hört rosenfink där, enligt besked från Inga.

1976-05-27, torsdag, Kristi Himmelsfärdsdag.

Jag tog det lugnt på morgonen men var uppe i tornet kl c 1100 och skrev då följande i gästboken: "kl 1100: fuktigt, milt, stilla; sakta klarnande. Inte mycket i sjön utöver skrattmåsarna: några brunänder (5 ♂♂ 1 ♀), ett par tre sothöns, 2 knölsvanar, några skäggdoppingar. Rördrommen tutade ett par ggr, alltid (som vanligt i vår) i serier på 4 'stötar'.

Gustaf Rudebeck "

F ö: mycket högkretsande skrattmåsar, som man kan vänta i detta väder. Somliga på jättehöjd (jag trodde det var tornsvalor när jag fann dem med blotta ögat!). På tomten och i tornet: stare matar, svartvit flug ses jämnt och ständigt; Inga tror att det finns 3 ♂♂ här. Entita på vanliga platsen, talgoxe matar, sädesärla på vanliga platsen, på huset under taket, men ses ej ofta, och jag har aldrig sett det skadade exemplaret (med ena benet svårt skadat eller stympat, som Inga såg för en tid sedan). Nästan säkert häckar arten dock på samma plats som i fjol. Grå flugsnapp 1 ex i sälgbusken nedanför tomten, sävsångare sedd ideligen i spelflykt ute över vassen. Näktergal sedd, kråka sedd. Inte en rovfågel hittills (=kl 1145). Tornsvala 1 över sjön. 1 grönfink. OBS → De 2 koltrastarna ♂♂ efter varandra idag igen. OBS: ensamma koltrastar ♂ och ♀ ofta sedda från stugan men ej alltid antecknade.- Järnsparv som alltid, my. aktiv och ivrigt sjungande. Trädpipl sjunger. Detta fram till 1220.

Därefter: 1 glada flög högt mot Ö. Gök allmän. Buskskvätta ♂, Törnsångare sedd och hörd sjunga. Härmsångare sjunger och varnar. Kaninunge vid pansarvägen.

PÅ e m flög 4 svarttärnor förbi, steg mot O - SO och lämnade säkert sjön (åtminstone för tillfället).

Åska och regn, delvis starkt, kl c 1330-1500, därefter kyligt. Omkr kl 1330-1445 kom Sam Erlinge med maka Maja på besök, for igen när regnet lättade. De kom pr cykel. Kl 1515 kom Kerstin Hadding till middag enligt överenskommelse, hon stannade till 1935. Vi följde henne till Silvåkrakärret neråt Stigsåkra för att lyssna efter gråshoppsångare, men det var my. kallt och blåsigt (och kanske för~~t~~ tidigt), intet hördes.

Kl 2048 flög c 4000 starar i tät fin flock mot N eller NO över vassen. Småflockar stare på högst c 30 ex hade setts tidigare, de ansamlas neråt SO hörnet men far sedan till def. nattkvarter norrut (troligen bara kort bit). - Kl 2145 var det regn och temp bara +8 C. - Kl 2030-2130 kom Bo W Svensson och pratade om sina äggstudier och sina fina kontakter med äggsamlare och brottare som gått armgång ut på svåra grenar och samlat åt äggsamlarna! Och annat lika trevligt. SLUT 27.5.

1976-05-28, fredag, och 1976-05-29, lördag.

28/5 Vid frukosten i stugan sågs en fiskgjuse komma ut över sjön söderifrån. Rätt länge sedan sist. F ö inga märkliga obsar. Vi for in till Lund i vanlig tid på morgonen och arbetade på Zootis. Inga reste ut till stugan igen på kvällen, men jag stannade i Lund, eftersom jag nästa dag skulle deltaga i Skånes Naturvårdsförbunds årsmöte i Hörby med start kl 1200. Jag hade för ett par veckor sedan fått ett brev från sekreteraren Olle Nordmark, att jag vid mötet skulle få mottaga "ett synligt bevis på tacksamhet" (ordalydelsen är ungefärlig) för de tjänster jag dittills gjort föreningen, och jag hade lovat komma; däremot hade jag tacksamt avböjt att deltaga i den efterföljande exkursionen till Rövarekulan och middagen.

29/5 Jag reste snabbuss till Hörby, ankomst kl 1100. Gick på fik och kom i god tid till hotellet. Föredragningslistan var lång; se denna. Den hedersbevisning jag fick från förbundet utgjordes av ett förtjänstdiplom med bifogad torrnålsgravyr av Gunnar Norrman. Mycket trevligt. Per Brinck var ordförande vid mötet, avgick från sin mångåriga ordfpost, fick Wallengren-medalj och blev hedersledamot och efterträddes av Nils Malmer.

Förhandlingarna var slut omkr kl 1410. Då fick jag lift hem av Lena Wennhagen-Tihkan. Vi for via Östraby-Hjularöd-Vikens gård nära Vombsjöns NV hörn-Harlösa-Revinge-Lund. Stannade ett par gånger och tittade på utsikten, särskilt nedanför Hjularöd, där man ser hela Vombsänkan. Det var god sikt men grått och kyligt. Hon körde mig hem till bostaden i Lund; dit hade Inga kommit dessförinnan, och efter en del pyssel for Inga och jag ut till stugan vid Krankesjön, ankomst omkr kl 1730. Det var fortfarande god sikt och torrväder, men mulet och mycket kyligt.

Jag gjorde en del obsar på kvällen. Redan innan obsarna över stararnas beteende började (se nedan), såg jag mycket tornsvalor över sjön, inte hundratals samtidigt, men ofta flera tiotal; de flög lågt och i regel glest och snabbt och jagade säkert insekter över vassvipporna. Någon svärmning av insekter kunde jag dock ej upptäcka trots noggrann spaning med kikare, men glesa insekter kan naturligtvis ha förekommit; jag har sett sådant på sistone även under kyliga dagar, det har bl a varit tvåvingar som påmint om Bibio el dyl (bara sedda i flykten!).

Inga berättade att på morgonen och framåt middagen, när hon vistats vid stugan hela tiden, hade tornsvalor varit vanliga över sjön, stundom i hundratal samtidigt.

På kvällen, ungefär kl 1915, men kanske redan tidigare, började små flockar stare komma till sjöns SO hörn. De kom i flockar på 5-50 ex, sällan i flockar upp till 100 (någon enda sådan flock sedd), och nästan aldrig ensamma eller 2-3 tillsammans som fallet var häromkvällen. Stararna fällde dels synligt från vår stuga ute i ett par av de stora buskarna eller träden utanför kanalens mynning i SO-hörnet, dels osynligt för mig på annan plats nära SO-hörnet, antagligen i träden helt nära kanalmynningen. OBS att de flockar som eventuellt kommer till dessa rastplatser söderifrån inte kan ses från vårt hus eller från tomten, inte heller från tornet för den delen, eftersom höga träd döljer det mesta. (Jag har vid något tillfälle sett småflockar komma norrut över Silvåkrakärret på kvällarna, uppenbart till nyssnämnda rastplats, men jag vet inte i vilken skala det sker. Däremot vet jag att starar kommer från V och särskilt från NV och N till denna plats; detta kan överskådas från vårt hus).

Nåväl, stararna kom i flockar och ganska tätt. Alla samlades mot SO-hörnet. Eftersom de, sedan de samlats här, på sistone brukat bryta upp i m l r samlad trupp och fara lågt över vassen norrut, förmodligen till sitt definitiva nattkvarter någonstans i NO hörnet av sjön eller i varje fall där i närheten, hoppades jag att de skulle göra likadant i kväll och beslöt att räkna dem när de bröt upp. Jag var medveten om en felkälla: det är ju tänkbart att en del flockar flyger direkt till det definitiva nattkvarteret och därigenom undgår att bli sedda från vårt hus.

Det var en mulen och rätt mörk kväll, och jag trodde att stararna

1976-05-29 forts.

skulle flyga till sitt definitiva nattkvarter redan omkring kl 2020 eller så. Ansamlingen till första rastplatsen (-platserna) var tydligen i huvudsak klar redan omkring 2010. Sedan inträffade följande:
(N betyder: flyger norrut eller snarare Nordostut, över vassen;
S " : " i motsatt riktning):

kl 2028	100 ex	N	
2029	15	N	
	75	N,	därtill c 100 oroliga, lyfte men fällde igen
2032	800	N	
	100	N	
	10	N	
2034	1000	S	!
	5	S	
	20	S	
2036	20	N	
	över 100		gjorde flyktsväng, fällde igen
2037	120	N	
	15	N	
	200	S	
	300	N	
	120	N	
2040	300	N	
	800	N	
	15	N	
	400	N	detta var de första som lyfte från buskarna i vattnet; andra lyfte där också men fällde igen
2041	700	N	
	300	N	
2042	900	N	
	250	N	
	275	N	
	160	N	
	30	N	
	120	N	
	100	N	
	10	N	
2044	50	N	
	20	N	
	10	N	
2045			uppe i N, bakom alarna, ses flock på skattat 5000 ex göra kort flyktsväng, försvinner strax. Massor stare kvar i buskarna i vattnet.

kl 2049	500	N	
	150	N	
	400		
	500	N	
	750		
2050	250	N	
	200	N	
	100	N	
2053			ses flock på 200-400 ex långt ute över sjön, i kastande flykt
2058			en rördrom ~~flyger~~ flyger över sjön, säkert 800 m fritt synlig
2102			det har mörknat mycket, obsar slut

i ⊗ klar

Diverse tillägg: alla flockar kl 2049-2053 lyfte från buskarna ute i vattnet och flög oerhört lågt över vassen, därför var antalet svårare att skatta, och det kan ha varit betydligt högre. Tidigare flockar har alltid flugit några meter högre.

Vidare: kl 2100 var det stilla och mulet, och temp var +7°,5 C.

i ⊗ klar

Vidare: redan på e m kl 1830 hörde jag rördrom, och vid något tillfälle såg jag då över 100 tornsvalor. Det var även då grått och kyligt, temperatur + 9° C.

1976-05-30, söndag.

i Upp i fågeltornet kl 1015, stannade till c 1045. Det var spegelblankt, stundvis svaga krusningar. Utmärkt sikt men mest molnigt. Kyligt. Bland det första jag såg var 4 svarttärnor som flög ute över klarvattnet i livlig flykt. Vidare 6 grågäss mycket långt ute vid en minimal och ytterst gles vassrugge. 3 knipor varav 2 ♂♂ låg på klarvattnet ungefär utanför Almen. 7 brunänder i flock varav jag tyckte mig se att 6 var ♂♂; dessutom några andra brunänder, så att totala summan blev c 12 ex. Sothöna summa 1 ex sett!!

Skäggdopping c 23 ex synliga, om tuben togs till hjälp.
Kricka flock 4 ex flygande, därtill 1 ex flygande.
Gräsand ♂♀ sedda, ej fler.
Knölsvan inalles sågs 3 ad, [illegible] de låg ensamma, sålunda:

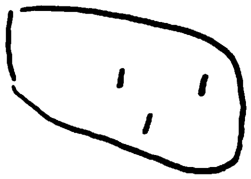

Skrattmås: jättekolonin fulltalig
Brun kärrhök ♂♀ sedda över sjöns NO hörn, kretsade;
  dessutom 1 brun kärrhök ♀ över måskolonin.
Häger 1 sedd, med några skrattmåsar efter sig
i Rördrom 1 ex hördes tuta mycket svagt(= långt bort) kl 1035 och 1042, båda gångerna var det fyra stötar i svit.
Rall skrek en gång.

Dessutom sågs resp hördes: härmsångare, gök, trädpiplärka, svartvit flugsnapp, sädesärla, talgoxe, entita, tornsvala, rörsångare, sävsångare, sävsparv, järnsparv.

Svartvit flugsnapp: ♂ har fått ♀ som bygger ivrigt i ena holken. Inga säger att ytterligare 2 ♂♂ finns på tomten eller omedelbart intill. Sädesärla matar ungar i bo på taket, under "vinkeln" på samma ställe som förra året. Entita matar i alen. Talgoxe matar i annan holk. Järnsparv matar nere i kratt vid vasskanten; jag ser dem ständigt, åtm ena fågeln fläktar ivrigt med vingarna när den sitter på gren med mat på väg att mata. Starar matar för fullt i gamla holken samt i hålen i rören på fågeltornet. Lövsångare sjunger ofta men jag vet inte om någon boplats. Törnsångare hörs också, och idag såg jag att ett ex byggde i litet snår vid järnvägen utanför Anderssons hus. 1 nötskrika flög över öppna marken mellan fågeltornet och byn på e m. Kärrsångare ej hörd av mig idag, men Inga gick bort till platsen där de finns och hörde 3 ex. Backsvala sedd i måttligt antal över sjön.

F ö: inventering av Vombs ängar, se särskilt protokoll.

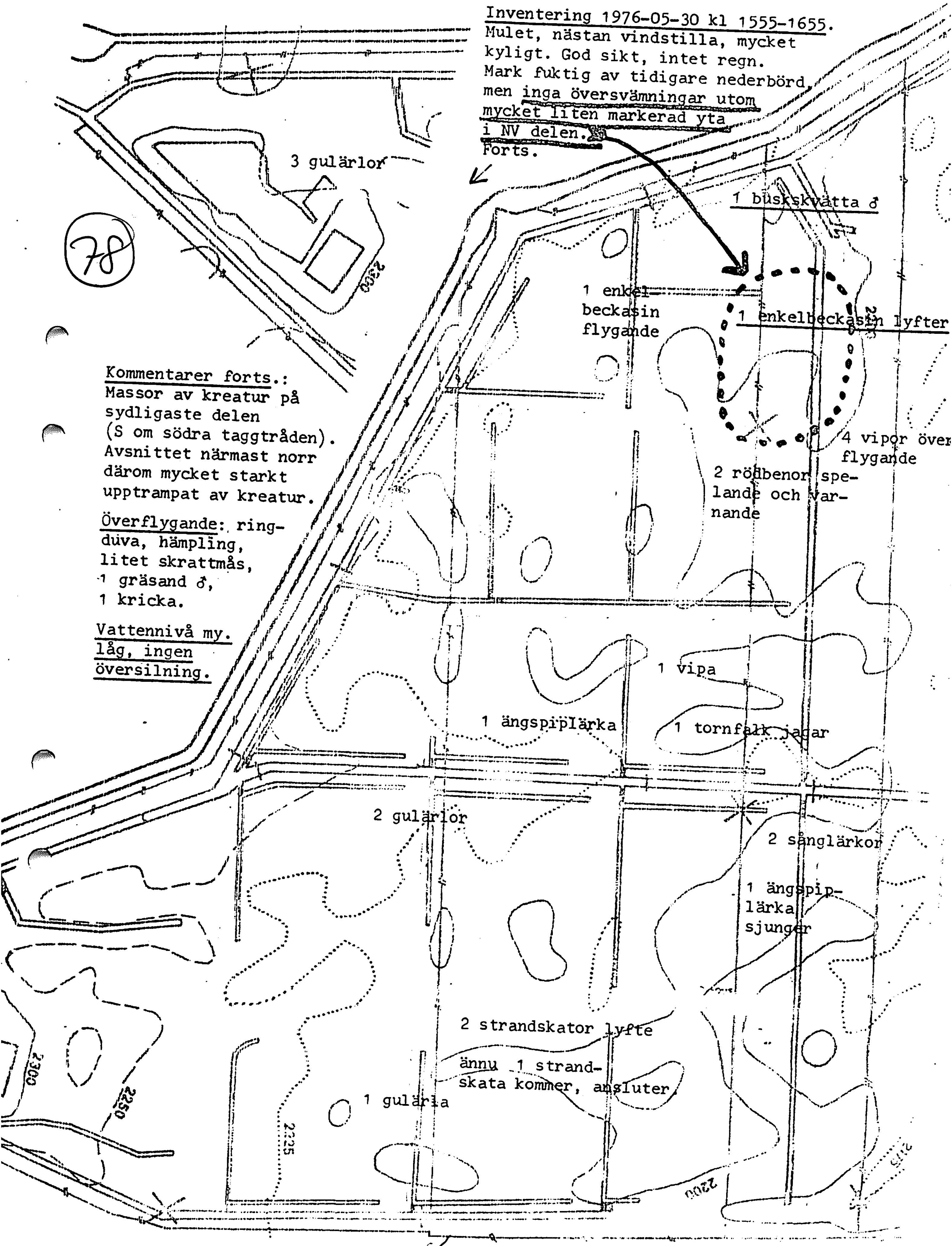

Inventering 1976-05-30 kl 1555-1655.
Mulet, nästan vindstilla, mycket kyligt. God sikt, intet regn. Mark fuktig av tidigare nederbörd, men inga översvämningar utom mycket liten markerad yta i NV delen.
Forts.

Kommentarer forts.: Massor av kreatur på sydligaste delen (S om södra taggtråden). Avsnittet närmast norr därom mycket starkt upptrampat av kreatur.

Överflygande: ringduva, hämpling, litet skrattmås, 1 gräsand ♂, 1 kricka.

Vattennivå my. låg, ingen översilning.

Lund 1976-05-31

Inventering 1976-05-30
kl 1700 - 1740.

Mulet, nästan vindstilla. Mycket kyligt. God sikt. Intet regn. Mark fuktig på grund av nederbörd sista veckan., men ingen översilning och intet spår av översvämning.

Inga kreatur på denna yta.

Överflygande: spridda skrattmåsar.

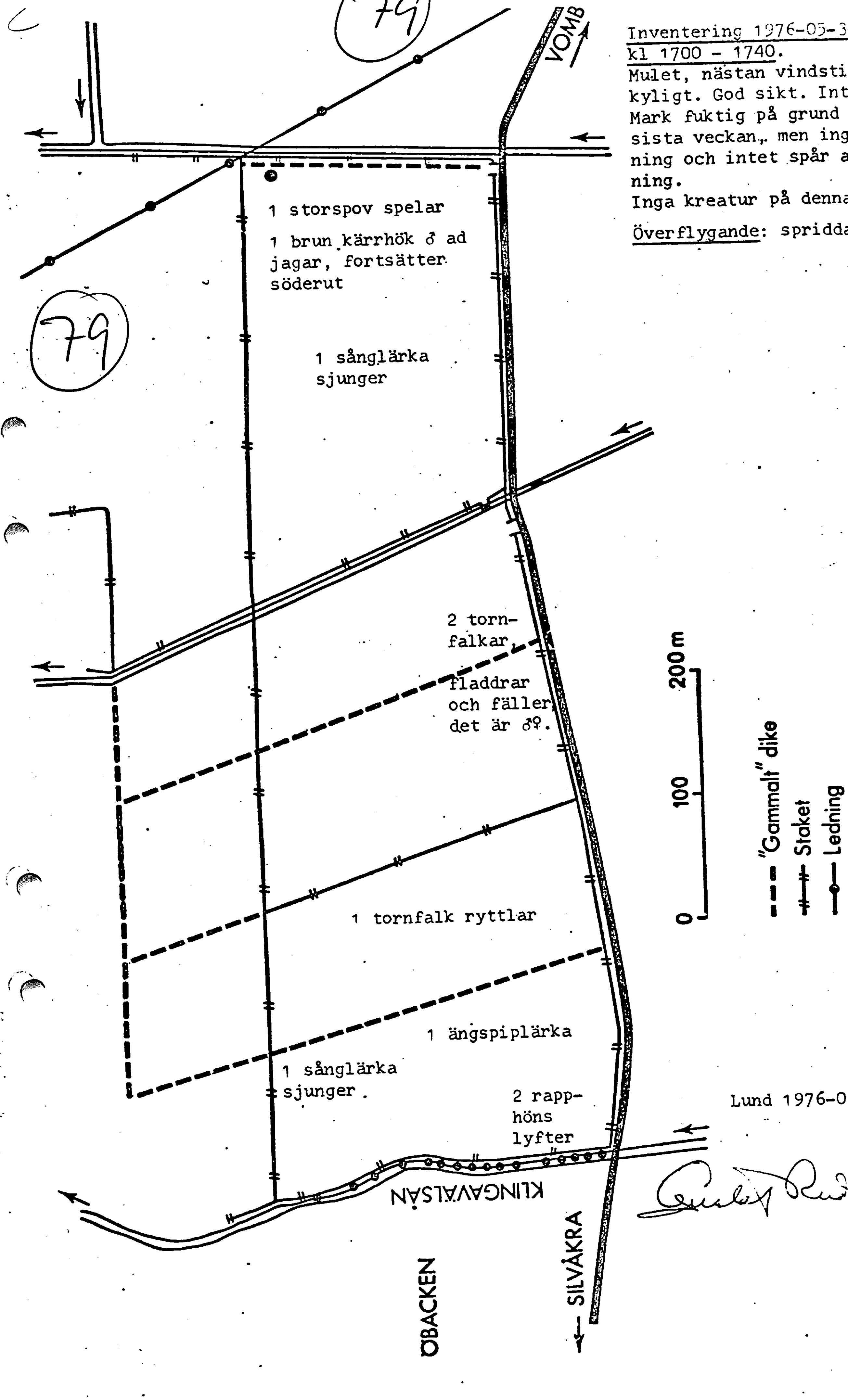

1 storspov spelar

1 brun kärrhök ♂ ad jagar, fortsätter söderut

1 sånglärka sjunger

2 tornfalkar, fladdrar och fäller, det är ♂♀.

1 tornfalk ryttlar

1 ängspiplärka

1 sånglärka sjunger .

2 rapphöns lyfter

Lund 1976-05-31

Gustaf Rudebeck

Kommentarer till inventeringen av Vombs ängar 1976-05-30

1 På det s k "mellanstycket", d v s området närmast söder om oljevägen, var det omfattande översvämningar på västra delen, flera rätt stora vattenytor (c 25 x 50 m eller så), och ofta 10-25 cm djupt vatten över gräset resp mellan tuvorna. Egendomligt nog fanns här dock föga fågel: bara 1 ~~g~~gravand och 1 storspov; dessutom en hel del småfjädrar tydligen från gräsanddrakar. - Längre österut, där det var föga eller ej alls översvämmat, ryttlade en tornfalk, som kan ha varit samma ex som sedan sågs på provytan och kontrollytan; dock fanns bevisligen minst 2 tornfalkar i området. Vid ett tillfälle sågs två tornfalkar och två kråkor komma i häftigt bråk, det slutade med att ena kråkan flög bort med ett rätt stort föremål i näbben (sork??), och de båda tornfalkarna blev då högst exalterade och flög nära varandra med låga, vibrerande vingslag något erirande om gökens. Det var en ♂ med blågrå stjärt och en ♀ med röd stjärt. - Över östra delen sågs ytterligare ett par storspovar och en jagande brun kärrhök ♂ ad., den sistnämnda vid två tillfällen. Östra delen av mellanstycket var torr.

2 Norr om kontrollytan på ängar med kreatur: flera vipor, ett par tre storspovar, ängspiplärka sedd och hörd, sånglärkor sjungande, liten flock stare, kråkor, kajor, samt ett tiotal jagande ladusvalor, som tycktes resa västerut. På långt håll över åkrarna nära Norregård 1 ormvråk lågt flygande, attackerad av kajor och kråkor.

3 Jag är förvånad över att provytan idag var så torr! Detta gäller hela ytan utom en mycket liten bit nära dess NV hörn. Hela det område, som för 12 dagar sedan var blött, var idag torrt; ingen översilning. Det var just här som kreaturen betade idag. Avsiktligt undvikande av översvämning för djurens skull?

Det skulle vara mycket intressant att veta, vilka åtgärder som överhuvudtaget får vidtagas i naturskyddssyfte på det fridlysta området. Och vilka åtgärder~~s~~ som faktiskt blir vidtagna i sådant syfte. Jag begriper att man inte kan sköta området hundraprocentigt som naturskyddsobjekt. Men vilka inskränkningar i de jordbrukstekniskt lämpligaste åtgärderna måste arrendatorerna tåla, just på grund av.att området är naturskyddat? Och [illegible] hur sker den avvägning mellan intressena, som [illegible] dock måste förekomma? Eller sker allting så som arrendatorerna vill?

OBS

1976-06-04.

Kl 1635, när jag per buss just nalkades Klostergårdens Centrum, flög en rostand på c 100 m höjd in över staden från SV!! Den kom i motljus, såg helt mörk ut förstås, men jag trodde i alla fall att det var en gravand på grund av flygbild, vingslagsfrekvens och allmän habitus. Avstånd till bussen (som mycket passeligt hade stannat vid en hållplats) var c 250 m. Strax efteråt kom fågeln i medljus, och jag såg färgerna, åtminstone i huvudsak (jfr nedan). Det var c 37 år sedan jag såg rostand i Sverige; min enda tidigare observation härifrån landet var nämligen i augusti 1939 vid Skanör; den fågeln upptäcktes av Folke Köhler.

Nåväl, jag tog mig hem och fortsatte efter en dryg timme till Ulla Holmberg, som bjudit Inga och mig på grund av att hennes flicka, Ann, tagit studenten (eller det man numera tar i stället för studenten). Inga var i Västergötland, så jag kom ensam ditut. Där var åtskilliga bekanta, bl a Anders Dahm. Och, innan jag yttrat ett knyst om rostanden till någon människa, berättade han att han och hans familj idag haft en rostand länge flygande över deras villa ute på öster. Anden hade flugit runt, "varit borta kanske 10 minuter men sedan återkommit och flugit runt länge, och detta upprepades många gånger". Han hade också hört lätet och uppenbart sett fågeln bra. Vi talade en del om det underliga sammanträffandet.

Ett par dagar senare träffade jag Lena Tihkan (=Wennhagen-Tihkan). Döm om min förvåning när hon berättade att hon sett rostand från sin bostad. Denna ligger alldeles nära Dahms villa. Hon hade sett anden alldeles utmärkt, redogjorde för det vita fältet på vingen och sett att halsen hade en smal svart ring; hon hade fäst sig vid att huvudet var mycket ljust, nästan vitt. Fågeln hade flugit mycket lågt över hennes hus , och lätet hade hörts flera gånger.

Min egen obs var bergsäker ifråga om artbestämning, det var jag klar över i samma sekund den kom i hyggligt ljus. Men den var inte tillräckligt nära för att jag skulle se halsringen, och även huvudets färg sågs bara flyktigt, eftersom anden då flög snett bort från mig.

Ytterligare om rostanden: Inga sade mig - det måste varit när hon kom hem till stugan från Västergötland på kvällen 6 juni - att två roständer hållit till sedan lång tid i en vattensamling nära Hardeberga Stenbrott. Möjligen hade de setts där redan förra året. Hon hade hört det av Staffan Ulfstrand, som i sin tur fått det från direktören för företaget; denne hade nämligen varit med på en Afrikaresa för ett par tre år sedan och sedan dess varit bekant med Staffan. Jag har ett mycket svagt minne av att jag för längesedan (uppskattningsvis något halvår sedan) hörde talas om roständerna vid Hardeberga, men detta var endast flyktigt, och jag hade fullständigt glömt bort det när jag själv fick se rostanden idag.

1976-06-06, pingstdagen.

I huvudsak rätt bra väder, delvis molnigt, och inte så hög temp som förutsagts i prognosen, men särskilt på e m till stor del sol och behaglig temp. Svag vind. Gjorde en del obsar från stugan och tornet, särskilt på e m och kvällen. Göran Högstedt kom på besök omkr 1900 - - 2020; vi tog var sin lättöl och åt smörgåsar med hallonsylt. Han berättade en hel del om sitt fältjobb; medförde bl a ett 50-tal prover på den föda som skatorna ger sina ungar. Det var åtminstone till stor del skalbaggar, som han nu skall få bestämda på Zootis.

Kort efter det att Göran farit, kom Inga från sin Västgötaresa. Klockan var då c 2040. Allt hade gått fint och varit lyckat, dock hade hon på nerresan blivit avsevärt fördröjd eftersom fläktremmarna gått sönder. Detta hade skett på stora vägen c 15 km från Växjö. Hon hade emellertid träffat på synnerligen vänligt och hjälpsamt folk och fått nya remmar och utmärkt service, mitt på pingstdagens eftermiddag.

När jag var i tornet på e m såg jag intet utöver det vanliga: skrattmåskolonin, som ibland blev oroad av kärrhökar, några få brunänder, några skäggdoppingar, ett par tre sothöns , en del tornsvalor på avstånd och delvis även närmare, litet backsvalor etc. Det kan inte hjälpas, men det blir faktiskt så att man inte tillbringar lika mycket tid i tornet i år som tidigare år; och orsaken är förstås att det i år är så fattigt på fågel. Naturligtvis kan man argumentera att detta borde föranleda flitigare obsar än vanligt, men det blir inte så, åtminstone inte i vanliga fall.

Arter noterade idag:

1 rördrom tutade ganska flitigt hela e m och kvällen, dock ingalunda oavbrutet. Långt håll som vanligt, men på kvällen hördes den mycket starkare och - eftersom det nästan säkert var samma ex, att döma av tonläge och allt annat - hade tydligen flyttat sig närmare. Den tutade alltid 4 ggr i svit. Även på långt håll kunde jag höra den litet hesa "upptakten" några ggr, just innan första stöten kommer.

2 häger: bara 1 ex, det flög över sjön på kvällen och hade symmetriska ruggningsluckor i vingarna, ett skarpt jack ungefär på gränsen mellan arm- och handpennor. Göran var med och såg det naturligtvis genast; han är mycket skarpsynt, och minst lika skarp när det gäller att höra läten, även sådana som endast svagt kan urskiljas mot bakgrunden av andra, mera dominerande ljud.

(knölsvan: icke sedd idag!)

3 gravand: 1 ex flög över sjön på kvällen

4 gräsand: flock 5 hannar flög mot SO på e m. Därutöver ej sedd

5 skedand: på kvällen, när Göran just skulle fara, kom en relativt stor andflock över sjön. Det var 18 skedänder. Göran, som hade kikaren tillgänglig, såg att flocken innehöll rätt många honor. Omöjligt att dra stora slutsatser, men man kan ju spekulera i möjligheten att det är traktens fåglar, som skulle häckat om näringstillgången varit normal men som kanske avstår från häckning detta år. Göran framkastade denna förmodan.

6 brunand: några få ex, c 5 hannar, sedda från tornet tidigt på e m. Senare, precis samtidigt med skedandflocken, flög en flock på c 10 brunänder och några få viggar över sjön.

7 vigg se föregående

8 ormvråk sedd nära Ivans backe, 1 ex

9 brun kärrhök: ej sedd lika ofta nu som för ett par veckor sedan. Idag bara den fint utfärgade hannen, som brukar jaga utanför vår stuga. Den har vi döpt till "den bildsköne". Sedd många ggr.

10 sothöna alldeles oerhört fåtalig jämfört med tidigare år: från tornet bara c 2 + 1 sedda!

11 rall hördes ett par ggr på e m och kvällen

12 vipa 1 ex över ängsmarken uppemot Silvåkra allé; fällde och verkade tydligt bofast. Där går sedan någon tid massor av kreatur + små kalvar.

1976-06-06 forts.

13 skrattmås: talrik som vanligt. Flera ggr massuppbrott under högljutt skrän när kärrhök kom över. På kvällen kom som vanligt mycket skrattmås till sjön; från SO kom flockar, ofta täta och i storleksordningen 20-30 ex, ännu kl 2150.

14 ringduva sedd överflygande några ggr

15 gök ofta hörd och sedd. Är i år avgjort allmän, för att inte säga talrik, i trakten; den inte bara hörs utan ses också ideligen. Göran hade alldeles samma uppfattning som jag.

16 tornsvala rätt ofta sedd, ibland i m l m glesa förband. Inga riktade rörelser sedda, och inga massuppträdanden, men allmän.

17 sånglärka sedd och hörd på sandfälten Ö om Ivans backe

18 ladusvala sedd i ringa antal

19 backsvala sedd, vid Krankesjön bara ett par tiotal kanske, men vid vägskälet uppe vid Kvinnevad flyger den allmänt. Häckar tydligen i sandtaget omedelbart öster om vägen här. Men undersökning av kolonins storlek och belägenhet ännu ej gjord.

20 sädesärla matar ungar i boet under stugtaket. Ungarna hördes ofta, och jag tycker de borde vara vuxna snart, helst som Inga också sade att hon hört dem länge.

21 törnskata: hördes (det surrande lätet) ett par ggr från träden alldeles vid stugan och tornet. Men sågs ej, och jag tyckte biotopen var underlig för arten. Ett par timmar senare kom Göran och hörde lätet och förklarade kategoriskt att det var törnskata. Man kunde då också höra att en del småfåglar, bl a mesar, varnade, rimligen för törnskatan.

22 järnsparv ideligen sedd och hörd; matar ungar ibland alstubbar och örtvegetation just nedanför huset, i den'lucka' som vi har emot sjön (och som jag håller öppen och försiktigt har utvidgat ett par ggr). Just där jag för några månader sedan fällde ett par yngre alar, just där häckar järnsparven nu. Är dagligen framme på vår tomt, i kanten under buskarna men också öppet ute på gräsmattan, och hämtar föda.

23 rörsångare hördes ofta från tomten och från tornet

24 törnsångare sjöng flitigt i buskarna emot järnvägslinjen, precis i kanten av tomten. Varnade när jag gick nära.

25 lövsångare sjöng också här, och vid kanalen varnade 1 ex när Göran och jag kom nära. Göran [redacted] sade att lätet visade att fågeln hade ungar. Jag tyckte det lät litet tidigt. Men han hade alldeles rätt: vi fick se fågeln, och den bar föda i näbben.

In

26 svartvit flugsnapp hanne sedd. I holken, där det häromdagen var ivrigt byggande och en mycket aktiv hanne bredvid, rådde idag stillhet. Inga sade på kvällen, att honan torde ligga och ruva där.

27 buskskvätta sedd nära kanalen

~~28~~ (näktergal inte hörd på kvällen!)

28 entita: båda fåglarna sågs vid boet i hålet i den näst grövsta alen precis nedanför fågeltornet.

29 blåmes hörd på e m

30 sävsparv sedd och hörd

31 bofink sjöng: denna hanne slutade sin kraftfulla strof regelbundet med "zick", ungefär samma läte som man [redacted] hör från större hackspett. Jag vet att bofinkar ofta sjunger så, särskilt i Norrland men även härneråt.

På kvällen när Göran var här, blev det ett vilt slagsmål (åtminstone såg det ut så) mellan två småfåglar på en björkegren helt nära. Det befanns vara en bofink hanne som virvlade runt med en hona,och det slutade med att honan stack iväg illa kvickt. Jag blev inte klar över om det var sexuell aktivitet eller om hannen jagade bort en "obehörig" hona.

se

A

1976-06-06 forts.

Tillägg se X)

32 stare: matar fortfarande i de bon som ligger i fågeltornet, och likaså i den stora holken med mycket stort ingångshål som sitter på grov björk precis på andra sidan staketet mot de gamla damerna på granntomten. Ytterligare ett bo med starungar anträffades idag: i rätt stort hål i björk precis på andra sidan järnvägen, neråt kanalen. Egendomligt att jag inte sett det hålet förut; trädet står fritt och har inga grenar nedanför hålet.

33 kråka sedd över sjön, men inte mer än ett par ggr, och bara ensamma ex

34 kaja sedd förbiflygande, ensamt ex.

35 tillägg: skäggdopping sedd från tornet, men inte ens med tubens hjälp lyckades jag se vidare många ex. Högst 10 ex sågs.

36 tillägg nr 2: såg också en glada glida rätt högt med kurs ungefär österut, över tornet.

1976-06-07, annandag pingst.

Inga tidiga morgonobsar. Det var egentligen Ingas avsikt att fara iväg tidigt för inventering av Fågelsångsdalen, men det blåste så friskt att hon hellre ville göra inventeringen litet senare. För övrigt var vädret bra, det var halvklart och klarnade allt mera, och natten var tydligen ovanligt mild; omkring kl 0400 var det c 10° C, och kl 0745 nära 13° C.

Jag var uppe i tornet c kl 1030 en kort stund. Sol och grant, små lätta cumuli, inte kallt, men alltför hård vind. Svårt att använda tuben. Skrev följande i gästboken i tornet: "Soligt och vackert, men hård vind. Skrattmåsar livliga. Av änder bara en flock på 8 viggar, varav 7 hannar. Sothöns helt få, skäggdopping c 10 - 12 sedda. Rätt mycket tornsvalor över sjön. Gustaf Rudebeck Lund".

Senare på f m såg jag en glada över Silvåkraskogen, och en utomordentligt grann brun kärrhök över måskolonin. Den var färgad som en gammal hanne med mycket grått på vingarna, men hade därtill skarpt ljust på övre små armtäckarna, d v s det fjäderfält som brukar vara vitt eller gulvitt hos honor och ungfåglar. En synnerligen färgstark och förnämlig dräkt.

Klockan 1200 gick jag upp i tornet för att hämta ner nyssnämnda gästbok, som just håller på att falla sönder. Mötte två ungdomar på väg ned ~~x~~från tornet. Jag kände dem båda till utseendet men inte till namnet. De hade skrivit följande i boken: "7/6 Om möjligt ännu blåsigare nu vid middagstid, men fortfarande 'vackert' väder. Instämmer med föregående, plus 1 ad. Röd glada.

Bengt Jörnland Lund
Bertil Johansson Lund".

X) Tillägg om stare: ansamling av starar skedde även denna kväll på ungefär samma sätt som jag skildrade häromdagen. De kom i små flockar, ibland i medelstora flockar på kanske c 100 ex, och fällde delvis i de höga björkarna strax hitom kanalen, delvis i buskar ute i vattnet utanför kanalmynningen. Tog ej tiden noggrant, men det pågick i varje fall en god stund ungefär från 1915 och framåt. En del flockar fällde på pansarvägen, där det stod vattenpölar och där åtminstone någon dipter svärmade lågt. - Kl 2050 bröt en flock på minst 2000 ex upp från björkarna(?) och flög norrut, och strax därefter c 500 ex från buskarna ute i vattnet och flög åt samma håll (egentligen blir det mot NO, ungefär; över vassen). Obsar ej oavbrutna, fler flockar kan ha funnits.

På pansarvägen och nära huset sågs minst 6 kaninungar, rätt små. Nästan inga vuxna kaniner sågs. -

A

1976-06-07 forts.

Vid besöket i tornet kl 1200 såg jag en knölsvan i närmaste klarvatten och 2 obestämda svanar nära varandra i sjöns andra ända.

Omkr 1230 kom Inga tillbaka från Fågelsångsdalen. Vi drack kaffe och åt smörgåsar. Hela tiden fint och soligt väder och måttlig cumulusbildning, och temp var nu 17° C, men blåsten förblev lika stark. Skrattmåsar for ideligen till och från kolonin; jag såg att somliga bar små, m.l m. runda och "tjocka" föremål i näbben (mat åt ungarna, antar jag), men andra bar långa strån eller blad. - Vidare kom en flock på 7 grågäss över sjön, de flög ungefär västerut, och rätt högt, men långt borta vände de och kom nästan rakt över huset med ungefär ostlig kurs. Trevligt.

Kl 1345 - 1445 gick jag en sväng bortåt Silvåkra, mest på järnvägen till att börja med, men genom den magra granplanteringen (på f d sandtaget) och sedan längs strandsnåren tillbaka. Såg resp hörde:

1 glada 1 ex underbart, nära, sakta seglande och styrande med stjärten i den starka vinden. Små ruggningsluckor synliga på närhåll i gränsen mellan arm- och handpennor.
2 ormvråk 1 ex med utmärkt tydligt, brett och väl avsatt bröstband lågt över Silvåkraskogen. F ö inte särskilt ljus dräkt. Anfölls ovanligt ivrigt av en kråka som steg brant uppåt och sedan störtade i brant bana "som en torped" mot vråken; denna tycktes dock bli endast måttligt besvärad.
3 vipa 2 ex på betesmarken mellan sjön och Silvåkra allé. Här fortfarande mycket kor med små kalvar.
4 skrattmås hela tiden inom synhåll, över sjön och flygande dit och därifrån. Dessa studerades dock ej närmare. Men jag observerade att det stod två täta, väl samlade flockar skrattmås på nyssnämnd betesmark, den ena på c 40-45 ex, den andra på c 120 ex, båda nära varandra och på begränsade områden med ringa eller nästan ingen vegetation. Helt inpå båda flockarna låg också en mängd kor och kalvar.
5 fisktärna 1 ex sett
6 skogsduva 1 ex flög över alldeles nära, vid kanalmynningen
7 gök sedd och hörd
8 tornsvala allmän: inga massförekomster men sågs hela tiden, ofta 10-20 eller flera samtidigt, om ock glest spridda
9 trädpiplärka sedd
10 sädesärla flera sedda på järnvägsbanken etc
11 törnskata en hanne sedd i unggranet vid stranden; lätet hört även från snåren vid järnvägen
12 trädgårdssångare hörd
13 ärtsångare minst 1 ex hört
14 törnsångare 1 ex nära huset, varnade ivrigt när jag steg upp på järnvägsbanken
15 härmsångare (=gulsångare) hördes nära i strandsnåren
16 blåmes sedd
17 bofink hanne sedd
18 stare enstaka ex flög förbi
19 kråka enstaka sedda; se även ormvråk.

Jag fann en handpenna av glada på järnvägsbanken. - Hörde ett egendomligt, livligt småfågelläte upprepat flera ggr i snabb följd, precis vid kanalmynningen. Hade skarp klangfärg, något à la steglits, men jag tror inte det var steglits, snarare en inledande strof till kärrsångarens fina visa, fast det sedan tystnade och inte hördes mera. Ingen kärrsångare hörd med säkerhet.

Tillägg:

20 järnsparv sjöng livligt i strandsnåren, där det stod en del yngre alar m m. Alarna i strandskogen hade delvis avverkats, men inte helt. De var inte stora.

1976-06-08, tisdag.

Biltur med Göran Högstedt, Berit Olsson och Monica Olsson. Göran hämtade mig kl 0600, sedan hämtade vi Berit, sedan Monica ute på Skarpskyttevägen. Vi for enligt tidigare överenskommelse ner till Ellestasjön, med en del besök även på andra platser. Hela tiden det mest strålande försommarväder, ljuvligt, klart, lagom varmt. Artlista härnedan inte fullständig.

Vi körde via Dalby - Veberöd - Ilstorps kyrka - Ilstorps gård ner mot Snogeholm, men precis innan vi kom till gamla mellanspettlokalen vid Källsåker (där vägen korsar kanalen från Snogeholmssjön till Sövdesjön), frågade Göran var mellanspetten hade funnits i gamla dagar. Vi körde in till Källsåker; många av de gamla fina ekarna står kvar, och den dansbana som någon gång omkring 1940 (??) anlades på platsen, var nu kaputt och förfallen, dansgolvet avlägsnat, byggnaderna låsta. Vi gick här ett slag i solen, fann bo med ungar av större hackspett i en ek precis där dansbanan legat, tittade på växter, hörde kärrsångare, nötväcka, gök, gröngöling, spillkråka, järnsparv, rödstjärt, etc etc, och såg grå flugsnapp i en gammal ek. Även andra arter (div. sångare, mesar, etc, men ej närmare antecknat).

Fortsatte sedan till Snogeholms slott, där vi stannade och gick ner till vattnet. X) Redan före ankomsten dit hade vi glada och ormvråk, och över slottet kretsade glada å det praktfullaste, det föreföll som om den var van att komma dit och leta föda.

Körde sedan in på vägen S om Snogeholmssjön och på den lilla skogsväg som bär skylten Ellestavägen (eller Ellestadvägen?), fram till den plats där skogen slutar och man får fri sikt över Ellestasjön, nära dess NV hörn. Här som väntat flera svarttärnor, först mest lågflygande och bara c 6-8 sedda, men senare sågs flera till, bl a 2 som gick upp högt och föreföll att göra parningsflykt. Totalantal sedda nog 12-14 men ej flera, dock såg jag på långt håll över sjön enstaka andra ex. Fisktärna också sedd, och på vattnet några få skäggdoppingar, ett par sothöns samt en flock på 8 vigghannar. 1 häger flög förbi, 1 annan stod i strandkanten.

Jag hade väntat att se grågäss här, men därav blev intet. Knölsvan ej heller sedd, och det skall sägas särskilt ifrån att vi inte såg en enda knölsvan idag! Jättetrevlig lokal, här flög hussvala och ladusvala, glada på håll, ormvråk dansade i luften högt uppe; tornsvalor kom förbi. Vi gick ner till ängen i kanten av det trevliga kärret med hög vegetation (men inte in i sistnämnda kärr). Här var sång av sävsparv, sävsångare, rörsångare, kärrsångare, härmsångare, lövsångare, trädpiplärka, vi såg hämpling, bofink m m, hörde näktergal, koltrast och gulärla. Tittade på växter (Astragalus glycyphyllus, som dock ej blommade än, och många andra). Cantharis m fl skalbaggar.

Vi började finna tiden mogen för morgonmål men ville till ett nytt ställe. Stannade i Skårby och köpte mat och dryck, for sedan genom Krageholmsskogarna V om sjön förbi Ebbarp upp till Ellestasjöns S strand, till bryggan med fiskebåten. Här hade avverkats mycket bok men skogen var fortfarande vacker. Vi satte oss i solen, dock ej på bryggan, eftersom den hade blivit betänkligt rank och sned, utan på fasta land just där vägen slutar. Matpaus, lång och skön, och solbad. Grågås: ett par ex sågs och hördes på håll, men det var fiskare ute på sjön, och inga fritt simmande ex eller kullar sågs. Fisktärna, ett par fiskmåsar. Ormvråk, glada, en bivråk kretsande och flera gånger utförande parningsflykt med snabba mycket höga vingslag, så att fågeln "ser ut som ett Y". Väckte stort intresse. F ö stare, en drillsnäppa lockande vid stranden, ringduva, tornsvala, trädgårdssångare, svarthätta, rödstjärt, svartvit flugsnapp, blåmes, kaja, kråka etc.

Omkr kl 1200 startade vi härifrån, for tillbaka via Ebbarp och sedan förbi Vitesten ner till jägare Carl Nilsson. Han var inte inne men vi fortsatte ändå ner till båtbryggan i sjöns SÖ vik. Här två fiskare som vi samtalade med. De hade fått upp tre praktfulla gösar (vikt c 4,3 och 4 och 2,7 kilogram). Gott om sångare i buskarna, gök kom förbi, ormvråk kretsade, sävsparv sjöng, skrattmåsar sågs i ringa antal, en fiskmås i icke utfärgad dräkt lade sig på vattnet nära. Rall hördes.

Vi for nu hemåt, stannade vid "Skräddarns" (=Bellevue vid Snogeholmssjöns NÖ sida, där en P-plats sedan flera år är anordnad). Innan vi kom dit stannade vi dock kort för att se efter grågäss på ängsmarken vid Snogeholmssjöns SÖ vik, nära Assmåsa. Och nu var lyckan med oss, ty på gräset här gick minst 5 kullar grågäss, och kullarna var stora i dubbel mening, dels var ungarna stora som gräsänder, dels var antalet ungar anmärkningsvärt stort åtminstone i ett par kullar: vi såg en på 10 ungar; de andra var ej så stora och inte möjliga att räkna exakt eftersom marken är litet ojämn, men vi fann att antalet gäss inalles var c 40 varav 10 ad (eller kanske något flera ad). Fem föräldrapar med ungar sågs i varje fall.

X) se nästa sida: steglits

1976-06-08 forts.

Från Snogeholmssjön bar det hemåt, genaste vägen via Spjällakorset - Ilstorp - Veberöd - Dalby. Härlig tur. Vi var hemma vid 14-tiden, Göran körde hem oss i tur och ordning. Själv lade jag mig och sov ett par timmar, gick sedan upp, köpte mat, lagade middag, åt, och tillbragte kvällen med att pyssla med frimärken.

Utöver vad som sagts ovan såg eller hörde vi följande fåglar: fasan ♂, vipa, backsvala, trädpiplärka, törnsångare, buskskvätta, stenskvätta, sädesärla, entita, talgoxe, gulsparv på ett par tre platser, gråsparv, pilfink, råka, skata.

Dessutom detta tillägg: steglits hördes, flög förbi, när vi stod vid Snogeholms slott och tittade ut över sjön.

Rådjur: 1 vuxen rå i sädesfält V om Krageholmssjön. Ville inte flytta på sig, trots att den såg oss fara sakta förbi. Vi förmodade att den hade en kalv liggande dold i fältet.

1976-06-09.

Arbetade på Zootis hela dagen. Kl 1630 kom Johnny enligt överenskommelse, fick den med ring [redacted] Riksmuseums nr 4 097 776 plus tre färgringar märkta koltrast, som jag häromdagen fann död i Zootis' trädgård, och körde mig sedan ut till stugan vid Krankesjön. Härligaste väder. Inga var där, hade målat och gjort fint och klippt gräset och var vid gott mod ehuru mycket trött (hon har semester nu). Hon redogjorde utförligt för hur ansträngande hon haft det.

Jag gjorde föga grundliga obsar första timmarna efter ankomsten; det enda anmärkningsvärda var en flock flygande svanar på 9 ex; de flög på långt håll mot V eller VNV. Möjligen var 1 eller 2 ex i flocken fjolårsfåglar, men det var svårt att se i det sneda motljuset. Inga svanar på vattnet i sjön!

Omkr kl 1945 kom Göran; vi drack kaffe (jag: äppeldryck) och åt kakor. Inga berättade om sina inventeringar i Fågelsångsdalen, som varit mycket givande och glädjande för henne.

Ungefär kl 2040-2125 stod Göran och jag i tornet. Underbart, stilla väder, men det blev ganska kyligt; omkr kl 2130 bara + 8° C.

Fågellivet rikt och delvis avvikande från vad jag tidigare sett i vår.

1 skäggdopping flera sedda
2 rördrom började tuta, på långt håll, c kl 2030. Alltid 4 stötar i svit
3 häger 1 sedd flyga
(4 grågås: ej sedd av Göran och mig, men Inga hade tidigare idag flock 10 ex i sjön)
(5 knölsvan ej sedd på vattnet, men se ovan. Verkar anmärkningsvärt fåtalig i år i dessa trakter, och de få ex man ser förefaller inte ha "stadiga" revir. Skall bli intressant att följa vidare)
6 gräsand: flockar flygande på resp 5 + 3 + 2 ex
7 skedand: flock 4 ♂♂ flygande
8 brunand: då och då flygande ensamma (både ♂ och ♀) eller i flockar på max c 8 ex. Totalt säkert ett par tiotal sedda.
Obestämda änder: c 18 på vattnet på kvällen i mörkningen; säkerligen mest brunand, men vigg kan ha förekommit
9 omkr kl 2100 kom en högflygande flock andfågel mot O, fin att se mot kvällshimlen. Till vår stora förvåning var det 33 mörkfärgade ejdrar (Göran tyckte sig se en ♂ i flocken) plus 2 mycket mindre änder, antagligen någon medelstor Anas-art; den kunde vi dock absolut inte klara. Flocken försvann med oförändrad kurs mot O eller ONO. Egendomligt!
10 brun kärrhök kvällsjagande ♂ ad sedd flera ggr
11 tornfalk: när jag åkte ut med Johnny såg vi 1 tornfalk ryttla N om sjön, strax Ö om Ålabäck, och ännu 1 tornfalk [redacted] komma över Ivans backe och stanna upp och ryttla över ängen mellan backen och järnvägen. Anmärkningsvärt, eftersom jag i vår sett ovanligt litet tornfalk i trakten; och Göran har meddelat att antalet häckande par är mycket lägre än förra året.
(obestämd falk 1 ex sett flyga över sjön, sannolikt lärkfalk)

1976-06-09 forts.

12 vipa: på kvällen, en god stund innan jag gick upp i tornet, kom 22 + 28 + 29 + + 5 = summa 84 vipor flygande över sjön mot OSO. Första tydliga flockarna jag sett efter häckningstiden, men Göran har meddelat att han redan sett ett par tre flockar i Falsterbo för några dagar sedan

13 skrattmås: kolonin fulltalig som vanligt, med den reservationen att många fåglar som vanligt är ute på fälten och kommer tillbaka först i mörkningen. Detta fenomen dock ej studerat i kväll, däremot såg jag att en del skrattmåsar stod på ängsmark med kort vegetation och på m 1 m naken sandmark (också ungefär som vanligt). - På kvällen, redan när solen ännu stod rätt högt, och fram till mörkningen, svärmade dipterer över vassen i stort antal. Mycket skrattmås flög lågt över vassen, uppenbart på jakt efter insekter, flera hundra gjorde så speciellt över vassarna bortåt Almen. Ofta sågs måsarna också flyga precis lågt över vattenytan (ej vassen) och även där tycktes de ta insekter,(kanske dipterer som just kläcktes och flög upp?).

14 fisktärna minst 4 - 5 ex sedda över sjön i kvällningen

15 ringduva flera sedda

16 gök mycket ofta sedd och hörd, är påfallande talrik i år

17 tornsvala sedd i måttligt antal över sjön, massuppträdanden inga.

18 ladusvala sedd i enstaka ex och hörd över sjön. Se back!

19 hussvala hörd ett par ggr. Se följande!

20 backsvala: intressant massuppträdande. Vet ej hur det började, men en god del av den tid då Göran och jag var i tornet, sågs backsvalor i amssor. Först rätt glesa flockar på kanske 100 - 250 ex, som "sköljde" fram och tillbaka och även kom nära över tornet. Senare tätare och större flockar, ibland helt lågt över det spegelblanka vattnet, mestadels koncentrerade över ett området rätt långt bortåt Almen; men ideligen sågs stora täta koncentrationer på skattningsvis 500 - 1000 ex på måttlig eller rätt stor höjd, än ivrigt rundflygande, än tätnande och utförande "ormlika" rörelser; man kunde tro att de reagerade för falk eller annan farlighet, men ingen falk sågs. Däremot ett par Nyctalus noctula flygande förbi vid ett tillfälle. Oklart vad beteendet innebar. De lågflygande flockarna tog säkert för sig av de svärmande myggorna, men de högflygande tror jag inte ägnade sig åt födosök. - Första gången i år jag sett något i den här stilen

21 sädesärla matade fortfarande i boet på vårt tak, men utflugna ungar hördes också nära tornet

22 järnsparv sjöng livligt, dock inte lika intensivt som förut. Inga har funnit boet som ligger nere nära vasskanten nedanför huset, bland alstubbar och ris; alltså inte i eller vid barrträd.

23 rörsångare sjöng flitigt på kvällen

24 näktergal hördes sjunga

25 törnsångare hördes sjunga

26 svartvit flugsnapp hörd och sedd

27 koltrast: de 2 hannarna kom förbi med full fart efter varandra; dock var det då så pass mörkt att jag inte kan lova bergsäkert att båda fåglarna var ♂♂ ad.

28 sävsparv hörd

29 stare: samlades redan från c 1940 till två platser nära varandra, dels björkarna nära hitom kanalmynningen, dels alskogen vid stranden ett par tre 100 m norrut från tornet. Först omkr 2105-2122 blev det nedflog från dessa båda platser till def nattkvarteret i vassen utanför aldungen; täta flockar då, och vi såg nog aldrig hela styrkan samtidigt på vingarna, men jag tror inte det var mer än c 5000 - högst 7000 ex. - Stararna matar fortfarande i holkar och andra bon; ungar stora, sticker ut hela framkroppen genom bohålen, berättar Inga och Johnny. Johnny tror att huvudmängden ungar kommer att flyga ut (resp. har flugit ut) 9 - 11 juni.

30 kaja flera ex resp flockar på upptill 6-7 ex flög förbi. Göran påstår att det häckar hundratals par på Revingefältet

TILLÄGG:

31 morkulla 1 ex flög rätt högt över sjön norrut, följdes länge, tycktes fälla brant i skogen uppåt Revingeheds förläggning (kanske nära f d Fönesjön).

SLUT 1976-06-09.

1976-06-10.

Obsade vid stugan och tornet. Morgonen: fint väder men ej mycket obsande. En brushane ♂ med rödbrun krage rundflygande över sjön.

Em och kvällen: ankom c kl 1725 till stugan. Johnny gav mig lift, vände genast hemåt. Väder: alldeles stilla, + 15° C, sakta tjocknande höga moln, fin sikt, torrt.

Fågel:

1 tornfalk 1
2 brun kärrhök ♀ med ruggningslucka [illegible] enligt skiss nedan.
3 skrattmåsar som vanligt i antal men var mycket tysta
4 stare: samlades ute i vassen kl c 2040-2045. Jag hörde troligen någon juv i flockarna, som inalles innehöll 1000-tals fåglar. Men av 100 granskade var alla ad. Ungarna i holken med stora ingångshålet och i bona i fågeltornet låg fortfarande kvar, och blev matade.
5 svartsnäppa 1 ex hördes många gånger i skymningen
6 rörsångare sjöng i vassen. OBS: sävsångare hördes ej.
7 kärrsångare 1 ex sjöng nära kanalen, på "hitsidan" räknat från huset
8 näktergal 1 ex sjöng långt västerut, jag gick dit längs järnvägsbanken
9 gök allmän. Den röda ♀ sedd.
10 koltrast: de 2 ♂♂ sedda, se härnedan
11 törnsångare sjöng
12 lövsångare "
13 gräsand 1 ex sett! } "Föga aktivitet på änder".
14 brunand högst 5 ex sedda }
15 sothöns 2 ex !!
16 knölsvan summa 5 ex sågs
- obestämd and 1 ex sett
17 skäggdopping: få ex sedda
i OBS: rördrom hördes ej
18 backsvala nog 300 - 400 sedda över sjön på kvällen
19 ladusvala hörd
20 tornsvala enstaka sedda.

OBS De 2 koltrasthannarna var intressanta. De kom kl 1730, just när Johnny farit iväg, tyvärr, och fällde på vägen nedanför tornet/Anderssons hus. Om de benämnas I och II, som jag gjorde i hast, fick jag följande tabellariska uppställning över deras utseende och beteende:

	I	II
näbb	klart orange	klart orange
fjäderdräkt	djupt svart	svart
handpennor	djupt svarta	brunsvarta
figur	smärt, fjädrar åtliggande	rundare, mer uppburrad (men ej lika mycket hela tiden)
beteende	gick "mekaniskt" mest runt nr II, avstånd 0,5 - 1,5 m	stod mest stilla, dock ej hela tiden. Vände sig m 1 m på stället, tog några steg

Beteendet, som angivet här, höll på i flera minuter. De vistades då på alldeles öppen mark bara c 4-5 meter från tornets bas.x/Slutligen flög nr II iväg, då lyfte nr I också och kom väl c 10-20 meter efter. Båda försvann snabbt och nästan rakt åt samma håll, in i aldunge mellan (nuvarande) P-platsen och vassen.

x/ eller kanske c 8 m

Skiss av kärrhökhonan med ruggningslucka:

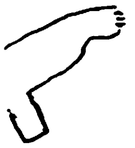

1976-06-11.

Kl 0230-0300: alldeles stilla, mulet, + 11° C. Näktergal sjöng, rörsångare dito, gökar hördes i flera ex.

Kl 0600-0750: litet obsar. Det hade blåst upp. Några gräsänder flygande; en flock (kull, antar jag) stjärtmesar flög förbi alldeles vid huset; starar matade ungar i holken med den stora mynningen (på träd alldeles på andra sidan tomtgränsen mot damerna på granntomten) och i fågeltornet. Unge stack ut ur holkmynningen i trädet; den ungen såg alldeles färdig ut, föreföll kunna flyga ut när som helst.

Kl 0800 blev jag enligt överenskommelse hämtad av Johnny. Jobbade i Lund som vanligt.

Kl 1725 åter ut till stugan, fick lift med Johnny. Såg flera bruna kärrhökar. Starungar utflugna (OBS: gäller nyssnämnda holk, men inte andra i grannskapet, åtminstone inte alla andra).

En del obsar av stare på kvällen. Kl 2020 kom en flock på minst c 5000 ex, den flög runt en del men fortsatte söderut (ej riktigt samma beteende som vanligt, alltså). Kl 2050 flög först c 6000 starar mot N (NO), strax därefter c 500 till + + några småflockar. - Backsvala allmän, flock på c 1500 ex över sjön, ibland spridd, ibland tätt samlad och flög i "slingrande" kurs, my tätt. Så brukar backsvalorna göra. Deras fortsatta beteende ej följt i detalj, men kl 2119 såg jag tydligt hur 100 backsvalor, eller kanske något flera, störtade ner ytterst brant och fällde i vassen; jag sökte efter flera men såg inga, och det är därför nära nog säkert att detta var de sista som fällde för aftonen.

Kl 2040 kom Görgen Göransson, stannade och pratade till c 2210.

1976-06-12.

På morgonen 1 fiskgjuse över sjön! Även sågs 1 brun kärrhök ♀ i ruggning; den var faktiskt mycket lätt att lura sig på, ty stjärten hade tappat minst 2 av de mellersta pennorna och var svagt urringad, och på långa och måttliga avstånd såg fågeln ut nästan som en brun glada i profilen. Men vingformen och färgen på huvudet och övre armtäckarna och - på nära håll - stjärtens profil (som visade att den var i ruggning) röjde arten.

X)

Kl 1140 kom en verkligt trevlig flock på 13 svarta svartsnäppor, granna att beskåda, med den vita kilen längs ryggen fint synlig, och flög runt över sjön och torde ha fällt nära utanför närmsta klarvattnet. En annan vadare följde med dem, jag hann inte se arten men det var snarast glutt eller kanske brushane.

Vi for in till Lund på middagen och fortsatte sedan till Åkarp, Kampanjevägen 8, där Ulla och Jan nu bor i sin villa sedan några veckor. De var strålande glada över sin nya bostad (egentligen är villan inte spritt ny utan har varit färdig i c 3 år och därvid hyrts av deras son Carl, men Carl har flyttat till ett hus i närheten,och Ulla och Jan flyttat in för några veckor sedan). Mamma var där också. Hon fyller 88 år idag. Hon var mycket "letargisk" och verkade m l m frånvarande nästan hela tiden; det var svårt eller omöjligt att få någon kontakt med henne.

Vi avnjöt kaffe och kakor och härlig tårta, som Ulla bakat. Däremot stannade vi inte till middagen utan for ut till stugan igen, efter att ha handlat i Lund, redan omkring kl 1630. Ty i morgon söndag 13 juni skall stora saker hända: Ingas bror Karl Georg med fru och tre barn skall komma på besök till stugan, från Köpenhamn. De kommer med buss till Veberöd kl 1110, hämtas där av Inga, skall vara hos oss sedan fram till c 1845, då de får skjuts tillbaka till Veberöd f v b med buss till Malmö och sedan snabbåt till Köpenhamn.

Det har varit länge på tal att KG med familj skulle besöka oss, men det har inte varit lätt att ordna ihopa.

Forts

X) Tillägg: 1976-06-05, pingstafton, när jag hade ett ärende på f m upp till Harlösa, såg jag 1 fiskgjuse flyga över skogen N om Vombsjön bortåt Svansjö till.

1976-06-12 forts.

Mamma fyllde 88 år. Efter kaffe med Ulla och Jan och Mamma i nya villan i Åkarp for Inga och jag till Lund 1555. Handlade, for ut till stugan, ankomst 1720. Jag var i tornet 1735-1755. Det var grått väder, +15° C, lugnt, och svagt regn. Jag såg 5 flygande gräsänder, alla ♂♂, och 2 + 4 simmande gräsänder, likaså ♂♂. Sothöns my. få, skäggdopping högst 10. Knölsvan 1 + 2 ex, fördelade så:
3 småskrakar, det var ♂♀♀, flög lågt och fint som [redacted] pilen på samma skiss visar. Denna art är mycket ovanlig i inlandet och har uppenbart varit så mycket länge, vilket framgår exempelvis av Swanbergs bok Krankesjön 1931.
Vidare: rörsångare. Och stare: stararna som bor i tornet matar sina ungar. Stararna i stora holken (= på norra tallen på tomten): är ute (Måste innebära att årets ungar är ute. GR vid renskrivningen 1981-05-12). -
Blåmes flyger ut i vassen, matar.

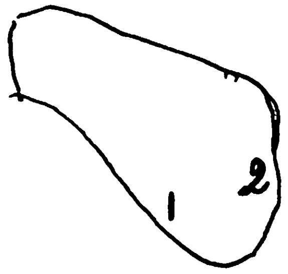

1976-06-13 kl 0940-1050. Frisk - hård vind omkring V, växl. molnighet, temp c 14° C. Inga kreatur betande på provytan. Mycket vatten rann i "centraldiket", och ett par korta diken hade litet stillastående vatten, men inga översvämningar förekom på ytan, ingen utledning av vatten. Dammarna i S spetsen hade mycket lågt vattenstånd.

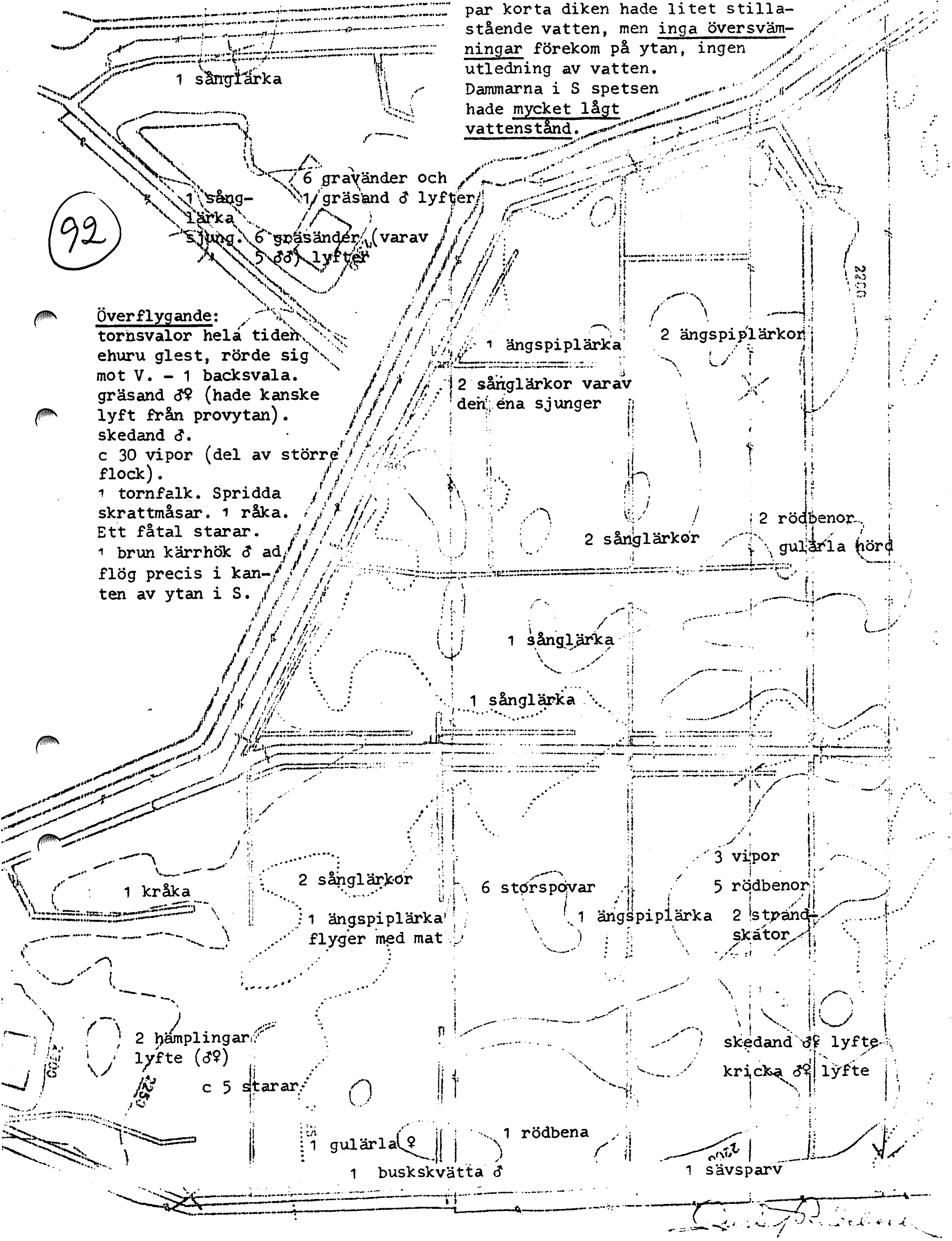

Överflygande: tornsvalor hela tiden ehuru glest, rörde sig mot V. - 1 backsvala. gräsand ♂♀ (hade kanske lyft från provytan). skedand ♂. c 30 vipor (del av större flock). 1 tornfalk. Spridda skrattmåsar. 1 råka. Ett fåtal starar. 1 brun kärrhök ♂ ad flög precis i kanten av ytan i S.

1976-06-13 kl 1055-1125. Hård vind omkring V, växl. molnighet men mest sol, temp. c 15° C. Inga kreatur betande på kontrollytan. Dess östra del slagen; övriga delar oslagna och obetade (åtm. ej nyligen betade). Mycket vatten i centraldiket, men intet spår av översvämning.

Överflygande:
tornsvalor hela tiden, dock oftast glest, rör sig sakta mot V. Enstaka skrattmåsar. Minst 50-70 vipor flyger över (utgör del av större flock på inalles c 220 ex, som vistas på angränsande marker i N).
1 ormvråk ryttlade i motvinden över V delen av ytan kl 0940, men detta kan ha varit samma ex som noterats härinvid.

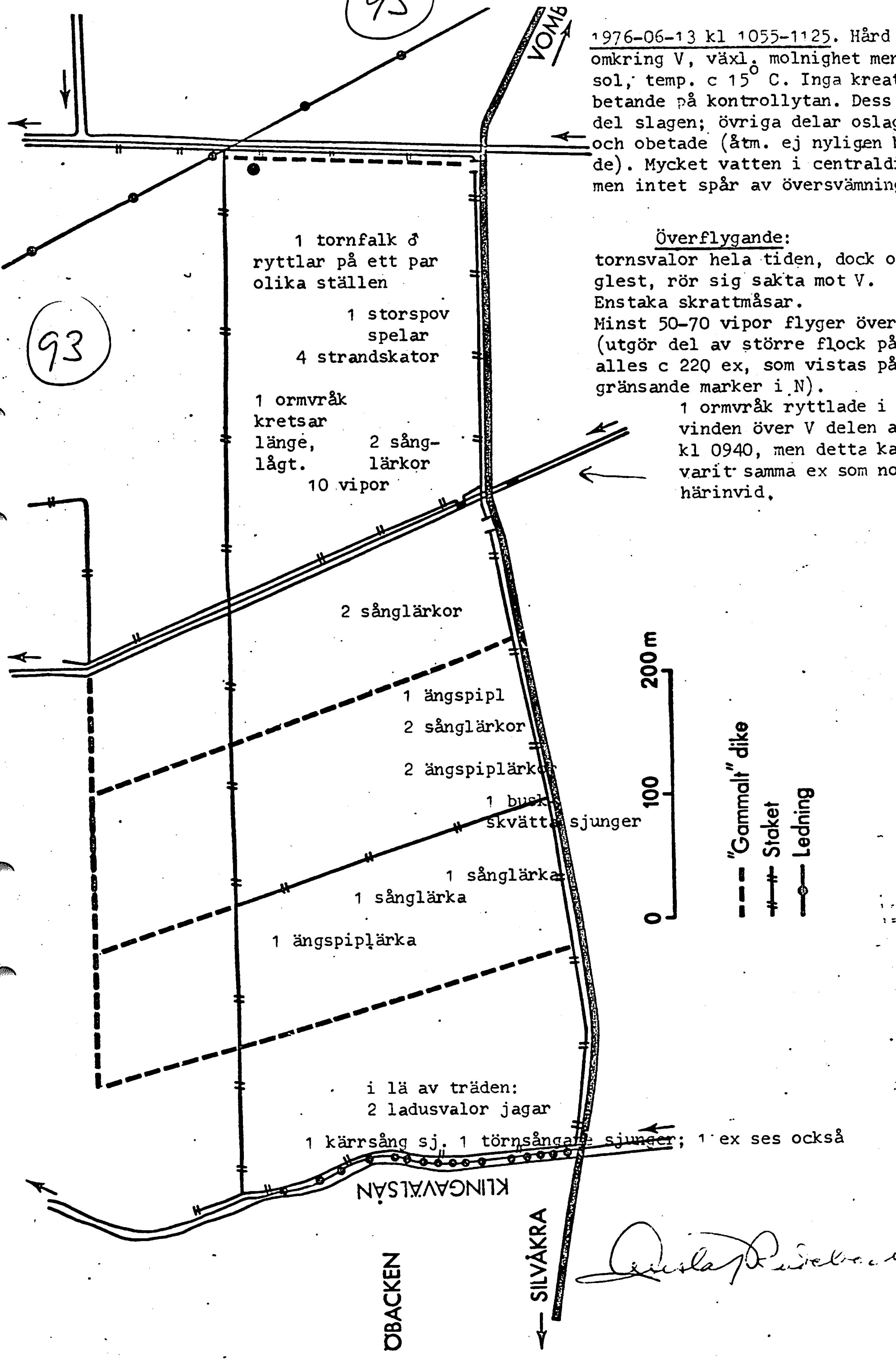

93

Övriga obsar på Vombs ängar 1976-06-13

På det s k "mellanområdet" (= mellan vägen och provytan) gick en flock på ej mindre än 32 storspovar, De vistades på gräsmark, som ej var slagen; gräset ofta så högt att endast huvud och näbb syntes av spovarna.
I kanten av Klingavälsån på denna sträcka sjöng 2 kärrsångare. Ormvråk flög över, tornfalk sågs på avstånd. Nära spovflocken gick mycket kreatur; bland dem, på mark som börjat bli hårdare betad, gick 20 vipor. Tornsvalor flög över, skrattmåsar likaså, men ej i större antal.
Östra delen av "mellanområdet" var nyligen slaget. Här gick 6 strandskator. Alla strandskator som jag såg på närhåll var gamla fåglar (men åtskilliga ex sågs ej på närhåll).

Norr om kontrollytan uppskrämdes (av okänd orsak) en flock på ej mindre än c 220 vipor. De fällde snart åter men kom på nytt på vingarna och flög då delvis in över kontrollytan och i mindre grad över provytan.

Den yta på västra delen av "mellanområdet", som ofta i vår varit översvämmad, var idag utan vatten men lätt igenkännlig eftersom gräsvegetationen där är helt annorlunda än på marken runtomkring.

1976-06-13, tillägg:

Vid lilla fyrkantiga vattensamlingen längst i S på provytan, och på gräset runtomkring, låg rikligt med dun, dels helvita, dels klart rödbruna med m l m vitt vid basen, dels (i ringa omfattning) dun av andra färger som ej närmare studerades. Uppenbart var majoriteten av dun från gravand, av vilken art ju också 6 ex lyfte här när jag nalkades. Dessutom lyfte här några gräsänder (se protokollet); och det är möjligt att även de hade fällt en del dun på platsen, men i så fall i ringa mängd.

Till Johnny

ZOOLOGISKA INSTITUTIONEN
AVD. FÖR SYSTEMATIK
Helgonavägen 3 S-223 62 Lund
tfn 046/12 41 00 ankn. [redacted] - 650

Från Gustaf

Lund den 14 / 6 19 76

☐ enligt överenskommelse
☐ för attest
☐ » beslut
☐ » föredragning
☐ » granskning
☐ » kännedom
☐ » underskrift
☐ » yttrande
☐ » åtgärd
☐ med tack för lån
☐ samtal önskas
☐ ....
☐ ....
☐ önskas i retur
☐ får behållas

Johnny,

Här protokollen från gårdagens inventering. Fågelliv dåligt, säkerligen till följd av att ingen bevattning skett. Jag förstår att lantbrukarna ser till sina intressen, men ser naturvården till sina? Jag trodde att en begränsad del av provytan (som i sin tur är en liten del av naturreservatet!) skulle bevattnas m l m permanent i vår, så att fåglar anpassade till sådana våta biotoper skulle finna trivsel där. Är det fel att tro så? Och i så fall varför? Hej från

Gustaf

1976-06-18, fredag.

Efter arbetets slut hade vi en del ärenden i staden. For sedan ut til stugan, ankomst dit c 1955. Jag var i tornet ett slag på kvällen och skrev följande i gästboken där:

"Mulen, rätt kylig kväll. Omkring 6000 starar flög runt och fällde kl 2055. Skrattmåsar talrika som vanligt och rätt högljudda. 2 hägrar. Gök hanne och hona. Rörsångare hörs sjunga. Andfågel, svan och sothöns lyser med sin frånvaro".

Därutöver intet att tillägga om fågel. Men det må sägas, att Inga oc jag stannade i staden för att se TV-programmet från Operan med anlednin av kungens giftermål följande dag. Det var förresten ett utomordentligt behagligt och roligt och välkomponerat program, underbar musik, glatt humör, kultiverat framförande. En enda sak fann jag obegriplig, onjutba och obehaglig, och det var herr poeten Bo Setterlinds dikt; fullständig platt föreföll den mig. Ja, även poeten själv och hans framförande tyck te jag illa om; men det var jag beredd på (och det hade jag kunnat bort se ifrån, om han presterat något konstnärligt fullödigt; men det gjorde han min själ inte).

1976-06-19, lördag.

Jag var uppe på natten c 0320-0330. Stararna hade brutit upp, men tyd ligen alldeles nyss; ett antal glesa förband med kanske några 100 ex såg jag flyga m l m söderut (men från fönstret ser jag bara en del av vad som ~~p~~händer). Gök gol och levde som vanligt; den som hörs mest har en egendomlig melodi: efter ett normalt "cuck-oo" stiger ljudstyrkan oc det hela kommer att låta ungefär såhär:

cuck-oo cuck-cuck-cuck-cuck-oo

(understruket: mycket högljuddare än det föregående:
dubbelt understruket: ännu högljuddare, och även högre i tonläge).

utom

Näktergal sjöng, f ö föga sett och hört ~~utan~~ skrattmåsarna förstås.

Senare på morgonen fisktärna minst 4 ex sedda.

Inga och jag åkte in till Lund c kl 1015 för att handla och se direkt sändningen i TV av konungens vigsel och den därefter följande färden genom Stockholm. Mycket roligt att se. Det är lustigt: Jag torde vara mera rojalistiskt sinnad än Inga, men Inga var mer angelägen än jag att se programmet.

Efter programmets slut for vi till Mamma på en kort visit. Hon är mycket svag nu; hon är uppe och rör sig och hade naturligtvis sett på kungavigseln på TV och därav blivit mäkta uppfriskad, men i alla fall ä hon nu väldigt trött och liksom svår att få kontakt med.

Vädret var mulet men torrt och rätt varmt och behagligt några timmar på middagen. Men när vi for ut till stugan omkring kl 1530 blev det regn och betydligt kyligare än förut. Regnet höll på 3-4 timmar med växlande styrka.

Jag gick upp i tornet efter ankomsten. Skrev följande i boken:

"Kvällen: uppklarnande efter regn. Kyligt. Ett par tusen starar fälld kl 1945 i björkarna nära tornet: minst 30-35 procent av stararna var årsungar. Skrattmåsar talrika som vanligt, ofta skrämda av bruna kärrhökar. Kl 1955 flög en sommargylling förbi tornet mot NO. Vattenfågel mycket fåtalig: 2 hägrar, 1 gravand, m m.".

i

Kommentar och tillägg till detta: stararna blev flera tusen. Jag tro procentuella andelen ungfåglar snarare var omkring 40. Åldern kunde med lätthet avgöras om man med tub bekikade de flockar som satt på nära håll i björkarna. På förbiflygande flockar var det däremot omöjligt.

Ytterst få änder sågs på kvällen; jag gick upp i tornet på nytt omkr kl 2025 och fann Johnny Karlsson och Göran Högstedt där. De följde med ner. Det lättade som sagt och blev t o m blek kvällssol en liten stund. Vi såg 3 brunänder (2 hannar 1 hona), ytterligare 1 brunand, samt c 2 + 1 gräsänder och 1 gravand, alla flygande. På långt håll ute i sjön

1976-06-19 forts.

låg 6 obestämbara änder. Sothöns ej sedd. Skäggdopping: bara c 2 + 2 sedda, vilket är oerhört litet; dock var sikten ej den bästa på långt håll, och undersökningen inte extra grundlig. Skrattmåsarna var [illegible] talrika; det syntes bäst när kärrhökar kom förbi, då steg massor av måsar upp. Nu när den nya vassen, och annan vegetation, hunnit en god bit upp är det annars svårt att se fåglarna ute i kolonin, och man underskattar lätt antalet.

De 2 hägrarna stod på samma plats som igårkväll, d v s i långa smala öppna vattnet som går in som en arm V om kanalmynningen. (OBS att rördrom inte hördes, ej heller igår eller i natt).

En knölsvan skall tilläggas, den flög tidigt i morse över sjön. Enstaka vipor sedda flygande över sjön. På e m 2 gråtrutar, som föreföll utfärgade; på kvällen 1 gråtrut, ej utfärgad på långt nä men tämligen ljus, och ruggande i vingarna. Ringduva sedd, ett anta tornsvalor sedda över sjön på kvällen men bara c 10-15. Likaså på kvällen backsvala i flockar långt ute över sjön, rätt många men ej räknade. Rörsångare sjöng. Kaja. För närmare uppgifter om småfågel se följande dag.

1 större hackspett flög förbi mellan Harlösa och Silvåkra när vi for förbi där idag på e m.

Göran stannade på kaffe på kvällen, och vi pratade och hade trevligt som vanligt. Johnny däremot måste hem nästan genast.

1976-06-20, söndag.

Det regnade ordentligt på morgonen. Och kallt var det, bara + 8° C kl 0930! Kl 1115, då regnet upphört men då det fortfarande var helmulet och fuktigt, hade temp stigit till + 10° C. Storartat!

På morgonen, när jag först tittade ut, c kl 0530, fann jag 2 järnsparvar i ungdräkt på stenläggningen alldeles vid vårt lilla trädgårdsland. De syntes perfekt i kikare, med fläckarna i spetsen på ovansidans fjädrar, etc. Det var egentligen en mycket lustig slump, ty igårkväll hade Göran just omtalat hur svåra ungfåglar av järnsparv kunde te sig för den oinvigde; han sade också att de som önskar bli ringmärkare i Danmark måste undergå förhör i artkunskap och att de ofta misslyckas att bestämma unga järnsparvar. -

Intill de 2 järnsparvarna sprang en ung sädesärla. De gamla sädesärlorna (kanske är ena partnern ny) visar tecken att lägga ny kull nu när deras första kull är utflugen, men vi vet inte var det nya boet ligger, om det nu blir något. De 2 unga järnsparvarna förresten, de kan väl tas som sannolikhetsbevis för att den första kullen verkligen kom ut och blev fullvuxen. Inga fann boet bland de stubbar av unga alar, som blev kvar efter det att jag avverkade några stycken på senvintern för att bibehålla utsikten från stugan över sjön.

Den svartvita flugsnapparhonan ses ideligen vid holken i södra tallen; vi misstänker att hon har kläckt nu. Att hon häckar där vet vi: Inga har tagit en titt in i holken, och fågeln låg kvar trots aTT HOLKTAKET LYFTES AV.

En sävsparvhanne flyger ideligen från vassen in i trädgården, och ut igen. Vi misstänker att den har bo nära vårt hemlighus, men vi vill inte gärna leta nu i kylan och blötan.

Lövsångare sjunger ideligen på tomten, och jag tror jag vet var boet ligger. Bofink hanne och hona ses också ideligen på tomten, och hannen slunger flitigt men inte riktigt likadant som förut, den slutar "normalt" , d v s utan det skarpa "zick"; därför tror jag att det är en ny hanne. Ett bo som låg strax utanför tomten och som undersöktes av Bo Wolfgang Svensson övergavs (eller plundrades först ?) när det innehöll 2 ägg, enligt vad Inga sagt. Järnsparv sjunger flitigt nere vid vasskanten, litet mera söderut än förut. Ny kull på gång? Näktergal kom fram och varnade idag när en kaja fällde utanför staketet och tog några små kakbitar som jag kastat ut. -

1976-06-20 forts.

Jag skrev följande anteckningar utöver de redan renskrivna:

gravand 4 ex låg i sjön på morgonen
knölsvan 1 flygande ex sett
skedand flock 4 (alla ♂♂ eller möjligen 3 ♂♂ 1♀) flög över vassen på kvällen
gräsand 2 flygande ex kvällen
fisktärna sedd, men som alltid bara få; jag har nog inte sett mer än 4 samtidigt i Kr.
skogsduva 3 ex flög förbi mot NO på middaGen
stare flera 1000 på kvällen; de samlade sig dels i björkarna mellan vår stuga och kanalen, dels i aldungen nedanför (nuvarande) P-platsen, visst utbyte skedde mellan dessa platser. Men kl 2059 bröt sista (och antagligen största) delen av huvudstyrkan upp och for ut i vassen; ett par stora delflockar hade gjort m l m definitiva uppbrott tidigare.
brushane 1 ex med blåsvart eller nästan svart krage flög runt över sjön
brun kärrhök sedd som vanligt, d v s ofta, men inte lika ofta som tidigare på våren, och inte lika många individer samtidigt som man ofta såg då.
tornsvala på kvällen c 20-25 ex, flög snabbt omkring. Temp kl 2130 var drygt + 10° C.

Det blev regn ånyo omkr kl 1300-1430, därefter på nytt uppklarnande, litet eftermiddagssol blev det också, och då blev det därtill varmare och vänligare väder. Men kvällen på nytt mycket kylig!

På kvällen flög 6 gråtrutar i flock över sjön mot V eller VSV. Såg adulta ut, men jag tror att en eller kanske flera hade något kvar av ungdräkten.
En gröngöling ad flög förbi tornet på kvällen. Jag var däruppe en stund. Gröngölingen har häckat i vanliga trädet en kort bit upp mot Saltkråkan; jag vet inte om ungarna har lämnat boet än.

1976-06-21.

Morgonen: svartsnäppa hörd ett par ggr. Även ett par andra obsar, se listan.
Kvällen en hel del obsar. Artlista för dagen; gäller mest kvällen, men även övrigt.

skäggdopping bara få sedda (högst 8 ex)
häger 1 stående vid långa smala öppna "armen"; senare 1 ex flygande över sjön
knölsvan 2 ad låg resp stod i vattnet precis vid kanalmynningen
gräsand ♂♀ flygande
brunand 2 ♂♂ liggande på vattnet, därtill sent på kvällen 2 + enst ex uppe och flög
storskrak 1 ex flög bortåt från mig över närmaste klarvatten, jag såg den rätt nära och tyckte mig tydligt se av storlek och kroppsform och vitt vingfält utan svart strimma att det var en storskrake. Den fällde, jag upp i tornet och fick se den simma efter en stund, ej långt håll men tyvärr ~~kort~~ fortfarande föreföll den mig som storskrak (snarast hanne, ej fullt utfärgad, om sådana nu finns i juni), men tofsen verkade relativt kraftigt utvecklad. Jag är dock böjd att anföra fågeln som storskrak
obestämd and: 3 ex långt ute
brun kärrhök sedd ofta, både ♂ och ♀, bl a den granne ♂ flygande nära. Ruggar nu tydligt i stjärten, däremot ses inte ruggningslucka i vingarna än.
kortvarigt, glada 1 ex kretsade öster-sydost om Kvinnevads vägskäl när vi körde ut kl c 1730.
rapphöna 1 ex morgonen på sandmarken hitom Saltkråkan. Där såg jag för en tid sedan 2 ex i sällskap (antecknat) och häromdagen 1 ex precis inpå bilen på morgonen (ej tidigare antecknat). Månne ett par håller till stadigt här? I så fall intressant biotopval.
(sothöns: ej sedd idag!!!)
svartsnäppa 1 ex hört morgonen, se ovan
fisktärna 1 sedd
skrattmås fulltalig. Inga ungar eller ungfåglar synliga ännu.
ringduva sedd c 2 + 2 ex
tornsvala: på kvällen, i kyligt väder som vanligt, kom ett glest förband på säkert 30-50 ex, tycktes komma från NO, förbandet rörde sig sakta, men de enskilda exemplaren jagade ofta snabbt och i regel på c 20 - 40 m höjd.
sånglärka hörd och sedd
sädesärla: bygger på nytt under taket på huset!

1976-06-21 forts.

trädpiplärka sjöng på morgonen nära Kvinnevad, när vi stannade där ett slag omkr kl 0715 för att plocka en bukett vildblommor till Zootis' kaffebord.

rörsångare sjöng som vanligt utanför tornet, i vassen. 1 ex har grov röst; se nedan.

sävsångare: på morgonen omkr kl 0700 sjöng 1 ex därstädes också;/ detta har inte varit fallet annars på en rätt rundlig tid. Idag sjöng den ivrigt

lövsångare sedd och hörd, är ideligen på tomten. Nu när vädret brukat vara mulet och kallt har jag ofta sett den i tallarna vid stugan; den ryttlar då med väldigt hastiga vingslag framför blomställningar och kanske grenspetsar och ses plocka mycket små byten, dessa helt osynliga men man kan misstänka bladlöss eller s k stövsländor (copeognatha) eller liknande

törnsångare sjunger ofta invid tomten, särskilt i buskarna mellan järnvägen och pansarvägen

svartvit flugsnapp: hannen sedd även på slutet men inte ofta, och sången har det varit skralt med på slutet. Däremot ses en ♀ ideligen, den har ungar i holken på södra tallen på tomten

näktergal sjöng på avstånd omkr kl 1900

talgoxe ofta sedd; ungar också hörda

sävsparv ofta sedd, en hanne flyger ofta genom trädgården

bofink sjunger på tomten. Jag hör en hanne som har och en som saknar det skarpa "zick" i sångens slut (åtminstone förmodar jag att det är 2 olika ex).

stare nog c 7000 på kvällen; samling inte detaljgranskad, men de fanns i tusental redan långt före kl 2000. Kl 2000 - 2020 flög de, ofta i svag eller avbruten "ström" men också med ett par mycket stora täta flockar på 500 - kanske 2000 fåglar från de höga björkarna mellan stugan och kanalen ut i vassen, några 100 m norrut. Sedan blev det flygkonster över vassen, länge och ofta rätt långt ut (någon kilometer kanske); dock var nästan aldrig alla fåglarna samtidigt på vingarna. En gång skedde dock detta (åtminstone de allra flesta på en gång), och då såg jag tydligt att siffran 7000 måste anses som minimum. Jag granskade flera flockar som fällt på bra håll, både i kikare och tub, och fick se att procenten ungfåglar nu var mycket hög, jag skulle skatta den till 70-75 % .

kaja sedd överflygande

kråka sedd över vassen. Hade ruggningsluckor i vingarna.

Tillägg: gök fortfarande mycket allmän, ses och hörs faktiskt ideligen, och det rör sig om flera ex. Honor hörs mycket ofta. En gång kom 2 ex som förföljde varandra inne bland täta höga träd nära tornet, de snodde runt med väldig fart och underliga väsande läten. - Ofta sitter gökar fritt på trådar över ängen mellan stugan och byn resp mellan stugan och den gamla sandgropen.

A

101

1976-06-22: morgonobsar se sidans nedre del!

Kl 2020 upp i Silvåkratornet i fint väder. Stare i massor. 4 knölsvanar,varav 1 icke utfärgad, flög mot Ö med rak kkurs, höjd c 150 m. Grågås 1 ad och 1 halvstor juv (ungefär stor som gräsand) simmar över ett hörn av närmaste klarvatten. Långt bortemot Almen ligger en flock på 11 skäggdoppingar på klarvattnet. Anmärkningsvärt att de flockar sig redan, kanske? 2 av dem låg "emot varandra" som vid spel, men alla de andra låg jämnfördelade och "indifferenta" mot varandra. 1 knölsvan. 1 gravand, flock 13 brunänder, c 8 + 6 obestämda änder. Över 10000 starar.

Rörsångare, sävsparv, bofink, lövsångare, törnsångare, svartvit flugsnapp, sädesärla, skrattmås, fisktärna. 1 + 1 + 1 häger sedda, alla flygande. Skäggdopping 1 + 2 ex utöver de nämnda, på helt andra platser i sjön. Gök ofta hörd, brun kärrhök ♂ sedd, tornsvala c 4 ex. Däremot ej en enda svala sedd. 1 + 1 brunand, båda ♀♀, flygande. 1 gräsand flygande. Stararna nu skattat 15000, mycket hög procent juv.

1 måsunge, mörk, storlek mindre än en smådopping, simmar rakt och"målmedvetet" söderut över klarvattnet från kolonin, följdes i kikare c 200 m. Skrattmåsar fällde bredvid den, 1 ex simmade delvis bredvid den, ett par ex fladdrade över den, men ingen angrep den.

OBS: detta var en anmärkningsvärd obs, det var första och enda tillfället hittills i år som jag sett skrattmås av årets skörd. Beteendet också mycket underligt, simmade alldeles rakt iväg

1 fiskmås, ruggande, ej utfärgad, sågs flyga över. 2 bruna kärrhökar ♂♂ jagar kl 2055 - 2105.

Jag ner från tornet kl 2112.

Starar: c 5000 ex flög norrut (nordost ut) över vassen kl 2055-2110, de flög dels i "ström", som dock (som vanligt) ej var helt obruten, dels i 2-3-4 större, m l m tydligt avgränsade flockar. Ungefär kl 2120-2129 såg Inga en "ändlös flod" av stare flyga på samma sätt och åt samma håll. Totalantal stare säkert 15000 inalles, Inga trodde på högre siffra.

L Kl 2132, när jag tillfälligt avbrutit obsarna, såg Inga en rördrom flyga rakt över huset med kurs mot Silvåkrakärret.

Det var en mycket klar och lugn och fin kväll. Temp kl 2200 var 11° C.

minken: Idag kl 0705-0720 såg jag något mycket intressant: en påfallande tät och stor och aktiv flock skrattmåsar hade samlats över en mycket begränsad yta några hundra meter bort räknat från häckplatsen (närmaste), det var mycket nära de stora buskarna som står i vass och vatten utanför kanalmynningen i SO-hörnet av sjön. Det som gjorde att jag blev extra intresserad var dels den ovanliga platsen, dels flockens storlek och struktur och djurens beteende. Jag upp i tornet. Fåglarna flyttade sig just då sakta norrut, men flocken höll ihop hela tiden och var lika tät och (åtminstone ungefär) lika stor, och fåglarna lika upprörda. Det var som en stor vit flimrande kropp, och ofta gick en eller flera fåglar ner alldeles ovanligt lågt. Redan när jag stod på tomten och alltså inte kunde se vattenytan rakt under flocken begrep jag att måsarna reagerade för något annat än det vanliga (kråka, kärrhök). Och minsann, från tornet såg jag hur de höll sig över ett simmande däggdjur. Detta rörde sig i lugn takt i närmsta klarvatten norrut, rätt nära bortre vasskanten. Många tiotal meter simmade det i ungefär samma riktning, sedan svängde djuret skarpt, simmade en sträcka nästan åt motsatt håll men gav sig så in mot vassen och försvann. Måsarna höll sig länge kvar även över vassen, nästan säkert såg de djuret även då. Några goda fältkännetecken på djuret fick jag knappast, det låg djupt i vattnet, endast huvudet stack upp; detta såg trubbigt ut och (antagligen) snett uppåtriktat, men att det måste ha en sådan hållning förefaller ju m l m självklart. Svallvågorna efter djuret var svaga men synliga flera meter., Storleken var svårbedömd, men mink passar bra. Utter torde inte komma ifråga, och jag kommer att anse det som en mink tills jag talat med Sam Erlinge och/eller Rune Gerell.

Vattnet var alldeles lugnt där djuret simmade, så jag kan inte skylla på dåliga obs-möjligheter, tvärtom. Men likafullt var det svårt att se fältkaraktärer och att bedöma storleken.

1976-06-23.

Tidigt på morgonen sjöng sävsångare nedanför stugan.

Därefter inga obsar förrän på kvällen. Kl 2005 - 2040 gick jag en promenad i härligt sommarväder, stilla och ljumt. Ungefär kl 2025 - 2040 sågs nog c 15000 - - 18000 starar över Krankesjöns SO hörn, de gjorde invecklade flyglekar, flockar ofta massiva. Rapphöna 1 ex på vanliga platsen, d v s originellt nog på sandmarken med gräs och Salix repens hitom Saltkråkan.

1976-06-24.

Rörsångare hördes sjunga ofta. På e m även sävsångare hörd sjunga (vilket inte på långt när är lika vanligt nu på senare veckorna; även i övrigt har sävsångaren avtagit mycket; förr var säv avgjort vanligare än rör i Krankesjön och de andra sjöar jag känner till; nu är förhållandet omvänt).

Redan från kl c 1915 kom stare i massor från olika håll, flockarna var på 10 - 100 ex/flock.

Hämpling sedd och hörd, svartvit flugsnapp matar i holken på vår tomt, gök hörd, koltrast ♂ sedd, törnsångare sjunger, 1 fisktärna sedd, 2 obestämda svanar mycket långt bort i V ändan.

1 starkt ruggande brun kärrhök ♀ flög långt ute, såg ut så:

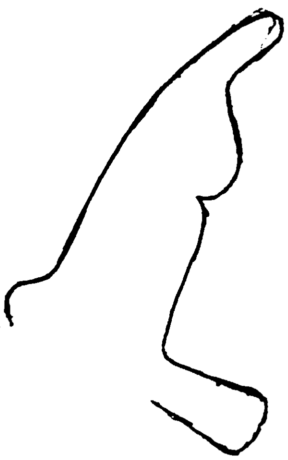

hörnet

I SO- sågs ♂♀ av brun kärrhök, de var fina i dräkten och hade åtminstone inte börjat rugga synbart.

Här även 1 sothöna, den första jag sett idag; särskilt angivet att den ej setts vid tidigare obsar idag.

Här även 3 krickor samt trevligt nog (3 eller) 4 förbisimmande grågäss, det var nästan säkert 2 ad och 2 juv, men de korsade bara ett smalt öppet gatt, och den första (eller det fjärde exemplaret, om man så vill) sågs bara i en skymt.

Kl 1930 drog ej mindre än 5 + 11 + 18 storspovar över mot V eller VSV, mycket snyggt.
Kl 1945 gick jag upp i tornet. Det var grått och ljumt väder. Nere i "tarmen" (=den smala armen av öppet vatten som går in mot S södra stranden ett par 100 m väster om kanalmynningen) låg 6 gräsänder varav 3 hannar i begynnande ruggning och 3 honor. 1 häger. Ännu 1 ensam gräsanddrake. Skäggdopping flock 13 långt ute på klarvattnet, därtill 1 ad sedd + ytterligare något ex. Brunand flock 9 ex samt dessutom 2 + ett par enstaka ex. Obestämda änder flock 10 e Dessutom, något oväntat, en bläsand hanne ad + ännu en bläsand, antagligen en hona; de låg i sällskap i vasskanten nära SO hörnet utanför kanalmynningen. Skrattmås fulltalig, ej en unge sedd.

Det som renskrivits med liten stil är skrivet på mitt arbetsrum på Zootis med min tjänstemaskin; det som skrivits med stor stil är skrivet ute i stugan vid Krankesjön på vår egen maskin. Tid: 1976-07-05, klockan 1605-1615 resp. 1735-1745.

A 103

1976-06-25, midsommarafton.

Uppe i tornet på morgonen omkring kl 0900 skrev jag följande i gästboken: "Mycket varm morgon, vindstilla, matt solsken. Skrattmåsarna i svärmar vilt över en simmande mink. 1 svarttärna och 1 skräntärna! i 2 knölsvanar; flock c 18 brunänder, 10 - 12 skäggdoppingar".

Gustaf Rudebeck

"Även 1 fiskgjuse och 1 gravand. GRck"

Denna dag blev verkligt varm, middagstemp omkring 26 grader. Vi hade Mamma härute på lunch c -1615. Vidare hade vi överenskommit med Helg 1200 (?) och Sonia Nyström i Tvedöra, att vi skulle ha deras äldsta flicka som nattgäst, eftersom de själva plus lillflickan skulle på bjudning i Dalby. Familjen kom omkring kl 1645. Helge, som arbetar på SJ-skolan i Harlösa och är mycket intresserad av växter och djur, hade däruppe, på bangården (där det numera inte går någon vanlig tågtrafik) sett ett par växter som han inte kände till. Vi for ditupp (inte Inga, ty hon var just inom Lund med Mamma). Den ena växten klarade jag nästan exakt, det var en av de mycket storvuxna ostasiatiska Polygonum-arterna som finns inplanterade i Sverige, jag har för mig att artnamnen är dahuricum (eller davuricum?) resp. sachalinense, men vet inte rätta artnamnet på den som växte i Harlösa (däremot vet jag vari de två arterna skiljer sig). - Den andra växten, enligt Helge en platt liggande tistel med vacker bladrosett, fann vi inte, den fanns inte på bangården helt enkelt, möjligen som en följd av att bangården tidigare om somrarna besprutats med växtgift. Numera är detta förbjudet; man får spruta på linjen, och det hade gjorts även i år; men bangården själv få ej besprutas. - Sedum acre var ett dominerande element på bangården på grusen mellan spåren, bildade massor av runda "kuddar" av växlande storlek, och därtill fanns det mängder av små plantor av samma art, med bara 1-2-3 stänglar (nyuppkomna efter sista besprutningen, kan man förmoda).

Efter en dryg halvtimme på bangården i Harlösa återvände vi till stugan. Inga hade kommit tillbaka. Vi satt ute och drack kaffe och åt kakor, ej minst mjuk pepparkaka som Sonia hade bakat och medfört som gåva. Det var en riktigt ljuvlig, varm högsommarafton.

På kvällen satt Inga och jag och unga fröken Maria Nyström och pratade och hade trevligt och åt ett lätt kvällsmål. Hon är 12-13 år gammal, mycket nätt och trivsam och frimodig i samtalet och hade lätt att fråga om saker som är svåra att svara på: om världsrymden är ändlig eller oändlig och mycket annat. Hon var intresserad av naturen och föreslog själv att vi skulle gå upp i tornet en stund, vilket vi gjorde omkr kl 1930. Dessförinnan gick hon och Inga (och, första stunden, även jag) en promenad upp över gamla sandtaget till heden, där det nu blommar härligt.

Det blev alltså en dag med åtskilliga aktiviteter, och inte enbart en vilodag. Men likaväl blev det en del fågelobsar av intresse ja, flera rätt anmärkningsvärda arter sågs faktiskt. Jag var uppe i tornet ett par gånger utöver de nämnda, och jag höll rätt noggrann utki på himmelen.

Artlista med kommentarer:

1 skäggdopping: i sjön som vanligt lätt att se, men ej i stort antal; några strö-ex eller m l m tydligt sammanhållande par samt en floc på c 7 ex på klarvattnet.
2 häger:ensamma ex sågs flyga ett par ggr
3 grågås: 3 eller 4 ex sågs simma över ett smalt stråk öppet vatten; i kanten av närmaste klarvatten. Jag tror det var 2 ad och 2 årsungar, men dessa simmade först och försvann först och sågs tyvärr bara kort.
4 knölsvan: på morgonen 2 ad rätt nära varandra utanför vassarna vid östra stranden. Senare på dagen sågs 1 ex flyga, och ännu senare sågs (och hördes!) 2 ad flyga rakt över huset mot Ö.

1976-06-25 forts.

5 gravand 1 ex i närmaste klarvatten på morgonen, enl ovan

6 gräsand som vanligt helt få, max var 5 ex flygande samtidigt, och totalantal sedda var föga högre, även om det naturligtvis förblir omöjligt att veta i vad mån man ser samma individer från gång till gång, när man undersöker sjön eller ser några ex flyga

7 kricka flock 4 ex sedd

8 brunand flock c 18 ex långt ute på klarvattnet på morgonen. Senare såg jag i tub en flock, högst sannolikt samma individer, men då dök de flitigt och länge, och jag kunde bara se max 12 hannar och 3 honor samtidigt över ytan. Därutöver helt enstaka ex eller vilande grupper på 2-3 ex.

9 fiskgjuse 1 ex på morgonen på nära håll. Ej sett senare på dagen

10 glada 1 ex kretsande över heden, rätt lågt, blev ilsket anfallen av en vipa

11 brun kärrhök sedd mycket ofta, föga utöver vad som setts förut. En gång 3 ex högt, kretsande tillsammans och minst 1 hanne däri gjorde fin spelflykt. Det finns uppenbart en vackert utfärgad hane som börjat rugga ordentligt speciellt i stjärten, en annan dito hanne som inte börjat rugga synbart, och en tredje hanne som är ännu mera extrem i dräkten och särskilt utmärkt av att vingarnas övre små och medelstora täckare är nästan vita (eller snarare ljust gräddgula). Och av honor såg jag dels en som ruggar starkt i inre handpennorna(och antagligen yttre armpennorna), dels en som inte ruggar nämnvärt ännu, åtminstone inte så att det syns i fält

12 tornfalk 1 ex sett kretsande över Ivans Backe, befann sig i stark ruggning i stjärten

13 sothöna: inalles sågs 3 ex på långt från varandra belägna platser i sjön. Vissa gånger när jag obsade från tornet sågs ej en enda sothöna!

14 strandskata ej sedd vid stugan eller sjön, men 1 ex flög ivrigt skrikande förbi när vi på e m besökte Harlösa bangårdsområde.

15 vipa sedd i ringa antal. Inga sträckande flockar, men enstaka ex bl a över heden; se glada

16 brushane 1 hanne flög runt över sjön på e m

17 skrattmås som vanligt, fulltalig. Morgonobs av reaktion inför simmande mink se ovan (och första obsen av samma sak häromdagen). När de fladdrar över minken, är de dels väldigt många, ofta säkert 500 ex, kanske flera, dels flyger de oerhört tätt så att det ter sig som vit massa, dels följer de med minken ett stycke bort från kolonin, låt vara att de då så småningom minskar i antal allteftersom fåglarna "tröttnar" och återvänder till kolonin.

18 fiskmås 1 ad överflygande på kvällen

19 gråtrut 1 icke utfärgad fågel flög högt över på middagen och minst 1 ad på kvällen. Den sistnämnda (eller en av dem) fällde f ö på en telefonstolpe mellan tornet och Silvåkra by

20 fisktärna: några få ex, maximalt c 4 samtidigt eller kanske något flera, finns i sjön och ses eller hörs lätt. Ofta flyger också något eller ett par ex över huset österut, eller med omvänd kurs.

i 21 svarttärna 1 enda ex, en fin ad, sedd på morgonen. Se ovan

i 22 skräntärna 1 praktfull ad med röd näbb sedd på morgonen, se ovan. Störtdök långt borta i V, flög runt, kom till Ö sidan ett stycke norr om tornet, flög ånyo västerut. Näbben lyste på långt håll

→ 23 kentsk tärna: kl 1430, när vi satt med Mamma ute i trädgården, hördes plötsligt kentsk tärnas typiska "kirréck" eller "tjirréck". Och min själ kom där inte först 1 ex och 100 m bakom det ett ex till, alldeles norr om vår obsplats; de syntes utmärkt, båda var fina ad utan synbara ruggningsluckor. De ropade flera ggr och flög åt V eller VSV men föreföll pigga på att vika av mera mot S eller kanske rentav SO. - Kl 1440 hördes arten igen, mycket tydligt, men sågs inte. Denna art är synnerligen sällsynt i inlandet enligt min erfarenhet! Min första obs i Krankesjöområdet!

införd, inlands-obs.

A

1976-06-25 forts.

24 ringduva sedd förbiflygande, men bara något par
25 gök fortfarande avgjort allmän, sedd och hörd ideligen. Honor låter höra sig påfallande ofta också. Den röda honan flög förbi alldeles lågt över vassen, när jag var i tornet på middagen.
26 tornsvala några sedda, men inga massuppträdanden
27 spillkråka 1 ex flög mot SV nära förbi tornet när jag stod där på middagen. Inte ofta sedd här i området denna säsong.
28 sånglärka sedd och hörd. Många sedda på vägen till Harlösa
29 ladusvala sedd.
- OBS att ingen ansamling av svalor sågs på kvällen över sjön
30 trädpiplärka sjöng nära stugan och tornet några ggr
31 sädesärla ad och juv sedda (men inte i sällskap)
32 järnsparv sjöng, men inte alls lika flitigt som tidigare i vår och inte heller rakt nedanför stugan utan något 100-tal meter längre mot NO utefter stranden
33 rörsångare hördes ideligen och sågs mycket lätt om man tittade ut i vassen rakt nedanför stugan. Därmed ej sagt att det finns många par just här. Men regelbunden och lättobsad är den, och jag skulle tro att det måste röra sig om mer än ett par i varje fall
34 kärrsångare hördes sjunga vid kanalmynningen på middagen
35 härmsångare (=gulsångare) hörd mellan stugan och kanalen, d v s på granntomten eller i dess omedelbara närhet
36 trädgårdssångare hördes sjunga en gång, men ej långvarigt.
37 törnsångare 1 ex sjunger mycket flitigt i buskarna vid gränsen mot järnvägsbanken
38 lövsångare ofat hörd sjunga, och mycket ofta sedd leta föda i tallarna på tomten och i buskarna
39 svartvit flugsnapp: en hona matar ungar outtröttligt i holken på södra tallen på tomten. Höll på till kl 2200 denna kväll - En annan hona, eller åtminstone en honfärgad fågel, också sedd, åtminstone en gång samtidigt med att jag såg den matande honan. - En gång idag hörde jag också sången, men någon utfärgad hanne har jag inte sett på sista tiden. Och säkert är att någon sådan hanne inte hjälper till vid holken på tomten. Där finns med säkerhet bara en gammal fågel, nämligen den flitigt matande honan.
40 stenskvätta: ej vid huset eller tornet, men en utflugen kull ungar vistades på Harlösa bangård
41 buskskvätta: 1 ex på tråd bara c 250 m uppströms kanalens mynning i Krankesjön
42 näktergal sedd från tomten, minst 1 ad. Men ingen sång hörd idag
43 koltrast:hanne sedd, och sång hörd några ggr helt nära
44 entita sedd flera ggr idag. Kanske en utflugen kull, men ej klart.
45 blåmes: utflugen kull matades bl a på tomten
46 talgoxe: ad och juv sedda, en utflugen kull torde ha passerat
H ofta 47 sävsparv ~~ofat~~ sedd; en (eller kanske 2) hannar flyger ofta rakt över tomten resp stugtaket
48 bofink ofta sedd, och ofta hörd sjunga på tomten
49 hämpling hörd och sedd, dels på sandmarkerna uppåt vägen, dels på vägen till Harlösa samt i Harlösa, dels slutligen hörd intensivt i alarna precis nedanför stugan. Jag tittade dit och fann en utflugen kull på minst 3, nästan säkert 4 ex, därtill någon ad, som dock ej syntes lika bra. De unga var orädda och lät se sig fint
50 pilfink sedd i Harlösa
51 gråsparv " " "
52 stare: ansamling från c 1915. För långt att dra detaljerna, men efter långvariga förflyttningar fram och tillbaka (varvid ett eller annat tusental kan ha fällt tidigt på den slutliga nattplatsen) blev det uppbrott från buskarna i SO-hörnet och björkarna därinvid kl c 2115-2135. De bröt upp i "ström",

A

1976-06-25 forts.

52 som ofta eller oftast flöt förvånansvärt jämnt, men då och då blev det någon lucka, varvid kanske bara få ex passerade på ½ minut, och ungefär lika ofta blev det tydliga förtätningar, när en tjock och tät flock på 500 - c 1500 stack iväg praktiskt taget samtidigt. Jag skulle tro att det reste iväg i medeltal 1000 ex per minut mellan kl 2115 och 2130 och sedan ytterligare ett par tre tusen ex inalles mellan kl 2130 och 2135: dessutom kom en del flockar direkt eller på avvikande banor, varför jag anser en totalsiffra på 18000 - 20000 som mycket rimlig. Kanske flera! Eftersom de vid uppbrottet satt dels lågt i de stora buskarna ute i vattnet, dels högt i de stora björkarna mellan stugan och kanalen och ofta bröt upp precis samtidigt från båda platserna, blev det flera ggr"dubbla strömmar" förbi stugan mot nattkvarteret några 100 m norrut i vassen.

53 skata sedd i täta tallskogen på Ivans backe

54 kaja enstaka ex flög förbi några ggr

55 råka sedd några ggr, bl a 1 ad och 1 juv i sällskap flygande förbi på nära håll, mycket instruktivt. - Sent på kvällen, kl 2138, när praktiskt taget alla starar kommit till ro, flög en flock på c 40 råkor över sjön mot NV; de flög på minst 100 m höjd och lät höra sitt läte flera ggr

56 kråka ofta sedd ute över sjön, flygande förbi tornet etc, men alltid ensamma eller högst 2 ex i sällskap

Tillägg:

57 grönfink 2 ex flög förbi vid middagstiden. Hörd dessutom någon gång

Tillägg nr 2:

i

l^

Omkr kl 1200, när Inga farit in till Lund för att hämta Mamma, kom Olof Rydén gående förbi med sina 2 små barn (åtminstone antar jag att det är hans barn) samt sina 2 små söta svarta adoptivbarn. Han arbetar med fågeletologi men sitter på Gudmund Smiths psykologiska institution och inte på Zootis. Han är god vän med Hans Källander. Han berättade att han alldeles nyss, alltså några minuter innan vi möttes, haft vassångare sjungande ute i vassen nästan rakt utanför vår stuga. Kanske 100 m ut, sade han. Han sade också att han haft den där ett par gånger tidigare på de sista c 3 veckorna, däremot alls inte dagligen. Han kände väl gräshoppsångare och även vassångare, beskrev den senares läte som "lägre och mer raspande än gräshoppsångarens". Han visste också om arternas ekologiska krav och anmärkte att en gräshoppsångare inte borde låta höra sig utifrån ett stort vassfält och knappast heller på dagen. - Jag har inte kunnat höra någonting liknande vassångare (och inte heller gräshoppsångare för den delen) från vassen utanför vår stuga. Jag gick en sväng ner till kanalen för att lyssna i stillhet men hörde intet. Eftersom jag bevisligen hör gräshoppsångaren bra ännu är det ytterst osannolikt att jag skulle vara oförmögen att höra vassångare; däremot kan det förstås hända att exemplaret sitter så långt ute att lätet blir för svagt för mina öron (ehuru inte för högt i tonhöjd). Hur därmed än må vara, så skall jag lyssna noggrant i fortsättningen.

Kort tillägg (renskrivet på ett följande blad) lyder så: Vid Krankesjöns nordsida sågs på morgonen 1 ormvråk och 1 lärkfalk. —

A

1976-06-26, midsommardagen.

Mycket varmt, molnfritt, nästan lugnt. Maximitemp i skuggan c 27° C. Ett par kortvariga obsar i gryningen och på morgonen gav föga. Kl 1010 gick jag upp i tornet. My varmt, lätt soldis. Fågel: skrattmås som vanligt, gök hona hörd, rörsångare sjöng i vassen, sävsparv sedd och hörd, jag ser att en hanne flyger utifrån vassen in över stugan med mat i näbbet. Gräsand 1 + 1, brunand summa c 8 ex, skäggdopping 4 + 1 + 1 + 2, knölsvan 3 ex i sällskap låg utanför södra stranden något hitom "Almen", 2 av dem var vita men den tredje var brunvit. Kråka 1, gröngöling hörd, 3 vipor flög österut, 20 starar dito. Gök även hanne hörd. Skäggdopping på ett ställe utanför närmsta klarvatten låg 2 ad plus en unge, stor som en smådopping.

F ö obsar en god del av dagen ehuru ej sammanhängande. På f m kom 2 brushanar, båda hannar, de flög ungefär västerut. Brun kärrhök sedd många ggr.

Omkr kl 1200 kom familjen Nyström för att hämta sin dotter Maria, som bott hos oss i natt när hennes föräldrar var på fest i Dalby. Vi satt ute och pratade och drack kaffe och hade trevligt, sedan for de sin väg. Maria en mycket rar och vänlig tös, tänker tydligen över saker och ting och drar sig inte för att tala om dem.

i

En stund senare kom Olof Rydén, idag åtföljd av ett vitt och två svarta barn. Han bekräftade vad jag ovan skrivit om vassångaren (se gårdagen). Han har kommit hitut nästan dagligen i bortåt tre veckor, åtminstone delvis för att studera etologin hos några småfågelarter, men han kommer förstås mest på arbetstid när vi är inne i Lund. Därför har vi inte ofta setts. Han sade att han på dessa tre veckor hört vassångaren på denna plats bara c 3 olika dagar.

En fiskgjuse sågs nära utanför stugan på f m. Den hade en svag men tydlig begynnelse till ruggningsluckor på gränsen mellan arm- och handpennor.

På e m hördes rödbena flera ggr i svit, tydligen från ett ex som flög runt i närheten.

Kvällen: fantastiskt sommarväder, tropisk afton. Jag följde stararnas beteende. De började samlas till SO-hörnet redan från omkr kl 1915, dock till att börja med bara i små flockar på c 15 - 50 ex, och med rätt långa mellanrum. Som vanligt, när några tusen samlats, blev det flygningar norrut mot det definitiva nattkvarteret i vassen, men dessa flockar vände uppenbart tillbaka nästan mangrant. Ofta mötte de då andra flockar som "inducerades" att också vända tillbaka. Det var tydligt att mycket stare samlades. Kl 2100-2117 flög de till def. nattplatsen, ungefär som jag skildrade igår, i ström som ofta flöt jämnt men ibland bröts av och ibland blev starkt förtätad. Särskilt c kl 2115-2117 stort massuppbrott av flera tusen fåglar, men därefter var det inte mycket kvar. Före kl 2117 räknade jag 18500 ex flygande norrut, efter kl 2117 fram till kl 2122 ytterligare c 2000 ex. Summa 20500 ex. Allt räknades i hundratal, och siffran är god, dock snarare åt minimum eftersom vissa flockar flög så lågt att de ej, eller bara delvis, syntes ovanför vasstopparna.

Kl 2116 flög c 40 råkor rätt högt mot NV eller NNV över sjön, kurs precis som igår.

Kl 2125-2205 gick jag sakta en runda upp över f d sandtaget till vägen och tillbaka. Därvid flög först 5 brunänder, sedan 1 ensam kricka och sedan 2 gräsänder österut, mot Vombsjön. Krickan flög påfallande lågt, bara c 1-2 meter över hedmarken. Pingborrar (Rhizotrogus) svärmade och kom ofta alldeles inpå, flygande runt huvudet på mig. Tydligen var rätt mycket pingborrar i farten, ty över Ivans backe flög 18-20 skrattmåsar på insektfångst. Insekter svåra att se även i kikare, men rimligen var det Rhizotrogus (=Amphimallon). Detta kl c 2130-2140.

Den svartvita flugsnapparhonan matar flitigt ungar i holken på södra tallen. Den är nu my. van vid oss och matar även om vi bara befinner oss på ett par m avstånd. Den matar mycket ofta, och själva vistelsen i holken, när den matar, är påfallande kortvarig, vanligen bara 2-4 sekunder.

Rätt mycket trollsländor har jag sett flyga idag, nästan enbart sådana som till habitus ser ut som sl. Aeschna (Aeshna). SLUT.

1976-06-25, fredag, Tillägg.
Vid Krankesjöns nordsida sågs på morgonen 1 ormvråk och 1 lärkfalk.

1976-06-27, söndag.
En del obsar gjordes vid stugan och tornet.

1000-1030 var jag i tornet. Bland skrattmåsarna var 6 årsungar synliga fritt på vattnet. 2 av dem flög bra. För övrigt föga. Det skall tilläggas, att 4 knipor landade tidigt i morse på närmsta klarvatten, men de var inte kvar 1000.
F ö noterades på f m hämpling, trädgårdssångare, grönfink, sävsparv, härmsångare, 1 häger, 4 gräsänder, c 6 brunänder, c 8 skäggdoppingar, 1 fiskmås som ej var helt utfärgad, 1 + 1 sothöns samt 1 brun kärrhök ♀.

1110 stor oro i skrattmåskolonin: bland c 350-400 tätt flygande ex var 3 juv!

10 skedänder sågs vid osäker tidpunkt

2042 flög 8 storspovar och 1 småspov mot S eller SSV över Krankesjön

2100-2130 vandring till sandgropen och upp på allmänna vägen och åter
2115-2125 120 skrattmåsar flög och tog pingborrar (Rhizotrogus) vid Ivans backe. Måsarna var mycket ivriga på bytet; så fort vi gav oss undan, kom de tillbaka. De fällde på sanden. 1 rapphöna kom och gjorde sammalunda. Starar ej räknade denna kväll, men massor sågs, och de sista flög till
2139 nattplatsen 2139
2140 var svartvita flugsnapparhonan ännu i farten! Nu flög enstaka gräsänder och enstaka brunänder mot öster, likaså en gravand.

1976-06-29.
Obsar från tornet från 0630. I "tarmen" ligger minst 11 krickor och minst 9 gräsänder,. Törnsångare sjunger. 1 häger vid [illegible] kanalmynningen lyfter genast. Gröngöling hörd, något som ofta hänt på sista tiden. Sävsångare sjunger, också något som ofta hörts på sistone. Sävsparv. Skrattmåsar lyfter för brun kärrhök ♀, det blir nog c 250-300 ex, däri c 6-7 juv (=årsungar alltså). Spridda juv flyger långt bort. På begränsat område på vattnet ligger c 110 ad och 10 juv, men ungfåglarna gömmer sig, eller åtminstone ligger, i kanten av vegetationen (och andelen ungfåglar kan därför underskattas). Skata. 1 steglits flög över. Rådjur ♀ med fläckigt lamm gick förbi nedanför tornet!!! 1 häger till. Skäggdoppingar få och spridda; på ett ställe vid östra stranden låg 1 ad med 1 pull. Nära därintill låg en gräsand ♀ med 9 vuxna ungar. En förnyad räkning gav 12 ex, de låg mycket tätt och såg så vuxna ut att jag trodde det var en flock ruggande ex. Men 2 ex "baskade sig" och slog med vingarna och då sågs att de ej var i ruggning. 2 ex separerade sedan från huvudmassan och simmade åt annat håll. Brun kärrhök ♂ sedd. Bofink. 1 fisktärna. 1 gök. Långt ute på vattnet låg 5 knölsvanar varav 1 brun; de lyfte just och flög bort mot V. Skogsduva sedd.

1976-06-30.
Inga och jag gjorde kvällsexkursion vid Krankesjön och på "stora heden" tillsammans med Britt-Marie Petersson, som arbetar på Zootis och är en högeligen charmerande och kultiverad flicka. En kvinnlig kollega till henne var också med. Det var en härlig afton, och vi tittade särskilt på växter på sandmarken, eftersom flickorna i första hand var intresserade av botanik. Av fågel har jag endast antecknat brun kärrhök och stare.
Jag erinrar mig nu att den andra flickan hette fru Lärkner; det var också en trevlig och kvicktänkt typ.

Forts.

1976-06-30.

För inventeringen av Vombs ängar + kort kommentar se som vanligt särskilda blad. På morgonen strax före frukost, i härligt väder, kretsade en bivråk över Silvåkraskogen och kom sedan närmare, samtidigt som den steg. I det utmärkta ljuset sågs på långt håll det mörka spetsbandet på stjärten; de inre banden syntes ej eller knappt, däremot såg jag mycket tydligt att färgen innanför det mörka spetsbandet var ljust grå ett långt stycke. Undersidan var delvis vit eller gråvit. - Man ser inte mycket bivråk här på sommaren, men några få obsar brukar det bli varje högsommar. Månne häckning?

Efter inventeringen av ängarna kom jag tillbaka till Öbacken kl c 0930. Gick sakta hemåt, inte alldeles genaste vägen utan gjorde en sväng genom skogen och litet nordligare än vanligt över heden och så i krokar ner genom det nedlagda sandtaget fram till stugan, dit jag kom kl 1003. Härligaste högsommarväder. Kl 1015 var temp +20° C och vinden svag som den varit hela morgonen. Men kort därefter blåste det upp och blev flera timmar en riktigt hård vind ehuru fortfarande klart och soligt, och varmt.

Den extremljusa bruna kärrhökhannen jagade över ängsmarken mellan vår stuga och Ivans Backe. OBS: inte den som vi oftast ser, den som vi brukar kalla "den bildsköne", utan den som är ännu mera grant utfärgad och lätt igenkännlig på att den har så skarpt lysande vitt huvud och vita små och medelstora övre vingtäckare. Jag vet att sistnämnda karaktär är typisk för ♀♀, men detta är en sällsport elegant utfärgad hanne, som därtill uppvisar detta särmärke.

1 tornfalk också över ängen. Kaniner är det Guds välsignelse på. Eller kanske man kan finna ett bättre uttryck för att ange abundansen. - 1 havstrut juv flög västerut, kanske inte fjolårsfågel utan ännu ett år gammal, men osäkert, den var i ruggning i vingarna, och deras översida föreföll snarast ungfågelfärgad, därför väl troligast en fjolårsfågel, om jag förstått Lars Svensson rätt.

Jag pysslade en stund inomhus efter hemkomsten till stugan. Men kl 1105 gick jag upp i tornet, spanade runt, och skrev i boken sålunda: "2 hägrar, enstaka kråkor, 3 skäggdoppingar [ad] varav 1 med en rätt späd unge. I viken V om kanalmynningen c 15 gräsänder och c 8 krickor. Skrattmåsarnas ungar ligger nu i rätt stort antal på vattnet. Gustaf Rudebeck"

Ytterligare härom: Det är sol och fint men den västliga vinden ökar starkt. Varmt. - Jag tittade på skrattmåsarna och såg

a) på ett ställe, vid en vassrugge långt ut, en rugge där de ej häckat, låg c 55 ad och 15 juv
b) invid häckplatsen låg på en yta 29 ad och 7 juv och
c) " " " " en annan yta 22 ad och 3 juv.

Dessa tre räkningar gäller enbart fåglar som låg på vattnet och - på en plats - även i ringa grad stod på en dykant. Flygande fåglar över vassen etc ej räknade, det är bara ad som flyger ännu så länge. - 1 fisktärna också sedd.

Efter besöket i tornet vilade jag mig, läste, tog det lugnt, åt lunch bestående av kalla köttbullar och kalla grönsaker, vilade ånyo, läste, vattnade trädgården. Det var skönt att ta det lugnt, jag har länge känt att det behövdes.

Kl c 1700 kom Inga och i sällskap med henne Britt-Marie Petersson och Christina Lärkner. De skulle äta middag hos oss och sedan gå ut och titta på växter och examinera dem efter floran; de går på en kurs avsedd i första hand för praktiska assistenter etc., alltså för dem som ej studerar ämnet biologi (tidigare: ämnena botanik och zoologi) men som har arbete på biologiska institutioner. Britt-Marie känner jag väl, hon är en ovanligt charmerande flicka. Christina Lärkner var en ny bekantskap, det befanns att hon också var ovanligt trevlig, klipsk och intresserad och lättkonverserad. Vi åt god middag: kyckling med sallad (även färskplockad av egen skörd!) och gott vitt vin som Inga köpt, och sedan jordgubbar med grädde. - Så gick vi ut, upp mot stora heden. Fint väder, vinden mojnade sakta men tydligt, solen kvar, finfin sikt, ej kallt. Vi tittade på massor av växter, för långt att göra en artlista. Vi såg också bl a ett par spovar flygande mot V, en fin brun kärrhök ♂ ad jagande över torra heden, en ormvråk därstädes, enstaka vipor kvar på heden, litet gräsänder flög över österut (men bara ett par tiotal), vidare skrattmås etc. Över sjön massor av stare. Sedan till stugan, drack kaffe och åt kakor. Kl c 2115 reste flickorna. Ovanligt trevlig kväll!

C

110

1976-06-30 kl 0740-0900.
Härligt sommarväder, svag vind. Måttlig genomströmning i centraldiket, men ängar torra, även det område som sagts skola bli rikligare bevattnat. Mycket litet område (markerat med rött) fuktigt, obs. fågel där.

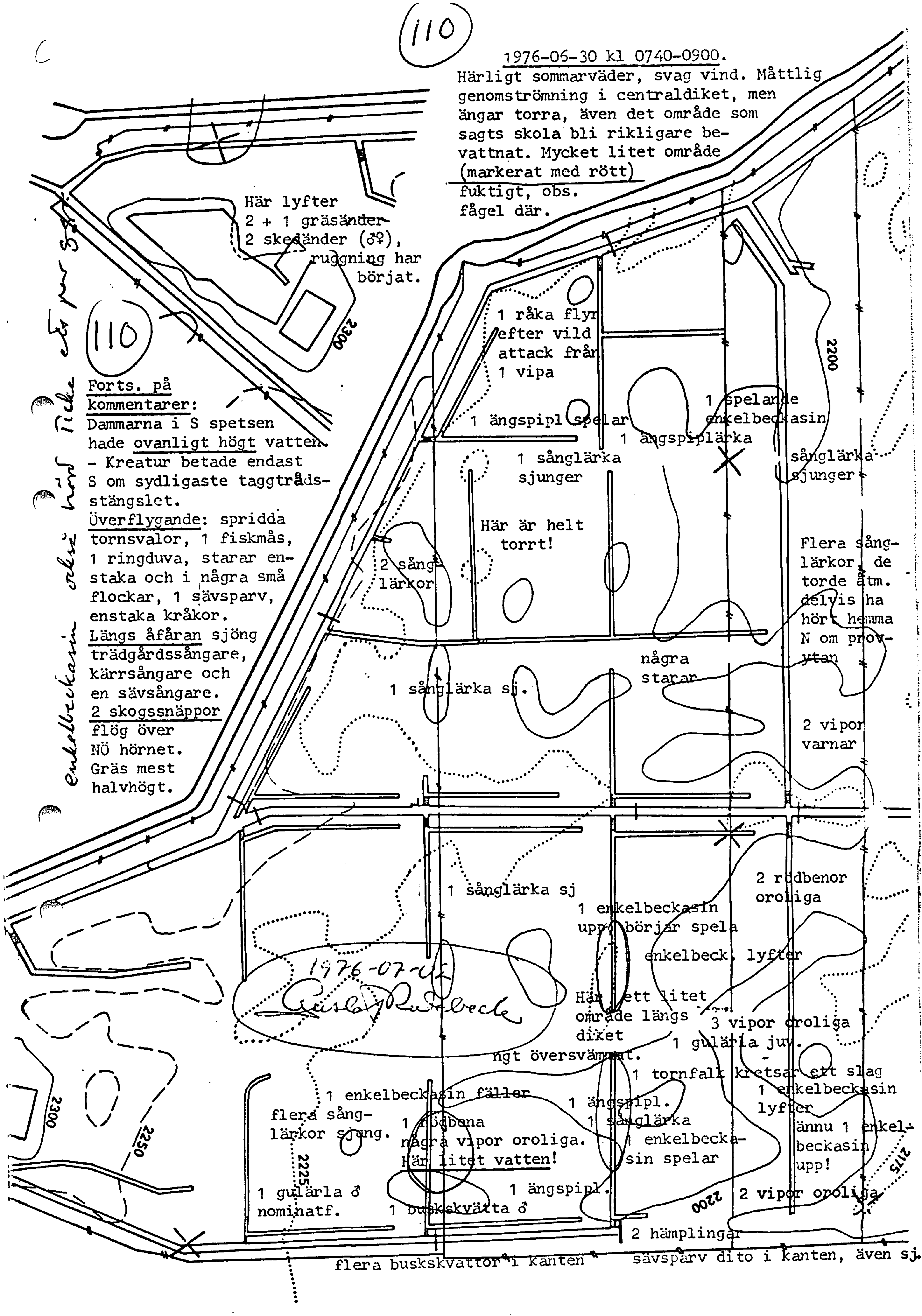

1976-07-02
Gösta Rudebeck

Forts. på kommentarer:
Dammarna i S spetsen hade ovanligt högt vatten.
- Kreatur betade endast S om sydligaste taggtrådsstängslet.
Överflygande: spridda tornsvalor, 1 fiskmås, 1 ringduva, starar enstaka och i några små flockar, 1 sävsparv, enstaka kråkor.
Längs åfåran sjöng trädgårdssångare, kärrsångare och en sävsångare.
2 skogssnäppor flög över NÖ hörnet.
Gräs mest halvhögt.

enkelbeckasin också hörd ticke ev. per se

C

111

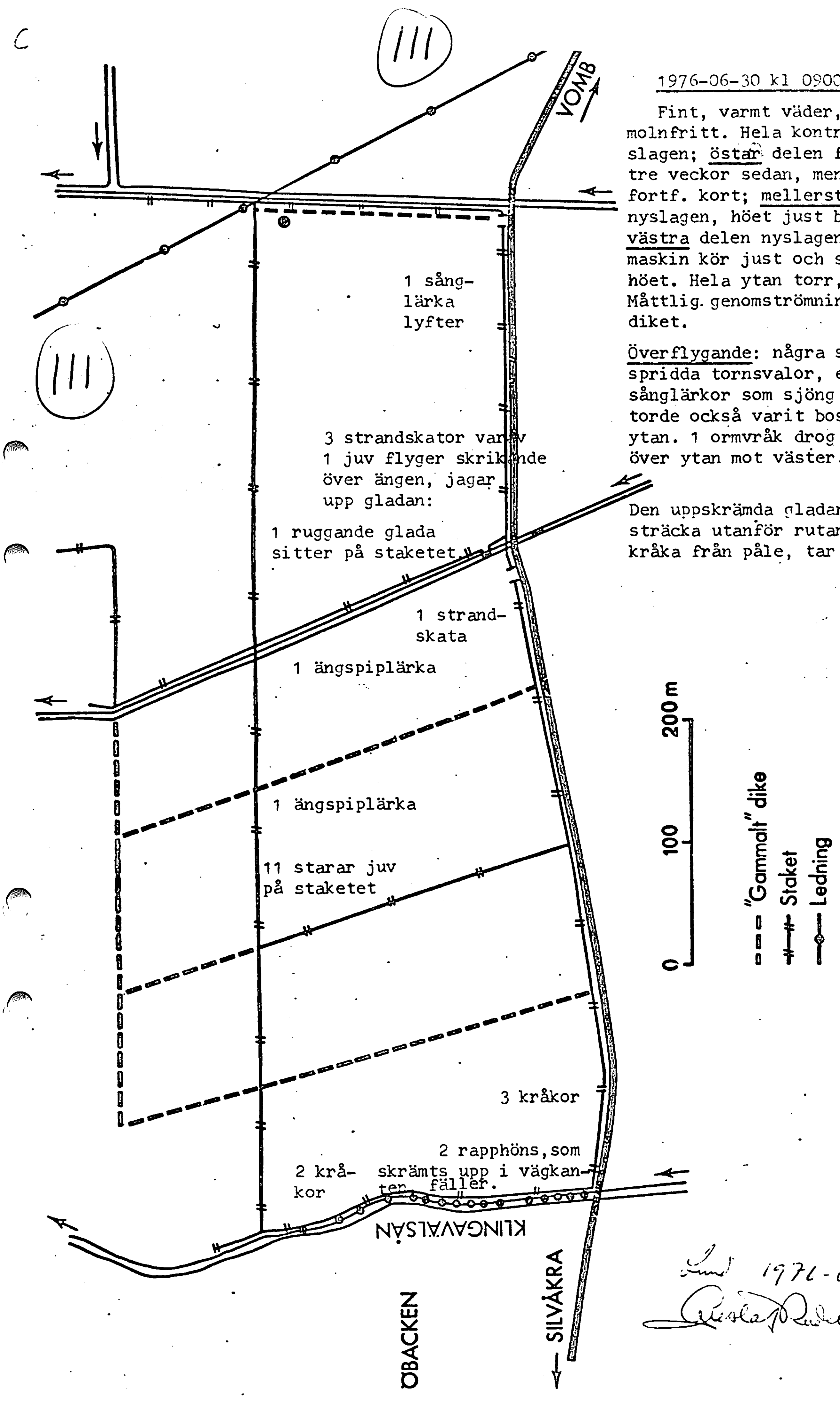

1 sånglärka lyfter

3 strandskator varav 1 juv flyger skrikande över ängen, jagar upp gladan:

1 ruggande glada sitter på staketet

1 strandskata

1 ängspiplärka

1 ängspiplärka

11 starar juv på staketet

3 kråkor

2 kråkor

2 rapphöns, som skrämts upp i vägkanten, fäller.

1976-06-30 kl 0900-0930.

Fint, varmt väder, sol, nästan molnfritt. Hela kontrollytan slagen; östar delen för ett par tre veckor sedan, men nya gräset fortf. kort; mellersta delen rätt nyslagen, höet just bortfraktat; västra delen nyslagen, en stor maskin kör just och sprätter runt höet. Hela ytan torr, som väntat. Måttlig genomströmning i centraldiket.

Överflygande: några skrattmåsar, spridda tornsvalor, ett par tre sånglärkor som sjöng i kanten, torde också varit bosatta utanför ytan. 1 ormvråk drog rätt högt över ytan mot väster.

Den uppskrämda gladan flyger kort sträcka utanför rutan, kör bort kråka från påle, tar kråkans plats.

Lund 1976-07-02

Gösta Rudebeck

1976-06-30

Kommentarer och tillägg till inventeringen av Vombs ängar

Jag ankom till Öbacken kl 0730, fick lift dit med Inga, som sedan for till Lund.

På "mellanstycket", d v s ytan omedelbart S om vägen över ängarna, var gräset till större delen slaget; det höll [illegible] just på att köras in. Här vistades c 4 + 1 strandskator, c 125 + 30 vipor och 1 + 7 storspovar, de flesta fåglarna gick på en yta där gräset ännu var kort men ej alldeles nyhugget. Spovarna gick delvis på en begränsad yta som uppenbart alltid hade kortare vegetation. 1 buskskvätta sedd vid ån, 1 häger lyfte där, kärrsångare sjöng i kanten, och några ladusvalor flög och fångade byte över ån, just där den är litet utvidgad. De flög helt lågt. 1 gulärla sedd. Kråka sedd. 1 tornfalk kom kretsande rätt lågt, skrämde upp vipor m m. Enstaka skrattmåsar varav åtminstone 1 som ej var utfärgad, hade bl a mörkt stjärtband. - Starar i mycket måttligt antal också sedda.

För [illegible] obsar på andra platser se särskilda blad.

1976-07-02

Gustaf Rudebeck

~~A~~ (113)

Smånotiser 22 - 29 juni 1976

(113)

Några observationer, som åtminstone inte i sin helhet kommit med i de övriga anteckningarna, må nämnas här.

skedand: 27 juni på e m flög 2 ex över Krankesjön, nästan säkert ♂♀

ormvråk
lärkfalk } 1 ex av vardera sågs, nära varandra, vid Krankesjöns N sida när vi for in till jobbet torsdagen 24 juni på morgonen. OBS att man i år ser dessa båda arter mycket mindre än ifjol. Detsamma gäller tornfalken.

rapphöna sedd flera ggr på området med sand och buskar och gräsvegetation hitom Saltkråkan; enligt min åsikt en mycket märklig biotop för rapphöna. Men den har setts där alldeles för regelbundet för att det skulle kunna vara en tillfällighet.

(rall har inte hörts på en tid nu; säkert är det c 10-14 dagar sedan sist (skrivet 29 juni)).

strandskata 1 ex en kväll flygande nära, troligen var det 27 juni.

glutt hördes av Inga 28 juni kl 2110

drillsnäppa hördes kl 2225 den 27 juni, just när den där underliga figuren vid namn Lars Almberg eller Lars Agnberg kom med den svårt skadade vråken som anträffats vid Stensoffa

storspov : 10 ex flög ungefär mot SV 28 juni kl 0720

skogsduva sedd några ggr, ensamma eller högst 2 tillsammans, förbiflygande eller vid något tillfälle lyftande från nedlagda sandtaget

gröngöling hörd ett par ggr

sävsångare, som en rundlig tid inte hörts från vassen nedanför stugan, har nu åter låtit höra sig och se sig från fönstret.

sånglärka hörs och syns på betesmarken mellan sjön och Silvåkra allé, [illegible] och likaså uppe vid f d sandtaget och ängen söder därom, men från tomten och/eller tornet har jag den nästan aldrig vid denna tid på året.

talgoxe ses ofta på tomten
blåmes likaså

järnsparv finns här regelbundet, ses ibland på tomten, ibland på granntomterna och i buskarna vid sjön, och den sjunger ofta fortfarande ehuru inte lika ofta och ihållande som tidigare

härmsångare hörs ofta på tomten och neråt kanalmynningen, lockar "deteroíd" eller "tjeroíd"

trädpiplärka har setts några ggr alldeles vid stugan

grönfink flyger över en och annan gång

(vigg inte sedd på länge nu!)

obestämda änder: 28 juni sågs på håll c 10 + 10 ex, nästan säkert var det delvis brunand och delvis gräsand; men anförda här eftersom det rörde sig om relativt många individer (detta visar i sin tur hur ont om änder det är i sjön i sommar).

1976-07-01.

På morgonen härligt väder. Kort besök i tornet gav 1 häger, en flock 10 gräsänder samt 1 ♀ med 6 stora ungar, vidare skrattmåsar samt 1 överflygande gluttsnäppa, som ropade konstant men hela tiden tvåstavigt. 1 glada sågs norr om sjön 0750.

Kvällen: svartvita flugsnappen matar fortfarande. Sävsparv; gök ♂♀ hörda i flera ex men de är tystare än förut.

2015-2050 jag i tornet. Starar samlas. Jag granskar 50 ex i björktopp mycket nära; alla är juv. 7 brunänder varav 4 ♂♂, c 15 spridda gräsänder. 4 hägrar samtidigt. Skrattmås som vanligt; bland dem som ligger på vattnet i hyggligt ljus är på ett ställe 18 ad och 14 juv, på annat ställe 10 ad och 4 juv. 4 obestämda svanar har fällt i NV, ligger där med raka halsar. Härmsångare hörd både på morgonen och nu, men bara locklätet, ingen sång.

2045 4 ladusvalor ses, ej flera! 1 mörk brun kärrhök sedd, den var ej i ruggning, färgen på huvudet sågs ej bra, men efter dräkten kan den ha varit en årsunge (månne möjligt vid detta datum? GR).

På exponerad sandsluttning stod tätt 150-170 skrattmåsar ad samt 110 glest fördelade råkor jämte några få kajor. Kanske lagom kvällsvärme utstrålade från sanden?

Vidare sågs 1 fisktärna, brun kärrhök. 1 brun kärrhök ♂ ad jagade över torrmark vid (f d) Silvåkra kvarn på e m. Skäggdopping sedd. Jättelika "rökar" av chironomider som svärmade. I det stilla vädret var dessa "rökar" stillastående. Likaledes stor svärmning av ephemerider, i dessa svärmar rör sig de enskilda exemplaren vertikalt upp och ned: ↕ Men trots denna övermåttan rika tillgång på föda kom varken svalor eller tornsvalor dit, och starar och skrattmåsar tog dem ej.

Inga Acrocephalus sjungande. Men sävsparv sjöng, lövsångare också, järnsparv likaså. 2 skedänder sedda. 7 tranor flög i öster.

2105 gräsand ses litet mer än vanligt; nog flög 25 ex österut före 2105

2115 5 fiskmåsar flög mot V. - Stararna, som samlats som vanligt, bröt upp mot norr i flera flockar men cirklade och återvände, och omkring 2107 flög många tusen starar mot SV och försvann. Men

2117 - 2119 - 2125 - 2131 - 2137 kom de tillbaka till vanliga platsen. Dock osäkert om alla kom tillbaka. Månne omläggning av nattkvarteret på gång?

Det är en mycket ljus och absolut molnfri kväll.

2133 lyfter 5 gräsänder }
2136 " 3 brunänder } och alla desea resa mot O eller OSO
2138 " 5 skedänder }

2139 första fladdermusen.

C

Omkring 1976-07-02.

Beträffande datum se nedan. Alla anteckningar gäller obsar vid stugan och tornet vid Krankesjön.

Mink. Skrattmåsar (räknades) där minken gick upp. Jag räknade 115 juv simmande, 130 ad flygande och c 5 ad simmande, samt 3 juv flygande. På avstånd också mycket juv på vattnet. Gräsand, häger, skedand, 1 havstrut med (= i dräkt mellan ad och juv) 8 spovar flög mot V.

Detta var allt av original-anteckningar. Datum uteglömt, men det måste varit nära 1 eller 2 juli. Av övriga anteckningar framgår att det inte kan ha varit 1 juli. I själva verket är 2 juli ett troligt datum, närmare bestämt på morgonen. De av mig för längesedan renskrivna anteckningarna för 2 juli (se följande sida) bär nämligen i original överskriften "1976-07-02 forts." Det var alltså felaktigt av mig att, vid renskrivandet, utelämna förkortningen "forts." På originalet till 1976-07-02 forts. har jag vid renskrivandet antecknat: "renskriven (tidigare obsar samma dag ej funna)". Detta höjer sannolikheten för att de härovan renskrivna anteckningarna hänför sig till 2 juli på morgonen. Men något bevis är det förstås inte; datum kan vara något senare än 2 juli. Kanske kan det m l m exakt fastställas om man ser på procenten ungfåglar av skrattmås.

Allt som är skrivet på denna sida (avskrivet resp. nyskrivet) blev [redacted] färdigskrivet 1981-06-29.

Forts, men på följande sida är datum definitivt 2 juli.

1976-07-02 forts.

Observationer från stugan och tornet. På kvällen kom starar, totala antalet var troligen ej över 8000 eller åtminstone ej högre än 10000. De började komma 1850 och gick till vila på vanliga platsen 2120-2125 ungefär, (delvis?) efter en "exkursion" mot SV-V.

På sandsluttningen gick först c 110 råkor, 10 kajor, 1 skogsduva och 1 vipa. Senare c 130 råkor och 1 vipa; de skrämdes upp av mig och av en fiskgjuse, som flög rakt över dem mot SO, höjd 75-100~~m~~ m.

Krankesjön: c 30 gräsänder sedda, f ö 3 brunänder och enstaka obestämda änder. Minst 2 hägrar. Skrattmås: 200 ungar ute på ett ställe, fler simmade ut när minken kom från vassen. Minken upptäcktes när den 2058 simmade från skrattmåsarnas rugge in till strandvassen, 2105 simmade den ut igen till måskolonin, och 2110 simmade den för tredje gången över det fria vattnet, nu in igen till strandvassen. Skrattmåsar hängde i luften över den, ej över kolonin. det var nog 50-75-100 ex närmast kolonin, men när minken kom på längre avstånd därifrån var bara c 10 måsar kvar.

2 skogsduvor sedda! OBS: stor svärmning av chironomider ikväll, troligen också stor kläckning av imagines (men detta bara sannolikt, ej direkt observerat).
En flock svalor, sannolikt backsvalor, kom lågt.
Rörsångare hörd på e m. Sävsångare sjöng kl 23, när Johnny var hos oss.

1976-07-03.

En del obsar vid stugan och tornet. Väder varmt och fint. Jag hade huvudvärk en stor del av dagen; anteckningar därför rätt kortfattade. 1 glutt hörd på morgonen.

Vid oviss tidpunkt, men före kvällen, noterades: ringduva; gök gol, rörsångare sjöng, törnsångare sjöng, järnsparv sjöng starkt men ej på långt när så flitigt som i våras. Sävsparv sjöng, häger sedd, måsar OK.

c 1830: råkor på sandsluttningen

1940 jag upp i tornet. 17 + 8 + 6 + 2 gräsänder på vattnet, mest ♂♂; även ses 7 brunänder varav 5 ♂♂, och 2 skäggdoppingar. Några fisktärnor anföll kråkor. Härmsångare hördes ofta locka. Svartvit flugsnapp ♀ matar jättelikt flitigt. Glada 1 ad sedd. Brun kärrhök ♂ ad, och ♀. 1 skogsduva. 9 obestämda änder på långt håll, i realiteten säkerligen gräsand. 1 tornsvala. 2 skedänder, det är en ruggande ♂ och 1 ♀. Grågåskull på 2 ad och 3 juv, de senare är stora som storskrakar. Ingen svan, och ingen vigg; sistnämnda art ej sedd på länge!

2010 jag ner från tornet. Jag gick en runda. Koltrast sjöng, men kärrsångare sjöng inte. 1 svart kanin sedd (ses mycket sällan i vilda bestånd, enligt min erfarenhet). Det var en underbar, stilla kväll.

2030 på sandsluttningen c 125 råkor och 6 kråkor.

2032 på den "nakna ytan" på betesmarken stod c 110 skrattmåsar ad och 6 skrattmåsar juv.

2040 1 skogssnäppa lockar, fäller i sjöns SO hörn, (nästan säkert vid kanalen och inte vid sjön).

2045 c 70-80 ladusvalor kommer mot S, c 75 m högt, kvittrande. Vid ej exakt angiven tidpunkt nu på kvällen flög summa 2 skedänder, 15 gräsänder och några brunänder mot Ö. 1 flygande gravand också sedd. Ovannämnda råkflock uppskrämdes av okänd anledning men återkom. Även skrattmåsar kom dit. 3 fiskmåsar ad flög lågt mot V-VSV, senare ännu en dito. Gök gol på kvällen också.

c 2130 stor påspädning av råkor, totala antalet blev över 200, därtill c 90 skrattmåsar. Skrattmåsarna bröt upp undan för undan och flög ner till sjön. Råkor satt på en yta på c 75 x 250 m.

2140 hade huvudmassan av råkor, d v s c 100 ex, samlats till en liten yta på bara 40 x 50 m; de övriga dit också. Sedan rörde de sig "rullande" mot V.

2154 uppbrott, alla reste mot NV. Föga läten hördes.

2200 Inga hörde skogssnäppa.
Inga meddelade att hon idag också haft storspov.

SLUT

1976-07-04.

Obsar vid stugan från 0845. Skrattmås undersöktes på ett begränsat avsnitt; här räknade jag 95 ad och 140 juv. Kricka 7; gräsand få, c 10 ex; skäggdopping några få; gök ♀ hörd, och därefter sågs den röda honan flyga förbi. Fiskgjuse kretsande täml. högt. Brun kärrhök 2 ♂♂ sedda samt ♀ med byte. Häger, fisktärna. Svartvita flugsnapparens ungar utflugna. Brunand 4 ♂♂ flygande.

Väder: my. svag sol, god sikt men dis på avstånd på c 5 km. Täml. varmt, och måttlig vind omkring O - SO. - Tornsvala. 1 skäggdopping med en pull. Svartvit flugsnapp: åtminstone någon unge kvar i holken, ty ♀ matar flitigt före 1000.

1 gluttsnäppa hörs många ggr, flyger rakt över 0913. 1 gjuse med stor fisk ses långt i V över f d Almen, eller ännu längre bort; den nalkas, fäller synligt på en grov gren i Silvåkraskogen, långt bort. Enstaka kråkor. 1 tornsvala.

Morgonpasset i tornet varade 0845-0915.

Kl 1200: svartvit flugsnapp matar fortfarande i holken. Utflugna ungar (eller unge? ej sedda eller hörda. 1 näktergal nära håll. Den röda gökhonan flyger förbi.

Väder: temp. nu 24° C. Svag sol, vind rätt svag, omkring NO - O.

Brun kärrhök ♂, men ej den vithuvade, jagar över ängen, fäller där flera ggr, flyger med hängande ben. 1 ormvråk på håll över sjön.

Kl 1225: 1 skräntärna ad fiskar långt ute, missar, flyger bortåt. Sädesärla flyger från boet på taket (rättare: under taknocken).

Kl 1250-1320 åter i tornet. 1 skrattmås juv störtar ner från stor höjd lika fint som ad brukar göra. För en brun kärrhök ♀ lyfter massor av skrattmås, på närmsta klarvatten nog 200 ad och 200 juv. Ungfåglarna flyger mycket bra. 1 brun kärrhök ♂ med byte, kanske en sork. Annan brun kärrhök ♂, "den vite", med byte, som jag tror är en skrattmås, detta byte övertages av ♀. De båda sistnämnda fåglarna utgör det par som bor i sjöns NO vass. - Flock 13 gräsänder nära. Flock c 48 obestämda änder långt borta i V, de skrämdes ut ur vassen av en roddbåt.

Eftermiddagen: glutt flög över.

Inga och Johnny kom kl 1400 efter lång rundtur till Björkesåkrasjön. 1 brun kärrhök ♀ flög nära förbi med en skrattmås juv i klorna; kärrhöken blev vilt angripen av skrattmåsar. 1 strandskata sedd, och storspov hörd.

~~1976-07-12~~

118

1976-07-05, måndag.

Inga meddelade att hon idag sett ytterligare 2 eller 3 nyutflugna ungar av svartvit flugsnapp från boet på vår tomt. ~~Men det~~ är fortfarande ungar kvar i boet (åtminstone en unge!), ty honan matar flitigt, och man hör sisandet av ungar (eller unge) ur holken.

Denna kväll hade vi bjudit ut Göran Högstedt, Bo Stille och Sven-Bertil Johnsson till en måltid. Vi skulle också diskutera museets fortsatta uppordning och tiden för dess öppnande, arbetets fördelning etc. Göran är nu amanuens på ekologiska Avd, men han har en del timmar kvar att göra på museet (ev. även en del nya"lösa timmar"). Sven-Bertil har gjort sitt jobb på museet men har lovat att hjälpa till med uppordning av de utställda evertebraterna, eftersom han är den som kan den delen bäst. Vi tog en sillsmörgås och en Pirkum (eller två) och åt sedan kall kyckling med färsk potatis och sallad, delvis från egen trädgård, och drack ett bra vit vin till (1975er Bereich Südliche Weinstrasse Kabinett. Ewald Theod. Drathen...... Qualitätswein mit Prädikat A.P. Nr. 5 616 028 052 76. (Weinkellerei/Weingut Export Alf/Mosel)). Och sedan åt vi jordgubbar med grädde, och därefter kaffe. Mycket trevligt samtal, och fin kväll luften blev synnerligen klar så att solen bländade starkt ända tills den sista lilla lilla segmentet försvann under horisonten.

En småspov flög över på låg höjd, ropade eller drillade flera ggr, kom rakt över huset. En grönbena kom också över. F ö inte mycket fågelobsar; jag såg att råkorna på kvällen satt som vanligt på sandmarken uppe vid allmänna vägen, och en del skrattmås var bland dem. Starflockar flera över sjön, men jag hade ett bestämt intryck att totala antalet var mycket lägre än förut. – Svartvita flugsnapphonan matade till sent på kvällen, åtminstone 2130, när gästerna reste. – X) Mycket stor svärmning av diptera (chirrar m m) före solnedgången, syntes utmärkt i motljuset. Stora "rökar" långt ute över sjö

1976-07-06, tisdag.

Jag stannade kvar i stugan idag för att arbeta med uppsatsen som Johnny och jag skriver. Fin morgon, men kl c 0430 var det bara 7° C, alldeles klart, men över sjön täta låga vita dimbankar, alldeles som vi misstänkte igårkväll när vi kände den starka avkylningen efter solnedgången och dessutom observerade den ovanligt rena luften.

När Inga och jag åt frukost hände något intressant: svartvita flugsnapphonan matade, men ett tu tre visade sig en unge i holkmynningen. Den satt där länge, drog sig in igen, blev matad men bara en eller två gånger, visade sig på nytt – och kl 0719 flög den ut, rakt ut i den risigt vuxna boken snett utanför holken. Den förlorade höjd men klarade sig tydligen bra, försvann mellan bokgrenarna. Honan var exalterad men återkom snart, började titta in i boet, och just när Inga gick ut för att lyssna om där fanns flera ungar, visade sig en ny unge i mynningen! Den flög dock ej ut. Roligt att se.

Inga hade sovit uruselt men kom dock iväg i tid till Lund. Jag gjorde i ordning i mitt rum, vattnade en del i trädgården och gick sedan upp i tornet kl 0800, stannade till 0824. Fint väder, tem nu 16,5° C. Molnfritt, härligt, klart; frisk bris omkring V eller SV. Fågel från tornet på detta morgonpass:

skäggdopping 2 + 2 + 1 + något enstaka ex till, ej fler

häger: vid innersta stycket av "tarmen" stod först 2 ex varav åtm. 1 ad, senare 4 ex samtidigt. Ett ex sett flygande på avstånd

gräsand: på olika ställen låg 3 + 1 + 4 + 4 = summa 12 ex

kricka: kl 0815 kom flock på 5 ex österifrån, full fart, fällde mot "tarmen", gjorde ett par svängar och lade sig sedan där.

X) tillägg: änder mycket litet på kvällen: några flygande gräsänder summa högst 12-15 ex, ett par tre flygande brunänder, en flock på 5 skedänder flygande rätt högt över sjön.

För Tillägg om Tornsvala se nästa sida.

1976-07-06 forts.

(inga andra änder, ej heller en enda svan eller gås)

brun kärrhök:"den bildsköne" hannen sedd, och 2 honor. Kort efter det jag kommit ner från tornet blev det ovanligt stark oro på skrattmåsarna, och stora täta flockar flög upp, däri minst 50 procent årsungar. Orsak: 2 bruna kärrhökhonor samtidigt över deras koloni,

bivråk: ett rätt mörkt ex kretsande på långt håll över Silvåkraskogen. Mycket elegant tecknat. OBS att här häromdagen kretsade ett avgjort ljust ex med vit eller gråvit undersida.

sothöna: efter långt letande såg jag flock på 4 ex långt borta.

(OBS: rall ej hörd på länge. Rörhöna knappast alls hörd, i varje fal inte på mycket länge)

skrattmås: låg i stort antal på vattnet runtom kolonin. Låg även uta för de yttre vassruggarna (bland de vassruggar som avgränsar det närmaste klarvattnet). Naturligtvis måste många varit dolda av vass etc, men trots detta låg där säkert inte mer än skattningsvi 1000 ex, och av dem var kanske 500-600 synliga. Ungfåglar utgjord skattningsvis minst hälften av individerna. Bland de flygande ex var ad i betydande majoritet, men när lugn rådde var det inte mer än kanske 50-100 ex som var uppe och flög. Se även brun kärrhök härovan.

skogsduva 1 ex flög över tornet mot Silvåkraskogen

gök ej hörd från tornet men både hanne och hona hörda tidigt på morgonen.

tornsvala 1 + 1 överflygande

backsvala flock 6-7 ex kom över mot V

kråka flög då och då över vassen

skata ej sedd från tornet men var på tomten och på hustaket på morgonen. Hördes skrocka för sig själv. Jag gick upp och försäkrade mig om att den inte gav sig på att försöka plundra sädesärleboet på vårt tak.

talgoxe 1 ex på morgonen vid frukosten, blev bortjagat av svartvita flugsnapparhonan när det fällde i buske nära flugsnappens holk.

koltrast hanne ad flög förbi

näktergal varnade tidigt på morgonen, kanske för skatan (se ovan)

rörsångare sjöng kortvarigt i vassen kl c 0805

trädgårdssångare sedd från tornet, hade tagit fjäril, flög till al i närheten och försvann sedan

törnsångare ej sedd från tornet men sjunger flitigt på tomten eller i kanten mot järnvägsspåret

lövsångare sedd och hörd

svartvit flugsnapp sedd: se ovan

(järnsparv hördes ej nu men sjöng igårkväll och har hörts nästan dagligen och setts ofta även på sista tiden).

sädesärla sedd på morgonen

stare bara något enstaka ex överflygande

grönfink flög över

hämpling flög också över, 1 ex nära

bofink sedd

sävsparv flera sedda, hanne flyger över huset som ofta; en sävsparv, som jag tror var hona ad och ej ungfågel, fällde på takrännan på huset.

Tillägg till 1976-07-05: i Lund kl 1505-1509 när vi drack kaffe på gräsplanen i utsökt sommarväder med sol och en del cumuli, kom plötsligt minst 50-60 tornsvalor i oerhört snabb rundflygande svärm över oss, höjd c 50-75 m. De flög på individuella kurser om varandra, i rasande fart. Flocken rörde sig norrut och var borta efter ett par minuter. Månne de tog någon svärmande insekt och i så fall vilken? Myra? Bi eller likn.? Eller bara"flyglek", och i så fall varför?

1976-07-06 forts.

På förmiddagen mycket ofta obsar över sjön etc, dock ej oavbrutet. Vid ett tillfälle, när skrattmåsarna i sjön blivit uppskrämda, flög jämte måsarna även 2 svartsnäppor ad över sjön, utsökt vackra.

En stund senare såg jag samtidigt tre bruna kärrhökhonor: 2 nära varandra över måskolonin, skrämde upp massor av mås, och den tredje över närmaste vass, 75 m från stugan.

Jag gick till flugsnapparholken för att lyssna. Hörde intet - men en unge tittade ut när jag var 1 meter borta, och ungen drog sig inte tillbaka, men gav sig heller inte ut.

Idag skördades ängen öster om stugan med maskin. När gräset fällts kom genast skrattmåsar, starar och ett par tre kråkor och började plocka. Kl c 1100, innan hela fältet ännu skördats, gick där c 50 skrattmåsar. Av 44 noga studerade var 42 ad och 2 juv. Kl 1215 hade hela fältet skördats, då gick där c 155 skrattmåsar varav minst 11 juv.

Kl c 1130 tog jag 4 panoramabilder i svartvitt från tornet över Krankesjön. Tog också en bild i svarfvitt av stugan. Tog också några bilder av det tåg som passerade, sådana tillfällen är mycket sällsynta numera. Idag var det en lokomotor (Z 65 tror jag typen heter) och en öppen godsvagn. När den kom med vagnen fullastad på väg mot Harlösa hade jag ingen kamera redo, men när den kom tillbaka kanske 1½ timme senare passade jag på. Föraren plus kompis var mycket vänliga och stannade frivilligt för att jag skulle kunna ta flera bilder.

På e m satt jag mest inne och skrev på uppsatsen om "Drastic changes...." i antalet andfåglar etc i Krankesjön och andra skånska sjöar, en uppsats som jag skriver i samarbete med Johnny Karlsson. Han har data från Björkesåkrasjön, jag har från Krankesjön. Anders Lindgren skall enligt överenskommelse (mellan honom och Johnny) stå som medförfattare; varför har jag aldrig blivit klok på.

Det var varmt. Jag tittade ofta ut över sjön men där syntes föga eller rättare sagt intet utöver skrattmåsar och någon kråka, brun kärrhök, någon enstaka fisktärna etc. Det blåste mycket friskt på dagen, vind SV skulle jag tro.

Vid middagstiden fann jag att svartvita flugsnapparhonan inte matade i holken längre, alltså har sista ungen flugit ut.

På kvällen samlades råkor som vanligt på sandsluttningen i f d sandtaget hitom allmänna vägen. De sitter alltid på den del som sluttar mot väster och syns bra från vår stuga.

Fin solnedgång, solen mycket röd när den gick ner. Det lugnade på. Hans Cronert med en trevlig flicka kom omkring 2035, pratade, gick upp i tornet, fick kaffe, satt till 2210. Därvid:

skrattmåsar aktiva; på det skördade fältet gick c 150 ex varav bara 1 juv nu på kvällen. Stare sågs i flockar, men mycket fåtaligare än förut, bara något 1000-tal skulle jag tro. Det kan förstås bero på att massor av juv flyttar (och jag vet genom telefonsamtal med Håkan Lindskog på Falsterbo fågelstation igår måndag, att c 10000 sträcker per morgon nu, detta trots att vinden varit ostlig ett par dagar just när jag talade med honom, och den vindriktningen brukar orsaka mindre bra resp mindre målmedvetet sträck). Men dels kan man argumentera att de som sträcker bort borde kunna ersättas av andra som kommer norrifrån, dels kan det förstås hända att nattkvarteret ändrat plats.

I skymningen kom c 8-10 grågäss och fällde i närmaste klarvatten. De kom ungefä österifrån. Det var också åtminstone någon aktivitet på änder på kvällen, ett par tre skedänder sedda, några småflockar gräsand, den största på 9 ex, några dito brunand, varav en på 7 ex, etc. Rörsångare sjöng.

På den nyslagna ängen gick förutom skrattmås även kaja och stare och en vipa. Ett fåtal vipor sedda f ö.

121

1976-07-05.

Var i tornet morgonen 0650-0705. På klarvattnet en flock bestående av 5 skäggdoppingar, 7 brunänder varav 4 ♂♂, och 7 viggar varav bara 1 ♂ i praktdräkt, men nästan alla exemplaren hade tydlig tofs, och jag är inte klar över könet hos dessa. Nog c 600 skrattmåsar sågs ligga på vattnet, därav var 50 procent juv. Inga massor av mås flygande, men naturligtvis fanns fler än 600 ex inalles. 1 glada kom över. Brun kärrhök ♂♂ och ♀. Svartvita flugsnapparen: 4 ungar utflugna, men minst 1 unge var kvar i holken; ♀ matar. - Vidare hördes törnsångare sjunga, och jag såg och/eller hörde dessutom lövsångare, sädesärla, blåmes, talgoxe och bofink. Inga hörde näktergal sjunga!

1976-07-07.

På morgonen sågs från tornet 5 viggar, 6 brunänder, summa c 10 gräsänder, brun kärrhök; skrattmås talrik, alla ungar flygga. Skäggdopping fåtalig, ett ex hade en pull i sällskap. Grågås: kull på 2 ad och 3 stora juv.

På kvällen före solnedgången dans av ephemerider i massor över sjön; de gjorde "vertikaldans" enligt bifogade schematiska bilder. - Stare på kvällen ett par mycket stora flockar, men totalantalet var 5000 ex eller lägre. Andra flockar långt borta i väster torde ej ha kommit fram (till sjöns SO del). Häger enstaka ex; Några få skedänder, 3 gräsänder.

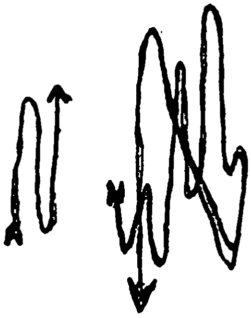

1976-07-08.

Ej obsar på morgonen vid stugan eller, rättare sagt, obsar gjordes men intet sågs. Gök ♂ gol, ♀ ropade. Rörsångare sjöng vid dasset. På invägen till Lund fint väder, men mörka moln i V. Tornsvalor aktiva, vipor allmänna på slagna gräsvallar.

Dagen i Lund: åska; 25 mm regn föll i Botaniska Trädgården enligt uppgift från en trädgårdsarbetare, som jag känner en aning och som jag mötte i S Sandby på utvägen.

Utresan företogs 1640-1725 med stopp i S Sandby för att köpa mat. Tornsvalor aktiva. Väder: mulet men intet regn föll, och föga regn hade fallit öster om Lund.

Krankesjön: ringduva; fiskgjuse sedd 2 ggr, brun kärrhök: 2 ♀♀ ad skrämde upp skrattmåsar,, och 1 ♂ ad flög med en fågelunge i klorna. Skrattmås nog 600-750 ex uppskrämda av kärrhökhonorna, de fällde snart, då sågs att c 60-65 procent var årsungar. Fisktärna enstaka. 2 gluttsnäppor. 2 strandskator ad kom från V över hela sjön, flög lågt, steg framför tornet och fortsatte (mot SO).

1830: temp. + 14° C, det är mulet, svag Ö vind, klar luft. 2 krickor flygande, 4 brunänder dito, sävsångare, rörsångare; och på ett område på närmsta klarvatten räknar jag 23 ad och 78 juv skrattmåsar, alla simmande. 1 skäggdopping ad och av häger 1 juv och 1 ad. Järnsparv sjöng på kvällen kl 1900, 1930 etc.

Kvällspromenad helt kort, längs järnvägskurvan och åter, kl 1945 - 2010 ungefär. Väder: grått men torrt, alldeles lugnt, +14° C. Svartvita flugsnapparungar hörs, ♀ ses. Järnsparv sjunger. Stare högst 3000 i björkarna, häger sedd och hörd, den ruggade argt i längsta handpennorna. 3 fiskmåsar ad flög mot VNV. Kärrsångare sjöng kortvarigt, näktergal varnade. På betesmarken på vanliga platsen c 25 juv och 28 ad skrattmåsar.

2022: 1 underskön sparvhök ♂ adad fäller i al vid stugan, fortsätter efter någon minut. Svartvit flugsnapp varnar.

2032: sparvhöken flyger mot SO över vassen. Gök sedd men ej hörd.

2055: stilla regn börjar.

1976-07-09, fredag.

Kortvariga obsar från tornet 0650-0700, och därefter obsar under frukosten. Därvid sågs: brun kärrhök ♀ men ännu inga juv, skrattmås avtar, åtminstone ad. Gräsand summa 8-10, kricka 3, häger 1, skedand 5; senare - kl 0720 - sågs en flygande andflock på c 10 brunänder,varav mest ♂♂, och 3 viggar ♂♂, alla i flock. Vidare sågs på morgonen näktergal 1 ex, hördes också, järnsparv 1 ex sett, sädesärla, tornsvala, lövsångare, kråka sedd på tomten, och svartvit flugsnapp hördes.

1976-07-12.

Obsar från tornet från 2035. Väder: halvklart, mycket svag vind, relativt svalt, något fuktig luft.

Skrattmås har rasat utför i antal, nu bara 40-50 sedda i sjön, delvis uppskrämda av 1 brun kärrhök som ej var årsung; den ruggade i stjärten. Andra skrattmåsar sågs flygande och stående på betesmarken, men summan troligen ej över 250 ex inalles. Grågås: 1 ad och 4 juv simmande. Gök gal, backsvala hörd, stare några få sedda. Ej en and eller dopping eller sothöna på vattnet. Kort därefter sågs dock en simmande obestämd and. Borta i sjöns V ände en båt, men den [redacted] orsakade ingen störning i mina obsar,(ej heller skrämde den upp något som jag såg). Rörsångare sjunger.

Ladusvala hörd, och c 10 ladusvalor och 45 backsvalor kommer överflygande. 1 häger flygande; [redacted] i "tarmen" längst in står 3 juv och 1 ad hägrar.

Oerhört fattigt. "Mås-udden" helt övergiven. Koltrast och järnsparv sjunger. 2 knölsvanar ad flög förbi mot [redacted] VNV. Sävsparv sedd och hörd. Stare ytterst få sedda, nästan noll.

Kl 2055 kommer plötsligt en tät flock på c 300-350 backsvalor, flyger runt, är strax borta.

2059 kom brun kärrhök ♂ ad, "den bildsköne", flög över vassen där måskolonin låg, men här ses bara -4 måsar flygande; de slog ej efter höken, och inga andra måsar flög upp. Höken passerar också över det [redacted] det område där [redacted] stararna brukar ha sin nattplats, men här lyfter inte en fågel. Höken fortsätter mot V ut över torrängen.

Ø Hämpling hörd. Skrattmåsar skriker, c 60 + 10 + 10 ex kommer från SO.

2102 brun kärrhök ♂ ad och ♀ ad kommer från V. Stor svalflock lågt över sjön. Ytterligare bruna kärrhökar ses: 1 ♂ ad, 1 ♀ ad samt 1 juv, min första för i år. Det är tänkbart att de 2 gamla fåglarna var samma som nyss. Alla flyger lågt.

2110 jag ner från tornet. Fler måsar kom in från SO - O, säkert c 30 ex sedda. Obsar slut.

2200 temp. är 13 1/2 grader C.

Tillägg: tidigare ikväll sågs
(a) en flock på 10-11 obestämda änder
(b) en flygande kricka, dock osäker
(c) en flock på 3 obestämda änder, flygande.
(d) den brune kärrhöken ♂ ad sågs jaga över sandmarken
(e) råka, skata och ett par fisktärnor också sedda.

SLUT

C

1976-07-13.

Härlig morgon, solig, mild, god sikt. Jag upp i tornet kl 0655-0715. Arter:

1 skäggdopping: ute mellan vassruggar rätt nära låg 2 ad + 1 ad och rätt nära dess ännu 1 ad, den sistnämnda med 1 stor unge. Långt därifrån låg 1 ad och mycket långt ute på klarvattnet ännu 1 ad, den sistnämnda med stor unge. Obs ringa anta och dålig föryngring!

2 häger 1 ex flög över vassen och fällde innerst i "tarmen", där hägrar gärna står

3 gräsand: på sistnämnda plats 9 gräsänder, ute på sjön 2 till och på vattnet långt därifrån ännu 1 ensamt ex samt i närmsta klarvatten 4 ex (troligen ♀ plus vuxna ungar). Vid ett tillfälle sågs 1 ex flyga (en ♂), annars bara simmande.

4 kricka 1 ex med de 9 gräsänderna. Troligen låg här ett par krickor till, men omöjligt att säga säkert, de var nästan dolda av vass m m .

5 grågås vid ett tillfälle hördes starkt kackel av grågås, men fågeln sågs inte

6 brun kärrhök "den bildsköne" hannen sågs, och sedan en ♀ med ojämn stjärt och åtminstone någon ojämnhet i vingarna. Ingen årsung fågel sedd.

7 grönbena 1 ex

8 skrattmås: på bortre sidan av kolonin låg några tiotal ex, ad + juv. Säkert inte mer än 50-60 inalles, däri inräknat några som låg längre ut (där koloni ej legat Dessutom skrek skrattmåsar från betesmarken mellan sjön och Silvåkra allé; jag såg också att det stod en del fåglar på de vanliga rastplatserna på betesmarken (de sandiga avsnitten, med kaningryt). Inalles högst 100-200 ex här, visserligen delvis skattat men säkert ungefär rätt. En gång sågs 1 mås ad slå efter brun kärrhök ♀ i NO.

9 fisktärna minst 3 ad jagade över sjön

10 ringduva sedd, men bara ett par tre ex. - Senare sågs några få sitta på ledningstrådar över heden

11 gök: hördes gala tidigt på morgonen, hörd även från tornet, och sedd i 3 ex strax efter avfärden från stugan kl 0737

12 kråka 2 + 1 ex flög över sjön

13 rörsångare sjöng litet i vassen

14 näktergal varnade, detta dock ej när jag var i tornet utan tidigare på morgonen. Sång ej hörd, men Inga berättade att den sjungit helt nyligen

15 ~~järnsparv~~ sjöng då och då, fulltonigt och fint, men med långa uppehåll.
järnsparv

OBS t ex att sothöns, dykänder och skräntärna inte sågs. Inte heller fiskgjuse, trots att Inga sett sistnämnda art nu på weekenden när jag var i Falsterbo.

Start från stugan 0737 för färd till Zootis. Såg på vägen 1 + 1 ormvråk, den ena öster om~~m~~ sjön uppskrämd my nära vägen, den andra fällt fritt på skördad gräsmark strax väster om Revingeby. 1 tornfalk sedd N om Krankesjön. Vipor i flockar på 4 ställen på 1-2 km sträcka på skördad gräsmark väster om Revingeby, flera 100 ex inalles. Skogsduva 1 ex flög förbi här. Sånglärka, skata kråka sedda.

Tillägg: 22 juni flög 4 knölsvanar förbi Krankesjön på kvällen. Anteckningen funnen på en minneslista, och jag tror inte den blev införd på rätt plats.

1976-07-14 och 1976-07-15.

Obsar från stugan och tornet enligt nedan. Se även tillägg efter tabellen.

art	07-14 på kvällen	07-15 på morgonen	07-15 på e m samt kvällen 2000-2030
skäggdopping	3 ad, inga andra	ej sedd	1 ex(!!)
häger	minst 4 varav 1 ad, 1 juv och 2 oklara	ej sedd	minst 1 + 1 sedda
grågås	ej sedd	2 + 2 flygande, 2 av dessa trol. årsungar	ej sedd
knölsvan	ej sedd	1 på vattnet	ej sedd
brunand	ej sedd	ej sedd	2
gräsand	mycket få ex	ej sedd!	14 + enstaka ex
obest. änder	några, trol. brunand	ej sedda	ej sedda
brun kärrhök	sedd	♂ ad + ♀ ad SO-hörnet, fällde vid boplatsen men ej i sällskap	ej sedd
ormvråk	sedd vid Revinge	ej sedd	1 ex på stolpe på heden
lärkfalk	1 ex nära över huset, anfölls av 3 skrattmåsar & 1 fisktärna	ej sedd	ej sedd, se tillägg
(sothöna)	ej sedd	ej sedd	ej sedd
vipa	osäkert	ej Krankesjön, men en del sedda på inresan	ej sedd
skrattmås	högst 150-200, blandat ad + juv. Tysta	fåtaligt sedd	totalt kanske 100 ex varav 85 på land
fisktärna	2 - 3 ex sedda	ej sedd	2 - 3 ex sedda
ringduva	sedd	sedd	sedd och hörd
gök	sedd, se tillägg	♂ gol, ♀ drillade	♂ gol på avstånd
tornsvala	fåtalig, se tillägg	enstaka ex	1 ex på kvällen
gröngöling	ej sedd	ej sedd	1 ex flög förbi
ladusvala	helt få	ej noterad	2 varav åtm. en juv.
backsvala	flock c 50-75 ex	enstaka ex	150 ex över sjön + tillägg
järnsparv	sjöng	sjöng	ej konstaterad
lövsångare	allmän	allmän	ej konstaterad
rörsångare	sjöng	sjöng	sjöng
törnsångare	sjöng	ej noterad	ej noterad
koltrast	sedd	osäkert	sedd, och hörd sjunga
sävsparv	sedd	sedd	seddø
bofink ø	sjöng	sjöng	sjöng
stare	högst 500 sedda, de kom till nattkvarter i sjöns SO vass	ej noterad	en flock på c 700 flög mot V tämligen högt, därutöver bara småflockar
kaja	ej noterad	ej noterad	sedd
råka	ej noterad	ej noterad	flock på sandsluttningen
kråka	ej noterad	flera ex sedda över sjön	sedd

FORTS

1976-07-14 och 1976-07-15 forts.

Tillägg till tabellen:

(a) gök: kl 2030 den 14 juli flög en gök högt och rakt mot SV över sjön enligt skiss:
Den följdes länge i kikaren. (Nästan säkert sträckflykt! GR).
Även rastande gökar sågs denna dag, bl a 1 ex på tråden (=telefonlinjen) över heden.

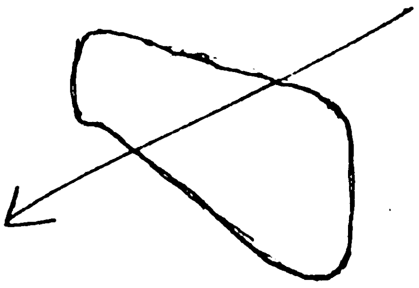

(b) tornsvala: mycket allmän över Lund i värmen, och fåglarna var mycket livliga.

(c) den 15 juli omkring kl 2035, när jag kommit ner från tornet, kom c 350-400 backsvalor ut över sjön från Ö eller NO, de flög glest och lågt och snabbt, steg sedan, bildade tät flock, och försvann mot norr. Kl 2040 kom 1 lärkfalk nära förbi. Kl 2050 var backsvalorna ånyo över sjön, delvis mycket långt borta, delvis högt, delvis oroliga. Antalet kan ha varit 500 eller flera.

(d) på kvällen 14 juli hade vi Ulla Holmberg och Gunilla Lindquist på middag i stugan. Mycket trevligt, god mat och gott vin.

c

Krankesjön från Silvåkratornet 1976-07-16
kl 0645-0655. Varmt högsommarväder.
Spegelblankt.

skäggdopping flock 7 ad.
häger 4 ex sedda samtidigt
(svan: ingen sedd)
(änder: inga bestämbara ex sedda!)
obestämda änder: 1+2 ex
brun kärrhök: 1 ex med rödgul hätta sedd i busktopp i vassen; kan ha varit årsunge, men osäkert; jag såg aldrig ruggningsstadium eller kroppsfärg ordentligt. Inga andra kärrhökar sågs.
skogssnäppa 2 ex flög nära förbi, tysta.
skrattmås: på vattnet ytterst få (5-8 ex). därtill ngt ex flygande och högst ett par tre tidvis på vanliga ängen.
fisktärna 2-3 ad sedda.
Dessutom ringduva sedd, gök hördes gala (kortvarigt); 1 tornsvala, några backsvalor, enstaka ladusvalor. – Järnsparv sjöng starkt, koltrast ♂ sedd. Sävsparv, lövsångare, rörsångare.

C

(127)

1976-07-16 fredag forts.

Kom ut till stugan först omkr 1930, eftersom vi haft en del att sköta i lägenheten efter arbetets slut. Därför sen middag, och inte mycket fågelstudier. Skrattmåsar
X nästan tysta, bara några tiotal sedda. 2 gräsänder sedda, men inga andra änder, inga svanar, inga sothöns. Drillsnäppa hördes på kvällen, rätt länge, verkade vara ett par ex som fällt neråt kanalmynningen. Brun kärrhök sedd, men ingen årsunge. Hägrar flera. Backsvalor stor svärm. Koltrast sjöng.

~~①~~

1976-07-17, lördag.

Inga tidiga morgonobser. Omkr. kl. 0930 kom en ung rödstjärt och fällde på en av trädgårdsstolarna. (Vi har sett och hört rödstjärt uppåt Saltkråkan, men ej på tomten, tidigare i sommar.) Järnsparv, lövsångare, gråsparv, rörsångare sedda, rörsångare även hörd sjunga. Bofink och koltrast sjöng. Gök mycket aktiv, hördes gala uthålligt, även ♀ hörd; och ofta sågs den, ibland 2 st samtidigt. Den röda gök-♀ flög över sjön två ggr. Grönfink hörd. –

Jag gick upp i tornet kl 1400, var där c. 20 minuter. Skrev följande: "Mulet, vindstilla, temp. +27° C. Minst 6 hägrar, 4 fisktärnor, 2 gräsänder, 1 brunand ♂. På två helt olika håll i sjön vardera en skäggdopping med en halvstor unge. Inga skrattmåsar på vattnet eller över sjön, men några ex. hörs från betesmarken nedåt Filoökra allé. 1 brun kärrhök, troligen ej årsunge. En rarität kom rakt över tornet: svartkråka, alldeles utmärkt fint sedd, flög norrut. Gustaf Rudebeck

Kärrhöken ånyo sedd, var inte årsunge."

1976-07-17 forts. ②

OBS: närmast före mig i gästboken hade följande skrivits:
" 17-7 76 kl 8^00^-9^00^
fiskehejre 5, rørhøg 3, tårnfalk 1, guldpirol (sommergülling) 1, rovterne 2, Taffeland (brunnakke) 4, svaleklire 2.
Søren Winding Danmark (Eriksdal)."

—

Vi hade min gamla Mamma på lunch; hon kom med Inga kl c 1230, reste (= blev inkörd per bil till Lund) kl 1520. Jag använde dagen, både före och efter hennes besök (och under hennes besök) till fågelstudier, tittade ofta ut över sjön, var uppe i Tornet en andra omgång kl c 1900–1920, etc.

Av flera arter (änder, doppingar m m) såg jag intet utöver det nämnda, och av sothöna och svan såg jag ej ett spår. Skrattmåsar ett par tre dussin, kanske 50 ex. varav mycket juv; på middagstiden i disigt och mg. varmt väder steg de delvis upp rätt högt, dock

1976-07-17 forts.
inte för att segla omkring utan för att
ta insekter, det syntes på beteendet.
Delvis långt borta över Filövikersskogen,
svårt att se i det myc. täta värme-
diset. — Kl. 1910 steg 3 fisktärnor
at upp högt, under låten "kitt,
kitt" etc, cirklade runt men kom ner
igen, delvis i brant flykt. — Av
brun kärrhök sågs minst 2 ♀♀ och
2 ♂♂ (= "den bildsköne" och den
som är extremljus, snarast vit, på
huvud och övre armtäckare; dessa 2
♂♂ sågs över samma vass utanför
stugan, dock vid olika tider).
Middagen: 3 skogssnäppor lockade,
sågs, steg brant uppåt — reste
mot SV eller VSV! Strax därpå
hördes strandskatan, och något
senare spelade en storspov på
avstånd. Litet tornseglar (5-8)
och några svalor högt uppe.
1 tornfalk sedd över den slogna
ängen (bakom huset) och 1 fiskgjuse
flög över sjön kl c 1505. — Sädes-
ärla; hämpling överflygande, ett par
små starflockar; 3 skogsduvor mot NO

1976-07-17 forts. ~~(4)~~
över f.d. sandtaget; en stund senare flög 2 mot SV över sjön. Ringduva sedd men bara enstaka. Häger påfallande ofta sedd, ibland 3 i tätt sällskap flygande (ad först, 2 juv därefter); enstaka ex sågs mycket ofta flyga över sjön och/eller vassen; totalt säkert 8-10 ex närvarande.

Kvällen c kl 2000: jättestor starflock kunde med stor svårighet ses långt i V-VNV, flög norrut, var uppskattningsvis på några tusen ex. Kl. 2020 skrämdes en stor starflock upp på ängen bakom huset nära kanalen, trol. av rovfågel. Efter att ha fällt kortvarigt i de höga björkarna flög flocken mot VNV rakt ut över sjön i dennas längdriktning, det blev c. 100 + 100 + c 1000 ex = 1200, antagligen nära rätt. Försvann fortare än jag trott (för det obeväpnade ögat). Vädret värmedis torrt, stilla, temp. kl. 2030 precis 20°C.

(132)

1976-07-17 forts. ~~(8)~~

OBS!

Obsar fortsatte fram tills det blev mörkt. Inga fler starflockar syntes; ingen övernattning sker nu i SO-hörnet eller i vassarna vid sjöns Ö sida.

Tillägg: en koltrast, som sjunger flitigt och vackert och som hörts även idag, ej minst på morgonen, har en egendomlig, fyllig men kort strof som påminner om sommargylling. Jag tror att den ovan citerade anteckningen av dansken Winding i själva verket gäller denna koltrast och ej gylling. Inge tror samma sak, säger han.

En törnsångare, som sjungit flitigt alldeles i kanten av tomten, mot järnvägen, har haft en mycket egendomlig, melodisk och flöjtande slutton, som fört tankarna till bl. a. rosenfink. Fågeln har hörts länge men ej på de allra sista dagarna. Inge hade också hört den, vilket framgick när jag omnämnde fallet.—

OBS →

P.S. Inge såg rördrom flyga 2 ggr i mörkningen

~~①~~

1976-07-18, söndag.

På efternatten när jag sov, föll ett mycket lätt regn. Här har annars inte kommit någonting på flera veckor (c. 4 veckor). Obs att detta gäller lokalt; men så nära som i Revinge har det fallit ordentliga skurar.

Natten mulen, varm. Det var c. 19°C kl. 0630. På dagen klarnade det, blev blå himmel och klar sikt; på f.m. ett slag ganska frisk vind som dock snart mojnade.

Morgonen och f.m.: tittade ideligen ut över sjön, men praktiskt taget intet sågs utom hägrar (ofta!) och bruna kärrhökar (också ofta!). De senare kraxade delvis högt och dansade ett par ggr, bl.a. dansade en ♀ och fällde sedan i "avslutet" störtflyget med långt nedhängande ben. – Glutt hörd länge på f.m., skogssnäppa hörd ett par ggr, kortvarigt. – Omkring

1976-07-18 forts.
kl 1440 gick jag upp i Tornet. Såg minst 5 hägrar stå på olika ställen. På en plats 1 ad + 1 juv häger; den gamle blev 2 ggr attackerad av skrattmås ad. Skrattmås f.ö. bara några få ad + juv. Fisktärna 5 ex, nästan säkert var alla ad. Gråsand 3 i närmaste klarvattnen, trol ♀ + 2 vuxna juv. 1 ensam gråsand kom fr. Ö kl. 1502. Omkr 6 obest. änder i "Tarmen". – Järnsparv, rörsångare och sävsparv sjöng, härmsångare varnade. Några gråkråkor över vassen. Entita hörd (även härmsångaren). –

Rundvandring för att plocka Hypericum: såg då grönfink ♂ ad, som sjöng, vidare ngr svartvita flugsnappare på Ivans backe, och 1 glada som ruggade starkt i stjärten samt 1 ormvråk med tydlig lucka i vingarna, särskilt i högra vingen:

1976-07-18 forts.
Idag vid 12-tiden kom Maria Nyström på cykel; det är en flicka på 11-12 år, dotter till Sonja Nyström i Tvedöra, som syr mina skjortor. Rar flicka, vi satt och pratade och drack saft och åt smörgåsar och kakor, och sedan cyklade hon tillbaka, nu norr om Krankesjön och i sällskap med Inga.

Framåt eftermiddagen kom Peder och Jens Weibull. Satt en god stund, fick flädersaft, som de uppskattade mycket. De är mycket trevliga. Medan de satt hos oss, flög 2 grågäss täml. högt mot S-SV över sjön, stigande. Göken gol stundvis flitigt (även före och efter deras besök); eljes mycket matt fågelliv.
Senare på e.m. såg jag 8 fisk- eller silvertärnor flyga mot V eller VNV lågt över

~~4~~ (136)

1976-07-18 forts.

sjön. Nästan säkert förbisträckare. Trots mycket letande ingen skräntärna. 1 gråtrut, icke utfärgad, flög mot V. Kvällen blev molnig utom i V. Luften var nu mycket klar, solen gick ner, skarpt lysande till sista ögonblicket. I Ö uppstod en oerhört praktfull regnbåge, i väldig halvcirkel eftersom solen stod så lågt.

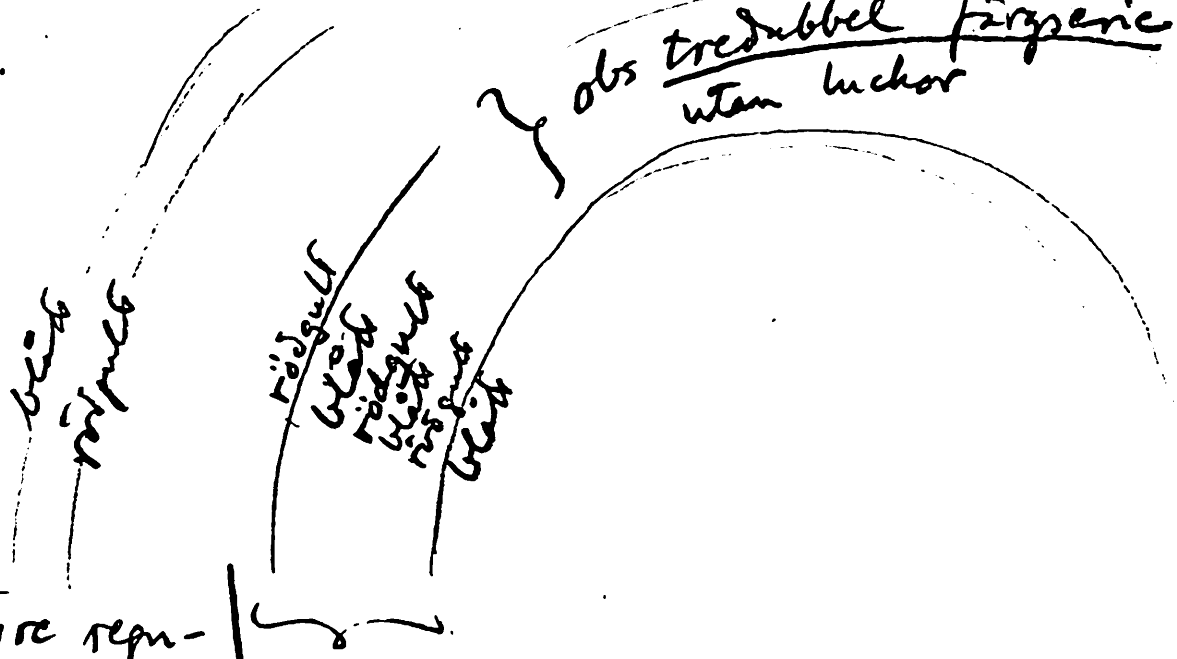

obs tredubbel färgserie utan luckor

yttre regnbåge, ganska svag men my. tydlig

inre regnbåge, dess yttre del är stark och lysande, särskilt i båda ändarna närm horisonten. Dess mellersta del inte svag utan my. tydlig, dess innersta del svag men delvis väl synlig.

1976-07-18 forts.

När jag gick min kvällspromenad kl 2005 - 2055 och såg den härligt vackra regnbågen satt Inga och läste i kvällssolens sista strålar. Ett tu tre fann hon att ljuset mattades och blev flimrande: en stor starflock flög förbi och kastade skugga på henne och boken. Kort efteråt kom ett par stora starflockar till; de fällde alla i vassen vid Ö stranden ett par tre hundra m norr om fågeltornet (där nattplatsen var för några veckor sedan och där den varit även tidigare år).

Obs: den granna regnbågen försvann kl 2045 precis. Enl almanackan skall solen gå ner 2035. Jag vet att min tidsangivelse är korrekt på några sekunder när Ty, jag checkade min klocka mot "Fröken Ur" nästa morgon och fann att den gick 64 sekunder för fort. Och den var 20.46.10 när regnbågen försvann.

~~(6)~~ (138)

1976-07-18 forts.
På kvällen under kl 2030-2040
flög en tät flock på c 42
tornseglar över Lillvikens by.
Pilfink sedd flyga förbi stugan
idag, och sig Häven uppåt
Sältäkrikan, när jag plockade
Hypericum.

1976-07-19, måndag
På morgonen kl c 0710-0715
i såg jag från fönstret 2 gamla
BS → skräntärnor över sjön, och
→ samtidigt flög 1 rördrom över
i vassen, nära. 2 enkelbeckasiner
Dto, i sällskap. Obs. så få
sådana jag sett i sommar.
Flock på precis 10 fisk/silver-
tärnor ute över sjön, flög runt,
i sträck. Skräntärnorna kvar länge,
stötdök, kom rätt nära. Ena
ex tappade en fisk en gång,
tog ej upp den. – Rörsångare
sjöng, näktergal och koltrast

1976-07-19 forts.
varnade. Pilfink sedd och hörd. Vädret var grått och ljumt, sikten mycket klar, och det var absolut vindstilla. – Flera hägrar sågs, mest stående i vasskanter, både ad. och juv. Gök gol. Ingen kärrhök sedd. Jag gick upp i tornet, såg 1+1 gräsand, 1 säker sothöna och några få skäggmesar ad.

Efter jobb i Lund och besök i lägenheten ut igen till sångan, ankomst dit c. kl. 1815. Samma fina, varma sommarväder, men också lika torrt (trots att det igår var mycket mörkt ett par ggr och föll några droppar regn ett par ggr).

Jag obsade rätt länge på kvällen, delvis från tornet.
OBS → Såg 1 svarttärna ad, som flög
i livligt omkring och lät höra sig ofta. Hörde skogssnäppa flera ggr, grönbena många ggr (även kortvarigt spel), och hörde

1976-07-19 forts.
Kärrsnäppa tydligt ett par ggr. Såg ovanligt några obest. vadare flyga mot V, och hela kvällen flög skrattmåsar, ensamma eller i flockar mot V-VSV, liksom flera enstaka gråtrutar och en del högflygande måsar (Trol. fiskmås, skrattmås, gråtrut). Även några tärnor högt mot V. 2 ex flög dock mot Ö (mot Vombsjön). Endast en brun kärrhök sedd, ♀, ej årsung. Änder: 1 flock 13 krickor, 4+3+4 +1+1 + enstaka gräsänder, 16 + c. 8 obest. änder. Högst 6 skäggdoppingar. Häger 6-8 ex. Stare massor, invecklade turer, stora flockar sågs idelijen över V sjön långt bort, men massor kom till vårt hörn, fällde på ängen, i björkarna och i aldungen och nattade i vassen kl. 2025 (de sista). Läget var här 6000-9000 ex, och jag såg utmärkt att juv var i jättestor majoritet (≳95 %).

1976-07-19 forts.

Ovisst i vilken utsträckning starar rastade även bortåt Almen; kanske gjorde de så i stor skala.
En stjärtlös ormvråk flög lågt över SO-hörnets vass mot Silviksskogen.
Massor av svalor kom på håll över sjön, först c 200-250, men kl. 2035 var det 2000, nästan säkert mest backsvalor, trots att det över Tornet bevisligen kom några tiotal ladusvalor. Härlig kväll. Enstaka sädesärlar flög över vassen, nattar troligen där. Alldeles stilla. Änder, om ok i små flockar eller enstaka, sågs ikväll i större antal än på länge.
En del av dem obestämbara, långt i NV eller bortåt Almen. Flocken på 16 ex kan ha varit dykand, annars mest gräsänder säkert.

1976-07-20.

0645-0700 morgonbesök i tornet. Väder: mycket svagt och fint regn, som dock slutar snart. Fågel intet nytt: häger, några få gräsänder, flock 13 änder som troligen var krickor, vidare 31 obestämbara dykänder långt ute. 2 - 3 skäggdoppingar. Rörsångare sjunger, koltrast sjunger också, 2 ♂♂ hörs. Häger omigen. Svan och sothöna icke sedda.

1850 nytt besök i tornet. Väder: milt, måttlig V vind, mest mulet. Torrväder, och temp. 20° C. Fågel: några fisk/silvertärnor, 20 + 11 skrattmåsar flög mot V. 6 hägrar sedda. 1 skäggdopping med 1 nästan vuxen unge. 20 obestämda änder, 2 gräsänder; kort strof hördes från rörsångare, skogssnäppa hörd; litet backsvala sågs. Vid sjöns N sida 1 brun kärrhök, ljushuvade ♂.

Senare på kvällen (men ingen närmare tid angiven): massor av stare, skattat antal 25000; de torde ha kommit till sjön ungefär som pilarna visar; OBS den starka pilen norrifrån mot sjöns V ände och sedan i tvär sväng mot Ö. Lärkfalkar sedda, svalor också, vidare starkt måssträck, brun kärrhök ♂ ad, 3 skedänder, 2 koltrast-♂♂. (Inga närmare uppgifter finns, tyvärr. GR vid renskrivningen 1981-05-19).

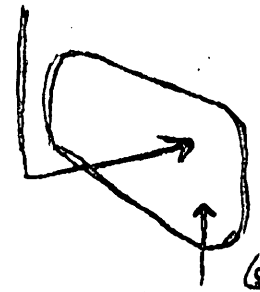

1976-07-21.

0610 upp i tornet. 2 gökar ♂♂ gal mycket länge, ytterligare någon gök gal på avstånd. 2 vipor, kråka. 1 rörsångare. Gök ♀ hörd också. 1 + 1 + 3 + 2 + c 4 gräsänder, alltså summa c 11 ex ses. 3 - 4 hägrar. 1 skäggdopping med 1 vuxen unge. 4 brunänder. 3 obestämda änder. 1 skräntärna! 1 skrattmås juv flygande, och 7 skrattmåsar ad sittande på pålar. Koltrast skriker, 2 tornsvalor ses, sävsparv sedd. Väder: solsken! 2 enkelbeckasiner + 1 till också sedda.

Kvällen: småregn, dock mycket lätt. Kyligt, bara +14° C, men skönt. Före kl 2000 klarnade det vid horisonten i V. Starar samlades, följdes inte så noga som igår, men ansamlingen skedde 1850-1950, i mindre grad fortsatte den till 2010; detta gentemot 1930-2020 igår. Massor av stare samlades i björkarna i SO-hörnet (d v s mellan stugan och kanalmynningen), inalles blev det säkert 10000. En del flög direkt (troligen enligt pilen söderifrån på skissen här) Mycket färre flockar än igår kom enligt den krokiga pilen; men förloppet studerades inte lika noga. Kl 1945 var 3 bruna kärrhökar uppe, det var 1 ♂ och 2 ♀♀, men ingen årsunge.

2000-2015 i tornet: 1 gräsand (!!), 1 obestämd and, minst 3 hägrar, 1 brun kärrhök ♀. Gök gol. Järnsparv sjöng, sävsparv sjöng, koltrast sjöng. Inte en mås, inte en tärna, inte en vadare. Starar enligt ovan. Spridda svalor; några backsvalor kom nära.

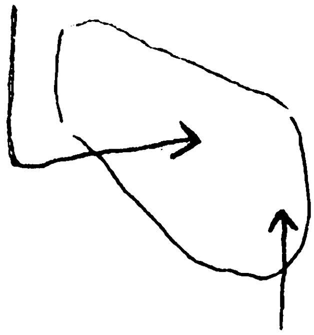

1976-07-22.

Morgonen 0800: grått, kallt, +13° C, regnet slut, men mycket fuktigt. Klar sikt. Över ängen 1 brun kärrhök ♂ ad, och senare 1 ruggande glada. Över närmsta vass 2 bruna kärrhökar ♀♀. Gök gol, sävsparv sjöng, rörsångare dito; 3 viggar ♂♂ fällde i sjön. 1 + 3 + 1 + 2 gräsänder sedda. 1 + 1 häger. 6 knipor. 1 gök. 1 skäggdopping ad med 1 vuxen unge. Kråka sedd och hörd. Lövsångare hörd, 3 tornsvalor; skogssnäppa hörd, gluttsnäppa hörd, rundflygande. 1 gräsand med blekt rostgrågula vingar fäller.

Ungefär 0845-~~1400~~ inventering av Vombs ängar: se särskilda protokoll.

1030: Jag kom hem till stugan efter inventeringen 1042. Inventeringen skedde per cykel i tillämpliga delar. Därefter blev det observationer till stor del.

1100-1200: 11 hägrar flög söderut från sjön, en och en, de fällde delvis (6 stycken) i träd vid S sidan av sjön. 1 lärkfalk länge kretsande, ensam. 1 brun kärrhök ♀. 8 gräsänder. Ingen skräntärna.

1205-1222 i tornet: 1 skräntärna ad, den ruggade symmetriskt, enligt skiss, i båda vingarna. Den ~~både hördes och sågs; den~~ flög 10 minuter i svängar över SO och Ö sidan. Den slog ej ordentligt (efter fisk); kl 1220 fortsatte den mot V. 1 vipa slog efter den. 1 tornfalk sedd, möjligen slog även den efter skräntärnan (originalanteckning otydlig). Hämpling sedd och hörd.

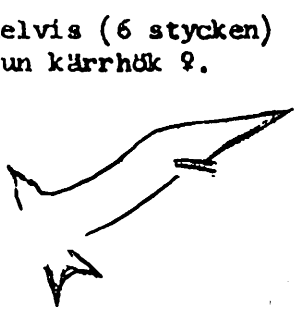

1976-07-22 forts.

Obsar på e m: i sandtaget 2 skogsduvor. Krankesjön hyste 8 gräsänder, 11 hägrar och 1 fiskgjuse sågs på långt håll. 2 tornfalkar också sedda, därav 1 ♂ ad och [illegible] juv som skrek mycket.

På kvällen kom 1 sparvhök över ängen, fritt synlig, den skrämde upp en flock på 250 starar och blev själv attackerad av sädesärlor.

I ringa grad från kl 1900, men i huvudsak kl 1930-2000, kom oerhört med stare, delvis i jättestora flockar. En del kom direkt till vassen norr om tornet (nattplatsen), men el del fällde först i de stora björkarna vid stugan och ner mot kanalen. Totalantal säkert 25000 - 30000 ex.

En sen flock kom högt enligt skiss: långt borta i V steg den och svängde mot nattkvarteret. Jag tror absolut inte på nattplats i sjöns V ände.

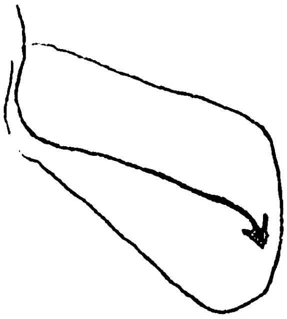

1 brunand rundflygande (!!).

2 bruna kärrhökar ♂♂ ad skrämde upp stararna i vassen och i buskarna utanför kanalmynningen. Några fisk/silvertärnor över sjön. 1 gråtrut ad samt flock på 6 andra gråtrutar reste ungefär mot SV, likaså enstaka skrattmåsar och några fiskmåsar.

Ett par fiskande småpojkar tog ikväll 5 stora braxnar och 1 abborre.

Ingas syster Nanna med make Knut och [redacted] sonen Magnus kom på besök på kvällen, likaså kom Göran Högstedt och hälsade på.

För inventeringen av Vombs ängar se särskilda sidor.

1976-07-22 forts.

Härnedan renskrives resultatet av min inventering av Vombs ängar, först provytan, sedan kontrollytan. Renskriften sker ej på det vanliga sättet, d v s att fåglarnas art och antal skrives direkt på kartskisser. Denna renskrift sker utan kartor. Originalanteckningarna är däremot gjorda på kartor, som vanligt, och finns i pärmen med originalanteckningar, också som vanligt.

Provytan inventerad 0855-0955. [illegible] Starkt inflöde av vatten; och högt vatten i södra dammen och i mitt-diket. Vid eller i södra dammen 6 gräsänder, varav minst 5, kanske alla 6, var ♂♂. 1 gulärla. Norr om denna damm många sånglärkor [illegible] sedda och därtill 2-3 som dessutom sjöng. Mycket vatten. 1 ängspiplärka. Längre norrut i ostkanten 1 sånglärka sjungande samt 7 lyftande gräsänder. Här även 1 ruggande ormvråk. Kråka och råka sågs där. Längre inne på provytan 1 + 1 ängspiplärka; [illegible] dessutom hördes gulärla. 1 ladusvala juv sedd, 4 sånglärkor, 1 ängspiplärka, många sånglärkor + 1 till, + 1 sjungande + ännu 1 sjungande. Närmare V kanten (= Klingavälsån) 1 fasantupp, sjungande kärrsångare, 2 kråkor, 1 spelande ängspiplärka, [illegible] 1 sävsparvhona som markerade häckning samt 1 lyftande enkelbeckasin. Inne på området, men helt nära norra gränsen, ännu 1 lyftande enkelbeckasin.

Överflygande: 100 råkor och kajor, 1 vipa, 1 häger, enstaka ringduvor, 1 gråtrut ad samt 8 gräsänder.

Kontrollytan inventerad 1000-1030. Den hade tätt, delvis grönt, delvis gult gräs, som var 2 - 4 dm högt. På V delen närmast Klingavälsån 25 starar, 1 ängspiplärka, 3 kråkor och någon sånglärka. Längre österut 12 ladusvalor, därav både ad och juv, eventuellt satt de på stängslet men detta ej tydligt angivet. Vidare 3 sånglärkor, 1 ängspiplärka och 4 jagande ladusvalor. Ännu längre österut 1 spelande [illegible] ängspiplärka. Och i östligaste avsnittet 2 sånglärkor, ännu 1 dylik, ännu 1 dylik sjungande. 4 gräsänder lyfte ur ett oerhört smalt och övervuxet dike med föga vatten i. 1 sånglärka till.

Överflygande m m: några tornsvalor, 2 hämplingar och 1 tornfalk. Dessutom hördes göken gala. [illegible] 1 tornfalk i kontrollytans kant (ej med säkerhet samma ex som nyss) kan ha varit inne över ytan, men ej säkert.

På det s k "mellanstycket", d v s ängsbiten mellan prov- och kontrollytorna, hörde jag kärrsångare sjunga nära invid Klingavälsån. Ån höll föga vatten. Vidare fanns på mellanstycket 1 storspov och ett par vipor, därefter en tät flock på 30 vipor flygande västerut, dessutom [illegible] kreatur samt maasor av svartfågel.Se nedan! Centraldiket höll mycket vatten, avsett för bevattning av mark nedströms kontrollytan.
En jättelik vattenkanon väster om Vombs Norregård.
Över ängarna men utanför nu nämnda områden sågs 1 glada, och 1 rådjur betade där också.
På provytan en av kossor totalt nedtrampad "klocka" av metalltråd som lantbrukssakkunniga ~~(eller~~ (mer eller mindre!) satte ut i våras för att granska återväxten på "orörda ytor" (!). På mellanstycket nära vägen en totalt nedtrampad och [illegible] omkullvält likadan klocka, [illegible] också detta åstadkommet av korna.

Norr om kontrollytan: brun kärrhök ♂ ad jagande över kortgråsiga torra fält, [illegible] vidare 75 starar och minst 50 vipor.
Närmare om mellanstycket: vid c 100 kossor fanns drygt 300 svartfåglar, varav c 200 kajor, c 100 råkor och 10-20 kråkor. Därtill c 100 starar.

De ovannämnda "klockorna" är stora, ungefär klockformade "burar" av mycket grov ståltråd, som sitter tillräckligt tätt för att hindra kor att beta men inte tillräckligt tätt för att hindra örter att växa obehindrat. Nedre diameter skattningsvis 12-15 dm, höjd c 7-9 dm. Konstruktion nog god i princip: SE skiss! Men godset är för mjukt, och "klockorna" trampas ner av kreaturen, eller vältas, eller bådadera. Det skall bli spännande att se vilka resultat de s k lantbrukssakkunniga får ut av försöken.

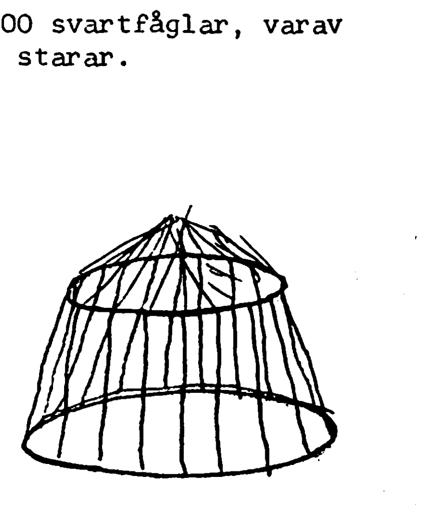

Övriga obsar denna dag renskrivna på särskilda sidor.

1976-07-22, Tillägg:
På kvällen vid stugan vid Krankesjön 5 grönbenor.

1976-07-23.
På kvällen vid stugan: väder oerhört klart. 3 gräsänder, 3 obestämda änder, 4 hägrar, 1 eller 2 bruna kärrhökar ♂♂ ad, kl 2040 och 2048 skrämde den (eller de) upp stararna från nattplatsen. De hade nattat 1930-2020, i liten skala fram till 2030, säkert 20000 [eller fler, inalles]. Även, delvis lågt, minst 500 svalor, däri sågs och hördes ladu, men backsvala var troligen i majoritet.

1976-07-24.
Jag var ej vid Krankesjön. Inga rapporterade c 1000 backsvalor och minst 10000 starar. Skräntärna ej sedd.

1976-07-25, söndag.
Jag reste buss [illegible], ankomst 1120 till Veberöd; där mötte Inga, som på lördagen hade målat om verandans innerväggar.

Jag upp i tornet 1130. Väder: sol och varmt. Svartsnäppa hörd. Rikligt med cumulusmoln. Spegelblankt. På pålar i No delen av sjön 5 skrattmåsar ad. I sjön 1 ad och 2 juv skrattmåsar samt 1 + 2 gräsänder, vidare 1 ad + 1 ad och 1 juv skägg-[illegible] doppingar. 1 rörsångare sjunger. Långt borta flög 1 + 1 tärnor ad, det var fisk eller silvertärna. Gröngöling ropar. 7 hägrar varav 4 i "tarmen", de övriga på olika platser; alla 7 synliga samtidigt. 1 sothöna(!!).

1145 3 gräsänder kom från SO och fällde.

1200 jag tänkte precis gå ner, då Bengt Bengtsson kom. Vi stod tillsammans i 20 minuter. Den bruna kärrhöken med grå stjärt,[illegible] delvis grå vingar och extremljust huvud och dito vingframkanter (alltså ♂ adad förstås) jagar över ängen med Hypericum, mycket lågt. (Detta innebär: ängen hitom Ivans backe). 1 fiskgjuse i V över sjön. 1 brun kärrhök ♀, ruggande i armpennorna, kommerfrån SO-OSO, den bildsköne ♂ flyger till henne, de ~~flyger bort~~ försvinner. Samtidigt kommer 1 fiskgjuse långt borta över Silvåkraskogen, den flyger ut över sjön. 1 pungmes hörs 4 gånger, det mycket fina och [illegible] höga siiiiii; den flyger förbi tornet ungefär mot NO. - 2 grågäss långt ute på sjön. Allt detta före 1220, då vi går ner från tornet.

Eftermiddagen: 2 storspovar mot V över sjön, mycket lågt. Jag såg brun kärrhök flera gånger över vassen, även på kvällen, men absolut inga ungfåglar, och de ex jag såg var med visshet sjöns egna häckfåglar. Fiskgjusen flög med fisk över stugan mot OSO-SO. På kvällen såg Inga massor av stare; själv satt jag och skrev och såg stararna först när de flesta nattat.

Härlig kväll, nästan molnfri, fin sikt, nästan lugnt. Nog 1500 svalor över sjön, oftast långt borta men kom nära när de två gånger "sköljde" förbi; däri var mycket ladusvalor, kanske allra mest ladu, men en minoritet backsvalor fanns, ehuru antagligen bara liten. 2 lärkfalkar jagade svalorna, fick ingenting, gjorde bara två fullbordade slag. Hämpling hörd många ggr. Fiskmås ad sedd. Gök gol kortvarigt på kvällen. Ännu 2054-2055 gjorde en jätteflock på c 2000 svalor, tätt samlade, en framstöt över sjön. Vårtbitare hörd. - 6 obestämda änder långt ute på sjön.

Tillägg till 23 juli: säsongens första vårtbitare hördes 23 juli, när vi hade Lisen och Henrik och Ulla och Jan och Mamma och Moster Ruth ute i stugan på kaffe.

Oklart datum omkring 1976-07-24.

Enstaka tärnor, fisk/silver. På kvällen några måsar mot väster, jag såg fiskmås och någon trut; osäkert om skrattmås fanns med här. Ej en sotare, ej en svan, ej en brunand, ej en skrattmås i sjön. Vipor kvällsaktiva.
(Visar fattigdomen på fågel i sjön, liksom naturligtvis många andra anteckningar från denna säsong. Datum kan eventuellt avgöras, eftersom jag angivit "Häckeberga värdshus" i anteckningarna. Kan nu inte erinra mig av vad anledning jag och andra besökte det stället.
GR vid renskrivningen 1981-12-13).

C

1976-07-26, måndag.

Strålande morgon som vanligt denna sommar. Sol, vindstilla, temp. kl 0600 var + 13° C; över sjön lätt till måttlig morgondimma, som skingrades före 0630, då jag gick upp i tornet. Kvar där till 0700. Obsade även när vi åt frukost. Kom iväg mot Lund 0743, senare än vanligt. Ett par småobsar på vägen.

Artlista för morgonen:

1 skäggdopping: på sjön långt ute 1 ex, nästan säkert en juv. Närmare, inne~~b~~ bland vassruggarna, 1 ad + 1 juv i sällskap. Inte flera sedda

2 häger: alls inte fåtaligare än vanligt. 7 ex sågs samtidigt stå på olika ställen i vasskanter etc. Både juv och ad. 1 ad stod i vattnet utanför närmaste vassen många meter från närmaste vasskant och buske; vattnet räckte den över större delen av benet men ej till buken. Stod länge, rörde sig försiktigt, fick fisk. Bevis på att sjön där är synnerligen grund och på att vattenståndet är lågt. - Enstaka flygande ex sedda, och 1 ex fällde i toppen på största trädet som står utanför kanalmynningen. Så har skett flera ggr på sista veckorna.

3 gräsand: på olika ställen i sjön syntes 1 + 2 + 2 + 1 + 4 = summa 10 ex. Denna siffra nås inte omedelbart. Första rundspaningen över sjön gav bara 1 + 2 ex; fortsätter man sedan granskningen, så kommer några ex till framsimmande bakom vasskanter etc.

4 kricka flock på c 7 ex i vasskant på ganska nära håll

5 brunand: flock 6 ex varav 3 ♂♂ 3 ♀♀ ute på klarvattnet nära vassrugge. Först sågs 4 ex, sedan 5, sedan 6, sedan blev det inte fler.

6 glada: vid sjöns N sida, öster om kvarnen, flög en ruggande glada sakta och sökande över ängen. Ruggade både i handpennor och stjärt.

7 brun kärrhök: bara 1 ex sett, nämligen den gamla fågeln som är extremljus på huvud och övre armtäckare; den har grått på vingarnas översida och har praktiskt taget helt grå stjärt, men dessa grå färgfält är inte lika ljusa som hos två andra här befintliga fåglar som givetvis måste vara gamla hannar. Jag har därför börjat undra om det ex som jag såg nu på morgonen (och som jag sett ideligen denna sommar) möjligen kan vara en extremt ljus hona. Ser man denna fågel bara framifrån, tror man absolut att det är en hona med ovanligt mycket ljust (vitt!) på huvud och vingframkant. - OBS: inga årsunga ex sedda!

8 drillsnäppa hördes nära när jag gick upp i tornet

9 glutt 1 ex flög söderut över sjön kl c 0725

10 skrattmås fåtalig. På stolparna uppe i NO, som slogs ner i sjön förra sommaren, satt 4 ex ad, och ytterligare 2 ad låg i vattnet där. Dessutom helt enstaka ad flygande över~~s~~ sjön, bara 2-3 ex sammanlagt.

11 gråtrut 1 ex, inte helt utfärgat, låg långt ute på klarvattnet, lyfte och flög med kraftfulla vingslag österut och försvann.

12 fisk/silvertärna: 1 ex sittande på stolpe i vattnet, 2 andra flygande över sjön. Alla 3 ad.

13 ringduva ett par förbiflygande ex sedda.

14 gök hördes gala, men kortvarigt idag.

15 gröngöling hördes ropa flera ggr, och 1 juv fällde i alarna alldeles nedanför tornet. Samtidigt hördes ett annat ex. (En kull har kommit ut ur boet bortåt NO, på andra sidan gamla P-platsen, för några veckor sedan).

16 spillkråka: samtidigt med att gröngölingen hördes, ropade spillkråka på avstånd: "kliäääh kliäääh". Ett tu tre hördes även "prytt prytt", fågeln kom närmare, och Inga såg den fälla i tunt torrträd som står vid järnvägen alldeles bakom huset.

17[redacted] ladusvala några ex sedda över sjön.

18 backsvala ett par ex sedda " " .

19 [redacted]törnskata en ♂ ad satt i busktopp vid sjöns N sida, nära V om Lottagården, när vi körde förbi. Inga sade att hon sett den där förut, när hon cyklat här på kvällarna

20 [redacted]rörsångare flera sedda från fönstret, även flera ex i samma buske ute i vassen, och jag tyckte mig se att ungar matades. Sjöng även - som vanligt - när jag var uppe i tornet, dock bara 1 ex hörbart, också som vanligt; det sitter rakt nedanför tornet. Men bevisligen finns flera ex i vassen just här.

21 koltrast hördes sjunga på morgonen

forts

C

148

1976-07-26 forts.

22 näktergal varnade några gånger, på vanliga stället i alarna ~~[illegible]~~ nedanför våra grannar till vänster (fröken Kindlund och Fru Fredriksson, som bor i två små miniatyrhus där).

23 entita: hörd på morgonen. Och när vi åt, kom plötsligt en hel familj och fällde i tallen utanför. Ungarna (ty jag antar det måste varit en ungkull med föräldrar) var helt utvuxna och kunde i dräkten inte skiljas från de gamla, åtminstone inte utan detaljgranskning. Det var påfallande att fåglarna höll så nära ihopa, säkert 6 ex fällde intill varandra, och i närheten kom ytterligare ett par tre ex. Livliga, flög från buskar till tallen, etc, lockade, var my trevliga att se.

24 talgoxe 1 + 1 ex sedda på morgonen, kanske ~~[illegible]~~ flera.

25 stare: bara något ensamt ex sett

26 kråka: enstaka ex sedda.

OBS att knölsvan, sothöna m fl ej sågs! Inte heller sävsparv sågs idag, men det var väl en slump.

C

1976-07-26, forts.

När vi kom ut till stugan omkring kl 1820, stod Göran H i tornet. Jag gick ditupp en stund. Fint väder, liksom det varit nästan oavbrutet nu i 4-5 veckor. På sjön ett par rätt täta flockar skrattmås långt ute, säkert 50-70 ex inalles, därtill en del mås (skratt, någon fisk) som flög över ungefär mot V. Häger minst 8 ex varav 7 i den s k "tarmen", inre ändan på den smala öppna arm som går in väster om kanalmynningen. Änder ytterst fåtaliga som vanligt, vi såg en flock på 3 flygande gräsänder och någon obestämbar and och så småningom ännu ett par tre gräsänder. Dopping, svan och sothöna icke sedda! 1 brun kärrhök ♂ ad, ingen ungfågel: föryngringen måste varit mycket klen i år. Ute över sjön minst 2-3 fisk/silvertärnor. 1 skräntärna ad kom till synes; mycket sannolikt att den anlände just då, eftersom Göran stått länge i tornet utan att se den. Den flög över sjön, gjorde slutligen en mycket "lam" dykning snett neråt från låg höjd. Jag såg att den inte ens kom ordentligt under vatten. Icke desto mindre steg den upp med en ganska stor och hög, mycket ljus fisk! Men efter kanske 20 m flykt tappade den fisken, eller kanske släppte den. Gjorde intet försök att ta upp den igen. Någon fisk/silvertärna var i närheten och ofredade kanske skräntärnan något. Men både Göran och jag fick tanken att skräntärnan mycket väl kan ha plockat upp en död fisk, som den sedan släppte.

Göran åt middag med oss. Vi satt ute och studerade fågellivet under tiden. Starar samlades i verkligt stora mängder, säkert blev det 25000-30000 inalles. Det var särdeles lätt att se, att de ankommande flockarna oftast var stora eller mycket stora, ofta 300-500, och några flockar som kom uppe i NV och sedan svängde mot vårt hörn och alltså nalkades fritt över sjön, var väldigt stora, 2000-3000, fördelade på 2-3-4 delflockar, som nästan hängde ihopa. Många flockar flög över oss, fällde inte i björkarna utan satte sig i Silvåkra allé och (mest) i de höga träden runt Silvåkra kyrka. Så småningom drog de sig ner mot nattplatsen, den nu återigen vanliga platsen 3-400 m N om fågeltornet, och fällde då delvis i björkarna. Det blev ett hiskeligt liv. I det fina ljuset kunde vi se att ungstarar utgjorde 90-97 %, i medeltal säkert 95-97 %, av totalantalet. Trevliga ruggningsstadier sågs. När flockar lyft och farit mot nattplatsen, sågs flera ggr enstaka vingpennor snurra ner till marken, något erinran-de om lindfrukter som faller ner. Kl 2020-2025 hade stararna kommit till ro.

Medan stararna ännu var aktiva, började svalor uppträda; det blev säkert c 1000 ex, men det talet nåddes som vanligt inte förrän efter stararnas flykt till nattplatsen. Svalorna var mestadels långt ute över sjön, men Göran trodde att de till stor del utgjordes av ladusvalor. Jag tror detsamma, anser dock andelen backsvalor oviss och måhända inte obetydlig. Omkring kl 2045, då antalet synliga svalor bara var kanske 200-300, gjorde de branta störtningar mot sjöns S vass och vi fick den bestämda uppfattningen att de fällde där. Liknande såg jag häromkvällen, men jag tror inte det blev antecknat.

1976-07-27.

Morgonobsar från stugan och tornet: 1 fiskgjuse sågs länge flyga över sjön, gjorde några ansatser till slag men berörde inte vattenytan utan steg uppåt på nytt. Blev mobbad mycket eftertryckligt av en fisk/silvertärna (nästan säkert fisktärna) och besvärades tydligt därav, men efter någon minut gav tärnan upp. Äntligen slog gjusen i vattnet, från låg höjd, och den kom inte alls djupt. Det skedde nära en vasskant, precis så att halva fågeln syntes. Upp kom den - med en medelstor fisk som tagits över bakryggen och som hängde snett nedåt-framåt i klorna. Gjusen, som var en klar ad med små antydningar till ruggning i yttre handpennorna, flög med bytet söderut och försvann. - Ingen skräntärna på morgonen. Flera hägrar. -

Eftermidd: ank stugan c 1715. Grundlig titt från tornet. Kl 1845 kom Johnny Karlsson; vi hade bjudit honom till middag eftersom han f n är gräsänkling. Utmärkt middag med härligt kött, melon och hallon och Wehlener Münzlay. Fortsatt fågeltittning, om ock ej oavbruten. Arter på e m och kvällen:

1 häger: ej mindre än 11 ex samtidigt, alla stod i Krankesjön, därav 8 i "tarmen". Därtill något flygande ex på håll, som säkert bör adderas till. Hög siffra. Jag undrar vad som lockar dem så starkt nu.

2 rördrom: min första obs på länge. Klockan 2110, när det var nästan mörkt, flög 1 ex öster ut från sjön, norr om stugan. Syntes bra mot aftonhimlen; redan utan kikare sågs på profilen att det var drom.

3 och 4: gräsand mycket få, kanske 5-6-7 ex inalles sedda. Kricka 5 i flock (flera kan ha

1976-07-27 forts.

funnits bakom vasskant)
- [illegible] obestämd and: 2 ex långt ute
5 ormvråk 1 ex som ruggade tydligt och symmetriskt i inre handpennor (och möjl. i yttre armpennor) på ängen mellan stugan och allmänna vägen. Blev ilsket mobbad av 3 kråkor men tycktes freda sig ganska bra.
6 brun kärrhök 2 olika [illegible] ad sedda, dels den vanliga ♂ ad, dels den uppenbart gamla fågeln som ser ut som en ♂ ad men har vitlysande huvud och dito vingframkant; den har diskuterats tidigare. Jag tror på ♂ ad här också. Den sistnämnde jagade länge över ängen där ormvråken vistades och vidare alldeles längs skogsvegetationen hitom Ivans backe. Jättegrann fågel. Vid första anblicken ter den sig ofta mycket lik en fjällvråk på grund av det kontrasterande ljusa pm huvud och "framkant".
7 drillsmäppa 1 ex på dyn utanför kanalmynningen
8 skrattmås i ringa [illegible] antal över resp. på sjön, högst 10-15 sedda, mest ad.
9 fisk/silvertärna 2-3 ex, troligen fisk.
- [illegible] (skräntärna inte sedd trots mycket letande)
10 ringduva sedd, enstaka förbiflygande
11 skogsduva 4 ex flög norrut över sjön på kvällen
12 gröngöling hörd och sedd
- (gök nu inte hörd eller sedd)
- [illegible] svalor över sjön på kvällen, ej närmare studerade, men säkert både back och ladu.
- (järnsparv inte hörd sjunga nu eller igår)
13 koltrast sedd, vid ett tillfälle flög 2 ex förbi mycket nära varandra, högst troligt de båda hannarna, men det började skymma och jag såg ej färgerna säkert.
14 talgoxe sedd på tomten
15 blåmes flög ut ur hål i en trädstam alldeles vid järnvägsspåret (detsamma sågs för ett par dagar sedan)
16 sävsparv sedd
17 hämpling sedd och hörd, flög över (detta har hänt flera ggr på sista tiden)
18 stare: mängder ansamlades, men förlopp ej närmare studerat. Såg att de ankommande flockarna ofta, eller oftast, var mycket stora, på 200-300-1000 ex.
19 kråka flera sedda, se ormvråk ovan. Även sedd ute över vassen i sjön.

OBS att skäggdopping, svan och sothöna inte sågs nu heller!

1976-07-28

Gårdagskvällen blev mulnande, inte tätt men dock uppdragande höga och m l m tätnande moln i V. Lättade [illegible] åter före solnedgången, men vinden ökade, och det såg ut som om en regnhimmel kunde utvecklas.

När jag tittade ut på onsdagsmorgonen kl 0345, var det hård vind omkring V men delvis klar himmel och c 14° C. Klockan 0600 hade det mulnat och var praktiskt taget helt grått, och en aning regn föll, men ej mätbart. Jag upp i tornet 0725-0735. Såg den gamle, framtill ljuse ♂ av brun kärrhök, han jagade först över sjön, sedan över ängen hitom Ivans backe (och sedan, när vi körde in till Lund, över stora hedmarken öster om allmänna vägen). Såg 1 ormvråk över ängen, den skrek flitigt och föreföll att inte rugga i vingar eller stjärt. Tror det var en juv. Minst 5 hägrar sågs, varav 3 i "tarmen". Ett par fisk/silvertärnor på håll. 1 gammal skräntärna kom förbi, flög över Ö delen av sjön men fiskade inte så länge jag såg den (vilket dock ej var länge!). Gräsand inte sedd(!), däremot låg 1 brunand ♂ på vattnet. 1 stor, fyllig, spetsvingad vadare flög söderut snabbt och i något kastande flykt långt borta i V, buken föreföll svart, och jag tror på ljungpipare, men knappast fullt säkert. 1 fiskmås ad. Några få skrattmåsar (c 5 ad, någon juv). 1 tornsvala. Småflockar stare. Blåmes flög ut ur samma trädhål som igår. Ingen fågelsång utom ett helt kort försök från rörsångare.

Temp kl 0700 var också bara c 14° C, vilket väl betyder att en kallfront passerat.

På bilfärden mot Lund stod stor flock vipor (150 kanske) och nog 200 skrattmåsar (varav mycket ad) på plöjt sandigt fält vid Revingeby 8. Så har varit fallet sista dagarna, och jag såg mycket tydligt att fåglarna står tätast där fältet är nyplöjt (syntes särskilt tydligt första dagen, då Ö och V delarna var alldeles nyplöjda men inte ett stycke i mitten).

1976-07-29.

Jag bodde i staden natten till 29.7; skrev på fågeluppsatsen på kvällen, badade, tvättade håret.

Inga bodde i stugan. Berättade att hon på morgonen hört rörsångare sjunga. Dessutom hade hon stannat på vägen ö om sjön för två årsunga bruna kärrhökar, svart-bruna med orangebruna hättor. De hade suttit intill varandra på vägen. Mycket trevligt.

Efter jobbet kom vi ut till stugan kl. 1705. En fisk-gjuse med fisk flög över sjön. Kl. 1730 gick jag upp i Tornet. Det var mulet och rätt blåsigt men god sikt och inte regn.

Jag såg:

1 häger 12 ex, varav 5 i "Tarmen", 6 intill varandra i annan vasskant och 1 stående ensam.

2 fiskgjuse ånyo över sjön, ryttlade, hade lucka i vingarna; tog intet byte.

3 brun kärrhök minst 3 ex kretsande

1976-07-29 forts.
på mycket långt håll bortåt Stensoffa; ingen chans att se dräkt etc.

4 skrattmås några få över sjön, 4-5 ex kanske trol. bara ad.

5 fisk / silvertärna 4 över sjön länge ute, steg uppåt i kretsar, my. graciöst.

6 tornsvala några få.

7 gröngöling hörd.

8 backsvala ett par tiotal kl c 2015-2020.

9 stare: ansamlades i stort antal, ej detaljstuderat, men ett par flockar var på resp. 3000 och 2200 minst. Någon stor flock svängde runt över väständan och föll kanske där. Snart efter kl 2000 var stararna till ro.

10 krika 5 ex flög ↓ över Krankesjön.

11 sparvhök 1 ex med stort byte flög mot N-NO över f.d. sandtaget kl. 2012.

Forts

1976-07-29 forts.

12 gräsand: från Tornet 2+1 +1 ex.

13 skedand: från Tornet 2 ex, de flög i sällskap över sjön, passerade förresten alldeles nära gjusen.

Ingen som helst fågelsång hördes på kvällen.

1976-07-30, fredag.

Jag vaknade på natten när det ännu var mycket mörkt. Hörde ett brus Hade egentligen hört det en stund men varit så nära sömnen att jag int reagerat. Nu hoppade jag plötsligt upp - fick för mig att det kunde vara kokplattan i köket som stod på värme och att grytan med vatten (som alltid står där på natten, för att få rumstemperatur) hade börjat koka. Men i samma sekund jag tänkt denna tanke blev jag medvetet vaken och begrep precis vad som hänt: det regnade! Och det regnade ordentlig hårt och långvarigt; ljuvligt var det. Jag kröp ner igen, lyssnade på det lugngivande brusandet och somnade snart om igen. - På morgonen c kl 0600 var det fortfarande regn, stundvis rätt lätt (det hördes meddetsamma när bruset avtog), men mestadels ett bra, måttligt starkt regn. När vi åt frukost, blev det ösregn, ett slag störtregn. När vi startade mot Lund kl 0738 var det fortsatt hårt regn, och det måste ha fallit många mm, ty pölar stod på vår sandiga tomt, [redacted] allting var vattendränkt, och stuprören gav ymnigt vatten till de redan stora pölarna därunder.

Fågel på morgonen mycket litet. Regnet gjorde förstås sitt, men det var också (indirekt genom regnet, så att säga) en annan faktor: sikten över sjön var mycket dålig, man såg bara c 500 m. Jag gick i alla fall ut en sväng och noterade: minst 3 hägrar; 1 grönbena hördes och sågs, flög nära; ett par tre fisk/silvertärnor över närmsta vik av sjön. Nej 4 ex skall det vara.

Vi arbetade som vanligt i Lund. For ut rätt punktligt 1615, eftersom vi skulle ha Hans Källander och Lotti Rosenqvist på middag; de var bjudna att komma mellan kl 1800 och 1830, och de kom strax före 1830. Vi åt kycklinggryta och drack Chateau les Ricards. Vädret hade redan på f m ändrat sig, det hade klarnat men var fortf. ostadigt, och ett par tre kraftiga skurar kom både på dagen och på kvällen.

Trevligt samtal, vi satt länge. Men vi hann[redacted] se en del också. Obsar på kvällen; (vi var även uppe i tornet): häger minst 5; gräsand flock 8 ex flög österut över huset; obestämd and flock 11 ex kom österifrån, flög länge i svängar över sjön, sågs bara bakifrån, det var dykand, troligast brunand, men andra arter kan komma ifråga. Sparvhök 1 ex flög förbi fönstret, sågs av Hans och Inga men ej av mig. Brun kärrhök OBS sågs ofta. 1 bergsåker juv, svartbrun med orange hätta, satt rätt länge nära toppen på en av de stora Salix-buskarna utanför SO-hörnet, i vassen. Även en annan juv sågs, samt hannen ("den bildsköne"), och på långt håll 2-3 till bortåt väständan, art klar men teckning omöjlig. OBS Fiskgjuse 1 nära på e m, alldeles utanför stugan över vassen. Trana 4 ex flög västerut långt borta emot Sjötorp, men my lätta att bestämma de flög i rad (efter varandra). Glutt 1 ex sett på kvällen. Skrattmås helt få, kanske 5-6-7 sedda över sjön. Fisk/silvertärna på e m minst 8 ex över sjön, delvis nära. Jag såg ingen juv (men alla kunde ej bestämmas till åldern). Ringduva enstaka förbiflygande. Tornsvala bara några få ex sedda. Blåmes matar ungar (andra kullen) i hål i björkstam alldeles vid järnvägsspåret, mitt emot huset, boet ligger c 4-5 m över marken. Talgoxe: kull utflugna ungar [redacted]på tomten, rimligen den kull som kläckts i alskogen bara 75 m bort och som studerats av Olof Rydén. Jag såg även 1 ex som i skymningen satt under hustaket och plockade i småskrymslen och vinklar där bräder och timmer och tak hängde ihop. Näktergal varnade, koltrast förbiflygande ett par ggr, snabbt som ofta här, och ofta ute över vassen. Rörsångare sedd nära. Lövsångare sjöng en gång, föga fulltonigt, kanske en juv? Sädesärla enstaka ex sedda, dels på järnvägen, dels flygande över vassen i kvällningen (sådana har jag sett flera ggr sista veckorna men hittills alltid i mycket små tal bara 1-2-4 ex/kväll; och gulärlor har hittills i år aldrig varit bland dem). Stare samlades ikväll igen, vi följde det inte noga men såg på flockarna med intresse, flera stora flockar hade tydligen suttit i Silvåkra allé eller därneråt eller kanske närmare, och [redacted] flög sedan ner till vanliga nattplatsen N om fågeltornet. Flera flockar på något tusental vardera, och en flock på säkert 3000 ex (och rimligen

1976-07-30 forts.

många osedda flockar)flög så. Dessutom såg vi hur ett par stora täta flockar gjorde flygkonster borta över Sjötorp i andra änden på sjön. Åtminstone någon flock på 500-1000, kanske mera. Men vi följde inte dessa flockars beteende i detalj. Dock såg jag nästan säkert att någon av de stora flockarna fällde därborta, de gjorde fina figurer i luften över husen och de höga träden och såg ut som rökslingor eller ibland som svarta bollar; men ett tu tre försvann de och kom inte upp igen. Man kan förmoda att flera flockar fällde därborta. - Sävsparv sedd.

Detta om fågel. Vi fick litet däggdjur också. Först kom rået med ett halvstort lamm förbi; lammet var stort som en schäfer i kroppen men mycket högbentare och hade inga ljusa kroppsfläckar längre, kanske någon m l m otydlig ljus marmorering. Detta var trevligt att se, så nära, och naturligtvis roligt att de klarat sig för alla faror. Det hände innan Hans och Lotti kom. Men senare, på kvällen, blev det verkligt trevligt: en mink sprang förbi utanför staketet, nära, sågs bra, kom in på tomten, sprang utan brådska några meter från oss, en gång sprang en skrämd kanin bort från oss och hamnade då alldeles bakom minken som sprang i ungefär samma riktning! Ett tu tre begav sig minken ner och ställde sig i mynningen på det grova gummirör so vi länge haft liggande vid husgrunden och som leder ner till ett kaningryt, som vi tror är bebott. (Vi lade dit det eftersom vi hellr ville ha kaniner därnere som kunde komma ut än stänga in dem att dö därnere). Minken, som var alldeles mörk och sågs mycket bra, sprang flera ggr i olika riktningar på tomten och lät se sig alldeles utmärkt. Egendomligt att den var så oskygg tycker jag, men vi misstänkte det var ett ungt djur. Kaniner naturligtvis talrika som vanligt, men jag bör anmärka att man ser alldeles övervägande hal vuxna och/eller rätt stora ungar, däremot få helt vuxna ex., och därtill har jag länge observerat att djuren är märkvärdigt orädda. De sitter vid fågeltornets bas och springer inte förrän man kommer på nedersta trappstegen - och då springer de fem meter och sätter sig igen, fritt synliga. Månne myxomatos på gång, eller annan åkomma? x)

1976-07-31, lördag.

Fredagen hade på e m och kvällen givit flera regnskurar. Ännu kl 2230, när Hans och Lotti lämnade oss efter en trevlig kväll, kom det en ordentlig ehuru kortvarig skur. Lördagen blev helt annorlunda: mycket hård vind, som jag tyckte var snarare sydlig än sydvästlig. Den var utpräglat byig; några byar torde ha nått en vindstyrka på 15-18-20 m/sek. Vågor på Krankesjön relativt grova, man såg tydligt det "rev" ungefär parallellt med norra stranden, där det är så grunt att vattnet bryter, och liså syntes det lätt att vattnet norr om ka "revet" har grövre sjögång och alltså rimligen större vattendjup än sjön söder därom. Det var växlande molnighet, ofta sol, regn några gånger dock ej starkt eller långvarigt; men mycket kyligt, bar c 13 grader en stor del av dagen. Kallfrontpassage säkerligen.

---

x) På kvällen flög ovanligt mycket nattflyn. Vi hade lämnat köksdörr öppen oavsiktligt, och det kom in massor. Jag vet ej arterna exak men tror att Caraeas graminis var m l m vanlig, och 1 fint ex av Plusia gamma flög in på lampan. Utanför fönstret 2 ex av den stor gröna björkmätaren. Även en del flugor m m flög, däremot inte särskilt mycket mygg (varken chirrar eller andra). Jag fångade ingenting denna kväll.

1976-07-31 forts.

Artlistan blev denna: (gäller förmiddagen. Se tillägg efteråt):

1 häger först 3, senare 7 ex sedda samtidigt
2 gräsand sedd, antal ej angivet, men max säkert 10, kanske färre
3 knipa 1 ex låg i Ö delen av sjön på morgonen, lyfte, flög bortåt
4 ormvråk 1 ex sett flygande över stora sandmarken
5 sparvhök 1 ex sett
6 brun kärrhök först sågs 1 eller 2 årsunga fåglar + 1 ♂ ad; på håll minst 2 ex till
7 fiskgjuse på morgonen 1 ex, kl 1000 sågs 3 ex samtidigt över sjön; senare på dagen sedd mycket ofta; se nedan!
8 lärkfalk 1 ex sågs, anföll fiskgjusen
9 tornfalk 1 ex på ängen bakom stugan, huvud verkade delvis gråaktigt, och stjärten var i ruggning
10 sothöna på morgonen 1 ex sett i närmaste klarvatten. Inga flera sedda!
11 glutt hörd
12 skrattmås endast spridda ex, kanske 5-6 samtidigt, över sjön; det var dock nästan säkert att dessa glesa måsar rörde sig ungefär västerut och att det sedan kom andra, visserligen också fåtaliga och glesa, som reste åt samma håll, etc etc. Antalet passerande ex på dagen var därför måhända inte så litet
13 havstrut på f m 1 vix ad sedd timvis, flög runt över sjön, ofta nära, hade trevlig dräkt
14 fisk/silvertärna först 8 sedda, senare ej mindre än 16 sedda; med hög sannolikhet var alla dessa ad. Jag såg även tärnor som "lekte" i luften och ett par ggr såg jag par som utförde "fiskflykt" my elegant, den ena med fisk i näbbet
15 ringduva enstaka sedda
16 tornsvala på morgonen ett par tiotal exemplar flygande mot vinden. Sedd även senare; antal ej angivet ytvärr
17 blåmes matar i bohålet i björken på andra sidan järnvägen
18 talgoxe sedd
19 koltrast sedd
20 rörsångare sedd
21 härmsångare (gulsångare) hörd upprepade ggr
22 sävsparv sedd.

Jag obsade en stor del av dagen även senare, och det blev verkligen flera trevliga obsar idag. Här artlista för allt som sågs efter kl 1200, med ny numrering:

B 1 bivråk 1 ljust ex flög förbi, rakt över, norrut, höjd 30 m, tid omkr kl 1300
B 2 brun kärrhök: sedd upprep. ggr senare, både juv, ♂ ad, ♀ ad och "den vithövdade", som jag ofta skrivit om förut
B 3 fiskgjuse sedd my ofta. Bl a sågs 1 ex kl 1255 ta en stor fisk. Senare sågs 2 ex samtidigt, de var inte ungfåglar. De kunde lätt skiljas på att den ena hade en liten lucka i de inre handpennorna på vänster vinge, den andra alldeles motsvarande lucka på höger vinge. - Kl 1700 sågs på nytt en gjuse ta en stor fisk; den steg mödosamt uppåt och blev då anfallen av 2 fisk/silvertärnor men släppte inte fisken utan flög ungefär mot S
B 4 lärkfalk 2 ex sedda på kvällen
B 5 kricka flock på 11 ex sedd
B 6 skogssnäppa 1 ex sett
B 7 glutt sedd ett par tre ggr, bl a en gång 3 ex i flock. Och senare sågs 1 ex under rätt originella omständigheter: rätt högt uppe, bland glest flygande tornsvalor med mörka moln som bakgrund, kom en glutt flygande med ungefär sydlig kurs. Hade man inte fått ögonen på den i god tid, skulle det varit högeligen lätt gjort att förbise den.
B 8 skrattmås glest spridda, beteende ungefär som ovan
B 9 fiskmås enstaka sedda, bl a ett par ad. - Vissa måsar som flög över mot V och bara sågs bakifrån, var (som vanligt i sådana fall) mycket svåra att klara med säkerhet, men uppenbarligen fanns det både skratt- och fiskmås bland dem.

FORTS.

1976-07-31 forts.

B 10 gråtrut 1 grant utfärgad ad ad sågs

B 11 havstrut kl 1300 flög 1 juv förbi, dräkt mycket typisk; och kl 1455 vistades 1 grann ad vid sjön

B 12 fisk/silvertärna ytterligare några ex sedda på e m

i B 13 skräntärna: vid middagstiden visade sig plötsligt 1 ad utanför stugan, flög rätt länge över vassen och närmaste klarvatten, i många svängar, praktfull att se. Flög långt bort mot V men kom tillbaKa. Vistades säkert någon timme vid sjön, men sedan förgäves eftersökt. Kl 1710 visade sig ännu 1 ad, och inom kort kom 1 till ad och(nästan säkert) ännu 1 ad. På grund av obs-omständigheterna (riktning, avstånd, etc) är det i varje fall mycket troligare att jag såg 4 än 3 ex. Mycket fint sedda; 2 ex flög nära över Ö sjön och närmsta klarvatten (men i skymningen var inga ex synliga: anteckningar dock bristfälliga tyvärr).

B 14 tornsvala: glesa förband flög sakta mot vinden, åtminstone till kl 1500; svårt att veta verkliga antalet, men något massuppträdande var det inte. Vid ett par tillfällen var c 15 ex samtidigt inom synhåll.

B 15 näktergal hördes varna

B 16 blåmes matade fortfarande

B 17 stare sedd; inga vidare anteckningar, men uppenbart bara i ringa antal. -

Tillägg: igår kväll sprang ett rådjur, som,enligt vad Inga och jag tyckte, inte verkade fullvuxet, över stora ången in i skogen på Ivans Backe. Föreföll vara häftigt skrämt. Vi trodde det var kalven till det rå vi förut sett.

Idag, 31 juli, kom 2 rådjur förbi stugan, alldeles mellan stugan och sjön; det som kom sist var bevisligen en stor kalv, inte fläckig men jag tyckte mig se att den hade svag ljus melering i pälsen. Det som sprang först kan ha varit en gammal rå, men kan också ha varit ett ej fullväxt djur; sågs alltför kort.

1976-08-01, söndag.

Jag steg upp 0630 och tittade ut: molnfritt, mycket klar luft, alldeles vindstilla, men temp bara +8° C. Kalluft hade "kommit in på lågtryckets baksida", som det brukar heta i väderleksrapporterna. - Några tornsvalor sågs över sjön, några få skrattmåsar och några få fisk/silvertärnor, och långt borta över Sjötorp flög en svan mot SV och blev mindre och mindre. Det var första svanen på länge denna märkvärdiga sommar. Men arten kan jag inte säga; det har ju brukat ligga sångsvan just därborta, och de har t o m häckat i största vattensamlingen vid granngården Fredrikslund (enligt besked från Sören Svensso Jag var frestad att gå upp i tornet genast men väntade en stund eftersom jag trodde att Inga sov och jag inte ville störa hennes morgonsömn. Jag lade mig, läste om medeltida konst men kunde inte somna om.

Kl 0710 upp igen och ut, raka vägen upp i tornet. Stod där till 0800. Skrev följande i boken en kort stund efter ankomsten:

"1976-08-01 kl 0715: 1 fiskgjuse, 1 ruggande glada, 3 bruna kärrhökar (hanne [ad], hona [ad], ungfågel), 5-6 hägrar, 1 sothöna, 3 skäggdoppingar varav 1 stor unge, 3-4 gräsänder, 4 krickor, 2 brunänder, några få fisk- eller silvertärnor, 15 skrattmåsar, 2 unga fiskmåsar, kråka, hämpling, backsvala, tornsvala, och ett par sångstumpar från rörsångare. Sol och grant, men mycket kyligt. Gustaf Rudebeck"

Till ovanstående bör läggas, att av hägrarna var minst 2 ad och 2 juv, de visade viss förkärlek för området vid stora busken i S delen av närmaste klarvatten, där vattendjupet nu är så ringa att de kan gå i det öppna vattnet utan att det räcker dem till buken. Vidare: de 2 brunänderna var inte i sällskap; den ena var en hanne som föreföll färgad som i praktdräkt och låg och dök på klarvattnet en god bit uppe i norr; den andra var färgad som hona och simmade på x) närmare håll inne bland vassruggarna.

Efter nedskriften av ovanstående såg jag åtskilligt (till någon ringa del även före nedskrivandet); det kommer här.

Systematisk ordning bristfällig, men tidsföljd ungefär rätt.
Jag gjorde en ny visit i tornet och konstaterade:
fiskgjuse: 1 ex sitter på gren i vattnet och äter stor fisk, ett annat ex kommer, slår, tar fisk.
sparvhök: 1 ex, slår efter sistnämnda gjuse, vilket jag inte sett ofta
drillsnäppa, gärdsmyg, talgoxe, lövsångare, grönfink och sävsparv sedda/hörda; och trädkrypare troligen hörd. 3 fisk/silvertärnor tar höjd, stiger elegant, går in i solen och kan ej följas
Skrattmåsar glest fördelade, skattat ett par tiotal sedda kanske.
fiskmåsar några ex, havstrut 1 ex, 6 + 3 + 1 obestämda vadare flög förbi m 1 m mot S långt borta, var möjligen brushane.
8 fisk/silvertärnor, 2 skator gick på Anderssons tomt, stare sedd och 1 bivråk flög förbi.

Senare: havstrut ad, tärnor (fisk/silver som vanligt; rimligen fisktärna, åtminstone mestadels, men omöjligt att göra kritiska bestämningar utom i undantagsfall), summa 3 ormvråkar, varav åtminstone någon i ordentlig ruggning, kretsande, 3 skogsduvor flög förbi, blåmes samlar mat till sin ungkull i björken, talgoxe sedd i flera ex, lövsångare flera ex.

---

x) temperatur kl 0800: + 12° C, svag vind, sol, rätt rikligt med uppdragande cumuli. Ljuvlig morgon

1976-08-01 forts.

Eftersom vädret blev så bra - bättre än vi trott - så väntade vi att Lisen och Henrik skulle komma ut pr [redacted] cykel. I avvaktan därpå gick jag och plockade hallon, fick ihop till [redacted] en riklig efterrätt till oss alla fyra. När jag kom tillbaka hade de kommit; jättekul att se dem efter deras långa cykelfärd i Danmark. Vi åt en god måltid, sedan gick Lisen och Henrik och jag ut en runda. Hörde härmsångare i björkarna neråt kanalen (här brukar finnas något par varje år), såg gjuse dra söderut med stor fisk, såg kretsande ormvråk juv, mycket fint, såg en lärkfalk sitta i torrträd i Silvåkraskogens bryn mot branten mot sjön; falken flög sin väg och skrek (men ej länge: Göran är övertygad att detta falkpar, ty här finns faktiskt ett par, har misslyckats med häckningen i år). Vi såg också en gammal fin brun kärrhökhanne stiga på termik och kretsa högt över oss. Sävsparv flera ex ej minst inne i det vetefält som finns mellan järnvägen och sjön. Bofink, koltrast.

Mycket skön runda. När vi kom tillbaka var klockan omkring 1600, det mulnade och blåste upp men ~~p~~blev intet regn, och efter någon timme lugnade det igen. Då cyklade Lisen och Henrik tillbaka till Lund.

Kvällen: 6 skedänder, och flock på ej mindre än c 60 krickor, den största andflock jag haft här på månader, en fiskgjuse, en brun kärrhök hanne ad. - Kl 1830-1900 syntes högst 2000 starar inalles borta vid Sjötorp i andra ändan på sjön; hos oss kom inga starar. Kl 2015 det var nu (rel.) mörkt, en tät svalflock kom förbi, bara 100 ex sedda, art oviss, och [redacted] totala antalet kan ha varit mycket större.

Mycket skön dag. Anteckningarna [redacted] gällande tiden efter omkring 080 skrevs ner i kladd och ganska rörigt; helt oläsliga, därför ej bevarade.

1976-08-02, måndag.

Upp 0530, eftersom jag ville vara på Zootis c 0730 för att rekognoscera utrymmen, där alla utestående samlingar i stora kafferummet bör placeras. - Det var en strålande klar morgon, stilla och med ovanligt skarpt ljus, men bara +6 ° C kl 0600! Morgonen följde fågelobsar; jag var i tornet en kort stund och såg en gjuse flyga runt; när den äntligen slog i vattnet, fick den en stor silverglänsande fisk - och flög raka vägen till en torrstam i Silvåkraskogen, där den satte sig. - Över sjön 1 brun kärrhök ♂ ad (ej den vithuvade), och på färden in sågs 2 unga bruna kärrhökar med någon km. mellanrum. 2 ormvråkar ute, däribland den stjärtlösa. - 2 skogsduvor nära bron över Ålabäck.

For ut igen kl c 1755 från Lund. Skogsduvorna på samma plats. Stannade på Scabiosa-ängen strax Ö om Ålabäck, fortsatte sedan till stugan. Omkr. kl. 1910 kom

1976-08-02 forts.

2 tranor flygande från Sjötorp, lågt över hela sjön, rakt över tornet! ♂ tydligt större än ♀ syntes på långt håll. Gröngöling hörd. Stare: icke ett enda ex. vid vårt hörn av sjön eller Silvåkra by. Däremot kl 1820 när vi passerade Revingeby, flock c 700 flygande mot SV, och kl c 1850 en stor tät flock på c 2000 ex "gymnasticerande" över Sjötorp. Intressant. x)

Efter körsbärsplockning stod jag i tornet från kl 2020. Milt, disigt, alldeles grått och stilla. Ett tu tre hördes sjöorre, och minsann om inte 2 praktfulla "bågar" av sjöorre på resp 85 och 160 ex kom förbi, högt c 250-300 m, kurs nästan rakt V.

x) Omkr. kl. 1915-1940 glest men rätt rikligt med svalor över sjön: ladu- och (trol. mest) backsvalor. Tog nog svärmande dipterer men dessa syntes ej, deras talrikhet därför okänd. - Enst. tornsvalor.

1976-08-02 forts.

Tillägg: kl 0707, just över Silvåkra by, kom en låt flock på 23 fisk- eller silvertärnor flygande västerut ! –

1 svartvit flugsnapp i trädgården i mose. –

Kvällen c. 2130 åska på avstånd i väster, och regn en stund omkr. kl. 2215, men åskan kom aldrig nära.

Sedda på sista dagarna även:
Kaja något förbiflygande par;
ringduva ofta flygande förbi, i regel ensamma ex; även hörd kuttra snart sagt varje dag;
hämpling rätt ofta hörd från Tornet och Tomten;
fiskmås enstaka eller några ex, de flesta dagar
Trutar i regel införda under resp. art och dag, men spridda ex, ofta ungfåglar, ses ibland utan att bli antecknade. —

c

1976-08-03, tisdag.

Gjorde obsar dels på morgonen, dels (efter arbete i Lund som vanligt) på e m och kvällen. Obsarna följer här i tabellform, dock att iakttagelserna från omkr kl 2006, när solen gick ner, behandlas separat efter de övriga.

Art	Obsar fr tornet 0555-0630 samt övr obs före 0735	Obsar 1745-2006 incl två besök i tornet
SKÄGGDOPPING	1 ad och 1 juv	-
Häger	några ex	3 i "tarmen", därtill minst 2 andra
Gräsand	my få, låg ensamma eller 2 tills., summa 6-7	c 3 sedda
Kricka	c 2 + 2 ex, se även följande art	-
Årta	2 årtor och 2 krickor i sällskap flög förbi	-
Skedand	1 sedd	-
Vigg	6 } alla 20 i flock	-
Brunand	14 } täml långt ute; bröt upp, flög S-SV	-
ormvråk	1 ljus juv sedd N om Ivans Backe; var nästan "Börringevråk"	-
brun kärrhök	1 ad och 1 juv	2 juv
fiskgjuse	1 med stor fisk sedd	-
drillsnäppa	hörd flera ggr	-
enkelbeckasin	-	1 flög över vassen
skrattmås	c 10-15 varav nog c 8-11 ad	flock hade fällt långt ute, summa säkert 25 ex
havstrut	1 vix ad låg på sjön	-
fisk/silvertärna	c 6 eller flera	2 nära, därav 1 juv
ringduva	hörd	-
tornsvala	fåtaligt sedd	fåtaligt sedd
gröngöling	-	hörd
ladusvala	sedd	sedd, [illegible]
backsvala	sedd	sedd
kråka	flera sedda	flera sedda
blåmes	matar ännu i hålet i björken	-
lövsångare	allmän, sjöng	-
rörsångare	sjöng vid dasset	sjöng kortvarigt i vassen ned. tornet
härmsångare	-	hörd ideligen, säkert utflugen kull
sädesärla	2 i Anderssons trädgård	enstaka ex kom på kvällen till sjön
stare	-	relativt liten flock sedd vid Sjötorp men ej ett enda ex hos oss!
hämpling	-	flög över
sävsparv	sedd	-

På morgonen på inresan till Lund sågs (1) rätt många ladusvalor på olika ställen, (2) en hussvala vid Revingeby, (3) många kråkor därstädes samt (4) 10-20 råkor också där.

Kvällsobsar efter solnedgången (c kl 2006): skogssnäppa [illegible] ropade kl 2007; tät flock på 35-40 ladusvalor flög ivrigt kvittrande förbi på c 100 m höjd. Sedan kom i skymn flock på 8-10 backsvalor mycket lågt och snabbt i kastande flykt förbi. Kl 2030 och senare hördes sparsamt kackel av grågäss. Kl 2042-2048 hördes grönbena många ggr. Kl 2055 och senare (men ej extra länge) hördes grönbena och skogssnäppa, ivriga läten. Kl 2145 slutligen hördes glutt, även senare hördes [illegible] glutt.

Fin, lugn kväll, klar luft, delvis moln i V. Kl 2100 var temp 12°,5 C.

c

1976-08-04

På morgonen vid stugan bara 1 gjuse med fisk; dessutom hördes glutt. – Efter jobbet kom vi idag ut sent till stugan, först omkr. kl. 1900. Obsade då en stund från Tornet och sedan från tomten och stugans omgivningar. Såg följande:

① 2 gjusar tog fisk, den ene fällde med bytet på grov gren eller dränkt, grenig stam *ute i vattnet*, satt där länge och åt.
② 2 bruna kärrhökar juv, ej i sällskap.
③ häger minst 8 spridda ex. *sågs* i sjön
④ havstrut 1 ad.
⑤ gräsand c. 12 + senare c 6 till
⑥ rörsångare sjöng kort
⑦ härmsångare lockade k'Tjääk eller Tjo*iid* eller ky^{Tjää}, lätet välbekant för mig sedan ett par tre decennier.
+ se nedan ⑧ stare: 200+20 ex flög över *mot V*; ingen alls ansamling skedde i "vårt" hörn.
⑨ skrattmås glest fördelad över sjön, ≥ 10 ex
⑩ tornsvala: omkr kl 1900 syntes c 20 ex över sjön, men kl 1920 syntes *minst 160* ex över sjöns NO del.
⑪ hämpling hörd

C

1976-08-04 forts.

(12) backsvala enstaka sedda
(13) skogssnäppa lockade

—

Ytterligare sågs: 2 obestämda pipare (sannolikast ljung-) flög mot V. - Kl. 1925 kom 300 starar mot V och (ur den flocken, m.l.m. tydligt) vek 20 ex av mot N-NV, dvs visade tendens att fälla vid "gamla" nattplatsen utanför Nicolins. — Några sädesärlor, totalt c 10-15 sedda över sjön el. tornet. — Mycket sparsam svärmning av diptera men idag jagades de [kladden slutar här, tyvärr; trol. jagades de väl av svalor och i viss mån tornsvalor ??].

—

Idag på middagen långt ärende till Malmö Tullpostkontor på Borrgatan i industrihamnen för hämtning av paket med Hartert vol. II-III. Gick fint. Såg här en tofslärka på Hanögatan i industrihamn-området. Trevligt, var länge sedan sist.

Slut 1976-08-04.

1976-08-05.

Morgonobsarna: jag skrev en hastig kladd, som jag dock nu (76-08-10), när jag skall renskriva protokollet, inte har återfunnit. Finast var de 2 skräntärnorna, en ad och en juv länge och nära. Den gamla fågeln ryttlade upprepade ggr över vattnet. Om kladden anträffas, skriver jag den rent efter de övriga anteckningarna, som följer närmast. De innehåller några notiser även om morgonens fåglar men gäller eljest kvällsobsarna.

i

Kvällen vid Krankesjöstugan och i tornet. Ankomst 1830 efter mat och snack hos Sonya och Helge Nyström i Tvedöra,(där vi beställt skjortor, och det går aldrig utan ett långt upphåll). Väder: mulet, fint, stilla, torrt, god sikt, temp kl 2030 var +13° C. Artlista för hela dagen :

(skäggdopping ej sedd)
häger över 5 ex
gräsand 7-8 ex + enstaka
skedand nog 10 i flock
kricka:flock på 5 var nästan säkert kricka
stjärtand 1 ex på morgonen
brunand 1 hanne, låg ensam på klarvattnet, såg ovanligt mörkhuvad ut, huvudet var mera mörkbrunt än rödbrunt, men eljes en typisk hanne med silvergrå färg som i praktdräkten etc
lärkfalk på kvällen 2 ex jagande långt borta i V, flög in mot Silvåkra-skogen, och trots långt håll syntes att den undre fågeln bar byte.
brun kärrhök gammal hanne sedd vid Tvedöra flygande över torr mark; men ingen sedd vid Krankesjön ikväll
(sothöna inte sedd!)
drillsnäppa 5 ex flygande tillsammans lågt över sjön på kvällen
skrattmås några få
gråtrut: på morgonen flög en flock på 1 ad och 4 juv västerut. På e m 1 ad och 3 juv [illegible] mot VNV
vipa flockar på långt håll över Silvåkraskogen i morse, relativt stora flockar, säkert 60 + 20 + c 15 och kanske flera
fisk/silvertärna flock på exakt 15 ex flög västerut över sjön kl 1905.
skräntärna: 2 oerhört njutbara på morgonen, 1 ad och 1 juv med matt-brunt ovanpå, och vingarna var trubbigare än hos ad och rörelserna var också "barnsliga" ehuru fågeln flög utmärkt. Obs att näbben var [illegible] röd ända ut till spetsen, låt vara att färgen var mattare längst ut. - OBS att det i gästboken i tornet stod antecknat att 2 skräntärnor setts klockan 1330! Intressant. På kvällen fanns de inte kvar.

i

skogsduva 2 ex sedda i morse
gröngöling hörd i kväll
tornsvala sedd
hussvala sedd och hörd i flera ex i morse (OBS: rätt anmärkningsvärt eftersom den inte brukar ses här under sommarmånaderna trots att den bevisligen häckar på kort avstånd härifrån)
ladusvala sedd i ringa antal
backsvala sedd i morse och några få på kvällen
blåmes matade fortfarande i hålet i björken i morse
entita sjöng livligt i morse
lövsångare rätt många ex i morse
sädesärla 5-8 ex i kväll, kommer ut över sjön 2-3-4 i sällskap och torde väl fälla i vassen fast jag inte sett det säkert ännu
stare: ikväll flög några tiotal ner mot "gamla nattkvarteret", d v s ungefär utanför Nicolins hus, i vassen. Detta skedde kl c 1915 när jag stod i tornet
sävsparv sedd.

c

1976-08-07, lördag.

Jag for till Falsterbo, start från Lund 1411, till Falsterbo 1625. Installerade mig på fågelstationen. Tog härligt kvällsbad. Medförde själv mat. På kvällen c. kl. 1910-1950 absolut otrolig svärmning av en icke-stickande dipter, kanske en chironomid. Oerhörda svärmar, _ungefär_ ekvidimensionella, m l m runda, kanske 10 × 10 m horisontellt och 5 m vertikalt, därinom ytterst täta, skattas kanske 10-50 ex/kubikdm. Vissa stunder slöt sig _en del_ individer ihop och bildade en "rök", som stod vertikalt mot himlen i den vindlösa kvällen. Flera "rökar" kunde stå nära varandra, smälta samman, växla form etc, men bara en _mycket liten_ del av totala individantalet var med och formerade "rök." Många svärmar sedda samtidigt, somliga kanske 2×2×2 m, andra flera tiotal meter långa. Måste varit 8-siffriga individantal sammanlagt över kyrkan-höga träden-fågelstationen. Föga utnyttjade av insektsätande djur. Se även följande kväll.

1976-08-08, söndag.

Kl. 0800 samling vid radiomasten alldeles S om Skanörs hamnväg. Jag ledde FNF:s fågeltur där kl. 0800 -1030. Härligt sommarväder, mycket folk (75-80 personer säkert), därav många gamla och många småbarn. Vi gick en mycket kort sträcka, bara några 100 m söderut längs V sidan och tillbaka längs Ö sidan (i nordänden vid "Landgrens Holme", tror jag platsen kallas), men mer behövdes inte, det var ett gott fågelliv och det var inte till nackdel för någon att vi vandrade sakta framåt. När fåglarna tillfälligt blev färre, såg vi på växter, insekter (vårtbitare, äkta gräshoppor etc). Artlista fågel:

1. häger c 12 Landgrens Holme, i de små träden
2. storskarv 3 + 8 flög utanför
3. grågås från flock 21 ex flög ↓ längs Flommen kl 0920, rätt högt; kacklade dämpat
4. knölsvan ♂♀ + 6 stora ungar (större än gäss) i Flommen. Enligt uppgift fanns flera häckande par på Flommen.

1976-08-08 forts.

5. gräsand sedd, högst ett par (- tre) tiotal
6. kricka starkt dominerande i inväxterna mot "Landgrens Holme", nog fanns här 50-70 ex inalles, kanske fler.
7. småskrake 1 ex på Tång i Flommen, my. orädd men flög OK. Hade kanske kull i närheten?
8. sparvhök minst 3-4 sedda, delvis nära; [illegible] alla som sågs bra var juv. 1 ex jagade my. nära, missade, fällde på öppen mark 20 m från oss; en ladusvala slog över huvudet på den och ropade "siflitt" en gång; då stack höken genast.
9. brun kärrhök 1 grann juv nära.
10. tornfalk ofta sedd, ibland 2 tillsammans; minst 3 ex sågs
11. sothöna c. 10-12 ex i Flommen, däribland åtminstone 3-4 juv sedda (men alla ej åldersbestämda).
12. strandskata flock 6 ex
13. större strandpipare 2 ad
14. vipa några
15. kärrsnäppa bara 1 (eller 2) ad.

1976-08-08 forts.

16. brushane 2 ex
17. svartsnäppa flera ex, säkert ≧ 10; sågs och hördes utmärkt
18. rödbena c. 3+3+ ng ex
19. glutt ideligen, säkert 15-18 i alles
20. grönbena småflockar (3-6 ex) och enstaka ex ofta sedda och hörda men stod ej i invattnet i lika stort antal som t. ex. glutt.
21. drillsnäppa 1 ex för sig själv
22. rödspov 2 ex praktfullt i invattnet tills. med glutt, svartsnäppa etc
23. enkelbeckasin rätt ofta sedd
24. skrattmås få
25. fiskmås få
26. gråtrut få
27. havstrut bara 1 ad
28. sånglärka mycket ofta uppskrämd
29. ladusvala }
30. hussvala } sedda bra, men bara i ringa antal
31. backsvala }
32. sädesärla några
33. gulärla ett par små sällskap (Σ 10-15)

1976-08-08 forts.

34. Törnsångare 1 ex sett mycket bra i rosenbuske
35. stenskvätta 1 juv
36. stare sedd i ringa antal.

—

Efter rundans slut fick jag lift till Sandströms villa (Erland sjuk, men hans fru, dotter och dotterdotter deltog). Vi satt ute och drack kaffe och åt smörpäron. Sedan lift till fågelstationen i Falsterbo.

Obs att även Carl Edelstam med två barn deltog i turen. Vi hade ett trevligt samtal.

I Falsterbo gick jag en runda utåt öster, sakta, och tillbaka genom parken till fågelstationen. Badade, åt lite, och lade mig sedan och sov i 2½ timmar! Händer min själ inte ofta.

Fågel utöver vad som sågs på exk: inte mycket, men i Sandströms trädgård sågs 1 fasantupp och 1 matande talgoxe. Spridda tam-

1976-08-08 forts.
svalor såg jag också; en flock på 5 pipare, nästan säkert ljungpipare ad) flög mot S; vid sydkusten flög som vanligt en del kentska tärnor. Hussvala flerstädes allmän, t.ex. i Skanör många tiotal både i luften och på TV-antenner etc.

Kvällen: nytt bad. Sedan, liksom igårkväll studier på den (eller de) svärmande dipterarten (-arterna). Mera detaljstuderade ikväll. Tre olika sällskap, både unga och gamla, inalles nog 18-20 personer, såg och hörde fenomenet och pratade med mig om det. Vansinniga svärmar, de största var mycket svåra att se om man inte focuserade kikaren exakt, men de hördes som ett ihållande surr. De stora "rökarna" imponerande men utgjorde bara rent lokala förtätningar och var inte viktiga ifråga om individantalet.

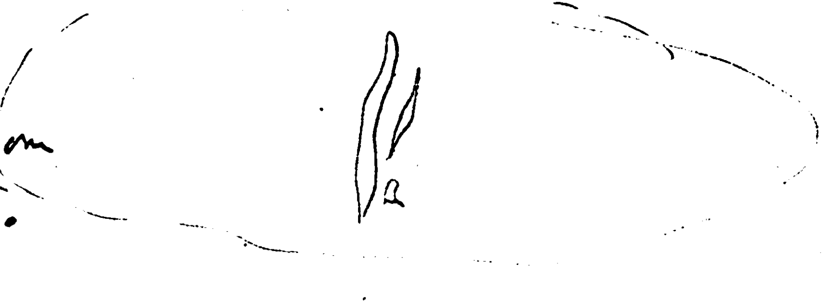

1976-08-08 forts.

Jag fångade på ljus i rummet, sedan mörkret fallit, några tiotal av en rätt liten dipter; är icke säker på att den tillhör fam. Chironomidae och det finns naturligtvis inget bevis för att det var den arten som svärmade. –

Träffade Mikael Kristersson på söndagskvällen och talade med honom om filmen (han håller på att filma fågelsträcket över Falsterbo; ~~Däremot~~ jag är engagerad som vetenskaplig rådgivare tillsammans med Staffan Ulfstrand och några till, och eftersom jag är den som upptäckt sträcket och bekantgjort det, är jag naturligtvis mycket angelägen att det skall bli en bra film. Men det blir det nog; jag tror Mikael är rätta mannen.) –

Däremot träffade jag inte Gunnar Roos denna gång; han arbetade i skift med märkning och kom ej till fågelstationen.

Forts!

(174)

1976-08-08 forts.

Obs: de enorma svärmarna av diptera utnyttjades inte, eller endast mycket svagt, som föda för andra arter.

Några Tornsvalor flög mycket högre uppe (men naturligtvis kan insekter ha funnits där ändå). En insekt, eller insektsgrupp, var dock ute på jakt, och det var Odonater av släktet Aeshna. Jag observerade ofta 5-10 sådana samtidigt. Det föreföll dock som om de mest fångade de ensamt flygande något större insekter som ibland kom förbi (mikrofjärilar m m).

Tillägg: Omkr. kl. 1925, i finfint och alldeles lugnt väder, när jag studerade dipterasvärmarna, kom en ejderflock på c 50 ex förbi som skissen visar.

Alla fåglar var mörka.

Obs att de "skar" så påfallande starkt över udden. Höjd c. 50-70 m.

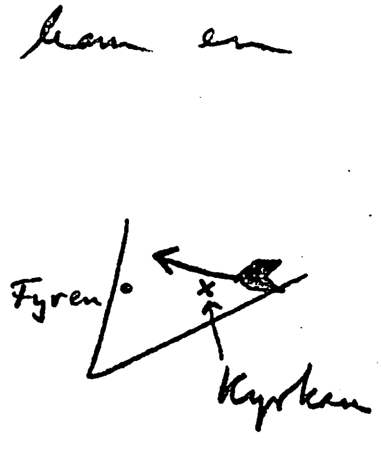

Jag bodde på fågelstationen på natten, reste med buss måndag morgon 0640 till Malmö-Lund.

1976-08-09 och -08-10 [redacted]

Obsar kvällen 08-09 och morgonen 08-10

Art	kvällen 08-09	morg. 08-10
häger	sedd	minst 7
gråand	c 40 (obs!)	sedd
kricka	> 2	–
skedand	–	6
brunand	1	–
obest. änder	>10	c 15
× glada	–	2 juv i sällskap
brun kärrhök	1 ♀ ad 1 juv	2 juv samt den vithövdade ad
lärkfalk	1 jagande	–
skogssnäppa	–	2
glutt	hörd	–
enkelbeckasin	3+7	–
skrattmås	få	få
ringduva	sedd	–
kattuggla	hörd vid huset	–
tornsvala	sedd	–
gröngöling	sedd och hörd	sedd och hörd
spillkråka	–	1 sedd

forts

1976-08-09 och -08-10 forts

Art	kvällen 08-09	morg. 08-10
ladusvala	c. 500 över sjön	c 50
trädpiplärka	–	flyttläte hördes för första gången i höst. 1 ex sågs passera
sädesärla	sedd	–
× gräshoppsångare	sjöng (se nedan)	–
rörsångare	många sedda, flera sjöng (i kort)	många sedda
lövsångare	flera sedda	synnerligen allmän
entita	–	sedd
× talgoxe	sedd	flera juv (+ se nedan)
blåmes	matar fortf. i björken	matar ej i björken
stare	500 fällda "gamla platsen" dvs nedanför Nicolins	
× gylling (sommargylling)	–	2 ♂♂ ad (+ se nedan)
kaja	–	1
bofink	–	några sedda

forts

1976-08-09 och -08-10 forts.

Tillägg om dessa:

- glada: 2 fina juv, icke ruggande, flög möjligen nära varandra vid S sidan av sjön
- gräshoppsångare: hördes från Tornet på kvällen bortemot kanalen. Jag är säker på obsen, trots att jag senare bara hörde vårtbitare.

Talgoxe: på tomten, 3-4 m från mig, tog en talgoxe en mörk dagfjäril och började bearbeta den. Tappade den; jag dit, skrämde bort talgoxen, tog fjärilen. Det var en oskadad Vanessa io, som mycket hårt låtsade sig död men tog fäste på en björkstam när jag satte den där.

sommargylling: det kraxande lätet hördes nära från björkarna på granntomten. OBS Uppe i topparna flög fåglarna. Till slut kom 2 magnifika ♂♂ ad fram, fint synliga! Men troligen fanns flera ex däruppe. Kraxade flera ggr, slutligen flöjtade ett ex också. Jfr Ingas obser föregående dagar!

1976-08-09 och -08-10 forts.

Kvällen 08-09 (måndag) när jag gick upp i Tornet, var det jättelik svärmning av rödmyror; de var koncentrerade överst på Tornets räcke och satte sig i massor på mig, särskilt på huvudet. Inom en minut hade jag 100 på skjortan och (antagligen) c 50 innanför. Då kapitulerade jag och skyndade ner.

Kvällen 08-10 (tisdag) var det precis likadan rödmyresvärmning på kvällen. Jag stod ut med dem uppe i Tornet några minuter, men sedan blev det för dj-t. Tre andra personer var i Tornet, de föreföll mindre störda än jag.

Gjorde fördenskull en del fågelobser från marken denna kväll. Såg mycket stor starflock lyfta från ängen kl. c 1945 alla flög över vårt hus och vidare över hela sjön bort till Sjötorp. Ingen stare fällde i "vårt hörn" av sjön. Omkring kl.

1976 [-08-09 och] -08-10 forts

1900-1930 vistades 500-1000 *ladu*svalor över sjön, *obs*. i varje fall var den stora majoriteten ladusvalor. Ormvråk 1 juv sedd, brun kärrhök likaså 1 juv sedd, häger flera ex.
Kl. 2010-2020 flög följande änder mot O-OSO-SO: 12 krickor, 10+2 skedänder 11 gräsänder.
Siffror *relativt* höga.

1976-08-11, onsdag.

Som vanligt en härlig morgon, sol, och spegelblank sjö. Tittade ut från 0600 och gjorde rätt noggranna obsar, inkl. ett besök i Tornet, c 0640-0740. Thomas Lindblad, som märker fågel i vassen, var tillsammans med en kollega också i Tornet. Arter före 0740:

1. skäggdopping: längst ute 1+1 ex ad, det ena var åtföljt av stor unge (enligt Thomas, som hade tub)
2. häger sågs i minst 8 ex, stod spridda; verkliga antalet var säkert högre. Ad + juv sågs.
3. gräsand bara 2-3 sedda
4. kricka: minst 10 låg i "Tarmen",
   – obest. änder låg också där, nog 8-10 ex, och kl. 0730 kom c. 15 änder och fällde där. Krickor trol.
5. glada 2 juv lekte med varandra bortåt Almen
6. sparvhök 1 över V delen av sjön, flög lågt.
7. brun kärrhök 1+1 juv sedda, med orangebruna hättor
8. tornfalk 1 ex ryttl. över heden.

1976-08-11, onsdag, forts.

9. fasan hörd
10. enkelbeckasin 1 sedd flyga
11. storspov hördes mycket länge när vi åt frukost (ute i Trädgården)
12. skrattmås helt få (5-8 ex)
13. fiskmås 1 ad
14. gröngöling 1 vid sjöns N sida på infärden till Lund
15. backsvala: redan 0600 samlad i stora mängder över sjön, med mycket markerad koncentration över en viss vassrugge. Där fladdrade och satt många 100 ex; därtill många 100 över vattnet, spridda. Länge höll de på så, men omkr. kl. 0725 blev de tydligen skrämda, ty de steg upp i ovanligt täta moln från vassruggen, och alla fördelade sig sedan glesare. Säkert 1500 ex. inalles.
16. ladusvala: först alls ej sedd, men kl. c. 0725 och senare i ringa antal över oss och vattnet, blandade med backsvalor.

1976-08-11, onsdag, forts.

17. trädpiplärka drog över i enstaka ex, flyttlätet hört, fåglar sedda.
18. rörsångare sedd och hörd; någon kort sångstump.
19. lövsångare: flera sedda och hörda, även sång, men antal *mycket* lägre än igår morse.
20. sävsparv flera sedda och hörda, flög uppåt över vassen
21. nötskrika sedd och hörd, flög över. Obs: såg och hörde underliga låten för sig i de höga björkarna, precis där gyllingarna höll till igår morse.
22 skata sedd
23 kråka sedd
24 kaja hörd.

Obs: blåmesen matar inte längre i björken; ungarna ute (om de inte dött, vilket jag dock ej tror). -

C

1976-08-11 forts.

På kvällen kom vi ut till stugan först omkr. kl. 1905. Härlig kväll. Och intressant, trots att obsarna blev förhållandevis kortvariga och gällde ett fåtal arter. Redan vid ankomsten såg jag att 6 gräsänder, c 12 krickor (?) och c 10 obestämda änder flög bort från sjön. Borta över Sjötorp en *mycket* stor starflock, säkert 3000 ex, och den växte till ordentligt och var säkert på 6000 ex när jag såg den sista gången. Inga, eller *nästan* inga, stare över vårt hörn av sjön. 1 brun kärrhök juv. 2 lärkfalkar jagade tillsammans bland svalorna långt borta, och *ett ex fick byte* och flög till Filsvikaskogen. Omkr. 20 minuter senare fick jag av en händelse se det andra exemplaret, som då *också* flög med byte mot skogen!

Änder var avgjort individrikare än förut; c. 12 + 10 skedänder flög österut, likaså c. 10 gräs, c 15 krickor (nästan säkert), och

1976-08-11 forts.

Dessutom sågs minst 30 obestämda änder långt bort i V sjön. De blev delvis (eller alla?) uppskrämda av militär skottlossning långt därborta, och även några hägrar såg jag lyfta samtidigt.

En anteckning i gästboken i tornet är av stort intresse, där stod att änderna nu uppträdde [något?] rikligare än förut, och antalet angavs till 80 gräsänder och 20 krickor. x)

En obestämd gås, rimligen grågås förstås, lyfte ur sjön och flög V.

En mycket intressant sak var att en flock på c. 80 sädesärlor kom och fällde i vassen på kvällen. Detta är 8-10 ggr flera än förut.

På kvällen kl. 2020-2125 var Bo Svensson med fru och odräglig son Anton hos oss. Då skrek kattugglan länge och nära "klävitt."

Stor insektsvärmning (diptera m m) över vassen före solnedgången. Såg att flera arter deltog.

---

x) bör avskrivas i sin helhet och bifogas här.

1976-08-12 morgonen.

Jag var i Tornet 0505 - 0530, underbar morgon, spegelblank sjö, sol, klar luft. Änder oväntat fåtaliga, bara ≧ 10 krickor sedda i "Tarmen", c. 4 + 2 + 1 gräsänder samt mycket långt bort flock 7 ex som nära nog bergsäkert var brunänder; därtill högst 20 obest. änder liggande långt borta. – 1 ad 1 juv skäggdopping i närmaste klarvattnet annan ad + juv långt ute. 1 brun kärrhök juv. över vassen. Ormvråk skrek mycket flitigt men sågs ej. Hägrar flera ex som vanligt, men knappt mer än 6 sedda. 4 fiskmåsar juv i sällskap över sjön, 1 fiskmås ad, högst 7-8 skrattmåsar (både ad + juv sedda). Rörsångare sjöng, talgoxkull tjattrade, hämpling flög förbi, lövsångare rätt allmän, sjöng också. En glutt flög mot V, senare 2 till på nära öv håll, 1 gjuse mycket nära, ej juv men ej synbart ruggande, länge över sjön. Kl. 0740 hade den fisk och fällde på telefonstolpe på heden! Den vithärdade bruna kärrhöken jagade då alldeles nära över Torra ängen.

1976-08-12, morgonen, forts.

Över sjön gott om svalor, säkert flera 100, men ej över 500, och alls ingen koncentration till viss begränsad plats som igår. Backsvala dominerade men ladusvalor sedda, flera eller rätt många. 1 kaja flög över.

Thomas Lindblad med assistent satte upp nät ute i vassen för fångst av småfågel. Hade fått hyggligt resultat men inte på långt när som häromdagen (10 aug ?, den dag i vilket fall då jag angav lövsångaren som särdeles talrik på morgonen. Den morgonen hade han märkt 205 fåglar, mest rör- och lövsångare men även säv- och ngn kärrsångare, svartvit flug etc.).

De flesta, men ej alla, ovanstående obser gjordes när jag var i tornet.

Rörelse på änder lika med noll, tyvärr.

C

1976-08-13. Ankom till stugan 1720. Var i Tornet 1730-1750; då rådde rätt starkt soldis, f.ö. fint, varmt och lugnt väder. Såg 1 fiskgjuse juv; >5 hägrar, spridda; ytterst få änder, bara 2 gräsänder och 2 krickor, även 2 skäggdoppingar. Oerhört tomt på fågel på sjön. I "Tarmen" upptäcktes 8-10 obestämda änder. Skogssnäppa hörd, glutt hörd. Över ängen mellan stugan och Jesus Backe flög c 60-70 hussvalor, vilket är avgjort mycket på denna lokal, där ladu- och backsvala däremot ofta förekommer i massor.

Senare samma kväll: 4 krickor, 4 gräsänder, 1 brun kärrhök juv sedd länge, 1 gråtrut, stora starflockar i väster (men ej nära stugan), några ladusvalor, ärlor kom, sävsångare hördes.
Efter mörkret hördes kattuggla.

1976-08-14, lördag. På morgonen efter kl 0700 flitiga obsar i c 2 timmar. Såg talgox-kull, massor av lövsångare, rörsångare, hörde sävsångare, såg och hörde härmsångare, hörde näktergal. Ute i den glesa döda busken i vassen satt en törnskata och

obs/

(188)

1976-08-14 forts.

bredvid den, på nakna kvistar, 5 Lövsångare! Obs att Törnskata varje höst setts sitta på precis denna buske, som är död och sticker upp någon meter över den uppvuxna bladvassen. obs Häger några ex, brun kärrhök 1 juv; gräsand 3 ex. eljes ej en fågel synlig på den spegelblanka sjön. Flock på 12 krickor kom dock senare. 1 enkelbeckasin flygande. 3 obestämda vadare, troligen svartsnäppor, flög rätt högt mot SV. Kaja sedd och hörd, hel flock hördes från Siloåkra allé. Kråka 1 ex. Råka 2 juv flög norrut över sjön. Stare flock 6. Trädpiplärka flög över. Enstaka ladusvalor över vassen. Gröngöling. Entita lockar och sjunger. 1 sparvhök flyger över sjön.

Efter kl c 0910 blev det inga obsar. Vi var bjudna till Anders och Eva Enemar i Skepparkroken. Körde via Lund, hämtade Ulla Holmberg, fortsatte upp. Även Anders + Karin Dalin och Torsten + Aimée Malmberg + deras dotter var bjudna. Anders och Evas dotter och den ene sonen var hemma; och den andre

1976-08-14 forts.

sonen kom på eftermiddagen. Då kom även Eva Enemans bror Nils ~~Tarras~~-Tarras-Wahlberg + en son. Vi hade en härlig dag, badade, åt lunch, badade, drack kaffe, tog eftermiddagspromenad, fick underbar middag; uppbrott skedde c. 1930. Fågel: mycket ejder, allra mest mörka fåglar, låg nära stranden, säkert såg jag 200-300 på c 1½ km sträcka (kanske betydligt fler ex.). Kentsk tärna i rätt många ex fiskade och ropade över vattnet nästan hela dagen, alldeles nedanför Enemans hus. Säkert ibland c 10 ex samtidigt; även ungfåglar hördes. Måsar allmänna; studerades ej närmare. Jättelikt skön dag, och allmänt glatt humör och god trivsel.

1976-08-14 lördag

Vi var bjudna till Anders och Eva Enemar i Skepparkroken. Lämnade stugan 0930 hämtade Ulla Holmberg i Lund, ank. Skepparkroken c 1115 (efter paus för att inte komma för tidigt). Där var värdfolket + son + dotter och andra sonen kom på e.m.; vidare var där Anders Dahm + fru, och Torsten Malmberg + fru och dotter. Även Evas bror Nils kom med en av sina söner. Vi hade härligt, badade 2 gånger (några av oss, däribland jag), gick rundor, fick underbar mat. Gott om Kentsk Tärna nedanför huset, ofta 5-10 ex samtidigt. Mycket gott om ejder, 100-tals låg längs stranden, de flesta mörka några med m l m vitt i dräkten. Mycket ljuvligt och avstressande. Dags.. start för återfärd c 1935, I hade diverse ärenden i Lund, till stugan 2210.

OBS: Vid stugan på morgonen kl. c 0745
i hördes sommargylling av både Inga och mig. Även nötväcka hördes,
obs vilket är sällsynt här.

1976-08-15.

Jag gjorde observationer från stugan under kl 0700 (kortvariga), därefter c 0845-1030, från Tornet 1030-1200; därefter (osammanhängande men flitiga) från stugan och dess omgivningar kl c 1200-1500. Artlista:

1 häger: säkert 10 ex sedda samtidigt vid ett tillfälle, trol. uppskrämda.
2 gräsand ≥ 25 } uppskrämda av
3 kricka ≥ 45 } helikopter; de flesta låg i "Tarmen"
4 skedand 3+1 + trol några till
~~5~~ obestämda änder: mycket få, c. 5 ex.
5 grågås flock 4 ex låg länge i V sjön, flög slutligen mot ONO.
6 ormvråk ofta sedd, bl.a. 3 i en krets. Nära vatten 1 mycket ljus på undersidan, däremot ej med synbart vitt på ovansidan. — På annat håll 1 ex med mycket fjällvråklik teckning på vingarnas undersida och mycket tydligt vitaktig stjärtbas, som dock inte var skarpt avsatt. — Flera ex steg högt, gled ett stycke i rak segelflykt men

1976-08-15 forts.

vände (åtminstone oftast) tillbaka. Ett par ex gled dock, i något fall mycket högt, med spikrak kurs mot SV. Inalles såg jag säkert 8-10 ex, kanske flera.

7 sparvhök 1 ex flög ↓ över sjön på midd.
8 glada 1 flög över sjön ↗
9 brun kärrhök: flera ex. Minst 2 juv sågs; kan ha varit flera men aldrig mer än 2 samtidigt. Dessutom 1 ♂ ad (ej vithuvad) på längre håll med stor sannolikhet även det vanliga vithuvade exemplaret; dessutom en ♂ med begynnande grått på vingarna och med stjärten i ruggning så i att den verkade "urnupen" i spetsen (blev också utnämnd till glada av en ung pojke i Tornet, som dock strax såg sitt misstag). – Dessutom på långt håll ofta bruna kärrhökar vars ålder och kön ej kunde bestämmas.

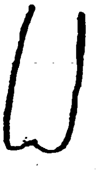

10 fiskgjuse: (ofta sett sedd över sjön, vid ett tillfälle 2 ex sam–

1976-08-15 forts.
tidigt; åldern på dessa osäker, senare 1 bergsäker gick utanför stugan. –

Till Tornet kom ett sällskap engelsmän som blev oerhört förtjusta när de fick se gjusen. Jag tyckte inte jag kunde neka dem nöjet; de har ju ~~[illegible]~~ bara något enda par i Skottland (och mycket få även på genomflyttning).

11 Lärkfalk: kl. 0700 sågs 3 ex över sjön 2 av dem gjorde jättesnabb jakt på okänt byte. resultat okänt, de försvann bakom träd. Några timmar senare sågs ånyo 3 ex samtidigt över sjön; ett ex följdes rätt länge tog trollsländor; ett annat flög liksom spanande efter större byte. Ladusvalor i liten flock flydde undan, men någon jakt blev det ej som jag såg

12 Tornfalk: Inga såg 2 ex nära Ålabäckens utlopp när hon passerade

1976-08-15 forts.
där kl c 1045 mot Lund. Ej sedd av mig idag.
13 trana hördes mycket tydligt kl 1100
14 sothöna 1 ex långt borta i en vasskant.
15 vipa sedd, dock knappast vid själva sjön
16 storspov hörd kl c 1115
17 glutt hörd f.m.
18 grönbena hörd ivrigt ropande på morgonen
19 skrattmås c 10-15 ex vid sjön; några satt på pålarna i NO, de övr. flög glest. Mest ad, några juv.
20 fiskmås enstaka ad + 1 ex som ej var utfärgad (fjolårsfågel)
21 gråtrut sedd
22 skogsduva 2 flög ↙ kl 1145
23 ringduva enstaka sedd
24 större hackspett 1 ex i björkarna vid huset på morgonen, ropade flitigt, sågs kortvarigt
25 ladusvala i myc. måttligt antal
26 hussvala sedd

1976-08-15 forts.

27 ladusvala sedd i ringa antal
28 sädesärla sedd
29 trädpiplärka: flyktläte hört många ggr, och flera ex sedda på morgon och f.m.
30 lövsångare allm; sång hörd
31 rörsångare allm; sångstumpar hörda
32 sävsångare varnade morg.
33 näktergal: det melodiska varnings-lätet hört f.m.
34 **nötväcka** hörd och 2 ex flög förbi f.m., strax efter varandra. Ses ej ofta här obs
35 trädkrypare hörd flera ggr från Tornet
36 talgoxe sedd
37 blåmes sedd
38 stare helt få sedda
39 bofink enst. sedda
40 sävsparv sedd
41 nötskrika hörd f.m.
42 skata sedd
43 kråka flera ggr sedd, bl.a. flygande över sjön.

(forts.)

1976-08-15 forts.

Vi hade Mamma ute hos oss på lunch. Inga hämtade henne i Lund, och omkr. 1515 for vi in igen. Då följde jag med för att stanna i Lund över måndagen (16 aug.) och sedan på tisdagen, fara till Bengt-Olof på Fårö för en veckas semester.

c

1976-08-16 måndag.

På morgonen kl c. 0750, när jag gick genom UB-parken alldeles vid dammen, hörde jag upprepade läten "sitt" med klangfärg som hos grönsångare. Stannade naturligtvis och lyssnade. Och minsann, lätena fortsatte, och ett tu tre övergick de i grönsångarens sångstrof, som (om ock bristfälligt) kan härmas

"sippsippsippsippsippsipp r r r rrrr"

accelerando →

De enstaviga lätena plus sångstrofen återkom flera gånger. Måhända var sångstrofen en aning mindre fullständig än på våren, men skillnaden var ringa och märkbar endast om man tänkte på saken.

Obs hur sällan man hör "höstsång" av grönsångare, jämfört med lövsångare! Till stor del beror det förstås på skillnaden i individantal, men knappast bara på den faktorn.

A ~~0~~ (198)

Ingas anteckningar för tiden 15-22 aug. 1976, huvudsakligen under den tid då jag var på Fårö. Anteckn. gäller stugan vid Krankesjön, om ej annat anges. Renskrivna av mig 1976-08-29.

1976-08-15. Vombsjöns NV hörn: 1 svartsnäppa, c 10 brushöns, 1 enkelbeckasin. Gott om änder, mest gräs men också några krickor. 1 glutt, grönbena hörd.

1976-08-16. Sommargylling hörd c kl 0730. Vid frukosten omkr kl 0830
i sågs den gamla ljusa bruna kärrhökhonan + 1 ungfågel. Åkte till Veberöd kl 0900 och ägnade tiden efter återkomsten kl 1100 åt målning av köket. På kvällen mellan kl 1930 och 2030 satt jag ute. 2 måttligt stora starflockar kom från E och slog i sjön; c 500 ex sammanlagt. Gott om ladusvalor över sjön. 1 brun kärrhök (obestämd till kön och ålder). Skogssnäppa hördes hela tiden. Glutt vid två tillfällen och storspov vid ett. C 25 gräsänder flög mot E.

1976-08-17. Jättefint väder. Vid frukosten kl 0830 sågs en gammal
i brun kärrhök hona (den extremljusa) + en ungfågel. Sommargylling i björkarna hos tanterna. Kl 0900 körde jag till Skepparkroken och återkom kl 1240. Såg en gammal brun kärrhök hanne + en ungfågel vid Ålabäck, och en gammal hanne jagade över sandtaget. Maria Nyström här när jag återkom. Medan vi satt i trädgården och drack saft kom fyra gyllingar och slog i aldungen nedanför tornet. 2 var gamla utfärgade fåglar.
i Klockan var då 1330. Gyllingarna flög sedan norrut och hördes nedanför Arlings vid 14-tiden. - Gjusen fiskade kl 1300-1330. Häger hördes då och då.
Kl 1430 i tornet. 7 hägrar står i vassruggarna och c 10 skrattmåsar ligger i sjön. Det är allt.
Kl 1520: gammal brun kärrhök hanne kretsar, tar höjd och flyger mot E (ut på jakt?). Kl 1630: en spillkråka sitter i aldungen nedanför tanternas och piper. Kl c 1930 kommer ett par stora starflockar från E och slår i vassen nedanför Nicolins. Mycket fler än igår. Säkert 4000-5000. Från tornet ses en minst lika stor flock i väster, som slår vid Sjötorp. Ganska mycket svalor i luften. Mest ladu men enstaka back hörs.
Sitter ute mellan kl 2000 och 2100. Skogssnäppa hörs med jämna mellanrum hela tiden. Dessutom glutt och storspov. Kattugglan kommer och slår i aldungen nedanför tornet. Häger hörs flera gånger. Småflockar av gräsand flyger mot E; sammanlagt 30-40 stycken. Ett större djur rumsterar om nere vid sälgbusken. Grävling eller rådjur?

1976-08-18. Sitter ute och äter frukost från kl 0730. Strålande väder men massor av getingar. Ingen gylling hörs. 2 gluttar kommer lågt över
[i] i vassen följda av 3 svartsnäppor. En skräntärna fiskar i närmaste klaret. Grönbena hörd, och gröngöling. Mycket småfågel i vassen. Thomas Lindblad har märkning igång, liksom igår.
0845-0900 i tornet. Ett 10-tal hägrar står i vasskanterna. C 20 änder sammanlagt, mest gräsand och kricka och ett par skedand. En skäggdopping, ett 20-tal skrattmåsar, en fiskmås. Thomas har fångat och märkt 665 fåglar på 6 morgnar. Mest löv-, rör-, säv- och kärrsångare samt enstaka sävsparv, blåmes, en järnsparv, törnsångare och ärtsångare.
4 grågäss ligger i V-ändan av sjön.
i Igår hade Jan Lindkvist 6 skräntärnor på sträck högt över sjön. Jämför anteckning om 9 skräntärnor i boken (d v s SkOFs bok som ligger i
i tornet till besökares förfogande. GRck). Jan hade också 2 gyllingar vid kanalen idag på morgonen.
Kl 1130: 2 gjusar fiskar. 1 brun kärrhök hona.
Cyklade ut kl 1230. Till Vombs ängar. På kontrollytan, runt centraldiket, som förde en del vatten, massor av fågel. C 150 svartfåglar, hälften råka, hälften kaja. Här och där några kråkor (för sig), 3 med orangeröda vingmärken (d v s märkta av Jon Loman. GRck). 300-400 sta-

Renskrift av Ingas anteckningar för tiden 15-22 aug. 1976 forts.

1976-08-18 forts.
rar, därav c en tredjedel gamla. En tokig stare sitter på en stolpe intill vägen, och sjunger och klapprar och viftar med vingarna som om det vore vår. En härlig ung glada och en ormvråk juv jagar över kontrollytan. Storspov hörs. 2 strandskator. Ståltrådsburarna ligger alla knusade på kontrollytan. Vackert!

I damm väster om Heljesjön och ungefär söder om Vombs Södergård och öster om den rätt goda väg som går ner mot vattenverket ligger ett par sothöns med 2 ungar. I närheten ses 1 gammal ormvråk.

I damm 1 V: 2 unga gravänder, 1 drillsnäppa, 3 gulärlor. Kl nu 1330. Damm 2 V: vatten men ingen fågel. Damm 3 V torr, damm 4 V vatten men ingen fågel. Högerdammarna torra. Damm 5 V härligt fin, knölsvanpar med 5 stora ungar. Sothönsen plaskar iväg in i ruggarna. Hinner se ett 20-tal varav minst hälften ungfåglar. 2 gluttar.
OBS TILLÄGG: vid ett besök här 15 aug på kvällen sågs också knölsvanfamiljen. Vid tidigare besök ej sedd.
Forts 1976-08-18: damm 6 V: såg 8 sothöns varav 5 unga. Säkert är där många fler. En gammal ormvråk mobbas av massor av ladusvalor.
En åskskur blöter ner mej på hemvägen, vilket bara var skönt. Åter hemma kl 1430.
Kl 1530: gjuse fiskar i närmaste klaret och får en medelstor fisk, som han flyger bort mot SE med. Kl 1545: ny gjuse fiskar. Kl 1630: sommargylling här igen. För ett förskräckligt väsen i de höga björkarna. Ser ett ex, men där är nog flera. Kl 1730: gyllingarna fortfarande kvar. Jodå, det är minst 2 ex; en jamar och en flöjtar för tillfället.

i 1976-08-19. Vaknade av gyllingens tjoande kl 0500. Kl 0900: gjusen fiskar, och den gamla bruna kärrhökhannen jagar över vassen.
Kl 1100: stridsvagnsövningar på vägen bakom huset. Ett öronbedövande oväsen, och täta dammoln lägrar sig över huset och trädgården. Outhärdligt. Jag ger mig iväg.

1976-08-20. Kriget raSAR FÖR FULLT.Omöjligt att vara här. Jag tar med tanterna in till Lund kl 1030. Åter här kl 1430. Lugnare nu.
Kl 1500 far jag ner till Torsjö. Otroliga mängder med fågel. Tyvärr småregn och stark blåst, varför artbestämningarna svåra blev. Gräsänder och sothöns dominerade stort. Massor av unga sothöns i olika åldrar. Smärre flockar med skedand och större flockar med kricka sågs. En del brunand och ett par stjärtänder. I vattnet närmast vägen låg 4 smådoppingar. En knölsvanfamilj med 4 ungar plus 4 knölsvanar utan kullar. Vadarflockar lyfte då och då; den största på c 50 fåglar. Gröbbena hördes hela tiden, glutt vid enstaka tillfällen. Kunde inte bestämma vadarna närmare, men flockarna bestod av både storsnäppor och mindre vadare. För övrigt sågs häger, ormvråk, skrattmås, gråtrut, ringduva, rörhöna.
Åkte vidare till Hjortalöpet. Tyvärr omöjligt att hitta någon sikt över sjön. Över sjön en gjuse och i omgivningarna 2 ormvråkar och en fin bivråk, som tursamt nog slog i en björk på nära avstånd.
Åter vid Kranke c kl 1800. Gjusen fiskade, och bruna kärrhökar, både unga och gamla, sågs under aftonen. Stor ansamling av ladusvalor i solnedgången.

forts.

Renskrift av Ingas anteckningar för tiden 15-22 aug. 1976 forts.

1976-08-21. Kl 0900: en ung ormvråk satt på lilla vägen mellan sjön och stugan. Lyfte och satte sig i aldungen nedanför tornet. - Gjuse fiskade vid flera tillfällen under dagen. - Kl 1730 åkte Lisa, Henrik och jag till vattenverksdammarna. 11 gluttar, 10-tal grönbenor, 2 enkelbeckasiner. 2 drillsnäppor, 1 skogssnäppa, 2 svartsnäppor. Knölsvanfamiljen med de 5 ungarna. Gott om sothöns, men svårt att få en uppfattning om antalet, eftersom de snabbt försvann in i vegetationen. 4 fina bläsänder (därav 1 hanne) + 20-tal gräsänder och 10-tal krickor. 1 häger, 1 glada, 1 ormvråk. Åkte via Vombsjöns V-strand hem. Nedanför Hjelmaröd massor av fågel. Tyvärr svårt att artbestämma dem på grund av dåligt ljus, och delvis stort avstånd. Enkelbeckasin, glutt, grönbena, rödbena och svartsnäppa sågs. Gräsand, skedand, kricka men också mycket obestämda änder.
På kvällen c 300 starar på trådarna bakom huset.

1976-08-22.
I tornet kl 1045-1100. Ett 50-tal änder i SE. Tycks vara mest kricka, men också något 10-tal gräsänder. 6 hägrar står i vasskanten. 1 gammal brun kärrhök hanne + 2 ungfåglar jagar över vassen. 2 ormvråkar över Silvåkraskogen. 5 fiskmåsar och några få skrattmåsar. Kl 1130 mobbas den gamle brune hannen av en sparvhök.
i Kl 1615-1630 tolv (12) skräntärnor fiskar över sjön. Flyger i samlad [illegible] flock mot E. Kom fint nära tornet. Flera mörka näbbar.
i Kl 1800 6 skräntärnor fiskar. [illegible] Försvinner mot ENE. -
På kvällen massor av svalor i N. Enligt Göran (Högstedt) c 10000, alltså tiotusen. Lärkfalk jagade.

Slut på Ingas anteckningar 15-22 aug. 1976.

1976-08-25

Jag kom till Lund med tåg kl. c. 1150, tog bil direkt till Zootis. Träffade bekanta, packade upp grejor, arbetade sedan till kl. c. 1615, for så med Inga nerom bostaden för ytterligare uppackning m m och därefter ut till stugan vid Krankesjön, ankomst dit omkr. kl. 1845. Bengt Bengtsson med flickvän var i Tornet, hade sett rördrom flyga men eljest enligt egen uppgift inga märkligheter.

Själv obsade jag först från tomten och angränsande områden,x) Antecknade då: "minst 15000 starar fällde i östra strandens vass [= vanliga stället Gsh] kl 1850–1915. Därefter stor aktivitet på svalor, säkert 2000–3000 [ex sedda Gsh] trots ofullständiga observationer. Mest ladusvalor. F.ö. sjön fågelfattig, 1+1 bruna kärrhökar sedda, några hägrar, och kl. 1955 skrek vattenrall Gsh." Detta är en avskrift av vad jag skrev i Tornets gästbok.

Senare på kvällen, när jag stått hos

---

x) och senare från Tornet.

1976-08-25 forts.
en stund i Tornet och sedan gått ner,
gjorde jag en snabb-artlista, som upp-
repar en del och innehåller en del nytt,
vilket obsades efter det att jag skrivit
i boken i Tornet. Artlistan ser ut så:

häger några få
rördrom 1 ex nästan säkert obsat kl 2000,
flög norrut över vassen och vidare över
vattnet. Jag är praktiskt taget över-
tygad om obsens riktighet, ty jag såg
att hägrarnas grå färg väl fram-
trädde, trots det svaga ljuset. Något
sådant syntes ej på rördrommen, och
den var dessutom mindre och mera
kompakt.
gräsand 6 ex (!)
obestämd dykand 1 ex (!)
grågås 3 ex i sällskap på öppet
vatten långt bort i V,
lärkfalk 1 sedd
ringduva sedd → [brun kärrhök uteglömd i listan]
rall hörd
kattuggla hörd kl 2115
ladusvala 2000-3000 på kvällen

(203)

1976-08-25 forts.

backsvala endast få sedda över sjön, men många flög över sandtaget vid Kvinnevad, när vi körde förbi där
[~~[illegible]~~]
kråka sedd
stenskvätta sedd i f.d. sandtaget
stare >15000 [se ovan].

~~3~~ 1976-08-26

Var uppe i tornet på morgonen. Skrev då följande i boken: "1976-08-26 kl 0615: mulet, lugnt, temp. +13°; svagt regn. obs På torr buske i vassen sitter en törnskata som dock flyger bort när en ung fiskgjuse passerar lågt över. Hägrar 3 ex sedda (vid kort besök). Gräsand högst c. 10 ex, därtill några obestämda änder. 2 unga skrattmåsar. Sjöns yta nästan tom på fågel. Gustaf Rudebeck".

Innan jag gick ner från tornet sågs även 1 brun kärrhök juv.

Observera denna torrbuske ute i vassen,

1976-08-26 forts.

där det faller Törnskator varje år på
obs/ höstflyttningen. Anmärkningsvärd plats för
en Törnskata tycker jag.

Obs också att icke en enda skägg-dopping, svan eller sothöna observerades!

På kvällen, efter jobb i Lund, gjordes iakttagelser och kortfattade anteckningar sålunda: (förtydligat och .

--kvällen kl 1830-1910 hördes storspov och glutt; senare omkr kl 2000 ånyo glutt. Minst 15000 starar kom till sjön kl. c. 1830-1910. Kl. c 1900-1920 var nog 1000-tals ladusvalor över sjön, därtill litet backsvalor, proportioner ovissa. Obs att antalet svalor alltså var relativt högt ikväll, man kan undra om detta är verkligt eller skenbart.

Kl. 1830-1910 kom också flera 100 ärlor och fällde i vassen. Jag blev denna kväll ej fullt klar över arten, hörde dem ej, men det var gulärlor, se följ. kvällar.

Kl. 1938-1940 1 lärkfalk jagar sländor över sjön. — Summa minst 4 bruna kärrhökar sedda: 1 ad, 2 juv, 1 oklar (till ålder och kön)

SLUT 1976-08-26

1976-08-27

Ut kl 0610. Såg då: 2 fiskgjusar varav åtm. en, kanske båda, var juv. 1 brun kärrhök juv, 1 brun kärrhök ♂ ad men den sistnämnda hade inte en dräkt som jag tidigare i år sett i sjön; var därför säkert en "främling"! Vidare 1 skrattmås ad. Plötsligt kom 1 skräntärna ad österifrån med god fart, höjd kanske 25 - 35 m, störtade brant ned mot sjön men saktade farten, lyfte från ytan upp en tämligen liten vitglänsande eller åtminstone vitaktig fisk, släppte den genast igen och fortsatte utåt sjön. Rätt trevlig obs.

2 backsvalor sedda

järnsparv hörd.

En tredje fiskgjuse kommer, alla tre kretsar tillsammans eller kanske rättare nära varandra. Nu syns det att det är 1 ad och 2 juv. (ljusa fjäderkanter på översidan på juv.) Ett ex, okänt vilket, ropar ofta "pjopp pjopp ....," ibland enstaka, ibland flera gånger upp-

1976-08-27 forts.
repat. Hörs avgjort sällan här,
även om jag är bekant med lätet
sedan gammalt.
6-8 gräsänder sedda
c 15+12+40 krickor sedda, vilket
är mycket mer än jag kunnat se
i år. En del av dem flygande, en
del låg i "Tarmen".

1 fiskgjuse slår brant, tar mycket
stor fisk, orkar knappt upp; i varje
fall orkar den knappast alls vinna
höjd, flyger länge precis över vattnet,
stiger högst någon meter på
(uppskattningsvis) flera 100 längd-
meter.
2 hägrar
ärlor sedda
2 brunänder
ytterligare några få skrattmåsar,

Slut på morgonanteckningarna.
Se nästa blad för obsar på e.m.
och kvällen.

1976-08-27, fredag, forts.

På e.m. och kvällen vid stugan hände följande. Ungefär 15000 starar fällde i vassen vid Ö stranden (= utanför Nicolins hus, som förut) kl c 1835–1905. De kom mest i några mycket stora flockar (på 1000–3000 ex/flock) ungefär från V–NV samt i ett antal små, ofta oskarpt avgränsade flockar (på 5–200 ex/flock) ungefär söderifrån. Ungefär samtidigt som stararna samlades, kom också flera 100 gulärlor och fällde i vassen, längre ut från stranden än stararna. De kom i flockar på c. 10–80 ex/flock.

Kl c 1850–1925 (sparsamt senare) var svalor mycket talrika över sjön, i regel inte på nära håll, men allt jag hörde och såg var ladusvalor. Totalantal kanske 4000–5000 ex.

Brun kärrhök: 2 juv och 1 ♂ ad slog efter de sittande stararna kl c 1930; vad jag såg fick de ingenting men en del av jakten skedde bakom alridån vid sjön, 1976-08-27, fredag, forts.

och hela jakten kunde ej följas. 1 lärkfalk sågs på kvällen. Bara några få änder sedda. Kattuggla hörd när det blivit nästan mörkt.

OBS: Inga berättade att Johnny gjort kanottur på sjön och sett väldigt mycket fiske.

1976-08-28, lördag.

På natten, troligen mest kl. 0300-0430, var det åska och regn, delvis kraftigt. I gryningen slutade både åska och regn, men om en stund återkom regnet, däremot ej åskan. Det var oerhört skönt att regn äntligen föll även över vårt lilla hörn; vi har undgått det alltför länge.

Jag fick hundvakt på efternatten och var därför vaken rätt mycket. Föga pigg på att ge mig ut tidigt på morgonen; men resten av dagen blev det en hel del obsar, ja, en stor del av tiden ägnade jag åt sådant, dock ej från c 1000 till

1976-08-28, Lördag, forts.
c 1215, då jag plockade c 3 liter
björnbär.
Förmiddagen gav från stugan: glada
1 ex över ängen uppåt Lilviken,
Tornfalk 1 juv över samma äng,
fiskgjuse sågs fint, tog fisk
(jag instämmer med Staffan i
att gjusen förefaller ha mycket
lätt att fånga byte). Sågs på
håll en flock på 5 Tranor.
③ Aeshna-slända flyger.
Väder: uppklarnande, men soldis, Temp
kl 1345 var 22 °C.
Den extremljusa kärrhöken (vit-gråvit
på huvud och övre armtäckare etc)
sågs; juv brun kärrhök också sedd,
minst 3 hägrar sedda (fler
fanns säkert). 1 skrattärna ad
kom på närhåll på morgonen.
Änder mycket få sedda.
Dagboken är i original rätt slarvigt
förd. Artlistan härnedan gäller tiden fram
till omkr. kl. 1500 och upprepar åtm.
en del av vad som sagts ovan. Efter
den listan följer kvällsobsarna.

1976-08-28, lördag... forts.

Artlista:

ormvråk 1+1+>5 i flock, bland de sistnämnda en börringevråk

glada 1

tornfalk 1

fiskgjuse säkert mer än 1 ex; gjuse sågs ta fisk 2 ggr

trana flock 5 långt i V

häger flera ex

~~④~~ brun kärrhök 1 juv, 1 ♀ ad, 1 ♂ semi-ad, + den extremljusa (se ovan)

gräsand 12+2+2

kricka 25-30 ex

brunand 1

skäggdopping 2+1

skogsduva 1

ringduva 2, därtill 1 parningsflygande på långt håll

fiskmås några (5-7 ex, ad och juv)

skrattmås c 10 ad hib + juv

skräntärna 1, se ovan

svartsnäppa 1 rundflygande vid middagstiden

hussvala 1 sedd

ladusvala sedd

(211)

~~⑤~~

1976-08-28 lördag forts.
järnsparv hörd
sävsparv sedd, men bara 1-2 ex.
sångare ytterst litet
mesar —"— —"—.

—

Det var varmt, vind rätt frisk omkring ONO, molnfritt men soldis och för ögonen påfrestande ljus.
Mycket getingar, fjärilar och Aeshna-sländor flyger.

~~⑤~~

—

Jag fortsatte obsarna även, ehuru osammanhängande, på e.m. och kvällen. Såg då flera hägrar; flera 1000 starar kom men studerades ej noga. Svalor få ikväll (månne reellt eller skenbart? Är de ett par km längre bort syns de ju inte); gulärleflockar; 1 stor tung brun kärrhök i ruggning i handpennor i båda vingarna, säkert en ♀; Kl 1935 kom en sparvhök över Jonas backe. Enkelbeckasin hörd på kvällen. Glutt hörd, kattuggla hörd mycket nära, och när jag gick ut, flög

~~6~~

1976-08-28 lördag, forts.

den bort från verandataket, där den suttit. Alla dessa kvällsflykter efter kl 1900. – Kl. 1910 flög ensam gräsand mot OSO; därefter en stund då jag ej obsade sådant, och därefter, kl 1940–2010, flög inalles 51 gräsänder mot OSO–SO. En blygsam siffra men i alla fall högre än den brukat vara denna sommar.

~~6~~

1976-08-29, söndag.

Mycket varm dag, temp kl c 1400-1600 var mellan 24 och 25° C; molnfritt, svag vind (på middagen delvis måttlig) omkring O-SO. Inte ett spår till cumulusbildning. Mycket rikligt med Aeshnasländor flög hela dagen, getingar fanns i mängder, och bland fjärilar må nämnas 2 ex av Vanessa antiopa. Jag gjorde föga obsar före kl 1015 men var i tornet 1015-1100 och gjorde sedan mycket flitiga ehuru ej oavbrutna obsar större delen av dagen. Kl c 1040 skrev jag det viktigaste av vad jag dittills sett ifrån tornet men såg (i tornets gästbok) sedan en hel del till innan jag gick ner. I nedanstående lista betyder T att arten sågs från tornet 1015-1100, S betyder att den sågs senare på dagen fram till kl 1800.

1 skäggdopping T 3 ex i sällskap

2 häger T max 5 ex sedda samtidigt, men antalet närvarande var säkert större. S sedd ideligen, och åtminstone en gång blev 5-6-7 ex samtidigt uppskrämda långt bort i V ändan på sjön.

3 gräsand T c 30 ex i "tarmen", enstaka på andra ställen i sjön. S sedd, delvis uppskrämd av militärmanöver med stridsvagnar och mycket skjutande, nog sågs 25 ex samtidigt lyfta då, därutöver få

4 kricka T c 30 ex också i "tarmen"

5 bläsand T 3 ex långt ute, därav 1 hanne ad

6 stjärtand T 2 ex i "tarmen"

7 brunand T först 1 hona, sedan 1 hanne, sedan 2 hannar i sällskap

8 vigg T 2 ex i sällskap med en brunand

obestämda änder T flock 5 ex mycket långt ute

9 ormvråk T först 1 + 1 ex, sedan 5 ex i sällskap kretsande över Silvåkraskogen delvis i sällskap med 2 lärkfalkar. S sedd flera ggr, delvis nära över sjön och stranden, även sågs 2 ex kretsa långt uppåt Revingehed etc. Totalt nog 10-12 ex eller fler, men intet sträck sett

10 bivråk 1 ex gled förbi norrut på e m, nära och elegant. Var säkert en ad

11 brun kärrhök T 1 hanne ad och 1 ex juv. S ofta sedd, bl a den extremt vithuvade, vidare en gång 2 hannar ad samtidigt och senare ofta sedd, om ock delvis på långt håll i V. Kl c 1730 såg jag en gjuse stiga upp och vinna höjd mycket sakta med stor fisk, jag såg den redan när den blev synlig över vassen. Den flög mot V, senare NV-N. Flera hundra meter bakom den sågs en kärrhök följa samma kurs, säkert var avståndet 500 m först. Gjusen steg uppåt (dock ej brant) och det syntes tydligt att den forcerade sin flykt. Kärrhöken kom efter, vann rätt sakta på den men gav inte upp. Slutligen, efter väl 2 km flykt, hade kärrhöken hunnit ikapp, den ofredade gjusen flera ggr och rätt intensivt, men den steg inte upp och slog brant uppifrån utan förföljde gjusen på mycket nära håll. Båda förlorade i höjd. Jag såg (trots avståndet som nu var långt uppemot kvarnen) att gjusen behöll sin fisk trots mobbandet. Ett tu tre gav kärrhöken upp, svängde tvärt söderut och försvann. Gjusen flög ett kort stycke mot N, svängde NE-E-SE och flög ut över sjön, nu rakt emot mig (fast ännu långt borta), och den sänkte sig precis till vattenytan. Jag fick ett starkt intryck att gjusen var trött. Trodde ett slag att den skulle släppa fisken. Men därav vart intet. Den svängde, nu på måttligt håll, mera mot S, steg till 5 m, senare 10-15 m höjd, och försvann in över Silvåkraskogen. Rätt intressant; jag ser mycket sällan kärrhök mobba gjuse om jag minns rätt.

12 fiskgjuse: T 1 ex med hela vingar, sedd nära. Senare 1 ex med rätt stor skada (lucka) bara i höger vinge, några av de längsta handp. saknades, och vingspetsen hölls (sett framifrån) ej på samma sätt som den vänstra, hela vingen; skiss:

S: Sistnämnda ex sågs flera ggr, delvis
alldeles över stugan och tornet. -
På e m sågs först 1, sedan 2, sedan 3

A

1976-08-29, söndag, forts.

ex samtidigt, alla över närmaste klarvatten och alla med hela vingar. 1 ex sågs lyfta med fisk, något senare ett annat dito, som blev förföljd av brun kärrhök (se föreg art). Även på långt håll över V sjön sågs gjusar, men de kan ha varit samma som även visade sig på nära håll

13 lärkfalk T på rätt långt håll över Silvåkraskogen kretsade 2 lärkfalkar lågt, delvis nära ormvråkar (se den arten)

14 tornfalk T ej sedd, S: vid två tillfällen flög 1 tornfalk mot S över sjön, den första var säkerligen en juv, den andra ruggade tydligt i stjärten och var väl ej juv men inga färgkaraktärer sågs

15 (?) rörhöna på morgonen såg Inga och jag ett ex lyfta ur vassen och fälla igen efter c 20-25 m flykt. Var så gott som säkert rörhöna, så säker att jag anser mig kunna ta upp den

16 vipa T ej sedd, S dels ett par enstaka ex över sjön, dels en samlad flock på c 35 ex vari även en stare var med; flocken flög i krokig kurs över sjön

17 glutt 1 sedd på morgonen, lyfte från den lilla dybanken i yttre delen av närmsta klarvatten. S: hörd en gång

18 skrattmås sedd hela dagen över sjön, och en viss omsättning torde säkert ha ägt rum; jag såg på middagen att måsar gick upp högt och ev sträckte bort. Men ej talrik T: högst 10-15 sedda S: dito, i varje fall knappast fler än 15 samtidigt. Mest ad hib, några juv sedda

19 fiskmås ungefär som föregående men genomgående något allmännare. T 15-20 sedda varav flera årsunga ex. S ungefär lika men ej noga undersökt

20 gråtrut S 1 juv överflygande på middagen

21 skräntärna T ej sedd trots noggrann spaning. S: under flera timmar ej sedd. Men c kl 1740 sågs plötsligt 1 ad över närmsta klarvatten, den störtade just ner - och kom upp med en medelstor fisk som den hastigt lyckades svälja. Sedan osynlig en liten stund, men kl c 1825 flög 3 ex över närmsta klarvatten. Nästan säkert var alla ad. i

22 ringduva sedd flygande över sjön några ggr men bara ensamma ex

23 gröngöling hörd

24 ladusvala T endast något enda ex S sedd, ett slag på middagen kom många tiotal, kanske flera, västerifrån i motvinden över sjön tillsammans med hussvalor

25 hussvala T ej sedd S sedd i minst ett par tiotal ex, se föregående

26 backsvala T ej sedd S bara 1 ex sett före kl 1830

27 kråka T ej sedd S flera ggr över sjön, mest sågs 3-4 ex samtidigt, kanske rörde det sig hela tiden om samma flock

28 svartmes hörd vid stugan på e m. Första gången på länge!

29 nötväcka hörd " " " middagen

30 järnsparv hörd en gång (praktiskt taget säkert)

31 trädpiplärka: T: flyttlätet hört flera ggr. Senare ej hörd

32 stare bara några smärre flockar på dagen

33 bofink T: sedd och hörd förbiflygande; ensamma ex

34 sävsparv något enda ex sett på f m

Tillägg: efter kl 1800 hände följande: starar samlades till vanliga platsen nedanför Nicolins men ej noga studerade, antal sedda ej stort. Även gulärlor kom till vassen, ett par rätt stora flockar sedda. Senare (ungefär från 1900, i ringa mån tidigare, men som vanligt efter det att stararnas huvudstyrka satt sig) rätt mycket svalor över sjön; delvis mycket högt denna lugna och varma kväll, men delvis rätt nära och rakt över huset. Jag såg och hörde enbart ladusvalor. Huvudmassan tycktes förekomma norrut från vår stuga, totalantal minst 3000, kanske mycket större (5000 eller kanske mer). En enda tornsvala anträffades högt uppe efter långt letande. Kl 1910 lyfte, troligen p g av skrämsel, minst 5 hägrar, c 35 gräsänder och c 30 krickor från sjön (trol från "tarmen"), flög utåt NV. Kl 1920 enormt med svalor långt ute, trol 5000-8000 ex. Kl 1926 och senare: svalorna helt försvunna! Kl 1930 var tempen 17½°C, och det var stilla och ljuvligt. 35

"1976-08-30 på morgonen c 100 backsvalor, 5 skäggdoppingar, 1 fiskgjuse som tog mycket stor fisk. 10 gräsänder 7 krickor, 1 brunand. Trädpiplärka hörd. 1 gråtrut [ad Sch], c 10 skrattmåsar, några fiskmåsar. Härligt, stilla väder, sol, god sikt."

Ovanstående är citat ur Tornets gästbok, skrivet av mig kl. c. 0655. Därtill kan läggas att jag såg 3-4 hägrar och 1 brun kärrhök.

Efter arbete i staden hela dagen och besök i våningen för ordnande av räkningar m m reste vi ut igen till stugan, ank. 1840. Hela dagen varit avgjort varm ~~[illegible]~~ och torr; Temp kl. 1900 var +20°C. Vid ank. till stugan hade stararna redan samlats, inga flockar sågs komma. Svalor, enbart eller nästan enbart ladusvalor, var mycket talrika över sjön, livliga, delvis högflygande. Skattade antalet kl. 1900 till 5000, kl 1910 till 10000. Kl. 1915 uppe i massor, kl. 1920 ej en svala att se. - Kl 1916 kom

A (216) ~~②~~

1976-08-30 forts.

en lärkfalk förbi stugan 2 ggr, första gången med oerhörd fart. Fullt med svalor (ladu) i närheten då. – Några (5) krickor och c 8 + 1 + några få gräsänder flög mot SO, ikväll utan att bli beskjutna (naturvårdade, för att använda jägarnas terminologi). – Det var en helt stille och mycket varm kväll, men molnen ~~②~~ tjocknade avsevärt och kl c 2000 var det nästan mulet och åtminstone i SV–NV tjockt molntäcke men fortfarande rätt högt liggande.

Militärmanövrer pågick hela kvällen, delvis under öronbedövande oväsen, när stridsvagnar och pansarbandvagnar körde förbi på pansarvägen och ängarna mellan sjön och Lilviks by.

Kvällen var mycket varm, och på ytterljusen, som vi tände, kom massor av dipterer av många arter inkl. en del psychodider, mest dock chironomider eller liknande. Därtill

1976-08-30 forts.
Chrysopa, ganska mycket noctuider, Aphodius rufipes m m m m, men jag samlade bara några smärre skalbaggar.
Kattuggla skrek på kvällen.

1976-08-31.
Upp 0610. Jag känner mig numera oftast oerhört trött på morgnarna, men när jag väl kommit upp, tycker jag inte konditionen är dålig.
~~3~~
Jag hade hoppats att vistelsen på Fårö skulle rekreera mig ordentligt, och det gjorde den också, men nästan genast efter min återkomst till Lund kände jag ånyo tröttheten.
Jag tror att kraftåtgärder måste till, och jag vet vad som egentligen behövdes; men det är inte lätt att genomföra nu när museets omflyttning snart skall vara slutförd – åtminstone så långt att museet åter kan öppnas. –
Denna morgon var stilla, ljum och

1976-08-31 forts.

mulen, Temp. kl. 0630 omkring +15°C. Ljusgrå himmel, lätt "mjölkig" och sikten var rätt dålig; V sidan av sjön endast svagt synlig. Före kl 0737, då vi körde till staden, sågs oerhört få fåglar, inte en rovfågel, inte en and; bara en ung fiskmås över sjön och vid avfarden ett par stenskvättor vid f.d. sandtaget! Kajflock hördes från Silvåkra by. Inte en sångare, inte en trädpiplärka hörd.

På vägen in till Lund (vi far alltid via Revinge, och oftast stora vägen uppom Krinneröd) ansamling av skratt- och fiskmås efter stor harv på åker; och vipflockar sedda. Dessa obsar i regel ej antecknade. Vissa dagar har vipflockar på 100-400 ex setts på stubbåkrar, ängar, plöjnader etc. flerstädes längs vägen.

1976-09-01, onsdag.

Jag hade lovat Bengt Nilsson att deltaga i en exkursion med hans kurs till Falsterbo för att tala litet om flyttfågel och demonstrera vad som fanns att se. Kursen sysslar huvudsakligen med evolution men får uppenbarligen (och glädjande nog) en bred taxonomisk basis. Kursdeltagarna är bara två, båda flickor, trevliga och intresserade och snabbtänkta. När detta skrives (4 sept. på morgonen) vet jag ännu inte deras namn.

Det fanns ännu ett skäl för mig att fara till Falsterbo. Mikael Kristersson filmar höststräcket på platsen; han började redan förra året och fortsätter nu. Han ville mycket gärna ha en filmstump från Kolabacken, där jag med hjälp av en vanlig skånekarta diskuterar orsakerna till det rika sträcket över Falsterbo, utan att glömma att omtala vilka arter som inte passerar platsen i stort antal, vilka väderleksfaktorer som gynnar resp. missgynnar sträcket, hur mycket sträck som går förbi osynligt, exempelvis för högt, eller förskjutet i sidled av NV resp. SO vindar, vidare möjligheterna att studera nattsträcket, att kommentera ringmärkningen av småfågel och vadare och andra grupper, etc. Naturligtvis var det inte meningen att hålla ett långt föredrag men att omtala vad som blev aktuellt, demonstrera och kommentera sträckande fågel osv. Om det behövdes, kunde ju alltid någon av åhörarna göra frågor. Mikael ville ha en grupp på 6-7-8 personer på Kolabacken för ändamålet, och eftersom vi bara blev fyra från Lund (Bengt Nilsson, de båda kursflickorna och jag), hade han trummat ihop några till, däribland Claes-Göran Dahl och fru Carlberg (som är mamma till Mikaels flickvän) samt några som jag inte känner namnet på.

Naturligtvis hade jag i förväg informerat kursdeltagarna om filmningen. Ingen hade något emot att agera.

Eftersom jag själv var den som startade flyttfågelundersökningarna i Falsterbo, har jag hela tiden varit mycket angelägen om att verkligen vara Mikael till tjänst. Han är fin på fågel och filmning, och han har ett ovanligt mjukt och fint umgängessätt med människor, samtidigt som han mycket väl vet hur han vill lägga upp jobbet. Vidare är han synnerligen fäst vid trakten och allmänt naturintresserad. Överhuvudtaget en väldigt trivsam och charmerande och hänsynsfull person.

Vi som kom från Lund startade c 0745. Det var gråväder men alls inte hopplöst. Eftersom man numera kan passera Malmö på den s k inre ringvägen, går färden mycket fort. Vi var på Kolabacken c 0835, trots att vi gjorde ett uppehåll vid NÖ hörnet av Ljungen.

Programmet för dagen gick fint. Det var ingen stor fågelrikedom. Visserligen var det rikligt med svalor över Ljungen, men annars var det faktiskt mycket ont om småfågel. Däremot kom bivråkar i ett par trevliga flottiljer, sparvhökar syntes fint, och vi hade utmärkta observationer av diverse vadare vid sydkusten mellan Nabben och Klubbhuset.

🛏 sl Mikaels film är ett beställningsarbete från Sveriges Radio-TV. Den förväntas bli färdiginspelad i höst, när sträcket 🛏utar. Sedan blir det klippning och annan bearbetning, och Mikael har bett mig vara till förfogande på senhösten för inspelning av ytterligare tal. Slutresultatet väntas bli en TV-film på 50 minuter. Tidigast i februari 1977 kan den bli klar. När den sedan kommer att sändas vet förstås ingen ännu.

Jag hade bett Bengt Nilsson att vi skulle köra hem i hygglig tid. Läget var nämligen det, att vi på kvällen kl 19 skulle ha avdelningsfest på Zootis, kräftskiva närmare bestämt. Och då vill man ju gärna vara i form. Mätta på intryck - ty vi hade inte bara sett på fågel utan också på insekter, havsstrandfauna, växter etc - kom vi också hem till Lund redan kl 1510. Mycket skönt. Jag sov en dryg timme, tog det även i övrigt lugnt på e m och fick en taxi upp till Zootis kl 1830. Pysslade litet på arbetsrummet och gick upp till festlokalen

1976-09-01 forts.

(d v s seminarierummet vid stora salen) i lagom tid. Det blev en särdeles lyckad fest: goda turkiska bergskräftor i riklig mängd, därtill smör och bröd, och melon efteråt, och så kaffe. Övriga drycker fick var och en ta med själv. Jag medförde en lagom dosis malörtsbrännvin och en dito pirkum och litet whisky och god konjak, och naturligtvis rikligt med öl. Satt mellan Berit och Ewy, och vi hade verkligen trivsamt tillsammans. Inalles var vi omkring 20 personer. Eftersom Bengt Olof ännu inte kommit tillbaka från Fårö, hade jag tänkt att säga några ord, bara helt kort, tacka för kalaset och för den fina stämningen på avdelningen; men det var sådant liv vid bordet att jag avstod. Säkert bäst så; jag talar alltid dåligt, och allting gick precis lika bra utan tal.

Nu var läget så, att Mikael Kristersson fått till förfogande för sin filmning en speciell helikopter med kameran upphängd på sådant sätt att den inte vibrerar. Den helikoptern, som är särdeles dyr i drift, skulle han få disponera följande morgon, den 2 september. Mer än tre timmars flygtid kunde det dock inte bli, och det var ytterst angeläget att flyga med den redan rätt tidigt, såvida inte vädret blev alldeles omöjligt. Därför hade Mikael vänligen bett mig att ställa upp på Kolabacken redan c kl 0830. Onekligen skulle det ha varit skönt att vila ut morgonen efter festen. Men Mikael erbjöd sig rentav att betala taxi från Lund, bara jag kom i tid. Och förvisso är det svårt att säga nej till en så trevlig person som Mikael.

Festen blev rätt långvarig, men omkring midnatt bröt vi upp, fast jag tror att några ungdomar höll ut till framåt morgonen.

1976-09-02, torsdag.

Jag sov dåligt på natten, steg upp c 0615, klädde mig (enligt stränga order från Mikael precis som igår), lagade en lätt morgonmåltid, fick en taxi, startade 0750 och kom oväntat kvickt till Falsterbo. Avstigning vid Kolabacken 0830! Var då i utmärkt form, hade inte ett spår av känningar av gårdagens fest. Träffade en del folk som varit närvarande även igår, plus en del nya. Helikoptern kom och landade alldeles mellan Kolabacken och Klubbhuset. Träffade Mikael och piloten (en mycket god och förtroendeingivande typ), träffade även den kanadensiske kameraoperatören och hans kvinnliga assistent. Högst intressant att träffa folket och se på utrustningen.

Meningen var att helikoptern skulle flyga över Kolabacken och därvid filma fågelskådarna där de stod; sedan skulle helikoptern stiga högre och filma de sträckande fåglarna, samtidigt som man på filmen kunde se folket stå och se dem sträcka förbi. Något sådant hade aldrig förut filmats, sade Mikael.

Nu var det grått väder. Ett lågtryck fanns över Tyskland, och det var synnerligen svårt att veta om vi, på lågtryckets nordsida, skulle få uppklarnande eller tätnande. Det var stundvis småregn, som dock slutade nära nog fullständigt. Vi samlades på Kolabacken. Helikoptern startade och flög lågt över oss. Vi hade fått besked att göra precis som man i vanliga fall inte skall göra. Vi skulle alltså titta, delvis med kikare, rakt in i kameran. Så skedde. Det var mulet och tydligt kyligare än igår och långt ifrån fint väder, men det regnade inte, ljuset var fullt tillräckligt, och sikten var utmärkt, man såg danska landet vid Stevns, och man såg Møn, om man visste var man skulle leta. En fin flock säl låg på en sandrevel på hitsidan av Måkläppen, de syntes knivskarpt även med blotta ögat. Och man kunde se, åtminstone i kikare, att en stor samling storskarvar satt på östra spetsen av Måkläppen.

Ja, vi stod alltså på Kolabacken och tittade oss omkring. Jag hade skånekartan utbredd, pratade litet, pekade på enstaka sparvhökar (inte mer än 4 - 5 stycken, tror jag), såg på överflygande svalor och litet gulärlor etc etc; och en ensam bivråk kom lågt. Naturligtvis

1976-09-02 forts.
hade vi ofta våra blickar riktade österut, för den händelse bivråkar i större antal skulle dyka upp. Och de dök upp! En stor och tät och låggående flottilj kom på långt håll sakta emot oss. Jag räknade som hastigast 155 ex. Plötsligt såg vi att helikoptern satte fart mot bivråkarna. De nalkades sakta, med omväxlande lugna vingslag och korta glid, som fallet brukar vara när termiken är klen eller obefintlig. Nu började helikoptern följa vråkflocken, flyga parallellt med vråkarna och mycket nära dem. De reagerade knappast alls! Flocken steg så småningom, gick utåt. Helikoptern följde med. Vi fröjdades in i själen allihopa. Vråkarna gav sig till att skruva ett par omgångar, de vann i höjd men knappast mer än något hundratal meter; och plötsligt "löstes skruven upp", och alla fåglarna gled i rak kurs ut mot VSV, höjd skattningsvis 200 meter. Helikoptern följde med en bit men vände snart, kom in och landade. (Vi fick veta att den inte får lov att ge sig långt ut över vatten om den inte har pontoner). Ut klev en själaglad Mikael, och alla de övriga var också leende och lyckliga. Det blev en stunds prat. Vädret blev inte sämre men inte heller mycket bättre. Mulet men torrt, en aning blått långt uppe i NV bland grå cumuli, annars ett grått molntäcke, väl snarast av stratus-typ (men jag är osäker på typbeteckningen).

Härmed var en av Mikaels hetaste drömmar uppfylld. Han sade att han närmast hade lust att personligen fara upp till Stockholm med filmen för att få den riktigt väl omskött vid framkallningen, men "ännu hade det aldrig hänt att det misslyckats när filmen sändes som expresspaket till Sveriges Radio-TV". -

Som vi stod där och pratade och tittade oss omkring, blev stora mängder bivråk synliga på låg höjd i öster, långt borta ännu så länge, men de nalkades sakteliga. Stora kretsar med c 50 och 80 ex bildades ett par gånger, men antalet samtidigt synliga ex var säkert c 400. Den första laddningen steg och gled ut. Mikael sade något om att nu kunde man ju stiga upp på nytt och få ett stycke slow-motion-film av dem. Piloten nickade, teamet gjorde sig klart för uppstigning, och vi andra tog adjö. Vi hade gjort vad vi skulle. Vi blev stående resp. sittande ett slag vid bilarna på P-platsen vid Kolabacken. Sedan fick jag lift med fru Carlberg till Malmöbussen. Den gick 1145. Efter en vilsam resa (jag blev sömnig, men det gjorde ju ingenting nu) och efter byte av hållplats och buss i Malmö kom jag till bostaden på Sunnanväg 18 L i Lund kl 1345. Hade tagit semester denna dag och vilade mig därför hemma. Ringde Inga som lovade hämta mig omkring kl 1730. Så blev det också. Vi for ut till stugan vid Krankesjön.

Vädret hade på eftermiddagen försämrats sakta men säkert, dock knappast före kl 1400 skulle jag tro. Men på kvällen blev det ihållande regn och mycket tjockt väder.

Omkring kl 1810 eller något senare kom vi till lilla stugan. Då flög tätt med svalor i lä av strandskogen vid sjöns östra strand. Art oklar; det var en mycket mörk kväll.

(222)

1976-09-03, fredag.

Det blev ihållande regn på kvällen och natten. Måste kommit många mm. Äntligen. Regnet höll på frampå efternatten. På morgonen kl 0600 var det mulet men starkt lättande, och snart var vädret strålande. Jag gjorde ett besök i tornet. Skrev följande: "Kort morgonbesök. 1 gjuse, 1 börringevråk, ett par hägrar, ringa antal krickor och gräsand [varvid "and" är felskrift för "änder"]. Råkor flög över".

Därutöver föga eller intet på morgonen. Vi for in tidigare än vanligt eftersom jag skulle till tandläkaren kl 0800. Kom i mycket god tid.

Efter tandbehandlingen upp till Zootis. Därvid som vanligt, naturligtvis, föga möjlighet att obsa fågel. Men när vi satt ute kl 1005 till morgonkaffe - vädret var då strålande, solljuset intensivt och luften mycket klar - kretsade en fiskgjuse över Zootis och anslöt sedan till 6 bivråkar som gled förbi mot SV på högst 150 m höjd. Alla, även gjusen, började ~~sedan~~ kretsa, steg men inte mycket högre, och fortsatte sin väg mot SV.

i

Efter jobbet iväg till stugan. Jag blev försenad på grund av att Lilian (Bengt Nilssons flickvän) efter telefonsamtal från Stensoffa medförde en sjuk, oerhört egendomligt färgad ormvråk. Det var en börringevråk med sällsynt intensiva färger, extremljus även ovanpå, men inte på alla kroppsdelar. Exempelvis var stjärttäckarna på ovansidan delvis mörka, och nacken var brett mörk, trots att ryggen var gräddvit och huvudet övervägande vitt. Fågeln kunde inte stödja på benen. Narkotiserades och lades i frys, sedan jag först redogjort litet om vråkens variation för Lilian, Kirsten Thörneby, Maria Walles och Ronny Larsson och ett par andra som samlades i vestibulen just när vråken bars in. Fågeln var funnen vid Tuvelunds gård nära Torna Hällestad.

1750-
1800

For ut till stugan sedan, som sagt. Ännu på utresan sällsynt klar luft och fin kvällssol. Trots att klockan bara var ~~1750~~ när vi körde Revingeby (kort uppehåll vid kiosken) - Revingehed - Kvinnevad - stugan, kom flock på flock av stare norrifrån ner mot Krankesjön. Tidig samling till nattplatsen tycker jag. Efter framkomsten gick jag upp i tornet och obsade även senare flitigt. Starar kom i stort antal, men mer än 10000-13000 inalles tror jag inte på (approx.). Vidare kom alldeles ovanligt mycket ärlor, flera stora sädesärleflockar men därefter flera rena och mycket stora gulärleflockar österifrån och fällde i sjöns vass, utanför stararnas plats (och deras plats var ungefär utanför Nicolins som vanligt). Säkert mellan 1000 och 2000 ärlor inalles, och skattningsvis 60-70 procent gulärla, men detta osäkert eftersom detaljbestämning inte kunde göras av flockar som kom längre ute över sjön.

Vädret blev plötsligt mycket förändrat. Regnby nalkades, (en lindrig regnby kom redan omkr kl 1805), det blev piskande regn och åska, den senare dock aldrig vidare stark, föreföll som höjdåska. Allt drog upp västerifrån, och om en stund när regnet upphört blev det fantastisk kvällssol på de betande kreaturen på ängen bakom huset och ännu mer på ängssluttningen och f d sandtaget och allra mest på det fullkomligt blåsvarta molnkomplex som nu stod i öster. Svalor samlades i mängder över sjön, endast ladu sedda och hörda så när som på någon enda backsvala. Nu kom ny hård regnby, ungefär från V eller SV, då steg alla svalorna tätt tätt upp mot vinden, vi såg på ett par minuter flera 1000 svalor stiga upp så. Regnbyn drog snabbt över, då började svalorna svärma, delvis tätt och rätt högt. En lärkfalk kom två gånger förbi utanför fönstret med vansinnets hast, uppenbart på jakt efter svalor, ena gången gjorde den ett par obegripligt tvära kast trots den pilsnabba flykten. Helt lågt över buskar och vasstoppar flög den.

i →

Tillägg: (a) morgonens börringevråk my. utpräglad, mest rent vit,
satt i trädtopp vid stranden V om kanalmynningen.
(b) vid ankomsten ikväll flög en duvhök precis förbi stugan.
(c) en svarttärna över sjöns NO del, från Tornet.

+ mer

1976-09-03 forts.

(c) en svarttärna flög över sjöns NO del. Sågs från tornet en stund när sikten var rätt bra.
(d) fasan hördes på kvällen
(e) skogssnäppa hördes också på kvällen.

1976-09-04, lördag.

På natten en del regnskurar. Dagen blev, kort sagt, klar och solig men mycket blåsig; vind omkring V till NV och säkert c 8 -12 m/sek, kanske rentav mera ibland. Detta höll på ända till efter kl 1830, då vinden plötsligt mojnade. Det blev en stilla, kylig och klar kväll.

Jag obsade en stor del av dagen. Påfallande mycket folk kom till tornet, både kända och okända. Talade med många. Trevligt fågelliv, men med nedan nämnda undantag nästan inget tydligt sträck observerat.

Artlista med korta kommentarer:

1 skäggdopping 1 sedd i sjön
2 häger sedd hela tiden, oftast sågs 4-5-6 ex samtidigt, men ett par gånger, då fåglarna antagligen skrämts av båtar eller annat, sågs c 10 hägrar samtidigt i luften, och det verkliga antalet närvarande ex var sannolikt omkring 12-15
3 gräsand nog minst 50 ex sedda
4 kricka också sannolikt minst 50 ex sedda
5 skedand på f m 1 ex, senare minst 3 ex sedda
+ se obestämda nedan

Simänderna låg till stor del inne i "tarmen" men även, åtminstone gräsänder, i smärre flockar på andra ställen i sjön. - På kvällen i skymningen relativt stor aktivitet på änder, många täml. småflockar gräsand och kricka flög mot OSO-SO. Ingen jakt på änder skedde ikväll vid sjön.

6 gravand på f m flög 2 ex förbi stugan mot SO. Rätt ovanligt vid den här årstiden
7 sångsvan. När jag första gången för dagen steg upp i tornet låg en vit svan rätt nära, i närmsta klarvatten. Det var en sångsvan! Den simmade "målmedvetet" söderut och hade om en kort stund nått in i vassarna V om kanalmynningen. Försvann där. Första svanen på länge i sjön, såvitt jag har sett.
- obestämda änder: flock på c 14 ex långt ute, sannolikt dykand.
8 ormvråk: flera sedda kretsande, ibland upp till 5 i sällskap, men totala antalet sedda ex kan inte ha varit mer än högst 20-30, ty efter kretsandet brukade de ej glida bort i den normala sträckriktningen(= ungefär VSV eller SV) utan minst lika ofta åt andra håll. Det är högst sannolikt, i något fall säkert, att jag såg samma ex mer än en gång under dagen.
9 bivråk (?). På morgonen, när jag stod och samtalade med några fältbiologer, kom en ensam mycket högflygande vråk med spikrak kurs mot SV. En av fältbiologerna lyfte kikaren och sade "bivråk", och jag tror honom gärna, men själv fick jag inte kikaren i tid, och med blotta ögat kunde jag bara se att det var en vråk. Hur som helst var det intressant att, utöver detta ex, icke en enda bivråk sågs av mig idag.
10 sparvhök bara 1 ex sett lågt över sjön
11 brun kärrhök flera ex sedda, minst 1 hanne ad och 1 hona som visade spår av ruggning i båda vingspetsarna (längsta handpennorna) och minst 2 juv; därtill flera ggr bruna kärrhökar långt borta i V; och även bland dem som sågs nära kan det ha funnits fler ex än de nämnda, till exempel fler än 2 årsungar. Totala antalet sedda ex måste varit c 6-7
12 fiskgjuse ofta sedd, visserligen aldrig mer än en i taget, men mer än ett ex måste ha funnits. Det (eller de) ex jag såg bäst var klara juv. Ibland nära, ibland långt bort över V sjön.

1976-09-04 forts.

En gång såg jag den störta ner utanför den vass som avgränsar närmsta klarvatten och komma upp med en alldeles ovanligt stor fisk, tillsynes skarpt vit till färgen, som den tagit över stjärtspolen. Den steg ett par tre meter upp men tappade höjd och försvann bakom vassen, jag såg den inte igen men Inga såg den dra iväg alldeles över vattenytan, tydligen mödosamt, med fisken.

En annan rätt remarkabel obs idag: långt bort i V steg en gjuse sakta uppåt, flög söderut med stor och lång fisk i klorna. Inom kort började den kretsa tillsammans med två vråkar. Detta var på avgjort långt håll. Visste man om läget, var gjusen lätt att bestämma, men hade man inte sett förloppet från början var det oerhört lätt att bestämma gjusen fel: där den kretsande med bytet såg den ut som en fågel med kort hals men långa rakt utsträckta ben, detta naturligtvis särskilt utpräglat i de ögonblick då den var vänd rakt emot åskådaren.

13 lärkfalk sedd 2 ggr mitt på dagen över sjön

14 tornfalk 1 ex sett över sjön på f m

15 svartsnäppa 1 ex flög runt över sjön, sågs komma rätt nära och en gång mycket lågt. Fällde troligen till sist på någon dybank

16 skrattmås sedd i ringa antal, något tiotal kanske, ev. fler

17 fiskmås relativt många, säkert 20-25 ex seddA, mest årsunga ex.

18 gråtrut 1 ad

19 ringduva enstaka förbiflygande

20 ladusvala på dagen mycket få i den hårda vinden. För kvällen se nedan

21 hussvala bara ett par ex sedda

22 backsvala sedd i ringa antal; se nedan.

23 kråka några sedda

24 råka dito

25 kaja några få överflyg.

26 stare: från c 1730 kom flockar till vanliga nattplatsen utanför Nicolins. Hur många som kom norrifrån kan jag inte se från vår tomt och inte heller bra från tornet. Men från S kom relativt få och små flockar. Från VNV+NV, alltså ungefär över sjön i dess längsriktning, kom många och stora flockar, en gång nalkades 5 nästan samtidigt (my. approx. likstora flockar à 800-1000 ex/flock). De gick relativt högt i den hårda medvinden, som väntat. Kvällen var mycket ljus, och ansamlingen höll ~~n~~på betydligt längre än kvällarna innan; ännu kl 1835 kom c 250 från NV. Totalantal antagligen c 15000 (approx., skattat, ej räknat)

27 trädpiplärka hörd i ringa antal

28 sädesärla }
29 gulärla } kom i stort antal på kvällen samtidigt med stararna, säkert var det inalles 1000-2000 ex, men my. approx., ty de var förfärligt oroliga och flög runt vida omkring över sjön. Och det var inte alltid möjligt att ange arten., eftersom åtminstone vissa flockar var blandade. Flockstorlek 25-100 ex, ofta 60-75 ex. Påtaglig och långvarig oro; orsak oklar, månne vinden?? I varje fall omöjligt att se var de slutligen fällde. Ibland var de långt borta i V och kunde med möda ses i motljuset, ibland var de my. närmare.

Svalor: ännu kl 1830-1840, när de sista stararna kommit, och en kort stund därefter, var så gott som inga svalor att se över sjön. Men just nu (inte förr!) mojnade vinden mycket hastigt, och när jag stod vid P-platsen tills. m Hans Källander och Lotti och en gästande engelsman som medverkar vid en kurs på Stensoffa, kom svalor i stort antal, kanske 500-700 sedda, och bara ladu så när som på någon enda backsvala, österifrån och började flyga runt över stranden och angräns. områden. Hans sade att han i blåsten sett svalor jaga precis lågt över Vombs ängar etc. De var nu aktiva åtminstone till kl 1910, vilket är sent. Man undrar i vad mån kvällssaml. över sjön betingas av att de söker näring. Denna kalla kväll väl föga att hämta, antar jag. SLUT 1976-09-04.

C

(225)

1976-09-05, söndag.

Upp 0515: då var yttertemperaturen minus 1 grad C. Först kilometervid sikt, om ock med ett par dimbankar; men inom kort blev det mycket tät mjölkvit dimma, så att sikten reducerades till 50-75 m. Aningen blått antydde att dimman ej nådde högt. När jag kom ut, hördes stor kör av stare och flockar flög precis lågt över vassen vid nätplatsen men fällde åter. Några minuter senare sikt omöjlig, man bara hörde stararna, och detta fortsatte till kl 0535 då jag gick in igen. 1 rörsångare lockade "Trett" sågs bra också. Häger hörd. F.ö. intet.

Nästa gång jag gick ut var kl. c. 0740. Det var underbart väder, spegelblankt, soligt. Jag tog en del fotografier av daggbehängda spindelnät och gick sedan upp i tornet. Stod där rätt länge och skrev följande i boken:

"1976-09-05 kl 0810. Dimmorna har skingrats, det är klart och

(226)

1976-09-05 forts.
soligt och spegelblankt. Fiskgjuse, gröngöling, spillkråka, en flock råkor, enstaka sävsparvar, en knäppande rödhake. Och 2 storskarvar flyger runt flera minuter innan de landar långt ute. De börjar genast dyka efter fisk. Relativt mycket skrattmås, säkert 30-40 ex. 1 nästan utfärgad havstrut flyger västerut. Änder: Årtiljen något mer än förut. Flock 6 viggar. Krickor flera tiotal, gräsand c 20 sedda.

Kommentarer till detta:

(a) gröngöling och spillkråka hördes nära
(b) rödhaken syntes när jag kom ner. Obs, att den inte brukar vistas här under häckningstiden
(c) båda storskarvarna flög mg. nära varandra, flög mycket länge runt i oregelb. turer över hela sjön. Båda hade vit undersida men föreföll svarta f.ö.
(d) till ovanstående skall läggas en flock på c. 15 obest. änder mg. långt ute.

1976-09-05, forts.

Kl. 1015 kom herr Nicolin med fru x) förbi vår stuga på sin lilla morgonpromenad. Kort samtal om det fina vädret, den kyliga natten etc. Herr Nicolin frågade plötsligt: "Blir det något gjort åt Krankesjön?" På min fråga hur han närmare tänkte sig att sköta sjön svarade han att den ju växte igen. Jag erkände gärna att detta var ett problem men lät förstå att man säkert måste tänka sig för mycket noga innan man vidtog åtgärder. Till sist frågade jag honom hur han ansåg att sjön borde behandlas. "Man skulle smuggla in ett par australiska gräskarpar", svarade herr Nicolin ordagrant.

forts

---

x) Fel: han hade skaffat sig en ny kvinna, inte lika rödgul i håret som den föregående.

1976-09-05 forts.

Det blev nästan oavbrutna observationer på söndagen efter kl. c. 1030. Johnny Karlsson kom på kaffe på f.m., efter att ha lett en grupp scouter vid Tornet, och på e.m. kom Ulla Holmberg samt Anders Dahm med maka. De hade varit på Romeleåsen och plockat björnbär och rönnbär. De fick också kaffe. –

Inga och jag åt middag omkr kl. 1800. Många obekanta besökande kom till Tornet under dagens lopp, och en del av dem frågade om fågel etc., så som ofta händer.

Jag var ute i det härliga vädret nästan oavbrutet. Vissa stunder var cumulustäcket nästan obrutet, men till stor del var det solsken och grant. Omkr. kl. 1430-1630 drog det upp höga slöjmoln i V, och jag trodde det skulle mulna ordentligt, men det lättade igen framåt kvällen. Härlig sikt större delen av dagen. Jag måste föra fågelanteckningarna rätt korta.

1976-09-05 forts.
Artlista (+ betyder : se kommentar sist)

+ 1. skäggdopping +

2. häger alltid synlig,
nog c. 10 inalles

3. grågås 3 ex fällde
i sjön kl. c. 1115

4. gräsand } som vanligt;
5. kricka } kanske 40-50
av vardera;
en del små-
flockar flög
≷ 050 på kvällen

+ 6. fiskgjuse sedd i
många ex, +

7. bivråk : endast 1+1
+1 ex sedda med
långa mellanrum. Ett
ex myc. lågt och nära;
de övr. högt, m/m klart
på sträck. Obs det
ringa antalet

+ 8. ormvråk sedd hela
dagen men i myc.
måttligt antal. Få
ex (≤10) på klart
sträckflykt +

9. glada 1 ex krets.
över sjön f.m.

10. sparvhök Σ c 4
ex på dagen, långa
mellanrum, kretsande;
därtill 1 ex på kvällsjakt
på ärlor, fick intet
som jag såg

11. duvhök 1 ex med
fågel i klorna kom
(rätt liten) myc. nära
och snabbt förbi i
skymningen; myc.
trevlig obs.

+ 12. brun kärrhök V.
ofta sedd +

13. tornfalk ett ex
flög ↓ över sjön
på e.m.

+ 14. lärkfalk osed-
vanligt ofta sedd +

+ 15. trana 2+3 ex +

16. sothöna 1 ex.
närmsta klarvattnet !

1976-09-05 forts. Artlista forts.

17. brushane sedd flyga över sjön; ett par ex.
18. enkelbeckasin hörd
+ 19. skrattmås +
+ 20. fiskmås +
21. gråtrut 1 ad över sjön på e.m; även enstaka högflygande ungtrutar sedda.
+ 22. havstrut +
23. svarttärna 1 ex länge ute över sjön på e.m.
24. skogsduva 1 ex ↓ över sjön
25. ringduva sedd i ringa antal.
26. tornsvala ett fåtal ex sedda.
+ 27. ladusvala +
28. hussvala sedd i ringa antal
29. backsvala sedd i ringa antal
30. trädpiplärka hörd flera ggr särskilt på morgon och f.m.
+31. sädesärla +
+32. gulärla +
33. järnsparv hörd
34. lövsångare sedd; även en full sångstrof hörd.
35. snöskata hörd på morgonen
36. blåmes hörd
37. svartmes hörd ett par ggr.
38. entita hördes sjunga flera ggr.
39. sävsparv sedd i ringa antal
40. bofink hörd
+41. stare +
42. nötskrika 1 ex fällde i alarm vid tornet på e.m.

1976-09-05 forts. artlista forts. m.m.

43. kråka sedd i ringa antal
44. kaja d:o
45. skata.

Därtill följande arter, omtalade från morgonen före den tid till vilken artlistan refererar

46. storskarv
47. vigg
48. gröngöling
49. spillkråka
50. rörsångare
51. råka.
52. rödhake.

Kommentarer
(arter märkta +)

1. skäggdopping. På e.m. en flock på 22 ex totalt samlade längst borta mot Almen, stundvis länge. Därtill flock 3 ex ute i sjön. Σ 25 ex, största siffran på mg. länge

6. fiskgjuse sedd ideligen, oftast bara en åt gången men på e.m. 3 samtidigt i SO och ett ex i V. Sågs ta fisk resp. flyga bort med fisk flera ggr. En gång en nästan säker abborre; [redacted] kroppsformen syntes och storlek

1976-09-05 forts. Kommentarer forts.

därefter de röda fenorna syntes fint i motljus. En stund senare fick ett annat ex. en ovanligt stor och hög fisk, trol. braxen, hade stor möda att hålla sig uppe. Det tycks verkligen vara rel. lätt för gjusarna att ta byte. Och fiskrikedomen i sjön är stor enl. meddelande från Johnny.

8. Ormvråk. Det var lätt att se ormvråk om man letade, men inte annars. På rent sträck sågs inte många: 6 ex gick V eller VNV på oerhört högt kl. c. 0945, anträffades av en slump när jag studerade tranorna. Senare enstaka ex eller 2-3 tills. kretsande. En gång kretsade en ormvråk och en bivråk tillsammans. Alls intet spår av hela tiden pågående sträck, ej ens ett glest sådant. Men nog såg jag väl 25-35 ex på dagen.

1976-09-05 forts. Kommentarer forts.

12. brun kärrhök sedd rätt ofta; minst 2 juv, 1 rätt mörkbrun fågel som inte var årsunge, samt någon till med ljust huvud; plus ex på avstånd! Totalt nog högst 5 sedda. Ingen klar ♂ ad.

14. Lärkfalk mycket intressant. Sågs några få gånger på låg höjd och m.l.m. nära stugan, jagande då Aeshna-sländor som flög talrikt och tydligen även rätt högt upp. Men därtill hände det inte mindre än 11 (elva) gånger, när jag granskade himlen och cumulusmolnen att jag fick in ensamma kretsande lärkfalkar, ibland medelhögt eller högt, några ggr mycket högt. Detta har nog aldrig hänt mig förut, och jag måste dra slutsatsen att åtskilliga lärkfalkar fanns över sjön + omgivande marker. Jag spanade flitigt, det är sant, men chansen att få in lärkfalkar brukar vara mycket liten. Jfr ormvik-siffran!

1976-09-05 forts. Kommentarer forts.

15. Trana. 2 ex kretsade mycket länge och högt, nära tillsammans till c 0930. Var ad. och något olika stora. Gled slutl. mot S. Därefter 3 ex i krets långt borta til. c. 1440, försvann snart.

19. skrattmås relativt vanlig, rörde sig ofta över sjön, ibland ensamma, ibland låg de i flock långt ute. Nog Σ 50 sedda. Både ad. hib. och juv.

20. fiskmås ungefär som föregående, men knappast över 20 sedda, och de allra flesta var juv. En gång skruvade 5 juv högt upp.

22. havstrut. Utöver den som sågs på morgonen såg jag minst 2 ad senare på dagen, vid olika tillfällen. Det ena ex var kvar i [illegible] sjön på kvällen, bland mindre måsar.

27. ladusvala: Det blev en jättelik ansamling på kvällen c. 1840-1905. Tätt, och både lågt och högt, och över stor yta västerut. Nog > 10000.

235

1976-09-05 forts. Kommentarer forts.

31. sädesärla } ansamling till sjön
32. gulärla } skedde på kvällen, men nästan säkert betydligt färre ex. än igår. Inbördes proportioner ovissa; tveksamt om jag såg mer än 400 ex. Även på dagen sågs och hördes båda arterna.

41. stare. På kvällen skedde stor samling till ängen mellan Tornet och Lilviksta by, mellan kanalen och vägen ner. Säkert blev det 5000-7000 ex. de gick på marken precis omkring de betande kreaturen och skyggade inte förrän på 1/2-1 meters avstånd, om ens det.
Hur många flockar som fällde direkt i vassen vet jag ej, obsade inte däråt.

Aeshna-sländor och fjärilar (Vanessa urticae, någon amiral, kanske andra arter, därtill Pieris) var allmänna idag.

c

1976-09-07.
Ut från stugan kl 0555. Mycket ljum morgon, bra sikt. En del backsvalor över sjön. 3 skedänder flög förbi. 1 kaja. 1 häger. Fiskmås flera ex på avstånd. Mycket fågelfattigt.

1976-09-08.
Jag [redacted] bodde i det hus som Lars Svenssons syster och svåger har på Knävångsvägen 4 i Skanör; även Lars Svensson och hans vän Håkan Delin bodde där. Jag var inte med på morgonobsarna vid Nabben men följde med på en lång rundtur i Skåne sålunda: Skanör - Ljungen - Börringesjöns S del (obsplats på ostsidan) - sjöns N del, d v s Klosterviken - Sövdesjöns södra del - Ellestasjön (endast på avstånd, från utsiktspunkten N om Bellinga slott, vid allmänna vägen) - Krageholmssjön vid utsiktspunkten på S ändan - Örup - Tomelilla (nu mörkt, stopp för mat) - tillbaka till Skanör via Ystad och vägen längs Skånes sydkust.
Dagboksanteckningar kortfattade. Se kommentarer efter artlistan.

Art	Fb	Börr S	Börr N	Sövd	Ell	Krag
skäggdopping	-	-	4	>12	-	>20
häger	-	enstaka	-	enstaka	enstaka	enstaka
knölsvan	c 400 vid Knöslandet	-	1 ad + 1 pull	-	-	-
grågås	-	-	-	-	>200	-
gräsand	-	-	10	få	få, långt håll	130
kricka	-	-	-	-	-	20
vigg	-	-	-	-	-	2
brunand	-	-	35	-	-	-
mindre skrikörn	1	-	-	-	-	-
ormvråk	50	8	-	sedd	sedd	sedd
bivråk	100	42	-	-sedd på vägen		-
sparvhök	20	sedd	-	sedd	-	-
glada	-	1	-	1	enstaka	-
brun glada	-	1	-	-	-	-
fiskgjuse	-	2 eller 3 varav 1 juv	-	-	1	-
brun kärrhök	-	1 ad	2 juv	1 hanne ad	-	-
blå kärrhök	1 hanne ad	-	-	-	-	-
stenfalk	1	(1, ej jag)	-	-	-	-
lärkfalk	2	2	-	-	-	-
tornfalk	summa c 12-15 ex t o m Börr N.			summa 19 ex resten av vägen		
fasan	-	-	-	-	hanne sedd	-
rapphöns	-	-	-	hörd	-	-
trana	-	-	-	2 ad+1 juv	5	-
sothöna	-	-	2	30	-	> 20

C

1976-09-08 forts.

Art	Fb	Börr S	Börr N	Sövd	Ell	Krag
vipa	-	flock 200	-	sedd	-	-
enkelbeckasin	1	-	-	-	-	-
skrattmås	sedd	sedd	sedd	sedd	allmän	sedd
fiskmås	sedd	sedd, däri flera juv	25 mest juv	sedd	c 500	700
gråtrut	sedd	-	-	-	sedd	sedd
havstrut	sedd	-	-	1 ad	-	-
fisk/silvertärna	-	-	1 juv	-	2	-
svarttärna	-	-	-	-	-	2

ringduva: började flockas, flerstädes sågs flockar på 10 - 15 ex
turkduva sedd i Trelleborg, Skurup, Anderslöv m fl ställen
tornsvala sedd - enstaka sedda på vägen
spillkråka - - - - 1 -
hussvala allmän Ljungen - - sedd på vägen i måttligt antal
ladusvala kanske allmän Lj, f ö allmän, satt flockvis på trådar etc

---

backsvala sedd men ovisst var
trädpiplärka ofta hörd på dagen
sädesärla sedd
gulärla sedd
järnsparv hörd
koltrast bl a tät flock vid Knävångsvägen 4 i Skanör, c 20-22 ex, visade mycket tydlig sammanhållning och flög i snabb följd alla åt samma håll, det verkade på mig som ett ovanligt tydligt utslag av flyttningsoro (det hela skedde på f m omkr kl 0930). Sådant ser man sällan hos koltrast, åtminstone om man inte tittar efter noga, och jag tycker också att [illegible] tidpunkten på året var ganska underlig, oväntat tidig alltså.
stare flerstädes flockar
skata, kaja och kråka sedda, ej närmare studerade
råka: mycket stora flockar sedda, bl a på sträckan Skurup - Sövdesjön
pilfink flög över vid Börringesjön S
korsnäbb (säkerligen mindre) 2 ex över Ljungen vid obsplatsen för skrikörn, flög m 1 m tydligt västerut
steglits hörd på Ljungen vid skrikörnsplatsen
bofink helt få sedda på dagen
hämpling flock 20 vid Börringesjön S, och sedd även före och efter [illegible] denna lokal i flera flockar på 10 - 75 ex/flock.
grönfink sedd i Skanör.

Kommentarer till färden och till arterna före backsvala:

Det var fint väder på f m och middagstimmarna. Vi satt länge på Ljungen vid vägkröken och såg på de kretsande och i viss mån sträckande orm- och bivråkarna, och det dröjde inte länge förrän en örn blev synlig bland ett par tiotal ormvråkar. Det var en mindre skrikörn, och den kretsade sedan över Ljungen, stundom rätt nära och på måttlig höjd, [illegible] stundom långt borta och ibland utom synhåll, i c 1½ timme. Massor av folk fanns förstås på platsen, jag skulle tro över 50 personer, kanske dubbelt.

Vid middagstiden (exakt tidpunkt oviss) beslöt vi i alla fall att starta på vår rundtur. For via Trelleborg till Börringesjöns SÖ del.

C

1976-09-08 forts.

Det hade nu blivit skugga av ett nästan sammanhängande molntäcke (m l m sammansmälta cumuli skulle jag tro), och jag minns tydligt att den fina flocken på 42 bivråkar kom mot mörk och molntäckt himmel. Den kom först efter en lång stunds väntan. Alla sträckte mot SV ungefär, kretsade, gled bort. Höjd måttlig, skattningsvis 250 - 300 m. Antalet sedda ormvråkar var mycket lågt; av de 8 antecknade ex var bara 3 på sträck, de andra kretsade på olika håll men sträckte inte. Även i fortsättningen mycket få ormvråkar, vilket är anmärkningsvärt. - När vi kom till Sövdesjöns SV del (inte precis vid vattnet utan på vägen) hade det blivit härlig eftermiddagssol. Vi träffade här några personer, som vi hade mött några timmar tidigare på Ljungen; de berättade att vid deras ankomst till platsen hade en havsörn lyft från stranden (eller Holmabacken) och flugit SO-vart!
Vid Örup, när skymningen började falla, stannade vi i allén väster om skogen för att invänta eventuellt ankommande glador; Lars S visste precis var de haft sin nattplats den gångna vintern. Men här kammade vi noll. Inte en enda glada visade sig, och inget annat heller i fågelväg. Vi for därför till Tomelilla och åt en snabb men mycket god måltid på hotellet, innan vi fortsatte via Ystad till Skanör.

Observera den väldiga rikedomen på grågäss i Ellestasjön. De låg i stora flockar på vattnet, stod på stengrundet etc etc, och min siffra är absolut i underkant. Eftersom sädgässen ibland på senare år kommit till Skåne i avsevärt antal redan omkring 10-12 september bör jag kanske framhålla att vi inte såg en enda sädgås. Alla var grågäss.

OBS också förekomsten av andfågel och måsar i de skilda sjöarna. Nu var det förstås inte frågan om en grundlig inventering, men siffrorna säger dock en hel del.

De 20 sparvhökarna på Ljungen befann sig på sträck. Vråkarna gjorde förstås detsamma, men deras beteende var "obeslutsamt", de gick ofta fram och tillbaka, och jag tror inte att vidare många ex lämnade landet medan vi satt på Ljungen. Gunnar Roos eller någon kollega till honom stod på Nabben; se deras siffror!

Den bruna gladan var den första fågel vi såg när vi stannat på den strategiska platsen vid Börringesjön SO. Det var grått och rätt mörkt, fågeln höjde sig kretsande över en dunge i närheten, och alla såg strax vad det var. Kretsade sedan tillsammans med en vanlig glada!
OBS den rätt goda tillgången på tornfalk!
De 2 fisk/silvertärnorna vid Ellestasjön kom över oss med kurs mot V eller VSV när vi stod och kikade vid landsvägskrönet, alltså flera 100 m från sjön.

Över Ljungen var hussvalor alldeles påfallande allmänna, de svärmade i verkligt stort antal ej minst över östra delen (vi obsade ett slag från NO delen av Ljungen, den vanliga platsen vid stora vägen, som är avsedd som rast- och picknickplats. Ladusvalor kan ha varit allmänna, jag tycker mig minnas att någon hade den uppfattningen, men de svalor vi såg på Ljungen var allra mest hussvalor idag. Däremot sågs ladu i stort antal i inlandet.

C

1976-09-10.

Kl 0630: lugnt väder, uppklarnande så sakta efter nattligt regn. Flera tusen svalor över Krankesjön, majoriteten nästan säkert backsvalor. Mycket ringa antal änder (gräsand, kricka). Häger, skrattmås, fiskmås. En sävsångare lockar, rödhake knäpper. Vipor flyger förbi. Ringduva kuttrar. Gröngöling hörs. Intet småfågelsträck pågår.

I originalanteckningarna finns, mellan denna dagen och den följande, en anteckning sålunda: svalor: ladu glada kärr (Slut.) Jag är nästan säker på att orden gäller denna dag, 10 sept. 'Kärr' står för kärrsnäppa. Orden om svalorna innebär med visshet att ladusvala sågs och kan innebära att den var allmän eller rentav dominerande.

1976-09-11.

På morgonen och f m sågs fiskgjuse, minst 1 lärkfalk, sparvhök, ormvråk, även en vitfläckig sådan.

Väder: fint; frisk S vind.

Intet rovfågelsträck. 2 + 1 hägrar kom från Ö. 1 gråtrut ad, 2 enkelbeckasiner, 90 måsar (art ej angiven men säkert en blandning av fisk- och skrattmås), 8 stjärtänder, 2 + 2 obestämda vadare passerade, 1 skäggdopping, 1 sothöna! 6 hägrar. 1 brun kärrhök med orangegult på huvudet (eller möjligen på vingarnas framkant; kladd svårläst) och samtidigt med grå fält på vingarna, alltså en tydlig hanne även om närmare angivelser bör undvikas. Ungefär 25 gräsänder och ungefär 55 krickor. Aeshna-sländor flyger.

Kl 1300-1500 sågs: 1 havstrut ad, 1 gråtrut ad, 2 gjusar sågs ofta men ingen sågs ta fisk idag. Summa 3 bruna kärrhökar varav 1 hanne med. och 2 juv. 1 lärkfalk ofta sedd.

Kl 1515 - 1540 var jag i tornet och såg: 1 bivråk lågt flygande, den var röd undertill; 1 fiskgjuse, 1 enkelbeckasin, 1 drillsnäppa. Av måsar sågs några skratt och högst 10 fisk, inte flera kvar. Änder såsom förut. Häger nog 7-8 ex. 2 kråkor, 1 ormvråk. Blåmes i vassen. Bofink hörd, men småfågel mycket litet.

Kl 1715: glutt hördes, ropade ivrigt. Vipa sedd. En del stare kommer men fäller ej i vassen utan flyger direkt till ängen = betesmarken mellan tornet och Silvåkra by, söder om vägen som går ner till tornet. Jag såg när flocken fällde på ängen och observerade att ett ex slog i ledningen som går över marken. Jag såg också att fågeln föll efter kollisionen, skyndade därför ut och letade och fann staren efter kort sökande ungefär under luftledningen. Den var död. Intressant nog konstaterade jag att den hade ena foten helt förkrympt, tårna starkt förkortade resp helt borta. Jag tog den med till Zootis för att skinnläggas. - Nu hade c 4000 starar samlats på ängen; deras beteende framgår ej klart av anteckningarna men förr eller senare flög de förstås till vassen. Däremot står det i originalanteckn. att säkert 25000-35000 starar samlades direkt till vassen kl 1730-1815. Så ock c 500 blandade ärlor. Svalor över Krankesjön bara 500 - 1000 ex trots stilla och fint väder men antalet ökade mycket hastigt efter kl 1815 och var nog 5000 eller fler kl 1835, och kl 1840 var antalet 10000-15000. 2 fiskgjusar sågs, 2 kvällsjagande sparvhökar likaså. Massorna av svalor - där fanns både ladu- och backsvalor ehuru i ovissa proportioner - "sköljde" fram och åter. 2 eller 3 lärkfalkar jagade dem men jag såg ingen ta byte. Kl 1852 var svalorna plötsligt borta. (Tillägg vid renskrivningen 1976-10-15: just så brukar det gå till, svalorna försvinner ett tu tre. I själva verket fäller de i störtflykt i vassen; exakt var vet jag inte men det är inte nära tornet och inte nära stararnas nattplats). -

Senare på kvällen: rall skrek 3 - 4 gånger, och kattuggla skrek på nära håll. SLUT 1976-09-11.

1976-09-12, söndag.

På morgonen föga obsar; såg fiskgjuse, brun kärrhök juv, etc.

På middagen inventering av Vombs ängar, se särskilt protokoll.

På e.m. en del obsar över sjön: några unga fiskmåsar, 1 gråtrut ad, ett par långa och ivrigt ropande, rundflygande glutsnäppor.

Kvällen: ansamlingen av stare hade antagligen börjat, innan jag satte igång obsandet kl. c. 1740. Oerhört med stare kom, gjorde en del manöver som var svåra att följa. Eventuellt efter att tidigare ha besökt sjön och ansamlats vid nattkvarteret - kom en fruktansvärd flock, som ett band, 3 km långt, ungefär från S till nattplatsen. Säkert 10000 stare var däri. Och många stora flockar kom från V och NV, ofta var de lättast att se på rätt långt håll, mot himlen, ty sista biten före nattplatsen flög de ofta precis över vatnet och vassen.

1976-09-12 forts.

Totalantal stare nog 30000, men siffra mycket approximativ. Ännu kl. 1840 kom en liten flock. – Ärlor ej studerade, ej heller nämnvärt sedda. – Svalor relativt få fram till 1820–1825, då antalet plötsligt gick upp i flera 1000

jfr nedan

(totalt dock högst 7000–8000, skulle jag tro). Flög delvis högt i den lugna och rätt varma kvällen. Ladusvala och backsvala sågs och hördes, backsvala föreföll rel. allmän, men proportioner my. ovissa. Se även nedan.

Fiskgjuse, brun kärrhök juv, hägrar, etc sedda även på kvällen så ock en lärkfalk nära stugan ett par ggr. Rödhake knäppte. Ekl. 1840–1920 var jag i Tornet. Skrev i dagboken där:

"1976-09-12 kvällen: fiskgjuse, brun kärrhök, hägrar; oerhört med stare (minst 30000), och antalet svalor var nog c. 10000. Svalorna

1976-09-12 forts.
var Fabrikast omkr. kl. 1830-1840, men ännu kl. 1852 flög en ovanligt tät svalflock på c 500-800 ex över sjön (backsvala ?). Änder fåtaliga, bara c 20 gräsänder sedda. Men långt ute på klarvattnet låg en flock på 45 obestämda änder.

Gustaf Rudebeck

Tillägg: kl 1855-1905 flög inalles 55 gräsänder och 4 krickor bort från sjön med kurs mot Vombsjön. Två flockar blev beskjutna från alldeles för långt håll av jägare vid kanalmynningen. Vattenrallar skrek i protest mot skotten. Kattuggla börjar skrika 1910

GR

Kl 1914 kom 3 vildgäss och fällde i sjön. Säsongens första.

GR "

Slut på egencitaten. Se nästa ark.

1976-09-12 forts.

Ja, därmed slut på citaten av vad själv skrev i Tornets gästbok. Det skall tilläggas, att före kl. 1920 ytterligare 10 gräsänder och 2 krickor flög mot OSO-SO. Vidare såg jag ikväll från Tornet Nyctalus noctula 1 ex flygande, och enkelbeckasin hördes.

Från stugan har även setts, tidigare idag, en Tornsvala, ett par sparvhökar och ormvråkar samt flera flygande amiraler, Vanessa atalanta. Viggflock på 25 också sedd.

Fin och mild dag, vind på f.m frisk SSO-S på e.m avtagande, kvällen alldeles vindstille. En del höga moln som syntes röra sig avgjort snabbt mot N eller NV. Temp kl 1945: +12°C.

c

1976-09-12 kl 1050-1200.
Solsken, svagt dis, frisk SSO vind, drivande cumuli under höga slöjmoln.
Ängar torra, delvis hårt betade.
My. boskap.

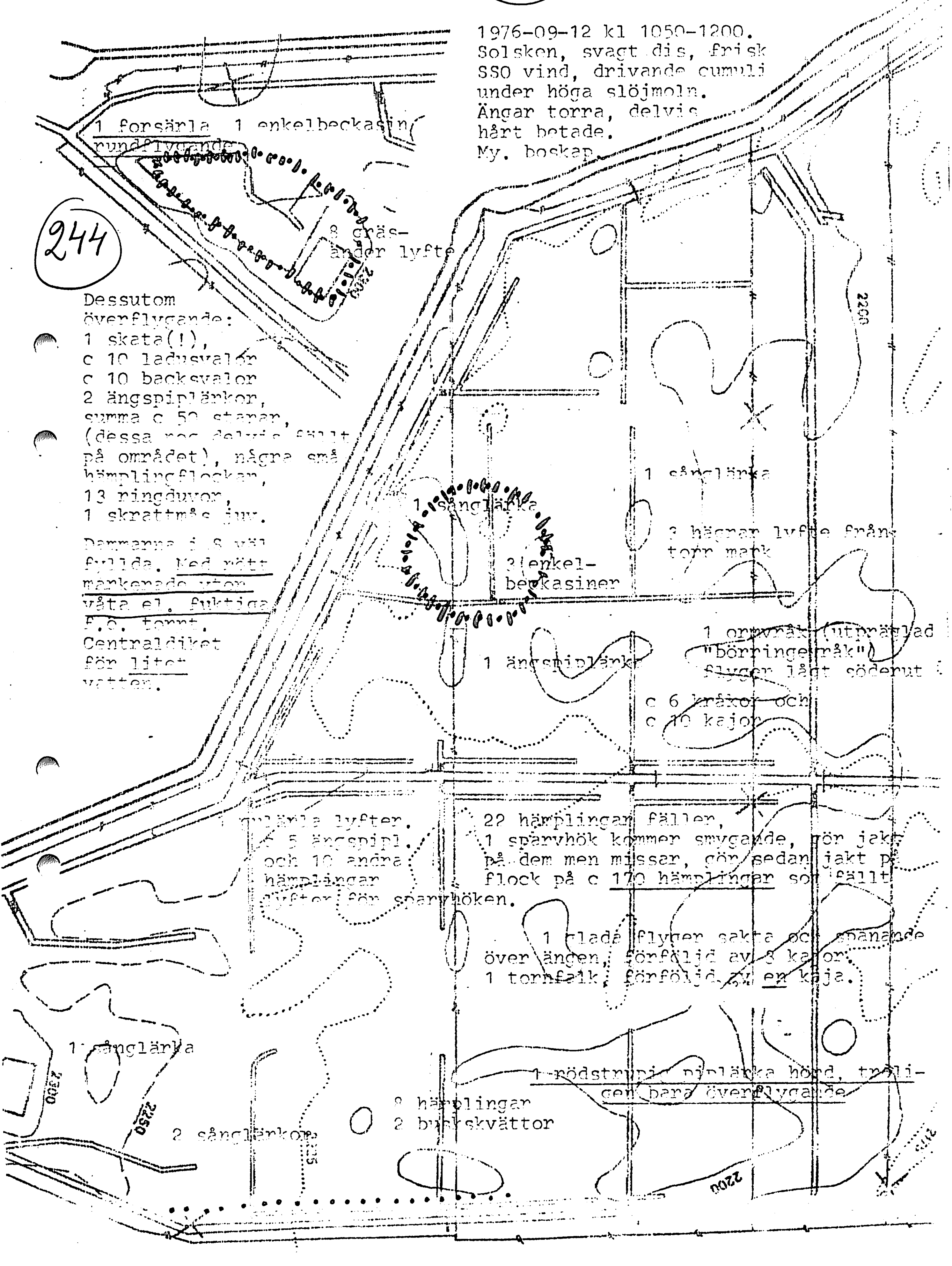

1 forsärla rundflygande

1 enkelbeckasin

8 gräsänder lyfte

Dessutom överflygande:
1 skata(!),
c 10 ladusvalor
c 10 backsvalor
2 ängspiplärkor,
summa c 50 starar, (dessa nog delvis fällt på området), några små hämplingflockar,
13 ringduvor,
1 skrattmås juv.

Dammarna i S väl fyllda. Med rött markerade ytor våta el. fuktiga f.ö. torrt. Centraldiket för litet vatten.

1 sånglärka

1 sånglärka

3 hägrar lyfte från torr mark

3 enkelbeckasiner

1 ängspiplärka

1 ormvråk (utpräglad "börringeråk") flyger lågt söderut

c 6 kråkor och c 10 kajor

1 gulärla lyfter. c 5 ängspipl. och 10 andra hämplingar lyfter för sparvhöken.

22 hämplingar fäller, 1 sparvhök kommer smygande, gör jakt på dem men missar, gör sedan jakt på flock på c 170 hämplingar som fällt.

1 glada flyger sakta och spanande över ängen, förföljd av 3 kajor.
1 tornfalk, förföljd av en kaja.

1 sånglärka

1 rödstrupig piplärka hörd, troligen bara överflygande

8 hämplingar
2 buskskvättor

2 sånglärkor

1976-09-12 kl 1205-1245.
Mest sol, något disigt.
Vind frisk men avtagande, omkr. SSO. Drivande cumuli under höga slöjmoln, som tätnar. Ganska varmt.
På denna yta går endast 3 hästar.
Ytan alltigenom torr, dock rinner litet vatten i "centraldiket".

Överflygande:
trädpiplärka hörd.
1 högt kretsande ormvråk.

1 vuxen hare uppskrämd på ytan.

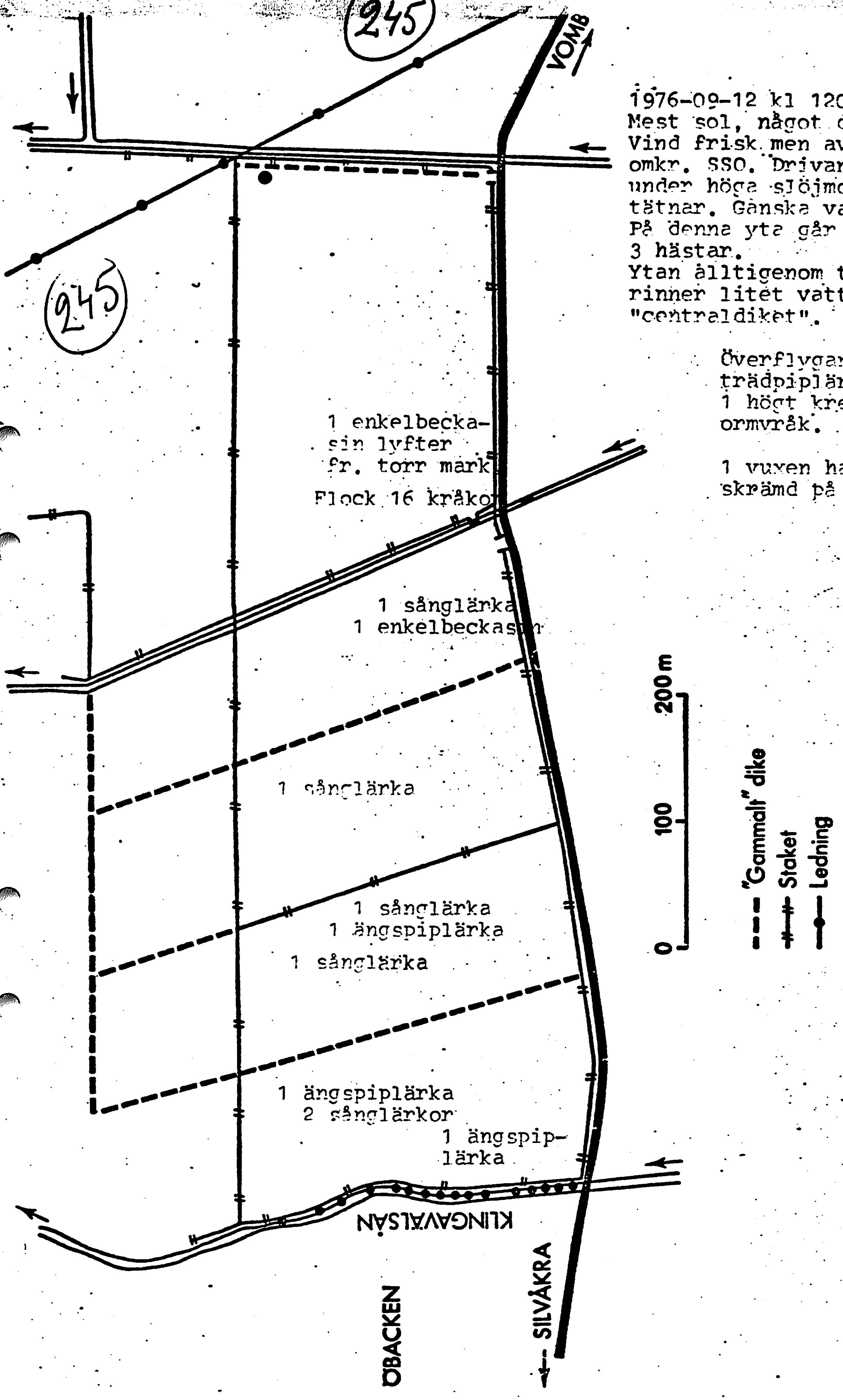

245

A

Kommentarer till inventeringen 1976-09-12

1. Väderleken är angiven på resp. blanketter. Det var vackert väder, vind i början frisk, sedan avtagande. De höga slöjmolnen tätnade alltmera. De konvergerade tydligt mot SO ("polarband").

2. Provytan var överallt så torr att man kunde gå torrskodd med lågskor. I ett par smärre diken stod dock något litet vatten, och en liten ängsyta (markerad med röda prickar) var en aning fuktig. Här, och i diket alldeles intill, lyfte 3 beckasiner. Eftersom dammarna längst i S var mycket välfyllda, var naturligtvis marken därintill fuktig, men här lyfte ingen fågel. Flocken av gräsänder låg i nordligaste dammen.
   i Observera forsärlan, som flög runt över provytans S ände flera varv, ivrigt lockande!
   Ovanligt stor hämplingflock denna gång. Hämplingarna har flockat sig på sista 8-10 dagarna.

3. Kontrollytan. Förutom vad som angivits innehöll denna yta även resterna av de 3 eller 4 stora "klockor" eller burar av grov metalltråd, som satts upp av länsstyrelsens lantbruksenhet för att jämföra vegetationens utveckling på de betade områdena med vad som händer när betning förhindras. Ett gott initiativ, men tyvärr helt misslyckat: metallgodset har inte på långt när stått emot den betande boskapen, och nu ligger burarna plattade och m l m söndermosade på marken. En av burarna föreföll ha blivit nedmonterad av människor, den låg så snyggt och ordningsfullt kvar ute på det fridlysta området.

4. Utanför de undersökta ytorna idag föga att se: 1 tornfalk, 1 glada (som kan ha varit samma som sågs på provytan), 2 ormvråkar, några kajor och kråkor, enstaka lyftande sånglärkor, en enstaka gulärla. Även en flock på 24 ringduvor.

5. En medelstor odonat, mycket mindre än Aeshna men grovt byggd, flög allmänt över ängarna.

6. Gröngöling hörd, troligen från Öbacken eller dess närhet.

1976-09-13.

Jag var i stugan eller dess närhet hela dagen. Låg länge och sov eller halvsov, sedan upp, och gick upp i Tornet c. kl. 1300-1345. Mulet på morgonen, sedan sakta klarnande. Lista över allt jag såg före kl. 1700 följer här:

skäggdopping 1 ex fr. Tornet
häger: summa c 6-7 sedda
gräsand —"— c 25 —"—
kricka —"— c 25 —"—
bläsand 7 ex. i flock, 4 ♂♂ad, 3 andra, kom och fällde västerifrån kl 1330
ormvråk 1 juv nära, i alarna. Skata varnade för den.
sparvhök 1 sedd
fiskgjuse sedd på morgonen. Senare sågs 1 juv komma, spana kortvarigt under rundflygningar, störtdyka — och komma upp med en fisk, nästan säkert mindre abborre. Lyckades i första försöket. Flög till Silviksskogen. — Strax därefter annat ex, flög rätt länge omkring, fick ej byte, slog ej heller så länge jag följde den.
brun kärrhök 1 juv sedd flera ggr.

1976-09-13 forts.
lärkfalk 2 ex på håll över Filoråkra-skogen kl 1320.
vipa: ett par flockar, c 8+20, över sjön
enkelbeckasin 1 sedd och hörd
fiskmås flera, endast juv (≧10 sedda)
skrattmås några ex, mest juv, nya ad hib.
ringduva enstaka flög över
spillkråka 1 flög ↑ på f.m.
ladusvala få sedda
backsvala: över sjön fr. Tornet spanade jag noga; alla de svalor, c 200-250 ex, som syntes där, var backsvalor. Kanske intressanta skillnader i dygnsrytm mellan sval-arterna.
trädpiplärka hörd
kråka enstaka flög över sjön
råka flock på avstånd sedd och hörd
kaja några sedda
rödstjärt 1 ex i trädgården
bofink 1 överflygande
hämpling några överflygande.

Från kl 1705 noggrannare kvälls-protokoll, som följer härnedan:

1976-09-13 forts.

1712 c 15 starar över vassen, flyger bort.
1718 c 10 —"— —"— —"— —"— —"—.
Svalor flyger lågt och ovanligt nära över vassen, antalet ökar nu, det är flera 100, mest backsvala, ngn ladu sedda,
1725 svalor fåtaliga. Aeshna-sländor flyger hela tiden. 12 starar ses.
1731 c 45 starar passerar mot S men vänder, försvinner i riktning vanliga nattplatsen.
obs 1736 1 duvhök ♂ juv förbi, minst 150 starar tätt efter den. Flög öppet, försvann i N.
1739 rundflygande starar, Σ c 300-400
1744 nog Σ 1500 starar, flyger åt olika håll kommer mest fr NV. – Svalor säkert 1000.
1749 1 sparvhök förbi. – Ärleflockar över vassen. Göran Högstedt kommer.
1750 starar i rel. glesa flockar kommer fr. NV.
1752-1805 starar rasar in, några flockar fr SO, virande över huset och tornet, högst 3000 inalles, men över sjön fr VNV-NV kommer de i massor, ofta 3-4 "lager" bakom varandra, vissa

1976-09-13 forts.
flockar kilometerlånga, säkert kommer 15000 ex så, men räkning och skattning myc. svår, ty de flyger alldeles lågt, särskilt sista biten (500-1000 m) före rastplatsen. Svalor talrika.
i 1 Dvärgmås juv flyger över sjön och flertal skrattmås och fiskmås (mest juv) flyger mot O. Brun kärrhök sedd.
1805-1815 svalor få; ärlor först talrika (Göran trodde på övervägande sädesärla), sedan få. Flera stora starflockar fr. V-NV (summa skattat 4000) och en flock på c 1000 ex fr SO (från ängsmarken?). Svalor ånyo talrika från c. 1813. 5 Viggar flyger mot NO. 1 sparvhök lågt, långt ute över vassen.
1815-1824 bara några rätt små starflockar, Σ 300 ex kanske. 6 obest. vadare (brushane?) flyger SV. Svalor massvis, mest ladu, men backe sedd och hörd. Måsar i flock flyger högt mot V-VNV, summa tillfälligtvis.

(251)

1976-09-13 forts.

Svalor flyger söderut, jämnt fördelade, många tusen men ej eller knappt över 7000 tror jag. 1 lågflygande häger skrämmer upp massor av sädesärlor ur närmaste vass (250-300, kanske).

1824-1830 stor svärmning av svalor, bara delvis möjlig att se ens med kikare. De är mestadels längst bort i SV-V. Bara c 20+50 starar kommer. 1 brun kärrhök ♂ ad sedd.

1830-1840 jättelik mängd svalor, nog >7000 - högst 10000, svärmer. Lärkfalk ses, skrämmer dem; folk i Tornet ser lärkfalken ta en svala. Lärkfalk förbi med jättefart utan byte. Svalor massvis

1840 svalor minskat plötsligt, bara några 100 ses. Stilla kväll, moln i SV, men fint och f.ö. mest klart.

1845 och senare: inga svalor att se.

1848 Lärkfalken förbi precis över vasstopparna. — Rödhake knäpper.

— SLUT 1976-09-13

A

(252)

1976-09-14.

Jag var vid stugan hela dagen, började obsa vid frukosten c 0705, var uppe i tornet 0740-0825, cyklade till Harlösa och åter 0915-1005, vilade sedan ett slag men obsade delvis och gick en mindre runda och plockade fjällskivling. Sedan en god stunds vila, därefter nya obsar över sjön c kl 1330-1400 och en lång rundvandring över kvarnbacken och ner till Klingavälsån och åter via Ivans Backe, allt för att leta svamp kl 1400-1610. Fann rätt mycke champignoner.

Det regnade en hel del på natten. Dagen blev lugn, mulen och mild, temp kl 1615 var + 14° C. God sikt.

Artlista med kommentarer över arter sedda före kl 1700:

1 skäggdopping Kr morg 2 + 2 ex
2 häger Kr nästan alltid inom synhåll om man tittade ut över sjön; säkert fanns 6-8 ex vid sjön, troligen flera. Lät rätt ofta höra sig idag. Både ad och juv sedda
3 gräsand morg fr tornet c 25 sedda (högst) liggande i sjön, men därtill kom 30 + 7 + 1 ex österåfrån, som alla fällde i "tarmen".
4 kricka c 20 sedda i sjön fr tornet
5 stjärtand 5 ex flög mot SO från sjön kl c 0810. Hade antagligen legat i V delen
6 brunand 3 ex i närmsta klarvatten. Ingen hanne ad; alla var honfärgade
7 ormvråk 2 ex i sällskap över Ivans backe, fällde i talltoppar nära. Ena ex var en tämligen utpräglad börringevråk. Båda nästan säkert juv. Därtill 1 ruggande fågel och enstaka andra ex, sedda, sittande eller lyftande från träd. Intet spår av sträck
8 glada 1 ex sakta avspanande Vombs ängar kl 1530. Högst trol. juv
9 brun kärrhök över sjön minst 3 ex: 1 hanne ad och 2 ungfåglar varav 1 smäcker och 1 mycket större och tyngre, rimligen hanne och hona. De "lekte" med varandra ett slag. Därtill troligen 1 hona ad på håll.
10 fiskgjuse på morgonen 1 ex som tog täml liten fisk i första försöket, sedan 1 till som tog en mycket stor och tung fisk likaledes i första försöket. Båda dessa var juv. Även senare sedd flygande över sjön, en gång angripen av en skrattmås ad hib, som lät höra upprörda läten.
11 tornfalk 1 ex kanten av Vombs ängar, flög ut från tallskogen. Senare 1 ex över heden nära Silvåkra
12 lärkfalk 1 ex morgonen över Silvåkraskogen
13 fasan hörd
OBS: inte en sothöna sedd, ej heller trana,
14 vipa flock c 20 ex länge flygande på morgonen över närmsta klarvatten, som om de tänkt fälla, men till sist flög de bort. Senare en mindre flock c 6 ex med samma beteende.
15 enkelbeckasin 1 över Krankesjön, 1 över Vombs ängar
16 gråtrut 1 ex ad sett på sjön
17 fiskmås flera juv sedda på morgonen och senare: även någon ad.
18 skrattmås föga på morgonen, men senare sågs flera ex, mest ad hib.
19 fisk/silvertärna 2 ex morgonen, 1 ex kl c 1330, alla flög ungefär mot SV.
v 20 skräntärna 1 juv kl 0810 över sjön, flög västerut
i 21 svarttärna kl 1330 sågs hela 9 ex över sjön, ett slag steg 2 ex up åt tills m några fiskmåsar juv och ngn skrattmås, kanske lämnade de sjön. Men strax efteråt sågs ånyo minst 6-7 ex, och kl 1630 minst 2. Delvis nära, över närmsta klarvatten
22 ringduva enstaka sedda
23 tornsvala 1 ex morgonen bland svalor (se nedan), och 1 ex över sjö kl c 1615 likaledes bland ladu- och backsvalor.
24 gröngöling hörd flera ggr, 1 ex sågs på vägen från Harlösa, sat i torrtopp

1976-09-14 forts.

25 spillkråka hörd flera ggr på morgon och f m, både "prytt-prytt..." och "kliääå kliååå'....". När jag cyklade hem från Harlösa, satt 1 ex på tallstam i dunge nära vägen och ropade. lyfte ej när jag passerade.

26 sånglärka: påfallande många skrämdes upp när jag c kl 1550 gick över stora heden. Alltid en och en. Intet ex på sträck. En gång vid kanten av Vombs ängar sågs 3 ex tillsammans.

27 ladusvala: morgonen se backsvala. Senare på dagen rätt allmän, flög ofta lågt på insektfångst men en del ex rätt högt i det lugna vädret

28 backsvala: morgonen kl 0740-0820 från tornet sågs ett livligt och nästan oavbrutet svalsträck över sjön mot S eller kanske SSV. I början allra mest backsvala + enstaka ladu, mot slutet ökade andelen ladusvalor mycket tydligt. Många hundra svalor passerade under dessa 40 minuter, varav skattningsvis kanske 500-600 back och 300-400 ladu. Även senare på dagen ofta sedd. Kl c 1600 och en stund framåt, när jag kom hem från promenaden, flög en hel del back och ladu över sjöns Ö strand, dock knappast över 75 ex inalles

30 hussvala på morgonen 1 + 1 ex sedda och hörda bland svalorna. OBS att detta sträck gick lågt och fint och strax väster om tornet, där jag stod; en del gick dock också längre ute över sjön. Av hussvalor sågs bara de 2 nämnda ex.

31 kråka flera sedda Vombs ängar, nära sjön etc

32 råka på morgonen flock sedd och hörd över Silvåkra by

33 kaja några sedda på morgonen

34 nötskrika 2 ex flög mot V eller SV över tallskogen strax V om Klingavälsån, mellan denna och "stora heden".

35 blåmes hörd

36 svartmes hörd i sistnämnda tallskog

37 tofsmes dito dito

38 nötväcka hörd tydligt från tornet på morg.

39 koltrast flera påfallande oroliga ex sedda. Sträck-oro?

40 rödhake på tomten på morgonen

41 lövsångare sedd ng ggr

42 järnsparv hörd mycket ofta på morgonen, ingick då i sträcket av småfågel. Både det starka lätet "zzz-zz" och det fina, vackra ringandet hört ofta

43 ängspiplärka sedd och hörd i få ex

44 trädpiplärka ingick i morgonens småfågelsträck. Senare my ofta hörd och även sedd, lyfte från öppen mark nära tallskogen på heden etc, lät då ofta höra sitt läte.

obs 45 rödstrupig piplärka 1 ex sågs och hördes nära: flög förbi den plats där Silvåkra kvarn förr låg.

i 46 fältpiplärka 1 ex lät höra sig mycket länge nära denna plats, fågeln satt tydligen neråt Silvåkra by.

47 sädesärla ofta sedd (även i flockar) och hörd. Sträckte på morgonen, riktning ej alltid klar, jag tyckte mig se sträck både mot SV och SO

48 gulärla ingick i ringa antal i morgonens småfågelsträck

49 stare några få på TV-antenn i Harlösa

50 hämpling flock c 20 nära Silvåkra by, etc. Ej sträckande

51 bofink ingick i morgonens småfågelsträck (se nedan)

52 sävsparv sågs och hördes från tornet på morgonen. Enstaka ex torde ingått i sträcket

53 gråsparv sedd flerstädes i Harlösa och på vägen dit

54 pilfink några sedda vid gård på vägen till Harlösa

Forts!

1976-09-14 forts.

Jag hade för avsikt att denna kväll följa stararnas ankomst till nattplatsen (de nattar i vassen utanför Nicolins hus, som ofta är fallet). Helt oväntat fann jag, när jag skrev föregående sida, att en flock stare på minst 1500 ex kom och fällde där, fast klockan bara var 1715. Det är alltså möjligt att någon flock (eller flera flockar) kommit ännu tidigare. Kvällen var molnig och relativt mörk; det var väl därför som de började komma så tidigt. Alltnog, jag följde fortsättningen, huvudsakligen från tornet. Skrev ej upp varje särskild flock men räknade resp skattade flockarna som kom. De allra flesta flockar - och även de individrikaste) - kom ungefär rakt norrifrån, över vattnet ungefär parallellt med östra stranden, de flög alltid lågt och skulle ha varit helt osynliga om jag ej gått upp i tornet. Före kl 1755 kom säkert 15000 starar på den kursen. Ett par tusen hade samlats på ängen bakom huset och flög i två huvudstyrkor ner till nattkvarteret. Dessutom kom ett par tusen ungefär från V och några små flockar från S. Summa c 21000 såg jag komma, detta är alltså en klar minimisiffra av två skäl, dels eftersom jag (kanske) inte såg insträckets början, dels eftersom jag i regel gör skattningar i underkant.

Omkr kl 1730-1800 kom också mycket ärlor, allra mest sädesärlor; totalantal osäkert, men en gång när de blev skrämda av brun kärrhök lyfte säkert 500 ex. Svalor började samlas ovanligt tidigt över sjön, men de nådde som vanligt sitt maximum efter det att stararna samlats. Sval-maximum denna kväll blev emellertid synnerligen lågt, jag tror inte på mer än 2000 sedda. Back och ladu som vanligt, i oviss proportioner men säkert var åtminstone en stor del ladusvalor.

Därutöver: två arter som ej hörts eller setts tidigare idag, nämligen:

55 gärdsmyg hörd
56 rall hörd

Och vid kvällsgranskning av sjön - det var lugnt och fint väder - även en flock på 17 skäggdoppingar långt ute på klarvattnet.

Aeshna-sländor flög även idag allmänt, och flera amiraler sedda. På morgonen en dylik sittande på grässtrå i trädgården (då var det ännu blött), senare på dagen flygande.

1976-09-15.

Jag var hela dagen i eller vid stugan. Mycket trött (jag är sjukledi och satt på Tryptizol-kur av Björkelund) och ovillig att göra någontin på morgonen och förmiddagen, låg länge, även om jag var uppe till frukost samtidigt med Inga. Var ett par omgångar i tornet. Fint väder, stilla resp på f m svag till måttlig vind omkring SO, delvis mest mule av tjocka men oskarpt avgränsade cumuli, delvis klart. "Hög luft", som min Pappa brukade säga.

En stor del av dagen låg jag eller satt inne och läste, men var ute på tomten och dess närhet i några omgångar.

Vid huset talgoxe flera stycken, även entita sedd och hörd. Från tornet på morgonen 3 skäggdoppingar, bara enstaka hägrar, c 20 gräsän och c 45 krickor sedda, därav en flygande flock på 23 krickor. De fäl de i "tarmen", där även de flesta av de övriga änderna höll till. Det hörnet är uppenbart mycket väl skyddat emot störningar. Jag börjar un ra om det dessutom kanske har mera undervattensvegetation än resten a sjön. Änderna dels står och vilar här, dels simmar de i vattnet rimligen sökande efter föda. Ormvråk, sparvhök, brun kärrhök juv, fis gjuse juv och lärkfalk juv också sedda, allt från tornet. Gjusarna (d var säkert 2, möjligen flera) slog förgäves var sin gång. Lärkfalken var underbar, kom precis intill tornet i oerhört elegant flykt, tog sländor, flög länge runt; när den var som närmast varnade blåmes med högt läte.

Var ute c kl 1100 och c kl 1200 i det fina vädret men såg då

1976-09-15 forts.

Fortsättningen icke funnen. Det förefaller, att döma av dagbokens ordalydelse, som om jag skulle ha haft åtminstone någon kladd (= m l m slarvig originalanteckning) för resten av dagen. Men i så fall har den antagligen förkommit, tyvärr.

1976-10-13

Fortsättningen funnen, renskriven på nästa sida; dock föreligger tydligen ett avbrott.

G

1976-09-15, onsdag, forts. +09-16. en god del av dagen.
Obsade vid stugan och från tornet . Såg:

1 skäggdopping 3 ex i sällskap i sjön
2 häger några ex
i 3 storskarv på kvällen 1 ex liggande i sjön långt ute; hållning som en lom, och ett par man i tornet ville ha fågeln till lom, men tuben röjde vad det var, och ett tu tre flög den upp och flög runt sjön och blev lättbestämbar för alla
4 kricka
5 gräsand
6 stjärtand
7 vigg
8 brunand
9 sädgås: 22 ex lade sig i sjön
10 ormvråk enstaka sedda kretsande
11 bivråk: letade länge förgäves, men äntligen kl 1430 fann jag högt uppe en krets på 10 ex, alla bergfasta bivråkar, samt 1 gjuse
- obestämda vråkar: bara 1 ex, och detta kom omkring kl 0915 på morgonen och höll deciderat västlig kurs, gled rakt V
12 glada 1 sedd nära, över ängen
13 brun kärrhök ett par tre ex, bl a 1 ex med trasig vänstervinge, som jag ej sett förut; säkert ej en som funnits här förut
14 fiskgjuse. På morgonen 2 ex samtidigt. På middagen 1 ex, se bivråk. På e m ånyo minst 1 ex. Minimiantal sedda måste vara 3 ex
obs 15 lärkfalk sedd på kvällen, jagade finfint och tog en ladusvala rätt nära tornet i vansinnig fart, rak förföljningsflykt eller kanske i flack lutning
- OBS att sothöna ej sågs, ej heller trana!
16 vipa sedd
17 enkelbeckasin 2 flygande
18 skrattmås
19 fiskmås
i 20 svarttärna: på kvällen fann jag ett par ex flygande rätt långt ute över sjön. En noggrann spaning röjde att det fanns minst 9 ex synliga samtidigt
i 21 skräntärna 1 juv på morgonen, flög västerut, eller snarare VNV - NV längs sjöns S sida. Sen obs.
22 fisk/silvertärna 2 ex över sjön på morgonen
23 kattuggla hörd på kvällen
24 tornsvala sedd i enstaka ex
25 gröngöling
26 spillkråka
27 ladusvala oerhörd ansamling på kvällen över sjön, den ojämförligt starkaste hittills i höst. Säkert 20000 - 22000. Oviss andel back, men troligen låg. Svalorna svärmade över ett jättestort område, men slutligen tycktes de tydligt dra sig mot sjöns N strand, och jag tror att de fällde i vassen där
28 backsvala sedd
29 hussvala sedd och hörd
30 sädesärla stora flockar samlades på kvällen, summa säkert 500 ex
31 gulärla fanns bland sädesärlorna, antal ovisst men var i minoritet
32 rödstjärt sedd på morgonen
33 rödhake sedd och hörd
34 järnsparv hörd flera ggr
i 35 stare: c 20000 samlades säkert på kvällen. I en flock var ett vitbrunt eller mycket blekt beige-färgat ex samt ett ex med rent vit stjärt!
36 sävsparv.

vänd bladet

1976-09-16, torsdag. På morgonen kl c 0615 bröt ärlorna upp, 0622 bröt stararna upp, och 0630 kom svalor över sjön i riktning mot huset i stort antal från ungefär NV, vilket stämmer bra med min förmodan att de nattat

Texten fortsätter så:

..... mallat i vassen vid sjöns norra strand. —
Ej fler obsar denna dag. —

A

257

1976-09-18.

Kom ut till stugan omkr kl 1215. Vilade mig, åt litet mat vid 14-tiden, tittade ut över sjön ofta men såg föga utom 1 fiskgjuse och 2 bruna kärrhökar. Militärmanövrer med stridsvagnar och pansarbandvagnar pågick runtom huset, och oväsendet var betydande ett par timmar på e m dock torde fåglarna ha blivit betydligt mindre störda än jag.

Omkr kl 1615 såg jag att starar redan började komma i små flockar. Det var tidigt, men vädret var mörkt och mulet, vilket väl förklarar att ansamlingen till nattplatsen började så tidigt. Det var milt, omkr + 14° C, och svag vind och intet regn. Sikt måttlig, moln tunga och låga, enstaka ögonblick någon liten ljusare fläck men intet solsken.

En sparvhök kretsade över sjön, steg så småningom till kanske 150 m höjd under ideligt kretsande. Över den samlades 15-20 svalor. Den försvann slutligen i SV. Starar fortsatte att komma, dock i mycket måttliga mängder, några hundra ex till att börja med, och de var mycke nervösa och "obeslutsamma": en del samlades till vanliga nattplatsen utanför Nicolins hus, en annan del över vassen bakom "dubbelbusken" (den platsen har vissa perioder tidigare år använts som nattplats). Det blev åtskilligt flygande från den ena till den andra platsen, flockar möttes, slog ihopa, bröts upp på olika sätt, klumpade ihop sig för annalkande och delvis närgångna bruna kärrhökar etc etc. Sådana fanns i minst 4 ex: 3 årsunga fåglar och en hanne ad (dock ej extra väl utfärgad); nästan säkert fanns en femte fågel som såg ut som juv men var något ljusare och ruggade i stjärtens laterala pennor helt symmetriskt.- 3 bläsänder flög österut omkr kl 1615.

Kl 1640 gick jag upp i tornet och kom att stanna där till 1830. Rätt mycket folk kom upp, okända för mig i regel, men några kände tydligen igen mig, och vi pratade länge om fågel, mest om vad som undan för undan visade sig. Jag gjorde inga anteckningar minut för minut men skrev denna dagbok direkt efter återkomsten till markytan oc stugan kl 1840.

Observationer kl 1640-1830:

1 skäggdopping 2 ex tillsammans ute på klarvattnet
2 häger flera ex sedda, knappt mer än 4 samtidigt, men flera fanns, en gång flög 2 österut. Förekomst som vanligt ungefär
3 gräsand: i "tarmen" säkert 15, troligen flera, på andra ställen i sjön (alla täml nära tornet) sågs 7 + 6 + 3 + enstaka; totalantal säkert minst 35 sedda och verkliga antalet måste varit över 50
4 kricka i "tarmen" minst c 50 ex, därutöver enstaka plus någon flygande småflock. Totalt c 6o sedda högst
5 stjärtand 4 flög över mot Vombsjön på kvällen
(6 bläsand: se ovan)
7 vigg: flock 4 sedd flyga innan jag gick upp i tornet
8 brunand: också en flock på 4 ex varav nästan säkert 3 hannar och 1 hona sedd innan jag gick upp i tornet
9 sädgås: enstaka småflockar på 2-5 ex sedda tidigare på dagen, flygande över sjön. På e m och kvällen blev det emellertid en mycket tillfredsställande ansamling till Krankesjön. Redan omkr kl 1700 kom några småflockar på inalles 22 + c 30 ex och fällde långt ute, och sedan kom, mest från Ö - OSO - SO, många flockar på mellan 8 och 45 ex, vanligen med långa tidsintervall, så att den sista flocken (som var stor) kom först kl 1830. Alla fällde långt i V, ungefär utanför andra tornet. Totalantal blev c 380 ex. Mycket tjusigt, de nyanländande fällde vid dem som redan kommit; bara en gång såg jag 7 ex lyfta och flyga bort mot SO. - De fällande flockarna "kastade sig" som de brukar, ofta i mycket vilda kast. Relativt hög siffra så tidigt på säsongen.
(OBS: inte en svan sedd).
10 ormvråk endast 1 ex sågs, skrämdes upp ur strandskogen av ett par pojkar på moped. Nästan säkert en juv. Stjärt rätt röd.
11 sparvhök: se ovan. Därtill, från tornet, ett ex sett mycket elegant på kvällsjakt precis lågt över sjöns vassruggar, följdes

1976-09-18 forts.
mycket länge i kikaren men fick inget byte så länge jag såg.

12 brun kärrhök 4 eller troligen 5 ex sedda, se ovan. Efter min ankomst upp i tornet sågs mycket länge 2 juv, ibland 3 ex, försöka ta starar som satt sig på endera av nattplatserna. Kärrhökarna kastade sig ned med benen framsträckta och försvann i vassen men fick tydligen ingenting. En juv försökte t o m med regelrätt förföljelse av fritt flygande flock, men det misslyckades helt. Stararna blev dock särdeles nervösa / och klumpade ofta ihop sig i en eller (vanligen) flera täta flockar som kastade sig åt olika håll, flöt samman etc. Se stare.

13 fiskgjuse 1 juv med ljusa fjäderkanter på vingens ovansida kom ett slag och ryttlade över de öppna vattnen utanför kanalmynningen i SO Detta var samtidigt med att kärrhökar jagade stare, och samtidigt kom också sädgåsflockar rakt över, varför det var ett mycket rikt liv. Gjusen fick intet, försvann efter kort stund.

14/ lärkfalk: 1 ex kom förbi mycket nära och oerhört elegant 2 ggr omkr kl 1800, den ena gången sågs det särskilt tydligt att den vid horisontalflykt fick upp farten storartat genom mycket små vingrörelser Flög på sök efter byte men gjorde ingen regelrätt jakt som vi såg.

15 rall hörd skrika en gång.(OBS: sothöna icke sedd trots mycket letande)

16 vipa. Ovanliga obsar denna kväll. Mellan kl c 1710 och 1820 kom inalles 8 flockar förbi, delvis rakt över, alla på c 75-125 m höjd, alla med rak kurs ungefär VNV (ungefär i sjöns längsriktning), och med mycket målmedveten flykt. Flockstorlek 8 - 19 ex, totalsumma c 110 ex. Nästan säkert sträckflykt. Anmärkningsvärt.

17 enkelbeckasin: ensamma ex, en gång 2 i sällskap, sedda och hörda ett par tre gånger.

18 skrattmås }
19 fiskmås } Några ex sågs redan på middagen. Men på kvällen från tornet såg jag hur 3-4 flockar med c 10-15 ex/flock flög österut, rimligen för att natta vid Vombsjön. Alla flockar bestod av en blandning av fisk- och skrattmås, och åtminstone bland fiskmåsarna övervägde ungfåglarna starkt. Bland skrattmåsarna kanske likaså, men nog såg jag ett fåtal ad hib.

20 skogsduva 2 + 1 ex flög norrut över sjön på e m, sedda från tornet.

21 tornsvala: på middagen såg jag en gång 2 tornsvalor samtidigt flyga över vassen. Sågs ej senare.

22 gröngöling hörd från tornet

23 ladusvala: till min stora förvåning ingen nämnvärd ansamling ikväll. Jag obsade mycket noga och var som vanligt fullt klar över att man måste titta på avstånd också: om ansamlingen sker c 1 km borta från tornet så förbiser man den helt om man inte granskar himlen och sjön väldigt noga,. Men det halp inte ikväll. Det kom litet svalor, men mycket litet, och liksom ingen koncentration. Omkr kl 1700-1725 kanske inalles 100 ex sedda men aldrig mer än 20-30 samtidigt. Ladusvala säkert vanligast. Många svalor kom rätt nära tornet. Men back sedd och alldeles i början sågs och hördes även 2-3-4 hussvalor. Underligt med detta ringa antal. Jämför Falsterbo obsarna!

24 backsvala några få sedda. Se föreg
25 hussvala " " " . Se ladusvala
26 kråka några få sedda över sjön lågt, bråkade delvis med brun kärrhök
27 talgoxe sedd
28 rödhake sedd och hörd både på e m och tidigare, och hörd på kvällen
29 trädpiplärka hörd en gång på kvällen
30 ängspiplärka " " " "
31 gulärla hörd ng ggr, och en flock på c 20 ex bestod nog nästan bara av gulärla. Se f ö följande

1976-09-18 forts.

32 sädesärla: fortfarande i stort antal. Ansamling skedde ungefär som beskrivits vid tidigare tillfällen i höst. Flockar kommer från olika håll, men det händer också att flockar flyger bort åtminstone mot Ö, dock kanske bara kortvarigt. Flockarna smälter ihopa til en stor flock, åtminstone får man det intrycket: fåglarna försvinner ibland men återses snart och blir då större, så att när ärlorna ses för sista gången på kvällen bildar de ofta en flock på 300-400-500 ex. Naturligtvis finns möjligheten att en del ex redan satt sig för natten när man ser den sista stora flocken. Men det verkar knappast sannolikt. Ikväll kom sädesärlor över, vanligen i flockar på 5-20 ex, många ggr, men mot slutet bildade de en flock på säkert 350 ex, när de skrämdes upp av en brunkärrhök. Totalantal säkert högre än så.

33 stare: ansamling började tidigt; se ovan. Fortsatte länge, det blev omkring kl 1700 några tusen ex, men inte heller mer; det syntes mycket tydligt att en del flockar flög till vanliga nattplatse och andra flockar till nattplats i vassen utanför den stora dubbelbusken. Flockar fällde på båda ställena. De blev, också på båda ställena, svårt anfäktade av kärrhökar (se ovan). Därför långvarig oro, flockar flög upp från båda ställena, möttes, slog sig ihop, delade sig ånyo, etc etc. Detta pågick länge, och under tiden kom nya flockar och fällde eller smälte in i den stora flock som flög oroligt omkring (och som växte, men aldrig blev mycket större än c 4000-5000, eftersom en del fåglar fällde efterhand, och det är sedan oerhört svårt att veta om kärrhökarna jagar upp alla de sittande exemplaren eller bara en del). Ofta stor oro på flera flockar som for omkring som kulor, storlek 200-700 ex, ibland slog de sig ihop etc etc. Mot slutet blev det så att det "gamla" nattkvarteret drog till sig fåglarna; en smal men tät ström av stare "rann" då längs en vasskant från den "nya" till den gamla nattplatsen och det var nästan säkert att inga blev kvar på den nya (syntes då kärrhök jagade däröver och slog i vassen). Jag tror inte att totala antalet starar som KOM IKVÄLL VAR MER ÄN 10000 - 12000. De flesta flockar kom från N, ett par stora flockar hade tydligen också först samlats på ängen bakom huset och kom låg över björktopparna och tornet till vassen.

34 hämpling hörd överflygande ett par ggr

35 grönsiska: första obsen för i höst. Först 1 ensamt ex flygande rakt över, lockande melodiskt, sedan sågs en flock på c 20 ex, lockade också.

36 bofink hörd på e m.

Intressant dag, trots att obsarna ej var grundliga utom ett par timmar på e m och kvällen. Aeshna-sländor flög även idag, trots skugga och rätt höstlikt väder, dock var ju temp inte så låg.

1 ex Nyctalus noctula flög högt omkring tornet på kvällen från omkr kl. 1750

1976-09-19, söndag.

Jag var i stugan vid Krankesjön hela dagen. Vilade mig på f m (jag är sjukskriven alltsedan 8 sept på grund av överansträngning). Det var helt mulet och grått men alldeles torrt och rätt "högt i tak". Ganska god sikt, alldeles lugnt (vissa stunder lätt bris), och temp kl 15 var +14° C. Morgon och f m föga fågelobsar. Rödhake i trädgården, 1 glada kretsande över ängen mellan stugan och Silvåkra by, några sädgåsflockar på inalles 50-75 ex flög över, mest mot SO; åtminstone delvis hade de säkert legat i Krankesjön. Brun kärrhök juv sedd, 1 mäktig havstrut ad flög över sjön, enstaka skrattmåsar både ad hib och juv sedda över sjön. Aeshna-sländor flög fortfarande i flertal.

Kl 1445-1530 var jag i tornet och fick en mycket innehållsrik stund:

1 skäggdopping 3 + 1 ex
2 häger som vanligt flera ex att se samtidigt, väl 5-6 sedda, och både ad och juv
3 gräsand: antalet relativt stort: i "tarmen" stod minst 10, på olika platser men ganska nära fanns ytterligare 21 + 15 + 7 + 6 + några till, och långt bort låg minst 16 i flock. Summa bestämbara blev säkert 80 ex.
4 kricka idag sågs färre än vanligt, bara c 10 ex eller något däröver.
5 brunand: flock mycket långt ute på 32 ex kunde bestämmas till brunand med inslag av vigg. Minst 27-28 ex var brunand
6 vigg bara c 4 ex, se föregående
7 sädgås: medan jag var i tornet bara hörd, men sedd dessförinnan (se ovan), och strax efter det jag kommit ner från tornet kom minst 110 ex från SO och fällde med vilda kast i sjön, långt ute i V halvan. Just när detta skrives, kl 1622, kommer ytterligare c 50 gäss från N och fäller elegant och delvis i kast nära de andra Se nedan angående väderlek nu.
8 ormvråk: från tornet sågs 1 ex lågt över Silvåkraskogen och senare - en aning överraskande - ett ex kretsande avgjort högt under den grå himlen
9 sparvhök 2 ex lekande med varandra över Silvåkraskogen, mycket lågt.
10 duvhök 1 ex, uppenbart en hanne, kom nära, flög ut över sjön, gjorde en elegant ansats till slag mot osynligt byte i en vassrugge men fullföljde inte slaget, flög in igen och försvann i N.
11 brun kärrhök 1 hona och 1 juv sedda. Kanske fanns mer än en juv. En gång fällde ungfågeln nära toppen i en av de höga buskarna utanför kanalmynningen
12 blåhök: min första obs här i höst. 1 hona eller juv kretsade över sjön kl c 1450, försvann söderut
13 fiskgjuse 1 ex kom ut över sjön långt borta i V, försvann snart. En stund senare kom ett ex, säkerligen juv att döma av översidans färg, ut över SO hörnet men försvann också snart.
14 trana: kl 1515 kom 4 ex norrifrån, rakt över, svängde sakta mot Ö och torde ha fällt på Vombs ängar eller där i närheten. Trots att absolut inga färger kunde ses, var det lätt att avgöra både kön och ålder: störst var den gamle hannen, tydligt mindre var den gamla honan, knappast tydligt mindre men väl smalare och mera lätt byggda i huvudet var de båda ungfåglarna. Läten hördes ideligen, dels de gamlas typiska dämpade krrui, dels ungfåglarnas höga diskant-ton "iiie" eller dylikt, en aning gnisslande och gående i falsett
15 vipa flock på exakt 10 ex flög mot VNV kl c 1510
16 enkelbeckasin 1 sedd
17 gråtrut 1 ex, [redacted] inte utfärgad, flög över
- havstrut: se ovan

1976-09-19 forts.

18 fiskmås enstaka juv sedda flera ggr. Se även nästa art
19 skrattmås också enstaka ex sedda, bara 3-4-5. Men just när tranorna kom, befanns 17 måsar kretsa rätt högt över tornet. Alla gled sedan mot V eller VSV. Det var tydligt att både skrattmås och fiskmås ingick, antagligen mest skrattmås, men 2 ex vände och återkom, och de var unga fiskmåsar bägge. Se även nedan.
20 ringduva enstaka sedda
21 större hackspett hörd flera ggr från tornet. Fågel icke sedd, men lätet var det vanliga "tjick", och jag tycker väl att man kan anföra arten även om jag inte känner till alla läten hos övriga teoretiskt tänkbara Dendrocopos-arter.
22 ladusvala spridda stötar kom, flög faktiskt ungefär norrut, bara några tiotal inalles
23 backsvala sedd
- hussvala inte sedd med säkerhet. Här må anföras en obs av en småfågel som högst sannolikt var en svala. När jag granskade den högkretsande ormvråken, fick jag av en händelse öga på en otroligt liten prick ovanför den; endast med stor möda kunde jag se pricken i kikare, men det lyckades faktiskt; den rörde sig ungefär mot NV oftast i rätt rak bana men med ett par krokar. Nästan säkert var det en svala på jättehöjd, totalt osynlig för obeväpnat öga. En granskning av himlen gav ytterligare en högflygande småfågel, och det var en absolut säker svala betydligt lägre, men fortfarande mycket högt, och arten svala kunde jag inte säkert säga.
24 kråka några ex över sjön, eller sittande i buskar etc. En gång 5 ex nära varandra
25 talgoxe sedd från tornet
26 järnsparv hörd
27 grå flugsnappare 1 ex satt i al nära tornet och flög ut ett par ggr och tog förbiflygande insekt
28 trädpiplärka hörd en gång
29 sädesärla i ringa antal överflygande
30 gulärla 1 eller 2 ex flög över
31 stare endast något ensamt ex flög över
32 hämpling hörd
33 bofink: inalles 3 små flockar flög förbi tornet, alla mot N-NO. Flockarna helt små, kanske 7 + 6 + 10 ex, men det var dock första gången i höst som jag sett arten i flock. Sträcktiden skall ju också börja nu, eller kan just ha börjat

Tillägg: långt borta i sjöns västra vassar sågs en del änder i små flockar. Antal sedda var säkert 20-25 ex, alla helt obestämbara.
34 grönsiska hörd från tornet också!

- - - -

Kl 1625 kom Karin Dahm, hon var ute och samlade växter för skolans behov. Efter en stund kom även Anders G Dahm. Vi samtalade en god stund och såg hur starar samlade sig, faktiskt hade starar börjat komma i flockar - om ock små till att börja med - redan från klockan 1605. Säkerligen började de så tidigt eftersom det var så mörkt. Molntäcke måste varit mycket tjockt. På grund av samtalet med dem fick jag inte någon noggrann obs-serie av stararnas beteende, men i korthet kan sägas att antalet säkert måste varit många tusen, att tendensen att natta på två ställen liksom igårkväll var uppenbar och att slutresultatet nästan säkert blev att alla nattade på norra platsen, också liksom igår kväll. - Även svalor kom, men förvånande få, liksom igår. Bara ett par hundratal sedda, och alla eller nästan alla var ladu, men en del gick som vanligt så långt borta i V att de ej kunde bestämmas. Ärlor kom däremot i stort antal, och kl c 1755 när jag gjorde en rundtitt flög säkert 400-500 ex över vassen, mest sädes, men gul hörd.

1976-09-19 forts.

Det kom mycket folk till tornet på eftermiddagen. Några kände jag förut, t ex Urban Emanuelsson och den pojke som assisterar Rune Gerell och Sam Erlinge (fast jag inte vet vad han heter). Jag såg ytterligare:

1 tornfalk ryttlande borta över sandtaget, en flock på minst 22 vipor flygande VNV (obs, säkert sträckflykt, jfr ovan och jfr igår). Medan Dahms ännu var kvar, ungefär kl 1645, kom en flock på minst 30 måsar flygande västerut, det var övervägande skrattmås men åtminstone 5-6 fiskmåsar. Star-ansamlingen pågick rätt länge, ännu kl 1740 när det var förvånande mörkt kom flockar mot nattplatsen. 1 spillkråka flög förbi 1630.

Mycket fint duggregn började kl 1650 men slutade snart.

Åtskillig aktivitet på sädgäss förekom efter kl 1600 ungefär. En del flockar kom tidigt till Krankesjön och fällde där, dock ej över 100-120 ex före kl 1700. Vissa småflockar flög åt andra håll.

Kl 1805 hördes trana, jag rusade ut från skrivmaskinen och fann dem, det var 8 ex som flög västerifrån mot Vombs ängar.

Från kl 1823 flög ett par tre ex av den lilla (till arten obestämda) fladdermusen utanför huset. Kl 1825 fällde c 50 sädgäss i sjön, de kom från N eller NO.

Jag gjorde inte sammanhängande obsar efter 1800 (och inte helt sammanhängande dessförinnan heller), men kl 1845, i djup skymning, kom en hel del sädgäss till Krankesjön från Ö och SO.

Svartmes hörd idag vid stugan.

i Tillägg till onsdag 15 sept: i en av de stora starflockar, som fällde i vassen utanför Nicolins på kvällen, befann sig ett exemplar som var helt och hållet vitbrunt eller mycket blekt grågult (men inte nödvändigtvis alldeles enfärgad överallt) och ett ex som hade rent vit stjärt men i övrigt var normalfärgat. Flocken var på c 800-1000 ex.

i Tillägg till lördag 18 sept: i en starflock som på kvällen fällde på sistnämnda plats såg jag ett vitbrunt eller mycket blekt grågult ex, rimligen samma som sågs 15 sept.

1976-09-20.

Jag vaknade c 0615 och var i tornet 0630-0710. Det underbaraste väder - klart, spegelblank sjö, himmel molnfri utom en låg bank i Ö under solen. Sikt utmärkt. Från tornet sågs 2 skäggdoppingar på närmsta klarvatten. vidare minst 8 hägrar samtidigt, gräsand c 30, kricka åtminstone 20, bläsand fin flock på 14 ex flög mycket snabbt runt över sjön men fällde inte som jag såg. Vidare 5 brunänder som fällde på närmsta klarvatten. På långt håll i N flock nära 30 obest änder.
En del sädgäss oroliga, en flock fällde tydligen på fältet hitom Silvåkraskogen, vilket är sällsynt. Max 100 sädgäss sedda. De fällde inte i sjön. Säsongens första bläsgås, en fin ad, kom ensam flygande mot V, ivrigt ropande, gjorde stor sväng över sjön, återgick mot Ö. Ormvråk enstaka kretsare långt borta. Duvhök stor ljus hona ad slog efter häger alldeles nedanför kanalmynningen på låg höjd, hägern protesterade lågmält! Brun kärrhök 1 juv sedd. Fiskgjuse 3 ex samtidigt, varav 2 över sjöns Ö del, delvis nära, den tredje kretsande och stigande högt upp på längre håll. Enkelbeckasin 2 sedda, havstrut 1 ad, gråtrut 1 ad, skrattmås några ex, säkert c 10. Ladusvala och backsvala flög söderut över sjön, säkert över 100 ex inalles. Spillkråka hördes länge. kråka några sedda. Kaja 1 ex slog efter ena gjusen flera ggr nära. Kajan var ensam. Järnsparv hörd flera ggr, sävsparv sedd och hörd, grönsiska 5 ex i flock. Intet sträck av fink obsat, däremot tror jag att svalorna var på sträck.

obs/

1976-09-20 forts.

Kl c 0720-0915 föga obsar; jag vilade mig. Från 0915 och fram till kl c 1230 obsar med korta avbrott. Det intressantaste var att det pågick ett synnerligen tydligt sträck "åt fel håll" av småfågel. Ideligen kom de - mest var det bofink - förbi, somliga små förband bara i trädtoppshöjd, andra mycket högt, somliga ex på jättehöjd. Och alla flög mot NO! Det var naturligtvis ingen tät ström; fåglarna flög ensamma eller två-tre tillsammans eller i normala flockar på upp till 20-25 ex. Men varenda ex höll samma kurs! Antalet blev c 5 ex/minut. Omkring kl 1030 trodde jag att det höll på att ebba ut, men det var fel, det fortsatte med flera relativt stora flockar på stor höjd, och ännu kl 1210 var det igång. Bland bofinkarna enstaka bergfinkar, även en taltrast som flög högt. Och svalor i glesa förband flög också mot NO. Järnsparv ofta hörd. Sånglärka hörd och sedd, också mot NO.

Normalriktat sträck sågs av duva: en flock på c 130 och en på 27 ex, båda flög högt och med kurs ungefär SSV eller SV. F ö hänvisas till artlistan härnedan.

Kl 1300-1540 gjorde jag en rundtur pr cykel. For till Harlösa för att köpa mat och tidningar (det hade varit val till riksdag, landsting och kommunalfullmäktige föregående dag; själv hade jag poströstat innan jag på lördagsförmiddagen lämnade Lund). Jag ringde också Mikael Kristersson i Falsterbo angående de filmplaner han har, och jag försökte också få fatt på Johnny Karlsson pr telefon, men det misslyckades. For så via Hjälmaröd längs V Vombsjöstranden, in till Vombs Norregård, vidare förbi Vombs Nygård ner till Södergård, så över ängarna till Öbacken och tillbaka till Stugan. Stannade ofta och tittade, och vid Norregård satte jag mig i en liten stilla backe och tittade länge ut över ängarna och läste tidningarna. Säkert en viktig dag i vår historia, den dagen igår då socialdemokraterna förlorade sin regeringsställning efter 40 år. Jag har själv aldrig varit socialdemokrat men väl vacklat mellan de olika borgerliga partierna. Har dock röstat med moderaterna denna gång och i regel tidigare också.

För utbytet på denna mycket givande rundtur se nedan.

Från 1640 till 1830 stod jag i tornet. Det blev en synnerligen givande kväll. Mot slutet hade jag sällskap med den pojke som arbetar för Rune Gerell; jag vet ännu inte vad han heter.

Artlistan härnedan omfattar alla idag sedda arter. Förkortningar: m = morgonobsar före 0720. fm = obsar från stugan eller dess omedelbara närhet kl (0720-) 0915-1300. r = obsar på rundturen. k = kvällsobsar från tornet. Förkortningarna använda endast när det är nödvändigt för att precisera lokal och/eller tid.

1 skäggdopping m 2 i Kr, r enstaka i Vombsjön
2 häger m minst 8 Kr, senare enstaka ex flerstädes vid Vombsjön eller flygande etc
3 gräsand m c 30 i Kr. I Vombsjön mycket få sedda, flock på c 15 stod dock vid stranden i NV hörnet. OBS: Vombsjöns vattenstånd mycket lågt, hela området innanför sandreveln i NV var torrt.
4 bläsand m Kr flock 14 ex rundflygande över sjön i my hög fart
5 stjärtand fm flock 3 ex sedd flyga och fälla flera ggr Kr
6 kricka m Minst 20 ex i Kr
7 skedand fm Kr 2 ex, närmsta klarvatten. Länge sedan sist
8 ejder k från tornet de finaste obsar jag någonsin haft av ejder i inlandet på hösten. Alla flockarna flög my högt, med rak kurs ONO-VSV (ungefär)

kl 1655: 32
1742: 125
1750: 140
1814: 85
1817: 43
1822: 71

Summan blir 496 ex. I första flocken såg jag minst 2 hannar. I nästa flock fanns bara mörka ex, och jag tyckte en gång att ett ex visade vit vingspegel. Detta med tub, och mycket osäkert. - De följ. flockarna helmörka. Sista flocken kom rakt över, tydligt lägre än de föreg., och bestod enbart av helmörka ejdrar,

forts!

Obs undersök vind och väderläge f.ö.!

1976-09-20 forts.

bergsäkra. Kollegan i tornet bestämde dem också, absolut självständigt, till ejder, trots att vi just talat om svårigheterna med flockar på stor höjd och stort avstånd.

9 brunand m Kr 5 ex

10 vigg r 2 ex Vombsjön utanför stranden vid P-platsen

11 sädgås m smärre flockar Kr, fm smärre flockar överflygande, r dito på många ställen, även sågs flock på c 15 ex komma högt norrifrån och fälla på N ängarna (nyanländande flock?). S om ängsvägen gick gässens huvudstyrka, jag räknade dem från vägen över ängarna och fick då c 200-250, ingen exakt siffra eftersom de delvis gick dolda i högt gräs. Räknade dem sedan från backarna ovanför Öbacken och fick då drygt 300 ex, men inte heller nämnvärt mera. – På kvällen kom en del flockar till Kr, men inte många eller stora flockar före 1830, då jag slutade obsandet

12 bläsgås 1 ex ad kom österifrån på morgonen och flög ut över Kr, ropade ivrigt "jåck-jåck" ideligen, jag fann den på lätet och såg att den var ad med mycket svart undertill. Flög stor lov över sjön

13 ormvråk ofta sedd under dagen, kretsande eller flygande förbi på m 1 m låg höjd, men aldrig över 4 i krets, och knappast något ex, utom 2 lågflygare på morgonen, flygande bort i normal sträckriktning. Totalt ett par tiotal ex sedda därav 2 börringevråkar. Den ena, synnerligen ljus, på långt håll. Den andra alldeles oerhört ljus, flög lågt över Vombs ängar snett bort från mig, och jag trodde i första ögonblicket det var en blå kärrhök hanne ad! Men det trodde jag inte länge. Vråken satte sig på i en stängselpåle bredvid en röd glada. Vråken var ovantill nästan helt snövit, och huvudet var så lysande vitt att jag sällan sett dess like.

14 sparvhök fm 1 ex Kr

15 duvhök 1 ex morgonen, se ovan, väldigt trevlig obs

16 glada r över tallskogen mellan "stora heden" och Klingavälsån kretsade på ett ställe 3 glador alldeles nära varandra; ett ex hade byte i klorna, de andra jagade det, bytet föll, två ex dök efter det men höjden var låg och jag är nästan säker på att bytet föll i skogen. Senare ännu 1 ex kretsande på annat håll, och 1 ex sittande på påle nära gässens huvudstyrka

17 brun kärrhök m 1 juv Kr, och r 1 juv vid Vombsjöns NV hörn över ängsmarken

18 blåhök r 1 ex, hona eller juv, kretsade lågt över huset och träddungen där Silvåkra kvarn låg förr i världen

19 fiskgjuse fm 3 ex över Kr samtidigt, eftermiddagen 1 ex där. Flera ggr såg jag fåglar nära: dessa var juv. \kl. 1220, flög högt.)

20 lärkfalk fm 1 ex över Kr, fångade slända och åt den i flykten; r 1 ex flög söderut vid Vombsj V strand

21 tornfalk endast sedd på rundturen, men då blev det minst 9 ex, varav 3 mellan stugan och Harlösa, 1 nära Vombsj NV hörn, 3 på olika ställen på ängarna och 2 sista biten nära Silvåkra by.

22 trana 2 ex på morgonen, flög västerifrån mot Vombs ängar. Senare egendomligt nog ej alls sedd.

23 sothöna r en ensam fågel i Vombsjön nära dess avflöde!

24 vipa m och fm småflockar över Krankesjön, idaG ej sträckande utan rundflygande eller flygande m 1 m tydligt mot Ö. r: en jättelik flock nära Vombsj NV hörn, den stod på ett nyplöjt fält med halmrester (kanske 500 ex) och resten av flocken flög litet längre bort mot Ö, här minst 300 till, alla synliga samtidigt. Senare på rundturen minst 500-700 på Vombs ängar eller rättare på de icke fridlysta fälten mellan Södergård och det fridlysta området. Dessa var nästan säkert inte samma flock som den förut nämnda.

1976-09-20 forts.

25 ljungpipare: flock 14 ex flög västerut över Vombs Norregård. (Se även följ)
26 kustpipare. Vid återkomsten till Kr på e m sågs flock 4 vadare komma rakt emot mig när jag stod i tornet. Det var 2 kustpipare med svart i armhålan, en brushane, och den fjärde var antingen brushane eller ljungpipare, de kom my fort över och jag hann ej se det säkert, men jag fick en"ögonblicksbild"av en ljungpipare och tror personligen att en sådan var med. En brushane bergsäker här.

/n

27 brushane. Först 2 ex flygande österut över Krankesjön omkr kl 1700, senare 1 eller 2 ex, se föreg art.
28 drillsnäppa r 1 ex vid Vombsjöns V strand
29 enkelbeckasin m och k: enstaka sedda över Krankesjön.
30 havstrut m 1 ad sedd Kr
31 gråtrut 1 ad också sedd Kr
32 fiskmås sedd Kr m såsom följande, se den
33 skrattmås sedd Kr m, se ovan före artlistan
34 ringduva 2 sträckande flockar, höstens första, se före artlistan
35 skogsduva r summa 4 ex flög över Vombs ängar, först 1, sedan 3.
36 turkduva r: öster om Harlösa flög 2 ex österut helt nära landsvägen
37 spillkråka m hörd
38 gröngöling r hörd vid Norregård och vid Öbacken
39 sånglärka fm enstaka ex ingick i retursträcket, se ovan
40 ladusvala sedd
41 backsvala "
i 42 korp: jättetrevlig obs kl 1300, precis när jag startade rundturen. Tyckte mig höra korp, tittade upp och såg 3 ex flyga norrut över stugan/tornet. Körde 100 m till järnvägsövergången, här mötte jag tre holländare som uppenbart tittade på fågel, visade dem på korparna, som nu blivit fyra till antalet och under "klong" läten utförde flygspel och eleganta kast strax norr om vår obsplats! Mycket sällsynt obs, trots att jag vet att arten häckat och fått ut ungar i Vombs Fure (det har Göran Högstedt talat om!)
43 kråka allmän idag
44 råka r många ex på Vombs ängar utanför Norregård
45 kaja r som föregående, men talrikare. På den biten mark brukar det mycket ofta vara stora svartfågelflockar
46 skata satt på stugtaket på morgonen och kraxade
47 nötskrika r 1 ex flög söderut när jag cyklade mot Harlösa, rätt nära ~~ø~~ Ivans backe
48 talgoxe m och fm många ex på tomten
49 blåmes sedd ute i vassen på morgonen
50 entita k hörd från tornet
i - pungmes? m högst sannolikt hörde jag denna art från tornet på morgonen, men helt bergsäker blev jag ej
51 gärdsmyg m och fm hörd och sedd vid huset
52 taltrast fm 1 ex flög mot NO kl 1130 på stor höjd
art?! 53 m fm k allmän vid huset, även sedd annorstädes men ej närmare undersökt
checka
54 buskskvätta r 2 ex på stängselstolpar S om Vombs Norregård
55 stenskvätta r precis som föreg 2 ex på samma plats
56 trädgårdssångare: på morgonen hörde jag en hård duns mot ett fönster på verandan, skyndade ut - och fann en trädgårdssångare ligga på rygg nedanför ett av fönstren. Den flaxade med vingarna, jag tog upp den och trodde att den var döende. Men den klarade upp smäller. I min hand vred den sig på rätt köl, och när jag lät den ligga fritt, lyfte den, tappade höjd efter några meter men steg ånyo - och försvann in bland buskarna vid stranden!
57 svarthätta 1 ex med rödbrun hätta i liten buske på tomten m.
58 lövsångare r några ex på skildA ställen, men ej talrik

1976-09-20 forts.

59 rörsångare m 1 ex i vassen utanför stugan. Lockläte hört, fågel sedd
60 järnsparv ofta hörd under dagen
ds/ 61 ängspiplärka r täml allmän på Vombs ängar och angränsande marker
62 rödstrupig piplärka 1 ex hört och sett, flög nära, vid Norregården
63 trädpiplärka hörd vid Norregården
64 sädesärla tämligen allmän under dagen
65 gulärla: bara några ex sedda på hela dagen
66 stare sedd. Se även nedan
67 steglits r 3 ex flög över Silvåkra by
68 hämpling sedd och hörd flera ggr
69 grönsiska k först hörd, sedan flock på 3 ex sedd förbiflygande
70 bofink ofta sedd, intressantast var "retursträcket" på fm, se ovan
71 bergfink ingick i föregående arts flockar, sedd och hörd flera ggr, och antalet var avsevärt, åtminstone om man betänker det tidiga datum!
72 sävsparv r 1 ex sett vid Vombsjöns V strand. Ej med säkerhet vid Krankesjön idag
- gulsparv? Jag trodde mig höra den en gång men blev ej säker
73 pilfink r flera sedda vid infarten till Harlösa
74 gråsparv r som föregående men i större antal.

Diverse tillägg från kvällsobservationerna efter återkomsten från rundturen; (siffran refererar till artnumret härovan):
1 skäggdopping flock 9 ex på klarvattnet
2 häger c 10 ex sedda i Kr
3 gräsand sedd Kr
6 ~~4~~ kricka " "
11 ~~9~~ sädgäss kom till sjön på kvällen, men ej i stort antal och ej noga studerat
17 ~~12~~ brun kärrhök 2 juv på kvällen, jagade stare men "lekte" också flitigt med varandra, därvid hörde jag många ggr ett mycket högt och tunt läte "hiiie" eller bättre "siiie". Det var inte lätt att associera till brun kärrhök när man hörde lätet först.
18 ~~15~~ blåhök gammal hanne deltog också i jakten på stare på kvällen men fick ingenting
19 ~~10~~ fiskgjuse 2 juv sedda på kvällen, det ena ex störtdök och kom upp med ovanligt liten fisk, flög till Silvåkraskogen, som gjusarna brukar göra när de tagit byte här.
14 ~~11~~ sparvhök 1 ex sett på kvällen

- småfläckig sumphöna? Mycket egendomligt fall. Inte mindre än tre gånger på en kort stund hände det ikväll, att jag med kikaren följde änder, som simmade i vasskanter och att änderna gick upp på fallna strån eller i något fall en liten dybank. Vid alla tre tillfällena lyfte en liten fågel och flög undan några få meter, fällde på nytt och försvann i vegetationen. Det gick snabbt alla gångerna, men storleken blev jag ganska väl klar över eftersom det minst en gång var en kricka som skrämde iväg den lilla fågeln. Färgkaraktärer syntes bara en ordentligt, nämligen att fågeln hade något ljust "i gumpen", kanske på stjärtens sidor, kanske på dess undersida, däremot inte på övergumpen. F ö såg fågeln brunaktig ut. Mycket mörk var den inte. Den fladdrade undan, fällde fortast och försvann. Mycket talar för småfläckig sumphöna tycker jag nog. Högst märkligt att detta skulle hända tre gånger på en liten stund, när man betänker hur sällan man ser fåglar av detta släkte! ds

23 sothöna tät flock på 32 ex i norra kanten , nära utanför vassen! Dessutom ett ensamt ex närmare, i närmsta klarvatten
24 vipa sedd
29 enkelbeckasin 1 sedd flygande på kvällen

1976-09-20 forts.

32 fiskmås c 50 ex
33 skrattmås c 150 ex } kom till sjön på kvällen, fällde tätt tillsammans långt ute (dock ej alla någonsin tillsammans), lyfte sedan och for österut, (så gör måsar ofta; jag misstänker att de nattar någonstans vid Vombsjön)

34 ringduva 1 ex
35 skogsduva 1 ex } flög i sällskap!

40 ladusvala
41 backsvala } över Krankesjön på kvällen, men högst 500 ex inalles. Inbördes talrikhet oklar.

51 gärdsmyg hörd på kvällen
66 stare: under tiden 1640 - 1720 kom inalles minst 15000 ex. Idag i regel i små flockar, vilket tidigare inte alls varit regel. De visade påtagligt intresse för det "nya" nattkvarteret V om kanalmynningen, men slutet blev att alla fällde vid det "gamla" d v s utanför Nicolins hus. Exemplaret med rent vit stjärt återsågs denna kväll; åtminstone antar jag det är samma ex.
60 järnsparv även hörd på kvällen
63 trädpiplärka likaså
64 sädesärla kom i flockar på kvällen, antal ej noterat, högst c 150
65 gulärla fanns bland sädesärlorna
68 hämpling flög över på kvällen
70 bofink flög mot NO även på kvällen
71 bergfink 1 ex sågs nära, och hördes, i bofinkflock
- gulsparv? Jag trodde jag hörde och såg några flyga förbi, de såg långstjärtade ut också, men obsen var för hastig och måste förbli osäker.

Protokollet för denna dag har renskrivits i flera omgångar från mycket snabbt skrivna originalanteckningar. Därför en del upprepningar, obrukliga artföljder etc, men jag tänker det duger utan att jag behöver skriva om det. Synnerligen fågelrik och intressant dag.

Tillägg:

a) svartmes hörd på morgonen
b) flera rödhakar hörda och sedda på f.m.
c) mellan kl. 1100 och 1130 såg jag tre amiraler (Vanessa atalanta) flyga söderut.
d) ännu kl. 1240 flög en bofinkflock lågt mot NO.

1976-09-21.

Jag obsade i flera omgångar från kl 0550 till kl 1330. Beträffande särskilda obsar på insekter, mest Vanessa atalanta, kl 1020 - 1130 se efter fågelobsarna.

Fågellista:

1 skäggdopping 1 ex sett i Krankesjön.
2 häger: sedd ideligen, vid ett tillfälle 16 ex samtidigt vilket är mycket. Jag tror säkert att 16 ex eller ibland flera finns samtidigt vid sjön, men av naturliga skäl ser man inte på långt när alla samtidigt, utom vid häftig skrämsel eller andra sällsynta tillfällen.
3 gräsand max 43 samtidigt.
4 kricka över 20 " :
5 brunand 5 hannar sedda.
6 sädgås: småflockar ofta sedda.
7 knölsvan: mycket starkt vingsus av knölsvan hördes kl 1010; måste ha flugit nästan rakt över huset, men fåglarna ej sedda. De fällde inte i sjön.
8 ormvråk: jag såg 1 röd fågel, 1 mycket utpräglad börringe-vråk, 1 ljus men ej på långt när extremljus fågel samt några få "normalfärgade". Det är förvånande små siffror!
9 fjällvråk 1 ex på f m sakta flygande österut S om tornet.
10 bivråk summa 2 ex sedda på f m.
11 brun kärrhök 1 juv sedd vid sjön. Se även följande art.
12 blå kärrhök: på f m sågs 1 vackert utfärgad hanne ad länsa söderut på stor höjd. Kl 1315 såg jag 2 blåhökar (båda var honor eller ungfåglar) som "lekte" med en brun kärrhök juv, troligen den ovan nämnda.
13 fiskgjuse sedd nästan hela tiden över sjön; jag såg aldrig mer än ett ex samtidigt, men det är mycket möjligt att flera fanns.
14 lärkfalk 1 ex sett, slog efter byte men resultat tyvärr ej sett.
15 stenfalk 1 ex flög över sjön.
16 tornfalk 1 ex sett.
17 sothöna flock 8 ex i sjön!!
18 vipa flock sedd
19 enkelbeckasin sedd
20 skrattmås fåtalig
21 fiskmås 1 juv sedd!
22 gråtrut 1 ad
23 havstrut 1 ad och 1 juv sedda.
24 ladusvala sedd ofta, de flög mot NO!
25 backsvala precis som föregående, flög mot NO.
26 hussvala 1 ex sett
27-32 27 kråka 28 råka 29 skata 30 talgoxe 31 entita flera ex
32 rödhake flera ex på morgonen
33-35 33 lövsångare 34 järnsparv 35 trädpiplärka
36 stare på morgonen 15000 - 18000 ex upp från "fel plats". Se nedan för kvällsbeteende, m m.
37 törnskata 1 juv, jag tog in den i tuben. Den satt min själ i den döda och glesa buske, som med några grenar och kvistar sticker upp högst en meter över vassen något hundratal meter utanför tornet. I den busken ute i vassen har jag sett törnskata sitta varje höst!
obs
38-41 38 hämpling 39 grönsiska 40 bofink 41 bergfink
42 pilfink 2 ex i sälgbuske som växer precis i vassens inre gräns rakt nedanför vår tomt. Ej sedd här på länge.

FORTS

1976-09-21 forts.

Omkring kl 1400 cyklade jag upp till Harlösa för att köpa litet mat och tidningar med nyheter från de allmänna valen. Nog så intressant ur flera synpunkter, och för mig och otaliga andra glädjande nyheter, men det behandlar jag inte vidare här. - På vägen sågs ormvråkar "stå mot vinden" och 2 tornfalkar likaså. Det var fint väder, östlig vind, små cumuli.

Kl 1700 - 1830 obsade jag från tornet. Flera trevliga saker hände. Det dominerande skådespelet var stararnas otroliga cirkus hela tiden från kl 1700 till c 1820. Jag bokförde inte de enskilda flockarnas ankomst ikväll. Studerade istället deras beteende när de samlats. Säkert var där 25000 eller flera. De oroades av 1 ormvråk, 2 bruna kärrhökar juv och minst 1 sparvhök. Ormvråken var inte minst intressant: den kom i rak och alldeles ovanligt snabb flykt norrifrån precis över vassvipporna mot stararna och gjorde ett anfall men missade. Jag vet mig knappast förut ha sett en så tydligt forcerad flykt hos ormvråk. Sparvhöken hade bättre lycka: den tog en stare underifrån på låg höjd över vassen, flög mot stranden nära kanalmynningen men tappade bytet. (Sparvhök hade setts även tidigare, my. sannolikt att fler än 1 ex fanns här). Stararna var helt otroligt oroliga, ofta var 10000 till 15000 exemplar uppe på en gång. De fällde på båda ställena. Efter oändliga störningar flög dock alla till vanliga platsen, men här blev de så störda av rovfåglarna att de flög till andra platsen (se andra anteckningar för angränsande dagar för avgörande av platserna!) och dess närhet. Som stundom blir fallet flög de därvid inte i en eller ett par stora, m l m "runda" flockar utan i en tät men smal "ström" mycket lågt över vassen, det ser egendomligt ut. Det är icke säkert att alla strömmade till denna enda plats. Stora nya flockar kom ända fram till kl c 1810, och jag kunde inte avgöra hur alla dessa betedde sig.

Bilden av ansamlingen växlar starkt från kväll till kväll.

Ikväll var det ljust och klart i riktning V, men en molnbank stod i N - Ö - S upp till zenith.

Kl 1740 kom en jättegrann flock på 230 ejdrar högt och rakt mot VSV (ungefär). Fint att se, och ur flera synpunkter intressant.

Ungefär kl 1740 sågs c 600 - 800 svalor lågt över vassen; de återsågs inte senare.

Ärlor (som också samlas hit regelbundet på kvällarna) var oroliga många gånger. Totalantal sedda knappast över 200 tror jag.

F ö sågs på kvällen 1 större hackspett, 1 förbiflygande snöskata, och hämplingar flög över. Gärdsmyg hördes i strandkanten. Bofink och bergfink flög "i returriktning", d v s ungefär mot NO. Intressant.

Sädgäss en del. Änder intet nytt. Häger som vanligt. Kärrsnäppa hörd flera ggr kl 1810.

Kl 1843 kom mycket sädgäss till sjön från SO. Antalet skattade jag till 150 ex.

Diverse småtillägg: på kvällen också tämligen mycket fiskmås och skrattmås vid sjön. Enkelbeckasin uppe och flög. 1 Nyctalus noctula sedd. OBS de unga bruna kärrhökarnas läte när 2 ex "leker" med varandra i luften lågt över vassen är ett mycket högt och tunt 'siii' eller 'siiie', i sista fallet med mycket kort och obetonat e. Lätet kan lätt misstolkas, man kommer sannerligen inte i första hand att tänka på kärrhök om man inte är bekant med det.

FORTS

C

1976-09-21 forts.

Eftersom jag föregående dag hade sett 3 ex av Vanessa atalanta flyga söderut inom loppet av en halvtimme (kl 1100-1130) och intet ex flyga i andra riktningar, gjorde jag noggrannare obsar idag, särskilt som [illegible] arten befanns vara rätt allmän och tydligen pigg på att flyga.

Jag satte mig kl 1020 på tomten och tittade rakt ut över sjön i dess längsriktning, det blir alltså ungefär mot NV. Där finns en bred lucka mellan två aldungar; det är i den luckan vi ser ut över sjön även inifrån verandan. Platsen har fördelen att man mycket lätt ser om flygande insekter (och andra djur, för all del) rör sig i viss riktning.

Väder: frisk vind omkring ost, skuggtemperatur kl 1100 var +13° C. Mestadels solsken, men en del moln. Möjligen starkare solsken kl 1040 - 1100 än resten av tiden. Grant väder. [illegible]

1020 passning börjar
x 1023 1 atalanta flyger förbi, kurs mellan S och SV
x 1026 1 " på samma sätt
y 1032 1 " flyger med kurs ungefär VNV, svänger mot SV tvärt!
za 1046 1 " flyger med kurs ungefär VNV, fäller! Vinden har ökat.
1049 1 Vanessa antiopa flyger S eller SV
(?) x 1050 1 nästan säker atalanta flyger S eller SV
x 1052 1 atalanta som föregående
1111 1 citronfjäril (Gonepteryx rhamni heter den visst) flyger i rätt krokig kurs mot V - NV
x 1112 1 atalanta flyger S eller SV
x 1116 1 " som föregående

Väder nu: klart; drivande cumuli. Vind tämligen frisk, omkring ONO.

x 1118 1 atalanta, beteende som de båda sista. [illegible] Flyghöjd c 10 meter. De föregående har flugit lägre.
x 1119 1 atalanta, kurs som de föregående. Flyghöjd mycket under 10 m.
zb 1121 1 " , kurs V eller VNV, flyger mycket snabbt, och lågt.
1126 1 Pieris brassicae flyger förbi, kurs ungefär N.
1130 passning slut.

Alla atalanta flög med mycket rak kurs och ganska snabbt i sidovind eller sned medvind, om icke annat säges. Exemplaret kl 1121, som höll avvikande kurs och rimligen hade mera direkt medvind, flög påfallande snabbt. - Inga dagfjärilar sedda utöver de nämnda; däremot sågs ett antal andra fjärilar (mest Microlepidoptera, kanske någon mätare och möjligen en Noctuid). Odonater inte sedda denna stund, men jag koncentrerade mig [illegible] hårt på bevakningen av den sektor där fjärilar och andra insekter skulle ses bäst, om de flög ungefär söderut [illegible] över eller genom gläntan.

Sammanfattning av atalantaobsarna: 11 ex sedda, alla utom [illegible] ett ex bergsäkra (och [illegible] det tveksamma ex var så gott som säkert atalanta). Av de 11 flög 8 i rak kurs mot samma håll, kursen var mellan S och SV, flyghöjden låg (skattat 1- 3 m, endast ett ex 10 meter). Alla flög raskt. Av de återstående 3 flög 1 först mot VNV men svängde tvärt mot SV ute över vassen, 1 flög ungefär VNV så länge den följdes, och den tredje, som också flög ungefär VNV, fällde rätt nära och återsågs ej.
Vardera ett ex sågs av Vanessa antiopa, Gonepteryx rhamni och Pieris brassicae. Deras beteende är meddelat ovan, men eftersom antalet är minimalt är den saken av föga intresse, åtminstone tills vidare.

SLUT

1976-08-08 forts.

34. Törnsångare 1 ex setts mycket bra
i rosenbuske
35. stenskvätta 1 juv
36. stare sedd i ringa antal.

—

Efter rundans slut fick jag lift till Sandströms villa (Erland sjuk, men hans fru, dotter och dotterdotter deltog). Vi satt ute och drack kaffe och åt smörgåsar. Sedan lift till fågelstationen i Falsterbo.

Obs att även Carl Edelstam med två barn deltog i turen. Vi hade ett trevligt samtal.

I Falsterbo gick jag en runda utåt öster, sakta, och tillbaka genom parken till fågelstationen. Badade, åt litet, och lade mig sedan och sov i 2 1/2 timmar! Händer mig själ inte ofta.

Fågel utöver vad som sägs på eck: inte mycket, men i Sandströms trädgård sågs 1 fasanunge och 1 matande talgoxe. Spridda Torn-

(172)

1976-08-08 forts.

svalor såg jag också; en flock på 5 pipare, nästan säkert Ljungpipare (ad) flög mot S; vid sydkusten flög som vanligt en del kentska tärnor. Hussvala flerstädes allmän, t.ex. i Skanör många tiotal både i luften och på TV-antenner etc.

Kvällen: nytt bad. Sedan, liksom igårkväll studier på den (eller de) svärmande dipterarten (-arterna). Men detaljstuderade ikväll. Tre olika sällskap, både unga och gamla, inalles nog 18-20 personer, såg och hörde fenomenet och pratade med mig om det. Vansinniga svärmar, de största var mycket svåra att se om man inte focuserade kikaren exakt, men de hördes som ett ihållande surr. De stora "rökarna" imponerande men utgjorde bara rent lokala förtätningar och var inte viktiga ifråga om individantalet.

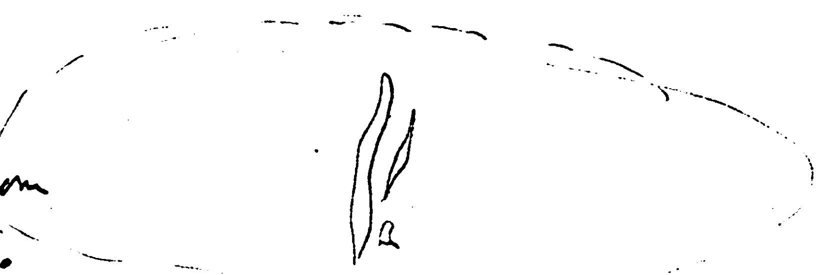

1976-08-08 forts.

Jag fångade på ljus i rummet, sedan mörkret fallit, några tiotal av en rätt liten dipter; är icke säker på att den tillhör fam. Chironomidae och det finns naturligtvis intet bevis för att det var den arten som svärmade. –

Träffade Mikael Kristersson på söndagskvällen och talade med honom om filmen (han håller på att filma fågelsträcket över Falsterbo; ~~Däremot~~ jag är engagerad som vetenskaplig rådgivare tillsammans med Staffan Ulfstrand och några till, och eftersom jag är den som upptäckt sträcket och bekantgjort det, är jag naturligtvis mycket angelägen att det skall bli en bra film. Men det blir det nog; jag tror Mikael är rätte mannen.) –

Däremot träffade jag inte Gunnar Roos denna gång; han arbetade i skift med märkning och kom ej till fågelstationen.

Forts!

1976-08-08 forts.

Obs: de enorma svärmarna av dipteran utnyttjades inte, eller endast mycket svagt, som föda för andra arter. Några Tornsvalor flög mycket högre uppe (men naturligtvis kan insekter ha funnits där också). En insekt, eller insektsgrupp, var dock ute på jakt, och det var Odonater av släktet Aeshna. Jag observerade ofta 5 - 10 sådana samtidigt. Det föreföll dock som om de mest fångade de ensamt flygande något större insekter som ibland kom förbi (mikrofjärilar m m).

Tillägg: Omkr. kl. 1925, i finfint och alldeles lugnt väder, när jag studerade dipterasvärmarna, kom en ejderflock på c 50 ex förbi som skissen visar.

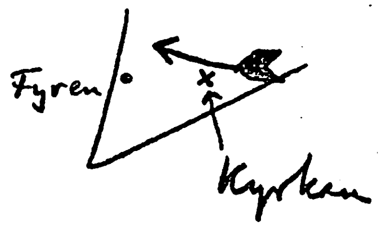

Alla fåglar var mörka. Obs att de "skar" så påfallande starkt över udden. Höjd c. 50-70 m.

Jag bodde på fågelstationen på natten, reste med buss måndag morgon 0640 till Malmö-Lund.

1976-08-09 och -08-10 [redacted]

Obsar kvällen 08-09 och morgonen 08-10

Art	kvällen 08-09	morg. 08-10
häger	sedd	minst 7
gräsand	c 40 (obs!)	sedd
kricka	> 2	–
skedand	–	6
brunand	1	–
obest. änder	>10	c 15
× glada	–	2 juv i sällskap
brun kärrhök	1 ♀ ad 1 juv	2 juv samt den vithövdade ad
lärkfalk	1 jagande	–
skogssnäppa	–	2
glutt	hörd	–
enkelbeckasin	3+7	–
skrattmås	få	få
ringduva	sedd	–
kattuggla	hörd vid huset	–
tornsvala	sedd	–
gröngöling	sedd och hörd	sedd och hörd
spillkråka	–	1 sedd

forts.

1976-08-09 och -08-10 forts

Art	kvällen 08-09	morg. 08-10
ladusvala	c. 500 över sjön	c 50
trädpiplärka	–	flyttläte hördes för första gången i höst. 1 ex sågs passera
sädesärla	sedd	–
× gräshoppsångare	sjöng (se nedan)	–
rörsångare	många sedda, flera sjöng (i kort)	många sedda
lövsångare	flera sedda	synnerligen allmän
entita	–	sedd
× talgoxe	sedd	flera juv (+ se nedan)
blåmes	matar forts. i björken	matar ej i björken
stare	500 fällda "gamla platsen" dvs nedanför Nicolins	
× gylling (sommargylling)	–	2 ♂♂ ad (+ se nedan)
kaja	–	1
bofink	–	några sedda

forts

1976-08-09 och -08-10 forts.

Tillägg om dessa:

-glada: 2 fina juv, icke ruggande, flög mestadels nära varandra vid S sidan av sjön

-gräshoppsångare: hördes från Tornet på kvällen bortemot kanalen. Jag är säker på obsen, trots att jag senare bara hörde vårtbitare.

Talgoxe: på Tomten, 3-4 m från mig, tog en talgoxe en mörk dagfjäril och började bearbeta den. Tappade den; jag dit, skrämde bort talgoxen, tog fjärilen. Det var en oskadad Vanessa io, som mycket hårt låtsade sig död men tog fäste på en björkstam när jag satte den där.

sommargylling: det kraxande lätet hördes nära från björkarna på granntomten. OBS Uppe i topparna flög fåglarna. Till slut kom 2 magnifika ♂♂ ad fram, fritt synliga! Men troligen fanns flera ex däruppe. Kraxade flera ggr, slutligen flöjtade ett ex orkesi. Jfr Ingas obser föregående dagar!

1976-08-09 och -08-10 forts.

Kvällen 08-09 (måndag) när jag gick upp i Tornet, var det jättelik svärmning av rödmyror; de var koncentrerade överst på Tornets räcke och satte sig i massor på mig, särskilt på huvudet. Inom en minut hade jag 100 på skjortan och (antagligen) c 50 innanför. Då kapitulerade jag och skyndade ner.

Kvällen 08-10 (tisdag) var det precis likadan rödmyresvärmning på kvällen. Jag stod ut med dem uppe i Tornet några minuter, men sedan blev det för dj-l. Tre andra personer var i Tornet, de föreföll mindre störda än jag.

Gjorde fördenskull en del fågelobser från marken denna kväll. Såg mycket stor starflock lyfta från ängen kl. c 1945 alla flög över vårt hus och vidare över hela sjön bort till Sjötorp. Ingen stare fällde i "vårt hörn" av sjön. Omkring kl.

1976[-08-09 och]-08-10 forts

1900-1930 vistades 500-1000 ladusvalor över sjön, obs, i varje fall var den stora majoriteten ladusvalor. Ormvråk 1 juv sedd, brun kärrhök likaså 1 juv sedd, hägrar flera ex.
Kl. 2010-2020 flög följande änder mot O-OSO-SO: 12 krickor, 10+2 skedänder 11 gräsänder.
Siffror relativt höga.

1976-08-11, onsdag.

Som vanligt en härlig morgon, sol, och spegelblank sjö. Tittade ut från 0600 och gjorde rätt noggranna obsar, inkl. ett besök i Tornet, c 0640-0740. Thomas Lindblad, som märker fågel i vassen, var tillsammans med en kollega också i Tornet. Arter före 0740:

1. skäggdopping: längst ute 1+1 ex ad, det ena var åtföljt av stor unge (enligt Thomas, som hade tub)
2. häger sågs i minst 8 ex, stod spridda; verkliga antalet var säkert högre. Ad + juv sågs.
3. gräsand bara 2-3 sedda
4. kricka: minst 10 låg i "Tarmen",
– obest. änder låg också där, nog 8-10 ex, och kl. 0730 kom c. 15 änder och fällde där. Krickor trol.
5. glada 2 juv lekte med varandra bortåt Almen
6. sparvhök 1 över V delen av sjön, flög lågt.
7. brun kärrhök 1+1 juv sedda, med orangebruna hättor
8. tornfalk 1 ex ryttl. över heden.

1976-09-25 forts.

Observera den mycket starka tillströmningen särskilt kl. 1730-1735. Då kom bl.a en flock på c 2700 ex och tre flockar på resp. 1000, 1000 och 1100 ex.

Alla starar fällde efterhand; de "klumpade ihop sig" för sparvhök och brun kärrhök ett par tre gånger, men detta fällde bara de flockar som just anlände. De som satt flög ej upp (eller i mycket ringa omfattning). Mot slutet blev flockarna mycket små; mellan 1740 och 1745 kom sålunda c 100 + 50 + starar och mellan 1745 och 1750 kom c 20 + 30 + 5 + 3 + 3 + 17 = cirka 80.

Vid ett tillfälle blev en över vassen lågt flygande ormvråk attackerad av en brun kärrhök juv.

Dessutom efter 1735: några tiotal sädesärlor undflygande; ängspiplärka sågs och hördes, järnsparv hördes, grönsiding hördes 1747. Högst 25 svalor (ladu!) sågs!!! Kl. 1749: skäggdoppingflocken ute på klaren ökat till 16 ex. Samtidigt kom 7 + 9 sädgäss, men åt-

1976-09-25 forts.
minstone de 9 lyfte igen och
flög mot OSO. Sedan rätt stilla
ett slag, men kl 1808-1820 kom
många flockar, nästan enbart från
O-SO, totalt minst 450 ex.
och kl 1828-1830 kom minst
400 ex till, delvis rakt över huset.
Flera blågäss hördes i sistnämnda
flockar. 1833: ny flock c. 50 ex
faller. 1835: 10 ex faller.
Mycket stilla och ljus kväll,
men nu är det djup skymning.
1836: jättelikt oväsen: 130+55
sädgäss rakt över hustaket, lågt!

1976-09-26 söndag.

Jag vaknade 0540. Strax dager;
0544 mycket starkt gåskackel
0554 ånyo ny. —"— —"—
0558 likaså.

Jag tittade ut: mycket tät dimma. Somnade om och vaknade först c 0815. Fortfarande dimma. 0900 likaså, himmel i öster dock rött ljus, men dimman tät och mjölkvit. Först c 0930, när vi åt frukost, började dimman lätta. 1 brun kärrhök juv (med brandgul hätta och litet gulrött även proximalt på vingens framkant) flög lågt över vassen. Rödhake knäpper.

Kl. c 1045 gick jag ut och plockade björnbär. Härligt väder, sol, vind omärklig (aning ostanvind, kanske), små vita cumuli eller lyftande dimmor. God sikt. En ormvråk rätt lågt mot SV. Sedan trots mycket flitigt tittande alldeles försvinnande glest med rovfågel. Över Lillviksraskogen 2 ropande ormvråkar; en stund senare var där 3. 1 kretsande sparvhök. Från c 1210 nästan oavbruten spaning mot molnen

1976-09-26 forts.

och himlen. Underbar höstdag, klar, stilla varm i solen. Men ytterst litet rovfågel. Under tiden 1215-1315 sågs följande

1230: på jätteavstånd i NO 2 kretsare. Den ene faller, den andre stiger, glider högt mot S eller SV; det är troligen ingen ormvråk utan fjällvråk, men osäkert

1243: 1 duvhök flyger lågt över Krankesjön, in i Lillvikaskogen

1247: efter oändligt letande finner jag under tre cumulusmoln 1+2 kretsare. Enorm höjd. Alla glider lite mot SV (ungefär). Säkerligen vråk

1250: 1 blåhök ♀ eller juv flyger ↑ över Krankesjöns vass. Skrämmer upp änder (se nedan).

1252 1 sparvhök likaså lågt ↑ över sjön

1255 1 obestämbar vråk glider högt mot V.

1303 1 —"— —"— —"— —"— mot SV.

1310 1 nästan säker ormvråk högt mot SV.

Så mycket av rovfågel. Jag fick

1976-09-26 forts.
leta mycket flitigt för att se dessa ex. Månne inte ett sträck pår så högt att det är helt osynligt sådana här dagar ??

Av övrig fågel sågs före 1315:
1 häger flera ex i sjön
2 gräsand högst 25 ex sedda
3 kricka: c 20-25 ex sedda flera ggr, men när blåhöken kom över skrämde den upp c 40-43 krickor.
4 sädgäss överflygande små och medelstora flockar. En okänd herre sade mig, att igårkväll mycket stora flockar lagt sig i Vombsjön. Inga sade mig idag kl 1330 att hon farit en runda via Vombs ängar och hittat oerhört med gäss där, alla hade varit på vingarna ett slag (trol. skrämda av militärmanöver med mycket skjutande), och då hade hon skattat antalet till c. 5000 ex, det mesta hon någonsin sett på platsen.
5 sothöna 2 ex i sällskap i sjön !!

1976-09-26 forts.

6 vipa flock i 60 ex flög mot V
eller VNV under kl. 1030.
Senare annan flock i 20 sedd.
7 skrattmås >10 sedda i sjön
8 fiskmås några ex, ad och juv, sedda
9 ringduva: förutom några ensamma
ex en flock på 22 ex sedd, och
den flög norrut över sjön kl. 1248.!!
10 större hackspett hörd
11 spillkråka hörd flera ggr
12 ladusvala högst 15 ex sedda på
f.m. flög ungefär söderut
13 råka hörd på morgonen i dimman
14 blåmes sedd
15 svartmes hörd
16 rödhake sedd och hörd
17 järnsparv ofta hörd på morgonen
18 hämpling flockar sedda och hörda
19 grönsiska ett par flockar dito dito
20 bofink flera flockar, 5-15 ex,
alla flög mot NO-NNO!!
Så även grönsiskeflock + hämplingflock.
21 sävsparv sedd och hörd.
Klart till 1315.

1976-09-26 forts.

Obsar fortsatte efter paus, ungefär kl. 1350 - 1515. Härligt väder, men mycket få rovfåglar sedda: på stor höjd 4 ormvråkar och 1 sparvhök, de steg till jättehöjd men sågs gå sträcka bort. På mycket stor höjd en obestämbar vråk glidande ungefär mot V. Dessutom helt lågt över sjön, en fiskgjuse sedd flera ggr.

I dag såg jag för första gången på mycket länge en myxomatos-kanin med ögonen uppsvullna. Den satt mycket länge kvar men skuttade ~~[illegible]~~ in i ett snår när jag var på ett par meters håll.

OBS: Jag har en mycket bestämd känsla av att alla kaniner numera är mycket mindre skygga än förr. De brukade rusa iväg utom synhåll om man skrämde dem avsiktligt eller oavsiktligt. Men nu sitter de kvar mycket längre, och om de springer undan, stannar de ofta efter 5-15 meter.

1976-09-26 forts.
och blir sittande fullt synliga, även om skrämseln varit häftig och avsiktlig.

Eftermiddag och kväll: starar kom, men eftersom det pågick stora manöver blev de skrämda flera gånger. Jag gjorde ingen räkning. Trastar sågs i mycket litet antal denna kväll bara några tiotal. Ärlor (nästan bara sädesärlor) kom i måttligt antal, kanske sågs c. 100 st inalles.

Vi for in till Lund på kvällen.

1976-09-27.
Jag var hos tandläkaren på f.m., för övrigt mest hemma. Ej på Zootis.

C

289

1976-09-28, tisdag.

Ringde dr Björkelund på morgonen angående mitt hälsotillstånd (jag är sjukskriven t o m 30 sept). Fick tid hos honom på fredag. For ut till stugan: från Lund med buss 1245, till Kvinnevad 1320, gick ner till stugan, ankomst dit 1354. Det var alldeles lugnt, grått och disigt men torrväder och milt; termometern på stugan visade + 14,5° C, och jag vet att den är rätt eller nära rätt. Mycket litet fågel på vandringen från Kvinnevad: 1 ormvråk, 1 lyftande trädpiplärka, några få ängspiplärkor. Vid framkomsten flock drygt 20 grönsiskor.

Jag upp i tornet. Såg 6 hägrar, 15 gräsänder, 5 krickor, 1 skäggdopping. Först inga måsar alls, sedan kom 1 skrattmås och ännu senare ett glest förband på c 10 fiskmåsar, mest juv, över sjön. 1 brun kärrhök juv. Någon enstaka fiskmås ad också sedd.

Några timmar (ungefär 1430-1645, ja,det blir ju bara litet mer än två timmar) gjorde jag strödda obsar och såg inte mycket. Men 1645 gick jag upp i tornet och fick mycket trevliga kvällsobsar:

1645-1650 1 blåhök, hona eller juv, lågt över vassen, skrämmer upp 16 krickor. 1 skrattmås. rall hörs. 15 sädesärlor flyger över

1656 300 starar ses långt i SV, flyger ej ut över sjön utan försvinner bakom träden, kurs mot ängen (d v s betesmarken mellan tornet och Silvåkra by)

1657 120 starar fäller på "nya" nattplatsen (såsom alla i fortsättn.) 200 " till på samma sätt. Summa 56 måsar lyfter från sjön långt ute och flyger bort mot öster. Det är en blandning av fisk- och skrattmås, minst hälften skrattmås. Av fiskmås är det mest juv, av skrattmås troligen mest juv. 1 enkelbeckasin över sjön.

1 300 + 20 starar fäller ej utan flyger till ängen. Strax därefter 300 starar till, beteende som föreg. - 1 spillkråka flyger mot SV alldeles nära tornet

1706 350 starar kommer, fäller; däri är en vitstjärtad!!

1709 500 " " , " ; de kommer från N i flera sällskap nära varandra men hinner slå sig ihopa m 1 m fullständigt just när de fäller. 25 starar till fäller, från N. 2 starar kommer från Ö, fäller också. Gärdsmyg hörs. Sländor av släktet Aeshna (sensu latiore) flyger rätt allmänt; detta har setts hela tiden från min ankomst. Ytterligare 300 + 100 + 100 + 50 + 10 + 100 starar kommer i snabb följd från N och en flock på 400 från NV Därefter 900 från N

1712 2 + 2 sädgäss kommer från SO ut över sjön, slår sig ihopa, återvänder mot SO. 50 + 50 + 25 starar från N. Trädkrypare hörd nära. 70 starar till, fällde just när jag fick se dem

1715 1 fiskmås ad. 30 + 30 + 5 + 250 starar från N eller NV och sedan i mycket snabb följd 280 + 100 + 140 + 10 + 35 + 20 starar till. Nu fäller alla flockar efterhand som de kommer. Ytterligare 100 + 60 + 80 + 10 + 30 + 70 + 260 + 400 + 60 starar!

1719 stararna uppskrämda av en häger som skriker och kastar i flykten alldeles över deras nattplats!! Jag ser en blekt grågul stare i den stora uppskrämda flocken. Denna fäller snart. 400 starar till kommer och sedan 600, de sistnämnda från NO över tornet, störtar sig i vilda kast ner som starflockar ofta (men långtifrån alltid) gör. Därefter 120 + 200 + 170 + 200 + 5 + 150 + 120 starar till i rask följd, alla kommer från sektorn N - NV och alla fäller efter hand (d v s så snart de kommer fram)

1725 80 starar till, fäller som de föregående. Kör av starläten, som ett brusande, hörs från nattplatsen. Det är alldeles lugnt väder. 1 skata flyger söderut eller sydväst rätt långt ute över sjön. 300 + 10 + 50 + 200 + 40 + 100 starar från N (ungefär). Jätteflock på 2000 ex kommer däremot från NV. 70 + 300 + 220 + 250 starar till kommer ungefär från N. Gulärla hörs. Flock 9 hämplingar flyger över. 1 blåhök hona eller juv kommer förbi, börjar

1976-09-28, forts.

jaga, kör upp stararna (dock osäkert om alla starar lyfte). 500 + 300 + 700 + 300 nya starar kommer. Blåhöken strax borta; av en slump finner jag den seglande längre bort över vassarna vid sydsidan. Den fick tydligen inget byte.

1730 100 + 90 + 10 + 75 + 500 starar från N ungefär. 30 + 30 starar kom mera från NO, över tornet. 400 starar från NV och 350 + 5 + + 10 från N, samt 110 från NO. Större hackspett hörd

1734 14 sädgäss kommer från SO ut över sjön men försvinner mot NO. 100 + 700 starar från N samt 150 från NO.

1736 30 starar från NV

1738 blåhöken och en brun kärrhök med blek hätta (rimligen en hona) kör upp c 5000 starar. 15 starar kommer från N. 1 ormvråk mot N, (lågt.)

1739 25 ladusvalor och 1 Nyctalus noctula flyger över

1741 2 + 5 starar kommer från Ö. 1 ängspiplärka flyger förbi 1 taltrast och 75 ladusvalor flyger över ungefär mot SV. skogssnäppa hörs flera ggr, och plötsligt kommer de förbi, det är 2 ex, de flyger lågt över närmaste klarvatten och fäller på den minimala dybanken i "gattet" ut mot yttre vatten. Rall skriker. 1 kråka ses

1748 14 sädgäss kommer från SO, fäller i sjön.

1750 2 + 1 Nyctalus noctula flyger över. 2 starar kommer från N, fäller. Ytterligare någon Nyctalus ses flyga över

1754 c 120 ladusvalor gör flyktsväng över tornet, de flyger rätt tätt. Fler Nyctalus ses

1755 1 sothöna och 1 rörhöna simmar på närmsta klarvatten, men ej i sällskap

1757 80 ladusvalor i tät svärm. Skogssnäpporna ropar. Rödhake knäpper.

1758 7 gäss (säkert sädgäss) fäller

1800 jag går ner från tornet

1814 c 15 sädgäss fäller i sjön

1818-1820 inalles c 115 sädgäss fäller, de ropar mycket. Skogssnäpporna lockar men reser ej.

1822 15 gäss (sädgäss) fäller

1828 gåskackel, men troligen bara från dem som redan ligger på sjön. Antagligen kom inga nya.

1830 ånyo gåskackel; några gäss kanske kom, men ej många. Det är nu mycket mörkt. Väder alldeles lugnt, grått men helt torrt och rätt ljumt, termometern visar + 11° C. Himmel delvis ljusnande i väster~~n~~ men fortfarande till 100 % molntäckt, molntäcke rätt lågt liggande.

C

1976-09-29.

Obsar vid stugan på morgonen i ett par omgångar. Kl 1050-1200 gick jag över f d sandtaget och heden ner längs den unga tallskogen till Klingavälsån och åter. Sedan upp i tornet kl 1200-1220. När jag just kommit ner och vistades inomhus, kom Inga körande ut - med Johan och Anna Lisa!!! Vi hade inte setts på länge och hade därför mycket att samtala om. Vi åt lunch. Obsar kl 1220- 1540 därför inte helt sammanhängande men mycket flitiga, och flera roliga saker sågs. Kl 1540 for Inga in till Lund med gästerna. Jag vilade ett slag men gjorde sedan kvällsobsar, delvis från tornet.

Förkortningar: Kr = sedd i Krankesjön (med eller utan tidsangivelse)
ä = sedd på Vombs ängar
fm = sedd på morgonen och/eller förmiddagen, incl vandringen (närmaRE angivelser om nödv.)
t = sedd från tornet ~~/~~kl 1200-1220
em = sedd under tiden 1220 - 1540
kv = sedd efter 1540 och fram till mörkret

1 skäggdopping fm 3, t 3 + 6 + 8 = 17, em också 17, allt i Kr

2 häger fm c 5 i Kr, och fm jämnt 10 ex flygande över Vombs ängar fram till Bysjön från S eller SO. Massor av svartfågel också uppe och verkade skrämda, kanske av rovfågel, men intet sett. Senare sågs häger ofta över Kr eller stående i vasskanter etc, som vanligt

3 prutgås. Kl 1220, just när jag kom ner från tornet, sträckte en [redacted] flock på 35 ex förbi mot V, rätt högt. Trots ganska noggrann spaning ingen obs därefter förrän 1420, då 24 ex passerade. De flög också rätt högt, svängde några ggr skarpt och föreföll att nästan flyga i retrograd led ett [redacted] slag. Några minuter senare såg jag ytterligare c 25 + 25 ex (men bara en flock åt gången), och jag är osäker huruvida det var samma flock, eller en ny eller två nya. Därefter, när jag stod i tornet på kvällen, kom kl 1650 en flock på 70 ex mot V, mycket högt och grant, och kl 1704 ännu en flock på 74 ex på samma sätt, jättegrann. Dessa flockar höll rak kurs så länge de kunde ses, och det var länge.
Tillägg: även den först sedda flocken gjorde en mycket tydlig och skarp manöver, flög ungefär som skissen visar, återtog rätt kurs:

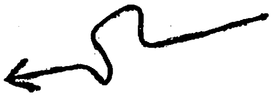

4 bläsgås fm 2 ad överflygande.

5 sädgås:tidiga morgonen skedde uppbrott från Kr kl 0555 och 0558. Det rörde sig om mycket måttliga mängder såsom kunde väntas efter vad jag såg kvällen innan. - - Noggrann spaning över Vombs ä gav det överraskande resultatet att summa 8 ex gick och betade där! Smärre flockar sågs flyga på avstånd men de fällde inte. Även innan jag startade promenaden hade flera småflockar setta över Kr, flygande åt olika håll. Och t [redacted] och em samma historia. På kvällen sedd i antal, men jag har tydligen inte gjort närmare anteckningar.

6 sångsvan. När vi satt och åt på verandan, kom 2 ad och 2 juv svanar flygande västerifrån och fällde i sjön. Jag skyndade upp i tornet med tuben. Det var en sångsvanfamilj! Fick sedan höra av Johnny via Inga, att familjen antagligen kom från Löberöd, där Johnny kände till en sångsvanhäckning, som i år givit till resultat 2 flygga ~~/~~ ungar. Familjen var kvar i sjön på kvällen.

7 gräsand fm 25 i Kr, t 42 i Kr, senare sedd. En flock kom till Kr på em (c 10 ex)

8 kricka fm 40 i Kr, t 85 i Kr, ovanligt hög siffra, erhållen tack [redacted] vare en blåhök hona eller juv, som flög över många vassruggar och skrämde upp änderna.

1976-09-29 forts.

9 stjärtand t 1 ex kom och fällde nära

10 snatterand t 1 ex i en flock krickor. Var uppenbart hanne! Första obsen i sjön i år såvitt jag vet.

11 vigg fm 3 i Kr, t 5 i Kr, em flock på 8 ex flygande över Kr

12 småskrak: em flock på jämnt 10 ex flygande rakt västerut över Kr på c 150 m höjd. Sällsynt observation. Flocken kom när jag just stod i tornet för att artbestämma svanarna.

13 salskrak: tre gånger på fm hade jag två små förbiflygande änder som jag inte kunde bestämma. De var på långt håll, hade en del vitt i vingarna och det fanns egentligen inte mycket att välja på. Men säker blev jag inte, delvis på grund av att jag tidigare inte har några septemberobsar av salskrak. Men turen stod mig bi. Kl 1201 när jag just kommit upp i tornet, kom de två salskrakarna och fällde i närmsta klarvatten. Det var en unghanne och en hona; storleksskillnaden var tydligare än jag brukat se, och hannens dräkt hade mera vitt. Jag känner inte ruggningsförloppet hos arten men antar att de årsunga hannarna ännu har en dräkt som erinrar om honans.

14 ormvråk fm 1 sedd, t summa 5 ex sedda kretsande på håll. Även em sedd i enstaka ex över Kr. Intet sträck sett

15 fjällvråk: en utmärkt vältecknad och typisk fjällvråk kom kl 1205 flygande sakta österut över Kr.

?16 duvhök 1 nästan säker flög förbi huset på morgonen, lågt och nära.

17 sparvhök t 1 ex över sjön, em sedd ett par ggr från huset, kv minst 2 ex uppe och jagade starar

18 blåhök fm 1 (ej hanne ad) över Kr, t dito, em 1 hanne ad och 2 andra över Kr, kv likaså 1 hanne ad och 2 andra; de 2 sistnämnda försökte sig på jakt på stare men fick ingenting. (som vanligt).

19 brun kärrhök fm 2 juv över Kr, em 1 juv där, kv ånyo 2 juv där; de deltog i jakten på stare men fick intet. (som vanligt).

20 glada t 1 ex sakta och rätt lågt kretsande över Kr

21 tornfalk endast 1 ex sett, från tornet kl 1215 flygANde över sjön

22 lärkfalk em 2 ex på avstånd flygande och kretsande nära varandra över sjön och Silvåkraskogen. Rätt sent datum. Sågs inte på kvällen på svaljakt eller dylikt.

23 sothöna fm summa 7 + 1 ex i Kr! De 7 låg mycket tätt ihopa.

24 trana em: 2 ex kom västerifrån över sjön, alldeles när svanarna också nalkades.

25 vipa t 1 ex över sjön, em 1 + 3 dito

26 enkelbeckasin fm 1, em 1, kv 1 + 1, alla flygande över Kr.

27 skrattmås fm fåtaligt sedd, t dito em c 10 ex, kv sedd, allt Kr

28 fiskmås fm fåtaligt sedd, t dito, em några sedda, kv sedd, allt Kr. De flesta eller nästan alla som sågs på hyggligt håll var juv.

29 havstrut 1 ad, sågs mycket ofta över sjön. Det är en stor och mäktig fågel med en liten ruggningslucka i vingarna nära spetsen, alltså i yttre handpennorna, alldeles symmetriskt:

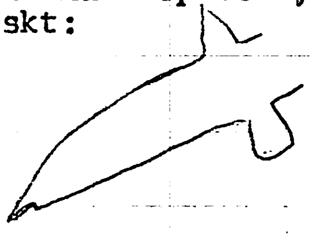

- obestämd mås: på em kom 21 ex mycket högt över sjön med kurs ungefär mot NV!

30 ringduva fm sedd, t sedd , em flock 50 + några ex till, kv flock 40.

31 sånglärka fm många ex uppskrämdes på den torra heden. De låg alltid ensamma.

32 ladusvala sedd många ggr på dagen. På kvällen kl c 1730 sågs en flock på högst 30-40 ex, men kl 1740 var flocken på c 100 ex. Var över sjön som vanligt

33 backsvala 1 ex sett på morgonen vid Kr

34 ängspiplärka på morgonen påfallande ofta hörd, även sedd, likaså rätt många på vandringen. Hörd några ggr senare på dagen.

1976-09-29 forts.

35 sädesärla: kv inalles c 20 ex i flock, sedda från tornet.
36 gulärla: kanske hörd på middagen från t och med visshet hörd på kv, men bara något enda ex.
37 taltrast 1 ex morgonen
38 blåmes hörd från t på middagen
39 sävsparv sedd och hörd e m
40 bofink
41 bergfink } Dessa båda sträckte i flockar mot NO, alltså i motvind. Detta ses ofta, men idag var det ovanligt tydligt.

42 grönsiska en flock på c 20 ex på morgonen.
43 hämpling: över torra heden mellan landsvägen och tallskogen en väl samlad flock på c 65 ex, sågs flera ggr
44 steglits hörd en gång på em när jag just skulle upp i tornet
45 pilfink 1 ex satt och tjattrade i syrenbusken vid dasset på morgonen. Jag dit för att checka arten. Det var en pilfink, den lyfte slutligen och flög bort mot SO. Jag har svårighet med vissa läten hos våra två Passer-arter, det är skälet varför jag alltid försöker se fåglarna orden tligt
46 stare: på Vombs ä sågs en flock på säkert 200 ex. Därefter ej noterad förrän på kvällen. De började kommma kl 1630 och var uppe till kl 1725. Antal c 10000. I flockarna sågs en vitstjärtad och en helt grågul fågel. Stararna jagades av 2 sparvhökar, 2 blåhökar (ej hanne ad) och 1 brun kärrhök juv. Ingen fick byte såvitt jag såg. Staranna var alltså starkt oroade, och det var mycket lätt att se att flockarna hade två "centra" mellan vilka de flög fram [illegible] och tillbaka, vanligen i flera flockar och ofta med "utbyte" mellan flockarna, och dessa centra var den nya och den gamla nattplatsen. Till sist fällde de på den nya (jag tror åtminstone att alla hamnade där till slut).
47 kråka många ex på Vombs ä, även sedd senare
48 råka också sedd på Vombs ä [illegible] och troligen allmän där. Hördes också.
49 kaja mycket allmän på Vombs ängar. Även sedd förbiflygande vid sjön på morgonen.

1976-09-30.

Kl 0539 och 0541 hörde jag gässen bryta upp men var inte ute och såg på dem. Det är tänkbart, men osannolikt, att uppbrottet började före 0539.

Kl 0745-0820: flera stora duvflockar flög högt mot SV (ungefär). Småfågel flög däremot lågt mot NO (ungefär)! Obs väderlek som beskrives längre ner.

Kl 0820-0835 hände följande: 7 stora duvflockar flög högt mot SV (eller kanske mer S). Summa säkert 1500-1800 ex. - 1 flock på 4 skogsduvor flög täml. högt med samma kurs. - 1 flock på c 50 ringduvor flög lågt mot SV (eller ±S). 4 ringduvor flög mycket lågt mot NO. Ungefär 1+4+3 småfåglar flög lågt mot SV (ungefär) Ungefär 1+5+3+8+60+35+1+1+ +30 småfåglar flög lågt mot NO. Ungefär 10+6+8+1 småfåglar flög högt eller mycket högt ungefär mot SV. Summa 57 småfåglar flög på medelhöjd eller högt mot NO.

1976-09-30 forts.

Observera noga dessa angivelser! Jag var oklar över arttillhörigheten hos de flesta småfåglar; finkar utgjorde majoriteten, och att döma av flockarnas täthet och fåglarnas storlek var bergfink dominerande element åtminstone i de största flockarna. Ängspiplärka fanns men inga trastar eller lärkor.

Vidare kunde under samma period: 1 glada kretsar lågt. 2 bruna kärrhökar sedda. 1 blåhök ♀ eller juv flög lågt över vassen. 1 fjällvråk bergsäker kretsade på måttligt avstånd neråt Silvåkersskogen. 1 ormvråk dito. 1 sparvhök kretsande. Ungefär 10 + 7 sädgäss flög mot Ö. 6 gräsänder fäller. 2 obestämbara svanar flyger högt mot SV-SSV. 1 havsörn ad flyger runt över sjön. 1 fiskmås ad och 1 skrattmås ad sedda. 1+1 enkelbeckasiner flygande över sjön. Några ladusvalor rundflygande, ej inräknade bland småfåglarna härovan. 1+1+2 hägrar sedda.

1976-09-30 forts.

Jag obsade mindre noggrant även tiden 0835–0905. På denna halvtimme kom minst 13 duvflockar varav en jätteflock på > 1500 ex, de övriga på c 40–500 ex; många var på långt eller myc. långt håll i V, men totala antalet duvor i dessa 13 flockar var säkert inte under 4000 ex. –

Tiden 0950–1000 räknade jag småfågel. Summa 625 ex passerade, alla mot NO (ungefär)!!

Kl. 1025–1035 ny räkning av småfågel: Summa 8–10 ex flög högt mot SV alla andra flög mot NO, och de var: 85 bofinkar, 1 bofink, 20 bergfinkar, 4 obestämda, 4 bofinkar, 1 sävsparv, ängspiplärka hörd 10 obestämda, 5 bofinkar, 5 bergfinkar, 1 ängspiplärka, 12 bofinkar, 5+5 obestämda, 8 bofinkar, 1 bergfink, 2 bofinkar, 7 grönsiskor, >30 bofinkar, 6 obestämda, 15 bofinkar, 5+15

1976-09-30 forts.

bergfinkar, 35 bofinkar, ängpiplärka hörd och sedd, 5+12 obestämda, 6 bergfinkar, 22 bofinkar, 8 grönsiskor, 20 bofinkar, 5 bergfinkar. Summa alltså på dessa 10 minuter:

bofink	> 239	ex
bergfink	57	"
obestämda	47	"
grönsiska	15	"
sävsparv	1	"
ängpipl.	≧ 3	"
	> 362	" = > 36/minut.

Sädgäss oroliga. Jämnt 10 hägrar + c 20 sothöns + c 30 gräsänder och några krickor blev uppskrämda kl 1010 rätt långt bort i V delen av sjön. Orsak okänd. – Sparvhök ormvråk brun kärrhök, kråka och kaja sågs.

Kl 1100 – 1230 gick jag ner över "stora heden" och genom

1976-09-30 forts.

Tallplanteringen ner till Klingavälsån och åter. Tog foton av vägomläggningen (man lägger om vägen just för att åstadkomma bättre sikt i det vägskäl, där allmänna vägen och vägen ner till fågeltornet stöter samman. Härifrån utgår även en tämligen ofta använd enskild väg ut över stora heden). – Obsar:

1) retursträcket av småfågel fortsatte till efter kl 1300;

2) på Vombs ängar några rätt små och långt åtskilda gåsflockar, summa 60 ex, alla sädgäss.

3) en kungsörn juv flög lågt över ängarna i motvinden, skrämde upp gässen undan för undan och hjälpte mig sålunda effektivt att räkna in det verkliga antalet. 1 ormvråk och 1 kråka mobbade örnen, dock ej samtidigt.

4) Samtidigt med örnen sågs 1 blåhök ♀ eller juv jaga lågt över ängarna.

1976-09-30 forts.

5) f.ö. sågs 1 glada sakta kretsande; mycket svartfågel på ängarna; hämpling, sånglärka, sävsparv; en rödstrupig piplärka flög över alldeles nära, hördes flera ggr. Bofink, bergfink och grönsiska sträckte i "fel" riktning, alltså N-NO. Trädpiplärka uppskrämdes ur Tallskogen. Bofinkflockar likaså de reste genast mot N-NO! Småflockar av sädgäss syntes ofta, de kom påfallande ofta västerifrån idag. En flock på 16 bläsgäss flög rakt över. – Gråtrut [illegible], fiskmås, skrattmås och enkelbeckasin sågs också.

Väder: morgonen mest molnigt, på middagen uppklarnande, men hela dagen frisk till hård vind omkring ost.

Kl. 1300 lagade jag lunch, vilade mig sedan en stund.

1976-09-30 forts.

Omkr 1630 började jag obsa igen. Såg från Tornet c 30 obestämda änder i flock långt ute samt 4 blåsänder.

Kl. 1645: började obsa stararnas ansamling. De hade det besvärligt ikväll: 1 brun kärrhök, 2 blåhökar ♀♀ eller juv och 1 blåhök ♂ ad passade på dem; på avstånd sågs dessutom minst 1 brun kärrhök och 1 blåhök till.

Kl. 1700 hade bara c. 1000 stare kommit

Kl. 1710 säkert 5000. De föreföll att "vicka" mellan den gamla och den nya nattplatsen; och valet bör ha varit svårt, ty rovfåglar lurade på dem på båda ställena. Stararnas antal ökade snabbt, och de "böljade" från nya till gamla nattplatsen och tillbaka. Snart var deras antal omkr. 30000 (trettiotusen). De bildade inte en enda enhetlig flock utan några flockar som cirkulerade mellan

1976-09-30 forts.

nattplatserna, möttes utflyttade delar av flockarna etc; ofta (eller oftast) var flera stora flockar i rörelse nära varandra. Det var ett vansinnigt virrvarr av fågel. Antalet var som störst omkr. kl. 1730. Som ofta är fallet var det svårt att se, om delar av flockarna fällde och framförallt hur stora delar som fällde och i vad mån de förblev sittande. Naturligtvis såg man ibland att flockar lyfte ur vassen när kärrhökar ryttlade alldeles ovanför dem, men det var i regel omöjligt att veta om alla sittande starar lyfte eller bara en del.

Mats Olsson, pojken som arbetar för Rune Gerell, stod i tornet längre än jag och meddelade att han samtidigt sett 11 (elva) blåhökar, varav 3 ♂♂ ad och resten ♀♀ eller juv. – En sparvhök sågs också.

1976-09-30 forts.

Jag antecknade ej – och såg knappast heller – de enskilda starflockarnas ankomsttider. Dessa flockar smälte in i huvudmassan efter hand som de anlände. Det var tydligt att stararna i regel inte fällde eller, om de gjorde det, så blev det bara kortvarigt. Vansinnigt virrvarr av stare, oerhört tjusigt att se på. Först kl. 1750 fällde de för gott; de hade varit oroliga ovanligt länge.

Kl. 1805 kom en ensam stare!!

Svalor: endast 20-30 (ladu!) sedda.

Gäss kom fr. S-SSO och fällde i Kvarnbergsjön sålunda:

kl. 1801: 10
1808: 20+ng
1810: 60
1814: 50
1820-22: 300+ (blås hörda)
1825: >50

kl. 1837: 7
1838: >74 My. mörkt!
1839: 3+11+15
1840: 2
1845: >7
1855: 8 + trol. några till. Blås hördes

Σ gäss > 620 ex.

Kväll klar, vind nästan omärklig. Kyligt, Temp. kl. 1830 var +6° C.

SLUT.

C

303

1976-10-01.

Alldeles klar och lugn morgon, bara långt i öster låg en molnbank vid horisonten. Jag hörde gässens uppflog men glömde att ta tiden, det var omkring 0545. Obsade på morgonen 0650–0705 från tornet! Absolut stilla, klar sikt, temp. +2°C. Det var, som ofta är fallet under klara lugna höstmorgnar, betydande aktivitet på småfågel: järnsparvens lilla silverklocka hördes nära nog oavbrutet, grönsiskor hördes, bofink likaså. Men – alltså som väntat – de gick högt, mycket högt, och rätt glest, åtminstone såvitt jag kunde se. Någon räkning gjorde jag inte. På stor höjd och långt avstånd i V passerade ett par duvflockar, medelstora, d.v.s. 100–250 ex/flock, approximativt. Blå kärrhök flög högt över vassen (ej obsad!), en ormvråk fällde i aldungen nära huset (som den ofta gör). Flock 9 vipor på klarvattnet.

1976-10-01 forts.

Övriga änder: 18 bläsänder, men kricka och gräsand sågs endast i ringa antal. Skäggdopping c. 8 sedda. Hägrar säkert minst 6-8, som vanligt.

I trädgården 2 pilfinkar, som höll tätt samman.

Vi for till Lund c 0730. Jag skulle till tandläkaren kl 1100 och till dr Björkelund kl 1530. Min sjukledighet gick ut 30 sept. men jag var trots detta ej på Zootis idag; kände mig ej i form. Ringde Bengt-Olof på middagen.

Besöket hos Björkelund avlöpte mycket väl; jag blev sjukskriven på halvtid 1-15 okt., precis som jag hade hoppats (och trott skulle vara lämpligt).

Kl 1655 for Inga och jag från Lund; anlände stugan 1725. Jag genast upp i tornet, var där till 1800. Fin, lugn kväll, delklart, god sikt, inte särskilt kallt;

305

1976-10-01, forts.

(Temp. avlästes först kl 1930, då var det bara +4°C, kyligare än jag trott). Fågel på kvällen fr. kl. 1725 till mörkret:

1 hägrar rätt många, säkert 8-10 sedda. Flera lyfte från sjön och flög österut på kvällen

2 änder allmänt: summa 133 ex sågs samtidigt: låg i flockar på 5-20 ex på blåvattnet samt i spridda ex eller smärre flockar inne bland vassruggarna. Gräsand säkert 50 ex ungefär, kricka väl minst 30, vigg c 10. resten oklara men en blåandflock fanns nog längst ute.

3 blågäss 2 ad flög mot Ö rakt över Tornet kl 1740 och 2 ad till (samma?) kl 1752. Se även efter artlistan.

4 sädgäss: bara ett par flygande ex eller småflockar före kl. 1800. Se efter artlistan för vad som hände efter kl. 1800.

1976-10-01 forts.

5 blåhök: 3 ♀♀ eller juv sedda
över sjön, Se ovan.
6 brun kärrhök: 2 juv över
sjön Se ovan.
7 vipa: flock c. 50 ex flög
över sjöns NO del kl
1730 beteende oklart.
8 enkelbeckasin: 1+1+1 sedda
flygande, över sjön, delvis
alldeles intill gåsflockar.
9 skrattmås minst 20 ex }
10 fiskmås minst 5-6 ex]
Måsarna låg på sjön
lyfte omkr. 1750 och flög
österut. Av fiskmås sågs
2 ad 2 juv, flera ex fanns säkert
11 grönbena hörd på kvällen
12 spillkråka dito dito; och 1 ex
flög uppåt och rätt högt mot
SV över sjön kl 1745.
13 ladusvala: först bara enstaka
ex, sedan en övrigt kringflygande
flock på c 45 ex; kort där-
efter en flock på väl 200

1976-10-01 forts:

ex. över sjön, och under till 1748-1758 sågs en stor ansamling på c 800 ex över NO delen av sjön, ibland lågt över vattnet, ibland rätt högt uppe, "vimlande" om varandra som svalorna brukar göra. Relativt hög siffra för årstiden. Jag tror att svalorna nattar i vassen vid N sidan. Alla svalor jag kunde bestämma var ladu, men majoriteten var obestämbar. Backs kan ha funnits.

14 sädesärla: bara c 10-12 ex sedda ikväll, de flesta i en flock.
15 stare: ansamlingen hade börjat när vi kom ut, men mer än 2000 hade knappast kommit till 1725. Stora flockar strömmade in, och en del individer satte sig nog snart. De blev visserligen uppskrämda av kärrhökarna, men det är tveksamt om alla starna samtidigt kom på vingarna.

1976-10-01 forts.

Antalet starar ökade synnerligen snabbt, och eftersom 3 blåhökar (♀♀ eller juv) och 2 bruna kärrhökar juv var ute efter dem, blev de mycket oroliga och höll sig länge på vingarna, även om det tydligt syntes hur pigga de var på att fälla. Som mest var nog c. 15000-17000 ex synliga samtidigt, mycket imponerande men färre än igårkväll. Intressant att se hur flockarna (de bildade i regel *flera* flockar!) pendlade mellan den gamla och den nya nattplatsen. Mest höll de sig till den nya, men där blev de också mest ofredade. Vid gamla platsen patrullerade dock en av blåhökarna. Det slutade med att de flesta fällde på nya nattplatsen, men en del fällde bevisligen även på den gamla; det hördes på sorlet därifrån.

1976-10-01 forts.

Antalet flygande ex minskade snabbt kl 1745-1750. Senare förblev ett par flockar på c. 200-400 dock på vingarna, men bara ett fåtal minuter. Kl. 1757 kom en ensam stare, steg högt (150 m) och flög länge runt på betydande höjd men fällde till sist på gamla nattplatsen.

Bland stararna sågs 1 ex med blekgrå vingar; särskilt handpennorna var mycket ljusa. Färgen var grå, ej gråvit! Kroppen var mörkare men ej normalfärgad.

16 hämpling flög över.
17 rödhake knäppte.

Gässens inflygning till nattplatsen följdes noga ikväll. Samtliga flockar kom från OSO-SO in över sjöns SO hörn eller dess närhet och fällde högst 500-1000 m ut, räknat från

1976-10-01 forts.

Tornet. – Så här ser protokollet ut:

	Tid	antal anländande gäss	
✓	1802	3 ex;	bläsgås hört
✓	1803	22	
✓	1809	13	
✓	1812	110	
✓	1816	40,	kanske fler
✓	1817	8,	+ flera, lågt
✓	1822	12	
✓	1823	30,	kanske fler
✓	1825	> 20,	däri flera bläsgäss
✓	1827-29	337	(= 190 + 75 + 60 + 12)
✓	1830	40	
✓	1832-33	270	
✓	1834	15	ungefär
✓	1835	> 30	
✓	1839	110	minst
✓	1840	5	minst
✓	1843	150	minst
		> 1215	

→ det är mycket mörkt nu, men alla flockar kommer mot västerhimlen. Kommer de mycket lågt, som somliga ex. eller delflockar gör, får de dock Silvikraskogen som bakgrund och blir osynliga i mörkret.

SLUT 1976-10-01.

Nej, inte slut: kl 2143 flög en knölsvan

1976-10-01 forts.

lågt över huset; vingtonen hördes alldeles nära både av Inga och mig. Gässen kacklade, visserligen ganska stillsamt, ute på sjön, och kl 2205 ropade kattugglan ivrigt. – Temperaturen *steg* nu något, till +5° C kl 2215, och stjärnorna släcktes undan för undan av moln som tycktes dra upp från väster. Varmfrontpassage?

P.S. Inga, som var utomhus just när knölsvanen flög över i mörkret, meddelade att kören av gäss ökade markant i styrka just då.

1976-10-02

Jag vaknade på morgonen av ett starkt gåskackel. Det var när gässen bröt upp från Krankesjön. Klockan var c. 0555 (approximativt; en del kan ha rest tidigare). Det var en fin och helklar morgon, nästan lugn. Kl c. 0830 hördes korsnäbb mycket länge, de flög ungefär SV.x) Det blev sedan morgonsol och lätt ostanvind men fram på dagen allt gråare och måttlig ostlig vind. Temp. kl. 1300 drygt 10° C (10,3).

Föga obser före kl 0915 men därefter satt jag mest vid fönstret, skrev på maskin en del men hade dock uppsikt över sjön. Intressantast var att det även idag, åtminstone från kl. c. 0900, pågick ett starkt sträck av

---

x) Något annat småfågelsträck sågs eller hördes icke; men sträck på stor höjd kan ha förekommit.

1976-10-02 forts.

småfågel i retrograd led, alltså ungefär mot NO. Och det gick på bred front. Inom den frontbredd, som jag bekvämt kunde överskåda sträckte säkert 40–50 ex/min. mot NO. Om man inräknade vad som syntes endast i kikare över sjön blev siffran större. Kl. 1105 – 1110 räknade jag sträcket, då kom på närhåll 53 ex och på långt håll 133 ex alla mot N–NO. Ännu kl. 1300 pågick detta sträck mycket tydligt.

Kl. 0940 hördes plötsligt bruset från knölsvanvingar och 6 ex kom förbi mot V, svängde över sjön och försvann men kom tillbaka efter några minuter och fällde långt uppe i NV. 4 var vita, 2 var svagt men tydligt bruntonade.

Kl. c. 1210, när jag tittade ut, flög 31 hägrar i mycket glest

1976-10-02 forts.

förband över sjön från V mot Ö. Inbördes avstånd 20—200 meter. Säkert uppsträckande. Snart därefter sågs en liten segelbåt på sjön.

Ormvråkar sedda ett par ggr, även en "bivingevråk". Sparvhökar jagade nära förbi huset, och en brun kärrhök juv sågs flera ggr.

Sädgäss kom i flockar på 3—50 ex flera ggr på f.m., och ibland fällde de, en gång minst 50 ex, i sjön, bara för att ge sig iväg igen efter några minuter. 3 bläsgäss ad flög rakt över huset österut kl 1305.

Inga for och handlade mat och hönsnät (det sistnämnda för att stänga ute kaninerna) i S Sandby, och när hon kommit tillbaka drack vi kaffe på verandan c. kl. 1400—1430. Ett par småfågelflockar drog mot NO ännu strax

1976-10-02 forts.

efter kl. 14, drar en flock på minst 45 ex. Den gamla havstruten med liten ruggningslucka i vingarna sågs över sjön. 1 blåhök (ej sträckad) likaså.

Ännu kl. 1515, när jag var uppe i tornet ett slag, flög 3-4 småflockar av bofink med inslag av bergfink mot NO. En flock på 13 vipor flög däremot mot NV i medvinden, höjd c. 150 m.

Det klarnade, först sakta, sedan snabbt, från omkr. kl. 1430 och före kl 1600 var det praktiskt taget molnfritt, fin sol men tyvärr (ur sträcksynpunkt!) rätt frisk vind som fortfarande höll sig omkring ost. Temp. kl. 1600 var +9,5 grader C. Gåsflockar, bara sädgäss, fortsatte att flyga över mycket ofta från NV, ibland fällde de i sjön men låg inte länge.

Artlista för SkOF-exk. till Falsterbo och Skanör 1976-10-03 kl 0615-1430.

1 gräsand
2 kricka
3 bläsand
4 stjärtand
5 vigg
6 knipa 1 ex
7 sjöorre 1 flock
8 ejder
9 småskrake
10 gravand 1 ad, 1 juv
11 blågås
12 prutgås
13 knölsvan
14 ormvråk
15 fjällvråk 1 ex hemvägen
16 sparvhök
17 blå kärrhök
18 stenfalk
19 tornfalk
20 trana flock 28
21 vipa
22 st. strandpip
23 kustpipare
24 ljungpipare hemvägen
25 roskarl (ej jag)
26 enkelbeckasin
27 kärrsnäppa
28 sandlöpare
29 havstrut
30 gråtrut
31 fiskmås
32 skrattmås
33 dvärgmås
34 kentsk tärna
35 skogsduva
36 ringduva
37 turkduva
38 trädlärka (ej jag)
39 sånglärka
40 ladusvala
41 hussvala
42 backsvala
43 kråka
44 råka
45 skata
46 talgoxe
47 gärdsmyg
48 dubbeltrast 1
49 taltrast
50 rödvinge
51 koltrast (ej jag)
52 rödstjärt
53 rödhake
54 kungsfågel
55 järnsparv
56 ängspiplärka
57 trädpiplärka
58 sädesärla
59 gulärla (ej jag)
60 varfågel
61 stare
62 grönfink
63 grönsiska
64 hämpling
65 korsnäbb säkert mindre
66 bofink
67 bergfink
68 sävsparv

Se f.ö. min exk-rapport till Anser.

SkOF-exkursion till Falsterbo och Skanör 3 oktober 1976.

Ungefär 50 morgonpigga deltagare samlades på Kolabacken i gryningen. Det var en mörk och disig morgon med regn och frisk sydostlig vind, alltså ett högeligen ogynnsamt väder för flyttfågelstudier i Falsterbo. Den första timmen gav också (mycket) magert utbyte: ett par sparvhökar, några spridda småfåglar och enstaka smärre starflockar kom ner, men många exemplar fåglar vände tillbaka, som man kunde vänta på grund av sikten och vindriktningen. Vi vandrade längs sydstranden ner till Nabben. Sträck av andfågel pågick. Flera vackra ejderflockar och många smärre förband av småskrake reste västerut. Vattenståndet var mycket lågt, och på de blottade sandytorna stod massor av måsfågel av de vanliga arterna. På revlar och tångbankar fanns dessutom ett par hundra kärrsnäppor med inslag av sandlöpare jämte enstaka ex. av kustpipare och roskarl. Sträcket av andfågel fortsatte: en liten flock prutgäss kom på närhåll och vigg, sjöorre, bläsand, stjärtand m.m. kunde demonstreras.

(318)

~~2~~

(318)

Regnet upphörde så småningom, och ett intressant men ganska svårstuderat småfågelsträck kom igång. Det blev ingen "ström" av småfågel, men stora, täta flockar gick då och då ut på mycket betydande höjd. Huvudmassan torde ha utgjorts av hämpling, bofink och bergfink — kanske allra mest av bergfink, att döma av flockarnas täthet och beteende. I mindre mängd förekom också ängspiplärka, trädpiplärka, sädesärla, grönsiska, grönfink och sävsparv. Några få korsnäbbar hördes bland högsträckarna. Ladusvalor hastade förbi i små låggående flockar. Rovfågel var det ont om, men vi fick ett par stenfalkar på fint håll, och vi bevittnade hur en av dem, efter en misslyckad jakt, omedelbart satte fart i brant stigning ~~uppåt~~ för att nå nästa småfågelflock, som den upptäckt mycket högt uppe i diset. Jag tror att många åskådare kände både häpnad och avund inför den kondition som stenfalken visade.

Fågellivet blev allt rikare, och en del oväntade arter fick vi. Två vårfåglar visades på golfbanan. ~~[illegible]~~ Två gamla bläsgäss passerade, och en plog på 28 tranor [nalkades Nabben, svängde och] stack ut mot SSO, (förmodligen med

~~3~~ ön Rügen som närmaste mål; där finns nämligen ett par välbesökta rastplatser för flyttande tranor). Det finaste (vi såg) vid Nabben var nog i alla fall två förbisträckande flockar av dvärgmås på resp. 5 och 3 exemplar; de kom mycket nära och röjde sig bland skrattmåsarna genom mindre storlek, en aning avrundade vingar och mjuk, tärnartad flykt.

~~Ringm~~ Fågelfångst för ringmärkning hade från tidiga morgonen bedrivits i fyrträdgården, och ~~tack vare~~ märkaren Per Johan Ulvendahl var vänlig nog att visa upp tre nymärkta fåglar: en gärdsmyg, en rödhake och en rödstjärt. De ~~släpptes~~ återfick friheten inför ögonen på exkursionsdeltagarna.

Efter matpaus for vi till Skanörs hamnväg och gick en runda både söder och norr om vägen. I vattnet låg 105 knölsvanar varav endast 6 var årsungar. En blå kärrhök, hona eller ungfågel, jagade lågt över Flommen, ormvråk och tornfalk sågs i enstaka exemplar, och sånglärkor och ängspiplärkor

~~4~~ lyfte för oss eller för förbiglidande sparvhökar. Från buskmarker och täta örtbestånd hördes järnsparvens lockläte. Åtskilliga enkelbeckasiner var på vingarna.

På återvägen stannade vi för en rundtitt över Ljungen. Bland ladusvalorna fann vi här ett fåtal hussvalor. Vi kunde också konstatera att dagen givit en god skörd, minst 67 arter. Under den fortsatta färden hemåt tillkom två arter: en ryttlande fjällvråk nära Vellinge och ett par stora flockar ljungpipare på olika ställen, tyvärr dock på avsevärt håll.

Den, som börjar dagen tidigt, hinner med mycket. Vi hade, förutom fågel, även haft tillfälle att studera maneter, insekter, musslor och flera trevliga strandväxter. Ett hjärtligt tack till alla som ~~[illegible]~~ hjälpte till att berika utbytet!

Gustaf Rudebeck
Exkursionsledare

1976-10-06, onsdag.

Jag hade använt måndagen 4 okt. bl.a. till att förbereda mina föreläsningar följande dag för systematikkursen över geografisk variation och andra sorters variation hos ormvråk, fjällvråk och bivråk. Tisdagen 5 okt. höll jag föreläsningarna kl 0915-1200 och 1315-1500. Kursen har bara två deltagare, båda är flickor som jag bara träffat en dag förut, nämligen på en kursexkursion till Falsterbo för en tid sedan. Föreläsningarna avlöpte väl, åtminstone var det mitt intryck; och säkert är att jag blev mindre trött av dem än jag skulle trott.

Onsdagen tog jag det lugnt på morgonen, uträttade sedan en del ärenden i staden och tog så bussen 1345 från Lund, ankomst Kvinnevad 1421. Därifrån gick jag ner till stugan, ankomst 1455. Det var mycket grått och djupt mulet, lågt molntäcke, rätt stilla och milt, och spridda regnstänk. Mycket litet fågel sågs på vägen, nästan inga finkar eller mesar men underligt nog två flockar trädlärka, först 9 ex flygande m 1 m mot öster när jag kommit ungefär halvvägs, och sedan, nära stugan, en flock på 5 ex till som flög ungefär S.

På gräsmattan på tomten låg en kanin. Den låg på sidan, alldeles stilla, och jag trodde förstås den var död, tagen av något rovdjur. Men när jag kom fram, reste den sig, sprang sakta några steg emot staketet (där det var omöjligt att komma igenom) och stannade på nytt. Den hade ingen synbar sjukdom på ögonen, tvärtom föreföll de normala. Det var ju uppenbart att den var hopplöst sjuk, och jag gick och hämtade spaden och slog den över nacken. Den dog ögonblickligen, utan en rörelse. Det kan inte hjälpas, jag blev litet gripen av händelsen. Det finns så många oskyldiga som får lida, och så många skyldiga som får det bra.

Från kl 1510 blev det regn, måttligt till rätt svagt men (nästan?) oavbrutet i ett par timmar. Det var mycket mörkt och mulet. Grönsiska hördes ett par gånger.

Kl 1610 ett 40-tal ladusvalor svärmade lågt över vassen utanför stugan. Antalet ökade till c 60. De flög snabbt och lågt. Efter granskning av många ex (skattningsvis 30-35) fann jag så småningom 1 + 1 backsvalor, alla andra som jag såg väl var ladusvalor, och inte ett enda ex med långa stjärtspröt såg jag. Väder: disigt. Västra ändan av sjön knappt synlig.

1621 första starflocken visar sig, den är på högst 200 ex

1625 antalet svalor har nu stigit till c 100.

1630-1647 jag är uppe i tornet. Ser 1 knölsvan ad ligga i närmsta klarvatten; några få gräsänder syns (men bara en liten del av sjön kan ju granskas); även några få hägrar sedda. Flera hägrar, även sådana som tidigare stått osynliga, lyfte nu och reste mot O eller OSO eller SO, delvis ropade de strävt. 3 knipor flög över sjön. Antalet svalor (ladu) ökade till c 200 (synliga! Antalet kan ha varit större; omöjligt att se långt i diset som nu snarast måste kallas dimma). Ett par ggr tätnade svalflocken (som den brukar göra). En liten stund senare sågs ungefär 100 svalor i tät flock .

1632 flock c 300 starar kommer
1638 " c 1700 " "
1642 " c 500 " "
1644 " c 100 " "

Starflockarna fällde efterhand, alla på "nya" nattplatsen V om de stora buskarna utanför kanalens utloppsränna. Detta borde ju ha gjort räkning av de ankommande fåglarna särskilt lätt. Men tyvärr blev det tvärtom, helt enkelt på grund av att diset tätnade så att de anländande flockarna inte kunde ses, eller endast glimtvis när de kom extra nära i dimman. - En blåhök hona eller juv sågs 2 ggr över vassen. . - Starar fortsatte att komma till kl 1715 och kanske rentav längre; de fortsatte att fälla efterhand, men sikten var nu usel och det var omöjligt att se vad som hände. Dimma, sikt vanligen 200 - 400 m.

1976-10-06 forts.

På kvällen kl 1730 var det fortfarande djupt mulet och grått, sikten usel, ungefär 500 m, men skogskonturen av Silvåkraskogen på c 1 km håll kan man ana sig till. Lugnt; regnet är m l m slut, temp är +9° C. 3 hägrar flyger från sjön mot OSO. Några ladusvalor rundflygande. Kl 1735 börjar 2 små fladdermöss flyga utanför huset. Strax därefter börjar gässen komma:

Tid	antal	
1740	9	
1741	9	
1743	10+8+4+4+3	
1744	4	
1745-46	89 i småflockar	
	7 ungefär från V(?)	
1748	14+2+5 + ev. flera	
1749	8	Nu börjar rödhakar knäppa
1753-54	94 i småflockar	
1755	över 30	
1757	5	
1758	180 + flera	
1759	27+16+1	
1800	7	
1802	112 + flera	
1803	4+4 + över 30.	Bläsgås hörd? Kattuggla flyger förbi, fäller i aldungen utanför stugan.
1805	12+2+1+19+8 + flera	
1808-09	över 80	Det är nu mörkt och därtill nästan dimma
1810	över 15	
1812	stor flock, skattad till 50 ex	Småregn börjar
1813-14	18+5+24 rakt över huset	

obs

Tillägg: kl 1750 kom 165 gäss!

summa: över 1085, se kommentar nedan.

1815-1820: det blir nattmörkt. Regnet ökar. Inga gäss hörs. Absolut säkra bläsgäss har ej hörts ikväll. Det ovan angivna lätet kan väl ha varit bläsgås, men det var högt och "ropande" och inte typiskt.

Summan 1085 är med säkerhet för låg, inte så mycket på grund av rena räknefel men väl därför att vissa flockar kom så lågt att de delvis inte syntes mot ljus bakgrund utan mot Silvåkraskogen, och då var de ytterst svåra att se i skymning och dis eller dimma. En del individer, dock ej många, kom rentav så lågt att de gick bakom vassen nästan från det ögonblick då flocken kom inom synhåll. Detta gäller flockarna som kom från SO in över sjöns SÖ del, alltså ungefär där kanalen mynnar eller litet västligare. Så gjorde de allra flesta flockarna. En gång i början (det står angivet härovan) kom 7 gäss även västerifrån, såvida de nu inte bara gjorde en skarp sväng före landningen på sjön. Det är möjligt, men föga troligt, att litet flera gäss kom från V och/eller N. - Den verkliga totalsumman måste säkert ligga en hel del över 1085, eftersom det på minst 8 ställen i anteckningarna har angivits "mera än" eller "över" det räknade antalet. Men felkällorn skall inte överdrivas; jag tror inte att det verkliga antalet ligger över 1250 eller 1300.

Jag lade mig tidigt, men hann konstatera att regnet satte i på nytt och var ganska stritt åtminstone fram till kl 2030, kanske längre.

~~①~~

1976-10-07.

Morgonobsar kl 0830–0930. Småfågel sträckte på låg höjd ↙. Häger: jag såg från Tornet en tät flock på 13 ex komma från NO ut över sjön, strax därpå kom ännu 1 ex på samma sätt. Redan dessförinnan hade jag sett flera rastande ex i sjön. Flocken ovanligt tät, djuren flög precis intill varandra, en ny. ~~=~~ främmande syn. 2 sothöns! c 20 gräsänder, några krickor, flock 14 viggar. Väder: mulet, men klarnar fint.

Jag gick på f.m. över f.d. sandtaget – "stora heden" – ner till nederkanten av Valldungen nära Klingavälsån, så att jag fick sikt över Vombs ängar. På ~~=~~ heden (sandmarken) lyfte 50–100 hämplingar och alldeles exceptionellt mycket ängspiplärkor, flera hundra ex. Även c 15 sånglärkor. Jag gjorde småfågelräkning och fann följande sträck:

kl. 1110–1120: 10+4+1+26 småfågel ↙ (Σ 37 ex/10

forts.

(324)

~~②~~

1976-10-07 forts.

kl. 1120-1130 : 55+4+19+10+2+1+17+14 +1 småfåglar ↓ (Σ 123 ex/10 min)

kl 1130-1140 : 3+33+3+7+1+6+1+12+7 +2+2+1+20+1+11+9 småfåglar ↓ (Σ 119 ex/10 min.)

Obsarna gjordes på stora heden, där den sluttar ner mot Vombs ängar strax norr om Tallängen (Tallskogen).

Jag har inte antecknat något om arterna, tyvärr, men en stor del av sträcket bestod av bofinkar, därjämte bergfink, sånglärka, kanske någon grönsiskeflock, etc.

För övrigt: råka ad flög över och lät höra mycket klangfulla läten som erinrade om korp. — På heden massor av ängspiplärka, hämpling, mycket sånglärka, finkar.

På Vombs ängar eller flygande däröver: 2300 + 100 vipor, 500 starar, ≥ 900 gäss.

||| i En storskarv flög rakt västerut i solskenet, fortsatte ut över Krankesjön!

Vidare sågs här sparvhök, blåhök,

~~③~~

1976-10-07 forts.

i fjällvråk, ormvråk, 1 kungsörn, rapphöns, skata, nötskrika, svartfågel samt kretsande måsar långt borta.

En ny skattning gav 2200 vipor och (mycket approximativt) 1000 starar.

3 fiskmåsar just flög förbi.

Kl 1215 kom jag hem till stugan igen. Det var nu gråare väder men mycket milt, temp +14°C, nästan vindstilla, lätt till måttligt dis. Vilade mig ett slag och åt lunch.

Kl 1400 upp i tornet. Väder grått, milt, fuktigt; vind mycket svag.

Odonater av släktet Aeshna flyger. De har blå bakkropp.

I sjön syntes 14 viggar i flock, en enda kricka, c. 20 spridda gräsänder (största sedda flock = 12 ex) samt precis 15 hägrar. Verkliga antalet i sjön var säkert större. 2+1+1 skäggdoppingar.

Småfågelsträck fortsätter: 4 steglitsor, bofink och bergfink; taltrast hörd, grönsiska hörd, 2 ladusvalor ses. Flock på >16 grönsiskor i björkarna, ej sträckande.

1976-10-07 forts.

Kl. 1405 – 1415 sträckte följande småfåglar: 1 obest + 14 (bo+bergfink) + 7 (bo- och bergfink) + 9 (bo + bergfink) + +12 obest = Σ 43 ex/10 min. Alla kom inom en zon från Tornet och 200 meter västerut. På längre håll i V över sjön sågs bara en flock på 7 ex. Småfåglarna flög i regel lågt och nära Tornet, kurs SV. 1 sparvhök kom rakt över Tornet. 12 skrattmåsar sågs, beteende ovisst.

Kl. 1415 – 1425 passerade endast 1+2+5 småfåglar (av finktyp eller liknande); dessutom sågs dock 5+1 ladusvalor, som tydligen var på sträck. —

Ny granskning av sjön gav: 6 knipor på vattnet, 1 brun kärrhök juv med intensivt orangebrun hätta kom fr. NO ner över vassarna. 1 blåhök (♀ eller juv) flög där. 2 sothöns nära. Vidare 12 fiskmåsar varav ~~[illegible]~~ 10 juv 2 ad + 8 skrattmåsar (mest ad) kom i sällskap från Ö sedan kom ytterl. 3 fiskmåsar. Nu minst 28 grönsiskor i björkarna. Entita och talgoxe i trädgården.

~~(5)~~

1976-10-07 forts.

Ytterligare sågs 1+1 sparvhök, 3 enkelbeckasiner, och kl 1445 fällde c 100 sädgäss i sjön. Det var fortfarande lugnt och mulet, och milt; Temp + 12 °C.

Efter paus började jag obsa kl 1620.

1620-1625 Tre starflockar (mycket approx. c 100 + 500 + 200) flög ↑ på jättestort avstånd i V, kurs åtminstone ungefär nordlig. Kanske på väg till annat nattkvarter ??

1628 250 starar kommer

1631 700 —"— —"—

1632 180 —"— —"—

1637 50 d:o; andra flockar ses långt i väster flygande mot N

1637-1639 c 200 + 500 starar flyger ungefär norrut på my. långt håll i V, högt och snabbt

1642 150 starar likaså

350 andra starar från "nya nattplatsen" mot NV?

2+1 enkelbeckasiner rundflygande; många hägrar lyfter skrikande, flock på 200 starar splittras över nya nattplatsen, 30 starar flyger ungefär mot NV. 200 andra starar kommer till nya nattplatsen.

1976-10-07 forts.

1648 200 starar från nattplatsen mot NV
750 —"— från NV mot nattplatsen,
de anfalles av blåhök (♀ eller juv),
men den missar.
130 + några starar från nattplatsen mot NV
1650 450 starar från NV mot nattplatsen
120 —"— —"— —"— —"— —"—
1653 en kanske nyanländ flock på c 800
starar splittras, 500 till nattplatsen,
300 ~~[illegible]~~ mot NV, 55 ex återgår
från NV mot nattplatsen.
Ytterligare 200 återgår på samma sätt
1655 400 starar från nattplatsen, 200
vänder och återgår dit + 400 nyan-
ländande. Nu ett svårtolkat
virrande av starar: 1000 ex från
nattplatsen mot NV, 1000 andra
kommer från V.
1656 300 starar från nattplatsen mot N
1658-1659 mycket egendomligt: ytterligare
200 starar flyger från natt-
platsen. 2000 andra ses flyga
ni l m mot S längs Vorte,
de kommer ej fram till tornet
eller dess närhet.

1976-10-07 forts.

Det är nu hårt regn; sikt sämre.

1701 600 starar flyger mot NV från nattplatsen, men snart faller c 250 av och återvänder, kort därpå återvänder 200 till, men det antal som fortsätter ~~[illegible]~~ mot NV blir likväl omkring 400. Skattningen 600 var säkert för låg.

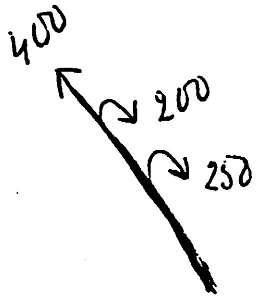

En del ladusvalor över vassen. Snart ses >150 ladusvalor.

Svårtolkade rörelser av starflockar från NV mot SO ↖↘ och omvänt

1707 50 starar flyger mot NV ↖

1710: Totala antalet starar som ikväll före kl 1710 setts nära nattplatsen är högst 5000, troligen färre. Svårtolkade rörelser idag.

1711 110 starar ↓ till nattplatsen i SO-hörnet, men genast ~~[illegible]~~ därpå reser 250 starar mot NV.

1714 Det mörknar mycket snabbt. Regnet blir hårdare. 130 ladusvalor ses i tät samling. Starar syns ej alls.

1976-10-07 forts.

1717 i det strida regnet syns 600 svalor
virra omkring. – 30+9 starar
flyger till nya nattplatsen.
1 stor Aeshna-slända flyger i
regnet, sjunker, torde satt sig.
1719–1722 75 starar kommer från NV.
minst 700 svalor uppe i ringdans
över sjön i regnet
1725 nu är svalorna över 1100 !!
12 gäss flyger mot VNV över sjön,
svänger mot S, faller ej, svänger
mot N.
1727 de 12 gässen faller i sjön
1734 Det är helt grått och ingen fågel, bara
strilande regn. Men i kikaren finner
jag av en slump svalorna i stor
dans över sjön, tätt, de dansar

och flyger runt,
1735 störtar så ner i vassen på sjöns
S sida, ungefär här:

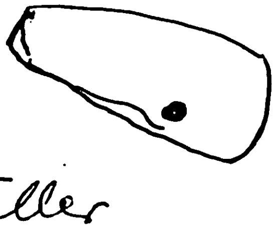

10 gäss faller, hörs ej
1736 32+10+troligen 15 gäss faller
1738 13 gäss

forts.

1976-10-07 forts. och slut. ~~(9)~~

1741 2 gäss + >15 till. Nu jättemörkt.
10 + 70 + 2 + 9 gäss
5 änder flyger åt motsatt håll

1743 vild skottsalva av jägare som står alldeles nära huset på järnvägsspåret. Jag ut, träffar honom. Han vill ha kaniner till sina illrar. Han skjuter 5 skott just när mycket gäss (150-200 ex) kommer över för att fälla; de stiger [som vanligt] och fäller längre ute. De är omöjliga att följa i mörkret.

1744 Bergpika bläsgäss hörs

SLUT

1976-10-10, söndag.

Bodde i stugan. Det var tät dimma, lugnt, och mycket milt. Temp. kl. 1800 var drygt +11 °C.

Fågelstudier blev det inte mycket, på grund av vädret. Vi såg varfågel, grönsiska, bergfink, sävsparv. Varfågeln tog en småfågel helt nära; den gripna fågeln skrek vilt. Jag såg den aldrig, men Inga sade att det var en talgoxe. Jag såg varfågeln flyga till angrepp, men bytet satt på "baksidan" av en av alarna och kunde ej ses av mig.

Dagen var mycket mörk. Blå kärrhökar (ej ♂ ad) skymtade ofta i dimman över vassen. Stare: [illegible] flockar på 100, 500, 1000 ex etc. skymtade i diset kl. 1630-1715.

Kl. 1739 första gässen
1745 några få gäss kommer
1752 stora flockar "
1755 stora flockar kommer på låg höjd fr. SO

Helt osynliga, de bara hörs.

Rödhake knäpper, många ex.

Kl. 1755 - 1805: det blir nattmörkt.

SLUT

1976-10-16, lördag.

Vi for från bostaden c 1050, gick igenom posten och ordnade ett par små-saker på inst., fortsatte så till Södra Sandby, där vi handlade, och körde sedan genast till stugan, ank. c. 1205.
Det var grått och bara +6 °C, måttlig vind omkring O-SO. Marken mycket blöt efter ordentliga regn den sista tiden ej minst den sist lidna natten. Litet regn föll även när vi for ut. Krankesjöns vattenstånd var tydligt högre än förut, dessbättre.
Jag gick upp i tornet c 1215-1250. Innehållsrik stund:

1 skäggdopping gles flock på 13 ex i sjöns NO del, därtill 1+1+1 ex på fritt vatten nära de yttersta vassruggarna
2 häger: bara 2-3 ex sedda, därav 1 juv och 1 ovanligt ljus ad.
3 gräsand: betydligt fler än tidigare, och de låg mestadels fritt på vattnet om ock oftast nära vass-

1976-10-16 forts.

ruggar. Jag räknade 64 ex, fördelade på c 4 flockar, just därefter kom ytterligare 12 + 8 ex från NV och föllde. Σ 84 ex. Se även bläsand.

4 kricka: bara 2 + 1 = 3 ex sedda.

5 bläsand. Just när vi kom, flög 21 bläsänder österut över sjön, föllde ej utan fortsatte mot Vombsjön (antar jag i alla fall). En stund senare kom 26 bläsänder + de ovan omtalade 12 + 8 gräsänderna, de sistnämnda föllde, och bläsandflocken flög 2 varv runt vassen vid den stora dubbelbusken utanför kanalmynningen (just den plats där bläsänder gärna brukat ligga tidigare år), men de föllde ej utan forts. mot O eller OSO.

= mot Ö.

6 stjärtand: 1 ex lyfte rätt nära när en blåhök flög lågt över vasskanten.

7 vigg: flock 9 eller 10 ex rätt långt ute.

8 brunand: 3 ex (honfärgade) tillsammans

1976-10-16 forts.

med vingarna, och på avstånd därifrån 5 andra ex (varav m l m tydligt brun-färgade).

9 Knipa 1 ex låg i sjön, trol. ♀.

10 storskrake 1 ex kom från Ö, flög runt i flera stora varv och föll slutligen. Massor av vitt på vingarna, och laxfärgat anflog undertill, men huvud (och hals) var inte så mörka som hos gamla ♂♂ på vintern.

11 sädgås flock exakt 10 ex flög NV – SO och försvann. Dessutom ~~12~~ lite senare 1 single-gås.

?12 mindre sångsvan. Helt oförmodat kom fr NO en flock på 49 svanar, höjd < 100 m; de flesta var vita men c 8-11
i ex var m l m tydligt bruna. De flög ungefär som en ejder-flock i formationen en "klump" framtill och ett långt band efteråt på c 25 ex, men formationen växlade, och ett slag

1976-10-16 forts.

hade flocken två "svansar" av olika längd. Det syntes utmärkt i tub att det var gult på näbbarna och att de inte hade någon knöl, men exakta utseendet på näbbarna såg tyvärr ej i fåglarna var aldrig närmare än c. 700-1000 meter (skattat, kan vara felaktigt). Däremot såg jag från början att vingslagen verkade hastigare än hos "vanliga" svanar, och rörelserna var snarast som hos en gåsflock. Någon klar uppfattning om svanarnas storlek och/eller om halsarnes längd och huvudets form fick jag inte, men det är mycket sannolikt att fåglarna var mindre sångsvanar.

Flocken flög över sjön mot SV ungefär men tycktes vrida mera rakt S över Filosäkraskogen.

13 ormvråk 2 ex på avstånd kretsande över Filosäkraskogen. Även hörd från Tornet från Jonas backe, men ej sedd.

1976-10-16 forts.

14 blå kärrhök 1 ♀ eller juv flög över vassen lågt, skrämde upp en stjärtand, även en kråka som sedan mobbade den. Senare flög kärrhöken mycket "när-gånget" runt buskar i vassen och körde därvid ut en sävsparv.

15 fasan hörd nära.

16 enkelbeckasin: vid ankomsten en flock på 6 som fällde ute i sjön på dybank vid vass. Senare, från Tornet, en rundflygande flock på 5 ex

17 skrattmås några ad och juv sedda kanske 6-8 ex. Se följ.

18 fiskmås minst 1 ad och 2-3 juv sedda.

Därtill en del högflygande måsar mot SV - V i glest förband, säkert 20 ex, de flesta var skrattmås

19 gråtrut 3 juv samtidigt över sjön, 2 kom från V, 1 från Ö, kretsade tillsammans, fortsatte åt

1976-10-16, forts.

ur sitt håll.
20 havsörn 1 ad lade sig på närmaste klarvstenen, lyfte, flög mot Ö.
21 ringduva: ur Silvikraskogen lyfte först c 180 ex och flög bort ungefär mot S. senare sågs där en flock på c 40 ex
22 lärka enstaka sedd; se blå kärrhök
23 gärdsmyg hörd
24 grönsiska ett par flockar, en på c 25 en på 6-7 ex; ej på sträck
25 sävsparv 1 sedd, se blå kärrhök.
Detta före kl. 1300.

1976-10-16 forts.

Kl. 1300–1410 strödda obsar, kl. 1410–1625 vandring med Urban Emanuelsson, kl 1625–1750 obser vid stugan.

Total artlista för tiden efter 1300:

häger
knipa ♂♀
obest. änder
sädgås
blåsgås
vitkindad gås
ormvråk
fjällvråk 1
sparvhök 1
blåhök flera
vipa 500
enkelbeck. flera
skrattmås a
fiskmås a
gråtrut
ringduva
skogsduva 1+1
gröngöling 1
sånglärka ng
kråka ng
råka a

kaja a
skata enst
nötskrika 1
entita 1
koltrast flera
gärdsmyg 1
ängspiplärka många
stare 35000, flög bort efter "flyglekar".
grönfink 2
hämpling 20+
? gulnäbbad = } 2 ? ?
= vinterhämpling
domherre h (Urban)
bofink några
gulsparv 1 (Urban)
sävsparv några få

Se följande sidor för denna innehållsrika eftermiddag.

1976-10-16 forts.

Efter en dryg timme med strödda iakttagelser (kl 1300 - 1410) gick jag ut för en promenad bort till kanten av Vombs ängar. Urban Emanuelsson kom just vandrande utanför stugan; vi slog följe. Artlistan härovan är komplett för hela dagen efter kl 1300. Härnedan endast viktigare saker av vad vi såg på promenaden.

sädgås relativt sparsam. Norr om oljevägen gick c 300 ex, ganska glest fördelade på mindre enheter. Observera att man från obsplatserna på sluttningen ner mot Klingavälsån i norra kanten av tallskogen inte har sikt över ängarnas (och åkrarnas) nordligaste delar. Där kan ha gått gäss förstås.

bläsgås bland sädgässen högst c 30 bläsgäss sedda. De flesta sedda var ad. Jag hade tub med mig och använde den flitigt och med stor behållning, men att leta ut unga bläsgäss på långt håll i rätt dålig belysning, det duger den dock inte till.

vitkindad gås: flocken på exakt 10 ex anträffades i kikare. De betade ett gott sycke ut på ängarna Ö om tallskogen. I deras närhet dels några tiotal sädgäss, dels säkert 10-12 bläsgäss, kanske flera.

ormvråk några sedda

fjällvråk 1 sedd fint, kretsande över tallskogen

blåhök sedd utmärkt fint, och ovanligt många ex. Ej mindre än 3 hannar ad syntes samtidigt kretsa lågt över Silvåkrakärret och dess omgivningar. En hanne ad (som sedan kan ha varit med vid Silvåkrakärret) kom nära förbi oss, och minst 2 honor eller ungfåglar sågs nära, jagande över den gräsmark som ligger mellan tallskogen och Klingavälsån.

vipa: c 500 uppskrämda på Vombs~~a~~ ängar och angränsande marker utanför Vombs Norregård.

kråka, råka och kaja var rikliga på ängarna och angränsande marker. Detta är ofta fallet!

stare: kl 1615, när vi nästan var hemma vid stugan igen, visade sig en starflock på c 1000 ex över Krankesjöns SO del. Fortsättningen blev intressant; se nedan.

domherre och gulsparv hördes inte av mig men av Urban. Vinterhämpling trodde Urban sig ~~y~~se och höra när vi gick över heden. Jag såg och hörde också de 2 ex han syftade på, men jag tyckte knappt jag kände igen lätet som vinterhämplingens, jag trodde mera på vanlig hämpling. Men obsen och hörselintrycket var mycket kortvariga, och det är visst inte uteslutet att Urban hade rätt.

Urban och jag skildes vid avtagsvägen mot fågeltornet kl 1625. Jag skyndade ner till stugan, ty starar visade en ovanlig aktivitet. Så här skrev jag min kladd (här renskriven endast med sådana förtydliganden som är nödvändiga):

rna

1615 stararnas kvällsaktivitet börjar. Omkring 1000 i flock ses nere över Kr-sjöns SO del. Antalet stiger enormt snabbt:
1620 fortfarande ytterst snabb stegring i antalet
1625 c 25000 starar rundflyger över sjöns SO del, över tornet och angränsande marker
1630 nu är antalet c 35000. Rundflygning som förut
1635 alla stararna, skattat antal fortfarande c 35000, flyger bort från sjön, kurs ungefär NO, går i bukter en aning, men kommer inte tillbaka. Alla 35000 är i en flock.

1635-1650 småflockar stare, inalles högst 1000 ex, kommer till SO delen av sjön, d v s till området där de brukar övernatta.
1640-1700 småflockar stare, inalles c 1500 ex, flyger lågt norrut över östsidans vassar. Detta innebär tydligen att några hundra starar fällt på vanliga nattplatsen och nu lyfter igen och flyger norrut tillsammans med det knappa tusental som kom

1976-10-16 forts. och slut.

norrifrån. Andra möjligheter finns förstås. Men antalet starar var mycket ringa jämfört med de 35000 som rest bort. Härmed slut på staraktiviteten! Mycket anmärkningsvärt att huvudmassan, eller rättare alla starana, förblev borta. Man frågar sig var de nattade. Kanske i annan sjö? Eller bara i Krankesjöns motsatta ände? Ibland ser jag starflockar som på kvällarna flyger norrut mycket långt borta i V, och jag har ännu inte blivit klar över huruvida dessa flockar senare, på m l m krokig bana, kommer ner till sydosthörnet, eller om de nattar däruppe i NV, eller kanske mycket längre bort.

1705-1715 det skymmer mycket.

1710 1 ensam sädgås rundflygande.

1712 2 sädgäss rundflygANDE.

1720 60 gäss från SO.

1724 47 " " " . Enkelbeckasin hörd

1725 6 " " " .

1729 107 + 4 gäss från SO och minst 7 ex från V. Flera tiotal änder lyft från sjön och flyger österut, som fallet brukar vara på kvällarna.

1731 5 gäss kommer relativt högt från Ö

1732 c 10 gäss kommer från S - SO. Allra minst 40 änder lyfter från sjön och reser mot SO, på låg höjd.

1733 över 20 gäss kommer från VNV (obs riktningen)

1734-1735 minst 250 gäss från SO. Ett par andflockar flyger mot SO.

1736 14 gäss från SO.

1738 över 50 gäss (sädgäss) och ungefär 10 bläsgäss kommer. Ej angivet varifrån de kom, men säkert var det från O eller SO.

1740 c 150 gäss inclusive osäkert antal bläsgäss kommer.

1742-1743 700 gäss + en del till (skattat kanske 100) + nog 200 till kommer, de"rasar in". Det är nu mycket djup skymning, men gässen kan ses mot västerhimlen. En del av dem kom dock så lågt, att de inte avtecknar sig mot himlen utan redan från det ögonblick då de skulle blivit synliga i dagsljus flyger så lågt att de kommer framför Silvåkraskogen. Därför,som angivits,partiell skattning; det är nämligen så mörkt att de absolut inte ses mot mörk bakgrund, inte ens i kikare.

1744 10 + 17 gäss kommer rakt över stugan, däri är många bläsgäss.

1745-1748 det blir mörkt, ordentligt mörkt.

SLUT på Anteckningarna för 1976-10-16.

Totalsumman anländande gäss blir minst 1767, varav bläsgäss omkring 25 - 30, kanske flera.

1976-10-17., söndag.

Jag bodde i stugan på natten. Vaknade 0545. Det var mulet, grått, men torrväder. Frisk vind omkring O. [illegible] Kl 0545 är det [illegible] ännu bara gryning.

0600 det är fortfarande rätt mörkt. Bläsgås hörs.

0606 några få gäss lyfter från sjön, incl. en eller ett par bläsgäss.

0608-0610 omkring 100 gäss upp; bläsgås hörs bland dem. Därefter paus, rätt tyst.

0614-0615 ungefär 100 gäss upp.

0617 några få gäss upp.

0619-0620 ungefär 300 gäss går upp; en stor del av dem flyger bort mot väster, men en del flyger ungefär mot SO.

0622-0623 ungefär 400 gäss upp, jättelikt kacklande; en stor del av dem flyger lågt österut, rakt över huset.

0625-0626 över 400 gäss till går upp, nytt jättelikt kackel, alla går ungefär österut, en del av flockarna kommer rakt över huset på 15 - 25 m höjd. 1 blåhök hona eller juv flyger lågt över vassen.

0628 c 100 gäss upp, flyger ungefär mot Ö såsom föregående flock (eller flockar). 1 skrattmås juv ses lågt bland gässen. I originalanteckningarna angiven som osäker, men jag såg strax därefter både art- och ålderskaraktärerna.

Gässens uppflog sker delvis i krokig kurs.

0630 nu inga eller nästan inga gäss kvar. Det har nu blivit rätt ljust.

0634 några gäss upp.
1 sävsparv sedd.
rödhake knäpper.

OBS: gässens nattkvarter var inte bara på närmaste klarvatten utan även längre norrut

ungefär så:

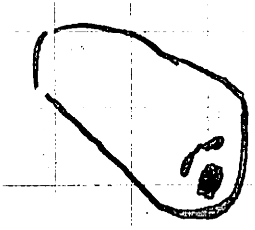

[illegible]

OBSERVERA: kl 0600 var det mulet och temp + 2° C.
kl 1020 " " " " temp + 2½° C.

0635-0930 inga observationer. Jag lade mig igen och hade det lugnt och skönt, somnade om till och med.

0930-1015 åt frukost på verandan. En del småfågelflockar flög mot SV, en del mot NO. Några koltrastar oroliga. Grönsiskeflock på 20 ex flög mot SV. Kråka sedd. 1 + 1 sparvhökar sedda över sjön, 3 ormvråkar dito, 1 skrattmås juv, 1 gråtrut juv, 1 havstrut ad, 2 skator.

1020 32 vitkindade gäss kommer från O eller NO ut över sjön; den raka kursen övergick i krokig, de började flyga runt över sjön, allt under det att man hörde det skällande lätet. De flög flera varv och höll på i flera minuter, men äntligen bestämde de sig för att fara vidare, tog kurs mot SV eller kanske snarare mot VSV. Jättegrann uppvisning.

1040-1045 spaning över sjön: oro på änder: 3 knipor varav 2 hannar och 1 hona uppe och rundflög, likaså en del gräsänder och på långt håll en del obestämda änder, dessa senare var säkert c 30 till antalet. Högt uppe dessutom 3 rundflygande svanar, något som man inte ofta ser. Ringduveflock över Silvåkraskogen. [illegible]

Jag skulle inventera Vombs ängar. Inga körde mig ner till Öbacken. På vägen från bilen 1 tornfalk och 1 varfågel.

För inventeringen av ängarna se som vanligt särskilda papper.

(343)

1976-10-17 kl.1110-1225. Mulet men torrt, god sikt, frisk vind omkring ost, temp. + 3° C. Mot slutet sämre väder, se kartan över kontrollytan.
En del boskap på provytan.

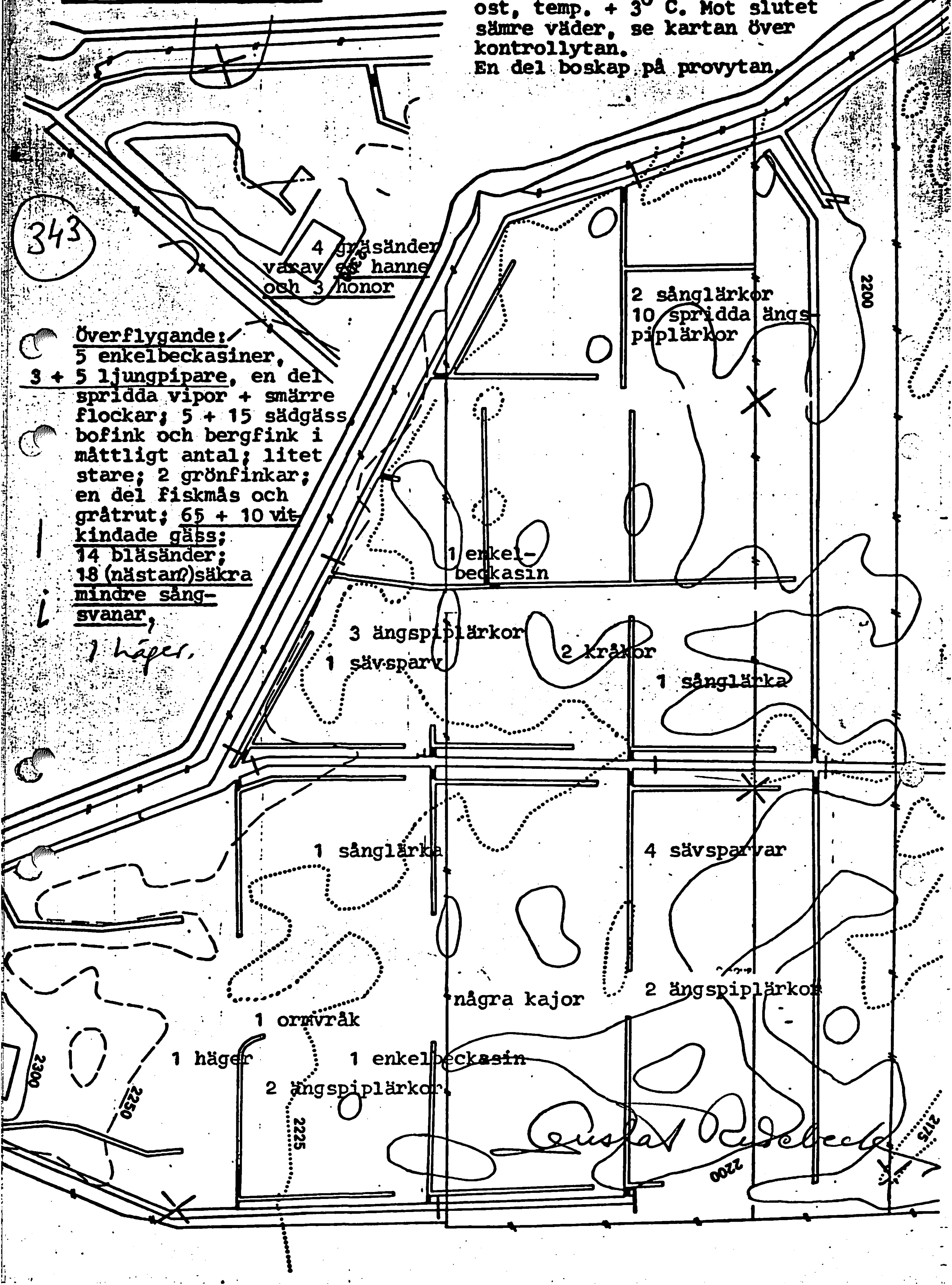

Överflygande: 5 enkelbeckasiner, 3 + 5 ljungpipare, en del spridda vipor + smärre flockar; 5 + 15 sädgäss, bofink och bergfink i måttligt antal; litet stare; 2 grönfinkar; en del fiskmås och gråtrut; 65 + 10 vitkindade gäss; 14 bläsänder; 18 (nästan?)säkra mindre sångsvanar, 1 häger,

i

Gustaf Rudebeck

1976-10-17 kl. 1280-1305.

Väder: mulet, duggregn, sikten försämras men blir inte särskilt dålig; den östliga vinden avtar snabbt. Temp kl 1300 är + 1,5 ° C.

Överflygande:

några starar,
1 berglärka,
några sädgäss.

i

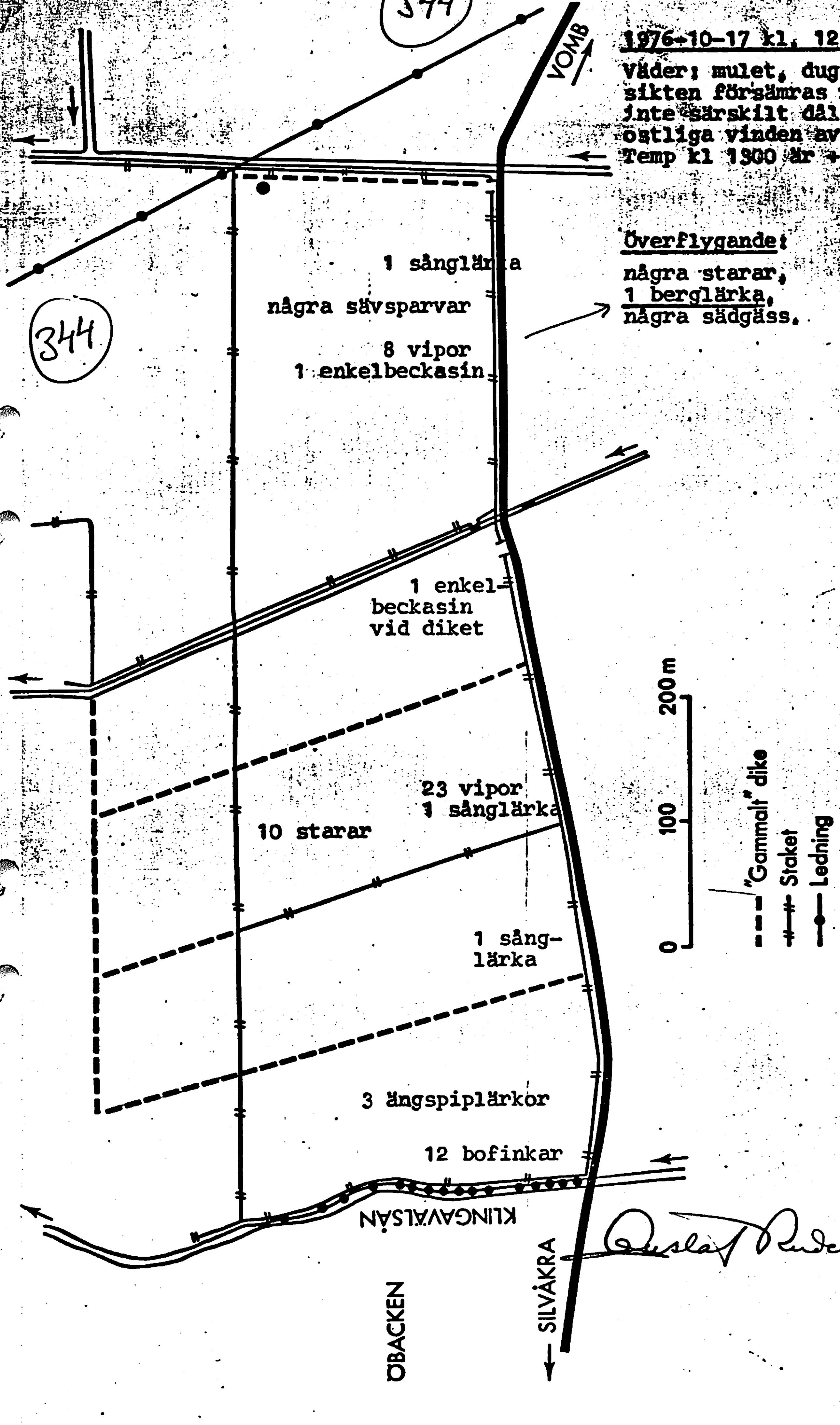

Gustaf Rudebeck

1976-10-17 forts.

Tillägg och kommentarer till inventeringen av Vombs ängar.

1. Beträffande observationerna på provytan skall sägas, att de 18 överflygande svanarna utan tvivel var mindre sångsvanar. De flög västerut på stor höjd. De 3 ljungpiparna flög ungefär söderut, men flocken på 5 var m 1 m"på rundflygning". De 65 vitkindade gässen flög högt med kurs ungefär VSV.
2. Intet att tillägga ifråga om kontrollytans fågelliv.
3. Observera dock hur fattigt fågellivet var både på kontroll-ytan och provytan. Detta gäller, märk väl, de fåglar, som rastade eller jagade eller fällde på dessa ytor; däremot observerades flera fina saker på överflygning. Jämför även nedan angående olika biotopers "dragningskraft" på fåglarna.
4. På det s.k. mellanstycket, d.v.s. ängsbiten mellan prov- och kontrollytan, sågs följande: 1 enkelbeckasin lyfte. 10 vitkindade gäss fällde, 5 bläsgäss fällde nära de vitkindade. 3 vitkindade gäss flög över. Enstaka kråkor flög över, några fällde. 1 ormvråk flög över. Gråtrut, skrattmås och fiskmås flög över i måttligt eller ringa antal. Ytterligare 8 bläsgäss kom, fällde, lyfte med de 5 ovannämnda. Bland bläsgässen var flera ungfåglar. Även 5 sädgäss, som fällt, lyfte på nytt, liksom ock de 10 vitkindade.

   På denna ängsbit (men inte på provytan och inte på kontrollytan) fanns en liten samling öppet vatten, kanske 7 x 15 meter stor. Över den flög först 16 bläsänder, strax därefter 35 bläsänder varav bara 1 gammal hanne. Det var mycket tydligt att de attraherades just av den lilla dammen.
5. På avstånd norr om kontrollytan sågs följande: 1 ormvråk, en hel del svartfågel, ungefär 45-50 sädgäss, mellan 50 och 100 vipor, och en flygande enkelbeckasin.
6. observera berglärkan!

Gustaf Rudebeck

1976-10-17 forts.

Efter inventeringen av Vombs ängar gick jag upp i tornet, var där kl 1400-1415. Temp nu endast + 1° C, vilket väl torde visa att en kallfront passerat. Det var ökande regn, måttlig ostlig vind, och sikten försämrades hela tiden. I sjön sågs:
9 sothöns på nära håll
6 storskrakar dito dito
10 krickor flygande
2 brunanddrakar också flygande
7 småskrakar kom från Ö, fällde långt ute
gräsand få ex sedda
bläsand: en flock flög mot sydost. Antal ex ej angivet, men jag skattar antalet till 12.

Kl 1415-1525 satt jag på verandan. Regn, som dock slutar eller blir svagt c kl 1500. Sikt rätt dålig. Fågel:
1 fasanhöna i trädgården.
rödhake.
1 gransångare (?) lockar oerhört länge och alldeles oavbrutet i alarna invid stugan (=nedanför tornet, vid sjöstranden). Låter: hyyt hyyt hyyt hyyt hyyt hyyt........ eller huit huit huit huit huit......... (sistnämnda härmning skall återge ett diftong-ljud, kanske bättre härmat huiit huiit huiit huiit huiit.......). Jag fick inte syn på fågeln men tror att det var en gransångare.
några smärre flockar kricka och gräsand uppe och flyger.
2 blå kärrhökar samtidigt över sjön, båda var honor eller juv.
Inga gäss syntes.

En gammal rå med stor honkalv (fjolårskalv antar jag; uppskattningsvis bara 10-15 cm kortare och kanske 10 cm lägre än det gamla djuret). Detta sistnämnda har ett par stora svulster på framhalsen, den övre som sitter just i vinkeln mellan huvud och hals är mycket stor, säkert 7-9 cm i diameter och kanske 3 cm eller mera i höjd. Den lägre var betydligt mindre och flatare.

Kl 1525: det är mulet, grått, fuktigt, men intet regn faller nu. Temp är bara drygt + 1° C. Vind nu svag.

1525 första starflocken, c 150 ex, kommer från N
1531 flock c 200 starar från N, svänger upp över stugan mot SO. 2 fasantuppar och en -höna går utanför.
1532 70 starar över sjön mot S (ungefär), snabbt och rakt, höjd c 25 meter, strax därpå 25 + 2 starar till på samma sätt men närmare. En rundflygande ensam sädgås. 9 starar flyger mot S.
1540 250 starar mot S, vänder mot N.
1545 250 + 800 starar också mot S på nära håll. 1 häger ad sedd.
1547 350 + c 80 starar mot S. 15 starar mot N, strax därpå 4 starar också mot N. 7 krickor flyger mot Ö.
1549 10 starar mot SO. 500 starar mot S
1551 c 100 starar flyger norrut, "tvekande"
1552 900 eller 1000 starar mot S. sedan 400 till mot S, men dessa möter ungefär 400 (av dem som nämnts närmast innan) som nu vänt och flyger norrut; flockarna möts och slingrar sig in i varandra, och ett visst utbyte sker säkert, men slutet blir, efter några slingringar, att c 400 flyger mot S och c 400 mot N.
1553 200 starar mot N. Väder: det regnar igen.
1554 80 + 50 starar flyger mot N
1558 70 starar mycket snabbt mot N. - Tät finkflock på c 100 ex flyger också mot; jag tror det är bergfink.
1559 120 starar mot N. Väder: regnet är nu starkt.

Forts.

1976-10-17 forts.

1601 35 starar mot N, strax därefter 20 till mot N.

1602 150 starar kommer från SO, passerar
mycket nära över huset, svänger mot N
över vassen, se skiss:
över 100 andra starar flyger
mot S alldeles lågt över vassen
och vattnet.

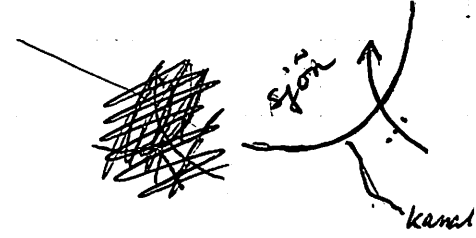

1603 300 starar flyger norrut. Strax därefter
flyger 4000 - 5000 starar mot S, lågt och
på nära håll; en del av dem svänger mot SO in över land.
1604 c 6000 starar flyger norrut, en del
av dem svänger in över land N om tornet
men går ånyo ut över sjön. Strax därefter
flyger ytterl. 200 starar norrut långt ute över sjön.
1605 300 starar flyger norrut i gles flock. En starflock,
skattad till c 200 ex, flyger norrut över huset.
1606 14 + 2 starar flyger norrut.
1607 400 starar flyger norrut och över 1000 flyger söderut.
1610 150 + 60 starar flyger norrut, sedan högst 100 till också norrut,
och c 600-800 starar flyger över huset från SO,
svänger mot NO - O.
1611 10 + 70 starar flyger norrut. En blåhök, hona eller juv,
ses långt ute över sjön.
1612 över 80 starar flyger norrut. En ensam gås fäller ute i sjön.
1613 en ensam stare flyger norrut.
Långt ute över sjön flyger 200 starar norrut, svåra att se.
1614 7 starar kommer från SO, forts mot N över sjön.
flock på över 100 starar flyger norrut långt ute.
1615 50 + 10 + 5 starar flyger norrut.
1617 50 finkar flyger mot S. 25 starar mot N. 30 finkar mot N,
eller snarare mot NO.
1618 35 starar mot N
1619 130 + 20 starar flyger mot N
1620 över 600 starar flyger mot N mycket långt ute. 200 starar flyger
mot N på nära håll. Stora flocken på över 600 ex kommer troligen
inte från SO-hörnet. (Innebörd: de har troligen inte rastat på
ängen bakom vårt hus eller i allé träden nära Silvåkra by).
Ytterligare 20 + 25 starar flyger mot N.
1622 40 starar kommer från S men svänger helt om och återgår mot S:
50 andra starar flyger mot N.
1623 20 + 30 + 5 + 3 + 1 starar flyger mot N.
1624 15 starar till mot N.
1625 500 starar mot N mycket långt ute över sjön. 15 + 20 starar mot
N på nära håll. Några skrattmåsar flyger mot Ö.
Över 200 starar flyger i tunn ström norrut långt ute över sjön.
"Här går nog flera, osynliga utan kikare".
20 starar flyger norrut nära.
1626 25 starar flyger söderut.
1627 250 starar flyger över sjön mot SO till dess SO hörn.
150 starar flyger mot S. 200 + 300 starar flyger mot N.
1629 100 starar flyger norrut men vänder och flyger söderut.
Små splittrade starflockar på rundflygning.
1630 30 + 12 starar flyger norrut.
1631 15 + 10 starar flyger norrut. 15 andra starar flyger mycket
snabbt och lågt mot NO.

FORTS.

1976-10-17 forts. och slut.

1632 5 starar flyger mot N. 20 till dito dito. 25 måsar (skrattmås ingick, kanske alla eller nästan alla var skrattmås) flyger ungefär norrut.
1633 4 starar flyger mot N. 1 blåhök hona, blek ovan, flyger mot NO.
1635 3 + 1 starar flyger mot N.
1637 100 starar också mot N, tätt och snabbt; och lågt som (nästan) alla idag.
Aktivitet på starar därefter lika med noll.
1700 Jag vaktade till kl 1700. Bara en blåhök hona eller juv sågs. - Det är mycket grått och kallt, men vind nu svag. Temperatur kl 1700 är + 1° C.
1702 första flocken sädgäss kommer, c 20 ex.
1710 stor och ovanligt tät flock gäss, nog var det över 150 ex, kom. Gäss fortsatte att komma, dock högst ett par hundra ex till före
1720 kl 1720, då vi startade hemfärden.

Tillägg:

Idag kl 1100-1200 körde Inga en runda, sedan hon lämnat av mig vid Öbacken. Hon for Vombs by - Vombsjöns V sida - Vikens gård - Harlösa - tillbaka till stugan. I Vombsjöns SV hörn ("Furets hörna") såg hon en krickflock, och öster om Vikens gård, norr om landsvägen mot Öved, gick 339 gäss, däri åtskilliga bläsgäss ad. Bläsgäss juv fanns i flocken men kunde knappt urskiljas, och deras antal därför oklart.

SLUT

1976-10-20, onsdag.

Jag arbetade på Zootis på f.m och en stund efter lunchrasten, gick sedan hem, packade ryggsäcken med mat, kläder och tub och tog så bussen upp till Botulfsplatsen för att fortsätta med SJ-buss kl 1605, ankomst Kvinnevad 1640. Vandrade på järnvägslinjen ner mot stugan. Mulen och rått mörk eftermiddag. Såg av fågel nästan bara två ormvråkar. Icke en stare sågs, vilket är anmärkningsvärt med tanke på nattplatsen i Krankesjön. Ankom stugan 1715. Mulet, täml. svag vind omkring O-SO. Inte en stare nu heller, men gäss:

1+1 Nyctalus noctula flög över.

? (20) 1725 gäss kommer, bläsgäss hörs bland sädgässen. Fåglarna sågs dåligt, var ej särskilt många. Flög lågt.

? (20) 1726 gäss kommer, bläsgäss hörde även här bland sädgässen, antal och beteende som föreg. flock.

(>600) 1729 över 600 gäss kommer från SO; de kommer ut över sjön c 100-300 m väster om kanalmynningen.

1976-10-20 forts.

Bland dessa drygt 600 gäss
hördes blågås mycket starkt.
Samtidigt kommer skattningsvis
(250) 250 gäss från O-ONO,
går ut över sjön kanske
300-500 norr om stugan;
ses dåligt bakom alarna, men
siffran nog approximativt OK.
(30) 1730 30 gäss rakt över, blågås
även här hörd i kören av sädgäss
Ytterligare flera flockar, skattat
(50) summa 50 ex, kommer
(300) 1731 300 gäss rakt över huset
(300) 1732 300 gäss till, rakt över
huset; jättelik kör. Dessa
siffror är approx, ty gässen
kom snabbt och rätt lågt; de
syntes visserligen bra, men
kortvarigt! – Paus.
(30) 1733 25 + några gäss till.

Tiden 1720-1730 har det
mörknat mycket hastigt.

forts.

1976-10-20 forts.

(10) 1734 4 gäss från SO och några från O-ONO-NO

?(25) 1735 en flock från O-NO; sågs ej alls bra men hördes bra.

(140) 140 gäss rakt över

1736 kanske kom några gäss till (men det kan ha varit kackel från redan anlända flockar).

1737 blåsgäss kom över. Möjligen kom även en flock från V, att döma av låten.

>(100) 1739 en mycket stor flock från NO och en liten flock från SO.

Slut på anteckningarna. Inga fler gäss kom. Majoriteten, kanske alla, har som vanligt lagt sig dels på närmaste klarvattnen, dels strax utanför de vassar som avgränsar sagda klarvatten.

Ljuvlig kväll ensamhet och ro och frihetskänsla.

Summan gäss blir ≧ 1900, dvs ≈ 2000.

SLUT 1976-10-20.

1976-10-21.

Jag är fortfarande sjukskriven på halvtid. Bodde i stugan på natten. Hade ställt väckaren på 0545. Här morgonprotokollet:

0545 det är ännu mycket mörkt. Gäss kacklar svagt i sjön
0547 dito dito. Häger hörd
-0552 dito dito, med avbrott. Ingen gås lyfter ännu. Häger ånyo hörd
0553 gåskör rätt stark ett slag. Hägrar skriker alldeles nära, de flyger över
0554 vilda skrik från häger, ihåliga, skrällande läten som visserligen är igenkännliga såsom kommande från häger men inte så litet avvikande från vad man brukar höra. Gässen kacklar livligt och nu oavbrutet. Det är fortf. my. mörkt, bara svag gryning. Temp är + 6° C. Mulet. Vind svag, ungefär O - SO. Man ser inte en flygande gås på 100 m håll, ej ens mot himlen
0603 kören fortsätter, men ingen gås lyfter. Även hägrarna skriker häftigt ett slag. Vinden friskar. Rödhake knäpper, gulsparv hörs. Det ljusnar avsevärt men är fortfarande mörkt
0608 kören oavbruten, stark. En bläsgås-stämma hörs mycket tydligt
0612 kören blir svag. Häger hörd. Rödhake hörd. Gåskören ökar igen efter en minut
0613 nu my. ljusare. Man kan se en flygande gås mot himlen på 100 m avstånd, utan kikare.
0615 koltrast skriker. Gäss kacklar men går ej upp! Gärdsmyg hörs. Bläsgås hörs
0617 7 sädgäss flyger rakt över huset ungefär mot OSO
0622 1 häger flyger över vassen. Nu ses Krankesjöns andra sida. Det är disigt, men flera kilometers sikt. Det är ljust, man kan läsa utan svårighet.
0623 14 sädgäss upp, flyger mot SO. Vind ökar starkt. Ytterligare 24 + några sädgäss passerar över mig
0624 6 + 1 + 4 + 2 gäss upp
0625 ungefär 250 gäss upp, rakt över;/ bläsgås hörd däri. Nu hörs föga från sjön! Ytterligare 70 eller 75 gäss upp i småflockar, kanske flera
0627-0628 jätteuppbrott, c 500 gäss kommer rakt över. 4 + 1 gäss ses flyga västerut, alltså åt motsatt håll.
0629 17 gäss upp, flyger mot SO (ungefär). Därefter 15 till
0630-0631 70 gäss upp, kurs SO, men en del fäller igen. Strax därpå ytterligare 50 gäss upp
0632 2 + 4 gäss fäller igen. 1 ensam stare flyger förbi
0633 40 gäss mot SO, sedan 5 till dito
0635 nog c 300 gäss upp, de flyger mot OSO-SO, delvis i litet krokig kurs som skissen visar:

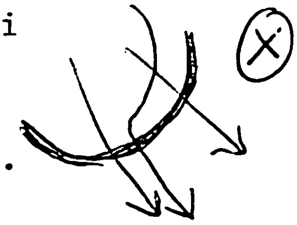

250 starar flyger lågt mot S eller SV över vassen. Bergfink hörd.
0637 5 + 2 gäss upp. Bergfink ånyo hörd. Kajflock hörd.
15 gäss lyfter, flyger mot NO.
0639 6 knipor varav 2 hannar och 4 honor lyfter, flyger mot SO. Minst 8 skrattmåsar juv ses. Spridda starar ses.
0641 150 starar flyger norrut eller kanske nordost ut
0644 1 häger flyger förbi, 1 fiskmås juv flyger ungefär mot S. 1 kråka ses ute över sjön
0645 obsar mindre noggranna, jag går in men tittar från verandan några minuter.

Härefter kröp jag till sängs igen. Inga obsar förrän 1030. Se nästa blad.

Ⓧ skissen föreställer sjöns SO "hörn". Tjock linje = strandkontur. Pilarna (→ →) borde gå lite mer ostligt ([illegible])

1976-10-21 forts.

Kl 1030 - 1050 i tornet. Väder mulet men en aning uppsprickande, vind måttlig SO, disigt, V ändan av sjön syns men rätt matt. Fågel:

sothöns flock 23 ex
gräsand flock drygt 20 + på olika håll i sjöns SO och O del 5 + 2 + 2
+ 2 + 4 + över 5 + c 8. Summa över 49 gräsänder synliga
i smådopping 1 ex flög över närmaste klarvatten, fällde inom gott synhål
skäggdopping 1 + 2 + 1 = 4 ex, det ena uppe och flög.
sparvhök 1 ex flög ungefär S över sjön
enkelbeckasin 1 lågflygande
grönsiska flög förbi tornet åt båda håll (N-NO och S-SV, ungefär)
bergfink " " " " " " . En flock på 20 flög mot N-NO,
en flock på c 300 och en på c 15 ex flög åt SV ungefär
småfåglar, obestämbara men rimligen finkar, flög m 1 m söderut på stor
höjd, svåra att [redacted] finna, i glesa små flockar
gulsparv
sävsparv
lärkor
trastar
småfågel sträcker men mycket glest
några ängspiplärkor rundflygande
över sjön några skrattmåsar
" [redacted] " även 1 fiskmås
flera kråkor, summa minst 10 ex flög ungefär S över sjön 1030-1050.

- - - - - -

Kl 1115 kretsar 1 stor sparvhök hona över tornet, flyger sedan S. 2 ormvråkar ses i N. Sträck av småfågelflockar fortsätter mot S-SV, men en del flockar går åt motsatt håll.

- - - - - -

Kl 1130 - 1255 vandrade [redacted] jag den numera vanliga ryndan över [redacted] heden ner till talldungen. På utvägen sågs 1 [redacted] glada ivrigt mobbad av 1 kaja över heden. Såg vidare [redacted] 1 fjällvråk, 2 + 2 ormvråkar, 1 tornfalk, 1 blåhök hanne ad mobbad av 1 kråka och 1 råka. 2 nötskrikor flög norrut. 4 skogsduvor flög ungefär mot S. 1 blåhök [redacted] hona kom mycket nära över gräsmarken. Som vanligt mycket svartfågel på ängarna, särskilt (också som vanligt) på norra delen utanför lövdungarna och/eller mellan dessa och Norregård och/eller mellan Norregård och Nygård, men även annorstädes. Skattade att jag såg 100 kråkor, [redacted] 100 råkor och 100 kajor idag. Av gäss sågs sädgås, bläsgås och vitkindad gås (se nedan). [redacted] vidare vipa, en sparvhök, stare, ringduva. 1 blåhök hanne AD jagar lågt över ängarna. Flock 36 råkor kom mot S eller [redacted] SSV-SV. De bildade ett glest förband (som råkor brukar göra särskilt typiskt just på sträck, och här var det säkert fråga om sträck

Jag gick ända [redacted] ner till Klingavälsån och tittade ut över ängarna. Det var dis, delvis svagt solsken. Inga gäss stod så nära att de lyfte för mig; de närmsta flockarna reste halsarna men flög ej upp. Däremot lyfte stora flockar gäss (men inte alla) 2 ggr. Säkert 250-300 ex var gång, de fällde dock [redacted] snart. Lyfte ej för folk. Första ggn ingen synbar orsak, andra ggn såg jag en fjällvråk kretsa högt [redacted] över ängarna och därefter glida mot [redacted] S eller SV (månne detta verkligen var orsaken till gässens beteende??).

Jag granskade gässen noga. Avstånd för stort för att plocka ut unga bläsgäss, men gamla fåglar var lätta att se. Resultatet blev:

05
c 300 - 330 sädgäss,
c 30 bläsgäss ad,
exakt 10 vitkindade gäss,
1 spetsbergsgås.

1976-10-21 forts.

De vitkindade gick tillsammans, men alldeles inpå dem gick också 8 - 10 bläsgäss och 20 sädgäss. Två ggr såg jag en vitkindad gå med sänkt huvud fram mot en bläsgås ad; denna vek undan båda gångerna.

Ormvråk flera, delvis långt borta kretsande, delvis nära, ofta var de 2 och 2 tillsammans, summa säkert 8 - 10 ex sedda. Fjällvråk säkert 2 - 3 ex. Blåhök 2 HANNAR AD och 1 hona (säkert inte en juv). OBS att det lutar mot en relativt hög procent gamla hannar av blåhök. Sparvhök intet nytt. Tornfalk 1 ex ängarna/skogen. Glada endast den ovannämnda. Vipa stora flockar uppskrämda på långt håll. Gråtrut 2 ad 2 juv flög mot Ö. Enstaka fiskmåsar både ad och juv sedda. Av ringduva sågs en rastande flock på över 100 ex som satt i lövdungarna och på angränsande ledningstrådar, men intet sträck sett. Skogsduva bara de 4 ovannämnda. Sånglärka: flera lyfte på heden, enstaka flög över, lockade. Kråka råka kaja allmänna. Skata sedd även på ängarna. Nötskrika summa 4 ex flög till trädgård vid gamla huset som står här precis på gränsen mellan sandbacken och ängarna, V om Klingavälsån. Råka: på hemvägen såg jag 6 ex flyga i löst förband mot SV. Gärdsmyg även vid Klingavälsån. Koltrast sedd. Kungsfågel hördes på nära håll i tallskogen. Ängspiplärka rätt många, lyfte på äng och hed. Stare flock högst 100 ex på ängarna. Grönsiska flög över, bofink och bergfink dito. Sträck nu svagt eller tvivelaktigt. Sävsparv flera ex lyfte från heden, OBS anmärkningsvärd biotop förden arten. Ibland lyfte 2 ex i sällskap. Gulsparv flög över.

På hemvägen nära stugan hördes kungsfiskare från kanalen, och jag
i fick en glimt av den när den flög bort mot Silvåkra by. (Jag har hört av flera personer att de sett kungsfiskare i kanalen, oftast dock uppe i byn, men ibland vid kanalens mynning i sjön. Någon har talat om 2 ex samtidigt). Vidare 1 tornfalk vid kanalen, 3 skrattmåsar dito, samt finkar, hämplingflock, pilfinkflock, talgoxe.

Kl 1400 flög 35 vipor över Krankesjön. Det är nu delvis klart, temp + 8° C, måttlig SO vind, disigt.

En stor tordyvel (troligen Geotrupes stercorarius) flög över heden och kom nära förbi mig. Även sågs 1 + 1 stora tipulider flyga, och över vassen nedanför stugan flög 1 Aeshna sp.

Mycket kaniner sågs, men ingen sjuk.

En liten flock stjärtmesar passerade förbi stugan mot SV. 1 + 1 ladusvalor flög mot S eller SV, 1 ladusvala flög åt motsatt håll.

Över sjön även en blåhök, troligen hona ad och inte ungfågel.

Kl 1530 upp i tornet. Såg: 1 blåhök hanne ad flygande lågt över sjön. 3 salskrakar, alla honfärgade, låg i SO delen av sjön, ungefär N om tornet utanför den vass som avgränsar närmsta klarvattnet. Några skrattmåsar sågs, f ö nästan intet. En stor finkflock, troligen bergfink, flyger mot N-NO. Summa 3 + 2 gräsänder synliga i sjön!!
1 häger också. Senare sågs dock 1 häger ad och 1 häger juv dessutom.
Ensam storskrake hona i närmsta klarvatten, flyger bort kl 1540.

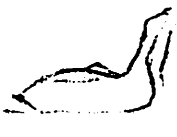

13 bläsänder hade fällt i sjön. 1 kricka flyger upp, fäller igen.
2 sädgäss kommer från Ö, fäller precis vid bläsänderna kl 1544.
2 tranor ad flyger från NV-VNV över sjön och kommer alldeles förbi tornet kl 1552. Ytterligare 11 bläsänder fällt i sjön p s s s ovan.
De 2 sädgäss, som fällt i sjön, "dricker" och höjer därefter huvudena.
Kl 1548 lyfter de och flyger bort mot OSO.
12 stjärtmesar kommer förbi, flyger från träd till träd, kurs NO, kanske samma flock som för en stund sedan? Därefter ytterligare
fem stjärtmesar och 3 talgoxar mot NO alldeles nära. 1 fiskmås ad över sjön.
Grönsiskeflockar flyger N-NO. Enstaka måsar flyger österut på långt håll. 3 skäggdoppingar flyger över sjön, fäller. Några sädgäss. 15
P kl.1555. gräsänder ligger långt ute. Flock 50 finkar mot SV. 105 ringduvor flyger en runda över sjön men forts. ungefär mot SV. Jag ner från tornet

A

1976-10-21 forts.

Kl 1555 ner från tornet. Väder: molnigt men en del mattblå fläckar mellan m 1 m alto-cumulus-artade moln. Disigt. Temp kl 1600 = + 7° C.

1612 60 starar ↓

1613 100 starar flyger ↑ (delvis desamma som 1612??)

1615 50 starar flyger ungefär mot SO, in över huset mot ängen eller kanske längre bort

1617 40 + 2 starar flyger ↓. Några få (4 + 2) sädgäss över sjön, rund flygande. 4 av dem torde ha fällt.

1623 c 700 starar flyger ↓ i lång "Orm".

1627 2 blåhökar (ej hannar ad) långt ute över sjön, lågt; den ene mobbas av 2 kråkor.

Tät flock på 1000 starar flyger över sjön ungefär så:

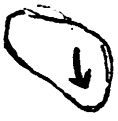

Långt bort i V flyger 30-40 måsar ↑ (skratt- och fiskmås, men detaljstudier omöjliga)

250 starar ↓ , de möter c 700 starar som flyger ⇈

Detta sker rakt utanför stugan, och ett visst utbyte sker mellan flockarna. 1 skrattmås ad hib och 1 skrattmås juv ses

1630 stor starflock ↑ långt ute, knappast synlig

1 beckasin ↑ tämligen högt.

100 starar flyger som tunna pilen visar: De möter en jätteflock på c 4000 starar, alla smälter ihop och rör sig som den tjocka pilen visar:

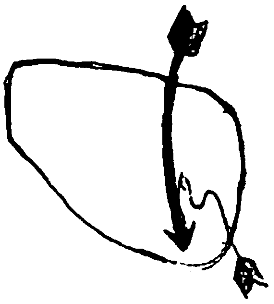

1633 Ytterligare 1300 starar flyger ↓ lågt, liksom också de 4000 gjorde.

1634 stor villervalla på stararna, c 2000 flyger ↑

Långt borta flyger 300 starar också ↑

1636 c 5000 starar gör flyktsväng över huset och sjöns sydosthörn ungefär så:

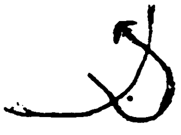

c 2500 andra starar flyger så:

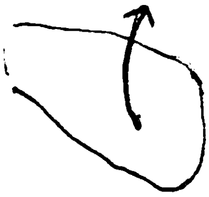

1 blåhök jagar över vassarna i sjöns sydosthörn.

Stjärtmes hörs flera ggr.

Enstaka sädgäss rundflyger.

1 beckasin ses flyga under flocken på 5000 starar!

1640 350 starar ↓, men 50 därav vänder och flyger ↑

1642 småflockar stare flyger ↓↑↺ , men individantal inalles under 150

1643 stor starflock på över 500 ex kommer ungefär från SO:

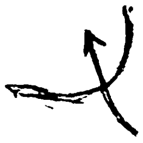

Individantal kanske mycket större, hela flocken sågs inte ordentligt.

Små starflockar flyger ↓↑

1646 c 13 stjärtmesar flyger ↓ och 1 koltrast likaså ↓

1651 ytterligare 2 stjärtmesar flyger som de föregående ↓ , eventuellt övernattar de i sälgbusken som står i gläntan nära dess S sida och alldeles i gränsen mellan vass och fastare strand

1653 75 starar kommer relativt högt:

Strax därefter 9 till på samma sätt:

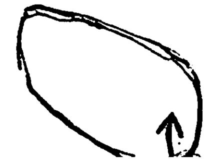

A

1976-10-21 forts.

1656 1 ex av den småväxta fladdermusen börjar flyga alldeles utanför stugan. Ännu gott ljus.
1659 80-90 starar i tät klump flyger så, vänder tvärt: ⇅
Fladdermusen är outtröttlig, flyger utmärkt,
snabbt och med otrolig förmåga att göra tvära vändningar.

1720 sädgäss hörs OBS: tiden 1720-1725 mörknar det mycket.
1723 dito dito
1725 sädgåsflockar hörs både i S och N men ses ej. Jag skattar antalet gäss nu till högst 100 ex.
1730 16 sädgäss kommer från SO
1731-1732 plötsligt hörs ljudliga "gaå" eller kanske bättre "c_{ow}".
i
Lätet hörs 4 ggr. Jag känner igen det. Det är
rördrom. Och nu ses den: den stiger uppåt mitt ibland
framströmmande gäss och avtecknar sig fint mot himlen.
Den är nära (och det är tur, ty annars hade den inte
setts). Jag ser formen mycket bra. Den stiger i svängar
uppåt och jag tror att den försvinner mot S. Lätet
hörs ytterligare ett par ggr. Mycket fint.
Samtidigt med detta kommer ungefär 75 gäss från S-SSV
(ej vanlig ankomstkurs här) över Silvåkraskogen.
1734 gäss hörs
1735-1736 ungefär 700 gäss kommer mycket fint:
Litet bläsgäss hörs däri.

1737-1738 minst 240 + 20 + (delvis
skattat) ytterligare c 250
gäss kommer till sjön så:

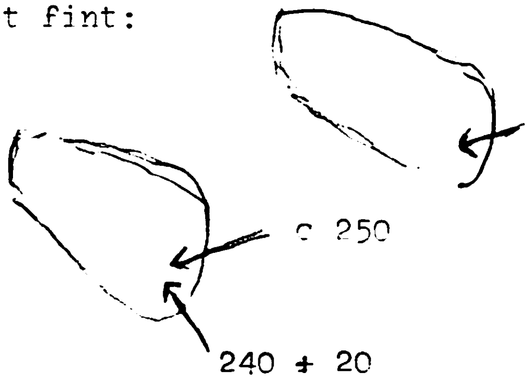

1738-1740 minst 200, men troligen
300-350 gäss till anländer.
Det är mörkt nu, men delvis
klart i V.
1741 över 50 gäss kommer, bläsgås hörd.
1746 65 gäss kommer mycket nära förbi. Endast sädgås (d v s hörd!).
De kommer lågt från SO.
1748 liten gåsflock kommer.

S L U T

A

(357)

1976-10-22, fredag.

Jag var på museet, dock med avbrott för tiden c 0900-0930, då jag bevistade Lasse Hagermans disputation. Det gick lugnt och bra, men akustiken i lokalen (föreläsningssalen på Ekologihuset, Helgonavägen 5), är så usel att man knappast hör vad som säges; däremot hörs med pinsam tydlighet så snart människor tar ett steg eller rör sig i bänkarna. Därför gick jag snart. – På kvällen bevistade jag Lasses doktorsmiddag, den hölls på Zootis och var mycket trevlig. Han hade bjudit över 100 personer, och nog var salen full av folk. Jag fick till bords hans svägerska, jag tror hon hette Suzanne Hellberg. Lärarinna i Nyköping. Mycket trevlig. Även personerna närmast till vänster, Staffan Ulfstrand och professösen Muus (Bent Muus' maka) från Köpenhamn, var mycket livad. På grund av morgondagens möte med SOF:s raritetskommitté måste jag tyvärr gå hem rätt tidigt, tog sista bussen kl 23.

1976-10-23, lördag.

Pysslade i våningen under morgontimmarna. Ensam, eftersom Inga igår for till VÄstergötland för att övervara sin Faster Ediths begravning. Det var den sista av äldre generationen inom Ingas släkt, så när som på hennes Mamma. Vemodigt. Men livet måste gå vidare.

Jag packade kläder och mat och kikare och for till Malmö med tåg och fortsatte så med buss till Skanör, ankomst dit 1225.

Övriga medlemmar i Rk är Lars Svensson, Stellan Hedgren, Gunnar Strömberg och Uno Unger samt från och med detta möte Carl-Axel Bauer, som har invalts såsom min efterträdare. För mig var det sista mötet. Alla de nämnda kom kl 1200 såsom överenskommet (alla utom C-A B hade kommit tidigare men varit på Nabben på morgonen och förmiddagen). Vi behandlade ärendena kl 1300-1815. Gick sedan och åt på Gästis, nu i sällskap med Gunnar Roos, som anmodats deltaga. Trevligt, och som alltid är maten på detta ställe alldeles utmärkt. – Efter maten återvände vi till Knävångsvägen 4 och fortsatte förhandlingarna till omkring kl 23, då vi kojade. Då hade vi hunnit med hela föredragningslistan.

För egen del har jag alltid trivts bra i Rk och varit av den övertygelsen att kommittén har en uppgift att fylla. Den åsikten har jag kvar precis lika mycket som någonsin förut, men likaväl har jag avsagt mig medlemskapet i kommittén. Tiden räcker inte till, och jag blir tröttare än förr. Och nu när omflyttningen av Zoologiska Museet äntligen är klar och vi (eller rättare sagt jag) avser att öppna museet inom de närmaste veckorna, så tar den sortens jobb, som egentligen inte roar mig så extra mycket, ännu mer tid i anspråk än vanligt. Det skall bli skönt, när saken är klar och museet öppet. Men ännu återstår att diskutera med Bengt-Olof Landin och Erik Dahl hur öppethållandet bäst skall ske och en del andra frågor (bevakning mot den ökade nedbusningen och mot stölder av begärligt material; ev inträdesavgift, som jag absolut vill slopa, m m).

1976-10-24, söndag.

Raritetskommittén slutförde sitt arbete sent på lördagskvällen. På söndagen steg alla utom jag upp kl 0515 och for ner till Nabben, där Gunnar Roos som vanligt stod på pass. De hade en trevlig morgon med några jättestora duvflockar, relativt många trädlärkor, en utsträckande kornsparv, en ung glada m.m. Jag sov i huset Knävingsgatan 4 till kl c 0730, gick upp, klädde mig, åt morgonmål och satt sedan och läste diverse ny ornitologisk litteratur i väntan på de andra. De kom c 0935. Det var Lars Svensson, Stellan Hedgren, Gunnar Strömberg och Uno Unger. Vi gjorde oss i ordning, startade sedan och for via Ljungen (inget stopp) — Höllviksnäs — vägen längs sydkusten till Trelleborg — Anderslöv — Grönby — obsplatsen vid SO delen av Börringesjön. Hit kom också Cacke Bauer, som efter gårdagens sammanträde farit till Lund. Vi obsade här en god stund men såg inte så mycket, fortsatte så

1976-10-24 forts:

till Havgårdssjön och vidare Lemmeströ – mot Genarp – kejsarörnslokalen av år 1961 – Stenberget – Veberöd – Klostersjön – Vombsjöns SO hörn (uppe på höjden) – Öveds kloster – Svansjö – Vombsjöns V sida – Vombs Norregård – Nygård – Södergård – över ängarna; Tog avsked av Lars Svensson och Stellan Hedgren, som skulle fortsätta till Stockholm, och vi tre som var kvar körde ner till Silvåkra fågelstation. Jag gick runt vår stuga, men ingen var där. Sade så farväl till Gunnar Strömberg, som skulle hämta sin familj i Malmö och sedan fara hem till Karlskrona. Jag flyttade över till Cacke Bauers bil, och vi for direkt till Lund via Silvåkra – S Sandby. Ankomst Lund omkr. 1530.

Väder hela tiden mycket disigt, ibland lättande och m/m klart solsken. Rätt milt och alldeles torrt, men vinden SO, frisk och rätt kall.

1976-10-24 forts.

Fågellivet var inte fattigt, men någon riktig "sprutt" blev det inte förrän vi kom till Vambsjön och Vambs ängar. Krankesjön var avgjort fågelfattig.

Artlista:

1 skäggdopping: minst 6-8 sedda i Krankesjön.

2 häger > 2 Vambsjön SO, ensamma flygande över Vambs ängar; 3 sedda i Kr.

3 vitkindad gås 17 Börringe; se nedan.

4 blågås Vamb, se nedan.

5 sädgås flerstädes, se nedan.

6 spetsbergsgås 1 Vamb, se nedan.

7 sångsvan: 7 ad låg i Vambsjön SO, och flock 9 ex kom fr NO över Övedskloster, fällde uppenbart i sjön.

8 knölsvan: rätt många (nog 50-70) sedda i Foteviken nära stranden Ö om kanalen. Därtill 5 ex nästan säkert alla ad, på nära håll i Vambsjön SV, "Furets hörna".

9 gräsand c 100 Havgårdssjön, och högst c 10 sedda Kr.

10 kricka: 3 i Kr.

11 bläsand: flock 8+1 i Havgårdssjön.

1976-10-24, forts.

obestämda änder: flock långt ute på Kr, antal c. 20. Det syntes att det var dykänder, och Gunnar såg att åtm 1 ex, som "baskade sig", var vigg.

12 vigg se föreg.
13 glada: 1 nära Anderslöv, 1 nära Havgård, sedan 1 nära vägskälet S om Stenberget, 1 på plats jag har glömt (men ungefär här) samt 1+1 på Vombs ängar; de 2 sista slöt sig samman och kretsade länge bl.a över gässen och över vipflockar som dock reagerade föga. Jfr nedan om blåhök.
14 sparvhök: många sedda, inalles minst 20 på dagen efter kl. 1000.
15 ormvråk: allmän. Ljungen mycket litet, men flera ex (dels sittande, dels flygande österut mot vinden) mellan Kämpinge och Trelleborg. Mycket trolig flock på 23 "stod" i motvinden över brant kulle med

1976-10-24 forts.

restig skog nära Anderslöv; därefter sedd mycket ofta, enstaka eller 2-5 ex samtidigt, på många platser. Två utpräglade "Börringe vråkar" sedda, 1 nära Grönby, 1 på Vombs ängar. Totalantal sedda c. 65 ex.

16 fjällvråk Täml. god förekomst; 1+1 Ljungen + sydkusten, någon nära Anderslöv, 3 ryttlande helt nära varandra Ö om Sturup, 2 vid Krankesjön från Tornet, etc. Inalles minst 8, trol. 10 ex sedda.

17 blåhök Vombs ängar minst 2, Krankesjön 1 ex. Inget ex var ♂ ad.

18 Tornfalk bara 3 sedda: 1 över Ljungen, 1 nära Trelleborg, och 1 på västsidan av Vombsjön.

19 rapphöna flock 14 ex mellan Trelleborg och Anderslöv nära Dalköpinge. Uppskrämd av okänd orsak, flög över vägen alldeles framför en bil men klarade sig.

20 fasan ♂ Börringesjön, ♀ nära "kejsarörnslokalen" av år 1961.

1976-10-24 forts.

21 ljungpipare 4 tills. m. vipor på fält
nära Dalköpinge; och 1 ensam fly-
gande över markerna V om Vombs Norregård.
22 vipa: flerstädes medelstora och rätt
stora flockar. Nära Vombs Norregård
nog 500-750 inalles kanske flera.
i 23 dvärgmås 2 ad hib jättefint
vid Vombsjöns V strand; se nedan.
24 skrattmås allmän, ny, ofta sedd.
25 fiskmås sedd mångenstädes
26 gråtrut sedd flerstädes, ad + juv.
27 ringduva: några mycket stora och
flera medelstora – små flockar. Se nedan.
28 turkduva 1 ex såg jag flyga nära
Ljungens NÖ hörn med 2 ringduvor.
29 sånglärka allmän
30 ängspiplärka sedd och hörd
31 varfågel 1+1 vid "kejsarörnslokalen";
(kanske samma ex); 1 senare.
32 gärdsmyg 1 sjungande och ett
annat ex varnande vid Vombs Norregård.
33 järnsparv sedd och hörd i Skanör
34 kungsfågel —"— —"— —"— —"— —"—
35 rödhake —"— —"— —"— —"— —"—

1976-10-24 forts.

36 sävsparv sedd och hörd, 2 ex flög över vid Silvåkratornet.
37 bofink: inte nämnvärt stråk, men flerstädes flockar under bokarna som i år har en enorm fruktsättning.
38 bergfink sedd, men idag bara enstaka ex; något oväntat, ty den har varit vanlig på sista tiden.
39 hämpling: några flockar på 8-15 ex
40 grönsiska: flockar sedda Skanör och vid fågeltornet m.m.
41 stare sedd flerstädes men aldrig i större mängder idag.
42 kråka allmän – mycket allmän.
43 råka flerstädes. norr om Trelleborg bl.a. en flock på >100 på fält.
44 kaja sedd i ringa antal idag.
45 skata sedd flerstädes.
46 nötskrika 1 ex öster Veberöd.

Tillägg:
47 enkelbeckasin, först 1, så 2 så 6 ex rundflygande över Krankesjön FORTS!

1976-10-24 forts.

Kommentarer till vissa arter (numrerade som i listan härovan):

3 vitkindad gås. När vi stod på utsiktsplatsen på kullarna ett stycke från Börringesjöns SÖ del, kom en flock gäss på 17 ex mot oss. Till vår förvåning var det vitkindade gäss. De kom från NO, började svänga, gjorde en lov över sjön, kom tillbaka och fällde på ett stort fält med höstsäd några 100 m norr om oss. Vi störde dem inte.

4 bläsgås: endast sedd och hörd i stora gåsflocken V om Vombs Norregård. Här sågs 1 bläsgås ad stå bland mängder av sädgäss, och när en en del av flocken (huvudmassan) lyfte, såg jag 2 andra bläsgäss och hörde lätet från ett annat håll. Antal bläsgäss mycket ringa, säkert högst 5-10. Se sädgås.

5 sädgås. 2 ex flög förbi vid obsplatsen vid Börringesjön (innan de vitkindade kom). Vi besökte de platser öster om Vombsjön, som ofta hyser stora gåsflockar (på ömse sidor om vägen Övedskloster-Sjöbo, strax efter avtagsvägen mot Klostersågen), men här fanns inte en gås. Vid Vikens gård troligen inte heller, men denna lokal ej grundligt undersökt. På odlat fält väster Vombsjön gick eller rättare stod och låg en måttligt flock, kanske 50-60 ex, enbart sädgås. Först V om Norregård fann vi huvudmassan, som stod i potatisfält och till ringa del på annan mark (betesäng m m). Totalantal c 900 - 1000, jag räknade dem. De lyfte delvis ett par ggr men flög bara kort stycke.

6 spetsbergsgås 1 ex i liten flock på 6-7 sädgäss, som kom hit och fällde. Alla såg den.

15 ormvråk. Allmän. Totala antalet sedda är approximativt rätt. Ingen tendens till sträck, väl däremot till flykt i motvind, vilket inte är utan betydelse nu när beroendet av vindriktningen på nytt är uppe till diskussion. - Jag såg själv en ormvråk med mycket ljus undersida och måttligt ljus översida samt ett mycket vitt exemplar, även med massor av vitt ovanpå. Det sistnämnda satt i litet träd vid stora gåsflocken. Några av deltagarna såg på dagen en tredje ljus ormvråk, som flög rakt över den bil där Gunnar S och jag satt.

16 fjällvråk: antalet sedda ex var nästan säkert lika med 9.

17 blåhök: antalet sedda ex skall vara 4.

18 tornfalk: obs det ringa antalet sedda ex!

22 vipa: delar av den stora flocken vid Vombs Norregård lyfte när en blåhök flög nära och lågt över dem.

23 dvärgmås: de 2 ad fladdrade över västra Vombsjöstranden, alldeles lågt och först i sällskap med 1 skrattmås. Sedan kom dvärgarna precis förbi oss, där vi stod på vägen vid sjön. Utsökta gamla fåglar i vinterdräkt. Undervingar mycket svarta, ljus bakkant på vingen synnerligen välmarkerad. Gunnar S tog bilder av dem. Trevlig obs!

24 skrattmås: sågs mycket ofta. På Havgårdssjön låg 2 måsflockar på inalles c 60 ex, däri var majoriteten skrattmås. Vid Vombsjön stod på stranden flera tiotal skratt. Vid Krankesjön däremot bara något enda ex, senare kom 2 skratt + 1 fisk och kretsade över sjön.

25 fiskmås: på grund av brådska fick jag inte ordentlig klarhet i hur stor del av måsflockarna på Havgårdssjön som utgjordes av fiskmås, men säkert var där 1o-15 ex, kanske flera.

26 gråtrut sågs naturligtvis vid kusten men även flerstädes i inlandet. Vid Vombsjön enstaka ad på pålar och/eller flygande. Över Vombs ängar 2 ad 2 juv flygande, etc. OBS att Vombsjön hade mycket lågt vattenstånd.

27 ringduva: 1 flock vid Börringesjön, kom i diset på c 150 m höjd, kurs SV, antal ex c 2500; Lars S och jag fick samma resultat. Senare på samma plats bl a en flock på c 1000 ex; och därefter många flockar på 150-500 ex, den sista flög SV över Vombsjön och var på c 400 ex. Intressant att de sträckte i detta mycket disiga väder.

1976-10-27, onsdag.

Omkring kl 1430-1545 gick jag en runda från Klostergården över Höjeå över järnvägen och västerut på den lilla landsvägen som löper söder om Trolleberg. Mulet och disigt och inte mycket fågel, men en ovanlig sak för Lundatrakten såg jag: över fälten S Trolleberg kom en glada sakta och elegant glidande, mycket lågt, vanligen 1 - 5 m höjd. Den fällde på ett stort jordfält och lyfte snart med ett stort byte, som såg ut att vara ett dött djur eller en del av ett sådant. Någon jakt på fritt rörligt byte var det absolut inte frågan om, ty fågeln flög hela tiden mycket sakta. Avståndet var inte långt, men ljuset var svagt, det var djupt mulet, och närmare besked om bytet kan jag inte ge. - Kort efter det att gladan dragit bort, kom en ormvråk förbi.

På kvällen var Inga och jag och Peter Evans (se nedan) bjudna till Staffan och Astrid Ulfstrand i S Sandby. Mycket trevlig kväll.

1976-10-28.

Inga och jag var bjudna till Ulla och Jan i Åkarp. Mycket trivsam kväll, och särskilt roligt var att vi hade fiskat upp Johans yngste pojke, Carl-Edvard, numera färdig läkare och bosatt nära Boden. Han går på en kurs i Lund. Han var väldigt lättsam och trevlig i umgänget, hade intressanta synpunkter på läkarvård, sjukhusbyggen, ekonomiska frågor rörande sjukvården och mycket annat. Ulla och Jan har det fint i sitt nya hus. Jan har tagit pension ett år i förväg och ägnar sig nu mycket åt konststudier, särskilt klassisk konst och äldre kyrkokonst. - Ullas och Jans yngsta dotter, Karin, var hemma; och efter maten kom Helena med barn och Carl och Annette med barn, så det blev synnerligen livligt. Vi reste hem rätt tidigt, eftersom vi skulle på fest även nästa dag. Och andra viktiga saker skulle också hända.

1976-10-29.

Thomas Alerstam disputerade på fågelflyttning i relation till vind och topografi. Avhandlingen bestod, som vanligt numera, av en "följetong" av redan publicerade uppsatser, men därtill hade han skrivit ett sammanfattande häfte, som inte bestod av de vanliga 2-4-6 sidorna utan ungefär 50 sidor, med trevliga synpunkter. Opponent var Dr Peter Evans från England (University of Durham). Han var föreläsare på min kurs i flyttfågelforskning i Falsterbo hösten 1967; sedan dess har jag inte träffat honom. Den gången var han förresten i sällskap med den välkände Dr David Lack, numera bortgången. - Dr Evans gjorde en alldeles utomordentligt förnämlig opposition, innehållsrik, skarpsinnig och på alla sätt njutbar. Men avhandlingen var förstås bra, och Thomas hade inte svårt att försvara sig, även om många poäng onekligen stannade hos Evans. Staffan hade för längesedan anhållit att jag skulle ingå i betygsnämnden. Efter disputationen samlades vi hos Per Brinck: Staffan U, Peter Evans och jag. Numera är det ju föga spänning med ett betygssammanträde, eftersom det inte ges andra betyg än godkänt och underkänt och det näppeligen kunde komma ifråga ens en diskussion om mer än det ena alternativet ifråga om Thomas avhandling. -

På kvällen jättetrevlig doktorsmiddag på Östarp med Thomas' föräldrar och bror, en del officerare och meteorologer från hans bekantskapskrets (han är Flygvapnets ornitolog), och slutligen mängder av gemensamma vänner från Zootis. Ovanligt lyckad kväll.

1976-10-30.

Min födelsedag. Vi firade den genom att Inga bjöd ut Lisen, Henrik och mig på en utsökt middag på Lundia. Jag känner mig i fin form nu igen, skall börja arbeta fulltid fr.o.m. måndag 1 november.

367

1976-10-31, söndag.

Inga och jag for ut från Lund 1045, till stugan 1130. På utvägen såg jag 3 ormvråkar. Rätt gott om skrattmås och fiskmås på fälten.

Jag var uppe i tornet 1120-1205. Det hade regnat rätt bra, men nu lättade det fint, regnet slut, luft klar, sikt god till mycket god, blå fläckar bland de grå molnen. Jag såg:

1 skäggdopping 2 + 1 + 3 + 26 i gles flock = 32 ex
2 häger bara 1 ad + 1 ad + 2 = 4 sedda samtidigt
3 gräsand 2 (hanne + hona) + 9 (6 hannar 3 honor) + 3 + 28 (13 hannar och 15 honor) + flock på minst 65 = summa minst 107 sedda samtidigt, en hög siffra för nuvarande förhållanden
4 knipa en ensam hanne ad
5 storskrak 6 i närmsta [illegible] klarvatten (ingen hanne ad)
6 salskrake minst 9, varav ingen hanne ad, låg långt ute tillsammans med
- obestämda änder c 10 ex långt ute (säkert dykand, troligen knipa och/eller vigg)
7 sädgås: kl 1140 kom inalles c 50-60 gäss mest från SO och fällde i vinglande störtflykt i sjön utanför yttre vassarna; möjligen låg här redan någon flock, osynlig bakom vassen. I varje fall blev summan minst 70-80 gäss. De flög snart bort åt olika håll utan att vara skrämda. (Så gör ofta dessa gåsflockar, som kommer till sjön mitt på dagen). Bland gässen var
8 1 spetsbergsgås!
9 sångsvan: 7 ex flög högt uppe, de svängde och "satte sig på huk i luften", sjönk därvid brant nedåt, lät höra sina melodiska läten, men de återtog flykten, svängde mera mot SO - O och försvann bort mot Vombsjön.
10 sparvhök 1 hanne ad lågt över tornet, "förföljd" av flock på c 80 grönsiskor
11 ormvråk 1 ex flög norrut över sjön mycket högt, senare 2 + 2 kretsande varav 2 över Revingehed långt i N och de 2 andra mycket högt över Krankesjön; senare minst 1 + 1 ex på olika håll. Alla var troligen olika individer, summa sedda minst 7 ex eller flera
12 skrattmås 1 + 1
13 fiskmås enstaka ad och juv sedda
14 gråtrut 3 ad 2 juv sedda
15 havstrut 1 juv flög österut
16 ringduva flock 115 ex flög ungefär S eller SSV över sjön, högt, mot den lättande himlen
17 sånglräka gles flock på c 30 ex flög ↓ på jättehöjd, över 2 kretsande ormvråkar. Upptäcktes av en slump när jag beskådade ormvråkarna
18 kråka några sedda men intet sträck observerat
19 skata 1 sedd
20 grönsiska flock c 80 ex över tornet, förföljde sparvhöken (se ovan)
21 bofink 1 ex sett
22 sävsparv ochså 1 ex sett.

Kl 1205-1220 skrev jag ovanstående (i kladd, nota bene). Tittade ut under tiden från verandan men såg inte mycket. Kl 1220-1250 ute igen, gick sakta en runda till kanalmynningen etc. Kl 1310-1340 drack jag kaffe på verandan, obsade som vanligt flitigt under tiden. Arter sedda [illegible] 1205-1340:

sångsvan 6 överflygande, brunand 3 ex flygande varav 2 hannar, glada 1 fint glidande mot NO över sjön, rätt högt; ormvråk några sedda; sparvhök 2 flög mot S eller SSV-SV över sjön, en högt, den andra jättehöjd, upptäckt av en slump, jag såg därefter på den i kikare men fann den inte igen när jag en gång [illegible] släppt den ur synfältet. Vipa flock eller rättare 2 m 1 m skarpt skilda flockar på summa minst 500 ex långt i NV,

1976-10-31 forts.

uppskrämda av okänd orsak. En del av flocken/flockarna, summa c 170 ex kom närmare och flög delvis ut över sjön (något som vipor ibland visar en förvånande förkärlek för). Skrattmås över 10 ex vid sjön, fiskmås likaledes över 10 ex vid sjön, gråtrut några ex. Steglits flög över, blåmes sedd, kaja 6 ex flög mot SSV, koltrast 1 sedd, nötskrika 1 sedd och dessutom hörd, bofink 1 sedd.

Med start omkring kl 1400 gick jag ner över f d sandtaget (som nu håller på att förändra karaktär mycket radikalt genom att stora bulldozers jämnar ut det, fyller i sänkan och hyvlar av högre områden, allt för att stridsvagnarna skall kunna köra även på det avsnittet; dessutom medför ändringen att det blir bättre sikt vid lilla vägens anslutning till allmänna vägen strax norr om Silvåkra by). Jag forts. över heden bort till dess sluttning mot ängarna, alltså som vanligt ungefär. Fick sikt över ängarna men var ej ute på dem.

Fågel:

a) häger 1 överflygande

b) knipa: vinglätet hört

c) sädgås. En del gick på Vombs ängar, de blev senare uppskrämda av en ornitofil bil som körde alldeles för nära dem. Jag räknade dem först på marken och fick då c 190 ex i huvudflocken plus 5 för sig själva på närmre håll. När de skrämts upp räknade jag dem på nytt, då blev summan c 240 inalles. Rätt god överensstämmelse, ty jag vet sedan gammalt att när tätt gående gäss räknas på avstånd på marken, så blir antalet nästan alltid för lågt; även den minsta ojämnhet gör att somliga ex döljas, andra blir skymda av framförstående ex etc.
Förutom denna huvudmassa sågs då och då smärre flockar flyga över på avstånd, åt olika håll, summa c 20 - 30 vid vardera räkningstillfället.

d) bläsgås c 11 ad i flock på c 110 gäss. Avstånd för långt för att plocka fram bläsgäss juv. - Däremot hördes bläsgäss även från andra flockar, när de skrämts på vingarna.
Jag spanade förgäves efter andra gåsarter.

e) knölsvan. Först flög 1 ad och 1 juv västerut över mig; då hördes mycket tydligt vinglätet från en fågel. Sedan kom 2 ad förbi på rätt långt håll. Men då hördes lika tydligt vinglätet från två fåglar: rytmen i vingslagen var ungefär lika men inte riktigt lika, ibland gick det i takt, så blev det småningom otakt, etc etc. Vinglätet hörs hemskt långt.

-) När jag kommit tillbaka och tittade ut överKrankesjön, såg jag på oerhörd höjd och långt borta mot den delvis klara eftermiddagshimlen en flock på c 75-90 stora fåglar. De var så långt bort att jag ej kunde se vingslagsrytmen, och färger var förstås hopplöst att se på det avståndet och i motljus. Flockbildningen var först som ett stort V men med någon förtätning framtill, senare som ett vackert V men med ena stapeln längre. Jag är säker på att det var en andfågel; det kan kanske rentav ha varit en stor svanflock. Men visshet kommer jag aldrig att få. Flocken kunde följas med kikare tills den blev osynlig långt långt bort i V över Silvåkraskogen.

f) fjällvråk 1 sedd

g) tornfalk också 1 sedd

h) enkelbeckasin 1 ex flög över huset mot SO, fällde någonstans vid kanalen hitom Silvåkra by.

i) skrattmås 30 - 50

k) fiskmås 20

l) gråtrut sedd

m) sånglärka flera

i n) berglärka 1 ex flög SV över heden

o) kråka över 200 p) råka över 150 q) kaja över 100, allt på

opq → Vombs ängar. Totala antalet svartfågel där var över 500. De

1976-10-31 forts.

kan förstås ses var som helst på Vombs ängar och är faktiskt att träffa på ängarna mycket ofta i stort antal, men särskilt tycks de hålla till uppåt ängarnas norra del, vid de två lövdungarna där och/eller mellan dessa dungar och Norregård. Så var fallet även idag.

r) blåmes
s) ängspiplärka flera
t) koltrast
u) gulsparv 1 flög över
v) bofink hanne sedd
w) varfågel, men denna sågs ej på vandringen utan just när jag kom tillbaka till stugan. Då kom den, antagligen efter ett jaktförsök, snabbt ner och fällde långt inne i ende risigA och täta små bokarna på tomten. Flög snart bort. av

På Vombs ängar sågs även 7 rådjur, rätt glest spridda, och på sandmarken i kanten av tallskogen fanns bland rätt många normala kaniner en djupt svart färgad individ.

Kungsfiskare såg jag inte idag, men jag mötte en okänd vandrare som sade sig ha sett 2 ex vid kanalen strax innan vi möttes. Båda ex hade flugit upp emot Silvåkra by.

Efter min återkomst till stugan kom Görgen Göransson med fru och dottern Pernilla på besök. Vi satt på verandan en stund. Såg:
1550 1 blåhök (ej hanne ad) över Krankesjöns S vassar.
1558 3 blåhökar (ej hannar ad) " " " " . Nu svag N vind.
1600 4 " (1 hanne ad och 3 andra) samma plats.

Måsar, finkflockar som flög ungefär norrut (sannolikt bergfink), 1 förbiflygande knipa hanne ad även sedda. Talgoxe sedd.

1610 Inga och jag far från stugan. Vi kör via Vombs ängar (här en del vipor men inga gäss) - Vombs by - Vombsjöns V sida (här 1 tornfalk samt V om vägen c 200 gäss på plöjnad, alldeles bar jord; däri täml. my. bläsgäss, dock mera hörda än sedda). Vi tittade ut över Vombsjön: här några skäggdoppingar, 1 knipa, c 20 gräsänder, c 25 obestämda änder, c 1200 måsar på vattnet i väldig flottilj utanför NV hörnet; det var fisk- och skrattmås, troligen i ungefär lika antal, åtminstone någorlunda. Vipflockar sedda, och en flock på exakt 10 enkelbeckasiner flög förbi, lätet hördes flitigt innan de upptäcktes. Vi forts. till Vikens gård. Norr om landsvägen inga gäss. Men söder om den c 3500 gäss, varav 75 på späd grön höstsäd, alla de andra på nedanför höstsäden beläget stort fält med bar jord. Massor av bläsgås hördes, mycket mer än sädgås! Men i kikaren var det nog 90 procent sädgäss i alla fall. 250 starar flög över mot V kl 1643.
1643
1646 Kl 1646, när vi fortsatte via Harlösa mot LUnd, hade den stora gåsflocken inte lyft. Det var fint väder, mycket svag vind, mest klart. Vi körde direkt hem till Lund, ankom dit 1717.
1717

1976-11-01, måndag.

Jag hade haft telefonkontakt med jägare Nils Borgström på Sövdeborg för att skaffa gäss, i första hand sädgäss, till Zoologiska Museet. Han hade sagt mig att det skulle bli gåsjakt denna morgon, första jaktdagen. Jag var välkommen till hans bostad omkring kl 0900 för att köpa gäss - om det fanns några. Jag vidtalade Magnus Sylvén att köra ditner. Han gjorde det gärna. Vi träffades på Zootis kl 0815. Han hade sin fru Rigmor med sig. Det var en fin morgon, sol och nästan lugnt, och hög luft. Vi for ut via Dalby - Veberöd - Ilstorp - vägskälet (eller snarare vägkorset) någon km S om f d Sövdeborgs station - jägarehuset, där jägaren bor. Köpte 6 gamla sädgäss där. Några ungfåglar hade de inte skjutit. På jägarens uppmaning for vi efter honom till slottet, eftersom ett par tre skjutna gäss lagts där. Det var 3 gamla, jag köpte alla. Pris pr gås 15 kronor, jag betalte alltså 135 kr för 9 sädgäss. Inte dyrt. Träffade fru Stjernswärd vid slottet, hon tycktes känna igen mig. Vi har setts vid enstaka tillfällen för flera år sedan och ännu längre sedan. Hon och paret Sylvén och jag och jägare Borgström och en äldre herre tydligen anställd vid slottet stod och pratade ett slag. Sedan tackade vi för oss och for iväg med våra gäss, för oss själva beklagande att inga ungfåglar funnits att köpa. Men det blir väl fler tillfällen.

Efter detta gjorde vi en runda med bil sålunda: Sövdeborgs slott - Saxeröd (stopp S om Dahls hus) - Kvarnruinen (långt stopp och vandring ner till sjön och upp igen, på olika vägar, i underbart höstväder) - Frihult - söderut på enskild väg förbi den höga kullen med bokskog; den har tills i år även haft en "spets" högst uppe av vuxna granar men de är nyligen avverkade - väg 102 (stopp ett par ggr och obsar norrut över det fina landskapet) - Bellinga lagård - Ellestasjön (inte fram till vattnet utan upp på höga backen N om skogen där Bellinga slott ligger; härifrån tittade vi ut över sjön. Vände sedan och for norrut via Snogeholm (ej stopp) - Ilstorpsgården - Ilstorp - Björka - Vombsjöns Ö sida (stopp) - Övedskloster - Vombsjöns N sida - Svansjö - Harlösa - Revinge - Lund. Start från Lund 0825, åter till Lund 1335. Fågel i korthet:

1 skäggdopping 60 ex i Sövdesjön!
2 häger Björka 23 ex tätt intill varandra på fält rätt nära vägen; dessutom enstaka ex flerstädes
3 sädgås inalles såg vi c 4000 ex. Se nedan
4 bläsgås inalles c 200 sedda! Se nedan
5 knölsvan: 2 ad 1 juv kom på sträckflykt mot V, höjd c 200 m men eljes inte extra långt borta. Vinglätet hördes fint. Plats: från väg 103, ett par km V om Bellinga lagård./ Mycket grann syn.
6 gräsand c 200 ex i Sövdesjön, därav mycket i SO viken nära lilla ön
7 kricka 5 ex Sövdesjön sistnämnda plats
8 bläsand 35 ex " " "
9 stjärtand 4 ex " " "
10 vigg 2 + 1 ex " " "
11 knipa 6 ex " " "
12 storskrak Sövdesjön 7 ex, Ellestasjön flock 20 ex
13 salskrak Vombsjön Ö strand nedom Björka 2 ex, icke hannar ad
14 glada 1 ex elegant kretsande N om Bellinga lagård
15 sparvhök inalles minst 6 ex sedda på dagen, vilket är en hygglig elle snarare bra siffra
16 fjällvråk summa 3 ex sedda på färden
17 ormvråk summa 30-40 ex " " " . De började kretsa och stiga först kl 1115; timmarna 0900 - 1115 var mycket tomma på vråk, vilket förvånade oss på grund av det mycket fina vädret. En gång omkr kl 114 såg vi en rätt gles krets på 10 ex på långt håll, annars alltid mindr antal i sällskap
18 blåhök 1 ex, ej hanne ad, vid kvarnruinen, nära, lågt, men steg kretsar över sluttningen, kom rätt högt, sträckte mot S!

1976-11-01 forts.

i 19 havsörn: höstens första för min del. 1 ex flög på långt håll över Vombsjön, flög upp mot sjöns N strand, raden av grova ekar ungefär bortåt Svansjö eller däromkring. Obsades från Ö stranden nära Björka lilla affär. Jag tyckte alldeles bestämt att jag en gång såg att stjärten var vit. Anför därför fågeln som adult.

20 fasan sedd

21 rapphöns flock på 8 ex nära Ilstorp på morgonen

22 vipa: smärre flockar flerstädes

23 skrattmås flerstädes sedd

24 fiskmås " "

25 gråtrut 1 ad vid Ellestasjön. Även sedd annorstädes

26 ringduva några små sträckande flockar sedda, dessutom sågs från höga utsiktspunkten N om Bellinga på landsvägen en stor flock på 500 - 800 ex, kanske ännu mera, långt bort över Snogarp på sjöns Ö sida. Denna flock flygande, men icke på sträck. Torde fällt.

27 skogsduva summa 1 ex flög förbi vid kvarnruinen

28 större hackspett 1 ex Sövdeborg nära jägarbostaden

29 gröngöling 1 ex vid Saxeröd

30 sånglärka ofta sedd

31 ängspiplärka sedd på flera ställen, inga mängder men flera ex på [redacted] flera av de lokaler där den sågs

32 gärdsmyg vid Sövdeborgs slott

33 kungsfågel " " "

34 koltrast några sedda inalles på dagen

35 dubbeltrast 2 ex flög ungefär söderut vid Saxeröd

36 talltita sedd och hörd på mycket nära håll när vi stannat strax S om Saxeröd (Dahls bostad) och gick på vägen mellan hans hus och kvarnruinen, nära där vägen börjar stiga uppåt backen där ruinen ligger. Inte vanligt i denna del av Skåne

37 svartmes hörd flerstädes på dagen, rätt många ställen

38 gulsparv rätt ofta sedd och/eller hörd överflygande eller sittande Inga stora flockar, bara 1-2-3 ex på vart ställe. Vid kvarnruinen mitt i det härliga solskenet sjöng en gulsparv fulltonigt och typiskt men bara en gång. Både Magnus och jag hörde det genast.

39 sävsparv några ggr hörd

40 bofink ofta sedd och hörd

41 bergfink allmän men ej massor. De allra flesta obsarna gjordes på morgonen kl 0910-1000 när vi var i Sövdeskogarna

42 grönsiska sedd och hörd

43 vinterhämpling hördes tydligt vid Sövdeborgs slott, flög förbi

44 grönfink sedd och hörd överflygande i Sövdeområdet

i 45 mindre korsnäbb. När vi väntade vid jägarbostället och under tide gick en sväng på lilla vägen ner mot Lottentorp, [redacted] satt 7 ex i en björktopp(!!). Senare annan flock på 7 ex förbiflygande, och vid kvarnruinen 2 ex, något senare några ex till + enstaka eller ett fåtal mera. Trevligt

46 domherre hörd kvarnruinen, ingen annan stans

47 stare bara få ex sedda på dagen

48 nötskrika sedd ganska ofta, upprepade ggr flygande fritt över sko och m l m öppen mark. Måste kallas allmän, men aldrig några stora eller täta flockar, aldrig heller något ex på tydligt sträck.

i 49 nötkråka: när vi stod på väg 103 ett par km V om Bellingalagård, flög en nötkråka söderut alldeles vid bilen. De andra tittade åt annat håll just då, men jag såg fågeln mycket fint, fast den snabbt kom i motljus och försvann över en skog av unggran. - När vi på hemväg for mellan S Sandby och Lund, strax Ö Hardeberg kom min själ dagens andra nötkråka flygande söderut på c 50 m höj nära bilen. Den gången sågs den [redacted] av oss alla tre. Trevligt

1976-11-01 forts. och slut.

50 skata flerstädes
51 kaja ofta sedd
52 råka sedd, även sträckande (men inga närmare anteckningar tyvärr; dock minns jag att vi på morgonen såg ett par smärre, glesa förband av råkor som reste mot S eller SV)
53 kråka [redacted] ofta sedd.

Närmare om sädgås och bläsgås:

sädgås: förutom flygande flockar på högst 25-30 ex,(och de var inte heller många,) sågs sädgäss stå på marken på följande platser:

a) på Tågra några 100 ex, sedda med kikare från Lottentorp. Det var dessa gäss, och en del andra, som hade jagats på Sövdeborg på morgonen. De hade, enligt jägar Borgströms berättelse, [redacted] efter första beskjutningen flugit till Tågra och fällt där, men då hade han personligen farit [redacted] dit och skrämt upp dem igen för att ge jägarna ännu ett tillfälle. Så skedde, men när de då ånyo flög till Tågra, lät han dem vara i fred, eftersom de annars, enligt hans egna ord, lätt kunde ha rest bort definitivt. HAN SADE också, att det på sista tiden gått mellan 1000 och 1500 gäss på Sövdeborg.
b) vid BjörkA, mellan affären och Vombsjön, c 550 ex. Dessa gick oväntat nära vägen och syntes utmärkt.
3) i dalen N om Övedskloster, V om vägen upp mot Tulesbo, gick c 200 ex. (OBS: här går ofta mängder av gäss. Men inte idag.

Därtill, precis när vi passerade Övedsklosters slott, kom [redacted] stora mängder gäss flygande från NO ungefär. Först kom minst 700, troligen 900, och just när de försvunnit ut mot Vombsjön kom minst 1000 ex till precis på samma kosa. Summan sedda [redacted] sädgäss blir alltså enligt detta omkring 3000, inte 4000 som jag skrivit i artförteckningen. (Alla dessa siffror, även de som inte stämmer överens inbördes, är tagna ur kladden).

bläsgås: idag mycket ofta sedd och hörd. Delvis rena flockar på upp till 40 ex sedda. I flocken på c 550 ex nära Björka sågs nog c 30 bläsgäss. I andra flockar nog 10 procent av totala antalet.

Samtalet med Borgström visade tydligt hur det går till på alltför många jakter. Idag hade det förstås, som han sade, varit alldeles för fint väder för att jaga gäss.De går upp för högt. Hållen blir för långa, det sade han direkt. Men han tillade, att"man skjuter ju ändå, åtminstone ibland, och hoppas att det skall lyckas, fast man egentligen vet att det inte går". Och, [redacted] sade han vidare, när det blir så här fint väder, så avreagerar sig jägarna på andra arter; idag hade de t ex skjutit mycket på kråkfågel (kråka och råka mest, tydligen). Inga sådana låg med bland jaktbytet. Jag undrar om de kanske [redacted] inte ens tagas tillvara!?

Obs. att mitt intryck av Borgström är mycket gott. Han är säkert vederhäftig, hederlig och inte blodtörstig. Jag tror absolut inte att han tar en "mjuk" attityd i mitt sällskap men en hårdare och mera cynisk i sällskap med jägare.

1976-11-05, fredag.

Arbetade på Zootis till kl. 1150. Hade redan på morgonen medtagit hemifrån allt som behövdes för att efter jobbet fara direkt till stugan. Köpte lite mat på staden, reste 1245 från staden med buss, fick sällskap med lilla fröken Ulfstrand på bussen. Ank. Kvinnevad ~~1420~~ 1320, Hade mycket tung ryggsäck och gick därför långsamt på järnvägsspåret ner till stugan, ank. 1359. Fint väder, rätt milt, sol men lätt dis, rätt svag vind ur S–SSO. ganska rikligt med små låga moln drev med vinden, men det blev mestadels klart igen omkr. kl. 1430.

På vandringen Kvinnevad – stugan såg jag 3 ormvråkar, alla mycket lågt flygande; en rastande fjällvråk och en dito tornfalk. I skogen några kajor, men eljes inte en enda tätting utom ett par överflygande vinterhämplingar.

Vid framkomsten såg 1 blåhök (ej ad.) över Kranksjön och en häger med vänster vinge mycket trasig i handpennorna flög över sjön. Gröngöling och större hackspett hördes. Några kaniner

Kl. 1430 – 1505 i tornet. Temp. + 7°C, fin och solig senhöstdag. På sjön låg 103 fiskmåsar, nästan bara ad., i väl samlad flock. Nära dem en flock på 13 skäggdoppingar.

Utan synbar orsak lyfte plötsligt 11 (elva) hägrar, som stått nära varandra i den s.k. "Tarmen". Alla hela i vingarna.

1976-11-05, forts.
På sjön låg mycket längt i NV ungefär 50 obestämda änder, sannolikt dels dykänder (knipa?) dels gräsand.
2 salskrakar (ej ödat) lyfte där och flög till NO hörnet här fällde de utanför en vassrand, och därur kom 24 gräsänder framsimmande. Ej en svan, ej en sothöna sedd.
Några småfågelflockar flög förbi: enstaka bofinkar, c 30+50 bergfinkar (mot NO, kanske med några bofinkar inblandade), högst ett 10-tal grönsiskor m.fl. rundflygande, 12 vinterhämplingar flög SV, hämpling hördes, svartmes hördes, 2 talgoxar sågs. 1 ensam vipa flög ↓ över sjön. 1 råka och 2 kråkor sedda.
Jag satt inne på verandan efter kl. 1505. Över sjön en högtflygande flock småfågel (c. 50 ex) ↑, trol. bergfink. Ivrig skottlossning från Lilvikrasidan; för skotten lyfte kl. 1535 precis 10 hägrar. Samtidigt kom c 75 starar ↓ mot SO-hörnet, de reagerade knappast synbart för skotten. Det skjuts mycket, säkert 15 skott på ett par minuter. – Det skyar mycket snabbt omkr. 1535–1540, blir molntäckt.

1976-11-05 forts.

4 snöskator kom ↙ över tornet rätt högt; jag hörde både det vanliga skvattrande lätet och det höga, utdragna siii, som trots bokstaveringen, skiljer sig mycket tydligt från vissa andra fågelläten vilka kan bokstaveras på liknande sätt. - De 4 snöskatorna svängde mera mot SO. - Några (2+1) trutar längst borta. 4+5 sädgäss flög mot OSO-SO över sjön och tornet! Högst 50 starar flyger ↑, senare (1610) flyger 8+20 starar ↓. Kl. 1611 kommer c. 180-200 starar ↑ nära, återkommer strax rakt över huset; har nu ökat till c. 300 ex. Därtill c. 75 ex mycket tätt, nästan säkert en annan flock.

2 unga fiskmåsar sedda.

Kl. 1617 flyger 1 blå kärrhök ♂ad ↓ över sjön. - Några små starflockar oroliga.

Kl. 1622 faller c. 500 (högst 600) starar i björkarna vid huset, flyger strax igen. 1 blåhök, trol. ♀ad, ↑ nära över vassen.

Kl. 1628 flyger 39 vipor mot SO-SSO.

Kl 1631-33 högst Σ 150 starar över vassen, faller säkert nära kanalens mynning.

1976-11-05 forts.

kl.1635-36 högst 100 starar flyger ↑ snabbt och lågt.

kl 1639: ännu 1 blå kärrhök ♂ ad flyger ↓, mycket närmare än den förra.

kl 1640 rödhake börjar knäppa.

1 häger faller utanför vassen, men genast därefter lyfter där 2 hägrar som flyger österut. Det har åter klarnat rätt avsevärt, särskilt i NV-SV, men likväl mörknar det nu snabbt.

kl 1649 5 starar snabbt och alldeles lågt över vassen ↑. Häger och 1 kricka ses över vassen. 2 små änder flyger förbi. Rödhake knäpper.

kl.1655: 1 enkelbeckasin lockar, flyger över.

kl.1657: sädgås kacklar över sjön, syns ej. - 2 bilar med vardera en jägare har kört ner till kanalen, vid järnvägsbron. Temperatur nu +4°C.

kl.1710 sädgäss kacklar, kommer, faller i sjön, Trol. c 20-30-40 ex men jag ser bara 4. Gräsand hörs. Häger skränar. Det blåser upp. Lång paus. - Månen, som är nära full, lyser klart men är ibland halvdold av dis eller låga drivande molnslöjor.

1976-11-05 forts.

kl. 1718: en ensam gås flyger över, synes ej.

kl. 1720: högst 25 gäss kommer fr SO,
c 10 ses, går rätt högt, norr om
Tornet. Mycket svårt att se gäss nu.

kl. 1723 svagt kackel av sädgäss från sjön.
Inga flockar kommer. Inget skott
har ännu fallit.

kl. 1727. Ena jägarbilen kör iväg. Det är
mycket mörkt.

kl. 1729. Andra bilen far bort. Jag
fortsätter att lyssna och obsa,
men inga gäss kommer, och från
sjön hörs knappast ett enda gåsläte.

kl. 2130: Temperatur mycket överraskande
nu + 6 °C, har alltså stigit.

Jag sov gott, var visserligen vaken ett par omgångar, men det är jag praktiskt taget varje natt. Hörde inga gåslåten, eller mycket svaga från sjön.

Tillägg: i Lund, kl. 0805, just när jag gick på Zootis kom 2 korsnäbbar flygande västerut, ivrigt lockande. Nästan säkert mindre korsnäbb.

1976-11-06 lördag.

Morgonen absolut vindstilla, mulen, men underligt nog syntes solen som en röd skiva just vid uppgången. - Jag var i tornet 0800 – 0825. utbyte rätt anmärkningsvärt.

1. häger åtskilliga flygande och stående.
2. sädgås flera små och medelstora flockar överflygande åt olika håll, oftast rätt högt.
3. sångsvan hördes österifrån men sågs icke.
4. gräsand: 1♂ på sjön, på annat ställe 1♀, långt uppe i NV utanför vassen ≧ 50 änder som åtminstone delvis var gräsand. Flock på 6+2+14 = 22 kom till sjön från SO.
5. vigg flock 5 på klarvattnet
6. storskrake flock 13 ex på vattnet; de uppskrämdes av 7-8 skrattmåsar (varav 1 juv.) och senare även av 1-3 fiskmåsar ad, som flög precis över dem och över vattnet där skrakarna dykt ner, men jag såg inte att måsarna anföll skrakarna. Däremot såg jag en gång att en skrattmås ad fällde på vattnet (✓ medan skrakarna just var under vattnet.) och tog något i ytan.
7. salskrake: en flock på ej mindre än 32 ex simmande utanför vassen i NO-hörnet. Ett par tre ex var synbart ljusare än de övriga men jag såg ingen utfärgad ♂.
8. ormvråk hördes men sågs ej.
9. fasan hördes
10. vipa: 26+7 ex flög över sjön mot SO-SSO.

379

1976-11-06 forts.

11. ljungpipare : 22 + 29 ex flög österut, mycket högt och elegant. Någon minut efter den sista flocken kom ännu en fågelflock på samma sätt; jag trodde det var ljungpipare, men i kikaren visade det sig vara en mycket högtflygande andflock, art oklar.
12. skrattmås säkert ett 20-tal vid sjön
13. fiskmås några få. Se även storskrake.
14. ringduva flock 11 ex flög SV, låg högt och nära tornet.
15. ängspiplärka hörd
16. gärdsmyg hörd
17. koltrast 1 sedd
18. talgoxe några sedda
19. blåmes dito
20. gulsparv flera ggr hörd; sträckte över.
21. hämpling flock m/m rundflygande, åtminstone någon flock även sträckande. V.d ett tillfälle blandflock med vinterhämpling
22. vinterhämpling flock på troligen > 30, delvis (tillfälligt?) blandflock med vanlig hämpling.
23. grönsiska: ett tiotal ex, verkade mera rundflygande än sträckande.
24. korsnäbb nästan säkert mindre korsnäbb 1 ex flög högt mot SV. Troligen hördes minst 1 ex till.

1976-11-06 forts.

25. bofink: bara ett par ex ex säkert sedda. Se följande.

26. bergfink: flockar reste mot SV, de flesta små och på låg höjd. Allra mest var det bergfink (det både syntes och hördes), men bofink torde ingått i flockarna, om också, enligt min tro, i ringa antal. Sträcket var inte starkt nu; någon noggrann räkning gjordes inte, men det var (incl. alla småfåglar som deltog, d.v.s. bofink, bergfink, gulsparv, Carduelis spp, någon ängspipl.) på c. 10 ex/min.

27. kråka några sedda, men inget sträck nu.

Obsar forts. till 0830, sedan mera osammanhängande till c 0920, varvid jag var inomhus och diskade och städade.

Vädret: det blev mycket hastigt klart, och mild sol redan från omkr. 0830-0840. Mycket svag ostlig vind, som dock tog slut igen efter kort stund. Jag satt kl 0915-0950 och skrev ovanstående protokoll och obsade från verandan. Det drog upp låga moln på nytt.

Från c 0940 nästan sammanhängande obser. Kråkor började sträcka, vid 10 ex sedda flygande SV över sjön på måttlig höjd,

1976-11-06 forts.

och uppe på den höjden, bolestadlijen runtom kråkorna, kom en mycket stor småfågelflock på c 500 ex, säkert bergfinka åtm. huvudsakligen. Det befanns att ett fint småfågelsträck gick nära över stugan mot SV, jag såg säkerligen 400 ex under tiden 0945–0955, trol. mera. Bergfinke dominerade, domherre hördes. 1 ringduva också.

Först 1., senare 2 sångsvanar ad kom från O-OSO ut över Kronkensjön, på låg höjd, och de 2 senare ropade hela tiden men jag såg dem ej falla i sjön. Småflockar sädgäss (3+5+7+5+6 etc) flög åt olika håll, men de flesta mot Öster.

Tiden 1015-1235 blev innehållsrik. Först befanns Sören Svensson stå i Tornet. Jag gick upp till honom, vi obsade säkert 20–25 minuter delvis tillsammans med andra personer, som vi inte kände. Mycket bra utbyte, se nedan. Jag bjöd in Sören och hade just fått kaffe och smörgås och kakor färdiga, när Anders och Eva Enemar samt Ulla Holmberg kom in, den sistnämnda medförande en jättestor tårta! Vi

1976-11-06 forts.

satte oss och glammade mäktigt vid
kaffebordet, och inom kort kom Inga
farande från Lund! Vi satt länge på
verandan, pratade och trivdes och följde
rätt noga med vad som hände utanför.
Det var skyigt, lätt dimigt, milt (+7° C),
svag vind omkring Ost. Efter kalas på
kaffe och tårta bröt gästerna upp omkr.
kl. 1230. Jag gick då nerom kanalmynningen
men såg ingen kungsfiskare. Däremot blev
det fint utbyte för övrigt:

a) skäggdopping: jag såg 2 ex i NÖ delen
av sjön, Sören såg nog flera.
b) häger flera ex, 1 juv stod nära
c) sädgås ofta överflygande vanl. rätt små
flockar, men omkr. kl. 1150 minst 200
ex fallande i sjön; de lyfte dock snart
igen och flög då dels mot V, dels
mot Ö. Oroliga!
d) blågås 2 ad flög över mot Ö kl. 1020
e) sångsvan 1 ex fällde i SO-delen men
lyfte ånyo och flög mot NV.
-) obestämd svan: 6 ex ad flög
högt mot SV kl 1110
f) gråand: minst 450 änder, varav
åtminstone de flesta var gråänder,
lyfte ur vassarna i N och lade sig
på öppet vatten; skrämda av båt.

1976-11-06 forts.

Den största mängd gråsänder jag haft i Krankesjön på mycket länge.

f) obest. änder: se föreg.

g) salskrake: c 20 ex, varav ingen ♂ ad, lyfte samtidigt med föreg. 6 av dem flög nära förbi tornet.

h) storskrake 2 ♂♂ ad 2 andra i närmaste klarvatten

i) sparvhök 1 ex högt mot SSV, senare 1 ex lågt förbi tornet mot SV, jagande.

k) blåhök 1 ♀ eller juv över vassen, lågt, körde upp 3 enkelbeckasiner. Kl. 1230.

l) havsörn 1 juv flög mot S över sjön kl. 1040

m) en stor falk fick jag syn på över sjön kl 1155. Gjorde en störtflykt men tog inget, gled sedan mot SO. Rätt långstjärtad; mycket elegant flygstil. Vingar my. spetsiga men ej mycket smalt ansatta. Flög ett slag rätt nära några fiskmåsar utan att någondera parten reagerade synbart. Både Sören och Anders och kanske de andra såg fågeln, men vi kunde ej avgöra arten. I alla fall en anmärkningsvärd obs!

1976 – 11 – 06 forts.

n) enkelbeckasin 3 ex uppskrämda ur vassen av blåhöken se ovan.

o) skrattmås ofta sedd

p) fiskmås dito, både ad och juv, men mest ad; säkert 15 – 20 ex inalles. Se även nedan.

q) gärdsmyg hörd

r) blåmes sedd i vassen och videbuskarna

s) sävsparv 3 – 4 sedda. Troligen var åtm. 2 på sträck

t) bergfink: mycket fint sträck pågick åtminstone fram till 1130 om och svagare mot slutet. Kl. 1033 – 1043 passerade minst 300 småfåglar, allra mest bergfink. Ofta förvånande lågt, så att färgen kunde ses.

u) grönsiska några ggr, men bara få ex

v) Trädlärka: 2 ex + senare hörd en gång.

w) stare 6 ex flög SV; fler ej sedda.

x) kråka sedd, men inte tydligt sträckande

y) råka 1 ex flög mot N mycket högt.

–

Trevligt var att se flera (3 – 5) ex av Nyctalus noctula flyga kl. c. 1200 och senare. Ett ex blev på avstånd förföljt av en fiskmås, som dock troligen aldrig hann ifatt fladdermusen.

1976-11-06 forts.

Kl. 1335-1400 åter i Tornet. 1+1 ormvråk flög lågt över vassen ↓ (ev. samma ex.). På klarvattnet räknades ≥ 9 skäggdoppingar, 9 viggar, minst 15-17 salskrakar varav en (nästan?) utfärgad ♂ ad, samt 195 gräsänder. Småfågelsträcket slut, men några bofinkar flög mot NO. Småflockar sädgäss (Σ 30 ex) fällde i sjön. 3 gråtrutar (1 ad 2 juv) flög mot Ö. 1 kungsfiskare flög över närmaste klarvatten, alldeles lågt, lät höra sitt höga "tiiht tiiht". –

Väder kl. 1410: himmel delvis mattblå, delvis snarast mulen; ej solsken; diset tätnar sakta. Vind rätt svag omkring ost. Temp. +7°C.

Jag var vid stugan hela e.m., men mycket litet hände kl. 1400-1558. 1 gråtrut ad. över sjön, och en del fiskmås, mest ad.

Kl. 1558 kom första starflocken, c 150 ex, från N. Strax därefter rundflygande flock på c 250 ex, och sedan kom c 40 + 80 ex ungefär fr. N-NV. Kl. 1615 fällde c 75 starar i vassen c 150 m. rakt utanför stugan, något som

1976-11-06 forts.

jag icke sett förut, åtm. ej i år. Därefter ett par rundflygande flockar, men inga sågs falla, och efter 1620 syntes inga stare. Totala antalet sedda ikväll kan skattas till max. 400-500 ex. – Gärdsmyg hörd, kom fram till verandan.

1649: några sädgäss kommer från O-SO, ses ej.
1650: c 20+7 " " " " ses bra
1651: 8+3 " " " - " "
1653: 15 " " " - " "
1655: 20+30+3 " " " - " "
1659: 18 " " " - " "

Månen praktiskt taget full, står lågt, är matt kopparfärgad bakom diset eller molnslöjorna. Temp. +4°C.

1704 2 vilt skränande hägrar kommer alldeles lågt över stugan.

Det mörknar snabbt. Rödvinge hört 3 ggr.

1705 gåsflock hörs långt borta över Silvåkerskogen. Rödvinge hörs.

1709-1710 gåskackel hörs på långt håll i V, över sjön, troligen en från V anländande flock.

1714 gräsand hörs nära. Kvällsvinden friskar något.

1718. svagt gåskackel från sjön. Häger skriker. Månen syns klart men är "matt". Starka stjärnor syns men bara nära zenith.

1725 obser. upphör.

1976-11-06 forts. och slut.

Vinden ökade starkt på kvällen och blev faktiskt hård. Fortfarande omkring ostlig tror jag. – Månskenet blev klarare från kl 1800 ungefär men dock inte på långt när av "full styrka" (trots att månen var nära nog full). Stundvis var det tätt dis, så att månen syntes m. l. m. matt. Icke desto mindre var natten relativt ljus. Själv somnade jag redan före kl. 2100, men Inge, som satt uppe flera timmar och läste, berättade att månskenet varit starkt (åtminstone stundvis) och att vinden varit mycket kraftig fram till midnatt eller längre.

Tillägg: när jag stod i tornet med Sören, kom en flock på c 200 vipor över sjön mot OSO–SO; den var ovanligt starkt utdragen "på tvären" d.v.s. ungefär vinkelrätt mot fåglarnas flygriktning. Fåglarna var uppdelade i delflockar på 5–25 ex.

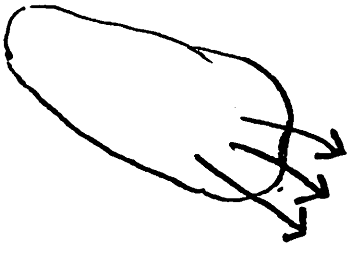

1976-11-07, söndag.

Jag vaknade 0445 och hörde svagt kackel av sädgäss från sjön. Det var mörkt och mulet. Gick inte upp men somnade inte heller om, åtminstone inte annat än mycket kortvarigt.

0645 gick jag upp, satte mig på verandan och tittade ut. Det var disigt, sikt drygt 1000 meter, men Silvåkraskogen syntes bara mycket svagt. Följande hände:

0645 gärdsmyg sjunger

0654 en fågelflock, nästan säkert c 20 gäss, ses ytterst kortvarigt över vassen, flyger ungefär söderut men detta kan ha varit tillfälligt, kanske fällde allihopa strax igen

0657 10 gäss fäller tyst, bara c 300 m utanför stugan. 1 blåhök (ej hanne ad) flyger lågt över vassen

0706 c 1000 gäss lyfter, alla precis samtidigt, som en ridå upp ur vattnet, bara c 300-450 m ut, syns mycket bra, de kacklar mycket dämpat, flocken är verkligt stor men sprider sig genast i diset/dimman, ett par smärre flockar tycks flyga ungefär rakt V, några små sällskap torde också ha försvunnit mot S, men huvudmassan, säkert över 800 ex, reser mot NV och NNV och N, kanske i viss mån även mot NO. Inga gäss kommer över huset. Fåglarna är förvånande tysta, nästan ingenting hörs.

0707 c 100-120 starar stiger snabbt upp från vassen rakt utanför huset, skattningsvis högst 150 m ut från gläntan. Här har de inte setts fälla för natten utom just igårkväll! Kanske fäller dessa starar delvis på nytt, men detta osäkert. - Inom en minut är alla gässen borta, de försvinner väldigt snabbt i diset.

0708 13 gäss lyfter, försvinner ungefär mot NV

0713 1 blåhök (ej hanne ad) kommer över vassen nära, precis lågt. Nya små starflockar lyfter för den ur vassen på samma plats där föregående flock(-ar) lyfte. Blåhöken jagar elegant och gör ett par särdeles kvicka kast men får ingenting. När den flugit bort, lyfter några få (c 6-7) starar en och en ur vassen och far bort. De hade alltså suttit i vassen under den jagande blåhöken men inte blivit sedda, eller åtminstone inte anfallna.

0720 ensam gås flyger mot NV över sjön; lyfte ej ur sjön

0723 " " , säkert samma ex, flyger i stor sväng över SO sjön. 2 blåhökar, ej hannar ad, lågt över vassen, den ena mobbas av kråka. Den andra kommer från annat håll, de 2 sluter sig ihopa, reser mot SO men svänger, stiger, fortfarande my. nära varandra, osäkert åt vilket håll de sedan reste

0724 30 grönsiskor flyger mot N eller NO

0728 4 storskrakar fäller nära, i närmsta klarvatten

0735 morgonobsar slut.

Den stora överraskningen var förstås att c 1000 gäss lyfte ur sjön, trots att bara mellan 100 och 200 gäss fällt där föregående kväll. Måste ha kommit senare igårkväll eller i natt, kanske så sent eftersom det var månljust. Annan överraskning var att gässen bröt upp så nästan på sekunden samtidigt (alldeles samtidigt med ett par my. små undantag, se ovan), och tredje överraskningen var att de var så tystlåtna.

- - - - - - - - - - - - -

Lade mig igen och somnade! Från kl c 0920 blev det obsar igen från verandan. Det var avgjort milt, + 9° C kl 0900, och fortsatt tätt dis, sikt c 1 - 1,5 km. Måttlig SO vind, inte stark nu. Några finkflockar flög mot NO, 1 sparvhök lågt mot N. Flera kråkor ute i sjön, flög lågt och/eller satt i buskar etc. 2 skator, drygt 10 skrattmåsar. 3 koltrastar varav 2 hannar ad kom från N och fällde snabbt i sälgbuske utanför huset i gläntan, nära vassens inre gräns. Några blåmesar, 1 ensam grönsiska + flock 20 grönsiskor, dessa rundflygande. Flera hägrar. 1 + 2 flygande sädgäss.

/8°

1976-11-07 forts.

1025 det ljusnar, diset lättar, himlen blir först matt blåfläckig men snart till stor del blå. Temp nu + 9° C. Matt sol. Diset kvarstår ehuru svagare, märkbart från c 2 km.

1030 jag upp i tornet. Rödvingetrast 2 + 1 sedda, även hörd nära. 1 hämpling överflygande. 5 sångsvanar ad som legat i närmaste klarvatten lyfter just nu och flyger mot N, magnifika i solljuset. Ovisst vart de sedan tog vägen. Några gäss flygande på håll. Sånglärka hörd 2 ggr. Spillkråka hörs nära, först prytt prytt, strax därefter $\text{kli}^{\text{ää}}$ $\text{kli}^{\text{ää}}$
30 fiskmåsar på sjön, ligger samlade rätt långt ute, däribland är bara få juv. 2 gråtrutar också på vattnet. 15 gräsänder syns, men på långt håll mot NV är sikten fortfarande dålig, och siffran duger ej som totalsiffra sedda. - 2 ängspiplärkor flyger mot S eller SV. 10 storskrakar ligger rätt långt ute utanför S sidan. Flock minst 29 salskrakar ligger liksom igår i NÖ delen av sjön. Bland dem är 2 eller högst 3 som är mycket ljusare än de övriga. 1 fiskmås juv hänger lågt över dem. Gröngöling hörd. Gulsparv hörd. 8 vipor flyger mot V eller VNV. 20 grönsiskor flyger S eller SV. Eljest my. litet sträck av småfågel. Ensam snöskata fäller i altopp nära. 13 + 23 sädgäss mot SO, strax därpå 9 till dito. 3 gråsiskor flyger mot SV ungefär. 1 NYctalus flyger förbi, den ser ovanligt stor ut i solskenet. På långt håll uppåt NV-NNV, alldeles utanför vassen, ligger c 100 gräsänder och c 50 obestämda änder, kanske delvis vigg (och delvis gräsand); detta är minimisiffror

1123 6 ad och 2 juv knölsvanar flyger förbi N om tornet i härligt ljus, kurs V, de följdes mycket länge, försvann över Silvåkraskogens V hörn, sett från vårt torn. På långt håll i V sågs de vita gamla fåglarna bra men de 2 ungfåglarna blev praktiskt taget omöjliga att se i det vitgrå diset. 5 sädgäss flyger mot SO eller OSO. Kungsfiskare hörs mycket tydligt, flyger först över sjön m 1 m nära kanalmynningen, sedan nära tornet, men ses ej.

1127 jag ner från tornet

1128 1 sparvhök flyger norrut över vassen, my lågt. Temperatur nu + 10° C.

1130-1230: arbete och obsar på tomten. Jag går också ner till kanalmynningen. Ser inte mycket. Hans Cronert kommer. 1 tornfalk ryttlar över ängen mellan huset och Ivans backe. 20 vipor flyger mot O-SO. 1 sparvhök flyger nära över vassen mot N, my lågt.

1235 7 råkor flyger mot SO över sjön, höjd 20 - 30 m

1246 12 hägrar lyfter samtidigt från sjön, orsak okänd. Enstaka ringduvor ses, ej flera.

Inga och jag tar kaffe på verandan.

1325 en stor tordyvel, rimligen Geotrupes stercorarius, flyger lågt förbi, jag får in den i kikaren. Sent!
1 sävsparv hörd och sedd i buske i sjökanten.
Det kom väldigt mycket folk snart sagt hela dagen till tornet. Delvis okända förstås, ibland sällskap på 5-10 personer, men my. ofta kända: Ulf Gärdenfors med flicka, Preben Metz som jag inte sett på många många år, tillsammans med 10 danskar som varit ute på 2 dagars rundtur i Skåne och bott på Snogeholm sistlidna natt. Cronert som sagt, och ett mångtal personer som jag kände åtminstone till utseendet. När vi kom ner på Vombs ängar och Vombsjön (se nedan) var läget detsamma, vi mötte massor av bekanta: Kristina Svensson med barn, Lars Lundqvist; och bokstavligen överallt körde eller stod bilar med fågelskådare; tuber och kikare riktades speciellt mot gässen (se nedan) men också mot allt möjligt annat. Inga och jag trodde bestämt att mellan 50 och 100 personer varit i Silvåkratornet idag före kl 14; snarast var antalet högre. Däremot har inte många skrivit sig i SkOF:s gästbok, tyvärr, men så brukar det vara sedan gammalt. -

1976-11-07 forts.

Vi lämnade stugan 1355 och for hem men via Vombs ängar - Heljesjön - Vombsjöns V strand - sjöns NV hörn - Vikens gård - Harlösa. Arter nu

1 skäggdopping 2 ex i Heljesjön

2 sädgås: på Vombs ängar inte mycket (vi körde ut till tallskogen på Ö sluttningen av "stora heden" och tittade därifrån ut över ängarna, innan vi for ner och korsade ängarna via "oljevägen"). Ängarna hyste långt i N, nära Norregård, en flock på c 40 ex, som förresten delvis gick på odlad mark. En bit N om oljevägen gick gäss, inte extra nära och inte lätta att räkna, men det var nog minst 110 ex. Inga bläsgäss sågs däri. Söder om oljevägen, alltså bl a på Johnnys och min provyta, gick inte en enda gås. V om Vombsjön, på bar jordåker, gick 460 ex rätt glest fördelade. Jag såg minst 15 bläsgäss ad däri, men eventuella unga bläsgäss kunde jag säkerligen inte urskilja. - Söder om landsvägen Harlösa - Sjöbo, nedanför Vikens gård, gick drygt 100 gäss på grön kortvuxen höstsäd och mycket drygt 500 gäss nedanför detta fält, på bar jord. Dessa
my. drygt 600 gäss studerade jag rätt noga; även bland dem fanns en del bläsgäss, dock kunde jag inte fingranska alla, och jag tror inte där fanns över 50 bläsgäss, men den siffran är ungefärlig. Hur som helst är det av intresse att vi på denna runda (som inte omfattade hela arealen av norra Vombs ängar och angränsande marker) såg minst 40 + 110 + 460 + (tillägg här:) 30 på ängsmark mellan vägen och Norregård + drygt 100 + mycket drygt 500 = summa ¢ 1240 gäss eller i realiteten något mer gäss betande eller i varje fall gående på marken; därtill kom många flygande flockar som dock vanligen var små och oviktiga i kvantitativt hänseende. Se tillägg!

3 bläsgås: se föregående art. Unga bläsgäss, om de fanns, kunde jag inte upptäcka. Av högst 500 kritiskt granskade gäss var 20-30 bläs.

4 gräsand: hanne och hona i Heljesjön, därutöver ej noterad. OBS totalantalet sedda fåglar i Heljesjön alltså 4 (2 gräs, 2 skägg!). Här var ingen båt ute. Annars är ju detta vatten , om jag har rätt för mig, naturvårdat modell Netzén, d v s man har utrotat den spontana fiskfaunan (och kanske en god del av den lägre faunan också), inplanterat "ädelfisk" från USA eller kanske från andra världsdelar, och så kan man nu bjuda på finfint sportfiske "i orörd natur".

- Obestämd svan: vid spetsiga udden på Vombsjöns S sida, nedanför Furet, låg c 25 + 10 svanar. Långt håll, obestämbara, men troligen sångsvan

5 ormvråk 1 normalfärgad kretsade över Vombsjöns V strand, rakt över oss, och en utpräglad Börringevråk satt på en staketstolpe c 300 m längre västerut, nära flocken på c 30 ex som gick på trevlig ängsmark utanför Norregårds park

6 fjällvråk. 1 ex ryttlade över Vombs ängar, fällde på staketstolpe. Högst 400-500 m därifrån befanns 2 andra fjällvråkar ryttla; helt nära varandra. Efter ett par minuter lyfte den förstnämnda och flög till de 2 andra. Beteende därefter tyvärr ej observerat.

7 tornfalk 1 ex i allén som går från landsvägen vid Vombsjöns V sida ner till Norregård. Här ses mycket ofta tornfalk.

8 vipa: flock på fält med späd grönska V om Vombsjön och närmare oss än gässen (de 460). Antal vipor c 200. Nofr om vipflocken, på samma

9 fält, gick c 800-1000 ljungpipare. De var särdeles svåra att se även i kikare och tub; hade inte en del av flocken lyft skulle jag nog aldrig sett den.

10 ~~9~~ skrattmås: en del sedda över och i Vombsjön. Ad och juv, men andelar ovissa.

11 ~~10~~ fiskmås sedd vid Vombsjön

12 ~~11~~ gråtrut 2 ad över Vombsjön

13 ~~12~~ havstrut 1 ad Vombsjön

FORTS

1976-11-07 forts. och slut.

Över fält på avstånd sågs en hel del mås, som vanligt skrattmås och fiskmås, men proportioner ovissa.

14 ringduva enstaka ex sedda

15 stare flock 8 ex flög över ängarna nära Öbacken, eljes ej sedd

16 kråka allmän eller tämligen allmän på Vombs ängar etc

17 råka allmän därstädes, och sedd i påfallande stort antal flera ställen på hemvägen, vanliga vägen Harlösa - Revingeby - stora vägen till S Sandby - Hardeberga - Lund.

På hemvägen sågs 1 ormvråk kretsa nära Skatteberga och 1 tornfalk ryttla vid Hardeberga (också en plats där tornfalk ses mycket ofta,nästan regelbundet vintertid).

Vi for via Zootis och slängde sopsäck i containern, for sedan ner till Österbo för att hälsa på Mamma, men hon var inte hemma. Ulla och Jan hade tagit henne till Åkarp, erfor vi pr telefon vid hemkomsten.

Tillägg:
Långt ute på Vombsjön fann jag en flock på 9 eller kanske 10 gäss De såg små och mörka ut, och jag trodde först att det var prutgäss (en art som mycket sällan slår till här, fast den flyttar över trakten, vanligen mest under tiden c 27 sept - 15 okt). Förgäves letade jag efter något ljust på gässens näbbar. Men ju längre jag tittade, desto mera liknade gässen Anser-gäss i huvudformen, låt vara att näbbfärgen föreföll mörk. Även undersidan och gumpen, eller jag borde väl säga kroppssidorna och gumpen, blev i färg mera lika Anser-gäss. Likafullt blev jag inte övertygad om någondera bestämningen, och de får tyvärr förbli obestämda.

SLUT

1976-11-14, söndag.

For från Lund 1105, hämtade Lisen och Henrik på Ulrikedal och fortsatte utan dröjsmål via S Sandby - Revingeby - "snedvägen"via Krankesjöns N sida - till stugan, ank. dit 1150.

På utvägen 1 tornfalk vid Hardeberga, ryttlade liksom sist nära nog över själva vägbanan eller över dess kant, höjd c 15-18 m. Vidare 2 ormvråkar nära varandra över fält strax före S Sandby. Minst 175 fiskmåsar ad (och någon juv och kanske ett fåtal skrattmåsar samt med visshet en del kråka och andra kråkfåglar) på fält som plöjdes nära Skatteberga. 1 ormvråk (sedd av Lisen) nära Revinge. 1 tornfalk ryttlande synnerligen lågt nära Ålabäck där den flyter ut ur Krankesjön.

Jag upp i tornet genast efter ankomsten till stugan, var däruppe 1200 - 1315. Väder: grått, inte särskilt ljust, men avgjort klar luft och god sikt. Temp + 4,5 ° C. Svag till måttlig vind omkr. Ost. Sjöns vattenstånd är nu mycket högre än i somras (har varit så i rätt lång tid nu, men jag tyckte att vattnet var ännu högre idag än för ett par tre veckorsedan). Andfågelfauna ovanligt förnämlig. Fågel:

1 häger summa över 10 ex. En gång lyfte minst 6-8 ex i V ändan, och på närmare håll sågs flera ex, säkert 4-5. Endast 1 ex stående i grunt vatten vid stora buskarna utanför utloppet. Övriga ex sågs flyga, inte stå i vasskanter eller dylikt.

2 sädgås några helt små överflygande flockar, största flock c 8 ex, och totala antalet sedda ex före 1315 var högst 25.

3 sångsvan: i V ändan av sjön låg en tät flock på minst 8 ad. Dit kom (från oviss riktning) 3 andra ex (ovisst om alla var ad; de fällde rätt nära de andra. En god stund senare kom dels 1 ensam svan ad (art först ej klar men befanns vara sångsvan), dels från O - ONO en flock på 4 ad och 3 juv bergsäkra sångsvanar; det ensamma ex anslöt, och alla 8 fällde i V delen nära de andra. Mycket grant

4 gräsand: summa i sjön minst 325 - 350 synliga;/ bara några få par och 2-3 flockar på inalles c 25 ex låg m l m nära Silvåkratornet; alla de andra låg långt i V och/eller långt i NV nära kanten av vassen längs N sidan. Här ett par ovanligt stora flockar. Simmade ut, lyfte delvis men fällde snart ånyo. En del gräsänder låg intill, eller rentav blandade med, ett par fina storskrakflockar. Ses sällan. Se även obest. änder.

5 vigg 2 + 10 ex + på längre håll en flock som åtminstone delvis bestod av bergsäkra viggar; denna flock torde innehållit minst c 15 ex. Senare flock 9 ex rundflygande, kom rätt nära.

6 knipa: långt ute flock c 10-12 ex varav minst 2 hannar ad, samt my. långt borta en flygande flock på 3 ex eller ngt mer.

7 svärta. Ses mycket sällan vid Krankesjön. 2 ex, båda färgade som utfärgade hannar, flög rätt högt över tornet mot Ö. Inte sedd av mig på länge vid denna sjö.

8 storskrake: länge sedan jag såg så mycket storskrak här. 3 eller 4 flockar, delvis väl separerade men delvis liggande nära varandra, höll till i sjön, de flesta långt ute på klarvattnet. Idag inte ett enda ex i närmsta klarvatten. Jfr gräsand. Flockarna bestod av c 115 + 60 + minst 70 ex + några helt små flockar och något par. Totalantal allra minst 250 - 270 ex. Antal utfärgade hannar inte stort, knappast över 10. I en flock på c 60 som lyfte var bara 1 eller kanske 2 verkligt utfärgade hannar. Ibland smälte flockar samman för att sedan åter fraktioneras m l m tydligt.

9 salskrake: osedvanligt talrik, 2 + 2 + 9 + 24, sistnämnda flock flög lågt och tätt samlad och innehöll bara 1 eller 2 hannar ad. Vidare minst 6 + 8 andra; i själva verket låg nästan säkert 4-5 flockar på mellan 6 och 10 ex på vattnet (förutom de 24 exx). Troligen var alla dessa olika individer. Totalantal säkert c 50 ex, troligen uppåt 65 ex!

1976-11-14 forts.

- obestämda änder nog 100 ex, kanske knappt, kanske drygt. Änderna var någorlunda rörliga, flög flera ggr delvis omkring (storskrak, salskrak, en del gräsänder etc). Därför kom relativt många änder på hyggligt håll eller, om de var långt borta, såg jag dock många flyga och därför bli lättbestämda. Men det är intet tvivel om att många änder förblev obestämda. En stor del av gräsänderna (hela huvudstyrkan) simmade framför N sidans vass resp. simmade fram ur den vassen. Däribland var en hel del änder som aldrig sågs lyfta, bara simma på långt håll. Säkert mycket gräsand (eller mest gräsand), men jag såg några flockar som nog var vigg eller åtminstone innehöll vigg. Även osäkra småflockar som kanske var knipor sågs på långt håll Även annat.
Totala antalet änder synliga på vattnet i sjön räknades 2 ggr med c 20 minuters mellanrum. Första ggn fick jag 800 ex, andra ggn c 730 - 750.

10 ormvråk bara 1 + 1 + 1 sedda på håll över sjön, alla normalfärgade

- ?sparvhök eller duvhök 1 ex långt bortemot Almen, flög fritt rätt länge men kunde trots detta ej bestämmas säkert. Kanske troligast en duvhökhanne, men osäkert.

11 vipa: flock c 80 ex syntes my. långt bortöver V ändan, kom ut över sjön rätt lågt, men återvände västerut (åtminstone de flesta).

12 skrattmås: ett fåtal juv

13 fiskmås: minst 12 - 15 AD och någon eller 2-3 juv. Totala antalet kan ha varit större, men de vistades nästan hela tiden långt ute i V och NV

14 gråtrut 1 ad och några få ex till sedda

15 havstrut 2 ad ad på vattnet långt ute, i sällskap; jättestora!

16 ringduva 1 ex + några ex till

i 17 kungsfiskare hördes 2 ggr från kanalen; jag har hört det lätet ofta på sista året eller åren.

18 grönsiska några ex, totalt knappt mer än 5-8 tror jag, flög förbi, och sågs delvis även på rundflygning vid tornet. Eljest inga småfåglar sedda före kl 1315. OBS; anmärkningsvärt!

19 kråka några sedda över sjön, endast spridda ex

20 råka sedd.

.oOo.o.o.oOo.

Kl 1315 - 1435 satt vi inne i stugan, nästan oavbrutet på verandan, pratade och drack kaffe och trivdes och tittade ut. Mycket litet fågel sågs, bara några smärre andflockar som gjorde rundflykter, några måsar samt, på fint håll alldeles lågt över vassen, en blåhök hanne ad som sakta rörde sig norrut. OBS!

.oOo.oOo.oOo.

Kl 1435 - 1602 gjorde vi alla fyra en bilrunda från stugan - över heden fram till tallskogen (titt över ängarna, men här syntes inte en gås på de markerna) - Silvåkra by - "oljevägen" - Vombs by - Furets hörna - Vombsjöns V sida - Vikens gård - Harlösa - åter längs Silvåkra vägen till stugan. Grått, rätt kallt, dock nära + 5° C vid stugan vid återkomsten. Klar luft, rätt frisk vind omkring ost. Stopp på många ställen. Vombsjön fortfarande mycket lågt vattenstånd. (Däremot har Krankesjöns nivå stigit avsevärt sedan torkan i somras). - Fågel:

a skäggdopping 1 ex i Vombsjön rätt långt ute. Lätt att förbise på långt håll i vinden

b häger några sedda, bl a 2 ex på jordfält V om Vombsjön ungefär utanför den plats där Stora Ladan stod förr i världen.

Forts.

394

1976-11-14 forts.

c sädgås: några små flygande flockar på olika håll. Vid den stora lada som står på fältet nedanför Vikens gård gick en flock på c 500 ex. Dessa sågs aldrig i luften. De flesta gick på höstsäd, c 125 - 150 ex på jordfält angränsande till höstsäden.

d bläsgås: när vi stod på vägen vid Vombsjöns V strand kom flera fina flockar gäss från Ö mot V ungefär längs Vombsjöns N strand, höjd c 75 - 150 m. De flög som gäss gör när de i stort antal blivit uppskrämda från en viss plats: de delar upp sig i flera flockar som dock flyger nära invid eller bakom varandra. I det här fallet var det c 300 - 320 ex inalles, fördelade på några flockar på 30 - 45 ex vardera samt resten m l m nära varandra i oskarpt avgränsade flockar; avståndet från gåsen i täten på första flocken till sista fågeln i sista flocken var nog inte mer än 700 - 1000 m, nästan säkert inte så mycket som 1000 m. Allihopa var bläsgäss. Det syntes och hördes lång väg. De fällde endast på höstsäd nedanför Vikens gård, nära sädgässen men inte bland dem och inte på samma höstsädesfält där de flesta sädgässen gick, men väl på det angränsande fältet. I tuben syntes bläsarna mycket bra. Däremot föreföll det som om antalet unga fåglar i flocken var avgjor lågt. Men klart bevisat blev det inte för mig; avståndet var för långt. Säkert är att procenten adulta fåglar var mycket hög, och det var tveksamt om det fanns nämnvärt med juv.

e stjärtand: flock 5 ex flög västerut över Vombsjön och fortsatte över "fiskar Bergströms" längs Kävlingeån, höjd c 75 - 100 m

f gräsand: flock c 30 - 50 i Vombsjön långt ute. Se även nedan om obestämda änder

g knipa: flock 10 ute i Vombsjön, därtill en flock på c 22 ex som flög västerut rakt över oss, när vi stod på den plats där den "stora ladan" förr låg

h storskrake sedd

- kricka troligen sedd
- obestämda änder: långt ute på Vombsjön låg stora glesa andflockar, antal sedda ex troligen omkring 500. Jag fick en någorlunda säker uppfattning att det till stor del var gräsänder, men andra arter kan ha ingått (storskrake??). Avstånd delvis mycket långt, och det var svårt eller omöjligt att i vinden ens upptäcka flockar som låg riktigt långt ute.

i ormvråk bara 1 ex på Vombs ängars norra del samt 1 ex som kom över heden och flög ner till samma område på ängarna. Båda normalfärgade

k fjällvråk 1 ex ryttlade fint och lågt c 250 m S Öbacken, och 1 ex ryttlade och fällde sedan i björktopp vid Norregård

l glada 1 ex kretsande över ängar och odlad mark nära Norregård

m tornfalk 1 på ensam liten stolpe på stora heden, hade intensivt och djupt rödbrun färg på manteln, men denna var ej enfärgad utan försedd med välavsatta svarta tvärstreck. Stjärtens färg tyvärr inte nöjlig att se. Sedan 1 ex vid landsvägen nära Norregård, där lilla vägen viker av in till gården. Här ses mycket ofta tornfalk

n ringduva: flock i dungen runt Norregård, lyfte och flög runt ett slag, och då var säkert c 100 ex samtidigt i luften

o vipa: på ängsavsnittet utanför Norregård, mellan gårdsområdet och platsen för gamla stora ladan (det lilla avsnitt som numera är kvar som trevlig ängsmark) gick eller snarare stod en flock på c 300 ex

p ljungpipare: flock på jordfält V om Vombsjön, bara c 200 m från nyssnämnda vipflock. Antal ljungpipare c 250 ex, kanske något flera. Stod rätt tätt, lyfte och gjorde kort sväng, fällde åter samma plats.

q fasan: flera tuppar på fält vid Vikens gård

r fiskmås: allmän. Från omkr kl 1510 kom den till Vombsjön från V i flockar och m l m glesa förband. Den korta stund vi var kvar där hann säkert 200 - 300 fiskmåsar samlas (och mer torde ha kommit när vi farit dädan).

1976-11-14 forts.

s skrattmås sedd i ringa tal
t gråtrut likaså

Oerhört ont om småfågel:

u flock 100 - 200 snöskator på avstånd över stora heden, flög mot Ö
v talgoxe 5 - 6 ex i buskar i vassen utanför stugan vid vår återkomst.
- OBS att ingen blåmes sågs
w kråka allmän på Vombs ängar, inte minst på marken SV om Norregård och utanför lövdungarna. Flög även västerut över Vombsjön mot Norregård etc från kl c 1515 (approx.!)
x råka sedd
y stare flock på 15 ex flög i sväng lågt över vassen utanför stugan kl 1601 när vi just körde fram efter rundturen
z pilfink: flock Vikens gård.

Därefter obsade jag från verandan och gräsmattan utanför, med början kl 1605. Protokoll:

1620 en gås kom, flög runt, fällde troligen. Var tyst (men säk. sädgås!)
1626 c 20 tysta gäss ÖVER SJÖN: SÅGS EJ FÄLLA. Häger sedd och hörd, strax därpå sågs 1 + 1 ex flyga; det närmsta var en klar ad.
1635 27 sädgäss kommer från VNV - NV, fäller i närmsta klarvatten utanför stugan (d v s den plats där gässen mest brukar fälla; ofta lägger sig en minoritet litet längre ute, strax utanför det vassbälte som utåt avgränsar detta närmsta klarvatten).
1642 1 sädgås fäller
1644 55 sädgäss kommer från SSO, fäller
1646 7 sädgäss från NO, fäller
1647 -1648 summa c 50 sädgäss jämte enstaka bläsgäss från SO, fäller
1649 summa 60 sädgäss + minst en, högst c 3 bläsgäss, alla från Ö, fäller
1652 c 70 gäss från SSO
1652 -1655 c 300 gäss kommer från SV - V, de går lågt och är därför svåra eller mycket svåra att se. Antalet kan vara högre
1656 15 gäss från S. - Det mörknar snabbt men ännu är det inte mörkt
1657 1 sädgås från Ö. Samtidigt c 30, men kanske 50-60-70, från V lågt. Angivelsen "från V" är ungefärlig, de går delvis my. lågt och har delvis börjat gå i landningsvarv när de upptäcks. - Gässen kacklar lugnt och inte starkt från sjön. Det är alldeles säkert att inga nya kommer. Om de kommer och om de inte går mycket lågt, med skogen som bakgrund, syns de fortfarande i kikare. Och alla de som kommer m l m över huset, alltså ungefär från Ö, syns lätt.
1707- -1708 Stark kör av gasläten, nya gäss kommer från V och/eller VNV. Antal svårt att ange, men minst 125 - 150 ex syns; en del andra gäss går lägre. Summa gäss som kom nu var säkert inte mindre än 200 - 225.
-1711 Obsar fortsätter till 1711. Intet mer händer. Det är (nära nog) nattmörkt när vi startar mot Lund kl 1711. Ank. Lund 1737.

Ikväll ovanligt många gäss som syntes anlända från V-VNV-NV. Vidare mycket tydligt att den stora bläsgåsflocken på c 300 ex nedanför Vikens gård inte reste till Krankesjön för att natta.

Det gick ovanligt fort hem, till följd av medvinden. Den var inte extra stark men förorsakade dock att bilen kom upp i 100 km/tim fast Inga enligt egen utsago knappt rörde på gaspedalen. - Vi for hem till Sunnanväg alla fyra och åt en god kötträtt som Inga hittat i sista numret av 'Allt om mat'. Därtill drack vi Domaine du Moine och hade mycket trivsamt. Lisen är ovanligt harmonisk, det har hon varit länge, och det är en glädje att se henne.

1976-11-20, lördag.

	Sjöbo – Knickarp – Bell.Lagård	Ellesta-sjön	Krageholms-sjön	Ystads hamn	övrigt + anm.
skäggdopping		1	1		
häger		13	2		
sädgås		hörd	300		se nedan
bläsgås					se nedan
obest.gås					se nedan
sångsvan			5		
gräsand		200	10	2	
vigg			1		
knipa		2			
storskrak		200	15		
salskrak		40			
obest.hök	1		1		se nedan
ormvråk	1		1		se nedan
havsörn	1		1		se nedan
fasan	sedd flerstädes				
skrattmås				200	
fiskmås	ej med säkerhet sedd				
gråtrut				25	
obest.mås					
ringduva	50		100		
varfågel	1				
gulsparv	hörd överflyg.	hörd överflyg.			se nedan
bofink	sedd i måttligt antal				se nedan
bergfink					se nedan
obest.fink					se nedan
kråka	sedd i ringa antal				se nedan

Färd Sjöbo – Spjälla – Ilstorpsgården – förbi Sövde flygfält – Snogeholm (ej stopp) – Bellinga lagård – Knickarp (stopp) – tillbaka till Bellinga lagård – uppför backen (stopp högst uppe med fin utsikt över Ellestasjön) – Skårby – mot Krageholm – Jägarehus – svängde upp V om Krageholmssjön – (ett par rätt korta stopp) – Vitesten (stopp) – Sövestad – Ystad. Avresa Sjöbo 1305, ankomst Ystad 1625. Underbart klart och fint väder, skarp sol, mycket förnämlig sikt, svag vind, åtminstone ett par plusgrader.

Kommentarer till fåglarna:

Omkr. kl. 1555 kom en flock på väl 300 gäss flygande mot Krageholmssjön från SO. De fällde innan de kom fram till sjön. Det var lätt att se

1976-11-20 forts.

att de var Anser-gäss, men att se artkaraktärer var helt omöjligt; de var långt borta, och skymningen hade så sakta börjat falla. Hade det varit i gamla dagar hade man säkert uppfört dem som sädgäss, om ock med tillägget att de inte blev kritiskt bestämda. Numera när bläsgässen blivit så vanliga (se exempelvis nästa dag!), är det mycket mera korrekt att bara skriva obestämda Anser-gäss.

sädgås, bläsgås, obestämd gås: se det ovan sagda.

havsörn: precis när vi körde ut från Sjöbo, innan vi hunnit till [illegible] nedförbacken, kom en havsörn flygande österut med mäktiga, djupa vingslag. Den var inte nära, men jag är nästan säker på att det var en juv. - Senare sågs en ad med my. ljust huvud och gul näbb sitta i en hög trädtopp på ön Lybeck.

obest.hök: 1 ex på mycket långt håll när vi skådade ut över skogarna och sjöarna från Knickarp; detta ex var nästan säkert en duvhök. Senare 1 ex flygande lågt norrut över Krageholmssjön; den var med nästan hundraprocentig säkerhet en sparvhök.

ormvråk: en sittande i trädtopp vid Knickarp och en som satt inne i täta skogen N om [illegible] Krageholmssjön och lyfte nära. Dessutom 3 ex från bussen mellan Dalby och Veberöd. Ingen av dessa 5 var extremljus.

gulsparv hördes flera ggr överflygande vid Knickarp, vid utsiktspunkten N om Bellinga slott (d v s där man ser ut över Ellestasjön) och vid Krageholmssjön.

Bofink, bergfink och obestämd fink: Några smärre flockar flygande och sittande vid Knickarp, nära Bellinga lagård, vid Krageholmssjön etc; i något fall en flock på c 75 ex, annars alltid mindre. De fåglar som skrämdes upp från vägen eller eljest sågs nära var alldeles övervägande bofink (däremot är det mycket möjligt att bergfink dominerade i någon flock på avstånd). Massförekomst av någondera arten såg jag inte alls, vilket kan vara värt att notera eftersom boken har ett jättefint ollon-år.

1976-11-21, söndag.

	Ystad och vägen till Krageholm	Krageholmssjön	Ellestasjön	Snogeholmssjön	övrigt + anm.
skäggdopping		1			
häger		enstaka		sedd	
sädgås		c 570			ja
bläsgås		c 230			ja
obest.gås	75				ja
sångsvan		2			
gravand		1			ja
gräsand		c 800	sedd		ja
bläsand		3			ja
vigg		2			
svärta				1	ja
knipa		7			ja
storskrak		4	75		ja
salskrak		4	c 5	2	
ormvråk	summa 5 Krageholm - Ilstorp, därav 1 Börringevråk				
fjällvråk	1				ja
tornfalk	1				
kungsörn		1 nära Vitesten			ja
havsörn		1 nära Vitesten och 1 Ellesta			ja
fasan	sedd flerstädes				
skrattmås	allmän Ystad, därefter sedd men mycket fåtaligt				
fiskmås		150			ja
gråtrut		några			ja
ringduva		flock c 200 ex, därtill några spridda			
turkduva	5 - 7 ex flygande över Ystad på morgonen. OBS: få!				
sånglärka		50 i flock nära gässen			ja
varfågel		1 i toppen på torrträd V om sjön,			
entita		flera i skogen V om sjön			
talgoxe		1 ex med entitorna			
nötväcka		hörd flerstädes i skogen V om sjön			
gulsparv		hörd överflygande ett par tre ggr			
bofink	tämligen allmän i bokskogarna				ja
bergfink	bara få ex sedda i flockarna av bofink,				ja
obest. fink (=bo/bergfink)		flockar sedda			ja
korsnäbb		några få ex flög över lockande			ja
skata	sedd Skårby, Krageholm etc				
kaja	sedd i ringa antal				
råka	sedd flerstädes, rätt allmän				
kråka	sedd flerstädes som vanligt, men endast vid Karup och Kumlatofta ett par stora flockar på åkrar, c 75 + 60 ex				

Se nästa sida

1976-11-21 forts.

Vi lämnade Ystad c 1045. For på stora E 14 mot Malmö tills vi kom ungefär tvärs för Marsvinsholm, svängde där åt höger till Skårby och fortsatte till den välbekanta utsiktsplatsen vid Krageholmssjöns sydligaste punkt (stopp) - Krageholms slott - Årsjö (men stopp strax före Årsjö för långvarigt studium av den fina gåsflocken på fältet norr om vägen till Sövestad och öster om jägare Kalle Nilssons bostad) - Vitesten (stopp för kungsörn m m) - genom skogen N om sjön till det ensamma stället i skogen på V sidan (stopp här och vandring ner till sjön, till den fina utsiktsplatsen som finns på V sidan; långt uppehåll här) - tillbaka till bilen - tillbaka till Skårby - norrut - in på vägen mellan Snogeholmssjön och Ellestasjön (här kom dagens andra havsörn) - ner till Ellestasjöns NV vik (stopp, titt över sjön) - tillbaka - till Assmåsa lagårdar - till Snogeholmssjöns SÖ vik (stopp här och vandring i skogen och långvarig granskning av svärtan i viken) - på stora landsvägen mot Sjöbo men stopp vid P-platsen vid "Skräddarns", huset som ligger nära Bellevue vid NÖ delen av Snogeholmssjön, titt över sjön här) - Tågra gård - Spjälla - rakt över stora vägen till Ilstorpsgården - Ilstorps kyrka - Kumlatofta (mycket kort stopp strax före Kumlatofta för att leta gäss och se på kråkflockar) - Everlöv - Veberöd - Lund.

Det började skymma vid Ilstorp, men obsar kunde göras ända till Veberöd, dock sågs föga eller intet på sista sträckan. Krageholmssjön gav mycket rikt utbyte; där var också obsarna grundliga och långvariga. Ellestasjön gav inte särskilt mycket, obsar rätt kortvariga. Snogeholmssjön gav oväntat litet, trots att vi tittade mycket noga på Assmåsaviken och klarvattnet därutanför. Man ser ju Snogeholm tvärs över sjön, men här låg föga fågel. Stoppet vid P-platsen vid "Skräddarns" gav också mycket litet, men där stannade vi inte länge. Kroken neröver Ilstorp och Kumlatofta gjorde vi eftersom jag ville se efter gäss, men även där blev utbytet ringa.

Kommentarer till fågelobsarna:
sädgås och bläsgås sågs endast på ett ställe verkligt fint, och det var på höstsädesfält vid Årsjö. Där gick c 800 gäss; de räknades noggrant vilket krävde åtskilligt jobb eftersom de vistades på ett småkuperat fält och det var svårt att se hela flocken. Men det gick. Först såg jag bara några få bläsgäss ad, men då stod de flesta fåglarna och vilade (eller låg och vilade), ofta med huvudet bakåtlagt så att näbben inte syntes. När flocken blev en aning oroad, bara så att djuren sträckte på halsarna, sågs att antalet bläsgäss ad var högst betydande. Jag hann inte granska hela flocken innan den lugnade sig igen, men det var tydligt att det fanns minst 125 bläsgäss ad i flocken. Ytterligare en stunds granskning visade att antalet bläsare var ännu större. Det var gott ljus, trots att dagen nu var grå, och jag kunde se ganska många bläsgäss juv också, dock utan att få en säker uppfattning om deras totala antal. Sädgässen granskade jag förstås också, men det var
i regel inte möjligt att bestämma de enskilda fåglarnas ålder. Efter mycket noggrann granskning kom jag till att antalet bläsgäss ad var omkring 150-160 (mycket nära rätt !) och att antalet unga bläsare antagligen var c 70 - 80 inalles (den siffran inte lika säker som den föregående!) Resultatet blev alltså att flocken innehöll c 230 bläsgäss varav c 150-160 ad och 70-80 juv, och resten sädgäss, alltså c 570 sädgäss. Om någon ytterligare korrektion av dessa siffror skall ifrågakomma, skulle jag tro att bläsgässen ad var något över 160 och juv i motsvarande grad förre. Närmare de absoluta talen kom jag inte, men jag tycker det var bra som det gick.

Obestämda gäss: förutom några helt små flygande flockar såg jag en flock på c 75 ex betande t v om E 14 strax innan man kommer till Marsvinsholm. Rimligen sädgäss, men vi kunde inte stanna, och bläsgäss kan knappast uteslutas.

1976-11-21 forts.

U Allmänt om änder m m i Krageholmssjön: från utsiktspunkten i S sågs på rimligt håll bara några tiotal gräsänder, 1 vigg och några få storskrakar. Från Vitesten sågs inte heller mycket. Men från den fina utsiktsplatsen på V sidan, rätt långt uppe i N (det är en markerad ås eller kulle, som på ett ställe ger fin och fri sikt över sjön) sågs mycket fågel. Gräsänder omkring 600 låg S om utsiktsplatsen, gravanden låg bland dem, och från N, kanske från Ellestasjön, kom ett par(mycket stora andflockar, c 150-180 gräsänder, och bland dem 1 + 1 vigg + flock 3 bläsänder varav 1 lutade mot hanne men ännu inte med vitt utan med ljusgrått vingfält. Helt få skrakar av båda arterna, långt ute i sjön 5 knipor alla gamla fina hannar, dessutom förbiflygande knipa hanne och hona; den hannen var inte ad utan rimligen årsunge.

Allmänt om änder i Ellestasjön: på långt håll neråt Bellinga låg en flock storskrak som ej var synlig i sin helhet, men säkert såg jag c 75 ex. På närmare håll, i NV viken, låg c 5 salskrakar, sannolikt mer, men de simmade in så nära stranden att de doldes av vassen.

Allmänt om änder i Snogeholmssjön: bara 2 salskrakar och så svärtan i Assmåsaviken. Granskades mycket länge och noga, var stor men inte extra mörk. Huvudet hade stor och bred näbb och runtom näbbroten var det grågult (jfr bergand!!!), och det ljusa var tydligast i två fläckar på vardera sidan av huvudet, en snett nedanför och framför ögat och en snett nedanför och bakom ögat. Det var en egendomligt svårbestämd fågel i denna omgivning; undersidan var ljus eller ljusfläckig men inte på långt när avsatt så skarpt som en vigg eller bergand. Just i den sekund när fågeln äntligen lyfte, råkade jag titta åt annat håll; det var synd, ty jag tycker jag hade förtjänat att se den i flykten. Men svärta var det, tydligen hona eller årsung.

Fjällvråk: enda ex ryttlade vid vägkanten på E 14, alldeles inpå bilen säkert högst 3-4 m från oss.

Tornfalk: dagens enda sågs bara några 100 m från fjällvråken, men den ryttlade inte vid vägen utan flög över.

i Kungsörn: dagens enda sågs nära Vitesten, jagade längs skogsbryn fram och åter. Trevlig dräkt: ungfågelns vingfläckar inte kvar, tvärtom var vingarna färgade som ad eller vix ad. Stjärtens bas var lateralt vit eller åtminstone mycket tydligt ljus, medialt var färgen på stjärtbasen inte vit eller ljus utan brun som stjärten i övrigt. Särdeles grann fågel, sågs länge.

i Havsörn: dagens första var en ljusryggad juv, som flög förbi rätt nära Vitesten. Dagens andra och sista var en mäktig mörk juv med mörk rygg och mörka övre vingtäckare. Den flög över när vi just svängt in på vägen mellan Snogeholmssjön och Ellestasjön; den flög mot sistnämnda sjö och hann nog lagom att skrämma upp de flesta änderna i sjön innan vi kom fram till den plats där man kan se ut över sjön. När vi kom dit, såg jag faktiskt en havsörn på mycket långt håll över skogen i SO, det var rimligen samma ex.

Fiskmås: obs den stora täta flocken som låg på Krageholmssjön långt ute. - Även sedd senare, ofta flygande västerut i små eller medelstora flockar.

Gråtrut: några ex Krageholmssjön, och åtskilliga, delvis flygande ihop med fiskmåsar, senare sedda flygande mot V över landskapet.

i Sånglärka: enda obsen blev en stor flock på minst 50 nära stora gåsflocken. Bofink och bergfink och obest. finkar som nästan säkert var endera av dessa 2 arter: flockar på c 50 - 100 på några ställen, och en flock på minst 250 flög bort från ön Lybeck. Trevligt, men inga massförekomster. Korsnäbb: några flög över när vi stod på den fina utsiktspunkten vid Krageholmssjöns V (NV) sida. - Jättefin dag.

SLUT
1976-11-21.

+ se Tillägg nästa sida.

1976-11-21 forts.

Tillägg om svärtan i Assmåsaviken: när den låg på vattnet, vilket den gjorde hela tiden, hade den till att börja med en en smal men mycket tydlig vit linje ungefär som på teckningen här.En gång vände den sig runt; då såg jag att samma teckning fanns på andra (vänstra) sidan också. Sedan sträckte den vingarna något uppåt från kroppen, då syntes något ljust ett ögonblick, säkert på armpennorna, men den bredde aldrig ut vingarna, tyvärr. När den åter kommit i normal simmande ställning, syntes ingenting alls av det vita strecket. Intressant och lärorikt!

Fågeln låg hela tiden alldeles ensam. Närmaste grannar på vattnet var 2 salskrakar som låg minst 150 m längre ute.

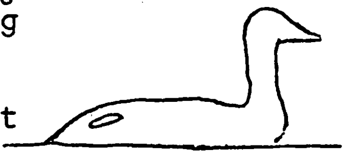

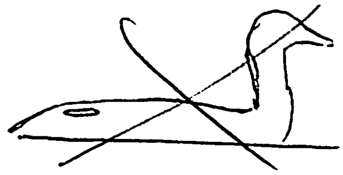

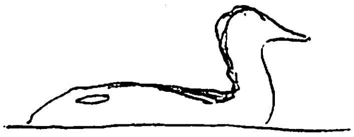

1976-11-23, tisdag.

Blixtrande klar dag, frost, lätt snötäcke, visserligen tunt, men landskapet var vitt. Ut till stugan med Inga, start 0920, ankomst stugan 0955. Vägen delvis hal. Vi träffade den herre (en civilanställd på regementet i Revinge) som skulle stänga av vattnet i stugan för vintern; detta är något som måste ske när frosten kommer, annars fryser hydroforen sönder. Den saken var fort avklarad. Inga for genast därefter tillbaka till Lund.

Jag upp i tornet 1010-1030. Det kändes mycket kallt trots intensivt solsken och trots att skuggtemperaturen, när den avlästes kl 1100, bara var - 1,3° C. Fågel i sjön:

1 häger ej mindre än 27 ex stod i vasskanter, exponerade för solen, de flesta nära min obsplats (d v s högst c 500 m bort), men 5 ex sågs mycket långt borta i NV. Minst 1 ex stod med vingarna halvt utbredda och hängande snett neråt. Man kan väl antaga att de allra flesta hägrarna stod och solade sig, men jag såg ett par ex flyga, och jag är säker på att totalsiffran var över 30 ex.
2 sädgås 1 ex i vasskant nära en del gräsänder. Gåsen låg ej i vattnet utan stod på en liten bank av hopdriven vass och dylikt. Förmodligen skadad.
3 gräsand c 60 - 70 synliga i kanten på vassar relativt nära tornet, men längs vassarnas ytterkant i NV-NNV syntes på långt håll en hel mängd andra gräsänder; säkert var minst 150 till synliga. Man kan misstänka att många låg osynliga och att [illegible] isen höll på att lägga sig inne i vassbältena, där vattenrörelsen är mycket liten.
4 storskrak flock långt ute på 60-65 ex, "bevakade" av några fisk- [illegible] måsar och skrattmåsar. På andra ställen i sjön syntes ytterligare c 3 + 4 + några storskrakar; summa sedda säkert c [illegible] 80 ex.
5 salskrak i NO delen av sjön låg 3 + 3 + 3. Närmare tornet 2 + troligen 2 till. Summa sedda säkert 13 ex, totalsiffran kan ha varit avsevärt högre.
6 tornfalk 1 ex på tråden på den ledning som korsar Hypericum-ängen mellan stugan och Ivans Backe.
7. blåhök 1 hona eller juv flög på nära håll över vassen just när jag klev ner från tornet
8 fasan: 2 tuppar vid stugan
9 skrattmås c 5 ex sedda, de flesta vid storskrakeflocken (se ovan)
10 fiskmås c 8 ex sedda, långt ute, mest vid " " "
11 koltrast 1 ex sett
12 vinterhämpling flock på c 10 ex flög över tornet
13 grönsiska flock på 4 - 5 ex flög över
14 bofink hörd
15 kråka enstaka ex sedda över vassarna.

Jag lagade kaffe i stugan och satt och avnjöt [illegible] drycken på verandan. Då såg jag långt bort i andra ändan på sjön att där låg svan. Tuben röjde arten: det var 3 + 7 = precis 10 sångsvanar. Svanmusik hördes också därifrån inom kort. Fåglarna var antingen 10 ad eller också 9 ad och 1 icke utfärgad. Förstnämnda alternativ sannolikast, sistnämnda är möjligt.

Kl 1135 gick jag iväg från stugan för att inventera Vombs ängar, de områden som Johnny Karlsson och jag har under uppsikt. För djurlivet på dessa ytor se särskilda protokoll. Men jag såg mycket därutöver på vandringen. Jag gick inte genaste vägen till Öbacken utan rakt upp över stora heden fram till Klingavälsån och därifrån (dock ej alldeles utefter [illegible] ån) upp till Öbacken, ankomst dit 1208.

Härligt väder, svag frost, NV vind. 5 + 4 sädgäss flög västerut långt uppåt Harlösa. 3 flygplan modell Viggen dånade förbi, rätt lågt, och jag såg att ett av dem kom tämligen nära gässen (skattat 500 m kanske), men dessa reagerade knappt synbart. Över stora heden kretsade en glada på låg höjd. 1 ormvråk sedd. Tofsmes hördes flera ggr från tallskogen på sluttningen mot Klingavälsån. 2 ängspiplärkor lyfte i gräset här.

1976-11-23 forts.

n Gulsparv hördes. Långt bort i Östora svartfågelflockar, både kråka, kaja och råka syntes. 1 fjällvråk ryttlar på avstånd över ängarna. 1 duvhök flyger söderut rakt över mig; nästan säkert var det en juv. Långt nere i söder flyger c 75 gäss västerut.

1208 går jag in på kontrollytan. Mot vanligheten undersöker jag alltså idag kontrollytan före provytan. För utbyte på dessa ytor se särskilda protokoll på de vanliga formulären. För obsar på fåglar som sågs när jag gick på undersökningsytorna se också särskilt protokoll.

1415 lämnade jag provytan och gick mot stugan. I ett av träden vid Öbacken satt en steglits och sjöng. I brynet på den risiga och halvvuxna tallskogen satt en mycket ljus ormvråk. När jag dök upp, blev den så förvånad att den inte flög bort på flera sekunder. Delvis ljus ovan och massor med vitt undertill, dock med något mörkt tvärband, m l m upplöst i fläckar. Nästan Börringevråk (fast man kan stryka ordet "mästan", det beror på hur man drar gränsen). Flera hägrar flög över, åtm. delvis mot Krankesjön.

1450 kom jag till stugan. Hägrar flög över. Upp i tornet: fågelliv som förut. 1 blåhök homa eller juv flög över vassen. Troligen sågs mer gräsand än vid besöket kl 1010. En del gräsänder uppe och flög, och bland dem en kricka!

1500: temp nu - 1° C. - Ännu en kort obs från tornet gav intet nytt.
1630: temp nu - 2° C eller något därunder.
1632: 10 sädgäss kom till sjön från S
1636: c 30 - 40 sädgäss kom till sjön från Ö
1637: jag startar vandring upp till Kvinnevad för att ta bussen hem
1640: det är djup skymning. Sädgäss hörs.
1645: sädgäss hörs ånyo. Mycket mörkt men inte nattmörkt; västerhimlen mörkröd. Det är särdeles lyhört. Ett tu tre tränger ett kraftfullt "gaå" eller "gorr" genom sädgässens kör. Det var rördrom! Jag hör lätet två gånger till med stor tydlighet,
i det kommer från S eller SV (alltså m l m från sjön), men det det verkar komma rätt högt uppifrån. - I den kalla och klara kvällen vandrar jag vidare, kommer till Kvinnevad i så god tid att jag fortsätter på landsvägen förbi regementet och tar bussen vid hållplATSen som ligger nära Revingeheds forna järnvägsstation. Kommer hem till Lund 1815, till bostaden vid Sunnanväg 18 L omkring kl 1830 med hjälp av stadsbuss.

(404)

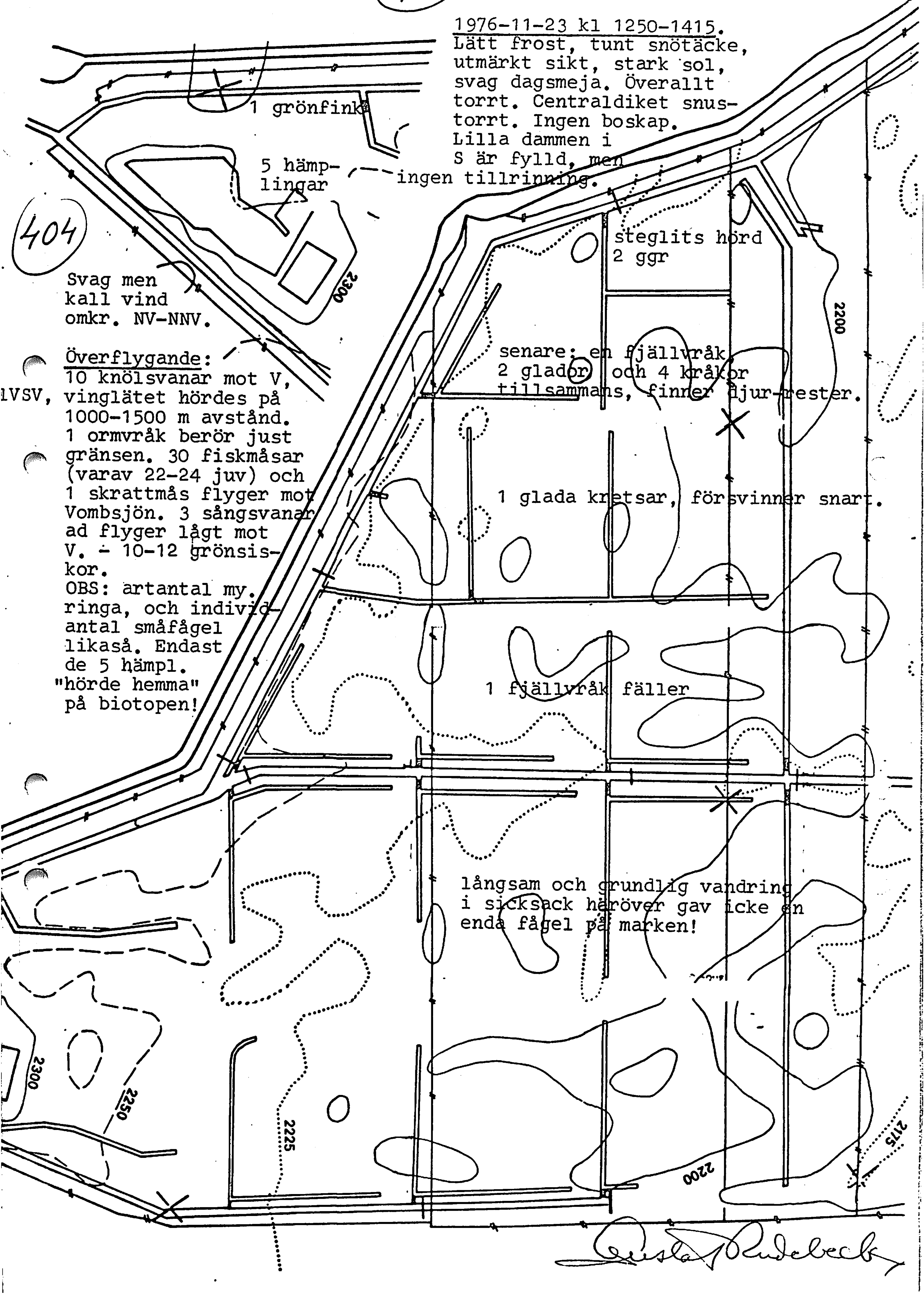

1976-11-23 kl 1250-1415. Lätt frost, tunt snötäcke, utmärkt sikt, stark sol, svag dagsmeja. Överallt torrt. Centraldiket snustorrt. Ingen boskap. Lilla dammen i S är fylld, men ingen tillrinning.

1 grönfink

5 hämplingar

404

Svag men kall vind omkr. NV-NNV.

Överflygande: 10 knölsvanar mot V,
1VSV, vinglätet hördes på 1000-1500 m avstånd. 1 ormvråk berör just gränsen. 30 fiskmåsar (varav 22-24 juv) och 1 skrattmås flyger mot Vombsjön. 3 sångsvanar ad flyger lågt mot V. - 10-12 grönsiskor.

OBS: artantal my. ringa, och individantal småfågel likaså. Endast de 5 hämpl. "hörde hemma" på biotopen!

steglits hörd 2 ggr

senare: en fjällvråk, 2 glador och 4 kråkor tillsammans, finner djur-rester.

1 glada kretsar, försvinner snart.

1 fjällvråk fäller

långsam och grundlig vandring i sicksack häröver gav icke en enda fågel på marken!

Gustaf Rudebeck

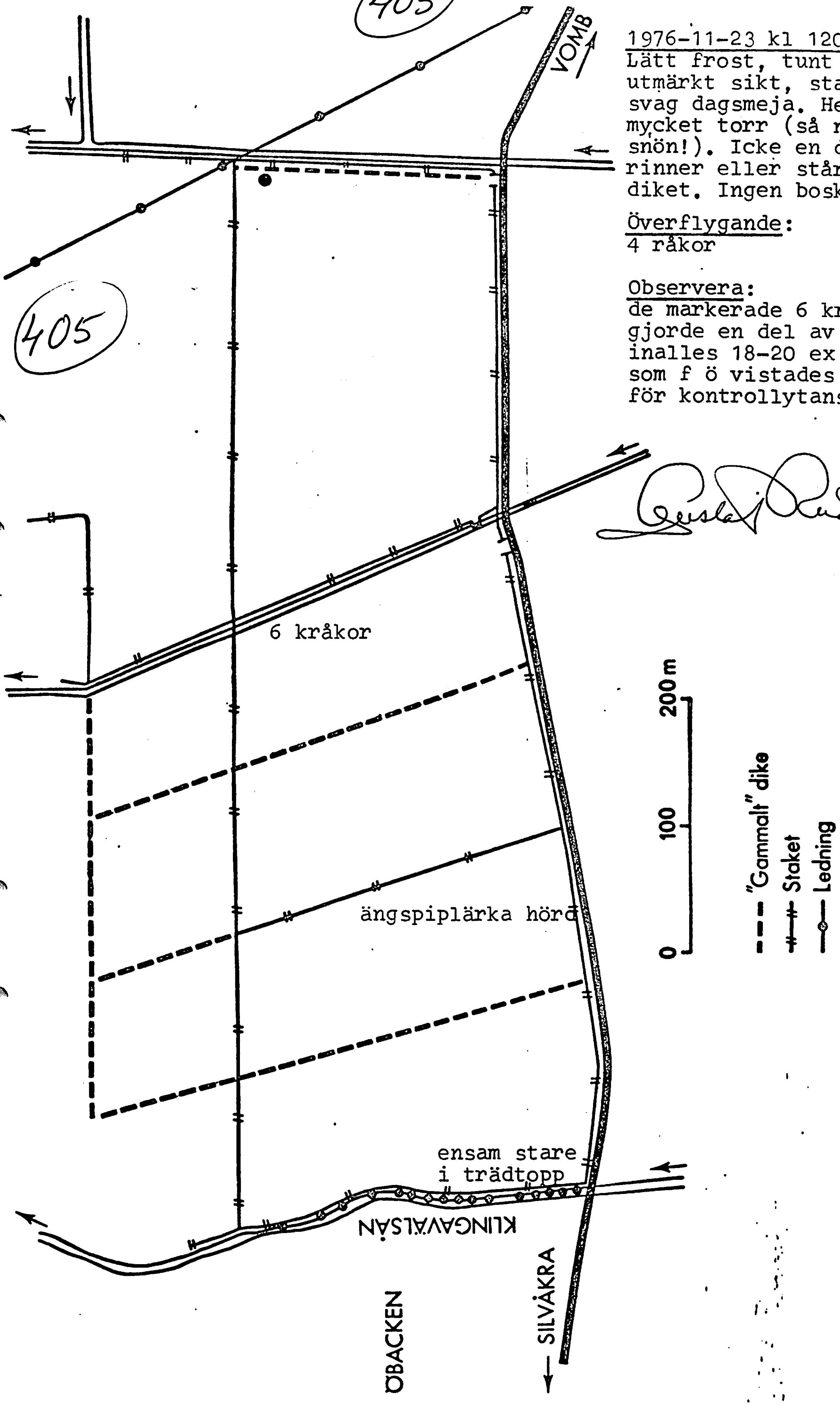

1976-11-23 kl 1208-1242. Lätt frost, tunt snötäcke, utmärkt sikt, stark sol, svag dagsmeja. Hela ytan mycket torr (så när som på snön!). Icke en droppe vatten rinner eller står i centraldiket. Ingen boskap på ytan.

Överflygande:
4 råkor

Observera:
de markerade 6 kråkorna utgjorde en del av en flock på inalles 18-20 ex (ungefär), som f ö vistades strax utanför kontrollytans N gräns.

Gustaf Rudebeck

1976-11-23 forts.

Kommentarer rörande dagens inventering samt om de fåglar, som sågs under inventeringens gång, trots att de inte kom inom de inventerade ytorna.

Det var nysnö, kanske 1 cm tjock. Dagsmeja på solsidan av varje tuva. Ängarna var mycket torra trots detta. Inte en droppe vatten i centraldiket och ej heller i diket vid östgränsen. Klingavälsån hade däremot hyggligt med vatten.

Observera fattigdomen på småfågel. Endast flocken på 5 hämplingar hörde ekologiskt hemma på provytan; när de blev skrämda, återvände de snart till kanten av lilla dammen där det stod en del halvhöga vinterståndare av örter.

Precis i sydspetsen av provytan, från Klingavälsån, lyfte 3 gräsänder. Och strax S därom, alltså utanför ytan, lyfte 2 enkelbeckasiner vid Klingavälsåns brantskurna strand. Här hördes också gärdsmyg. Jag kontrollerade beckasinernA, fick upp dem en andra gång, hörde deras läte "tschäät". Blåmes hörd från buskridån vid ån.

Av rovfågel sågs 1 fjällvråk, som vistades på provytan, samt 2 glador varav först en, sedan även den andra flög spanande över ytan. De slog följe med fjällvråken men blev strax uppvaKtade av några kråkor. Stannade dock på ytan. Utanför ytan, kanske nätt och jämnt berörande densamma, sågs 1 + 1 ormvråk. Längre bort 1 tornfalk samt 1 sparvhök, den sistnämnda förföljd av kråka.

Observera att inga spår av gäss fanns på provytan eller kontrollytan. Just dessa bitar tycks bli besökta av gäss i mindre omfattning än en del kringliggande marker. Idag skrämdes 600-700 gäss upp från fält utanför Vombs Rabyn, c 500 m S om provytan. Och tack vare den ytterligt klara sikten kunde jag se, att c 450 gäss (inte desamma som setts vid Rabyn, de fällde strax igen) gick öster om Vikens gård, på ett fält som sluttar ner mot Hjälmaröd. De gick på ett höstsädesfält med mycket tunt snötäcke.

Förutom de sträckande 10 knölsvanarna som angivits på bifogade protokoll från provytan, sågs och de 3 sångsvanarna, omkring kl 1400 en flock på 19 gamla och 3 unga knölsvanar, alla flygande mot V långt norr om de undersökta ytorna; och strax därpå kom 9 sångsvanar, alla gamla, också flygande västerut; de kom ungefär över vägen över ängarna.

Den lilla s.k. "mellanytan", belägen närmast söder om sistnämnda väg men norr om provytan, hyste idag föga fågel: steglits hördes där; 4 gräsänder lyfte ur ån, och 1 ormvråk och 1 tornfalk sågs på avstånd. Dessa kan ha blivit noterade förut.

Gustaf Rudebeck

1976-11-28, söndag.

Grå och rätt mörk dag, men torrt väder och acceptabel sikt. Vind på f.m. svag, senare måttlig, omkring SV eller VSV. Temp vid stugan kl 1200 var +5° C. Inga och jag for ut till stugan, start 1120, ankomst ditut 1153. Jag upp i tornet 1200-1225, sedan drack vi kaffe på verandan, därefter ett kortvarigt besök i tornet omkring kl 1310, och kl 1325 for vi via "stora heden" och kanten av tallskogen ner till Öbacken och vidare via Södergård - Vombs by till Vombsjöns V strand - sjöns NV hörn - Vikens gård - Harlösa - hem. Stannade på flera ställen på ängarna och vid Vombsjön, vid Viken, på stora heden etc. Mycket gott utbyte. Utvägen som vanligt via S Sandby - Revingeby och därefter ner på vägen som går närmast Krankesjön - stugan. Hemvägen från Harlösa via Hunneberga - Revingeby och därefter samma väg tillbaka som på utvägen. Ankomst Zootis på hemvägen kl 1450.

	Art	utvägen	Krankesjön	Vombs ängar - Vombs by	Vombsjön-Viken	hemvägen
x	häger	-	över 13	-	1 V om sjön	-
x	bläsgås	-	-	-	c 150-200	-
x	sädgås	-	-	-	c 600-700	-
	obest gås	-	-	8 + 13	-	-
x	sångsvan	-	minst 30	-	5 + 23	-
x	gräsand	-	minst 200	-	minst 500	-
x	knipa	-	-	-	5	-
x	storskrak	-	minst 225	-	-	-
x	salskrak	-	3	-	-	-
x	ormvråk	6	2	-	-	1
x	fjällvråk	-	-	~~-~~	1	1
i x	kungsörn	-	-	-	1	-
i x	havsörn	-	1	-	-	-
x	duvhök	-	1	-	-	-
x	blåhök	1	-	-	-	-
x	tornfalk	-	-	1	1	3
	fasan	några Kungsmarken	-	-	-	-
x	sothöna	-	1	-	-	-
x	skrattmås	-	högst 8-10	-	några få	några få
x	fiskmås	600	högst 10	-	många	många
	ringduva	-	-	-	-	flock 20 i Lund
i x	kungsfiskare	-	1	-	-	-
x	snöskata	flock 30	-	-	-	-
	koltrast	-	-	-	-	1 S Sandby
	blåmes	-	minst 1	-	-	-
	bofink	-	1 tornet, överflyg.	-	-	-
x	grönsiska	-	5 + 12 + c 22	-	-	-
|	vinterhämpling	-	-	-	5 NV-hörnet	-
	skata	-	-	-	-	sedd
x	kaja	sedd, bl a 1 stor flock	- -	säkert många tiotal	-	sedd
x	råka	rätt många	-	många tiotal	-	sedd
x	kråka	rätt många	högst 5-6	många tiotal	många vid V stranden	sedd

Kommentarer: häger minimisiffra för Krankesjön. Urban Emanuelsson kom med sin flicka till tornet när jag var där. Han sade att han från sin bosta i Silvåkra by kunde se 36 hägrar samtidigt i Silvåkrakärret. - Det enda ex vid Vombsjön stod på stora plöjda åkern V om sjön, utanför den plats där "stora ladan" förr låg. Bläsgås och sädgås: bortsett från ett par små obest gåsflockar som flög mot S över ängarna såg vi gäss bara vid Vikens gård, på höstsäd nedanför landsvägen. Flocken (ty alla stod väl samlade, bara c 60 [illegible]

1976-11-28 forts.

60 ex litet ifrån de övriga) granskades noga med tub, och jag såg då bara ett fåtal bläsgäss ad men massor av sädgäss. En viss, begränsad del av flocken skymdes av ett par arbetsvagnar som stod på åkern, men det var ingen konst att räkna de mesta gässen och att på grundval därav skatta flockens totala individantal till c 800. För ovanlighetens skull skattade Inga antalet högre än jag, nämligen till mellan 1000 och 1100. Senare när flocken lyfte, gjorde jag en bättre skattning och fick 850 men inte mera, och Inga fick då 900-1000. Flocken stod länge stilla men lyfte till sist av okänd orsak, och när den gick till väders för att fälla bara några hundra m längre ner, på plöjnad, hördes massor av bläsgäss. Och de syntes också. Gässen kom nu delvis nära, i mäktig flock. Jag skattade andelen bläsgäss resp. sädgäss till 150-200 resp 600-700. Säkert inte noggrant men inte heller grovt fel. Hade jag skattat andelarna av resp. arter innan gässen flög upp, skulle jag hamnat på en mycket lägre siffra för bläsgässen. Sångsvan: långt bort i V ändan av Krankesjön låg minst 30 svanar, alla vita. Med tub från marken kunde jag se 4-5-6 ordentligt, alla dessa var sångsvan. Därefter flock 23 vita ad betande på torrlagd strandäng nedanför f d banvaktsstugan i Hjälmaröd samt 5 ad gående på samma fält som den stora gåsflocken. Gräsand låg i enstaka ex eller par eller oftast glesa och illa avgränsade flockar i Krankesjön, i regel nära "yttre vassarna", delvis långt ut på klarvattnet. Jag skattade antalet sedda först till c 150 - 170, med full vetskap om att stora flockar kunde ligga dolda. När sedan havsörnen flög över, lyfte mycket änder men inte mycket mer gräsänder än jag redan sett. Totalt såg jag väl 200 ex i sjön. I Vombsjön låg, mellan V stranden och "Furets udde", en gles men stor och långsträckt flock, som jag räknade och fick till minst 500 ex; därtill några tiotal längre uppemot åns utlopp ur sjön. OBS att det är omöjligt att från V sidan se vad som ligger mycket långt ute i sjön, för att inte tala om vad som ligger vid Ö stranden. Knipa bara 5 i Vombsjön, fällde rätt nära. Storskrak: i Krankesjön räknade jag först 12 + 2 + c 35 + 2 + 6 + c 25 = c 82 ex. Men när havsörnen kom över, lyfte mycket änder långt i V och NV och däri fanns allra mest storskrak. De slog sig ihop i en flock som dock snart splittrades och lade sig på flera ställen. De blev nu lätta att räkna, jag fick drygt 225 ex, och det är nära nog säkert att inga nämnvärda flockar av denna art förbisågs. Av totala antalet var nog c 35 procent hannar ad. Det varierade mycket mellan flockarna, en gång såg jag 9 ex flyga nära förbi varav 8 hannar ad, strax därpå flög c 23 ex förbi varav bara 2 hannar ad. Salskrak flock 3 ex varav 2 hannar 1 hona fällde i närmsta klarvatten rakt utanför tornet. Förgäves eftersökt f ö. Ormvråk på utvägen 1 ex nära S Sandby och 5 ex på c 1,5 km sträcka V om Revingeby, Alla S om landsvägen, 2 satt och 3 flög. Påfallande tätt! Senare bara 1 ex över Krankesjön och 1 ex på påle nära den plats där Silvåkra kvarn stod förr i världen. Sistnämnda ex en grann, vithuvad Börringevråk med mycket vitt även ovanpå; alla de andra var normalfärgade och åtminstone något ex var mörkt. Fjällvråk [redacted] 1 ex strax NO om Norregård och 1 ex sågs på hemvägen ungefär 2 km V Harlösa. Kungsörn: en underbar ad eller vix ad seglade mycket lågt över marken strax Ö om Vikens gård. Huvud ljust, vingar utan juv-teckning men med rätt mycket grått ovanpå, och stjärten bara med antydningar till ljusare färg vid roten. Syntes länge, slutligen kom 2 + 1 kråkor och började mobba den. Då flög den österut och försvann, hela tiden lågt. Havsörn: 1 juv flög mot O-ONO över Krankesjön när jag stod i tornet. Mycket elegant, örnen hade inte helt mörk näbb men huvudet var mörkt och stjärten var utan synliga ljusa teckningar och dessutom relativt lång. Vingarnas bakkanter verkade en aning ojämna eller rufsiga (gäller båda vingarna). Inga, som just var ute på en promenad uppåt Saltkråkan, fick örnen alldeles över huvudet.

forts.

1976-11-28 forts.

Duvhök 1 ex, nästan säkert hanne juv, kom med mycket god fart alldeles lågt över Krankesjöns vass c 300 m utanför tornet. Flög norrut, "smög" jättelågt över eller i kanten av vassar, där gräsänder låg nära, men något byte fick den inte; inte ens ett allvarligt försök till jakt så länge jag såg den. Blåhök 1 jättefin hanne ad flög västerut längs Krankesjöns N strand när vi passerade på vägen. Det blev dagens enda. Tornfalk inte sedd förrän över ängarna, där 1 ex ryttlade. Sedan 1 ex nära Vikens gård, 1 ex Hunneberga, 1 ex strax invid Revingeby och 1 ex över lasarettsbyggnaderna N om Zootis. Fem ex trots rätt snabb färd och på kort stund. Sothöna: efter lång spaning fann jag 1 ex i Krankesjön, det låg i vattnet nära de stora pilbuskarna utanför kanalmynningen, med en storskrake som närmaste granne. Skrattmås sedd flerstädes men överallt i ringa antal, även om det måste medges att jag inte hann bestämma alla de måsar som kom mot Vombsjön när vi for Vikens gård - Harlösa - Hunneberga. Å andra sidan är det nästan säkert att dessa till allra största delen utgjordes av fiskmås. Och på utvägen mellan S Sandby och Skatteberga stod på en plöjnad en mycket stor flock fiskmås, säkert minst 600 ex. Över Vombsjön delvis på stor höjd i grådagenn syntes också mycket mås, det allra mesta var fiskmås. Se tillägg nedan. Kungsfiskare: när jag stod i tornet, hörde jag kungsfiskaren mycket bra. Det var, som jag trodde och sade till några andra besökare i tornet, säkerligen min fru som skrämde upp den vid kanalen. NÅgra minuter senare, när jag ännu stod i tornet, kom en kungsfiskare flygande över närmsta klarvattnet. Grönsiska: alla flockarna flög förbi tornet. Kaja, råka och kråka var som vanligt allmänna på Vombs ängar, men totalantalet är inte lätt att ange eftersom området är stort och djuren ofta spridda i glesa förband. Säkert ett par hundra ex inalles där, kanske mera. Dessutom idag på utvägen nära S Sandby en flock på minst 150 kajor och c 15-20 råkor, plus, senare, en flock på c 25 råkor. Kråka naturligtvis sedd på många ställen. Ovanligt många satt på stenarna längs Vombsjöns V sida, alldeles nära vägen ibland. Här många tiotal. Över Krankesjön bara några ex sedda.

Tillägg: gråtrut 1 juv över Krankesjön, antagligen några flera bland måsar som flög västerut på m l m långa håll. Och över Vombsjön minst 1 ad och några ex längre bort. På hemvägen bl a flock 5 ad på jordigt fält nära Hunneberga.

OBS: fint fågelliv men påfallande litet småfågel. Inte en sävsparv, inte en lärka, inte en bergfink, inte en talgoxe!

Ännu ett tillägg: underligt att man kan uteglömma en fin art som man sett, fast man vid anteckningarnas nedskrivande har totala artlistan i Peterson-Mountfort-Hollom-Lundevall framför sig! Vi såg ju över ängarna en fint kretsande glada också, den syntes nära Vombs Nygård och seglade sedan uppåt Norregård.

Det är möjligt att jag borde ange någon flock obestämda änder från Krankesjön, ty det kan vara att sådana änder låg i V delen och ej skrämdes upp eller åtminstone inte kom inom håll eller ens observerades av mig. Men jag tror att de obestämda flockar som jag såg därborta bestod nästan enbart av storskrake (som sedan blev bestämda och räknade!).

1976-12-05, söndag.

Inga och jag for ut till stugan, start från Lund c kl 1130, ankomst stugan c 1210. Stannade bara kort stund; Inga hade oerhört mycket att göra. Dock blev det tid till en ordentlig rundspaning från tornet. Jag var däruppe ungefär 25 minuter. Det var gråväder, men god sikt. När jag var i tornet, gick Inga en kort runda. Sedan for vi hem till staden igen.

Fågel från tornet och f ö vid stugan eller i dess närhet:
sångsvan 2 + 2 ex låg i sjön. Alla ad.
obestämd svan: minst 6-8 ex låg längst bort i andra ändan av sjön, oftast delvis dolda bakom vassar. Men nästan säkert sångsvan. Alla var ad. Antalet kan ha varit högre, 10 eller mer.
gräsand: inalles c 40 sedda i sjön; de låg i glesa förband, några få tillsammans, delvis även parvis, m 1 m tydligt.
storskrak: flock på minst 110 i sjön långt ute, tätt samlade. Här hög procent hannar ad (skattningsvis åtminstone 35-40 ex). Dessutom låg storskrakar i små och glesa förband på andra ställen i sjön, incl. några nära kanalmynningen i SO hörnet (som de ofta gör). Dessa glesa fåglar var säkert minst 30 till antalet inalles. Även bland dem åtskilliga hannar ad
salskrake: bara 3 eller 4 ex sedda idag. Flock 3 ex, varav ingen hanne ad, sågs fint, låg i NO, visserligen rätt långt bort men mycket väl synliga. Lyfte och flög runt, därvid kom 1 ex nära förbi tornet, och jag är nästan säker på att den fågeln inte kom från sistnämnda flock
häger: 1 ad och 1 juv sedda
skrattmås: 2 - 3 ex
fiskmås: 15 - 18 ad sedda, de hängde med förkärlek lågt över storskrakflocken. Skrakarna dök flitigt, och ofta var bara ett par tiotal synliga över vattenytan; jag såg att måsarna närgånget försökte ta byte~~men om det~~ från skrakarna, men om det lyckades vet jag inte.
gråtrut 1 ad och 1 juv sedda
havstrut 2 ad sedda.

varfågel 1 sedd av Inga
stjärtmes flock på minst 8-10 ex hördes från tornet, kom norrifrån alldeles förbi, i alarna; som vanligt flög de med 5-15 m mellanrum när de lämnade en träddunge.
blåmes 1-2-3 ex sedda
grönfink hörd nära ett par ggr
bofink några få hörda resp förbiflygande
grönsiska flera flockar, en på c 10, en på c 40 ex, + några enstaka ex.
sädgås: flock på 11 ex flög över sjön mot Ö
i kungsörn 1 juv med välmarkerade fläckar vita på vingarnas ovansida flög elegant över Silvåkraskogen västerut, följdes länge. Långa vingar, mycket elegant.

- - - - - - -

På utvägen såg vi 1 tornfalk vid Hardeberga, 1 sparvhök och 1 blåhök (ej hanne ad) rätt nära varandra vid Krankesjöns nordsida nära Ålabäck (vi for den vägen), samt 2 ormvråkar som lyfte ur skogen nära varandra och nära vägen, Ö om sjön, rätt nära den plats där landsvägen skär järnvägsspåret.

På hemvägen såg vi inalles 5 ormvråkar varav 4 på kort sträcka mellan stugan och Revinge; dessutom 1 sparvhök som kom söderut rakt framför bilen när vi passerade gården Revingeby nr 8, den gård där storken förr i världen häckade.

Det var en kort utfärd, men det var högst glädjande att få en inventering gjord även denna weekend.

1976-12-11, lördag.

Ankomst stugan 1450. God sikt, himmel övervägande molnig men moln lätta, och delvis klart. Tempen glömde jag att se på, men det var frost. OBS: Lund hade ingen snö, marken helt bar, men redan mellan Lund och S Sandby var [illegible] marken vit, och vid Krankesjön var det ett jämnt och minst 5 cm tjockt snölager, landskapet alldeles vitt, och vindstyrkan hade tydligen varit ringa, ty snön låg tung på träden också. Månhända förklarar detta väderleksläge sädgässens beteende idag: se nedan.

Grundlig rundspaning från tornet kl c 1455-1535, därefter obsar från verandan och tomten, men ej oavbrutna.

Arter:

häger: sågs nästan oavbrutet, men största antal som sågs samtidigt var 5 ex, varav 3 stående rätt nära i vasskanter, 1 flygande långt borta i V och 1 flygande på närmre håll över sjön. Totala antalet ex kan ha varit betydligt högre.

kanadagås: flock 26 ex i ganska snygg plog kom österifrån kl 1455 och fortsatte ut över sjön, svängde en aning men fortsatte. Redan på håll föreföll lätena (som då bara hördes svagt) underliga, och just när de kom ut över sjön, mötte de en flock på 15 sädgäss, som kom [illegible] åt alldeles motsatt håll över sjön. Dessa sädgäss började kackla, och då blev kanadagässens läten livligare (detta var också just när kanadickerna var som närmast). Jag såg alla karaktärerna utmärkt; fåglarna var mycket stora.

sädgås: Innan jag lämnade Lund, närmare bestämt kl 1230, kom en flock på 47 eller 48 ex flygande västerut över Klostergården, upptäcktes tack vare deras läte (jag var inomhus då). Solsken rådde när flocken kom, den höll plogformation ungefär, men ena "armen" var på c 35 ex, andra alltså mycket kortare. - På utvägen mot Revinge, strax före Hardeberga, kom 40 + 10 sädgäss rakt över, alla flög västerut. Jag började nu ana att uppbrottet kunde bero på snön, ty här låg redan snö, om ock tunt. - Vid Krankesjön såg jag i dagsljus bara den ovannämnda flocken på 15 ex. Men på kvällen, relativt sent, hördes ett par stora flockar eller antagligen "serier" av flockar komma till sjön omkring kl 1650 - 1700 (tidpunkt ej exakt). Dessa fåglar sågs ej, men det var en mycket mäktig kör. Kl 1719 exakt, när det alltså var nattmörkt (men märk snötäcket!), kom en ny stor mängd gäss till sjön österifrån. Därefter kom antagligen inte flera flockar, men en stark kör hördes från sjön i timmavis efteråt. Jag skulle tro att c 500 gäss fällt i sjön; siffran ges med reservation.

sångsvan: rätt nära, i närmsta klarvattnets yttre kant, låg 3 ad 1 juv. + se nedan

knölsvan: flock på 3 ad 1 juv flög mycket lågt över sjön västerut omkring kl 1520. OBS underlig slump att både sång- och knölsvan skulle uppträda i precis samma antal och fördelning ad/juv.

gräsand: ytterst fåtalig, ej mer än c 15 sedda. Kan ha legat inne i vassar. Ute i ytterkanten på vassar låg den inte (jfr föreg. obsar), åtminstone inte i nämnvärt antal. Sjön hade praktiskt taget ingen is, bara någon liten liten bit i innersta vikarna var m 1 m islagd.

storskrak: långt i V låg flock på c 45 ex

salskrak: summa 2 sedda av mig, ingen hanne ad. Ett gäng ungdomar från Helsingborg var i tornet samtidigt med mig delvis, de såg 3 ex.

obestämda änder minst c 20 långt borta i V

ormvråk: (a) på utvägen 3 sedda, (b) över Krankesjöm bara 1 ex, mörkt, flög mot N.

kungsörn: 1 juv med klara vita övre vingfläckar flög långt borta över V sjön och försvann bortåt Alm-tornet helt lågt, här lyfte 2 eller 3 kråkor och satte i efter örnen. - Kl 1540, just när jag kommit ner från tornet, kom en praktfull kungsörn ad flygande västerut ungefär längs Silvåkra allé, söder om stugan alltså, och inte långt borta.

blåhök 1 hona eller juv flög alldeles lågt över vassen 75 m utanför tornet kl 1452

fiskmås: också kl 1452 kom plötsligt minst 27 ex och började livligt kretsa över sjöstranden och P-platsen; bland dem var minst 16-18 juv! Försvann österut.

→ snöskata (a) flock på utvägen sedd nära Skatteberga, rätt långt håll, och (b) över tornet kl c 1525 kom en gles men rätt stor flock mot SO, säkert 100 ex, kanske flera, rätt högt.

(412)

1976-12-11 forts

grönsiska bara spridda ex flygande förbi tornet, inga flockar, jag tror aldrig jag såg mer än 3-4 ex samtidigt
grönfink 1 ex fällde nära
bergfink flock drygt 15 ex flög förbi, lätet hördes utmärkt (och ljuset var ännu tillräckligt förresten)
kråka enstaka över vassen, och se kungsörn.
kaja: en flock på minst 40 ex + strax därpå c 20 till flög österut långt nere i söder. Helsingborgspojkarna bestämde fåglarna till kaja, och kanske hade de rätt, men jag fick för mig att det var ringduvor. Jag är faktiskt ganska säker på min sak, men avståndet var stort. Och jag såg och hörde att Helsingborgspojkarna var säkra i fält.

Tillägg: gässen hördes hela kvällen utifrån sjön, vissa stunder starkt. Några gånger hördes också sångsvan rätt starkt från sjön, med rätt långa mellanrum, tidigast kl 1800, senast omkring kl 2000.

1976-12-12, söndag.

Jag var inte utanför Lund, trots mycket vackert väder. Kl 1150 hördes gåskackel: när jag tittade ut, kom minst 250 gäss i småflockar förbi mot Ö. Flockarna flög delvis nära varandra, och här och där sågs också gäss parvis eller bara 3-4-5 tillsammans. Det föreföll alldeles tydligt, att flockarna just brutit upp, ty vid sådana tillfällen brukar ju gässen snart fördelas på mindre sällskap. Intressant att se att gässen idag flög österut igen, trots att de dagen innan flugit västerut (i den mån de inte stannat kvar). Endast sädgäss hördes.

Jag återgick till läsning etc inomhus. Kl 1300, när jag åt min lätta lunch vid köksbordet, kom 16 + 6 + 10 + 9 gäss i solsken och utmärkt belysning förbi mot Ö; flocken på 9 ex svängde ett slag norrut men återtog kursen mot Ö. Alla dessa flockar bestod av sädgäss. Kl 1312 kom en ny flock sädgäss på 24 ex, också mot Ö.

Kl 1320 - 1350 gick jag upp till Mamma, som bor på Österbo. Härligt väder, men av gäss bara 4 + 2, de flög också ungefär mot Ö. Satt ungefär 40 minuter hos Mamma, gick sedan hem igen kl c 1435 - 1505, men då sågs inga gäss.

1976-12-19, söndag.

Härlig vinterdag. Efter många dagar med snöfall var det idag strålande klart, några lätta låga skyar, svag vind och flera minusgrader (vid stugan kl 1220 -4,5 °C). Start från Lund c Utvägen: fasaner, ett antal kråkor men inte mycket. Tre ormvråkar bredvid varandra precis i vägkanten resp. på ett staket. 1050. I deras sällskap 2 kråkor. Vråkarna var mycket ovilliga att lyfta. Uppenbart låg här ett kadaver men vi stannade inte nu. Plats: bara några 100 m V om Revingeby. Ormvråk no 4 kom strax efter, den satt i träd vid Revingeby, och no 5 satt inne i bebyggelsen i Revingehed alldeles inpå bebodda hus. Den satt under ett träd och åt på något utlagt(?) avfall i snön. Flyttade sig inte.

Vi måste stanna vid Silvåkra by. Det var jättetjockt med snö mellan byn och tornet, så mycket till och med att vi endast med svårighet kunde se var vägen gick fast vi är så förtrogna med platsen. Ofta 4 dm tjockt med snö, vissa drivor ännu högre. Snöns medeldjup troligen c 15 cm (ja, så skrev jag i originalanteckningarna, men jag är böjd att öka siffran till 20 nu 1976-12-22 vid renskrivningen).

Vi pulsade i snön ner till stugan. Jag upp i tornet, var där c kl 1150 - 1215. Hela sjön tillfrusen. Underbart vinterlandskap. På isen långt ute 1 + 2 + 1 kråkor och långt bort i NV 4 sångsvanar varav 3 ad 1 juv. De låg på isen men reste halsarna ett par ggr. 1 ensam sädgås flög över. Gulsparv hördes. Kl 1210 kretsade en vältecknad ung kungsörn över sjön, rätt långt bort i VNV, den flög sedan ungefär mot NO, följdes länge, försvann uppåt Harlösa kyrka eller väster därom. 1 trut juv (jag tror snarast på havstrut, den såg så grov och distinkt mörkfläckig ut) flög ungefär mot N. 8 sädgäss mot V. 2 råkor flög förbi. En stund senare flög 2 + c 30 + några sädgäss mot V, enstaka gäss sågs även flyga åt andra håll. Ytterligare sågs 1 kaja och en gles flock snöskator, dessa senare flög mot NO, antal nog bara c 20 sedda men flocken kan ha varit större. 4 ringduvor flög förbi.

Vi tog en fika i stugan. Johnny Karlssons fru och lilla dottern Hanna kom ner till oss, vi hade sett dem och ett antal andra vintersportare åka skidor och kälke i den f d sandgropen, som nu "terrängjusterats" avsevärt för att bli ändamålsenligare för militärens övningar.

Vi höll utkik över sjön från verandan när vi satt vid kaffebordet (för Hannas del: saftbordet). 1 häger flög förbi. Bofink sedd och hörd, dock troligen bara 1 ex. Senare hörde jag bergfink, men bara något enstaka ex, inga flockar, vilket på sitt sätt är förvånande med hänsyn till den oerhört rikliga bokollonskördden.

En kort stunds utevistelse efter kaffet. Då kom 10 svanar flygande mot V rätt långt uppe i N. Det var 2 ad och 8 juv, dessa med ovanligt stark färgkontrast mellan det bruna och det ljusare, nästan vita. Nästan bergsäkert var detta en knölsvanflock, men jag har ännu inte undersökt i vad mån ungfågelfärgen ger ledning; och de ljusa, brunvita fältens fördelning antecknades tyvärr ej. Troligen blev kontrasten så stark på grund av det intensiva ljuset. - Vi pulsade tillbaka till bilen som vi ställt i Silvåkra by. Lilla Hanna satt på sin mammas axlar, medan vi fått låna kälken till att frakta de tunga saker (grytor m m) som vi skulle ta till Lund. 2 sångsvanar flög österut. En sädgåsflock flög ovanligt högt mot V långt uppåt Revinge. Den höll fin plogformation. Vid bilen mötte vi Johnny. Han hade inventerat Vombs ängar. Både då och tidigare idag hade han sett ett flertal sädgåsflockar flyga västerut. De flyr (i detta fall = flyttar) för snön!

Hemfärd samma väg, via Kvinnevads vägskäl. Såg 1 vråk i Revingehed på exakt samma plats som på utvägen. Ormvråk, antagligen samma ex också. Ville inte flytta sig. På platsen där det i förmiddags suttit 3 ormvråkar satt nu bara 1. Den vägrade att flytta sig, fast vi stannade på 4-6 m avstånd! Några kråkor flög däremot bort c 100-150 m. Slutligen i Skattebergaskogen, nära östra brynet, satt 1 ormvråk på vägkanten med byte eller bytesrest. Den såg oss komma körande men gjorde intet försök att lyfta, fast vi passerade på 1,5 meters avstånd. OBS: den satt alltså på vägbanan, inte på andra sidan av ett dike eller dylikt. - F ö på hemfärden skata, kaja och råka (en blandflock av de 2 sistn. satt i träd i S Sandby samhälle, summa kanske 35-40 ex). Koltrast några, en rapphönskull på snötäckt fält nära Mossavägen, och en flock på 6 sånglärkor flög norrut, alldeles lågt över marken, vid Ö Torn. När vi stannat vid Ekologihuset, hördes korsnäbb flyga över. Minst ett par tre ex. De flög högt. - Kråkor sedda flerstädes på hemvägen, men ej räknade. - Vistelsen vid Krankesjön blev kort, men det var mycket roligt att få denna första inventering under riktiga vinterförhållanden.

SLUT 1976-12-19.

Renskrivet 1976-12-22.

1976-12-23, torsdag, lilla julafton.

Jag var på Mårtenstorget på morgonen för att köpa blommor. Kl 0915 kom 11 sädgäss mot öster rakt över torget. Kl 0940, när jag var nära Zootis, kom 3 knölsvanar ad mot väster. På kvällen kl 1730, när jag var hemma på Klostergården, hördes sädgäss kackla rätt starkt; det föreföll som om en eller flera rätt stora flockar flög över, men riktningen kunde jag inte avgöra.

1976-12-25, juldagen.

Kl 1140 avresa från Lund: Inga, Lisen och Henrik och jag. Mycket klar luft, mulet av lätta moln, delvis svag sol, moln dock tätnande. Måttlig SV eller SSV vind, temp c - 4° C vid avfärden från Lund.

Öster om S Sandby, på fält S om vägen och ungefär SV om den plats där MOssavägens hållplats på järnvägen Lund - Harlösa förr var belägen gick en flock på c 105 sädgäss. Öster om Krankesjön, där vägen går genom skog nära sjön, sågs 1 + 2 ormvråkar på kort sträcka.

Uppe i tornet kl 1225 - 1245. Hela sjön islagd. Isen bar: först en ensam skridskoåkare, sedan flera, även långt ute från land. - Ej en enda sjöfågel sedd, först sågs bara några kråkor och en flock på 12 - 15 grönsiskor. 20 snöskator flög ungefär söderut; senare kom en flock på över 100 snöskator mot V. 1 häger flög sakta över sjön mot SV, men den drev med vinden, så att dess kurs blev ungefär sydlig. På långt håll över Silvåkraskogen flock 60 ringduvor, vidare där 1 obestämd rovfågel (men säkert en vråk). På närmare håll 1 ormvråk över sjön, den började kretsa och steg i kretsar mot NO (obs vindriktningen). 2 andra ormvråkar sågs kort därefter på rätt nära håll neråt Silvåkra by. Summa minst 3 ormvråkar här; det kan ha varit flera. 1 ensam rödvingetrast flög söderut, sågs fint, lätet hördes. Grönsiskor i farten; förutom den nämnda flocken sågs c 20 + 35 ex till.

Sedan jag kommit ner från tornet satt vi en stund inne i stugan, som fort blev varm och skön, och drack kaffe och tittade ut över sjön. Inom loppet av en rätt kort stund (skattat högst 25 minuter) kom tre småfågelflockar med sydlig eller sydvästlig kurs över sjön; den första relativt nära, den var på c 400 ex, de två följande kom långt ute över sjön praktiskt taget samtidigt och var på c 300 och c 200 ex. Fåglarna flög tätt tillsammans men Carduelis-arter var det inte; jag anser det helt klart att det var bergfink.

Ett tu tre kom en varfågel ute över vassen, förföljande en småfågel som troligen var en blåmes; den var hårt trängd men klarade sig, och varfågeln satte sig i en al utanför stugan.

Vi körde nerom Vombs ängar - Vombs by - Vombsjöns V strand - Harlösa - Revinge - hem. På ängarna intet sett utom kråka och råka, i Vombs by skata; Vombsjön var helt istäckt, och folk på skridsko fanns nära V stranden. Här, på isen c 200 - 400 m från Kävlingeåns utlopp ur sjön, låg c 36 svanar varav bara 5 juv. De flesta låg så att huvudet inte syntes, men några reste huvudet: alla dessa var sångsvan. Bredvid dem stod 6 sädgäss och bredvid dem stod 20 gräsänder. - Åns utlopp nedströms dammbyggnaden var öppet så långt jag kunde se, här låg c 30 - 40 gräsänder, c 30 - 40 storskrakar och 1 kniphona. Antalet änder kan ha varit större. 3 hägrar stod vid åkanten och 1 häger stod på sjöns is, invid liten vak nära V stranden. Mycket långt ute på isen en svart strimma som uppenbarligen bestod av fågel, troligen c 200-400 gräsänder men omöjligt att se säkert. Vikens gård: ej en gås någonstans. - På hemvägen mellan Harlösa och Hunneberga 3 ormvråkar varav 2 i sällskap. Därefter i S Sandby 1 turkduva. Kaja och råka på fält, summa c 50-70 ex inalles. Flock på 50-70 småfågel flög högt mot S, troligen bergfink. - Under hemfärden blev sikten allt sämre (den hade förut varit mycket klar), och ett mycket svagt snöfall började. Ankomst hem kl 1530, alltså en rätt snabb tur. Lisen och Henrik åt middag hos oss.

Tillägg: på utresan, när vi for nära Krankesjöns N [redacted] strand, sågs en flock på [redacted] c 300 snöskator. Hade delvis fällt i skogen. Slut.

(415)

1976-12-26, söndag, annandag jul.

En utomordentligt klar och vacker dag; jag har inte (på mycket länge) upplevt en dag med så kristallklar luft. Molnfritt på morgonen, och intensivt solljus. Moln drog upp från V redan före kl 1130; det var höga och granna moln, och jag trodde att de skulle breda ut sig österut rätt snabbt, även om de inte antydde snar nederbörd eller siktförsämring. Faktum var också att det blev m l m fullständig skugga ett slag omkring kl 1215, men molnen bredde inte ut sig alls så snabbt som jag trott, och exkursionen skedde i huvudsak i strålande väder.

Vi hade med avsikt tagit det lugnt på morgonen, men efter (sen) frukost startade vi på en runda kl 1205. Det var mycket kallt, ungefär 10° C under noll! "Fröken Väder", som jag ringde upp före starten, angav att morgontemperaturen (kl 0700, antar jag) var -9° i Malmö, -6° i Falsterbo och -10° i Lund. Vinden var rätt svag. Jag ville gärna se hur det var med tillgången på bergfink i bokskogarna, särskilt som bokollonen i år givit en enorm skörd. Vi avsåg att fara nerom Häckeberga och därefter via Bökeberg tillbaka. Men efter besöket i Häckebergaskogarna beslöt vi att fara uppom stugan vid Krankesjön och slopa Bökeberg. Vi for Lund - Dalby - - Genarp - Häckeberga slott. Stopp där och vandring längs sjön, som var helt frusen; dock var avloppen som vanligt öppna. Vi for sedan till Häckebergakärret, där det blev nytt stopp. Fortsatte förbi Degeberga gård och Bramstorps gård på vägen som löper norr om Björkesåkrasjön (stopp på avstånd från sjön, där man kunde se sjön rätt bra. Den föreföll helt islagd.). Fortsatte till den plats där man går ner till den numera rivna gården Hjortalöpet. Vi stannade här men gick inte bort från allmänna vägen. For sedan på den föga trafikerade vägen från Kullaröd till Janstorp och så på stora vägen norrut till Veberöd och vidare Veberöd - - Lavelund - Ö Tvet - Silvåkra - stugan. Här drack vi vårt medhavda kaffe, och jag gick upp i tornet, dock endast kortvarigt, ty dels var sjön frusen till 100 procent, dels var det verkligt kallt! For hem via Silvåkra allé - Silvåkra gård - S Sandby. Vi for uppom Zootis, ankomst dit 1520, för att hämta några grejor, och därifrån hem till Sunnanväg 18 L.

Det blev en mycket lyckad och upplysande exkursion trots att den tog så pass kort tid. Arter:

1 sädgås: 2 ex flög västerut när vi passerade Ö Tvet. Rätt högt. Dagens enda gäss.

– obestämd svan: 3 ex flög mot V eller VSV; sedda från bilen mellan Lund och Dalby, rätt långt håll.

2 gräsand: inte ett enda ex i Häckebergasjön eller Krankesjön, men där fanns ju inte heller något öppet vatten. Över Häckebergasjön kom en flock på 9 ex i intensivt ljus. Och i ett av avloppen från den sjön, inne mellan grova bokar och överhuvudtaget tät trädvegetation, låg en flock på minst 15-20 ex, kanske flera fast det var omöjligt att se längre ner. Anmärkningsvärt att gräsänder låg i så starkt strömmande vatten, men de har ju en stor förmåga att finna de små öppna ställena när allt annat har frusit. - Inte ett enda ex sett vid Krankesjön.

3 glada: 1 ex sakta glidande över gård och odlad mark V om Janstorp.

4 sparvhök 1 ex flög sakta över fält och skog nära Bramstorps gård.

5 ormvråk: på utvägen inte ett enda ex sett förrän nära Björnstorp, där 1 ex satt i träd vid en gård. Sedan 2 ex lågt och nära och 1 ex högt och långt bort, det sistnämnda kretsande, vid Häckebergakärret. Därefter inalles minst 9 till på sträckan Bramstorp - Janstorp - Veberöd, de flesta av dem sittande i bokskog nära vägen, ofta där det fanns bergfinkflockar i närheten. Endast ett högkretsande ex sågs idag, det som nämndes ovan. När det sågs, var det skuggigt av höga moln. - Vid Krankesjön ej sedd, ej heller på hemvägen därifrån.

?6 fjällvråk: N om Dörröd sågs på avstånd en vråk som ryttlade över åssluttningen rätt långt borta. Obsen blev dålig och kortvarig, men jag tyckte mig se att även färgen stämde med fjällvråkens, och jag anser obsen praktiskt taget säker.

7 havsörn: 2 ex satt på isen på Björkesåkrasjön. Vi stannade NV om sjön, nära den enda gård som ligger där, för att se på stor mängd bergfinkar. Fann att man kunde se liten sektor av Björkesåkrasjön därifrån, och på isen satt 2 havsörnar intill varandra. Långt håll och snett motljus och helt hopplöst att se färger; och innan jag fått upp tuben hade ena örnen flugit bort och vi måste starta för att inte hindra trafiken. Därför

L

1976-12-26, forts.

kunde jag inte avgöra örnarnas ålder, tyvärr. Men det var roligt och på ett sätt tursamt att se dem alls. En ring av 6-8 kråkor satt runt om dem på isen, och ett par tre kråkor följde med när den ena örnen lyfte.

8 tornfalk: 1 ex i trädtopp vid Silvåkrakärret, 1 ex ryttlande V om Krankesjön, mellan Stensoffastationen och Tvedöra, och dagens tredje och sista ex ryttlande strax V om Södra Sandby på hemvägen.

9 fasan sedd ofta och på många ställen

10 ringduva allmän, rentav deciderat allmän om man tar hänsyn till årstiden. I bokkronor vid Häckebergakärret satt en flock på minst 100 ex, och när en ormvråk kom flygande förbi nära duvorna lyfte minst 50 ex till, som suttit osynliga för mig. Antalet kan ha varit betydligt större här. Sedan sågs en flygande flock på minst 75 ex nära Rockarp, och när vi passerat Dörröd sågs en flock på minst 150 ex flyga österut på håll. I trädkronor nära Måryd, alltså Ö - OSO om S Sandby, satt slutligen en flock på säkert 100 ex. Dessutom rätt ofta ströex och småflockar på 3 - 10 ex sedda. Som sagt stort antal för att vara i slutet på december och i landskap med så mycket snö (OBS: Lund med omgivningar har f n inte sammanhängande smötäcke, och Malmötrakten lär vara helt snöfri, men annars är landskapet snötäckt, låt vara att snötäckets tjocklek är betydligt mindre än för en vecka sedan).

11 turkduva: 2 ex på TV-antenn i S Sandby

12 koltrast: ensamma ex sågs rätt många ggr lyfta eller flyga förbi. Kanske sträck-oro eller uppbrottsstämning med anledning av den stränga vintern?

13 snöskata: flock på några tiotal sedd flyga nära Genarp. Kan ha varit större flock.

?14 järnsparv: ett läte som nästan säkert var av järnsparv hördes vid Häckebergakärret flera ggr

15 entita sedd och hörd vid Häckebergakärret

16 blåmes dito dito

17 bofink: första stoppet vid Häckebergasjön gav inte en enda bergfink men väl 2 bofinkhanar, som inte gjorde sällskap. - Senare bara ett par ex sedda bland bergfinkarna, men naturligtvis kunde inte så många ex kritiskt bestämmas i de stora flockarna. Å andra sidan är det intet tvivel om att bergfinkarna hade en synnerligen gedigen majoritet i dessa flockar, det syntes dels direkt på fåglarna när de var nära, dels på flockarnas påfallande täthet.

18 bergfink: Ej sedd vid första stoppet vid Häckeberga slott och -sjön. Men sedan blev det annat av. Vid Häckebergakärret sågs först en flock på säkerligen 600 - 800 ex flyga förbi. Strax därefter en mycket tät flock på c 500 nära ringduveflocken (kan ha varit samma flock bergfinkar som den förstnämnda). Sedan, fortfarande när vi stod vid Häckebergakärret, just där vägen går förbi mellan kärret och sjön, kom en jättestor flock förbi mot Ö. Den var långsmal, stundom tät, stundom gles, men det var kilometerlång, och antalet ex kan inte ha varit mindre än 10000 (tiotusen), kanske mycket mer. - Nästa stopp när vi nalkades Björkesåkrasjön: då såg vi strax före stoppet en flock på kanske 300, och efter stoppet en väldig flock över bokskogen, säkert 5000, eller mer. Därefter några små flockar, och sedan, i ett bokbestånd där avverkning ägt rum mellan Kullaröd och Janstorp, massor av bergfink på marken resp. i riset vid de avverkade träden. Även på vägen. Enstaka bofonkar med här. Antalet sedda bergfinkar här säkert 500-1000, men största delen av flocken lät sig inte skrämmas upp. Vi stannade förresten inte länge här. 2 ormvråkar satt i träden här, inne i skogen men nära vägen. - Därefter, när vi for uppför sluttningen mellan Janstorp och Kläggeröd, i en bokdunge på höger hand alldeles invid vägen, en måttlig flock bergfink. Stannade ej, men nog såg vi 50 - 100 ex. Därefter passerade vi en bokskog utan att se några bergfinkar, och senare, när vi for hemåt genom Silvåkraskogen OCH skogen V om Stensoffa, såg vi bara ett ringa antal. Men det är tydligt att bergfinkar finns i mängd i bokskogarna, naturligtvis inte överallt utan rimligen fördelade efter näringstillgång. Skulle vara roligt att studera saken närmare.

19 skata sedd flerstädes

20 kaja sedd "

1976-12-26 forts.

21 råka sedd flerstädes

22 kråka sedd mycket ofta. På flera ställen observerade jag att kråkor i täta flockar på c 15 - 20 ex satt på gödselhögar invid gårdarna. Överhuvudtaget allmän, även om inga noggrannare studier gjordes.

På exkursionen såg jag inga måsar, men vid Klostergården i Lund sågs även idag, liksom alla andra dagar, ett flertal skrattmåsar och några fiskmåsar. Skrattmåsarna, de är kanske 10-15 inalles just där vi bor, består mest av gamla fåglar men ett par tre ungfåglar ses dagligen.

Se även 1976-12-28.

- - - - - - - - - - - - -

1976-12-27.

Arbetsdag igen. Jag tog mig dock friheten att efter lunchrasten gå ner till Mamma på Österbo. Hon är nu oerhört åldrad och bräcklig och alldeles förvirrad i huvudet. Men hon tycker om att få besök.

När jag gick från Österbo tillbaka till Zootis, kl var då 1350-1410, kom först en flock på minst 400-500 bergfinkar flygande ungefär VSV alldeles utanför Österbo, och c 10 minuter senare kom en flock på c 150 ex flygande söderut över Botanicum. Eftersom det har snöat mycket idag på morgonen och förmiddagen - approximativt en decimeter kram snö -, så är det mycket möjligt att bergfinkarna bryter upp och flyttar vidare. Snön har fallit [illegible] lugnt och tätt, och alla bokollon på marken [illegible] och på tidigare befintligt snötäcke måste ha blivit oåtkomliga.

På promenaden sågs även 1 gärdsmyg i trädgård vid Dalbyvägen, och i närheten knäppte en rödhake. En annan rödhake satt på trottoaren utanför Ekologihuset, den verkade vara i god kondition men den var påfallande orädd, hoppade bara undan någon meter in i en gles häck när jag passerade.

1976-12-28.

Också arbetsdag. Före morgonkaffet kom besked från Bo Stille, att massor av bergfinkar vistades i S:t Lars sjukhus'park, den del som består av höga bokar och är belägen just vid Malmövägen. Det sades att bergfinkarna blev överkörda av bilar i stort antal. Ett [illegible] antal döda djur (2 bofinkar + 7 bergfinkar, som kunde prepareras samt c 3 alltför skadade, stjärtlösa bergfinkar) hade han med sig. Efter tiokaffet for Bo och jag ditned. Läget var nu följande: bergfinkarna, som vi skattade till minst 2000 och högst 4000, vistades på angiven plats, dock allra mest på marken inne under bokarna. Här var tunt med snö trots sista tidens upprepade snöfall, och här fanns massor av bokollon (ehuru jag inte undersökte hur välmatade de var). Bergfinkarna och ett ringa antal bofinkar, säkert inte mer än 2 procent av totalantalet finkar, sökte ivrigt föda och kom då ibland ut på trottoaren och även vägbanan. Ute på den snöfria delen av vägbanan låg några fullständigt [illegible] krossade fåglar, de försvinner praktiskt taget helt efter en stund på grund av den hårda trafiken. Ett tiotal döda men bättre bevarade ex plockade vi upp samt en levande bergfinkhanne, som var i påtagligt dålig kondition. Det fanns gott om bergfinkar som flög dåligt och bara mycket korta stycken, somliga bara fladdrade längs marken. Men den stora majoriteten var fortfarande i tämligen god eller god kondition. [illegible]

Uppenbart spelade väderleken en roll för fåglarna. Det var ett par tre minusgrader men därtill hård och mycket kall och fuktig vind omkring SV. När fåglar skrämdes upp och flög, greps de ofta av vinden och drevs så ut över vägen, innan de hunnit "sansa sig" och kunde kontrollera [illegible] sina egna rörelser. Tydligen hade de flesta ex omkommit på det sättet. Å andra sidan var det verkligen inte tal om någon masaaker med hundratals offer. Allra mest [illegible] vistades fåglarna på marken inne ibland bokarna, väster om vägen. Vi gick in där också, just för att pröva fåglarnas kondition. De [illegible] lyfte sent, och några flög dåligt, men 90 procent eller mer föreföll ännu vara i hygglig eller god form. En del ex flög ut mot vägen men inte många; de allra flesta fällde på snön på trottoaren och inte på körbanan. Och vi såg många gånger hur fåglar - även sådana som föreföll ha dålig

1976-12-28 forts.

kondition – undvek att kollidera med bilar, genom snabba kast uppåt eller åt sidorna. x) Ja, vi såg inte en enda gång att de kolliderade. Intressanta observationer, och ingen katastrofsituation ännu. Men visst kan en sådan snart uppstå, om vädret blir ännu värre eller om födan tryter.

Det bör tilläggas, att Kvällsposten den 26 dec. hade en jättestort uppslagen artikel om "berusade fåglar" som ihjälkördes i massor i Bjärred. Fåglarna sades vara sidensvansar. Slumpen fogade det så, att vi just hade köpt [illegible] och hunnit läsa tidningen när en kvinnlig journalist från Kvällsposten ringde och meddelade att flera personer låtit höra av sig med anledning av artikeln. Och dessa personer hade sagt ifrån, delvis mycket tydligt, att de ihjälkörda fåglarna var bergfinkar och inte sidensvansar. Jag sade att det högst sannolikt rörde sig om bergfink. Och, sade jag, är det fåglar som plockar frön eller bokollon på vägbanan så är det inte sidensvans. Är det däremot fåglar som sitter i träd och äter bär (ev. även nedfallna bär på marken), då är det inte bergfink.

Det egendomliga vädret har uppenbart redan försatt en del fågel i allvarligt läge. Det har [illegible] växlat snabbt mellan frost och tö, mellan kraftiga snöfall och glasklara soldagar, och vinden har vissa dagar varit hård. Töperioderna har nu på slutet inte varit långvariga nog för att smälta den redan befintliga snön. Därför är det nu ovanligt mycket snö för att vara i Skåne i december. För ett par dagar sedan fick vi in en knölsvan som frusit fast vid Lunds reningsverk; den hade orsakat mycket arbete både för polis och brandkår men när den äntligen kommit fri befanns den ha ett ben brutet och en vinge skadad. Då sköts den av polisen. Jag sade i telefonen att åtgärden var den enda vettiga. Vi fick upp den till museet. Igår kom också en ormvråk, levande men i dåligt skick och med ett svårt brutet ben. Den hade kolliderat med en bil på E 6 mellan Kävlinge och Löddeköpinge. Även den lämnades in av polisen. Helt omöjlig att bota; vi narkotiserade den genast.

Idag omkr kl 16 kom polisen med en ung knölsvan som anträffats vingskadad nära Värpinge. De hade skjutit den, vilket var [illegible] bästa lösningen.

1976-12-29, onsdag.

Gårdagskvällen blev snabbt kall och natten var ordentligt kall, c – 10° C i Lund, skulle jag tro. Onsdagsmorgonen var kall men mulen; endast i öster var horisonten klar. På f m mulnade det ihop och blev mildare – dock fortfarande minusgrader – och tät snöyra på nytt! Jag satt på arbetsrummet hela tiden; en kort titt genom fönstret gav en gång en överflygande finkflock på 50-75 ex eller flera; sågs kortvarigt och nästan säkert bara delvis, men otvivelaktigt var det bergfink. De flög västerut.

Omkring kl 13 var Bo Stille nere vid S:t Lars och undersökte läget. Bergfinkarna var inte kvar. Det hade snöat kraftigt, och marken innebland bokarna, som faktiskt [illegible] bara var täckt av ett tunt och osammanhängande snötäcke igår (mycket boklöv syntes, och även finkarna hade lätt att leta föda där; en annan sak är hur mycket de fann!), var idag ordentligt snötäckt.

Mellan kl 1330 och 1445 stod jag vid fönstret inalles c 30 minuter. Snöfallet hade upphört helt, sikten var god, det blåste friskt från SV och var mulet och ett par köldgrader. På hela den tid jag obsade såg jag en flock bergfink flyga förbi, de flög snabbt ungefär västerut, och antalet var högst 50 ex. Denna gång såg jag hela flocken.

---

x) Minst 10 – 12 ringduvor vistades i bokdungen, de flesta satt högt uppe, men 1 ex satt på marken och såg inte friskt ut. – Även en del fasaner gick här och i angränsande snår.